ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

היכל חמישי

שער תשיעי

אור התורה

מספר

בראשית

והוא לקוטי אמרים. מאמרים יקרים. מעוררים הלבבות לעבודת ה'. על סדרי פרשיות התורה. ועל חנוכה ופורים. שלש רגלים ור"ה ויוהכ"פ.

מאת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה'

מרנא ורבנא מנחם מענדל נבג"מ זי"ע

— אדמו"ר ה„צמח צדק" —

מליובאוויטש

חלק ראשון: בראשית — ויצא

הוצאה שני' עם הוספות

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים"

770 איסטערן פארקוויי ברוקלין (13) נ. י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות עשרים ושבע לבריאה

מפתח כללי:

OR HATORAH

BEREISHIS

Vol. I

Printed and Copyrighted 1966, *by*
"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway, Brooklyn, N. Y. 11213
Tel.: HYacinth 3-9250-1

נדפס בדפוס "פאבלישער"
ע"י שמואל אברהם אבא בן בתי' פייגא

פתח דבר

ב"ה.

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, ובהמשך להנדפס מכבר[1], הננו מו"ל בזה — בהוצאה שני' עם הוספות — את דרושי כ"ק אדמו"ר ה„צמח צדק" ורשימותיו על ספר בראשית.

ספר זה נדפס פעם אחת בברדיטשוב בשנת „כבוד לתורה" (— תרע"ג).

עפ"י הכתוב בהקדמת המו"ל של הוצאה הראשונה נעתקו דרושים ורשימות אלו בחלקם מגוף כתב יד קדשו של הצ"צ ובחלקם מכתבי־יד מעתיקים.

הוצאה זו היא פוטוגרפיא מהוצאה הראשונה הנ"ל (פרט לההוספות, כמובן). חלק שער השני „ספר אור . . לפ"ק" — הוא פוטוגרפיא משער דהוצאה הראשונה.

* * *

כרך זה כולל דרושים ורשימות הצ"צ על פרשיות בראשית — ויצא.

בתור הוספה באו בסוף כרך השני: א) רשימות הצ"צ על ספר בראשית, שנדפסו או נמצאו בכת"י בביכלאך אשר ברשותנו ולא באו בהוצאה הראשונה[2]. ב) ד"ה רבי בנאה — סדר ונוסחא אחרינא מהנדפס (קיט, ב). נדפס עפ"י השוואה לכת"י ד"ה זה הנמצא בכמה ביכלאך (עם הערות כ"ק אדמו"ר שליט"א למאמר זה)[3]. ג) ד"ה ואם בשדה, תקס"ב — נוסחא אחרינא מהנדפס בד"ה ויגדלו הנערים (קלט, ב). נעתק כאן מספר המאמרים תקס"ב שנעתק מגוף כתב יד קדשו של אדמו"ר האמצעי (ושם הוא בלי הגהות הצ"צ). ד) מראה מקום לביכלאך דא"ת בהם נמצאו הדרושים והרשימות. ה) מפתח כללי לשני החלקים.

* * *

בפרטיות יותר ע"ד כתבי אדמו"ר ה„צמח צדק" — ראה הקדמת כ"ק אדמו"ר שליט"א לאור התורה שמות.

מערכת „אוצר החסידים"

מוצש"ק פ' בראשית, ה'תשכ"ז, ברוקלין, נ. י.

---

1) והם: ע"ס שמות (שמות — בא). ויקרא. במדבר. דברים. תהלים. חמש מגילות.

2) מפתח מפורט — בחלק שני.

3) מאמר זה נדפס ג"כ בקונטרס מאמרים של הצ"צ (קה"ת, תשי"ז).

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

היכל חמישי | ספר | שער תשיעי

אור התורה

חלק ראשון

על ספר **בראשית** ודרושים לחנוכה.

דרושים יקרים מאירים כספירים. מעוררים הלבבות לעבודת ה'. על סדרי פרשיות התורה ומועדים ור"ה ויום הכפורים. חנוכה ופורים. ועוד פסוקים ומאמרי חז"ל:

מעט מהרבה. אשר השאיר אחריו ברכה **מנחם** משיב נפשנו.

כבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו הרב הגדול הגאון האמיתי האלקי החסיד והעניו אור עולם מופת הדור נזר ישראל ותפארתו קדוש ה' מכובד כקש"ת מרנא ורבנא מנחם מענדל מליבאוויטש נבג"מ זיע"א:

אשר אור תורתו וקדושת חסידותו האירו פני תבל רבים הלכו לאורו ורבים השיב מעון, והמפורסמות א"צ ראי'.

נעתק מכת"י שנמסרו מרבותינו נבג"מ ושליט"א ועוד הרבה מגבדי רבינו שי'. והובא לדפוס בהוצאת הנדיבים המבוארים בהקדמת ס' דרך מצותיך ח"א ועוד מנדיבי אחינו, ובהשתדלות והתעסקות (בסידור והג"ה) מהווח ויא"מ מוהר"ר חיים אליעזר נ"י ביחאווסקי מחאלמי בהרה"ח ר' דובער הכהן ז"ל.

ובדפוס נסדר והוגה ע"י הרבני מוהר"ר חיים מאיר נ"י בהוו"ח ר' אברהם שמואל נ"י היילמאן מליעפלי:

ברדיטשוב, בדפוס „שעפטיל"

שנת כבוד לתורה לפ"ק

הוצאה שני' עם הוספות

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים"

770 איסטערן פארקוויי ברוקלין (13) נ. י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות עשרים ושבע לבריאה

אקדמות מלין.

זה קרוב לחמשים שנה מעת הלקח ארון האלקים. רוח אפינו משיח ה׳ אשר אמרנו בצלו נחי׳. עלה השמימה לחזות בנועם הוי׳. ואנחנו עמו צאן מרעיתו נשארנו משוממים ומשתוממים מה זאת עשה לנו אלקים. אך זאת היא נחמתינו כי בהעלות ה׳ את רוחו בסערה הניח לנו פי שנים ברוחו. ה״ה בניו ונבדיו רבותינו הקדושים נ״ע ושליט״א אשר האירו ויאירו עינינו בדברי קדשו ובצלם נחי׳ עד ביאת גואלנו הצדק בב״א. וגם דברי קדשו שהניח אחריו ברכה בכי״ק כמה עשיריות אלפים ניירות בנגלה ובנסתר. והרבה באו בדפוס לאור עולם. ובזה ישתעשע ויתענג נפש כל אנ״ש הקשורים והעטופים ורואים את רוחו עומד בקרבנו גם עתה:

והנה כל מה שבא לאור הדפוס הי׳ רק מתורתו הנגלית. ודברי קדשו בד״ח היו ספונים וטמונים ולא הגיע עת פקודתם כל אותן השנים שעברו. וזה איזה שנים שנעשה התעוררות מרבותינו והרבה משארי הנכדים להוציא לאור עולם גם דברי קדשו בד״ח. ונתנו לנו הרבה מכי״ק להעתיקם ולקבעם בדפוס. ואחדים מאנ״ש הנדיבים התנדבו להזיל כסף מכיסם לדבר מצוה רבה הלזו. וקרבנו אל המלאכה. וב״ה שעלה בידינו להדפיס ס׳ דרך מצותיך ח״א פי׳ המצות וח״ב פי׳ המלות. וס׳ דרך אמונה. וכבר יצאו לאור עולם. ועתה הננו מוציאים לאור עולם מנה אחת אפים מדרושי קדשו על סדר פרשיות התורה ומועדים אשר פי השם יקבנו בשם אור התורה (עולה כמספר כ״ק אדמו״ר מנחם מענדל נ״ע) וזה יצא ראשונה על ספר בראשית וחנוכה כרך גדול מחזיק ערך נ״ה בויגינם ובאותיות גדולות מאירות עינים. ובהג״ה מדויקת. תתענג נפש כל קורא בם. ועוד ידינו נטוי׳ להוציא לאור על כל חלקי התורה כה יאמר ה׳:

ברם דא עקא. כי הוצאות הדפוס רבה מאד והכסף אזל מכלינו. כי מהספרים שהוצאנו לאור עולם לא הושב כספינו עדיין אף החצי. והרבה ספרים מונחים עדיין. תורה מונחת בקרן זוית. על זה תדאב נפש הדוים. הן אמת שצריך לדון את אחינו לכף זכות. כי דוחק וטרדת הזמן גבר בעתים הללו במדה נפרזה עד כי כל איש לא ידע את נפשו. וממש חיים תלוים מנגד. עכ״ז אחינו היקרים התבוננו נא אשר בכל הדוחק ישתדל כל איש להשיג ההכרחיות (ואולי גם איזה דברים מותריים הנראים להכרחים). ואם היו משימים אל לבם דאם כן בחיי שעה כש״כ בחיי עולם. דברי קדשו של רבינו הקדוש נ״ע אשר בהם תחיינה העצמות היבשות. בודאי הכרחי הוא. מה גם שכאשר יהגו בדברי קדשו יהיו שפתותיו הקדושים דובבות ויעשו לו נייחא דרוחא בעלמא דקשוט בודאי צריך לעשות יותר מכפי הכח והיכולת. עוד זאת יתבוננו אשר אם היו מביאים הכת״י לפניהם למכרם היו הרבה קופצים לקנותם אף שההעתקות רובם משובשים. ועתה שנותנים לפניהם דבר מתוקן ומקובל בכל הפרטים בודאי צריך להיות זריז בדבר להכניסו אל ביתו. הן אמת שע״ז כבר צעק מרה כ״ק אדמו״ר האמצעי נ״ע זיע״א בהקדמתו לספרו הק׳ דרך חיים וז״ל הטהור אמנם ידעתי טבע אנ״ש שבדברים שבכתב שגם שמלאים טעות לא יחושו על כל הוצאה רבה להשיגם וכאשר יבואו אותן הדברים בעצמן בדפוס לא יחושו לנפשן לקנות גם במקח היותר זול. וגם אותו שקונה אותו כורכו יפה ומניחו בקרן זוית כשיפנה ישנה כו׳ לזאת אני מזהירם באמת לטובתם כו׳ ואני נפשי הצלתי ודי בזה עכ״ל הטהור לענינינו ויעו״ש עוד. ומי הוא זה אשר לא יחוש לדברי קדשו.

ע״ב

אקדמות מלין

ע"כ אחינו היקרים בווז כסף בווז זהב וקחו מקחכם לשם שמים במחיר הקצוב. ומי שידו משגת ביותר להעניק מטובו נדבה הגונה לטובת ההדפסה בלהבא שנוכל להשלים על כל חלקי התורה בודאי שכרו יהי' כפול בזה ובבא, וכדאי היא המצוה הזאת לרומם קרנינו ולהחיש גאולתינו בב"א. וזכות רבינו הקדוש נ"ע ינן עלינו ועל כל ישראל ברו"ג כיר"א:

כלל גדול צריך לאודועי שבשכותב רבינו כמש"ל או נת"ל אין הכונה דיקא על ספר זה, כי במקומות רבות כונתו לס' התו"א (שיש הרבה דרושים לשון התו"א עם הגהותיו) או לאיזה כתב שהי' בהביך שהי' דרוש הלזה הנדפס. ונקוט האי כללא בידך:

הדרושים שבזה הספר שהי' לפנינו גכי"ק רשמנו מאיזה בוך. ועוד היו העתקות נכונות שהועתקו והוגהו מגבי"ק וגבי"ק לא הי' לפנינו לא ידענו מאיזה בוך שהוא. ע"כ לא נרשמו:

לבד הדרושים מכי"ק הי' לנו ביכער העתקות טובות מכתבי רבינו שהיו אצל כ"ק אדמו"ר מקאפוסט נ"ע זיע"א שמסר לנו בנו שי' ובהרבה מקומות תקן כ"ק ההעתקות בגכי"ק והמה היו לנו לעזר בזה הספר שכר כל המסייעים יהי' כפול בזה ובבא:

תקונים:

דף	עמו'	שיטה	טעות	תיקון
י	א	י"ח	לפני ה'	לפני אמר ה'
יג	א	ט"ז	כו	כ'
כ	ב	כ'	ביתיד	ביחוד
כח	ב	ד'	נבגב	וגבגב
כח	ב	ט"ז	למחה	למיתה
כט	א	כ"ז	חיות	חיות
ל	א	לב ולג	שוט'	שיטה
"	ב	כ'	שוט'	שיטה
לג	ב	י"ז	בז"ה	בזה
לד	א	ב	כו	כו'
מח	ב	ב	גופני	גופו
נא	א	יג	ויהי	ויהי'
נז	א	לה	מקדם	בקדם
סד	ב	כב	עולם	ע"י
פב	ב	לב	הינו	היינו
פד	א	א	התגלי	התגלים
"	"	ג	לאדום	לעולם
קטז	א	יז	מאעדל"ת	מאתעדל"ת
קיח	א	לד	י"ע	נ"ע
"	"	כו	והגוף	והגיף
קמו	ב	בסוף	בהיא	ויגב
קצג	א	כד	עמקי	עומק
קצז	ב	ה	הטומאי	הטומאה
רו	ב	כא	וגליג	וגליע
רטו	א	ה	אוהל	אהל
רכט	ב	ג	האופד	האפוד
רל	א	כט	למעלה	מלמעלה
רלב	ב	ו	תיבות	תיבת
רלד	ב	יד	וגליג	וגליע
רפא	ב	למעלי	ויבב	חנוכה
רצב	א	י ויא	להם לרצון	לרצון להם
שסא	א	יב	דעתוהי	דעתוי
שסז	ב	ח	וגי	וג'
רש	ב	יב	במד"ר	במד"ד (ר"ת במדבר דברים
שז	א	יח	פירי	פרי
שעו	א	ט	בפמעבמ"ע	בפמבמ"ט

לוח המפתחות*

בראשית

נח

לך

---

*) עוד דרושים ורשימות לפרשיות אלו באו בההוספות בסוף חלק שני (ראה מפתח הכללי שם).

וירא

חיי שרה

תולדות

ויצא

אור התורה

מספר

בראשית

(בראשית — ויצא)

אור התורה.

בראשית

כה אמר ה' השמים כסאי וגו' (בישעי' רסי' ס"ו). פב"ת דברכות נ"ט א' גבי והזועות שהוא רעידת הארץ. רב אחא בר יעקב אומר דוחק את רגליו תחת כסא הכבוד שנאמר כה אמר ה' השמים כסאי והארץ הדום רגלי ופרש"י כגון שדחה תחת כסה"כ ומגיע בעוטו עד לארץ שהיא הדום רגליו. ר"ל שעי"ז רועדת הארץ. ו' כמ"ש בת"א ר"פ בראשית הדום בלשון הפסוק הוא כמו שרפרף כו' שמעמידין תחת רגלי היושב להגביה הרגל מעל הארץ כו' כי כנס"י נק' רגל כמ"ש בנים אתם כו' כרעא דאבוה כו' והנה להיות הדום לבחי' רגל שהוא כנס"י דהיינו להגביהה (הג"ה ר"ל שלא יהיו רגליה יורדות מות ע' זח"א ויחי דרכ"א ב' והיינו ע"י שמשפילים א"ע בתאוות גשמיות שמזה נמשך שגם למעלה נשפל המשכה בהיכלות הקליפות כי יעקב חבל נחלתו כמ"ש ע"פ ואני נתתי לך שכם אחד וז"ס גלות השכינה. עכ"ה) ולהעלותה מלמטה למעלה הוא ע"י בחי' הארץ שהם מלות מעשיות כו' וע"י תשבע"פ שנק' ג"כ ארץ ועמ"ש בד"ה המגביהי לשבת כו'. וז"ס בזח"ב פקודי דרמ"א ע"א ובגין דבעי לאתפשטא יתיר לתתא אמר הדום רגלי. ר"ל כי הארץ היא מל' דאצי' והיא הדום שלא יתפשט האור בבי"ע שלא יוכלו לקבל אלא ע"י מסך כו'. ועד"ז היא מסך מבדיל בין בי"ע דקדושה לק"נ. וכ"ז ע"י מלות ותשבע"פ. אבן כשמבטלים ישראל מעסק המלות ותשבע"פ או ע"ד למבמאילים בה כו' אזי דוחק את רגליו כו'. ואז הארץ לא תוכל לקבל ומזה נמשך רעידת הארץ ה"י. ובספרי הטבע דרעידת הארץ נמשך מן האויר העצור בבטן האדמה כו' כשמתפשט מחמת חום האש ע"כ בוקע הארץ כו'. וי"ל כמ"ש בד"ה מזוזה דאויר אור יו"ד זהו בחי' נר מלוה המקיף אור תורה כו'. ומחמת ביטול המלות ע"י חום היצה"ר מסתלק האויר לשרשו כו'. או כי וברוח פיו כל צבאם שמהבל עליון נמשך הוית כו' ומחמת פגם התחתונים והרוח תשוב כו' ומזה נמשך רעידת הארץ ועמ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר בענין שלא כה דברי כאש. ובישעי' כ"ד כ' נוע תנוע ארץ כו' ונפלה כו' ועזה"א דרל"ז ב' לא נפלה אלא כו' ואפ"ל דרעידת הארץ זהו סימן למ"ש אלע"ל והארץ כבגד תבלה בישעי' נ"א ו'. ואזי יהי' השמים החדשים והארץ החדשה כו':

ב פ"ב דחגיגה דף י"ב סע"א א"ל ב"ש לב"ה לדבריכם (שאתם אומרים ארץ נבראת תחלה) אדם עושה שרפרף ואח"כ עושה כסא שנאמר השמים כסאי כו'. ופרש"י שרפרף לרגליו וכסא לישב ע"כ הכסא מתקן תחלה ולפי גובה הכסא הוא מתקן השרפרף עכ"ל. ולפמ"ש בת"א ד"ה השמים כסאי שהוא ז"א תורה והארץ מל' מצות א"כ ב"ש ס"ל תלמוד גדול וב"ה ס"ל מעשה גדול. א"נ ב"ה ס"ל כמ"ש קדשנו במצותיך תחלה ואח"כ ותן חלקנו בתורתך. ויש לפרש דדברי שניהם קימים ע"ד מ"ש בת"א בד"ה ויקהל משה. שבצווי מרע"ה לישראל הקדים יריעות המשכן ואח"כ הכלים ויריעות הם בחי' שמים כמ"ש נוטה שמים כיריעה. וזהו כב"ש. ובצווי הקב"ה למשה בפ' תרומה נאמר תחלה

הכלים

הכלים והא"כ הידיעות כי המסכת העגולים והמקיפי' מאוא"ס הוא ע"י לאלוס וקו.
וזהו ענין ארץ קדמה כי שרש הגילוי רק ממל' דא"ס שרש בחי' ארץ:

ג **שם** י"ד עד די כורסיון רמיו ועתיק יומין יתיב כו' אחד לכסא ואחד לשרפרף שנאמר
השמים כסאי כו'. היינו כי השמים ז"א הוא כסא לעתיק יומין כו':

ד **שם** די"ו ע"א כל העובר עבירה בסתר דוחק את רגלי השכינה שנאמר והארץ
הדום רגלי ופרש"י אומר בלבו כאלו אין השכינה כאן וכתיב והארץ הדום
רגלי עכ"ל. ועמש"ל סעיף א' בענין מ"ש פב"ת דברכות כ"ע א' דוחק את רגליו כו'
ומגיעו בעוטו עד הארץ. וי"ל שזה נמשך ע"י העובר עבירה בסתר שדוחק את רגלי
כו' ומאמת זה נמשך מדה כנגד מדה ג"כ שדוחק כו' ומגיע בעוטו כו'. והיינו כי
העובר עבירה פוגם בבחי' והארץ הדום כו' וכנ"ל. קדושין ל"א א' סנהדרין ז' א' ספ"ו
דאבות ירושלמי חגיגה ב' רבות זה"א ק"ס א"ב קכ"ב רפ"א ח"ג ת"כ תקכ"ז תנ"ה בהי
ע"ז ב' קל"ב רי"א של"ה כ"ז ב' שכ"ב ב' שכ"ד א' שע"א ב' מ"ע ס"ה ק"מ קנ"ו:

ה **רבות** בראשית ספ"א כנזכר בחגיגה י"ב סע"א כנ"ל סעיף ב'. בא ר"פ י"ז
הה"ד כל פעל ה' למענהו כו' לא ברא אלא לכבודו כו' השמים כסאי
והומר השמים מספרים כבוד אל כו' ועיין מענין השמים מספרים בזה"ב תרומה קל"ו ב'
מאן שמים כו' ובמק"מ ז"א שבו מאירים מוחין דאו"א וזהו מספרים ל' נהרין כמראה
אבן ספיר כו' וגם שמאיר בהם ג' ספרים שבהן ברא הקב"ה את העולם סופר וספר
וסיפור כו' ע"ש וזהו השמים כסאי שהם כסא לבחי' הב"ד שהם ג' ספרים והיינו ע"י
עסק התורה הנק' ספר וע"י דברי סופרים בחי' סופר ועי"ז נמשך ג"כ להיות ועתיק
יומין יתיב כנ"ל סעיף ג':

ו **רבות** משפטים פל"א קרוב לס"פ דקמ"ע ע"ב ע"פ את העני עמך. לא עמך
הוא העני אלא עמי הוא וכן אמר דוד כי אתה עם עני תושיע כו' רצונך
לידע ראה מה כתיב כה אמר ה' השמים כסאי מה כתיב אחריו ואל זה אביט אל עני
כו'. ענין עני הוא סיהרא דלית לה מגרמה כלום. וע' מזה בזה"א ויחלה קס"ה סע"ב
ובפ' בחקתי קי"ג ע"ב ובפ' ויחי קפ"א א'. והנה ארז"ל הביאו עלי כפרה על שמיעטתי
כו' ע"כ עמי הוא כו' וגם כי נעוץ תחלתן בסופן דוקא וכמ"ש ע"פ תהלה לדוד
ארוממך כו':

ז **בחקתי** ר"פ ל"ו כמ"ש ברבות בראשית ספ"א כנ"ל סעיף ה' יע"ש:

ח **נשא** פי"ב קרוב לר"פ דרמ"ו ג' בשעה שאמר הקב"ה ועשו לי מקדש כו' אמר
משה כו' הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך כו' והומר השמים כסאי
והארץ הדום כו' אמר הקב"ה איני מבקש לפי כחי אלא לפי כחן כו' ע"ש. היינו כמ"ש
בת"א סד"ה השמים כסאי דבחי' אי זה בית זהו למעלה מבחי' כסא ושרפרף כו'. כי כסא
ושרפרף כלים לבחי' נר"נ. אבל בית מקיף דיחידה היא. א"כ כיון השמים רק כסאי
איך בהמ"ק יהי' בית כו' אלא ע"ז תירוץ שאיני מבקש לפי כחי אלא לפי כחן בחי' מקיפי'
דיחידה היא שבנש"י בחי' בכל מאדך מאד שלך כו':

ט **סנהדרין** פ"ק ד"ז ע"א כי רחימתין הוה עזיזא כו' ולבסוף כתיב איזה בית אשר תבנו לי כו' ר"ל אף שבהי' ומעלת הבית בעלם גדול ממדרגת המשכן כמ"ש מזה בד"ה מה טובו אוהליך יעקב ובד"ה מזמור שיר חנוכת הבית ובת"א בד"ה ויגש אליו יהודה. ועיין מזה בזח"ב פקודי דרמ"א א'. לכן הי' הבית ששים אמה כו' וכמו אתוון רברבן לגבי אתוון זעירין כו' ודוגמת שופר גדול לגבי שופר כו'. אך עכ"ז כיון שאין עושין רש"מ הרי המשכן אף שמדרגתו למטה מהבית כיון שאז עשו רש"מ היה בזה התגלות אהבה נפלאה יותר מבבית כי ושכנתי בתוכם כתי':

י **זח"ב** יתרו פ"ה סע"ב תמן כתיב ביום ההוא אענה נאום ה'. אענה את השמים והם יענו את הארץ כו' דכתיב השמים כסאי כו' והם יענו כו' והארץ הדום רגלי. ויובן עם מ"ש בזהר ר"פ וארא כ"ב א' ע"פ עד תאות גבעות עולם כו' וע' בזח"ג פ' אחרי דע"ז ב' ועמש"ל בד"ה לאיכה ואיכה סעיף א' וסעיף י"ז. וזהו ענין אחד" שבפסוק שמע ישראל. אני אענה את השמים זהו ענין הארת א' בחי"ת שהוא חכמה עד יסוד בחי' השמים כסאי והם יענו את הארץ כו' זהו ד' רבתי. אך לזה צ"ל אי זה בית כו' מקיף כתר כו' בעטרה שעטרה לו כו':

יא **תרומה** קנ"ח סע"א כגון סגו"ל נקודה תחת ירכי מלכא והארץ הדום רגלי כו' עמ"ש בד"ה נאוו לחייך בתורים ע' בזח"ג פינחס דרמ"א תחלת עמוד א':

יב **פקודי** דרמ"א ע"ש באריכות. ח"ג פינחס רמ"ג סע"ב שופטים ער"ה א':

יג **ת"ז** בתחלתו דף א' סע"א והארץ הדום רגלי דא שכינה דאיהי כלילא מע"ס. ובכמ"ת שזהו ענין ויתן אותם אלקים ברקיע השמים יסוד ז"א להאיר על הארץ מל'. ועזח"א ויצא קס"ב ב'. ודף ה' ע"ג והארץ הדום רגלי איהי תחות ו"ה דאיהון חשבון חרק כו' ותקון ס"ט דק"ט ע"ב בענין הבל אשר נעשה על הארץ כו' ואד יעלה מן הארץ הבל דאורייתא והבל דצלותין אתעביד על ארעא דאיהי שכינתא והארץ הדום רגלי כו'. ויש להעיר מענין סולם מוצב ארצה:

יד **בחיי** פ' בא גבי עד מתי מאנת לענות מפני כו' כי השמים כסאי כו' ואל זה אביט אל עני הוא הנכנע כו'. ר"פ ויקרא ק"ל ע"ג בענין והארץ הדום כו'. והנה אופן א' בארץ כו':

טו **של"ה** ר"פ תרומה. במ"ע כ' כי ר"ת הוי' השמים כסאי הוא י"ה והארץ הדום ו"ה. ועד"ז ישמחו השמים ר"ת י"ה ותגל הארץ ר"ת ו"ה. והיינו כי השמים ז"א כסא לבחי' י"ה. ועי"ז והארץ מקבלת בחי' ו"ה כו':

ואת כל אלה ידי עשתה ויהיו כל אלה נאום ה' ואל זה אביט אל עני ונכה רוח וחרד על דברי. ברכות בראשית פי"ב הקשו דבה"א ברהם לא בעמל ולא ביגיעה והיך אומר ואת כל אלה ידי עשתה. ומתרץ דפי' ואת כל אלה קאי על התורה שבזכות התורה נברא העולם כנאמר אלה העדות והחוקים וגו' בזכות השבטי' כנאמר ואלה שמות בנ"י וגו'. וע' רבות ויקהל פמ"ה מענין ג' בחי' אלה. הא' אלה תולדות השמים והארץ. ב' ג' כנ"ל:

משפטים פל"א קרוב לס"פ אבל הקב"ה אינו כן מי הם עמו העניים רואה לעני ונדבק בו דבוקך לידע מה כתיב כה אמר ה' השמים כסאי וגו' מה כתיב אחריו ואל זה אביט אל עני וגו'. כי אתה עם עני תושיע. ולפ"ז אפ"ל כי השמים כסאי והארץ הדום אינו קאי על התורה אלא ע"ד ארבעה קניינים קנה הקב"ה. שמים וארץ קנין א' וזהו ענין כסאי והדום רגלי. אי זה בית כו' זהו בהמ"ק קנין א'. ואת כל אלה ידי עשתה זהו תורה קנין א'. ויהיו כל אלה הם השבטים זהו ישראל קנין א'. ומ"מ ואל זה אביט אל עני כו'. וענין שמים וארץ קנין א' היינו יחוד או"א להיות מאין ליש שהוא בחי' המחדש תמיד בכל יום מע"ב מאין ליש. ועל הכסא יושב הגוף והראש המשכת חו"ב כו'. ואולי כסאי ע"ד אגוסטוס יושב כו' א"כ הכסא מורה על הגדולה גדול ה' בעיר אלקינו כו'. א"כ השמים יחו"ע ביטול והארץ יחו"ת ע' בד"ה. יו"ע של ר"ה שחל להיות בשבת. אי זה בית כי השמים ושמי השמים לא יכלכלוך כו' ומ"מ נק' בהמ"ק בית שלמעלה מכסא והדום כי עי"ז נמשך יחוד פנימי דאו"א אור חדש כו' ועכשיו הוא תפלה בית תפלה. ואח"כ ואת כל אלה זהו ענין תורה כנ"ל. אל עני כמ"ש עני ורוכב על החמור:

תלים סי' י"ט השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע. י"ל שמים ז"א רקיע יסוד ז"א. זח"א קמ"ב ב'. במדרש תלים כמה פירושים ע"ז. א' ע"ד כל פעל ה' למענהו לעדותו ומובן מזה שהשמים עדות על שהקב"ה ברא את עולמו לשימ"ב כו'. ב' ע"ד מדינה שהוא דר בה היא נאה לומר עשרו ושבחו כו' והיינו השמים מספרים כו'. ולע"ל הללו את ה' מן הארץ אימתי וירם קרן לעמו. והיינו כי שמים הוא ז"א דאצי' ונק' שדר בה כי איהו וגרמוהי חד. מאה"כ בבי"ע כו':

ביאור על תורה דכי כאשר השמים החדשים כו'.

להבין שרשי הדברים. הנה שרש ענין השמים כסאי איך יתכן שמהמקיפים עליונים הנק' שמים יהי' נעשה בחי' כסא ולבוש לבחי' הגוף שהוא בחי' כלים די"ס דה"פ לבד. ומי ראה כזאת עליונים למטה כו' ויליכא בארעא כו'. ואיך נעשה זה ע"י אתעדל"ת דבע"ת בבחי' מהפך. הענין יובן ע"פ הקדמה הידוע בע"ח דנר"נ יש להם כלים והן בחי' מוחא ליבא וכבדא הנשמה במות כו' אבל חי' יחידה אין להם כלים והן בחי' מקיפים. ולהבין ענין האורות וכלים מבואר בתיקונים דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד וידוע דחיוהי הן האורות וגרמוהי הם הכלים. ופי' שהחו"ב עצמן וכן החו"ג הן בחי' כלים והחיות השופע בהן מאה"ס נק' אורות והוא למעלה עדיין ממהות הכ' כו' אלא שמאיר ומחי' את הכ'. והוא כמו עד"מ בנפש יש ג"כ ג' בחי' אלו כי הנפש עצמה היא למעלה במהות ומדרגה מהכחות המתפשטים ממנה דהיינו שהיא מובדלת ממהות הכ' והשכל הנמשך ממנה במוח וא"צ ל' ממהות המדות שבלב ומה שאנו רואים שמהות השכל והמדות אינו אלא מבחי' התפשטות הארה וכח בעלמא מהנפש ולא שזהו מהות הנפש ממש וגם בהתפשטות זה יש ב' בחי' הא' והוא השכל עצמו שבמוח המשכיל כל השכלה והב' והוא החיות הנמשך מן הנפש להחיותו ובחי' החיות נק' אור השכל

והוא למעלה ג"כ ממהות השכל עדיין אלא שנמשך ומאיר מהנפש לתוך השכל להחיותו והשכל עצמו הוא הכלי. ולכן אנו רואים שהשכל יש בו שינויים רבים שפעמים הוא בבחי' גדלות ופעמים הוא בבחי' קטנות דהיינו שפעמים ישכיל וישיג סברא עמוקה ופעמים לא ישכילנה והיינו לפי שאינו רק כלי לאור הנפש ופעמים מאיר בו הארה גדולה ופעמים מאיר בו הארה קטנה. לפי לאות הכלי (ולאות הכלי תלוי ג"כ בלאות חיצוני' הכלי דהיינו המוח גשמי שמתפעל ונתקן במאכלים ומשקים טובים ומן השינה כו') ולכן אנו רואים ג"כ שיתוסף כח שכלו כשירבה לעסוק בחכמה והיינו משום שע"י הרחבת הכלים יהי' ריבוי האורות ויש עוד בחי' לבושים לכלי החכמה והו"ע הענינים שמלבשים בהן חכמתו דהיינו החכמה שמתחכם בה כגון שלומד הלכות שבת או הל' טריפות להבין היטב ענין ל"ט מלאכות ותולדותיהן וענפיהן והדומה להן ואסור מדרבנן וכן הי"ח טריפות ופרטיהן וכה"ג. שזהו בחי' לבוש להחכ' שמתחכם בזה והחכ' היא הכלי וההלכות הן הלבושים. ועד"ז בחכמת התכונה והכ' הרפואה (אלא שהן לבושי' דנוגה משא"כ חכמת התורה ועי' בלק"א פ"ו) והנמשל מובן למעלה בענין איהו וחיוהי וגרמוהי דהיינו איהו הוא בחי' עצמו' אא"ס וחיוהי הם האורות המתפשטים ממנו להתלבש בכלים שהן ג"כ עדיין פשוטים בתכלית הפשיטות וגרמוהי הם הכלים דהיינו בחי' החו"ב שהן כמו עד"מ להבדיל באלף הבדלות כמו כח השכל שבמוח לגבי הנפש שהוא כלי לבד לקבל בתוכו אור וחיות מהנפש כו' וכן הוא למעלה במדות עליונות חו"ג כו' שיש בהן ג"כ אורות הנמשכים מאא"ס ממש כמו שיש אורות בחו"ב ואע"פ דלכאורה שהמדות נמשכים רק מהשכל מ"מ באמת השכל הוא רק בחי' דרך תעביר שבו וע"י נמשכו מהעלמו'. והנה למעלה האורות והכלים הן מיוחדים ביחוד אמיתי מכל צד ופנה ממש כנודע. ובאמת שאין ערוך כלל בחי' השכל שבנפש לגבי בחי' חכ' דאצי' וכן בחי' החסד לגבי חסד עליון דאצי' ואפילו בחי' חכ' וחסד שבעולם הבריאה אינו ערוך כלל לגבי חכ' דאצי' ואין חכמתו וחסדו ושארי מדותיו ית' מסוג ודמיון החכ' ומדות שבנבראים וכמ"ש באגה"ק בשם מורו ע"פ ואנכי עפר ואפר כו'. ולכן בכדי שיהי' נמשך מבחי' חכמתו וחסדו בחי' חכ' וחסד דבי"ע המוגבלים צ"ל ע"י אמצעות לבושים שמתלבשים ומתעלמים בהן המדות דאצי' עד שמאיר רק הארה מצומצמת מאד בכדי שיוכל להיות התהוות החכ' והחסד הנבראים בע"ג. והו"ע הפרסא המפסקת בין אצי' לבריאה ול' כלים דז"א בוקעים ונמשכים דרך הפרסא להיות נשמה לבי"ע ופרסא זו הוא בחי' הלבוש והנה שרש הפרסא נמשך מחיצוני' בינה ומלא שהיא מבחי' מקיפים כי מת"ת דאי' נעשה כתר ומקיף לז"א אלא שלמטה היא נעשית בחי' מסך מתחת רגלי זו"נ וזהו השמים כסאי שבחי' מקיפים עליונים הנק' שמים נעשי' בחי' כסאי הוא בחי' לבוש לכלים דז"א וכמשל המקיף שלמעלה הוא גבוה מהראש ולמטה הוא תחת הרגל. וה"ע כי באמת שרש המסך גבוה מאד שלכן יש בו הכח הזה להעלים ולהסתיר על או"כ דז"א ולהיות נמשך דרך בו הארה בעלמא בשינוי המהות שכ"ז הוא מצד שרשו שהוא גבוה מאד ממקיפים עליונים. וכן יתפרש ג"כ ענין השמים כסאי על הפרסא שבין המאציל לנאצלים וה"ע ת"ת דא"ק שנעשה כתר ומקיף לאו"א כו':

ב **ובכ"ז** נעשה ע"י אתעדל"ת דבע"ת שהוא מבחי' יחידה שלמעלה מבחי' כלים ועי"כ מעורר למעלה ג"כ גילוי המקיפים עליונים שאין להם כלים והוא בחי' שמים כו'. וביאור ענין יחידה הוא עד"מ כמו כשמוליכים אדם לדונו דיני נפשות שאז הוא בביטול גמור מכל כחות נפשו שכל ומדות ואין לו שום. נטי' ומח' אחרת זולתי מח' אחת והוא מענין נפשו והיו ואינו יכול לקבל שום רצון אחר כלל והיינו מחמת כי נגע הדבר בעצמיות נפשו וזהו בחי' יחידה שהוא בחי' התפעלות א' בלי נטי' לקוין וכדוגמת זו הוא התפעלות הבע"ת שאין לו רק לב א' לאביו שבשמים מצד הריחוק שהי' רחוק עד הנה שנגע בו עד הנפש ממש ועד בכלל כמו מעשה דר' אלעזר בן דורדיא הידוע בגמ' פ"ק דע"ז מפא"כ כשלא נגע ההתפעלות עד הנפש כ"כ אע"פ שיש לו התפעלות רב מ"מ יוכל לסבול ג"כ רצון אחר ויש בו נטי' ולכך אינו מבחי' יחידה והוא כמו העוסק במו"מ בהתפעלות רב שמ"מ יוכל להתפעל ג"כ בשעת מעשה ברצונות אחרים ג"כ. וזהו שנא' מכפירים יחידתי שבבחי' יחידה הוא רצון א' כנ"ל ועי"ז מעורר ג"כ בדוגמא זו למעלה בחי' מקיפים עליוני' דיחידה דהיינו בחי' הכתר עליון או כתר דז"א ומזה נמשך בחי' השמים כסאי כנ"ל:

ג **ובחי'** הארץ הדום רגלי. הוא ע"י בחי' שוב דהיינו בחי' שמאל דוחה שהאדם משפיל עצמו לומר מי אנכי לגשת אל הקדש כו' שעי"ז מעורר ג"כ שמאלו העליון להיות שמאלו תחת לראשי דהיינו בחי' גבורות עליונות דקדושה שמהם בנין המל' כמ"ש ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים שבחי' ז"א הנק' שמים בנינו מהחסדים אבל המל' בנינה מהגבו' לפי שצריכ' לירד ולהתלמלם ביותר מטה מטה והיינו דייקא ע"י בחי' שמאל דוחה וזהו ידי יד כהה דבחי' מדת הגבו' יסדה ארץ כו' וכנודע ג"כ בענין הדלקת נרות המנורה ובענין למען יזמרך כבוד ולא ידום שהמל' בנינה מהגבו' ולכן נק' ג"כ נהורא תכלא וכ"ז נעשה ע"י בחי' שוב דשמאל דוחה שלמטה באדם וע"י מצות נעשיות שהן קבעומ"ש בפועל. אבל ע"י הרצוא דבע"ת בבחי' מאדך מתעורר למעלה ג"כ בחי' מקיפים וזו"ע השמים כסאי הנ"ל. ואח"כ ע"י השוב נעשה והארץ הדום רגלי:

ד **ועתה** י"ל ענין השמים החדשים מהו. ויובן בהקדים ענין ההפרש בין ג"ע דעכשיו למתן שכר דלע"ל בתח"ה שהרי ידוע דלמחר לקבל שכרם העיקר הוא אחר תח"ה וא"כ י"ל מהו ענין הג"ע שאינו אלא לפי שעה ומה ההפרש ביניהם. והענין כי הנה בג"ע יושבים ונהני' מזיו והוא בחי' תענוג העליון הנמשך מבחי' עתיקא קדישא שהוא מקור התענוגי' והיינו מבחי' מל' דאצי' שנעשי' עתיק לבריאה. ואמנם המשכה זו היא ע"י העלאת מ"ן דנשמות ומלאכים בכל ו' ימי המעשה שעבודת הנשמות למטה כשהן בגוף לברר בירורי' דרפ"ח ועי"ז נעשה העלאת מ"ן עד בחי' מל' דאצי' ולפ"ע המ"ן כך נמשך מ"ד בג"ע מבחי' מוחי' דאי' המלובשים בעולם הבריאה כנודע דאי' מקננא בכורסייא ובינה יש בה הארת ע"ק כנודע ולכן גע"ע הוא בעולם הבריאה מה"ע. ועד"ז מהעלאת מ"ן הנ"ל אזי המל' מעלה מ"ן מז"א ונמשך לה מ"ד ג"כ לפ"ע המ"ן וכן עד"ז מז"א לאו"א נמשך מוחי' לפ"ע המ"ן וגם המקיפי' הם תלוים ג"כ בערך המ"ן כי לפ"ע הפנימי כך הוא ערך המקיף והפנימי נמשך לפ"ע המ"ן

כנ"ל. ונמצא שכל התוספות אלו דעכשיו תלוי' לפ"ע המ"ן והוא האתעדל"ת שהרי אפי' בא"ק הי' העלאת מ"ן כנודע ענין נמלך בנשמתן של צדיקי' שהוא צליית התענוג מה שעתיד לקבל מנשמות הצדיקי' זה הי' בחי' מ"ן לעורר ת"ד כו' אבל לע"ל הנה כתי' ישביע נובדי כו' וגבה מאד ופי' שגם המאד יהי' גבוה יותר ממה שהוא עכשיו ור"ל כי אז יהי' עליות העולמות כמו שהי' לפני הטא אדה"ר עד שאצי' דעכשיו יהי' אז רק בבחי' בריאה או יצי' כו' ובחי' אצי' דאז יהי' במעלת עולמות הא"ס דעכשיו וממילא שהעולמות דלפני אצי' יתעלו יותר ויותר וזהו"ע וגבה מאד שגם בחי' המאד שהוא בחי' בל"ג דלפני האצי' יתעלה אז יותר והוא ג"כ ענין מש"ל שבחי' המאד דבע"ת יתעלה אז ג"כ והיינו הך כי ע"י בחי' מאדך מעוררים למעלה המקיפים העליוני' והם יתעלו ג"כ לע"ל כנ"ל. ועיקר ענין העלי' הוא מה שלע"ל יומשכו אורות חדשים מעצמו' הא"ס שלא ע"י אתעדל"ת כלל שהרי האתעדל"ת אינו שייך אלא עכשיו שעדיין לא נתבררו העולמו' ולכן שייך עבודת האדם לאכפייא או לאהפכא מהל"כ משא"כ לע"ל כתי' ואת רוה"ט אעביר מן הארץ ויהי' עולם ברור ומכיון שלא יהי' עוד מלאכת הבירורים אין שייך עבודה ואתעדל"ת רק קיבול שכר, וא"כ יהי' אז המשכות חדשות ג"כ מעצמו' הא"ס שלא ע"י העלאת מ"ן. והמשכה זו נעלי' יותר מהמשכ' שע"י אתעדל"ת שאז אינה אלא לפ"ע האתעדל"ת לבד. אבל מה שה' ית' יאיר מעצמו לע"ל הוא המשכות עליונות ביותר ממקום שאין אתעדל"ת מגעת שם כלל (והא דבאגה"ק ד"ה איהו וחיוהי וגרמוהי כו' בסופו מבואר שכמו שהפירות שע"י העלאת מ"ן היא הזריעה והנטיעה הם משובחים מאד מאד מהעולים מאליהן מכח הצומח שבארץ ומזה נשכיל המשכת אורות עליונו' באבי"ע אצמה דס"ל שהמ"ד הנמשך ע"י מ"ן ואתעדל"ת משובח יותר מהנמשך שלא ע"י העלאת מ"ן וכן באמת מבואר אצלינו בענין הברכה שלפני המצות. נלע"ד דהתם מדבר בענין ההמשכות דעכשיו בזמן העבודה שאז ודאי המ"ד שע"י מ"ן משובח יותר. משא"כ לע"ל מה שילוה ה' חסדו להאיר אורות חדשים ממקום שאין אתעדל"ת מגעת שם כלל ודאי שהוא למעלה ממ"ד שנמשך ע"י מ"ן שאתעדל"ת מגעת שם. ועוד נלע"ד דבאמת גם ההארה שלע"ל ממקום שאין אתעדל"ת מגעת שם כלל מ"מ היא ג"כ בכלל מ"ד הנמשך ע"י אתעדל"ת לענין שהוא משובח מאד ולא דמי כלל למ"ד הנמשך שלא ע"י מ"ן עכשיו. והענין שהרי האורות החדשים הנ"ל אנו רואים ג"כ שתלוי' באתעדל"ת שהרי השכר דלע"ל לא יהי' רק לצדיקי' שיש להם תומ"צ אלא שישראל כולם צדיקי' כי אפילו פושעי ישראל מלאים מצות כו' ומ"מ אותן שאין בידם תומ"צ כלל אין להם חלק לעוה"ב. והשתא את"ל דהאורות הנ"ל אינן תלוים באתעדל"ת כלל ראוי להיות שוה לכולם שהרי כתי' אם צדקת מה תתן לו כו' אלא ודאי גם אורות הנ"ל אינן נמשכים רק למי שהי' לו אתעדל"ת מן התו' והמצות אלא דר"ל שהאורות הנ"ל אינן נמשכים מהאתעדל"ת ממש כענין שכר מצוה מצוה שמהמצוה עצמה נמשך השכר כמו לצמיחת התבואה מהגרעין כו' ובאמת שיש אורות עליוני' גבוהים מאד מאד הנמשכים ע"י המצות ממש וזהו ג"כ השכר דלע"ל אלא שיש אורות גבוהים יותר מהן דהיינו מעצמו' הא"ס ממש שא"א להם להמשך מחמת המצות

ממש כי גבהו דרכיהן מאד. ואעפ"כ יאיר ה' ית' אותן בתורת נדבה וחסד לאוהבי ולשומרי מצותיו. וכ"כ בח"ה שיש ב' מיני מתן שכר יעו"ש. ונמצא שהאורות הנ"ל אע"פ שאין בא"ס ולוקחים מהאתעדל"ת מ"מ האתעדל"ת היתה גרמא להן עכ"פ וא"כ מעלתן משובחי' מאד מאד אף גם מהמ"ד הנמשך ע"י מ"ן ממש לפי שזה המ"ד מצד גבהות דרכיו ומדרגות' במאד אין דרך למ"ן לעוררו רק ע"י היותו גרמא בלבד אליו משא"כ המ"ד הנמשך עכשיו שלא ע"י מ"ן הרי אלו הי' מ"ן הי' יכול לעוררו ולהמשיכו ואדרבה הי' ממשיך ג"כ מ"ד גבוה ממנו. אלא שלפי דלא אכשר דרי וליכא אתעדל"ת ע"כ מ"מ רחמי ה' להמשיך מ"ד מעצמו וזוהי באמת מ"ד שלא ע"י מ"ן כלל לא אפי' ע"י גרמא והוא למטה יותר ג"כ מהמ"ד הנמשך ע"י המ"ן ממש כנ"ל. כנלע"ד לבאר הענין). וזהו"ע השמים החדשים אשר אני עושה דהיינו המקיפי' עליוני' שנמשכו מא"ס עצמו וכנודע שלע"ל יומשכו נשמו' חדשות שלא הי' בא"דה"ר כלל והם למעלה מהשבירה ומהתיקון כו' אלא הם מפנימי' עת"י ממש ולכן אינן שייכים להבירורי' כלל. משא"כ בחי' השמים כסאי הוא המקיפי' הנמשכי' ע"י אתעדל"ת. והנה הנביא מבשר לישראל לומר כי כאשר השמים החדשי' עומדים לפני כו' כן יעמוד לפני זרעכם ושמכם. ויראה בזה דכמו שהאורות החדשי' הנ"ל הם עומדים לפני דהיינו למעלה מהפרסא שבין המאציל לנאצלים כמ"כ יעמוד זרעכם ושמכם. והוא בחי' האורות הנמשכי' ע"י אתעדל"ת שלכם. שלא תחשבו שאותן האורו' יתבטלו במציאו' ממש לגבי אורו' החדשי' אלא שהם ג"כ יתעלו לעמוד לפני למעלה מהפרסא וכדפי' בענין וגבה מאד שהמאד גופא של בע"ת יתעלה למעלה מערכו וכחו שמצד ערכו הוא מעורר בחי' השמים כסאי שהוא בחי' הפרסא כנ"ל אבל לע"ל יתעלה להיות עומדים לפני למעלה מהפרסא כמו השמים החדשי' כו'. וזהו ההבטחה שהבטיחם הש"י ע"י הנביא. שלעתיד עם היות שיומשכו בחי' שמים חדשים שהם אורות עליוני' שלמעלה יותר מהאורות הנמשכי' ע"י תומ"צ מצד עצמן מ"מ לא בשביל זה יתבטלו האורות שע"י אתעדל"ת דבע"ת ודתומ"צ. אלא שגם המה יתעלו להיות למעלה מהפרסא בערך בחי' ומדרגת השמים החדשי'. וזהו עיקר הקיבול שכר. וזהו וגבה מאד דבחי' מאדך גופא יתעלה ויוגבה שלא לפ"ע ומדרגתו כו' וזהו כן יעמוד זרעכם ושמכם. וזהו ג"כ מ"ש והי' מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחות לפני. פי' כל בשר הוא בחי' ש' ב"ן כח הפועל בנפעל ויש בו ב' מיני עליות הא' מבי"ע לאצי' וזהו עכשיו בג"ע אבל לע"ל לא יהי' העלי' כמו עכשיו ע"י בירורי' אלא יבואו להשתחות לפני דהיינו בעצמי' א"ס שלמעלה מהפרסא כו':

ויאמר לו יהונתן מחר חדש ונפקדת כי יפקד מושבך וגומר. הנה ידוע בדרז"ל דישראל מונין ללבנה ואוה"ע מונין לחמה. ולכאורה יפלא למה ישראל שהם במעלה העליונה מאוה"ע מונין ללבנה ולא לחמה (הג"ה. הלא השמש הוא המאור הגדול וארז"ל פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה נמצא מובן

מעלת

מעלת החמה גדול הרבה יותר וע' בזה"ק פ' ויחי דרל"ו סע"ב ודרל"ז ע"א. ונלע"ד שעיקר התירוץ בזה הוא כי מהשמש יש שני השפעות. האחד השפעה חיצוניות ע"ד וממגד תבואות שמש. הב' השפעה הפנימי' שהוא מה שהלבנה מקבלת אור ממש מהשמש שזה ההשפעה הוא השפעת מאור ממש וכמש"ת לקמן סעיף ס'. וזה ההשפעה פנימי' א"א לקבל מהשמש כ"א ע"י הלבנה שהיא מקבלת זה מהשמש ונק' יחוד שמשא וסיהרא. וכן בגמ' נק' זה סוד העיבור. דוגמא לדבר שאי אפשר להבין תושב"כ כ"א ע"י תושבע"פ. ע"כ מונין ללבנה דוקא שעי"ז יקבלו ההשפעה הפנימי' כמאמר עטרת תפארת לעמוסי בטן שהם עתידים להתחדש כמותה. ומרע"ה קבל השפעה זו הפנימי' להיות יפה כלבנה ואח"כ ברה כחמה. משא"כ מה שעכו"ם מונין לחמה זהו לקבל ההשפעה החיצוני' והוא בחי' חנם בלא מצות. אבל לקבל המשכה זו הפנימי' צ"ל ע"י העלאת מ"נ וכמו בלבנה לכי ומעטי א"ע ועי"ז תקבל האור כך נאמר כי אתם המעט מכל העמים שממעטים א"ע כו':

קיצור א'. מהשמש יש ב' השפעות. חיצוניות וממגד תבואות שמש. ופנימי' יחוד שמשא בסיהרא ונק' סוד העיבור. ומה שהן מונין להמה הוא השפעה החיצוני' חנם בלא מצות. ואמנם כדי לקבל השפעה הפנימי' זהו ע"י מונין ללבנה כי אתם המעט מכל העמים שממעטים א"ע). והנה מצד השפעה זו החיצוני' מהשמש נאמר אין כל חדש תחת השמש. משא"כ השפעה זו הפנימי' הוא אור חדש ולכן נק' ראש חדש כו'. ובמד"ר פ' בראשית פ"ו דרך ארץ שיהא הגדול מונה לגדול והקטן מונה לקטן. עשו מונה לחמה שהיא גדולה ויעקב מונה ללבנה שהיא קטנה א"ר נחמן והוא סימן טב כו' שהלבנה שולטת בלילה וביום כו' ע"ש. לפי"ז יש להעיר ממ"ש בתו"א בד"ה ויהי בשלח פרעה בענין קליפה קדמה לפרי כו' שמקבלים מבחי' ארך אפים כו' ונק' בנה הגדול כי עולם התהו קדם כו' ולכן יש להם עושר וכבוד שלא ע"פ השבון כו' משא"כ יעקב שמקבל חיות מאור פני הוי' כו' המאיר ע"י חכ' כו' ע"ש ומ"ש בד"ה ויאבק איש בענין אם תגביה כנשר. והנה השמש נק' המאור הגדול שמקבל מבחי' גדול הוי' ולגדולתו אין חקר כפי שמאיר למעלה מהצמצום ע"כ נק' המאור הגדול ולכן אין בהשמש שינוים ותמיד מאירה. וזהו שמונים לשמש ע"ד אם תגביה כנשר לקבל מבחי' רם על כל כו' מבחי' שלמעלה מהצמצום וכמ"ש בד"ה כי עמך מקו"ח. אבל הלבנה יש בה מיעוט אור ונק' המאור הקטן זהו רומז לאור המאיר עפ"י המדות דרך האיצור כו' וכמש"ש שלכן נק' יעקב בנה הקטן ולכן ארז"ל לדיקים יקראו על שמך דוד הוא הקטן וסימן לדבר ורבקה אוהבת את יעקב ועשו רצה לקבל הברכות מיצחק עצמו שלא ע"י רבקה כו'. וידוע דיצחק ורבקה שהם דו"כ הם דוגמת חמה ולבנה. וזהו מאמר ר"נ והוא סימן טב כי מה שמקבלים מבחי' ארך אפים זהו רק דרך הסתר וכמש"ש בענין וימנע מרשעים אורם. עם שקאי על אור הגנוז מ"מ גם מבחי' שמש מקבלים רק חיצוניות. משא"כ לעושי רצונו עאכו"כ שיקבלו ע"י הלבנה מפנימי' אור השמש וגם מאור הגנוז דלעילא מן שמשא יע"ש בתו"א. ועמ"ש בדרוש הרבות צורים בענין שמש בגבעון דום שהגלגל והנרתק של השמש זהו משם

אלקים ומשם מקבלים עכו"ז השפעתם. ויהושע דממו שלא ישובב ע"י הגלגל והנרתק. ואז מעצמות השמש ופנימיותו יומשך דוקא לישראל. והראי' שהרי לע"ל כשהקב"ה מוציא חמה מנרתקה דוקא צדיקים לבד יוכלו לקבל וכמ"ש ואוהביו כצאת השמש בגבורתו כו'. וזהו פני משה כפני חמה. ואפ"ל שזה פי' לשמש שם אהל בהם והוא כחתן יוצא מחופתו. פי' האהל והנרתק זהו השפעה החיצונית מהשמש והוא כחתן זהו השפעה הפנימי' הנק' יחוד שמשא בסיהרא כו'. עוד יובן ענין ישראל מונין ללבנה ע"פ מ"ש הרמב"ן בפי' החומש בפ' וישב גבי זרח ופרץ. ועוי"ל דבמ"א מבואר השמש מאיר בעצמו בלי שינוים וזהו"ע אתעדל"ע בלי אתעדל"ת ויש בזה חיצוני' ופנימי' כמ"ש בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ צאינה וראינה ושוש תשיש ע"ש. והלבנה היא אתעדל"ת לעורר אתעדל"ע. וזהו פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה כמ"ש בד"ה ואתחנן. אך בחי' דמשה זהו המשכה פנימי' מהשמש. אמנם מה שעו"כ מונין לחמה היינו לקבל בחיצוני' מאתעדל"ע שבלי אתעדל"ת כלל כמ"ש את הדגה אשר נאכל במצרים חנם בלא מצות כו'. אבל ישראל מונין ללבנה להיות אתעדל"ת ביטול ואז יומשך מהשמש המשכ' אתעדל"ע שע"י אתעדל"ת שהוא פנימי' ולא חיצוני' לבד (וגם אח"כ יומשך בחי' אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת ג"כ הפנימי' מאד נעלה). וזהו ע"ד אשה מזרעת תחלה שהוא בחי' מונין ללבנה אזי יולדת זכר משא"כ איש מזריע תחלה אתעדל"ע בלי אתעדל"ת יולדת נקבה. ובמד"ר פ' בא ס"פ ט"ו דקל"ג ע"ב וכשם שהלבנה היא של אור כך ישראל נוהלין האור שנאמר אור זרוע לצדיק כו' ואומר קומי אורי כו' י"ל כמש"ל שעי"ז שהם מונין ללבנה יהי' גילוי אור הגנוז שלמעלה ממדריגת חמה כו'.

וע' בזח"א פ' ויחי דרל"ו סע"ב ע"פ יהודה אתה:

קיצור ב'. עוד פי' מונין לחמה ע"ד הגדול מונה לגדול. אם תגביה כנשר והקטן לקטן שכן יעקב אמר קטנתי וכן דוד הקטן. ולכן זהו סימן טב כי בחי' הקטן ע"ד דבר קטן הוויות דאביי ורבא שהם לצמצומים שכך דוקא יהיו התפילין כו' ועי"ז לעושי רצונו עאכו"כ ויאיר בהם מבחי' גדולתו ית' בפנימי' והוא בחי' דבר גדול מעשה מרכבה תדע שלא מיעטו במד"ר פ' מקץ פ"ל אלא שגדולתי למעלה מגדולתכם יעו"ש. ובתפילין דמארי עלמא כתיב כי מי גוי גדול ומי גוי גדול פ"ק דברכות ד"ו סע"א. ועמ"ש בתו"א פ' נח בפי' אחות לנו קטנה. עוד יש להעיר מענין שמש בגבעון דום. ומענין כצאת השמש בגבורתו. ומענין זרח ופרץ ומענין והי' אור הלבנה כאור החמה כו'. עכ"ה). אך הענין הוא דאמרו בזהר דסיהרא לית לה מג"כ פי' שאין לה אור עצמי רק מה שמקבלת מאור השמש בלבד כך ישראל אין להם משל עצמם כלום רק מה שמקבלים מאור האלקי ע"י תומ"צ כי הרי התו' נק' תורת הוי' וכן המצות מצות הוי' וכמאמר אשר קדשנו במצותיו וכמארז"ל שהקב"ה מתעטף בציצית ומניח תפילין כו' וישראל שלומד בתורת הוי' הרי נאמר בו ואשים דברי בפיך כו' שדבר ה' מתורת הוי' הוא אומר בפיו ומאיר בנפשו אור האלקי הגנוז בדבר הוי' זו הלכה שעוסק כו'. וכן במצות שעושה הרי מקבל בנפשו אור ה' המאיר במצוה זו שעושה כמו שהיא למעלה שנק' מצות ה' ונק' מצותי. וא"כ נמצא שאין נפש הישראל רק בחי'

כלי

כלי קיבול לקבל בעצמו האור האלקי שבתומ"צ מלמעלה ואין לו מצד עצמו כלום כמשל הלבנה דלית לה מגרמה כלום כי אינם בבחי' יש ודבר בפ"ע כלל זולת מה שמקבלים מבחי' גילוי אלקות כו'. ועמ"ש מזה בלק"ת פ' בחוקתי סד"ה בשברי לכם מטה להם גבי וזהו הי' בעיניך כרשע וע"כ ישראל מונין ללבנה. וכמ"ש מזה בתו"א פ' יתרו בד"ה בחודש השלישי יעו"ש להיות בבחי' עני דלית ליה מג"כ וכמ"ש כי ממך הכל ומידך נתנו לך ובמשה נאמר והאיש משה עניו מאד מכל האדם ופי' בר"ה שער הענוה פ"א מלת ענוה נגזרה מל' עני ועינוי שהוא ההכנעה כו' וכל מאיהות ענוה ימצא יותר במדה הנק' לבנה ונקראת שכינתא כו' ע"ש. ולכן עי"ז דוקא זכה לבחי' פני משה כפני החמה כו' כמ"ש לעיל מהזהר ויהי דרל"ז סע"א. משא"כ עכומ"ז שהם בבחי' פירוד מאלקות להיות יש ודבר בפ"ע וכמ"ש אשר חלק הוי' אלקיך אותם לכל העמים. פ' ואתחנן די"ע. ופירש"י לא מנען מלטעות כו' וכן משמע הפי' בת"י שם. ועיין בהרמ"ז פ' האזינו בענין שאין בן נח מוזהר על השיתוף ולכן אין מונין ללבנה אלא לחמה כי לא יוכלו להיות בבחי' הביטול בעצמם כ"כ כמו ישראל לקבל רק מהארת אלקות שבתומ"צ בלבד ולכך החזיר הקב"ה התורה על כל אומה ולשון ולא קבלוה כי לישראל דוקא שייך קבלת אור התורה והמצות מצד כי יש בחי' הביטול בנפשם (הג"ה. ועמ"ש בתו"א פ' יתרו בד"ה זכור ושמור בדבור א' ובלק"ת פ' בהעלותך בד"ה מנורת זהב. ועמ"ש מענין סיהרא ל"ל מג"כ בדרוש המתחיל להבין ענין פסח ומצה דשם פי' ל"ל מגרמה כלום להאיר למטה עד שתקבל האור מהשמש וכבר נת' שכדי לקבל מבחי' דרך התורה זהו דוקא ע"י הביטול. ויובן זה עוד ע"פ מ"ש בתו"א ס"פ משפטים. בד"ה לא תהי' משכלה בפי' כוס ישועות ובד"ה אז ישיר ישראל כו' עלי באר בפי' באר חפרוה שרים כו'. ועמ"ש ע"פ הנותן לשכוי בינה. ועכומ"ז שא"א להם לקבל מבחי' הביטול והתורה ע"כ מונין לחמה הנק' מאור הגדול לקבל מגדולת הוי' בבחי' ואם לדקת מה תתן לו בחי' ארך אפים וגדל חסד. ובאמת נאמר לשארית נחלתו דוקא למי שמשים א"ע כשיריים שם יוכל להיות נמשך מגדולה עליונה בפנימי' ועמלק מקבל רק בחיצוני' ועמ"ש בלק"ת ס"פ עקב בד"ה ארץ הרים ובקעות ומ"ש ע"פ שימני כחותם:

קיצור ג'. ענין ישראל מונין ללבנה דל"ל מגרמה כלום. כמ"כ ישראל ביטול דל"ל מגרמייהו כלום רק מה שמקבלים מתומ"צ שהם מצות הוי' ודברי אשר שמתי בפיך. משא"כ בחי' יש שאין לו ביטול הנ"ל וע"כ רוצה לקבל מבחי' רוממות דקמי' אם צדקת כו' אך מקבלים רק בחיצוני' וזהו אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכו"כ ועמש"ל בהקיצור מההגהות):

ב **ובזה** יובן מה שארז"ל ע"פ והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם. ס"פ משפטים כ"ד י"ב. ומבואר בזח"ג פ' שמיני ד"מ ע"ב להראם כתיב לשון הריון ועיבור כי כל התורה והמצות נתעברו בבחי' עיבור בנש"י כעובר במעי אמו עד"מ מטעם הנ"ל שגילוי אור האלקי שבתומ"צ נתקבל כולו בנש"י כמשל האשה שמקבלת השפע בעצמותה ומצד עצמה אין לה כלום וכענין ודברי אשר שמתי בפיך

וכן למען תהי' תורת הוי' בפיך וכיוצא (הג"ה. וזהו ענין שנק' ענין קידוש הלבנה סוד העיבור שהיו החכמים מוסרין לסמוכין כמבואר בהרמב"ם פי"א מה' קידוש החדש דין ד'. ועיין בהרמב"ן פ' אחרי בפ' עריות הזכיר ג"כ ענין סוד העיבור והיינו שזהו"ע מה שהלבנה מקבלת מהשמש שזהו כענין הריון וזהו בחי' להרחם. ועמ"ש בת"א פ' שמות בד"ה הבאים ישרש בענין אשה יראת ה' היא תתהלל. משם יובן ענין זה שהמצות נק' אור זרוע בכנ"י הנק' אשה יראת ה'. וזהו"ע ההריון. עכ"ה). וגם כל פרטי הדינים וההלכות שבתושבע"פ הרי כולם קבל משה תחלה בעצמותו ואח"כ מסרו ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים עד התנאים והאמוראים האחרונים שאנו מקבלים מהם וכשאנו שונין ולומדים דבריהם הרי גם אנו מקבלים בעצמינו דבר הוי' ממש שקבל משה בהר כידוע. והראי' לכל זה הוא מה שמצינו בקצת מצות מעשיות הנעשות למטה שקורא אותם הכתוב בשם מצות הוי' ממש וכמו בתרומה דכתי' כן תרימו גם אתם תרומת הוי' הרי שקורא לתרומה שאנו מרימים בשם תרומת הוי' ממש וכן בקרבנות הנעשות למטה אומר את קרבני לחמי כו' וכן כתי' קרבן הוי' וכיוצא בזה (הג"ה. ועמ"ש מענין תרומת הוי' בת"א פ' ויקהל בד"ה קחו מאתכם תרומה. ומ"ש בד"ה כי אתה נרי בפי' ארוממך אלקי המלך:

קיצור וזהו אשר כתבתי להורותם לשון הריון ועיבור (הג"ה. שכמו שהלבנה מקבלת האור מהשמש ונק' הריון ולידה כמ"ש במשנה פ"ב דר"ה האיך מעידים על אשה שילדה ולמחר כריסה בין שיניה. כמ"כ כנ"י מקבלים אור זרוע של התומ"ל הנק' מצות הוי' ובהם וע"י נולד ונמשך גילוי האור דוגמת לידה וכמ"ש בד"ה הבאים ישרש יעקב ובד"ה הוי' לי בעוזרי מענין קליטה. ומזה יובן דמה שמונין ללבנה יש בזה מעלה יתרה ממה שמונין לחמה שהרי זה שמונין ללבנה נעשה יחוד שמשא וסיהרא וכענין הריון ולידה. והיחוד זהו שנמשך מעצמיות השמש וזהו"ע כי שמש ומגן הוי' אלקים. עי' בפרדס ערך מגן. משא"כ מה שמונין לחמה זהו רק הארה חיצוני' שאין שום הריון ולידה כו' דוגמת מהו"ג יש יניקה משא"כ מתפארת קו האמצעי שבו מאיר שפע מא"א. ועד"ז ההפרש בין חיצוני' ז"א שהם ו"ק המאירים בימי החול ובין פנימי' ז"א שהוא יום השבת כמ"ש בת"א בסדור שער היו"ם ע"פ הזהר אמור דצ"ד ע"א תלתא איכון זמינין מקדש כו'. ועמ"ש עוד עפ"י הזהר ר"פ יח אלה תולדות נח אלה פסל את הראשונים שבשבת נמשך שפע הפנימי' ונהר יוצא מעדן להשקות כו' שער החצר הפנימי' כו' וביום השבת יפתח וכ"כ וביום החדש יפתח הרי מבואר שהלבנה מקבלת בר"ח שפע הפנימי' של השמש מבחי' שמאיר בשבת שמש צדקה שע"ז אמרו רז"ל שמש בשבת צדקה לעניים עכ"ה):

ג **והנה** אחר שנתבאר שכללות כנ"י המה בחי' מקבלים בלבד והכל משם הוי' שבתומ"ל א"כ יובן בזה עוד כמו משל הלבנה עם השמש שנחלקים. לי"ב חדשים שהגם שדרך כלל כללות כנ"י מקבלים משם הוי' אבל יש י"ב צירופים בשם הוי' ולפעמים מקבלים מצירוף זה ולפעמים מצירוף אחר ודרך פרט המה י"ב צירופים כמו י"ב חדשים למטה בלבנה שבכל חדש מקבלת הלבנה הארה חדשה

מהשמש כידוע (הג"ה. ופרטי הי"ב צירופים דהוי' מבואר בספר שערי אורה סוף שער השישי וז"ל כיצד אות יו"ד נושא ג' חותמות ר"ל ג' צירופים וכן אות ה' וכן אות ו' וכן אות ה' אחרונה כו' עכ"ל ובהפי' שם מספר הצירופים עולה כמנין חדש. וע' בזהר פ' חיי דקכ"ה א' בענין מ"ח טפות מנטף עדן כו' מ"ח נביאים כו' וברמ"ז שם שהן מן י"ב צירופי הוי' שבהן מ"ח אותיות מ"ח מעלות שהתו' נקנית כד כד וכמ"כ הי' מ"ח קרשים במשכן כמ"ש במ"א. עכ"ה). ולהבין ביאור הדברים הנה י"ב צרופי הוי' הנ"ל הוא הנק' י"ב גבולי אלכסון והו"ע בחי' התכללות המדות העליונות חסד וגבורה ותפארת כו' כמ"ש לך הוי' הגדולה והגבו' והתפארת כו'. ויובן זה למעלה מאשר אנו רואים למטה במדות שבנה"א אהבה ויראה כו' שיש בהן בחי' התכללות מב' הפכים יחד אהבה ויראה כאחד כמו שאמרו וגילו ברעדה במקום גילה שם תהא רעדה (ועמ"ש מזה בד"ה וידעת היום בזה ע"י המשכה מבחי' והנורא אל עליון. וענין והנורא בתוס' וא"ו זהו הקו"ה המרומז באות וא"ו גם זהו"ע בריח התיכון. ובמג"ד אות ו' דע"ו סע"ב כ' גם כי הוא"ו מורה בכתר שהוא הוא"ו של ציור האל"ף עכ"ל והוא"ו של האל"ף הוא אלכסון. ועמ"ש בד"ה מראיהם ומעשיהם ובד"ה ענין האבות הן הן המרכבה). וכן עד"ז יש התכללות במדות עליונות חו"ג כמ"ש לך הוי' הגדולה והגבורה כו' דהנה כמו האהבה למטה הוא גורם בחי' התפשטות של חסד כך בחי' אהבה למעלה כתי' אהבת עולם אהבתיך ע"כ משכתיך חסד והוא הנק' גדולה וכמ"ש ולגדולתו אין חקר שבחי' החסד הזה נמשך להיות מרבה לסלוח גם למי שאינו ראוי כו' כי בהגלות נגלות אור גדולתו ית' הרי כולא קמי' כלא חשיב. וזהו מ"ש ולגדולתו אין חקר ואין הסט"א תופסת מקום כלל וממילא אין הפגם שהגביר כח הסט"א בחטא ועון תופס מקום כלל וכמו שארז"ל בדורו של אנוש דאעפ"י שהיו עובדי ע"ז ולא נענשו לפי שניזונין היו בחסדו של הקב"ה כו' ולעומת ולנגד מדה זו הוא מדת הגבורה שהוא מדה"ד והצמצום כענין מ"ש שמים לא זכו בעיניו כו' והוא היפך מדת הגדולה לגמרי. אך מ"מ יש בשתי מדות הללו בחי' ההתכללות זב"ז ע"י אוא"ס שמאיר בע"ס דאצי' כי אוא"ס עצמו רם ומובדל בערך מכל הע"ס דאצי' וכמאמר לאו דאית לך כו' מכה"מ כלל וכידוע וע"כ בהגלות נגלות אוא"ס באצי' נמשך ממילא בחי' הביטול וההתכללות גם בב' המדות דחו"ג ההפכיים וזהו לך הוי' הגדולה והגבורה כו' שהם בבחי' ביטול לך הוי' כמ"ש בד"ה וירא אל אברהם. ועד"ז יש התכללות בדרך פרט ובכל הששה מדות. ולפי שהמה כפולים כידוע בפי' הנה מקום אתי שמקום כולל ו"ק מעלה ומטה מזרח כו' שהוא לנגד ו' מדות ויש בחי' המקום למעלה ולמטה ע"כ הם י"ב מיני התכללות ונק' י"ב גבולי אלכסון והיינו ענין י"ב צירופי' שיש בשם הוי' דהיינו כשלפעמים מאיר האות החסד בצירוף עם הגבורה הרי ישתנה הצירוף עי"ז ועד"ז בכל פרטי הי"ב צירופים היינו ע"י שיש י"ב מיני התכללות כמו גם בנצח והוד שאעפ"י שהנצח ענף החסד דוקא וההוד ענף הגבו' מ"מ לפעמים יתכלל החסד עם ההוד והגבו' עם הנצח כו'. וזהו פי' י"ב גבולי אלכסון כמו עד"מ האלכסון שכולל ומאחד ב' קצוות גשמיים מזרח ומערב מעלה

ומטה

ומטה כו'. ויובן גם בחי' פרטי ההתכללות הזאת במדות שבנה"א. דהנה כל השש מדות ישנם בנה"א בעבודה שבלב דהנה האהבה לדבקה בו ית' היא נולדה בלב מן ההתבוננות בגדולת אוא"ס ב"ה איך שלגדולתו אין חקר כו' והוא ממכ"ע וסוכ"ע כו' ואיך שנשגב הוי' לבדו גם אחר הבריאה יש מאין ממש כמו קודם שנבראת הבריאה יש מאין ממש וכמ"ש אני הוי' לא שניתי וזהו אתה הוא עד שלא נבה"ע כו'. וע"ז נתקנה כל סדר התפלה בפסוד"ז שאומרים יהללו את שם הוי' כי נשגב שמו כו' ואח"כ ביוצר אור אומרים מה שהמלאכים אומרים ג"פ קדוש הוי' צבאות. פי' קדוש זה היינו שאור האלקי קדוש ומובדל בערך גם לאחר ההשתל' כמו קודם ההשתל' ואע"פ שההשתל' נמשך בריבוי עליות המדרגות מדרגה אחר מדרגה עד אשר יש כ' אלפים יובלות וכידוע מ"מ גם לאחר תשלום הכ' אלפים יובלות אין שינוי לפניו מכמו קודם שנשתלשלו הכ' אלפים יובלות וגם עתה בשעת בריאת העולמות בעליות הכ' אלפים יובלות אין ההארה בהן רק בחי' שמו בלבד אבל לא מבחי' מהו"ע כי מהו"ע קדוש ומובדל וז"ש קדוש הוי' כי שם הוי' היינו הי' הוה ויהי' באין שינוי כלל כו' והוא נק' קדוש ובמה נק' קדוש בצבאות שמובדל ומרומם מריבוי הצבאות הנמשכים משם הוי' כו' אות הוא בצבא שלו שמחי' כל צבאי צבאות ע"י אות אחד כמ"ש במ"א. (הג"ה. ועוי"ל הפי' דאע"פ שקדוש הוי' צבאות שנמשך קדושתו ית' בהצבאות עד שיהיו הם גם כן קדוש דוגמת עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש. וע' בת"א פ' בראשית בפי' הוי' צבאות. עכ"ז הוא בעצמותו ית' קדוש ומובדל בתכלית הרוממות מבחי' קדוש דצבאות. וזהו שארז"ל קדושים תהיו יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם וכמ"ש במ"א. וגם כמ"ש בפי' ולא נערוך אליו קדושתו עמ"ש מזה בתו"א בד"ה לכן אמור לבנ"י ובד"ה אז ישיר משה ובנ"י. עכ"ה) ולזה והאופנים ברעש גדול כו' שנופלת עליהם יראה ופחד בהשגתם בקדושת אור האלקי ויש מלאכים שאומרים באהבה כידוע ודוגמת זה יש בנה"א שתתפעל הנפש מהתבוננות גדולת ה' ע"ד זה באהבה וביראה לפעמים באהבה נגלית והיראה נעלמה בה בהעלם ולפעמים בהיפוך שהיראה בגילוי והאהבה נעלמה בה בהעלם. והוא ענין התכללות באהבה ויראה וכנ"ל. ומדת התפארת היינו מה שאחר אהבה ויראה שנולדים בתפלה ילמוד בתורה שהוא בבחי' התפארת למעלה וכמו שארז"ל והתפארת זו מתן תורה. (הג"ה. קיצור. מאחר שנת' שכנס"י נק' לבנה שמקבלת מבחי' שמש הוי' יבאר שיש י"ב צירופים בשם הוי' ובכל ר"ח מקבלת צירוף אחד וזהו"ע י"ב שבטים שהן ד' דגלים כמו ד' תקופות לי"ב ר"ח ומהם י"ב מזלות י"ב אותיות פשוטות י"ב בקר ושרשם הם י"ב גבו"א. והו"ע התכללות השש מדות. ותחלה יבאר ענין חו"ג מצד עצמן ואח"כ יבאר התכללות חו"ג הן בעבודה התכללות אהוי"ר והן התכללות וחיבור חו"ג. ואח"כ יבא לבאר ענין ההתכללות שבבחי' אלכסון. וע' בפרדס שער פרטי השמות פ"ו ופ"ז ופע"ז מענין י"ב ג"א. וצ"ל ענין חדש העיבור והצ"ל לפמ"ש הפרדס שכ"א פי"ד כי י"ב גבולים הם לי"ג ת"ד הרי מבחי' י"ב גבולים נמשך בחי' י"ג. גם גבי מ"ש בזוהר בתחלתו

מה שושנה אית בה תליסר עלין פי' בזח"ג שהם י"ב בקר והים עומד עליהם וי"ב בקר נמשך מי"ב ג"א. א"כ עד"ז י"ל בענין חדש העבור. ובלק"ת מהאריז"ל פ' ויצא ב' ולכן צורת האל"ף הוא חדש העיבור בין ב' ווי"ן כזה וא"ו והוא לבדו מעלמא דדכורא דהיינו בחי' יוסף ושאר שבטים היו בנוק'. עכ"ד. וע' מענין האל"ף שבתוך מילוי הוא"ו בזח"ג פ' אחרי דס"ו ע"ב משמע שהוא בחי' עתיקא שבפנימי' ז"א הנק' ו"ו כו' וכמדומה במ"א ראיתי שחודש העיבור הוא כנגד שבט לוי. עכ"ה):

ד **והנה** מי שאין דעתו ושכלו חזק להוליד מהתבונתו אהוי"ר ע"ד הנ"ל בהתבוננו' מפני שלא יוכל להרחיב ולהעמיק דעתו כ"כ. והנה עצה היעוצה לנפשו שיעבוד בבחי' נו"ה. וביאור שתי מדות הללו הנה המה כדוגמת אהוי"ר אלא שאין בהם אור וחיות רב כ"כ כמו באהוי"ר ונק' ענפי אהוי"ר הנצח הוא ענף האהבה וההוד הוא ענף היראה (ועמ"ש בתו"א בד"ה חייב איניש לבסומי הראשון ובלק"ת ד"ה אלה מסעי דרוש השני ומ"ש במ"א בד"ה אין ערוך לך ואין זולתך בענין ויירא ויאמר מה נורא). ולהבין ביאור ענינם. הנה בחי' מדת ההוד ידוע שהוא בחי' ההודאה אשר בנפש כשמודה בהודאה עכ"פ שכן הוא האמת כענין מודים אנחנו לך שאתה הוא הוי' אלקינו. פי' אעפ"י שאנחנו אין אנו יכולים להשיג עומק השגה הזאת איך אני הוי' לא שניתי שהוי' הוא האלקים מ"מ עכ"פ בהודאה אנו מודים שבודאי הוא כן הענין. וכן ענין הודאה הוא כאשר לא יספיק כלי השגתו להשיג בא הוא בבחי' הודאה כמו שמודה לחבירו כשמגלהו בדבר מה שאתו האמת ובחי' הודאה הזאת הרי הוא ביטול עצמותו שמבטל א"ע ומודה לחבירו כו' כך למעלה בהתבוננות בגדולת הוי' אם שלא יוכל להעמיק בהשגה זאת אבל מ"מ יודה בבחי' הודאה במוחו על כללות ההשגה איך שהוי' הוא האלקים וכיוצא בזה בשארי ההתבוננות. ועיקר ענין ההודאה הוא בחי' ביטול עצמות הנפש כמ"ש הפעם אודה את ה'. (הג"ה. עמ"ש מענין הודאה בד"ה יהודה אתה ומ"ש בסידור בד"ה מזמור לתודה ובדרוש ל"ג בעומר נת' בארוכות מענין הודאה ובד"ה ציון במשפט תפדה ובלק"ת פ' עקב בדרוש ברהמ"ז בענין ברכת הארץ שמתחלת בהודאה נודה לך כו'. וע' עוד בביאור ע"פ אלה פקודי המשכן. והנה בכל מאדך לפי' א' במשנה פ"ט דברכות הוי מודה לו במאד מאד שייך לענין הודאה ועמ"ש סד"ה יביאו לבוש מל' כו'. וע' עוד מענין הודאה סד"ה בכ"ה בכסליו בענין הלל והודאה וסד"ה וקבל היהודים ובד"ה יביאו לבוש מל' גבי ולכן נק' מרדכי איש יהודי אף שהי' משבט בנימין ובלק"ת פ' פינחס בד"ה ביאור ע"פ את קרבני לחמי ושם פ"ב גבי והו"ע כרע במודים ובד"ה ביום השמיני עצרת כו' ועשית פסח ושם ספ"ב. עכ"ה). והנה מבחי' ההודאה אשר במוחו יוכל להוליד אהבה ודביקות כמו באמרו שמע ישראל הוי' אלקינו כו' שהוא מודה בהודאה עכ"פ שהוי' אחד בז' רקיעים והארץ וד' רוחות העולם כו' וע"י בחי' הודאה זאת יפעול אהבה בלב באומרו ואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך לקיים תומ"ל עי"ז אחר התפלה באמת לאמיתו כצדיק גמור במס"נ כו' והקיום הזה דתורה הוא בחי' הת"ת כנ"ל. ונמצא בחי' הודאה זאת

מתכללת

מתכללת במדת האהבה ובמדת הת"ת. וכמ"כ אנו רואים שיש בחי' התכללות בנצח שמתכללת במדת היראה שהיא בחי' גבורה כו'. דהנה בחי' הנצחון הוא בחי' ההתגברות לעמוד על נפשו להיות שמאל דוחה לאכפייא לסט"א להיות סו"מ בכל פרטי שמירת מל"ת ולהגביר יצ"ט על יצה"ר דהיינו להגביר הטוב על הרע כו'. והנה מדה זו היא באה בבחי' עקשות כענין כי עם קשה עורף אתה לשבח במד"ר פ' תשא כו' והיינו כאשר אין לו היראה האמיתי' להיות סו"מ עי"ז מצד ההתבוננות כו' אך הוא עומד על נפשו בנצחון ועקשות שלא לעבור אפי' על דבר קל של ד"ס גם אם אינו מתפעל ביראה עפ"י ההתבוננות וה"ז כדמיון בחי' ההוד שפועל האהבה גם בלתי ההתבוננות בעמקות כך הנצחון פועל היראה גם מבלתי ההתבוננו' כו'. וא"כ נמצא שאע"פ שהנצח ענף החסד הוא ולא ענף הגבורה וההוד הוא ענף הגבורה ולא ענף החסד. הנה אנו רואים שיוכלו ב' מדות הללו נו"ה להחליף את שרשם ולהיות מתאחד ומתכלל הנצחון עם היראה שהוא בבחי' הגבורה. וההוד מתאחד ומתכלל עם האהבה שהוא בחי' החסד כידוע (הג"ה. ועפי"ז יובן מ"ש בתו"א ס"פ ויצא בד"ה ויסכם לבן בענין ההפרש בין האבות הן הן המרכבה שהן עצמות המדות ובין השבטים י"ב שאע"פ שא"א לנו לקבל האהוי"ר מהאבות עצמן עכ"פ שוב למען עבדיך שבטי נחלתיך שמהם אנו יכולים לקבל והיינו ע"י שהם בחי' י"ב צ"א כו' שעי"ז דוקא אנו יכולים לבוא לאהוי"ר כו' והנה מעשיו מרובין מחכמתו זהו"ע נצח ולכן עי"ז דוקא חכמתו מתקיימת כי נצח הוא ג"כ לשון נצחיות. עכ"ה). ומכ"ז יובן למשכיל למעלה ג"כ בענין בחי' המדות העליונות דאצי' הגדולה והגבו' והתפארת כו' שיש בהן בחי' ההתכללות כנ"ל. וכמ"ש לך הוי' הגדולה והגבו' כו' שגם בבחי' ב' המדות נו"ה שנק' ענפיהן של חו"ג מתכללים ההתכללות כאו"א בהיפוכו המנגדו כמו הנצח בגבורה וההוד בחסד וז"ש לך הוי' הגדולה כו' והנצח וההוד. וזהו פי' ימינך הוי' נאדרי בכח ימינך הוי' תרעץ אויב ולכאורה מהו שכפל לומר ב"פ ימינך הל"ל ימינך ה' נאדרי בכח ותרעץ אויב אלא הענין הוא דכתיב נעימות בימינך נצח שהנצח שרשו בימין דוקא כידוע שהנצח הוא ענף החסד (הג"ה. וע' מענין נעימות בימינך נצח במד"ר פ' אמור פ"ל בענין נטילת לולב ושעי"ז גם נצח ישראל לא ישקר כו' וזהו"ע ימינך ה' נאדרי בכח כו' כדלקמן. עכ"ה) והיינו מ"ש ימינך הוי' נאדרי בכח דהיינו מ"ש בזוהר לאכללא שמאלא בימינא כו'. וביאור הדבר היינו כמו האוהב שיעבוד מאהבה אם לפעמים לא תאיר אור האהבה כ"כ בלבו יעמוד בנצחון לעורר את האהבה ולגלות א"ע לעשות טוב וחסד הגם שאין בלבבו כ"כ וזהו בחי' הנצח שיש בו בחי' רשימו מאור האהבה. וזהו פי' נאדרי בכח שמחזק ומגלה א"ע וזהו ע"י העלאת מ"ן ממעשה התחתוני' שמעוררי' בחי' הנצח למעלה עכ"פ וכמ"ש לך הוי' הנצח (וכמארז"ל והנצח זה ירושלים וכמ"ש במ"א) אבל כשאין העלאת מ"ן מלמטה כלל לעורר גם בחי' הנצחון אזי כתיב ימינך ה' תרעץ אויב שנצחון זה בא מבחי' התגברו' מצד הגבו' שבקו השמאל לומר דאע"פ שאין זכות בתחתוני' כלל לזה מ"מ תרעץ אויב במדת הנצחון והעקשות כנ"ל בענין הנצחון שמתאחד עם מדת הגבורה כנ"ל (הג"ה. ואפ"ל פי' ימינך נאדרי בכח היינו ימינך זה נצח נאדרי בכח מה שכלול בגבורה ימינך

תרעץ היינו ימינך חסד תרעץ אויב ע"י התכללותו בהוד קו השמאל הנק' אלקים צבאות. וכמ"ש בשערי אורה שער ג"ד בתחלתו דכ"ז ע"א וז"ל השם הנק' אלקים צבאות ה"ם המדה המושכת כל מיני דין וגבורה מצד שמאל ושואבת מן הבינה ומן הפחד ולוחמת מלחמות הוי' צבאות מעלה ומטה כו' עכ"ל וכשמתכללת ג"כ מחסד נק' ימינך הוי' תרעץ אויב. עכ"ה). והנה ע"ד ההתכללות שיש בנו"ה כנ"ל יש ג"כ בחי' ההתכללות במדה הששית והוא בחי' יסוד וזהו באמר כי כל בשמים ובארץ ותרגומו דאחיד בשמיא ובארעא. פי' כי כל הוא בחי' יסוד שהוא בחי' צדיק המקשר אור השפע מן המשפיע אל המקבל וזהו פי' דאחיד בשמיא ובארעא שמחבר ומקשר בחי' המשפיע שנק' שמים והוא בחי' סוכ"ע כידוע עם בחי' המקבל שהוא בחי' ממכ"ע שנק' ארץ וכמ"ש והארץ הדום רגלי וכידוע (ועמ"ש מזה בתו"א פ' תצוה בד"ה ואתה תצוה את בנ"י ומ"ש בד"ה עיני כל אליך ישברו ומ"ש בסדור ע"פ נשמת כל חי תברך כו'). והיינו להיות כי הצדיק העושה טוב בתומ"צ הוא מחבר וממשיך או"ם מסוכ"ע לממכ"ע דהיינו מבחי' אורות המקיפי' העליונים שא"א להם להיות נגבל בכלי שיבואו ויאירו למטה בכל מצוה ומצוה שעושה כו' וז"ש אמרו צדיק כי טוב שבחי' ההארה והמשכה זאת נסובב למעלה על ידו הוא שנק' טוב כמו עד"מ שמטבע הטוב להיטיב כך בחי' יסוד שהוא ממשיך ההשפעה נק' טוב כו' וכמ"ש במ"א והוא מקבל מבחי' נו"ה שנו"ה הרי המה נקראים כלי ההשפעה והוא בחי' כליות יועצות וכמו השוקיים שמוליכים את האדם ממקום למקום שהם לבר מגופא וכמ"ש בזהר וגם בבחי' צדיק זה יש התכללות מנו"ה לפעמים כך ולפעמים כך כו' (הג"ה. וע' בלג"ה סי' ע"ו ובזח"ג פ' אחרי דס"ה ע"א ובספר שערי אורה שער ג"ד בתחלת השער וז"ל נמצאת למד כי כל הברכות והטובות באות למדת אל חי שהוא יסוד ע"י הוי' אלקים צבאות שהם נו"ה ולפיכך אל חי כלול מכל הדברים כולם חסד דין ורחמים כו' עכ"ל וע' שם עוד ע"פ ושחקים יזלו צדק כו' ובפרדס שער הצנורות ספ"ב בענין הצנורות הנמשכים מנו"ה אל היסוד ועמ"ש בענין הצנורות ע"פ הג"ה על ביאור הזהר פ' וישלח דק"ע ע"פ כי ישרים דרכי ה' שכולם שרשם ומקורם הצנור הגדול הקו"ח המאיר בהכ' כו' ע"ש עכ"ה). ונמצא יש התכללות בכל הששה מדות העליונות דחג"ת ונה"י כו' וז"ש לך הוי' הגדולה והגבו' כו' עד כי כל בשמים ובארץ שהוא בחי' יסוד. ובכ"ז מבואר שרש ענין י"ב צירופי הוי' שנק' י"ב ג"א שהם י"ב מיני התכללות שיש בששה המדות חו"ג כו' וי"ב גבו"א הללו הן הנה בחי' י"ב צירופים דשם הוי' שבכל חדש מי"ב החדשים מקבלת כנס"י מבחי' צירוף אחד כמו פעם בצירוף של הוד שמתכלל בחסד ופעם בצירוף של נצח שמתכלל בגבו' כו'. ועד"ז בכל י"ב התכללות ובכל צירוף הרי יש אור חדש ע"ד דוגמא כשנמשך מן ההוד אהבה כנ"ל נעשה צירוף חדש בשם הוי' וכן כשנמשך יראה מן הניצוח נעשה שם הוי' בצירוף אחר כי בכל מדה יש שם הוי' כידוע וההתכללות בו"ק י"ב צירופים הם ממילא והוא ד' אותיות דשם הוי' בכלל הכוללם יחד וד"ל. וזהו שארז"ל שישראל מונין חדשי השנה ללבנה כי כמו הלבנה ל"ל מגרמה כלום אלא מקבלת מאור השמש ובכל ר"ח מקבלת אור חדש כך כנס"י מקבלים י"ב צירופים משם הוי' בכל ר"ח

צירוף

צירוף חדש כנ"ל וענין הל' יום של החדש היינו בחי' התפשטות אותו הצירוף החדש אבל עיקר החידוש בא בר"ח ולכן נק' ראש עד"מ המוח שבראש שהוא כולל כל האברים ונמשך ממנו חיות לכל האברים כך ר"ח כולל כל הל' יום כא' וממנו מסתעפים כל הל' יום וע"כ הקרבן בר"ח דוקא (הג"ה. לענין ל' יום יש להעיר ממ"ש בספר האורה שער ה' בד"ה דע כי קשר כל המרכבות בענין ויהי בשלשים שנה שהם שלשים כינויים הנמשכים משלשה שמות אל אלקי' הוי' שהם חסד דין ורחמים ונק' שנה ל' שינוי שמהם נמשכים השינויים בעולם וע' מזה ג"כ בספר עה"ק שער ד' פי"ע. וגם ע"ד מ"ש במ"א בענין שהמלכות נקנית בשלשים מעלות שהם ג' בחי' נה"י כל א' כלול מעשר והם ג"כ למ"ד כלים דזו"נ המאירים בבי"ע עשר הפנימי' בבריאה ועשר התיכוני' ביצי' ועשר החיצוני' בעשי' ובכל חדש יש ד' שבתות י"ל כמ"ש במ"א שהכלים נחלקים לג' בחי' פנימי תיכון חיצון והאורות הם ד' בחי' כנגד ד' אותיות שם ה' שהם נר"נ ובחי' נשמה לנשמה ע"כ אפ"ל ד' שבתות שבכל חדש הם ד' אורות המאירים תוך ג' כלים הנ"ל שהם שלשים כנ"ל שהרי בכל ר"ח מקבלת כנ"י צירוף חדש משם הוי'. עכ"ה):

קיצור. יבאר ענין המדות נו"ה (ועמ"ש בד"ה לבושי בפורים ומ"ש בענין ובגפן שלשה שריגים) וענין התכללות נצח עם הגבורה והיראה וההוד עם החסד והאהבה. וזהו"ע ב"פ ימינך ה' וכן ביסוד מאירים ב' נהורות מנו"ה וזהו"ע י"ב גבו"א וענין י"ב ר"ח (ובהג"ה נזכר ענין שלשים יום שבחודש וד' שבתות. עכ"ה):

ה **אך** הנה עדיין יש להבין בחידוש הלבנה למה תחשך אורה ותתמעט אורה כ"כ עד שלא ישאר בה אור אפי' כנקודה אחת ואח"כ יאיר בה אור כנקודה קטנה והיא הנק' מולד הלבנה כידוע עד שתתמלא אורה באמצע החדש וכן חוזרת חלילה להתמעט עד שלא ישאר בה כלום כידוע ואם מפני שמתחדש אור מן השמש בכל ר"ח למה לא תקבל החידוש בלי מיעוט וגרעון האור בתחלה כו'. אך הענין הוא דארז"ל אמר הקב"ה הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח כמו שאמר לירח לכי ומעטי א"ע כו'. וטעם מיעוט הירח הוא לפי שכאשר צריכה לקבל אור חדש בהתחדשות צריכה תחלה לבוא לבחי' הביטול בעצמות אורה הקודם מכל וכל ואח"כ תוכל לקבל הארה חדשה כו'. אבל כ"ז שהיא באורה הקודם להיותה בבחי' יש לא תוכל לקבל אור חדש כו'. ויובן דבר זה ממה שאנו רואים בגרעין הנזרע בארץ שכל זמן שהוא שם בקיומו לא יצמח ממנו כלל שום חטה אך כשנרקב הגרעין בארץ לגמרי ונעשה בבחי' אין ונכלל בכח הצומח אזי מתלבש בו כח הצומח שבארץ ומצמיח ממנו חטים הרבה כי להיות התחדשות כמו חטים חדשים א"א להיות כ"א בבחי' ביטול היש שהוא גורם החידוש מאין ליש אח"כ והיינו בבחי' ביטול היש לאין שהי' בגרעין הצומח יש מאין וכן בהולדת הולד מטפה שצריך להיות תחלה שלשה ימים בקליטה שהטפה נסרחת כו' וכן באפרוח שנולד מן הביצה כו' כמ"ש במס' חולין וכידוע (הג"ה. ועמ"ש מזה בתו"א פ' ויקהל בד"ה קחו מאתכם תרומה) ועמ"ש בביאור ע"פ במדבר סיני באהל מועד פ"ד בענין נכנס לעיר חריבה כו' ועמ"ש פ' יתרו בד"ה מראיהם ומעשיהם בענין ר' זירא צם מאה תעניתא דלשתכח מני' תלמוד בבלי כדי שיוכל לקבל תלמוד א"י וע' בסדור בד"ה

והאיש

והאיש משתאה לה מחריש כו' גבי שכל עלי' ממהות למהות גבוה מאד נעלה ממנו כנ"ל בה תחלה כו' ההתבטלות והשממון מן המחשבה וההשגה הראשונה וע' בפנים יפות פ' וישלח ע"פ קטנתי מכל החסדים. גם יש להעיר ממ"ש במ"א בענין הנותן לשכוי בינה להבחין ובד"ה לא תהי' משכלה ועקרה בענין כוס ישועות כלי ריקן וממ"ש בהביאור ע"פ נשא את ראש בני גרשון בענין מקדש אד' כוננו ידיך. וע' בבה"ז אמור ע"פ אחותי בת אבי היא ובפ' וירא. עכ"ה). ומזה יובן הנמשל בדוגמא בכל התחדשות אור הבא מלמעלה מאין ליש שא"א להיות כ"א ע"י בחי' ביטול היש בתחלה וע"כ אמרו בגסי הרוח שהם בבחי' יש גמור (שנא' תועבת ה' כל גבה לב) אין אני והוא יכולין לדור כו' מפני שא"א לשכון כל אור. חדש מאור האלקי כ"א בדבר שהוא בא בתכלית הביטול במציאות מכל וכל כו' וכמ"ש במ"א. וכך יובן בחידוש אור הבא ללבנה שא"א להאיר בה כ"א ע"י מיעוט הירח בתחלה עד שלא ישאר בה אור כלום כו' ועי"ז מקבלת אור חדש בר"ח וזהו"ע הקרבן בר"ח הוא עולת ר"ח שכנס"י עולה לקבל הארה חדשה דהיינו צירוף חדש משם הוי' וכמ"ש עולת חדש בחדשו כו' שמקבלת אור חדש וכדמיון הלבנה למטה (ועמ"ש בזח"ג פ' פינחס דרמ"ז סע"ב ודרמ"ח ע"א ע"פ ובראשי חדשיכם ובס"פ אחרי דע"ט ע"ב). ואמנם בעלות הלבנה לקבל או"ח צריכה לבא בבחי' מיעוט תחלה ואח"כ מקריבין בר"ח קרבן שהוא העלי' שאחר המיעוט שא"א להיות עלי' בלתי מיעוט בתחלה כנ"ל. וזהו והי' מדי חדש בחדשו כו' יבא כל בשר להשתחוות לפני ה' כו' פי' להשתחוות הוא בחי' ביטול המציאות מכל וכל לפני קבלת אור צירוף חדש משם הוי' כו' (הג"ה. וגם ההשתחויה היא המשכה כמ"ש בתו"א פ' וישב סד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים בענין ותשתחוין לאלומתי ועיין בזח"ג פ' פינחס דרמ"ז ע"א פי' הביאו עלי כפרה והיינו ע"ד ותתפלל חנה על הוי' על דוקא וכמ"ש ג"כ ס"פ אחרי דע"ט ב' ואח"כ פי' הביאו עלי שתתעלה בחי' שיהרא לקבל האור מבחי' שלמעלה משם הוי'. וזהו שנקראת עטרת תפארת. ועיין ביאור והי' מדי חדש בענין ונסכו שנה' במוסף דר"ח. עכ"ה) והנה מיד שמקבלת אור החדש משם הוא כולל כל מה שנמשך אח"כ בלמ"ד יום ולכך נק' ר"ה כנ"ל והוא הנק' בלבנה מולד כלומר שנולד הולדה והתחדשות השפעה למטה ע"י העליי' והביטול כדמיון הגרעין שמצמיח ומוליד אחרי התכללותו בכח הצומח כך בלבנה מתחדש אור מן השמש ויתחיל להאיר גם חצי הכדור התחתון שבה הנוטה לצד הארץ שהו"ע הארה והשפעה למטה שזהו נק' הולדה וכך למעלה אחרי בחי' העלי' והביטול דכנס"י לפני שם הוי' דר"ח נמשך בהן חידוש האור משם הוי' בצירוף החדש מי"ב גבו"א הנ"ל הנק' ג"כ מולד שהוא בבחי' הולדה והשפעה למטה כמו בלבנה כי ישראל מונין ללבנה. וזהו ראשי חדשים לעמך נתת זמן כפרה לכל תולדותם כו'. וזהו יעלה ויבא ויגיע כו' וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו כו' פי' לשון פקידה זו היינו בחי' הולדה כמו פקידת עקרות כמ"ש וה' פקד את שרה כו'. וכענין חייב אדם לפקוד את אשתו כו' שהפקידה הזאת היא באה מלמעלה מעלה להיות בן לשרה שהוא דבר חדש כו' והיינו בחי' הארת אור צירוף החדש משם הוי' מי"ב גבו"ה שנפקד משם אור ושפע חדשה

אחרי בחי' הביטול והעלי' כנ"ל. (הג"ה. כמלא מובן שאע"פ שישראל מונין ללבנה הרי עי"ז הם מקבלים מעלמיות השמש עד שנק' מולד הלבנה לשון הולדה. וההולדה הוא מעלמיות. משא"כ מה שעכו"מ מונין לחמה הוא רק הארה מהשמש ונק' חמה החמימות מהשמש ולא עלמיות השמש. ולא עוד אלא שבחי' זו דמולד הלבנה נמשך מלמעלה מהשמש. כי הנה כתי' לשמש שם אהל בהם והוא כחתן כו' והירח היא דוגמת כלה המקבלת מהחתן הטפה וגבי חתן וכלה כתי' בעטרה שעטרה לו אמו שהיא אימא עילאה מקום ההירות והדרור שלמעלה מבחי' שמש עלמו וע' בזח"א פ' חיי דקכ"ד ע"ב בפי' הפסוק אשריך ארץ שמלכך בן חורין. והעטרה נמשכת מאימא ביום חתונתו דוקא דהיינו בר"ח שאז מתייחד שמשא וסיהרא ולפי"ז שמשה ל' שארז"ל פ"ק דנדה משל לשמש ועד כו' וכן הברית נק' שמש כמ"ש בזח"ג פ' שמות ד"ג. והנה כתי' ואין כל חדש תחת השמש בתחלת קהלת. ופי' כי חדש היינו אור חדש ממש וכל אור חדש א"א שיומשך רק מעלמיות או"ס ממש וכמ"ש בלק"ת בד"ה ואתחנן אל ה' ע"פ ובטובו מחדש. ולכן אין כל חדש תחת השמש כי השמש שרשו מחכ' ומחכ' ולמטה הוא רק השתל' עו"ע והחכ' מאין תמלא בחי' התחדשות אבל מחכ' ואילך נמשך רק לחדש הישנות ואמנם מבחי' מל' בבי"ע נמשך ג"כ ע"ד אור חדש. ולכן המל' נק' חדש וכמ"ש וחדש אשתו ילדה אך המל' לריכה לקבל מלמעלה מאור אין סוף וזהו ענין ראש חדש שאז מקבלת מהשמש אך לא מהשמש עלמו לבד שהרי אין כל חדש תחת השמש אלא ממה שבר"ח נמשך ג"כ בבחי' שמש מלמעלה מבחי' שמש דהיינו מבחי' שעטרה לו אמו ביום חתונתו. בחי' לשמש כו' והוא כחתן יולא כו'. שהעטרה נמשכת מכתר ע"י אימא כמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה לאיגה וראינה דרוש השני בהביאור ע"ש והיינו כמ"ש בזח"ג פ' אחרי דע"ע ע"ב שבר"ח יש התגלות ע"ק שהוא הכתר וממנו נמשך כח היחוד דשמשא וסיהרא. ועמ"ש עוד בלק"ת בד"ה תורה לוה בהביאור וזהו"ע שער החלר הפנימי' הפונה קדים אשר ביום השבת יפתח כמ"ש הענין בת"א בד"ה ויקהל משה. דר"ל מבחי' קדם קדמונו של עולם שלמעלה מהחכ' הנק' ראשית יעו"ש שבחי' זו מאיר בשבת והרי כמ"כ וביום החדש יפתח. ומכ"ז יובן מעלת מה שישראל מונין ללבנה וזה שיומשך מלעילא מן שמשא זהו ע"י המיעוט והביטול שבתחלה שהרי זהו ע"ד ותתפלל חנה על הוי' כו'. וכך ההעלאה הנ"ל. דהמיעוט והביטול מגיע בעלמות הא"ס שלמעלה מבחי' י"ב לירופי הוי' שהם המאירים בכלים ומדות חג"ת ונה"י כנ"ל וההעלאה הנ"ל מגיע בבחי' דלאו מכל"מ איהו כלל וכמ"ש במ"א ע"פ תפלה לעני כי יעטוף ועמ"ש על פסוק זה בזח"א פ' ויגש דקס"ח ע"ב ובפ' בלק דקצ"ה ע"א. ומשם נמשך אח"כ ירידת האור במדות ע"י שם הוי' כו'. ובזח"ג פ' חוקת דקפ"ב ג' שמפרש דתחת השמש היינו למטה ממש מהשמש וע' בתו"א פ' וארא בד"ה וידבר וארא פי' ג"כ כן. ועוד יובן ענין מעלת מונין ללבנה ע"ד בזאת יבא אהרן ובספר האורה שער א' איך דוקא שם אד' זהו הפתח שבו ועל ידו יוכלו ליכנס לשם הוי' כו' ועמ"ש מזה בד"ה ועתה יגדל נא כח אד' ובסש"ב פמ"א:

קיצור איך שכדי שתקבל הלבנה וכנ"י מבחי' שמש הוי' צ"ל ע"י מיעוט תחלה כמשל רקבון התבואה אז תצמח. ועמ"ש בד"ה הבאים ישרש. פי' ישרש ע"ד ששרשיו מרובין מעשיו מרובין מחכמתו. וזהו"ע המולד. ובהג"ה ענין לשמש והוא כחתן יוצא. בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו. והדם אשתו ילדה זהו מולד הלבנה ולכן נק' חדש אף שאין כל חדש תחת השמש. עכ"ה):

ו וזהו ויאמר לו יהונתן מחר חדש ונפקדת. פי' יהונתן מלשון מתנה ויש בשם זה ג' אותיות משם הוי' דהיינו יה"ו ורצונו לומר בשם זה דשם הוי' ניתן במתנה (ובמאו"א יו"ד כ"ד יה"ו ז"א נתן גימט' ת"ק ה' אחרונה בהכאה. ולהעיר מענין נתן הנביא). והענין הוא כי ידוע בדברי רז"ל דכל מתנה יש לה הפסק (וכמבואר במס' ברכות בענין הברכה דנתן מכבודו לב"ו כו'). וביאור זה להיות כי מבואר למעלה דכנס"י המה רק מקבלים משם הוי' ע"י תומ"צ מעשיות ולהיות כי התורה והמצות הרי המה מלובשים בעניני' גשמיים דנוגה שהוא בבחי' עולם הפירוד וכמ"ש ומשם יפרד כו' ע"כ נקראי' בשם מתנה כמתנה זו שיש לה הפסק ופירוד (י"ל כי התורה נק' תורת הבריאה בלק"ת מהאריז"ל ר"פ בראשית וכמ"ש בפי' על תורתך שלמדתנו בלק"ת פ' עקב גם כמ"ש הרמ"ז פ' בראשית דף ד' סע"ב וז"ל נודע כי פרדס מתקן אבי"ע סוד מתקן אצי' פר"ד מתקן בי"ע כו' מוסיפים הארה בבחי' ג' כלים פנימי' אמצעי חיצון כו' עכ"ל. א"כ שייך פרד גם בעסק התורה היינו שעי"ז מתברר עולמות הנפרדים וכמ"ש ע"פ והכשבים הפריד יעקב בלק"ת פ' אמור בד"ה והניף הכהן אותם רפ"ב שיעקב הוא הממשיך בחי' הכשבים ממקומם ומדריגתם ששם הסי"ן קודם לבי"ת ונק' כשב ומשם המשיכם למקום הפירוד כדי שיהי' נמשך הביטול גם בעלמא דפרודא וכ"כ בהביאור שם ספ"ה. ועד"ז נאמר וכנפיהם פרודות כו' וזהו ג"כ ענין ומשם יפרד והיה לד' ראשים שהם ג"כ ד' מחנות שכינה כו' א"ו כי יש כמה מדרגות בבחי' פרד ופירוד שגם חיות המרכבה נק' נפרדים לגבי עולם האצי' אבל עיקר הפירוד בנוגה כו'. ועיקר עליות הנשמות ע"י ירידתם לעולם הפירוד שיהי' אחריך גדולה כו' ולהפרד מן הרע כו' ועמ"ש בד"ה שחורה אני ונאוה בלק"ת בשה"ש דרוש השני. וזהו נשמה שנתת בי. נתת ל' נתינה שתהי' נפרד. ומתחלה טהורה היא אצי'. ואח"כ אתה בראת יש מאין נפרד כו' שעי"ז יהי' עלי' וזהו"ע מפוזר ומפורד בין העמים וכענין וזרעתיה לי שהזריעה דוקא במצרים משם יהי' הצמיחה כו' וזהו ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ שעבודתם לעשות אחד בארץ שלא יהי' נשאר בפירוד. וכמ"ש בד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים. ועמ"ש ע"פ למען תזכרו בענין קשר הציצית בטלית של מחוטים נפרדים מהטלית ועד"ז בתורה נק' תושבע"פ עה"ד טו"ר ע"ש שמתלבש לברר לעה"ד טו"ר ולכן נק' פרד. וע' מענין פרד במאו"א פ' מ"ח ובאות ה' ס"ז בענין הרי בתר עורי דפרודא ועמ"ש בענין כל רב מבבל ורב להופיע כו' ובפרדס ערך הרי בשמים) מן הנותן המתנה שהרי יעשה בה המקבל מה שירצה כי כבר הובדלה מן הנותן אחר שנתנה למקבל כו' וגם המתנה יש לה גבול והפסק מצד פרידתה מן הנותן כו' (כפי' המ"א שם שלכן מברכין שנתן כו'). וכך

יונן

יובן למשכיל למעלה בענין הארת שם הוי' בכנס"י בתומ"ל שעושין בעוה"ז הנפרד כו' שנק' שם הוי' זה יהונתן ע"ש שיש לה הפסק ופירוד מן הנותן שהוא בחי' שם הוי' דאלי' (וזהו"ע הוי' הוי' ופסיק טעמא בינייהו. או י"ל כמו המלאך נק' בשם הוי' כמ"ש בהגה"ק סי' כ"ה וע' בתו"א פ' בא בד"ה בעצם היום הזה ד"ק ע"ב שהנביאים המשיכו התורה מאלי' לבריאה עד"ז הו"ע יהונתן כו'. ואפ"ל שזהו ג"כ ההפרש בין שבת לר"ח שבשבת עליות זו"נ באלי' ממש וההמשכה ע"י יוסף ועמ"ש בד"ה ויגש אליו יהודה אבל בר"ח הרי מותר בעשיית מלאכה א"כ ע"כ מבי"ע וההמשכה ע"י יסוד דבריאה בחי' יהונתן כו' וז"ש ונפש יהונתן נקשרה בנפש דוד בש"א רסי' י"ח דפי' קשר הוא שבין יסוד ומל' כמ"ש בזח"א קפ"א סע"א לקשרא קשרין כו':

קיצור כי בתו' שייך ג"כ פרד והיא המברר פרד דק"נ דוגמת חיות המרכבה שכנפיהם פרודות לגבי ק"נ. ורב להושיע לברר בחי' עשו שנק' ורב. ורב שלום. אחד בארץ.

וזהו יהונתן שם הוי' שבבי"ע ע"ד הנז' שהנביאים המשיכו התורה בבי"ע וזהו הוי' צבאות. גם י"ל שבאמת נק' נפרד והיינו כנפרד וזהו פסיק טעמא בינייהו מהנה למי שראוי לירש).

כמו שהוא בבחי' אצי' דשם הוא בבחי' א"ס ממש כמאמר דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד כו' וכידוע ולכן נחסר אות ה' אחרונה בשם זה אחר שכבר ניתן למקבלים שמקבלים מה' אחרונה כידוע. והנה בחי' יהונתן זה אמר לדוד שהוא בחי' מל' הכוללת כללות כנ"י. מחר חדש (י"ל רומז אלע"ל ע"ד מחר לקבל שכרם ע"ד והי' מדי חדש בחדשו שאז והי' אור הלבנה כאור החמה. ועד"ז י"ל פי' ועתה בי לדקתי ביום מחר. וע' במד"ר דקהלת דשל"א ע"ב ועמ"ש ע"פ ומחר אעשה כדבר המלך).

ונפקדת כי יפקד מושבך. פי' כי כל ישראל בני מלכים הם דהיינו מבחי' מל' דאלי' שמקבלים משם הוי' דאלי' כנ"ל. ואמר לו יהונתן לדוד מחר חדש כמו אחרי מיעוט הירח מתחדש אור הירח מן השמש בכל ר"ח כך כנס"י מקבלים הארה חדשה (וזהו"ע והדם אשתו והיינו שאז נמשך אור הדם מבחי' זווג הפנימי' דשמשא וסיהרא ולא מהארה חילוניות שזהו המחדש בכ"י מע"ב ולא ר"ח לבד כו'. וע' במאו"א ח' ח' חדש נק' המל' כו' וי"ב חדשים הם י"ב אתוון דמילוי אדנ"י. ועמ"ש מענין י"ב אתוון דאד' בד"ה וירא והנה באר בשדה. א"כ בכל חדש נמשך מצירוף א' דשם הוי' באות ה' דשם אדני. גם כיון שי"ב ר"ח משם אד' א"כ יש להעיר מענין ועתה יגדל נא כח אד' וע' בפרדס ערך חדש הביא מהפסוק תתחדש כנשר ומפסוק לחדשיו יבכר) משם הוי'. וזהו מחר חדש ונפקדת. פי' ונפקדת כמבואר למעלה שנפקד אור החדש הזה מלמעלה מעלה כדי שיהי' בחי' הולדה והתחדשות (פקד את שרה במאו"א ערך חדש גי' קס"א קנ"א היינו שם אהי'. פקד אחוריים דשם ע"ב. א"כ חדש ונפקדת ע"י היבור הוי' אהי' כו'. ועמ"ש ע"פ פקד פקדתי סימן לגאולה בד"ה אני ישנה בענין קול דודי דופק ובד"ה והי' מספר בנ"י בענין פקדת הרץ ובד"ה אלה פקודי כו' אשר פקד ע"פ משה כו' ע"ש) משם הוי'. וזהו"ע ונפקדת שנפקד אור החדש הזה מלמעלה מעלה כי כדי שיהי' בחי' הולדה והתחדשות אור ל"ל בחי' פקידה מלמעלה והיא באה ע"י ההשתחוואה והביטול אשר בתחלה ופקידה זו

נקרא

נק' הולדה אח"כ וכמו וה' פקד את שרה כו'. כי יפקד מושבך. פי' מושבך הוא הנק' כסה"כ (הג"ה. אפ"ל כי בשלמה נאמר וישב שלמה על כסא ה' למלך וארז"ל לפי שבימיו נתמלאה דיסקוס של לבנה שהי' דור ט"ו לאברהם מ"מ גם בדוד רימס ה' מלכותו שהי' דור י"ד עיין מענין קריאת המגילה בי"ד וט"ו) כי הכבוד עצמו הוא מל' דאצי' וכמ"ש כבוד מלכותך יאמרו כו' וכבוד הדר מלכותו כו' וכן ונגלה כבוד הוי' ואולם חי אני וימלא כבוד הוי' וע' בפרדס ערך כבוד ועמ"ש בלקוטי תורה בד"ה האזינו השמים דרוש הג' פ"ג בענין ברוך כבוד הוי' ממקומו. אבל כסה"כ הוא מושב המלך שהמלך משפיל א"ע ויושב עליה להיות מלך על עם ולמעלה הוא מ"ש וישב ה' מלך לעולם שישיבה זו ירידה והשפלה היא להיות מלך על עם שהן העולמות שהן בבחי' פירוד יש מאין כו' כי לפני עלמותו ית' לא שייך עדיין מלוכה וממשלה כי על מי מושל ומולך שאין עוד מלבדו. וע' בת"א פ' תלוה כד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק גבי וענין הכסא שלם כו'. והנה ארז"ל דנשמות ישראל חצובות מתחת כסא הכבוד כמ"ש בהביאור ע"פ ונתתי לך מהלכים בין העומדים וכן אמרו צורת יעקב חקוקה בכסה"כ דהיינו בבחי' מושב מדת מל' דאצי' כשהוא ית' מלך על עם בעולם הבריאה משם נתלבשו הנשמות כי עיקר מלכותו מתפשטת בהם דוקא (ע' סש"ב ר"פ מ"א ומניח העליונים כו' ומייחד מלכותו כו' וכמ"ש בישעי' סי' מ"ד ו' וע' סש"ב פנ"ב והיכל קדה"ק זהו כסה"כ). אך משם יפרד כתי' שהשרים סובבים את הכסא הזה ג"כ אבל בכסא עצמו נחקקו הנשמות דוקא. וידוע בדרז"ל דארון נושאיו נשא כך בחי' הכסא הזה אע"פ שהמרכבה עליונה נושאין אותה כי והחיות נושאות הנה הם מנושאות ג"כ כמ"ש הפייטן כי הכסא נושא את נושאיו וזהו כי יפקד מושבך שהוא בחי' הכסא של המל' שיתעלה למעלה מעלה כי כללות נש"י מתעלים המה בכל ר"ח למעלה באצי' לקבל האור החדש מצירופים דשם הוי' וכמש"ל בפי' ויפקד ויזכר כו':

קיצור ויאמר לו יהונתן מחנה יש לה הפסק שהתורה נק' מתנה מתן תורה והתומ"צ נתלבשו בענינים גשמי' דק"נ שהם בעולם הפירוד פר"ד מתקן בי"ע ר"ת פרד והכשבים הפריד יעקב שהמשיך מבחי' כשב בעולם הפירוד כדי שיהי' נמשך הביטול גם בעלמא דפרודא כמ"כ ע"י המשכת התו' בעולם הפירוד נמשך עלי' כמ"ש חכמות בחוץ ממה שנתלבשה ח"ע וה"ת בחוץ מזה נמשך תרונה והרנה שנמשך התגלות הכתר שלמעלה מהחכ'. וזהו שחורה אני ונאוה דקאי על תושבע"פ שעי"ז נמשך יאר ה' פניו. וזהו ליבון הלכתא. ובלק"ת בהביאור ע"פ שחורה אני ונאוה פי' שעי"ז נמשך ג"ר דע"י. ונפקדת הוא בחי' יחוד שמשא וסיהרא ושרש המשכה זו באה מע"ק כנ"ל שעי' ה' מהזח"ג דע"ע ב'. כי יפקד מושבך הוא כסה"כ. ובמאו"ת אות כ' רסי' כ"ב משמע כסה"כ הוא היכל קדה"ק דבריאה. ואפ"ל שעי"ז מתעורר ההמשכה מקדה"ק דאצי' כדרך שנת' בלק"ת בד"ה ביאור מטע ע"פ שבת שבתון ושם פ"ד בשם זהר הרקיע פ' בראשית דמ"ה:

ז **ושלשת** תרד מאד. פי' ושלשת שתעשה שליפי' כמו שנו"ל כו' (הג"ה. וכן

ארז"ל ע"פ והשלישיה יותר בה אלו ישראל שהן משולשים כהנים לוים וישראלים וכן ג' אבות ואומרים ג"פ קדוש. במד"ר ס"פ ואתחנן גבי שמע ישראל ע"ש. כמלא נקראו שלישית וזהו ענין ושלשת כו' עכ"ה) . וביאור הדברים הנה כתי' והייתם לי סגולה מכל העמים אשר ע"פ האדמה פי' מכל העמים אשר ע"פ האדמה תעשו לי מהם סגולה כי מבירורים שעושין ישראל מכל העמים עושין מהם כמו סגו"ל כו'. והענין הוא דאת זה לעו"ז עשה האלקים וכמו שיש מדות אהוי"ר בקדושה כך יש מדות רעות בקליפות. וישמעאל הוא בחי' חסד דקליפה דהיינו בחי' ההתפשטות שלו גדולה מאד וכמ"ש בו בישמעאל ידו בכל ויד כל בו. פי' ידו בכל ות"א הוא יהא צריך לכולא ר"ל שצרכיו מרובים ההיפך ממדת ההסתפקות אלא ע"ד שארז"ל בבלעם ורוח גבוה ונפש רחבה פ"ה דאבות משנה י"ט דהיינו רב התאוה וזהו ידו בכל שצריך לכל ומתפשט על כל לפי שצרכיו מרובים לפ"ע רוממות וגדלות שלו כו'. וכך יש בפרט בנה"ב מדה זו באדם שצריך לפ"ע רוממותו להתנהג בגדולות והוצאות מרובות וא"א לו בהוצאה מועטת ונדמה לו שהוא נצרך לזה כמו הצטרכות ההכרחיות וזהו רק מפני המדת חסד דקליפה מדת ישמעאל מחמת הגדלות והרוממות כו' וההיפך מזה בקדושה הוא רוח נמוכה ונפש שפלה שאף מעט מזעיר מספיק לו (הג"ה. והיינו כי במדות עליונות שלמעלה מאצי' נק' החסד גדולה שהחסד נמשך מחמת כי הוא ית' לגדולתו אין חקר וע"כ הוא וגדל חסד אבל החסד לאברהם נמשך מצד הביטול כי אברהם אמר מ"ה כו' וישמעאל הוא מה שנפל בשבה"כ מהמדות דתהו שהי' בבחי' גדולה כו' וע"כ הוא בבחי' יש וגדולה ורוממות שאין מסתפק א"ע במעט כו' כמ"ש מזה בלק"ת פ' עקב בד"ה ארץ הרים ובקעות בסוה"ד. עכ"ה) וכן יש בחי' גבורה דקליפה והוא בחי' עמלק שהוא היפך זה ממש והוא הקמצנות לצמצם ביותר מפני שעינו צרה כו' (הג"ה. והיפך מבחי' הקדושה דמשמיא מיהב יהבי משקל לא שקלי כו'. ואף מגבו' דקדושה ממנה נמשך עיקר ההיות ע"ד גבורות גשמים שיורדין בגבו' והראי' דב"ש אומרים בתרומה עין יפה א' משלשים וב"ה אומרים א' מארבעים במשנה פ"ד דתרומות הרי ב"ש שהן מגבו' אומרים להיות הנתינה ביתר שאת כו' כי הגבו' והדין הוא ע"ד שמים לא זכו בעיניו שכשנותנים א' מארבעים אין זה עדיין כדבעי כו'. והיינו ג"כ מפני שהגבו' הוא בבחי' מ"ה וביטול ע"ד איזהו גבור הכובש את יצרו כו' אבל מה שנפל בשבה"כ מבחי' גבו' זהו כענין גבור כארי שלמטה הארי הוא דורס וטורף ומזיק כו' לפי שהגבו' שלו הוא בבחי' יש וגסות לכן מזה נמשך רק הב הב לגרמי'. ועמ"ש מזה בלק"ת בד"ה אלה מסעי כו' ויכתוב משה כו' יעו"ש מענין הב הב. עכ"ה) ומזה נסתעף הכעס והקפידא כו' שהוא מפסולת הגבו' הקשות ושרש זה הוא מבחי' לגרמי' שאינו אוהב כ"א את עצמו ועינו רעה בשל אחרים כו'. והנה ב' מדות רעות הללו נמשכים מבחי' המותרות והפסולות שנפלו בשבה"כ מהקדושה וכענין שאמרו לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל דהיינו ממותרי החסדים דקדושה נפל להיות חסד דישמעאל ומבחי' פסולת דיצחק נמשך עמלק כו' וצריך האדם להפוך חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא (באהוי"ר דקדושה) לברר מדות הרעות הללו ולהפכם כו' וענין הבירור שלהם הוא והי' שארית יעקב דהיינו לקיים מה שארז"ל ע"פ לשארית נחלתו למי שעושה

עצמו

עצמו כשיריים שהוא מותר בעולם והוא לנגד ממש למדת ההתפשטות דישמעאל שהוא נצרך ויש מי שצריך לעולם רוחב לבבו כו' אבל בחי' שיריים כשפוך הוא שאין צריכים לו והוא למותר א"כ איך יאמר בנפשו שהוא צריך הרבה. אחר שהוא עצמו אך למותר כו'. וזהו"ע אברהם שאמר אנכי עפר ואפר היפוך מבחי' גדולה וכן יעקב אמר קטנתי כו' ועי"ז מתקן שיפי' החסד שלו נמשך מצד הביטול כו' ועי"ז הוא כלי לגילוי ורב חסד הנמשך מגדולתו ית' אשר לו לבדו הגדולה והגבורה כו' וכמ"ש מזה בד"ה ארץ הרים ובקעות הנ"ל ועד"ז תמילא יהפך מדה השני' דקליפת עשו בחי' הלגרמי' בקמצנות כו' ויהי' ותרן בצדקה מאחר שאין בו שום צורך א"כ איך יאמר הב הב לגרמי' אלא אדרבה ישפיע לזולתו (הג"ה. וכנ"ל בענין ב"ש שאמרו ליתן יותר בתרומה בעין יפה יותר וכן לענין לקט ושכחה בה"א שנים שכחה ושלשה אינו שכחה ובש"א שגם שלשה שכחה וארבעה אינו שכחה כו' הרי מבחי' הגבורה נמשך השפעה ביותר וכן ביצחק נאמר ויזרע יצחק ואז"ל אין זריעה אלא צדקה שנא' זרעו לכם לצדקה והיינו מחמת שהגבו' הוא בקדושה שהוא בחי' ביטול ע"כ נמשך ממנו לכבוש את יצרו וליתן ביתר שאת. עכ"ה). וא"כ בחי' הבירור שני מדות אלו הו"ג שנפלו בשבה"כ בבחי' יש כדי לבררן ולהעלותן הוא ע"י בחי' הביטול שמבטל א"ע וה"ז כמו הסגו"ל שיש בו ב' נקודות זא"ז ואחת תחתיהן וכך ב' מדות הללו כשמתהפכים לקדושה נעשין בו נקודות זו אצל זו והביטול שמחמתו מתהפכים הוא הנקודה שתחתיהן שמעלה את שתיהן והנקודה זו התחתונה היא בחי' חירק שהוא בחי' ביטול שלכן עומדת למטה מהאות (הג"ה. ועמ"ש בבה"ז פ' בשלח גבי פלגותא מיא אגלידו שם בענין רקיע כעין הקרח קרח אותיות חרק כו'. ובלק"ת בד"ה ביום השמיני שלה פ"ג. עכ"ה) ולכן מתהפך לפעמים נקודה התחתונה דסגו"ל להיות ע"ג שתי הנקודות ונק' סגולתא ואז היא למעלה משתי הנקודות כו'. וזהו והייתם לי סגולה מכל העמים שיעשו בחי' סגו"ל מבירור דכל העמים דעשו וישמעאל כו'. וזהו ושלשת תרד מאד שהנשמה האלקי' תרד מאד להתלבש בגוף בעוה"ז כדי לברר בירורי נוגה מעשו וישמעאל כנ"ל. ומזה יומשך למעלה על השמינית ע' מדרש תלים ס"ו בפי' על השמינית. וירידה זו צורך עלי' היא כדי לעשות סגולה. והוא הנק' שלישית. וזהו פי' ושלשת תרד מאד (ולמעלה הוא ג"כ ענין ירידת השכינה בע"ש לברר בירורין כו'. והיינו שאמר יהונתן לדוד שהוא בחי' מל' ושלשת תרד מאד כי מלכותו בכל משלה כתי' וכידוע) וכ"ז הוא בענין בירור המדות הו"ג ויובן זה עוד כמ"כ בענין המוחין חב"ד כי בקליפות אין להם רק ב' מוחין חו"ב ואין להם מוח הדעת וע"ז נאמר גם בלא דעת נפש לא טוב. כמ"ש מזה בלק"ת פ' חוקת בד"ה ויקחו אליך פרה אדומה תמימה איתא במשניות ושם פ"ב יעו"ש. והיינו מ"ש ברבות ס"פ ואתחנן הנ"ל ע"פ עם שונים אל תתערב עם אלו שאומרים שתי רשויות הן והיינו ע"ד מפלגך ולעילא כו' כנז' בלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה מלכות דרוש הראשון גם ע"ד מי סברא טוב לא בלא רע כו' וכענין דור הפלגה שקללו בנטיעות כו'. ושרש בחי' זו נמשך ע"י שבה"כ מעולם התהו שהיו ב' קוין כו'. והנה ענין עם שונים מפלגך ולעילא כו' זהו ע"ד על השמים כבודו ועזב ה' את הארץ אבל ושלשת זהו ע"ד המגביהי לשבת ולכן המשפילי

לראות

לראות בשמים ובארץ כו' בד"ה ששים המה מלכות דרוש השני. וזהו ענין שאומרים ג"פ קדוש כי ג"פ קדוש היינו קדיש בשמי מרומא עילאה קדיש על ארעא וכו' נמשך לפי שהוא המגביהי לשבת וזהו"ע הקדוש השלישי וכן ענין אומרים מי שברא טוב כו' שלא הבינו כיון שהוא ית' מקור החסד איך יומשך הרע והדין אך באמת להיות שהוא ית' לאו מכל"מ איהו כלל אלא שמשפיל א"ע בבחי' מדות חו"ג כו' וע"כ יכול להיות ב' דברים ב' מדות הנ"ל יחד עושה שלום במרומיו מים ואש ב' הפכים ואין מכבין זא"ז מטעם הנ"ל ע"י המשכה מבחי' שלמעלה מעלה מהמדות ואפי' מבחי' חכ' כו' ומשם נמשך להיות אתגלגלו אתוון ע"ר המורים על עו"ר כמ"ש בבה"ז פ' מקץ דר"ג וזהו ענין ג' מוחין חב"ד משא"כ בלא דעת כו' אלא כמ"ש השכל וידוע אותי וכתיב וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקי' בשמים ממעל ועל הארץ מתחת וזהו ג"כ ענין שלשה דברים שהעולם עומד עליהם תורה ועבודה וג"ח. ועמ"ש ע"פ ובגפן שלשה שריגים כו'. וגם דעת הוא המחבר הו"ג ע"י שממשיך מבחי' כתר שלמעלה מחו"ב כו' וזהו ענין בריח התיכון המבריח כו'. ועמ"ש בלק"ת ע"פ יחיינו מיומים וביום השלישי יקימנו כו'. וכן רש"י כאן פירש ושלשת יום השלישי. ולכן נאמר דוקא והשלישית יותר בה ועמ"ש ע"פ ויותר יעקב לבדו כו'. וזהו ענין ויקח לו יעקב מקל לבנה לח בחי' גוון לבן חסד לוז וערמון הם אדומים כ"כ בזהרי הנה פ' ויצא היינו שיעקב ת"ת בירר מה שנפל משבה"כ מהו"ג ונעשה שלישיה חג"ת. וכן בקרבנות הלב ודם שהם הו"ג ג"כ לברר כו'. ועיין זהר ח"א ויצא דף קס"א ע"ב. אך דף קל"ב ע"א פי' ערמון ממוצע בין לבנה ולוז כו':

קיצור ענין ושלשת נקודות סגול שע"י הנקודה התחתונה מפריד הים מב' הנקודות כי הנקודה התחתונה זהו בחי' הביטול שהרים יעקב ע"ד לשארית נחלתו שמשים א"ע כשיריים ועי"ז מתבטל התאוה להמותרות והקימוץ דהב הב. ועמ"ש בד"ה נאוו לחייך בתורים. ויש להעיר ג"כ שמזה נמשך ג' יו"ט שהם שלשה רגלים וכן ג' ברכות דברכת כהנים ג' סעודות דשבת ובר"ה שלש של שלש שלש:

ביאור על דרוש הנ"ל.

להבין ביאור הדברים ע"פ ויאמר יהונתן מחר חדש כו'. הנה תחלה יש להקדים מה שישראל מונין ללבנה. ועכומ"ז מונין לחמה. והענין דהנה שמש וירח שהם זו"נ הם בחי' סוכ"ע וממכ"ע ונקראו ג"כ שמים וארץ. והנה עכומ"ז אומרי' עזב ה' את הארץ. וכמ"ש רם על כל גוים ה' על השמים כבודו. ואינו משגיח בשפלים. וכמ"ש בלק"ת בד"ה ששים המה מלכות דרוש השני. וע"כ מונים לחמה בחי' שמים וז"א דאצי'. שלמעלה עדיין מהתפשטו' בבחי' בי"ע וממכ"ע. וזהו שנאמר כי אני ה' בקרב הארץ. והיינו כמ"ש המגביהי לשבת וע"כ המשפילי לראות בשמים ובארץ. ולכן [ישראל] מונין ללבנה שהוא מל' מקור דבי"ע וממכ"ע. ונק' ג"כ ארץ. והיינו כי אני ה' בקרב הארץ כו'. וע' מ"ש ע"פ לה' הארץ ומלואה. וזהו שנאמר עם זו יצרתי לי ופי' הרמ"ז ס"פ שופטים בדף ער"ה שע"א שנק' עם זו שמחברין זיי"ן לוי"ו. כי וא"ו הוא ז"א בחי' שמש. וזיי"ן הוא בחי' מל' לבנה. והערב רב אמרו כי בושש משה באו שש ועדיין לא בא. ועשו

פירוד בין וי"ו לזיי"ן ע"ד הנ"ל שאמרו על השמים כבודו ואינו משגיח בשפלים ע"י מדת מל' הנק' ז' וע"כ עשו עגל להמשיך מפני שור כו' וממנו למזל שור שלדעתם נלה למזל עלה וכמ"ש במ"א. אבל ישראל נק' עם זו. וזהו ענין מלות מזוזה שמחברים זו עם זה. וזהו עד יעבור עם זו קנית. כי הקנין הוא בחי' גבוה כנודע מענין שלשה קנינים קנה הקב"ה שהם ג"ר שלמעלה מז' ספירות הבנין וא' מהשלשה קנינים הוא ישראל והיינו לפי שנק' עם זו. והנה זו גימט' י"ג שעי"ז ממשיכי' י"ג מדה"ר. וע' במא"א אות יו"ד ססע"י ל"ע י"ג מדות נק' זו"ן לפעמי' כו' ע"ש. והרי זו"נ הם בחי' זו חיבור הזיי"ן עם הוא"ו כנ"ל הם י"ג מדות. והם ג"כ י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן. כי שמש וירח הם ג"כ תושב"כ ותושבע"פ וכו'. וזהו ענין שמונין ללבנה. ובזה מורים שהוא ית' למעלה מבחי' שוכ"ע וממכ"ע. וזהו המגביהי לשבת כו' וע"כ שמים והארץ שוים לפניו וכן שמש וירח כו'. ועוד יובן מה שמונין ללבנה ואחז"ל ברבות פ' בראשית פ"ו ובפ' בא ס"פ ע"ו ע"ש שמולשת ביום ובלילה. ועכומ"ז מונין לחמה מה חמה אינה שולטת אלא ביום כו' והענין כי הנה לית יום בלא לילה שא"ל בריאה חשוכה כו'. כמ"ש סד"ה וידעת היום וכמ"ש במ"א ע"פ ויחלק עליהם לילה כו'. והיינו משום כי יתרון האור כמשך מן החשך דוקא. ממה דאתהפכא חשוכא לנהורא. ועי"ז נמשך מבחי' ישת חשך סתרו שיבא בבחי' אור וגילוי. וכמ"ש מזה בד"ה אם בחקתי תלכו ע"ש. וע"כ ישראל מונין ללבנה שהיא המאיר חשך הלילה. והעוה"ז דומה ללילה. ועי"ז קומי אורי לע"ל אור גדול כו' וכמ"ש והי' אור הלבנה כאור החמה כו'. משא"כ עכומ"ז מונין לחמה שאלם העוה"ז יום ובלי לילה קודם כו'. וז"ש מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה. ואח"כ ברה כחמה כו'. וזהו והי' יום אחד הוא יודע לה' פי' יום שיתגלה בו אחד כמ"ש ביום ההוא יהי' הוי' א' כו'. וכה"ג פי' ברבות פ' בראשית ספ"ג ע"פ ויהי ערב ויהי בקר יום א' שהי' הקב"ה יחידי שלא הי' בעולמו אלא הוא. וא"כ עד"ז מ"ש ביום ההוא יהי' ה' אחד. אף שיהיו העולמות והברואים עכ"ז יתגלה יחודו איך כי הוא לבדו הוא כו'. ועיין מענין והי' יום אחד בזה"ג נשא קל"ד ב'. ובמא"א יו"ד סעיף ה' יום א' נק' א"א. ובזה"ג אמור ל"ו ב' בפי' הרמ"ז שם שזהו ענין יום השבועות שהוא יום א' והיינו כי הוא שער החמשים בחי' כתר כו' ונמשך ג"כ ע"י ספירות שבע שבתות תמימות דפי' תמימות שיתחיל לספור מהלילה וכן מלות העומר להיות נקצר בלילה. והיינו שיהי' אתהפכא חשוכא לנהורא אזי דוקא הם שבתות תמימות כו'. ואז מאיר בחי' יום א' כו'. וזהו להגיד בבקר חסדך לע"ל ע"י והמונחך בלילות. כמ"ש במ"א וכדפירש"י בתהלים:

עוד יובן ענין מונין ללבנה שנק' המאור הקטן כי מבואר בת"א פ' וישלח בד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה וז"ל והנה כתיב פני ארי' כו' ואעפ"כ למטה בעוה"ז הרי השור כו'. והענין כי הנה אדרבה מה שהוא למעלה במדריגה יותר גבוה כו'. ויעקב יו"ד עקב כו' הנם שיו"ד היא האחרה מלומלמת הלא מלער היא ויכולה לכנוס בפנימי' כו' וזהו ענין שמקבלים מבחי' לבנה המאור הקטן. ועי"ז

יוכל

יוכל לימשך בפנימיות וכמארז"ל חולין דף ס' ע"ב ליקרי לדיקי בשמך יעקב הקטן קטנתי מכל כו' שממעטי' א"ע. ועשו נק' בנו הגדול שמוגה לבחי' המאור הגדול ומשם לא יוכל לימשך בפנימיות כ"א בבחי' מקיף רם על כל כו' וכמו מפני אריה כשנפל למטה נעשה היה טמאה כו'. ועמ"ש בלק"ת סד"ה ויקח קרח בענין זקן אהרן והוטי הלילית ג"כ ע"ד הנ"ל. שכדי שיומשך בפנימיות א"א כ"א ע"י למלומים ושערות. ובזה טעה קרח כו' ע"ש. עוד זאת כמ"ש במ"א ע"פ אשר זרעו בו על הארץ שהנפילים היו מפני שהנשמות שנמשכו מז"א לא נקלטו ברחם הנוק' וע"כ כשנמשכו בבי"ע נפלו מאד למטה כי להיות ים וביטול הים זהו דוקא ע"י המל'. וזהו אשר זרעו בו על הארץ דוקא ועד"ז ה"ע מונין ללבנה. שזהו ים וביטול הים כו':

קיצור ענין מונין ללבנה. להוליא מדברי האומרים על השמים כבודו ועזב את הארץ ביד כוכבים ומזלות אלא כי אני ה' בקרב הארץ. וזהו ענין הלבנה מל' מקור בי"ע. והיינו מחמת כי המגביהי לשבת וזהו ענין עם זו. ועוד כי לית יום בלא לילה. ויתרון האור נמשך מהחשך ולכן יפה כלבנה ואח"כ ברה כחמה. וזהו ויהי ערב ויהי בקר ואח"כ יום א'. וכמ"כ לע"ל והי' יום א' ביום ההוא יהי' הוי' אחד. וכן שבועות יום א'. ע"י שבע שבתות תמימות מיום ולילה. להגיד בבקר חסדך ע"י ואמונתך בלילות. ועוד כי המאור הגדול סוכ"ע והמאור הקטן ממכ"ע שנמשך ע"י למלום ועי"ז דוקא יומשך להיות נמשך בפנימיות וזהו יעקב יו"ד עקב. יו"ד למלום יעקב כי קטן הוא כו'. וכמו פני אריה ופני שור כו'. וענין חוטי הלילית וזקן אהרן כו'. ועוד זאת כי הנפילים היו כשנמשך מז"א שלא ע"י נוק' כי להיות ים וביטול הים זהו ע"י המל' ולכן מונין ללבנה שמקבלת ההשפעה מהשמש וקולטת אותה כו'. ועוד זאת ע"ד מארז"ל שבת דפ"ג כע"ב ע"פ זאת התורה אדם כי ימות באהל שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עלמו עליה. ופי' בזהר פ' לו דכ"ע דאין מיתה אלא עניות. דעני חשוב כמת. והנה העוני נמשך מבחי' סיהרא דל"ל מגרמא כלום. ועיין מזה בזהר בחקתי דקי"ג ע"ב ובפי' הרמ"ז שם. ולכן מונין ללבנה כדי שתהי' התורה מתקיימת בהם. ועמ"ש מזה בפ' חקת י"ע י"ד ע"פ זאת התורה אדם כו'. גם כמו בזאת יבא אהרן תחלה יראה בת בתחלה. גם מלה לחם עוני סיהרא תחלה אתכפיה ואח"כ אתהפכא כמ"ש בד"ה קחו מאתכם תרומה ועיין בסש"ב פמ"א ובלק"ת בד"ה ועתה יגדל נא בענין של"ל קבלת עול דוקא כי החיבור שבין או"ם ב"ה עם הנבראים זהו רק ע"י מדת מלכותו ית':

בוזהו ענין אשר כתבתי להרותם לשון הריון ועיבור כי כל התומ"ל נתעברו בבחי' עיבור בנש"י שהוא בחי' לבנה שמקבל האור מבחי' שמש הוי'. ובזוהר פ' שמיני ד"מ ע"ב להרתם כתיב חסר כד"א ואל חדר הורתי כו' אלא הורתם דתו' ומלוה ומאי היא דא אתר יין דמנטרא כו'. ופי' במק"מ בשם הרח"ו דהיינו בינה אשר התו' שהיא ז"א והמלוה שהיא מל' הם בה בבחי' עיבור. ואח"כ נמשך מההעלם אל הגילוי. ואפ"ל ע"ד שהתו' קדמה אלפים שנה לעולם דהיינו אאלפך חכ' וגו' אלף בינה א"כ היתה כלולה. תחלה בחו"ב וזה נק' עיבור ע"ד אהי' אנא זמין לאולדא. בזח"ג דס"ה

ע"ב. ושכן נאמר בתו' ואהי' אצלו אמון ואהי' שעשועים כו'. אך כאן מפרש להרתם על העיבור שבבחי' לבנה ומל'. וכמ"ש הענין בד"ה שחורה אני ונאוה בלק"ת בשה"ש כי הקב"ה נק' חתן ביום חתונתו זה מ"ת. וכנ"י נק' כלה ע"ש שמקבלת טפת ח"ע שהיא התורה. אך עכשיו היא בה בבחי' עיבור. ולע"ל יהי' הלידה וגילוי והיינו כמשארז"ל ע"פ זה שמי לעלם. שבעוה"ז לא כמו שאני נכתב אני נק'. נכתב בשם הוי' ונק' בשם אד'. והיינו כי ענין שם הוי' הי' הוה ויהי' בלי שום שינוי בחי' זו נמשך ע"י תומ"צ. אלא שעכשיו אין בחי' זו בגילוי כ"א בבחי' העלם. והגילוי מבחי' שם אד' שהוא להיות יש ודבר נפרד אלא ביטול היש שהוא אדון עליהם. ומ"מ בבחי' עיבור נמשך בו שם הוי' ע"י התומ"צ וזהו הכתיב שנכתב בשם הוי' וזהו אשר כתבתי להרתם כו' ולע"ל יומשך בגילוי. ואמר ביום ההוא כו' זה הוי' קוינו לו כו'. וזהו ומלאו פני תבל תנובה פי' תנו בה שעכשיו האור נמשך ע"י תומ"צ אלא שהוא בבחי' עיבור תנו בה. ולע"ל יהי' הגילוי ונגולו כספר השמים כמ"ש בת"א פ' שמות בד"ה הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל כו'. ובמדרש רבה פ' שמות פ' ה' אמרו אהרן נק' ע"ש ההריון. ואפ"ל ע"ד אשה מזרעת תחלה יולדת זכר. כי באתעדל"ת בבחי' כלה כלתה נפשי נמשך האתעדל"ע מבחי' עליונה יותר והתעדל"ת זו נמשך ע"י אהרן שושבינא דמטרוניתא כו' כמ"ש בכמה דוכתי. ועיין מענין הריון ולידה בהג"ה סי' כ' בד"ה איהו וחיוהי גבי וגם גידול הנשמות כל ז' חדשים כו' כמו גידול זו"נ בבטן אימא עילאה כו' ע"ש ומשם יובן ענין להרתם ל' הריון ובמא"א אות ה' סעיף כ' הריון גימט' רע"א בירור רפ"ח ניצוצים וי"ח ניצוצים נבררים בג' ימי קליטה ונשארו רע"א להתברר בשאר ע"ה עכ"ל. וע' בע"ח דרוש אורות ניצוצים וכלים. ולפי הנ"ל שהעיבור הוא המשכת האור שע"י תומ"צ אך היינו ג"כ ע"י אשה מזרעת. דהיינו בירור רפ"ח ניצוצים ע"י דברי' שנעשו בהם התומ"צ דהיינו קלף התפלין ולמר הציצית ומעות הצדקה כו'. והאתרוג ולולב הגשמיי' הן הן בירור רפ"ח כו'. וזהו ענין מוחין ללבנה שמקבלת האור מהשמש דוגמת עיבור הנקבה מטפת דכר כו'. וזהו ענין ר"ח מולד הלבנה כו':

קיצור. להרתם ל' הריון ועיבור. התורה קדמה לעולם אלפים שנה זהו ג"כ עיבור ע"ד אהי'. וכן במל' זה שמי לעלם לא כמו שאני נכתב אני נק'. אשר כתבתי להרתם תנו בה. ואהרן ע"ש ההריון. אשה מזרעת. בירור רפ"ח ניצוצים. וכ"ז ה"ע מוחין ללבנה:

ג **והנה** י"ב ראשי חדשים הם כנגד י"ב צירופי הוי' שבכל ר"ח נמשך צירוף א' מבחי' שם הוי' בשם אד' שהוא בחי' מל' והן י"ב גבולי אלכסון. והענין דהנה מבואר בפרדס בשער כ' פרק שביעי בענין י"ב גבולי אלכסון שהוא ענין התכללות המדות מחסד לגבורה ומנצח להוד וכן מחסד להוד וגבורה בנצח כו' (כ' אלכסון אינו אלא מחסד להוד ומגבורה לנצח. משא"כ מחסד לגבורה אינו אלכסון) והיינו להכללת שמאלא בימינא כי הקו הימין חח"נ נכלל ומתאחד עם הקו השמאל בג"ה כמו הנצח שמסתעף מן החסד מתאחד עם הגבורה שבקו השמאל וכן ההוד שבקו השמאל מתאחד

ומתכלל

ומתכלל בחסד שבקו סימין והכל ע"י בחי' קוין האלכסוני' שמחברים זע"ז. ועד"מ האלכסון בציור מרובע בשטח הגשמי שהאלכסון מחבר הב' דפנות העומדים זה לנגד זה בכמה אופנים שונים. ממזרח למערב מחבר ממקלוע המזרחית לפונית למקלוע מערבית דרומית וכן מחבר ממקלוע מזרחית דרומית למקלוע מערבית לפונית. ועד"ז מחבר האלכסון מעלה ומטה לפון ודרום בכמה אופנים שונים כידוע. וא"כ הרי כל הששה קלוות מעלה ומטה מזרח ומערב לפון ודרום האלכסון הוא המחברם. ולמעלה נק' י"ב ג"ה כי בחי' ו' קלוות העליוני' כפולים המה כידוע שיש ו' קלוות למעלה וו' קלוות למטה וכמ"ש הנה מקום אתי כו'. ולזה הטעם יש י"ב חדשים ללבנה ו' חדשים בקיץ ו' חדשים בחורף שכוללים כל י"ב גבולי אלכסון כי כל חדש מקבל הוא אור מיוחד באופן חדש בענין ההתכללות באלכסון הכולל ומחבר אם מחסד בהוד או בגבורה בנלח וכיולא. וביאור הדברי' הנה ידוע שהמדות באדם למטה ששה הן החס' והגבורה כו' עד בחי' יסוד ונמשכין כולן לדיבור בהתגלות וידוע שהחסד הוא האה'. וענין התכללותה בהוד היינו מה שנולד בחי' ההודאה והביטול מן האה'. אע"פ שהוא תנגד לאה' כי מדת אה' מולדת בחי' הקירוב היפוך הביטול ובהיפוך מדת הגבורה שמתאחד עם הגלוה שעקרו בחסד כו'. ועד"ז מתכללים כל המדות זע"ז. ועיקר גילוי ההתכללות שלהם נראה ונגלה דוקא בדיבור כי בדיבור מתגלה כל המדות מכל מיני התכללות שלהם כידוע. והנמשל יובן מזה למעלה בבחי' ז"ה דאצי' הנק' משסה שהן המדות דאצי' כידוע שמתכללים זב"ז ובכלל המה הנק' י"ב גבולי אלכסון וכנ"ל וכולן נגלין בדיבור העליון שהוא בחי' מל' דאצי' שנמשל לסיהרא וזהו שאמרו בזהר דסיהרא ל"ל מגרמה כלום. דהרי הדיבור אינו אלא בחי' גילוי התכללות המדות דאצי'. עד"מ כמו הלבנה שאינה מקבלת רק מאור השמש והוא שרש ענין י"ב חדשי הלבנה למטה. קיצור. האלכסון עד"מ התכללות האהבה עם ההודאה והנלה עם הגבורה והמדות מאירים בהדיבור שהוא הלבנה. וזהו ענין י"ב ראשי חדשים:

דהג"ה וע' מענין י"ב ג"ה בזח"ג במדבר דקי"ח ע"ב ובפי' הרמ"ז שם ובבא"ז שם.

ועמ"ש בביאור יהודה אתה. ובד"ה אלה פקודי בענין ששם עלו שבטים שבטי י"ה. ומ"ש בביאור ע"פ וירד הגבול בפ' מסעי. ובמק"מ ס"פ וישלח דקע"ו א' פי' אשר י"ב גבולי אלכסון נמשכי' מתפארת דאריך. ועמ"ש מענין תפארת דאריך שעולה עד הכתר דאריך בבה"ז פ' וישב דקפ"א גבי וגבה מאד מסע' דיעקב כו'. וגם שרש י"ג ת"ד נמשכי' מת"ת דא"א כמ"ש במ"א. ובמ"א כת' שי"ל שזהו הפי' מדי חדש בחדשו. ואפ"ל לדבריו כי הנה יש ב' שמות הוי' שלפני יג"מ אשר הא' בא"א והב' בז"א א"כ כמו שבשם הוי' דז"א יש י"ב לירופים שהם י"ב ג"א דז"א כמ"כ יש בשם הוי' דלעילא. ואפ"ל שזהו שנקרע הים לי"ב גזרים והים הוא עלמא דאתכסי' המקבל משם הוי' דלעילא כמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה וירא ישראל. והיינו ע"י שהאירו י"ב ג"א דא"א. ועד"ז נתבאר בביאור דראשי המטות בענין פי' שבועות מטות שהוא ע"ד מ"ש אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם דפי' באדר"ך דנשא דקל"ד ע"ב דפי' לאבותינו

הם י"ב שבטים י"ב ג"א שנמשך להם מימי קדם דא"א. והנה י"ב נמשך מן ת"ת שהוא ו' והיא כפולה ב' ווי"ן שהם י"ב כ"כ במק"מ שם. ועמ"ש בסד"ה למנלה על השמינית במ"ש גבי שבת מלוות בשני ווי"ן כו'. ובזח"ג אחרי ס"ו ב' בפי' וזכרתי את בריתי יעקוב בוא"ו פי' כי בין שני הווי"ן יש אל"ף והוא ע"ק המלובש בת"ת דז"א ע"ד והנורא אל עליון. ומשם נמשך להיות התכללות י"ב ג"א. והיינו כמ"ש בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה שכדי להיות התכללות ההפכיי' צ"ל המשכה ממקום גבוה. וכמ"ש באג"ה סי' י"ב ע"פ והי' מעשה הצדקה שלום. ובלק"ת פ' מטות בד"ה ההללו מאתכם. ועמ"ש בד"ה מראיהם ומעשיהם בת"א פ' יתרו בענין הקו של האל"ף שהולך באלכסון. ובזוהר המה ויעלה דקע"ו פי' די"ב דאתגליין הם י"ב בקר דבריאה וי"ב דאתכסיין הם י"ב ג"א דאצי'. ובמא"א יו"ד סעיף מ"ע י"ב צירופי הוי' שרשם נה"ח דמזלא עילאה ומה"ג דמזלא תתאה והב' כוללים כו' ע"ש. ובפרדס שער פרטי השמות פ"ו ופרק ז"ח בענין י"ב ג"א שהם בג' בחי' עולם שנה נפש. בעולם י"ב מזלות. בשנה י"ב חדשים. וכן י"ב כחות בנפש. והם י"ב אותיות פשוטים שלבד ג' אמות אמ"ש ושבע כפולות בג"ד כפר"ת כו'. ועמ"ש ע"פ זה ספר תולדות אדם דארז"ל ברבות פ' בראשית במקומו פ' כ"ד ובקהלת רבה בפסוק את הכל עשה יפה בעתו דל"ב ע"א ראוי הי' אדה"ר שתנתן תורה ע"י שנאמר זה ספר תולדות אדם ראוי הי' אדה"ר שיעמדו ממנו י"ב שבטים דכתי' זה ספר ז' שבעה ה' תמשה כו' עכ"ל. והנה י"ב שבטים הנק' ז"ה הם י"ב ג"א כנ"ל ונק' ז"ה ע"ד משה נתנבא בזה גילוי יחו"ע כו'. ובחי' זה ספר היינו התו' צ"ל בחי' גבוה יותר היינו יסוד דאבא. וזהו קול דודי הנה זה בא מדלג כו'. וכמ"כ נתבאר ברבות פ' בשלח ס"פ כ"ג שבקי"ם נאמר פ"א זה. זה אלי. ולע"ל נאמר ב"פ זה ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה. זה ה' קוינו לו כו'. והיינו כנ"ל בענין מ"ש לע"ל והי' מדי חדש בחדשו. כי עכשיו י"ב חדשי' שרשן י"ב צירופי הוי' דז"א אבל לע"ל יתגלו י"ב צרופי הוי' דא"א. וזהו חדש בחדשו חידושו של חדש כו'. והיינו ענין זה בא מדלג כו'. ושארז"ל במנחות דכ"ג ע"ב יבא זה ויקבל זאת מזה לעם זו. יבא זה היינו משה ויקבל זאת התורה מזה היינו הקב"ה כו'. הרי כי משה נק' זה והקב"ה נק' זה. והיך הוא. אלא שיובן ע"ד הנ"ל. כי משה י"ל בבריאה ונק' זה י"ב ג"א דבריאה ויקבל זאת מל' דאצי'. מזה בחי' ז"א. לעם זו. כנזכר לעיל אות א'. וגם י"ל בבחי' גבוה יותר יבא משה הוא ז"א. ויקבל זאת התורה שעז"כ כ"א בזאת יתהלל כו'. מזה היינו א"א שבו י"ב ג"א כו' כנ"ל והיינו לעם זו:

קיצור מהג"ה דשרש י"ב ג"א מת"ת דא"א העולה עד הכתר דא"א. שיש ב' שמות הוי' בא"א ובז"א ויש בכל בחי' י"ב צירופי הוי'. ענין יעקוב בוא"ו. ענין חדש בחדשו. ענין זה ספר. זה כמנין י"ב. וענין יבא זה ויקבל זאת מזה לעם זו:

ה **ועתה** יש לבאר ענין יהונתן ודוד. שזה מורה על ההמשכה שמבחי' י"ב צירופי' הוי' הנק' יהונתן שנמשך ומאיר בדוד שהוא בחי' סיהרא בחי' דיבור. והנה מל' דאצי' הוא שם אד' שי"ן דלי"ת יו"ד והוא שם הוי' בניקוד מלאפו"ם כו'. אבל כשהמל' מסתתרת בבריאה אז שם הוי' שבה הוא בניקוד חירק או חולם והיינו יהודה

בהולם כמאמר איהו בגלא ואיהי בהוד. וכמ"ש הפעם אודה את הוי' כו'. וזהו בחי' דוד שהוא בחי' מל' דבריאה. ובחי' יהונתן הוא בחי' יסוד ז"א דבריאה. כי כמו שבחי' יסוד ז"א דאצי' הנק' יוסף הוא בחי' משפיע למל' דאצי' כידוע כך בחי' יסוד ז"א דבריאה הנק' יהונתן הוא בחי' משפיע למל' דבריאה. וזהו שאמר לו יהונתן לדוד מחר חודש ונפקדת כו'. והטעם שנק' יהונתן לשון מתנה הוא משום שכבר נבדל בחי' האור דאצי' כשמלובש בז"ק דבריאה. ועד"מ המתנה שנותנין לאדם שעושה בה מה שחפץ מפני שיש לה פירוד והפסק מן המשפיע. משא"כ בחי' הלק שחולק אור ושפע מעצמותו שעדיין אחוז וקשור אור זה בעצמותו. וע"ד שידוע ההפרש בין שחלק מחכמתו בין שנתן מכבודו כו'. דחלק מחכמתו ליראיו הלק מעצמותו הוא כו'. ונתן מכבודו נתינה זו בבחי' פירוד היא בהא כו'. וכך יובן למשכיל למעלה דבחי' ו"ק דבריאה שם הוי' דשם שהוא אותיות יהו דיהונתן נק' נתינה בבחי' פירוד מן האצי' עצמו. ומכ"ש כשבחי' יסוד ז"א דבריאה משפיע למל' דבריאה בבחי' גילוי יש מאין כו'. ולכך נק' יהונתן כו'. (הג"ה. ול"ע דבמ"א משמע שמתנה היא חשיבות כמו שאמרו שלשה ניתנו מתנה לעולם המאורות והגשמי' והתורה ברבות בראשית ובפ' כי תשא ופ' בחקתי ע"פ ונתתי גשמיכם. וכן על שבת ארז"ל מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה כו'. ומבמ"א שהוא אתעדל"ע מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם לכן נק' מתנה. וכן פי' במ"א בבית גנזי ע"ד ע"ס הגנוזות. ומהרש"א פי' שזהו רב טוב הצפון עין לא ראתה. ועמ"ש מענין מתנה בד"ה כי תשא בענין מאן דקטיל לחויא יהבין לי' ברתא דמלכא. ובביאור אני ישנה גבי פתחי לי כו' ואני אפתח לכם כפתחו של אולם כו'. ועד"ז נא' ויתן לך האלהי' מטל השמי' ועל הוא בחי' דלא מיעבר שהוא למעלה מאתעדל"ת וכן פי' בלק"ת מהאריז"ל פ' פינחס דירושה זהו בז"ת שאין לה הפסק שבאים בסוד שרש ומתנה הוא ג"ר ולכן יש לה הפסק שמסתלקי' בעת החטא כו'. א"כ מבואר מזה דהמתנה היא בחי' גבוה. וכמ"ש בלק"ת בד"ה האזינו השמי' בפי' נשמה שנתת בי. אל האלקי' אשר נתנה יעו"ש. ועמ"ש ע"פ וממדבר מתנה. וע' במא"א אות מ' סעיף קי"א בענין מתנה. ואפ"ל דהנה ודאי מתנה יש בה חשיבות כנ"ל. ומקור הענין שנראה להפך הוא ממ"ש בגמ' פ"ט דברכות בענין שנתן מכבודו ובישראל שחלק וכ' המ"א בה"ח סי' רכ"ד ס"ק ד' שישראל הם חלק אלוה ודבקי' בו לכן תיגר שחלק ובט"ז שם סק"א דהיינו כמ"ש בהנחל כו' בהפרידו כו'. ע"ז יש להשיב דיש חילוק והפרש בין מתנה למתנה. כמ"ש בחומש ס"פ חיי ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק. ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות. ובסנהדרין דצ"א סע"א ארז"ל שם טומאה מסר להם. וע' ברבות ס"פ חיי שרה ור"פ וזאת הברכה בענין את כל אשר לו ליצחק ושם אמרו במ"א שסיים אברהם היינו ויתן בזה התחיל יצחק לברך את יעקב שנאמר ויתן לך האלקי' מטל השמים. ע"כ א"ש דלק"מ דבגמ' פב"ת דברכות שכ' דמתנה הינה מעליותא זהו לפי שזהו ע"ד ולבני הפילגשים כו'. וכמארז"ל ע"פ ושמונים פילגשים שהם משפחות עכו"ז ברבות נשא פ"ע ד' ר"ל ע"ב. משא"כ ענין ויאמר יהונתן שים במתנה זו ג' אותיות משם הוי' א"כ ה"ז ויתן את

כל אשר לו. וגם מ"ש דמתנה יש לה הפסק זה נזכר בב"ב פי"ג דקכ"ע ע"ב. ודקל"ג סע"א ובח"מ סי' רמ"ח. הרי שם גופא אמרו דמתנה למי שראוי ליורשו אין לה הפסק והרי בישראל נאמר מורשה קהלת יעקב. ואחז"ל סנהדרין דל"א סע"ב מורשה היא לכל ישראל מסי"ב. ועיין במא"א אות יו"ד סכ"ע פי' ירושה. וגם בלק"ת מהאריז"ל פ' פינחס פי' שהם יורשים זמ"ל דתהו שמתו כו' ע"ש. ועיין במדרש תלים ע"פ למנצח אל הנחילות. ולכן המתנה בבחי' זו ג"כ אין להם הפסק וע"כ אומרים שחלק מחכמתו ליראיו. והיינו כי אע"פ שירדה התורה בבי"ע מקום הפירוד עכ"ז אדוקה במקורה ובה מלובש ה"ע דאצילות שבתוכה מלובש אור א"ס. וכענין מ"ש בת"א בביאור ע"פ ואלה המשפטים בענין משה משה לא פסיק טעמא. ועיין ברבות ר"פ תרומה בענין כי לקח טוב שהמוכר עלמו נמכר עמה כו'. ולפי הדרך המבואר כאן בפי' יהונתן יש לתרץ ע"ד מ"ש בת"א פ' יתרו סד"ה ביאור ע"פ משה ידבר גבי וכמ"ש באד"ר דקל"ב ע"א בענין תלת עלמין דנפקין מתקונא קדמאה כו' כי כדי שיבא האור עד למטה כ"כ בעולמות בי"ע לריך שיבא ממקום הנעלה ביותר כו' ע"ש כך כדי שיומשך התורה במקום הפירוד שזהו ענין יהונתן לריך שיבא שרש המשכה ממקום גבוה והיינו ענין המתנה שבאה ממקום גבוה כו'):

קיצור ענין יהונתן ע"ד מתנה יש לה הפסק שנמשכה התורה בעולם הפירוד. ובהג"ה נתבאר דיש מתנה ויש מתנה. ע"ד ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק משא"כ ולבני הפילגשים כו':

ו **הג"ה**. והנה יהונתן ופעמים נק' יונתן וכ' בתה"ד סי' רל"ג ובשם יהונתן דקדקתי בספר שמואל ביהונתן בן שאול דמאז שכרת הברית עם דוד נכתב בכל מקום יהונתן ומקודם לכן נכתב ברוב מקומות יונתן כו' עכ"ל. והענין דכה"ג ביוסף ג"כ יש יהוסף עדות ביהוסף שמו וכ' במא"א יו"ד מ' יהוסף כו' ה' עילאה איתוספת ביה שהיא ע' רברבא וממנה ידע ע' לשון כו' עכ"ל. והנה י"ו מורה המשכה מהכמה בז"א ותוספת ה' זהו בינה וא"כ מה היתרון אלא זהו ע"ד אברם אברהם כמ"ש בת"א ר"פ לך לך הוא דא עתיקא. ועד"ז כשכרת יונתן הברית עם דוד שיהי' השפעה מיסוד במל' נתוסף בו ה' בינה כי בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו דוקא ועניו דוד יש בו שני דלתי"ן דכמו בשם הוי' וא"ו מחבר שני ההי"ן כמ"ש ברע"מ ר"פ כי תשא כך בדוד ו' מחבר שני דלתי"ן כי ההפרש בין ד' לה' שקודם היחוד נק' דל"ת כמ"ש הרמ"ז ר"פ ויקרא גבי העמק שאלה דא אות ה' בתרא"ה ואפ"ל לפ"ז ענין דוד ה"ע מל' דאצילות המתלבשת במל' דבריאה ע"י הוא"ו שהם היכלות דבריאה והיינו ב' דלתי"ן עם וא"ו. גם י"ל ב' דלתי"ן ב' דלתות ע"ד לשקוד על דלתותי. גם ב' דלתי"ן א' מלשון עניות וב' לשון דלו עיני למרום והיינו שכ"ע ושכ"ת והמחברם זהו הוא"ו. רק חיבור זה הוא אינו היחוד כ"א ע"ד ויבן ה' אלקים את הצלע שתהי' ראויה ליחוד כענין כעיר שחוברה לה יחדיו דאתחברת אמא בברתא בזה"א ויחי דקפ"ג סע"ב וע' בד"ה אד' שפתי תפתח וע' במא"א אות ד' סעיף ע' מענין דוד. עכ"ה:

והנה עתה יש לבאר מה שאמר לו יהונתן לדוד שהוא בחי' מל' דבריאה

מהר הדם ונפקדת כי יפקד מושבך כו'. דהנה ענין ישראל מונין ללבנה שהיא בחי' מל' היינו ע"ש בחי' הביטול. והיינו מה שאמרו דאיהו בגלא ואיהי בהוד. ויש להקדים לזה ענין ה' הנ' בע"ח ובזהר בכמה דוכתי שבמדות דוקא הי' בחי' השבירה ובמלכות לא הי' שבירה אלא רק בחי' ביטול בעלמא וכמאמר וארעא אתבטלת כו'. דהנה שרש השבירה במדות הוא בא מבחי' ז' מלכין קדמאין דתהו שנאמר בהן וימלוך וימת והמלך הראשון הוא בלע בן בעור שהוא בחי' הדעת ואחריו בחי' החסד כו' עד בעל חנן בן עכבור שהוא בחי' יסוד ואחריו מלך מלך השמיני הדר שהוא בחי' התיקון כידוע. והנה הטעם לסיבת השבירה בז' מלכים דתהו ידוע שהוא מפני שהיה בהן בחי' יש וגסות קצת כמו שאמר אני אמלוך כו' וכמ"ש ביאור זה במ"א ולזה כשנפלו למטה בעולם הברי' נעשו בחי' יש גמור והוא שרש לז"מ שכולם נעשו בחי' יש גמור כמו האהבה שהיא באה בבחי' יש מורגש כו' וכן בחי' הפחד הוא יש מורגש כו' וכל אלה מצד הדעת שבא בבחי' הרגשה להרגיש א"ע כו' ומזה נפל שורש לז' מדות רעות כמו הכעס והתאוה הרעה כו' וכידוע. והמכוס הנה כ"ז במדות דוקא אבל בבחי' מלכות לא הי' בחי' שבירה כלל כי אין מדה זו בבחי' יש מורגש כ"כ כי בחי' המל' היא בטבעה מבחי' הביטול במציאות כי כמו היראה לפני המלך הוא ביטול היש שהכל משתחוין לפניו כו' ולזה אמר דארעא אתבטלת פי' שנעדר אור התפשטותה בלבד אבל לא נעשה גרעון בעצמות מדה הזאת אחר שלא היתה בבחי' יש כי גם בהיותה בז' מלכים לא היתה נחשבת ליש ודבר בפ"ע אלא היתה מתכללת בכאו"א מהן כמ"ש בכאו"א וימלוך כו' וכידוע שגם בחי' מל' דאצי' עיקר בנינה מבחי' מל' שבכל ספי' מע"ס דז"א כו' וכמ"ש במ"א ולטעם זה יש מעלה במדת מל' משא"כ בכל הספי' דהיינו דהגם שהיא בחי' יש מ"מ יש בה בחי' ביטול וסובלת בטבעה ב' הפכים הללו יחד וכמ"ש במ"א ולזה הטעם ישתעפו ממנה הנבראים יש מאין ג"כ בהמלאות ב' הפכים הללו יש ואין יחד כי הלא אנו רואים שיש בכל נברא בחי' הביטול במציאות וכמ"ש וצבא השמים לך משתחוים ואעפ"כ הוא בחי' יש ודבר בפ"ע כי יש בו מבחי' ביטול היש מצד מקור חוצבו שהוא בחינת מל' דמובדלת במעלה זאת מאחר הספי' מטעם הנ"ל והיינו לפי שלא היה שבירה ונפילה לגמרי במל' אלא רק דארעא אתבטלת משא"כ במדות שהיה בהן השבירה כשנפלו נפלו לגמרי בבחי' יש נפרד גמור כמו הכעס והתאוה כו' ולזה הטעם שלא הי' במל' אלא בחי' ביטול לכך אמרו דאיהי בהוד בהודאה וביטול דוקא וכמ"ש ביהודה הפעם אודה כו' ועמ"ש במ"א בד"ה קחו מאתכם תרומה ומ"ש בלק"ת פ' בהר בד"ה ושבתה הארץ מענין וארעא אתבטלת: ועתה יש להבין מה שאמרו דאיהו בגלא. דהנה ידוע ומבואר בע"ח בכמה דוכתי דנו"ה דז"א מהם נמשך מוחין לנוקבא ונק' נו"ה תרין שוקין דלבר מגופא והן בחי' הילוני' דנו"ה והכליות יועצות הן בחי' פנימית דנו"ה ומתפשטין ונמשכין בתרין ביעין דיסוד דדכורא כו' ועד"מ השוקיים באדם שאדם א"צ להם כלל כשהוא יושב בעת וא"צ להלוך ממקום למקום אך כשצריך להוליך א"ע ממקום למקום אזי יצטרך לרגליו ושוקיו שיוליכוהו כו' ונמצא' שהשוקי' הן רק כמו משמשי' לגוף ולא עיקר הגוף וכך בכל השפעה מעילה לעילה בחי' נו"ה הן בחי' כליות יועצות איך להשפיע והרי אינם רק

כצירלה

כשרצה האדם להשפיע לזולתו אבל כשאינו רוצה להשפיע א"צ להם כלל משא"כ גוף ועצם השפע הוא הנק' בחי' חג"ת שנק' גופא ונו"ה הן לבר מגופא עד"מ האה' שבלב היא עצם ההשפעה והמביאה לידי גילוי בדבור הוא ע"י בחי' כליות יועצות כו' והן הנק' נו"ה כו' וכמ"ש במ"א. והנה מאחר שכן הרי אין ערך כלל בין עצם ההשפעה הנק' חג"ת למה שבא מהן בבחי' גילוי בנו"ה המביאין וממשיכין לידי גילוי שנק' כלי ההשפעה כו' והיינו שאמרו בזהר דנצח והוד נק' בדי ערבות כמו הערבות שאין בהם טעם וריח כו' כך בנצח אין בו רק הארה דהארה בעלמא מעצם מדת החסד והאהבה שבתוך הלב כו'. ויובן ביאור זה עד"מ הניצוח באדם שמנצח א"ע לאהוב איזה דבר שאין בניצוח זה אמיתית האהבה כמו שהיא בלבו רק שמנצח בניצוח ועקשות להיות אוהב כו' וכך הוא מדת הנצח ענף החסד כמו שמנצח לאהוב דבר כו' וכמ"ש ביאור דבר זה במ"א באריכות. והנמשל מזה יובן למשכיל למעלה מה שאמרו דאיהו בנצח דמן המדות חג"ת דאצי' עצמן א"א למלכות לקבל ביומין דחול לפי שהם עדיין אחור והיות בבחי' עצמות האצילות וע"ד דמיון אהבה שבלב האדם שא"א שתבא לגילוי כמו שהיא ממש אך מבחי' נו"ה דז"א בלבד הוא שבא לידי גילוי אור ושפע במל' דאצי' להיותם רק בחי' כלי ההשפעה להביא השפע לידי גילוי כנ"ל ונכר בהם האור מצומצם מאד מאד כמו משל הניצוח שהאהבה היא בהעלם בניצוח גדול כנ"ל וזהו פי' דאיהו בנצח כלומר המשפיע שהוא בחי' ז"א דאצי' כל אורות שפעו בא רק מבחי' נצח וכמ"ש וגם נצח ישראל לא ישקר כו' שהוא רק ענף והארה בעלמא מן החסד (ועד"ז יתפרש דאיהי בהוד שהמל' עולה עד ההוד ולא יותר). וכ"ז ביומין דחול שאין קבלת מוחין דנוקבא רק מבחי' נו"ה דז"א. אבל בשבת מקבלת המל' המוחין מבחי' חג"ת דז"א עצמן וזהו ימין ושמאל תפרוצי וכמאמר ימינא ושמאלא ובינייהו כלה כו' וביום השבת עולה המל' יותר לקבל מבחי' חב"ד דז"א כידוע. והנה הגם שבחי' נו"ה המה בחי' האחרונה שבז"א מ"מ הנה בחי' כח ההולדה שיש בנו"ה להשפיע לגילוי ממש כו' הוא בא ממקום ומדרגה גבוה מאד נעלה והיינו מבחי' כתר כי בחי' התוספת הזה שיכולים נו"ה להאיר למטה בא מצד הארה היותר עליונה גם מבחי' חב"ד דז"א. ויובן זה במה שאנו רואים בחוש כן בתינוק קטן בן שנה שאינו יכול להלוך ברגליו הגם שיש לו שכל להבין בכל הדברים וגם יכול לדבר כמה דבורים ואעפ"כ אינו יכול להלוך ברגליו עד היותו בן ב' שנים ויותר לפי שהשוקיים אע"פ שאינם אלא בחי' משמשים וטפלים לעיקר הגוף מ"מ אינו יכול להלוך בהם כל זמן שלא נשלם בו כניסת המוחין בשלימותם דוקא דהיינו מהארת הכתר שמאיר במוחין חב"ד שהוא הנק' מוחין דגדלות (והתחלת כניסת מוחין דגדלות מתחיל מב' שנים עד שנשלמו לגמרי בהיותו בן עשרים וכמ"ש במ"א) והיינו לאחר שנשלמו מוחין דיניקה כמו בכלות ב' שנים או פחות מעט ולכאורה זה הענין יפלא מאד האיך יתלה דבר טפל שהוא ההילוך בעיקר הדבר שהוא בחי' יחידה שבנפש אך הענין יובן ממשל החבית המלאה שכאשר תתמלא ביותר מכפי מדתה אזי נשפך המשקה ממנה על גדותיה ויורד גם למטה כו' כך בכניסת האור בנפש מבחי' המקיף דכתר אזי דוקא יצא בחי' כח מותרי ג"כ והוא כח ההילוך שהוא טפל לבר מגופא כנ"ל וכיוצא בדוגמת

זאת יובן למשכיל למעלה בבחי' נו"ה דז"א כשיוכלו להשפיע ולהוליד המשכות אורות ומוחין חדשים במל' שהוא בת מלך כניסת המוחין דגדלות בז"א מבחי' הכתר. ויובן עוד במשל התינוק שהרי אנו רואים כשיגדל עוד ויהי' בן ע' שנים שהוא ראוי להוליד בנב"י שבו לפי שאז נשלם זמן הגדלות יותר כידוע והדוגמא מזה יובן למעלה שבחי' תולדות הנשמות ממ"ד דז"א שבא מבחי' נה"י שבו שאז הוא מפני שנכנס בו מבחי' הגדלות יותר כו' וזהו פי' אל עליון גומל חסדים טובים קונה הכל פי' אל עליון הוא בחי' הארת הכתר שנק' אל עליון שמאיר בז"א והוא קונה הכל שבחי' יסוד נק' כל כמ"ש כי כל בשמים כו' לפי שהתולדה מבחי' נה"י תלויה דוקא בהארת אור הכתר במוחין כנ"ל במשל וזהו ומביא גואל לבני בניהם פי' בני בניהם היינו בחי' בני בנים דמה שנולדים מן בחי' נה"י נק' בניהם ומה שמסתעפים מהם עוד למטה נק' בני בניהם והיינו גם עד נשמות ישראל שבעקביים כו' וכל זה מפני שאל עליון נגלה בז"א. ועפ"י הקדמה זאת הרי יובן למעלה בענין בחי' נו"ה דז"א כשבא מהם בחי' תולדה הגם שהמה בחי' האחרונה מ"מ שרשם בא מבחי' הכתר בתולדה זו וזהו שאמרו רז"ל דבני חיי כו' לאו בזכותא תליא אלא במזלא תליא פי' במזלא זה היינו במזלא דא"א שהוא בחי' אור הכתר שמאיר בז"א. ועמ"ש בד"ה למנצח על השמינית ובביאור דאלה מסעי מענין נו"ה. וזהו שאמר לו יהונתן לדוד מחר חדש ונפקדת. פי' ונפקדת כמו פקידת עקרות כי המל' דבריאה נפקדת בבחי' פקידת יחוד וזווג כענין חייב אדם לפקוד לאשתו כו' ופקידה זאת היינו להיות בה תולדות התחדשות הנשמות יש מאין מבחי' יסוד ז"א דבריאה ושרש זאת הפקידה הנה היא באה מלמעלה מעלה דהיינו מבחי' אור הכתר הנק' מזלא כמארז"ל דבני חיי ומזוני במזלא תליא וכנ"ל. ועיין בע"ח סוף שער ר"ה משמע בר"ח נמשך האור מגלגלתא דא"א כו'. ועמ"ש עוד מענין גלה ע"פ והגלה זו ירושלים בד"ה לדקת פרזוג ובהביאור שע"י הגלת נמשך ההגלות הוארות סדכ"ס שהם בחי' רדל"א ומו"ס כו':

קיצור ענין יהונתן בה"א. וענין דוד. וענין אהי בהוד וענין אהו בגלה. ובנו"ה עם היותן לבר מגופא שרשן גבוה מאד. וזהו ענין ונפקדת ע"ד וה' פקד כו'.

ועיין עוד בד"ה מי שם פה לאדם ובד"ה קול דודי בשה"ש בענין מדלג ומקפץ כו':

ז **הנ"ה** והנה כללות ענין ר"ח יש להבין. ע"פ הקדמה אחת. דהנה להדשים מניסן מנינן אשר ר"ח ניסן נק' החדש הזה לכם ראשון כו' ותשרי נק' חדש השביעי. וצ"ל מאחר שבאמת בתשרי הוא ראש השנה א"כ הוא ראש גם לשנה חדשים שמניסן שאחריו עד אלול. וידוע פי' ראש שכולל היות כל הי"ב ראשי חדשים. וכיון שכן איך ניסן שבא אחריו נק' חדש הראשון. והענין דהנה הבעל עקידה פ' בא שער ל"ה ביאר וז"ל כי כמו שמציאות הטבע יעיד על אמתת מציאותו יתברך. וכמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וכו'. כן ענין שדודו והריסת טבע העולם לפעמים יגיד גודל שם כבוד מלכותו כו'. ועל ענין זה השני נאמר החדש הזה לכם ראש חדשים שזהו יציאת מצרים שהיה בניסן ע"י אותות ומופתים מופלאים בהריסת הטבע כו' יעו"ש. כמלא מובן ההפרש בין תשרי שבו נברא העולם. שהוא הבחינה ראשונה להיות עולם

כמנהגו נוהג ובניסן הי' יצ"מ זהו הבחינה השנית שיהי' לפעמים אותות ומופתים בשינוי הטבע כמו יצ"מ. וידוע מה שבעשה"ד מתחיל אשר הוצאתיך מא"מ ולא נאמר בורא שמים וארץ כי להיות יצ"מ לצאת מהמיצרים וגבולים זהו גבוה מבחי' בריאת העולם יש מאין שהוא רק מבחי' מלכות שם והארה בעלמא. אבל זהו אשר אנכי ממש מלוך כו' כמ"ש במ"א. והענין כי הנה שורש ב' בחינות הנ"ל מבואר בהרמ"ז פ' בשלח בדף כ"ד א' ע"פ אז ישיר משה. ד"ה כל נסים וכל גבורתן וכו'. וז"ל יובן בהקדים מ"ש הרב ז"ל ששני מיני זווגים יש למעלה אחד מסוד החילוניות שזה אינו פוסק שום רגע שאינו צריך למ"נ והוא המקיים העולמות ובו מתקיים הטבע המוטבע בנבראות. ולא שינו שמים וארץ מדתם. (ועמ"ש מזה בביאור הזהר פ' ויקרא קי"ב ע"פ וגם אמנה אחותי בת אבי היא וכו') והזווג השני הוא זווג הפנימיות שזה צריך להעלאת מ"ן לאו"א ואו"א לא"א כנודע מסוד ק"ש. ואז מורידים לזו"נ הטפה מלמעלה. הכל לפי הזמן. אבל היותר מובחר הוא בהמשכה מעתיק כנודע ואז תתחדש בעולם הנהגה מחודשת והיא עשיית הנסים השולטים על הטבע עכ"ל. ועמ"ש מענין זה ע"פ לריח שמניך וע"פ ושא נס. נמצא ענין ר"ח הוא ההמשכה הפנימית שהרי ענין ר"ה מתחיל מיצ"מ שזהו ענין הנהגה המחודשת השולט על הטבע. ובזה יובן מארז"ל בשבת פרק כל כתבי דף קי"ח א"ר יוסי יהא חלקי מגומרי הלל בכל יום איני והאמר מר הקורא הלל בכל יום ה"ז מחרף ומגדף כי קאמרינן בפסד"ז. וצ"ל אמאי הקורא הלל בכל יום ה"ז מחרף ומגדף. וי"ל כי פסוד"ז נתקנו על השבח של בחי' הראשונה מה שמחדש בכל יום מע"ב להיות עולם כמנהגו נוהג אבל קריאת ההלל נתקן על בחי' הב' דהיינו על הנסים שהם בחי' שלא כמנהגו של עולם. כמו יצ"מ וקי"ס ודומיהן. ע"כ אין שייך לאומרו בכל יום. וכדפרש"י דה"ל כמתלוצץ שהרי בכל יום הוא מנהגו של עולם. ובחי' זו הב' היא לפרקים ועתים כו' ע"כ אומרי' אותו בג' מועדים וחנוכה. וכן בר"ח מנהגא הוא כו'. וע' מענין זה בשל"ה במסכת תמיד דף רכ"ז ע"א שהביא מ"ש תר"י ע"ז ומ"ש הוא ז"ל בזה. ומש"כ נכון יוסר. ובזה מתורץ דלע"ג שתשרי הוא ר"ה שבו נברא העולם עכ"ז ניסן הוא ראשון לחדשי השנה כי הרי החיות הנמשך בר"ה הוא לקיום העולמות לפמ"ש בהגמי"י פ"ג מהלכות תשובה וז"ל אבל הרמב"ן כ' וז"ל אין אדם נידון בר"ה אלא לענייני עוה"ז וזה שאמר לחיים ולמיתה אינם בימים בלבד אלא כל העונשים שבעוה"ז נגעים ומיתת בנים ועוני וכיוצא בהם כינו אותם חכמים בלשון מיתה וכינו השכר והגמול הטוב בלשון חיים עכ"ל. אבל ההמשכה הפנימית השולט על החילוניות זהו ענין פסח ויצ"מ והו באחד בניסן ר"ה לרגלים כו' כי ענין שלש רגלים מורה על ההילוך שהוא המשכה הפנימית כמ"ש ע"פ אם בחקתי תלכו ובד"ה ונתתי לכם מהלכים בין העומדים. כי ההמשכה שלקיום העולמות עז"נ כי הוא צוה ונבראו ויעמידם לעד לעולם ואשר משרתיו כולם עומדים. אבל ההמשכה הפנימיות נק' הילוך וכמ"ש במא"א אות ה"א שטעי' יו"ד הליכה כינוי אל הזווג כו'. ובלק"ת בד"ה שוש אשיש נתבאר שבר"ה הוא ג"כ התחדשות נשמת אדה"ר שהוא המשכה הפנימית י"ל שלכן נאמר על ר"ה ובחדש השביעי באחד לחדש. נזכר ג"כ ענין היותו אחד לחדש השביעי. ושביעי חביב

יותר

יותר כמ"ש ברבות אמור פכ"ט . ולכן נאמר ג"כ תקעו בחדש שופר. בחדש דוקא. כי השופר הוא המשכה הפנימי' מא"א ומעתיק וזהו הנמשך ומתלבש בבחי' חדש שה"ע המשכת אור חדש כו'. עכ"פ למדנו אשר ענין ר"ח זהו על התחדשות המשכה דזווג פנימית. שהוא למעלה מבחי' זווג האלוקיות להיות העולמות. וכן מבואר בזהר ס"פ אחרי דע"ט ע"ב וז"ל אמר ר"ש כתיב והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו. אמאי שקיל דא כדא. אלא כולא בחד דרגא סליקו דא אזדווג בדא. וחדוותא דדא בדא לא אשתכח אלא כד אתגלי עתיקא קדישא כו' עד אוף הכי בחדותי דסיהרא. דהא נהיר לה שמשא בחדוותא דנהירו דעתיקא דלעילא עכ"ל. הרי מבואר דבחי' אור שמש הוי' המאיר בר"ח לכנס"י הנק' סיהרא המשכה זו באה מעתיק והיינו כמ"ש הרמ"ז בפ' בשלח דלעיל. וע"ש בזהר בשלח דנ"ב ע"פ מה תצעק אלי בעתיקא תליא כי להיות קי"ס הפך יס ליבשה היפך סדר ההשתלשלות זהו ע"י המשכה גדולה ועצומה מלמעלה מסדר ההשתלשלות כמ"ש בת"א פ' בשלח סד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה שהוא מבחי' אדון הנפלאות ועושה פלא. וזהו ענין בעתיקא תליא. וא"כ עד"ז יובן ענין נהירו דעתיקא המאיר בר"ח לבחי' שמש הוי' שיהי' מאיר לסיהרא. וזהו ענין לבנה ל' לובן משא"כ השמש אדומה כמ"ש בגמ' פ"ה דב"ב במשנה גבי שהמתית ומלאת לבנה. והוא כענין שבנסים כמלא היופי יותר ע"י הארת הכתר במל'. גם דודי צח ואדום. לא היינו לבן שע"י הלבנה נמשך בו אור הכתר נהירו דעתיקא כמ"ש מלא חסה מלא טוב טיבו דעתיקא כמ"ש לקמן. ומכ"ז יובן ענין מחר חדש ונפקדת. ולכן ארז"ל אמר רי"ל לא היה צריך להתחיל אלא מהחדש הזה לכם. וזהו אלמלי לא זכו ישראל אלא להקביל פני אביהם שבשמים פעם אחת בחדש דים. פני דוקא.. וזהו ענין שער החצר הפנימית כו' וביום החדש יפתח. והיינו הפונה קדים דוגמת בקי"ס רוח קדים מבחי' קדמונו של עולם כמ"ש במ"א. משא"כ עוכומ"ז שמונין לחמה מקבלים רק מזווג האלוקיות. ואף שאין בו שינויים וכמו השמש אבל הוא רק מהאלוקיות. ולכן למלכי עוכומ"ז מתשרי מונין ולמלכי ישראל מניסן מנינן בגמרא פ"ק דר"ה מדכתי' בחדש זיו הוא החדש השני למלוך שלמה כו' אבל זווג הפנימיות נמשך מלעילא מבחי' שמש כנ"ל דהוא מנהירו דעתיקא דנהיר לשמשא כו' וזהו דייקא ע"י הלבנה. ע"ד מלא חסה מלא טוב טיבו דעתיקא. כמ"כ ע"י שהשמש משפיע לירח שהוא המקבל בשביל זה מאיר טיבו דעתיקא בשמשא וכנודע מענין בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו דוקא. וגם כענין בינה יתירה ניתנה באשה ע"ד שע"י הדבור נתוסף השכל כמו ומתלמידי יותר מכולם ולכן הנשים משמרות ר"ח יותר מהאנשים כמ"ש בפרקי ר"א וגם שיש להן דמיון להירח שיש להן ימי טהרה וימי טומאה ומיטהרת בכל חדש כו'. ואהטע"ב שעי"ז מאיר נהירו דעתיקא. כמלא מובן דמה שמונין ללבנה נמשך עי"ז מבחי' דלעילא מן שמשא כו'. וזהו אין כל חדש תחת השמש כי להיות נמשך אור חדש צ"ל נמשך מעלמות אור א"ס שהוא למעלה מבחי' שמש כו' וכן עמלא דאורייתא הוא לעילא מן שמשא כו'. והנה ראש חדש הוא ענין המשכת אור חדש לכן המשכה זו שרשה מבחי' דלעילא מן שמשא. וזהו הביאור עלי כפרה. עלי דוקא. ע"ד ותתפלל חנה על הוי'. כמ"ש בזהר ס"פ אחרי דלעיל.

שמש

שמש מאיר הארץ. עוד שמש ל' שמשים כאשר בא אל בת שבע כאשר שמיש. וזהו
לשמש כו' והוא כחתן. וזהו המשכה עצמיות ולא הארה. וזהו יחוד שמשא וסיהרא.
ועד"ז נק' יעקב ורחל שמש וירח. וזהו וילן כו' כי בא השמש אתא שמשא.
וזהו מעלה דלבנה שולטת בלילה כי יחוד זהו כי בא השמש. והנה הרמ"ז
במדבר קי"ה פי' י"ב הדסים י"ב אותיות דמלוי אד' א"כ ההמשכה בא מי"ב לצרופי
הוי' לי"ב אותיות מלוי אד' וה"ע הפקידה והיחוד ולכן להרתם ל' הריון ועיבור כי לא
כמו שאני נכתב אני נקרא. והלידה יהי' לע"ל. וזהו עד דוד הגדיל ע"ד את צמח דוד
עבדך כי מבואר בפסיקתא הובא בערוך ערך חמש שי"מ ע"י פ"א דמנצפ"ך פקד פקדתי
ולע"ל ע"י צדי"ק איש צמח כו' והיינו כי הפקידה עם היותו יחוד הוא רק ענין הריון
ועיבור אבל הלידה הוא לע"ל וזהו ענין צמיחת צמח דוד וזהו שאומרים ומבקשים
את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח כו' וזהו עד דוד הגדיל כו'. והנה מ"ש לעיל אות
ה' פי' ויאמר יהונתן ל' מתנה לפי שנמשך בעולם הפירוד אפ"ל בע"א. כי הנה ענין
הלבנה שמקבלת מהשמש נקרא יחוד שמשא וסיהרא. והענין כי מה שהשמש זורח על
כל העולם וממנה נמשך גידול התבואה אין זה נק' יחוד כלל כי הלא לא קיבלו אור
השמש ממש כ"א שהשמש עשה בהן פעולה להתיך ולחמם ולבשל טעם הפירות (והנה
אפילו בבהכ"ס מקום האשפה זורח השמש. ואין האור משתנה עי"ז כי אין האור בערך
שיקבל עד"מ ריח רע מהאשפה. וכך עד"מ אור א"ס הוא לא שניתי ואינו בערך שיקבל
שינוי ח"ו אמנם גם העולם אינו תופס האור כלל רק שפועל בהם). אבל הלבנה מקבלת
וקולטת אור השמש עד שהיא עצמה מתמלאה אור וזיו ונעשית מאור להאיר על הארץ
ולכן נק' זה יחוד שמשא וסיהרא. כמו ביחוד דו"נ הנוק' מקבלת הטפה להוליד
בדומה לו ממש. ועד"ז יובן הטעם שישראל מונין ללבנה. כי מה שעובו"ז מונין
לחמה אין מקבלים האור של שמש הוי' לתוכן. רק שהאור פועל בהם להחיותם ע"ד
שהם בבחי' הסתר וכמ"ש וימנע מרשעים אורם. וזהו כמשל שהאור מבשל הפירות
ואין הפירות בגדר שיקלטו האור. ועמ"ש בד"ה בשלח פרעה בענין כמה ארך אפים
כו'. אבל ישראל מקבלים גילוי שמש הוי' וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה. ואוהביו
כצאת השמש בגבורתו. פני משה כפני חמה. והיינו דוקא ע"י אשר מונין ללבנה להיות
בבחי' ביטול ועי"ז דוקא מקבלי' אור שמש ומגן הוי' בבחי' יחוד שמשא וסיהרא.
שנקלט בהן האור אור זרוע לצדיק כו' וכמ"ש יאר ה' פניו אליך. באורך נראה אור
כו'. וזהו יפה כלבנה ברה כחמה. ולכן נקרא זה יהונתן שנתן בבחי' מתנה ממש
אותיות יה"ו משם הוי' שלכן אחז"ל עתידים צדיקים שיקראו על שמו של הקב"ה ופרש"י
שיהא שמם הוי'. ולפי' המא"ה בתיבת נתן מרומז ג"כ ה' אחרונה כי נתן גימטריא
ת"ק. וזהו ע"ד מ"ש במד"ר פ' תולדות ע"פ ויתן לך האלקים פס"ז ויתן לך אלהותו.
ובמדרש רות בתהלתו ע"פ שמעה עמי ואדברה אלקים אלקיך אנכי אע"פ שקראתי
אתכם אלקים שנאמר אני אמרתי אלקים אתם דעו שאנכי על גביכם שנאמר אלקיך
אנכי. וזהו ענין יהונתן. ועד"ז אחז"ל מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה
ואני מבקש ליתנה לישראל כו':

ביאור

ביאור ע"פ הדרוש מחר חדש.

והנה י"ב חדשי הלבנה הם ששה בקיץ בחי' אחת וששה בחורף בחי' אחרת (עי' בהרמ"ז ס"פ תלא על דרע"ז ע"ב בד"ה ואיתן י"ב ירחין) והם בחי' יבג"א גבורה בנלא ואהבה בהוד הוא בחי' אלכסון לאכללא שמאלא בימינא כו' כמו המשכת אלכסון מקו זה לקו זה והכל בבחי' התכללות כו'. (עמ"ש בזה בביאור מאמר הזהר פ' במדבר דקי"ח בד"ה אים על דגלו גם בדרוש המילויים גבי שם מ"ה שהוא במילוי אלפי"ן שבאל"ף הולך הקו באלכסון מהשמאל אל הימין היינו מהגבורה לנלא ע"ש) והנה כל התכללות המדות הוא להיות נמשך לדיבור הוא בחי' מל' ויש בחי' מל' דאלי' הוא בחי' שם אל שי"ן דל"ת יו"ד והוא בחי' הוי' בניקוד מלופם. ויש בחי' מל' דבריאה שהוא בחי' ש' הוי' בניקוד חירק והוא בחי' דוד שהוא מל' דבריאה (צ"ע דבכל מקום משמע דדוד הוא מל' דאלי'. וי"ל דכאן מיירי בבחי' דוד ויהונתן שהי' זה קודם שמלך דוד שאז הי' עדיין רק בבחי' מל' דבריאה וכשנעשה מלך על ישראל זכה לבחי' מל' דאלי'. דהרי מבואר בזהר (ח"א נ"ע א') שהי' צ"ל תחלה בחברון ז' שנים לאתחברא באבהן כו' הרי שהי' צריך עובדות עד שזכה לבחי' מל' דאלי') ויהונתן הוא בחי' יסוד ז"א דבריאה כי יסוד ז"א דאלי' נק' יוסף וכמו שיסוד ז"א דאלי' הוא משפיע למל' דאלי' (וזה"ע יוסף ליהודה כמ"ש במ"א ע"פ ויגש כו' בי אדני. וכן יוסף נתן ג"כ לדוד ל"ז שנה משני חייו) כך יסוד ז"א דבריאה משפיע למל' דבריאה. והטעם שנק' יהונתן ל' מתנה שהוא בבריאה כי מתנה יש לה הפסק ופירוד כידוע מענין ההפרש שבין שהלק מחכמתו ובין שנתן מחכמתו פי' שחלק היינו בחי' חלק מאורו (שהחלק מתאחד בעלמותו וזהו בחי' אלי' שהוא בחי' כשלהבת קשורה בגחלת* וזהו חלק הוי' עמו אלא דוקא כי מקור הנשמות מאלי' וז"ש ביעקב ואנכי איש חלק כו') אבל שנתן הוא בחי' פירוד כי בבריאה נאמר ומשם יפרד כו' ולכן יסוד ז"א דבריאה נק' יהונתן ומשפיע לדוד שהוא בחי' מל' והוא בחי' לבנה וישראל מונין ללבנה בחי' מל' סיהרא ללמג"כ . והענין הוא בחי' ביטול כמו המלך שהכל משתחוין אליו בחי' ביטול . ולכן במדת מל' לא הי' שבה"כ רק והרעא אתבטלת כמ"ש בספד"ל רק השבירה הי' בזמ"ל שהם מדעת עד יסוד ולא במל' והיינו מחמת שהיא בחי' ביטול לא הי' בה שבירה כי מה שהי' שבה"כ בז' מדות הנ"ל זהו מפני בחי' יש שהי' במדות אלו כמו חסד הוא יש וכן פחד כו' אבל מל' היא יראה ביטול היש (עמ"ש מזה ג"כ בפ' ויקהל ע"פ קחו מאתכם תרומה גם בפ' בהר ע"פ ושבתה הארץ מז' ענין והרעא אתבטלת)

ומזה נמשך ג"כ לבריאה למלאכים ונשמות וצבא השמים לך משתחוים :

(גה"ת' ענין י"ב חדשי הלבנה יבג"א שבמדות כי מהמדות נמשך להדיבור. וזה"ע יהונתן ודוד והטעם דלבנה ללמג"כ כי מדרגת מל' בחי' ביטול ולכן לא הי' בה שבה"כ ולכן איהי בהוד) :

והנה המשכת המדות למל' הוא דרך נו"ה דז"א שהן מוחין לנוק'. נמצא הוא השפעה דרך כילוה ולא עלמי' המדות כי עלמי' המדות הן רק חג"ת ונו"ה הן רק

שוקיים לבד מגופא כמו שוקי האיש ורגלים שהן רק להוליך אותו ממקום למקום וכן נו"ה הן רק להיות ההשפעה לזולתו והן כלי ההשפעה תרין כוליין כו'. והנה המדות חג"ת עצמן א"א להיות מהן השפעה לזולתו כי מאחר דאיהו וחיוהי חד בהון כו'. רק ע"י בחי' נצח הארה מחסד כו'. ולכן כל העליות איהו בנצח ואיהי בהוד. פי' איהי בהוד בחי' ביטול (וכמש"ל שבחי' מל' ענוה בחי' הביטול וזהו בחי' הוד ל' הודאה וביטול) ואיהו בנצח שהוא כלי ההשפעה שמשם נמשך מוחין והיינו בעליות דחול משא"כ עליות שבת הוא בחב"ד כו'. והנה עיקר התהוות הנצח להיות המשכת לבר מגופא נמשך ממקום גבוה מאד וזהו פי' אל עליון גומל חסדים טובים כו' שכדי להיות גומל חסדים טובים ומביא גואל לבני בניהם הם נו"ה. כי בניהם הם חג"ת ובני בניהם נו"ה. הוא נמשך דוקא מבחי' אל עליון שמשם נמשך תום' הארה להיות בנו"ה שהם באים בסוד תוס' ותוס' זה הוא ממקום גבוה מאד נעלה וכמשל תינוק שאינו יכול לילך אע"פ שיש לו רגלים מ"מ כח ההילוך אינו אלא עד גמר כניסת מוחין דיניקה שנכנס בו מוחין דגדלות כו' וכמשל חבית כשממלאים אותה יותר מדאי אזי נשפך על גדותי' ויורד גם למטה משא"כ כשאינה מלאה טדיין כו' (וזה"ע הגרה בעוז מתניה המבואר בלקו"ת בתהלתו ד"ה פותחין בברכה ועמ"ש מענין זה בביאור לפסוק אלה מסעי ונת' ג"כ בביאור מאמר הזהר פ' וירא דקט"ו ע"פ וה' פקד את שרה כו' ויעש ה' לשרה). וזהו ויפקד ויזכר כי בני חיי ומזוני במזלא תליא מילתא שם הוא מקום הפקידה כי פקידה הוא מקום גבוה מאד להיות פקד את שרה. ופקד פקדתי הוא סימן לגאולה כי הארת משיח הוא מבחי' פקד כי פקד הוא לשון התקשרות כמו לפקוד את אשתו דהיינו להיות התקשרות מקום עליון מאד וזהו ונפקדת (ועמ"ש בד"ה אלה פקודי בפי' אשר פקד ע"פ משה ובד"ה אני ישנה פי' קול דודי דפק אותי' פקד. ובד"ה והי' מספר בנ"י פי' פקדת הארץ כו' ובמ"ש ע"פ הזהר פ' וירא ע"פ וה' פקד את שרה כו'. ועי' פע"ח שער ר"ח פ"ב דהטעם שאומרים יעלה ויבא ברצה שהוא בנגה יען כי בחול איהי בהוד אבל בר"ח עולה המל' עד הנצח כו'. ועי' עוד מענין מעלת הנצח בד"ה והנצח זו ירושלים ובד"ה למנצח על השמינית תמן נצח תמן מל' כו'). אך כ"ז כי יפקד מושבך כי במל' דאצי' מצ"ע לא שייך פקידה עלי' מאחר שהיא בבחי' יחוד רק לפי שיורדת בבריאה כו' וזה"ע מושבך עולם הכסא ומשם היא עולה ועי"ז מתעלה עלמי' המל' ג"כ שע"י הכסא מתעלה בחי' המל' ע"ד נושא את נושאיו כו' (ועמ"ש בד"ה והי' אלנו אמון פי' ממושבותיכם תביאו כו' ממושבותיכם דוקא בחי' ק"ש שהיא בבריאה לכן נק' תפלה דמיושב ועי"ז דוקא תביאו ותמשיכו יחוד או"א כי עיקר ההמשכה ע"י הנ"כ שמבררים מבי"ע וכמשל החידוש מלפור המדברת כו' ועד"ז יובן כאן ג"כ שכדי להיות ההמשכה ממקום עליון שהוא בחי' מזלא להיות ונפקדת הנה הוא ע"י כי יפקד מושבך דוקא וכענין ממושבותיכם תביאו כו'):

(נת' שיחוד זו"נ הוא ע"י נו"ה איהו בנצח נילוח להיות ההשפעה ואיהי בהוד בחי' ביטול ואף דנו"ה לבר מגופא אך כח המשכה זו נמשך מבחי' כתר אל עליון כו' ומביא גואל לבני בניהם. וזה"ע ונפקדת כי ענין הפקידה לפקוד כו' שרשה במזלא

תליא וכ"ז הוא כי יפקד מושבך עולם הכלה כו' וענין ממושבותיכם תביאו כו'):

ושלשת תרד מאד. הנה כתיב והייתם לי סגולה מכל העמים שמבחי' עמים עושין סגולה. והענין כי הנה ידוע ענין ג' גווני הקשת שהם שם חם ויפת. ואי' בזה"ק פ' נח דע"ב ב' לא תלפי לרגלי דמשיחא עד דתחזי קשתא באנפין נהירין כי הן מבחי' מקיף עליון כו' סוכ"ע כדכתי' אות ברית ביני וביניכם (עי' בזהר פ' נח דע"א ע"ב מאי קשתי כמה דאתמר ביוסף דכתי' ותשב באיתן קשתו. ופי' איתן כמ"ש באגה"ק ע"פ ולדקה כנחל איתן בחי' יסוד אבא וכנודע שביחוד או"א נמשך מבחי' כתר ועתיק עד א"ס כמ"ש במ"א ע"פ משכן העדות כו' וא"כ פי' ותשב באיתן קשתו שיסוד ז"א שהוא בחי' יוסף מתעלה להיות בו ג"כ הגילוי מבחי' איתן והוא כמ"ש במ"א ע"פ כי ההרים ימושו כו' וברית שלומי לא תמוט שהוא בחי' יסוד דעתיק המתחבר בחי' סוכ"ע להעולמות. וזה"ע דתחזי קשתא באנפין נהירין כו' שיהי' גילוי בחי' איתן. וז"ש במד"ר פ' נח פל"ה והיתה הקשת בענן וראיתיה לזכור ברית עולם בין אלקים ובין כל נפש חי' בין אלקים זו מדה"ד שלמעלה ובין כל נפש חי' זו מדה"ד שלמטה. פי' אלקים היינו בחי' בינה וע"י הקשת נמשך יחוד או"א ובין כל נפש חי' הוא בחי' מל' שהוא יחוד זו"נ) אך הקשת הוא דוקא בענן והי' בענני ענן ונראתה הקשת כו' ולא יהי' מבול. וכמ"ש כמראה הקשת אשר יהי' בענן ביום הגשם כן מראה הנוגה סביב הוא מראה דמות כבוד ה' פי' שלא יהי' מבול מחמת פגם התחתונים כי הקשת מעכב. והטעם שהוא בענן דוקא כי אז הוא גילוי הקשת דוקא. והענין הוא שכאשר יורה השמש על הענן ואז האור חוזר מן הענן והוא הקשת. והענין כי יש בחי' או"י ואו"ח. פי' או"י הוא הנמשך ויורד מלמעלה מא"ס ב"ה אל העולמות ולהיות המשכה מא"ס בעולמות הוא ע"י שם הוי' יו"ד למלוס ה' התפשטות ו' המשכה כו'. ואו"ח הוא העמ"כ מלמטלמ"ע וידוע דאו"ח הוא מחמת ההסתר כמו מחמת הכאת השמש בארץ נעשה אויר התחתון חם יותר מאויר האמצעי כו' וכך מהכאת השמש בענן שהענן הוא הפך ומסתיר ומהכאת השמש בו נעשה או"ח והוא הקשת. וכן למעלה יש ע"ס דאו"י מלמעלמ"ט וע"ס דאו"ח מלמטלמ"ע שע"י הפרסא המפסקת בסיום האלי' בוקע האורות ועולים בבחי' או"ח ונעשה כח"ב מלמטה. וביאור זה באדם למטה הוא ואהבת את ה' בכל מאדך ומאד הוא בל"ג והיינו בחי' א"ס ונמשך מסיבת ההסתר של הנה"ב והגוף שמסתירים על נה"א הרי מסיבת הסתר זה שאין מניח להתפשט למטה נעשה או"ח מלמטלמ"ע בחי' בכל מאדך והוא עד"מ המשכת הכתר וכנ"ל שבאו"ה נעשה כח"ב כו'. וזהו מן המילר קראתי ענני במרחב שמחמת המילר מן העולמות המגבילים ומסתירים על אור אין סוף נעשה מרחב בבחי' בכל מאדך בלי גבול וכמו השופר שלדו א' לר ולדו א' רחב* ולכן כשראה יחזקאל את מראה הקשת כתי' ואפול על פני לפי שבבחי' זו דאו"ה הרי הוא בחי' א"ס היינו בחי' כתר כו' משא"כ תחלה כמראה אדם יכול לסבול כו'. והנה בבחי' או"י שייך ג"כ מן המילר שמתחלה נמשך בחי' יו"ד. ואח"כ ענני במרחב בחי' ה'. והנה אין טפה יורדת מלמעלה שאין עפיים עולים כנגדה (זח"ג רמ"ז ב'

בכי"ק מוסגר א' קרוע. ונראים רק התיבות. אי' בתקונים .. שברים תרועה .. יעו"ש

יעו"ש ובגמ' תענית כ"ה ב' ובירושלמי שם פ"א הלכה ג' ובברכות פ"ט. ועי' לקו"ת האריז"ל תלים פ"ד ובטע"מ להרח"ו ז"ל פ' יתרו ע"פ לא תגנוב. ועי' אגה"ק ד' ובלקו"ת פינחס ע"פ צו ובשה"ש ד"ה קול דודי ובהוספות לתו"א ביאור כי תשא. ועי' רוקח סי' שע"ז ובשו"ת ריב"ש סי' קכ"ה ובתה"ד סי' רנ"ד. ועי' באוה"ת הק' בראשית א' פסוק ט' ד"ה ותראה). כי העמ"כ הוא בב' אופנים בפנימי' ובחיצוני'. וז"ש ג"כ ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים שמבחי' הערפל והענן עי"ז נעשה או"ה וזהו אשר שם האלקים כו'. ועמ"ש במ"א ע"פ יונתי בחגוי הסלע כו' הראיני את מראיך כו' היינו בחי' או"ח הנ"ל שנמשך דוקא מסיבת הסתר שהוא יונתי בחגוי הסלע כו'. והנה ומראך נאוה בבחי' ת"ת שנעשה כתר והיינו ענין ג' גווני הקשת חיור סומק ירוק שע"י הת"ת נעשה התכללות חו"ג. והענין כי עיקר העמ"כ הוא ממה שנפל בשבה"כ דעולם התהו שהיו בבחי' נקודות ולא הי' בהם התכללות וע"כ נפלו למטה. והתיקון הוא בחי' התכללות והיינו ע"י קו האמצעי ת"ת מחבר חו"ג ועי"ז נמשך אא"ס ב"ה ולכן עיקר היחוד זו"נ ע"י ת"ת ולכן כמ"כ העמ"כ ל"ל ג"כ מבחי' ת"ת דנוק' בקשוטין אזלא והיינו שיהי' בחי' יפה רעיתי והיופי הוא מהתכללות ג' גוונין הנ"ל היינו התכללות אהוי"ר והתפארות להשתכלא ביקרא דמלכא. כמלא ענין הקשת הוא ביום הענן שמתעלים נילולי' דתהו שנפלו בנה"ב בבחי' או"ח שיהי' העמ"כ באהוי"ר וכו' ועי"ז נמשך ג"כ מלמעלה בחי' מ"ד. וזהו ותשב באיתן קשתו כו' הוא בחי' וברית שלומי לא תמוט כו' וזהו שעי"ז ולא יהי' עוד מבול שהמבול הוא מבחי' עולם התהו שהי' ריבוי האור יותר מכפי יכולת הכלי לסבול כו' ועי"ז נשברו הכלים. וכך הו"ע המבול וכמ"ש בת"א פ' נח ע"פ מים רבים כו' אך ע"י הקשת שבענן שהוא מה שמתהו נכלל בבחי' תיקון עי"ז ולא יהי' עוד מבול כו'. וזהו ושלשת תרד מאד פי' ושלשת היינו בחי' ג' גוונין הנ"ל להיות בבחי' יפה את רעיתי ומראך נאוה והיינו דוקא ע"י שתרד מאד וכנ"ל דכאשר יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה אז נאמר ומראך נאוה: והיינו כשמל' יורדת לנוגה לברר בירורים מה שהי' פגם ושבה"כ אברהם שילא ממנו כו' וילחק כו' והבירורים הם מלפני מלוך מלך והיינו ע"י אתכפי' ואתהפכא משים עלמו כשיריים שעי"ז יהפוך מדות חו"ג שבקליפות שהחסד היא הגדולה והתנשאות דקליפה להיות גדול בגובה וגאון והגבורה הוא הקמלנ' לגרמי' וע"י בחי' משים עלמו כשיריים מהפך ב' מדות הנ"ל וזהו והייתם לי סגולה מכל העמים שע"י הנקודה התחתונה של הסגו"ל הוא בחי' משים עלמו כשיריים עי"ז מהפך מחו"ג דנה"ב להיות נכללים בקדושה וזהו הסגו"ל. וזהו ג"כ פי' ושלשת תרד מאד פי' שתרד מאד להיות משים עלמו כשיריים עי"ז ושלשת בבחי' סגו"ל. והנה בנקודות הוא בחי' סגו"ל ג' נקודות חג"ת והיינו בנקודות שהם ב' נקודות ונקודה תחתונה אבל בנגינות וטעמים הם בחי' סגולתא נקודה מלמעלה ע"ג ב' נקודות בחי' כח"ב שהכתר למעלה והכל א' כי עטרת תפארת הימא נעשה כתר לז"א. ועד"ז נא' במל' לע"ל א"ח עט"ב כו':

להבין במ"ש רבינו לעיל דהפי' והטעם שר"ח אינו נקרא בפסוק יום המעשה אע"פ שמותר בעשיית מלאכה הוא משום שבר"ח מקבלת בעצמה מהו"ב משא"כ

שבת

שבת ימי המעשה הייתו כשמקבלת מז"ק דהיינו מז"א כו'. ובזהר פ' נח (דע"ה ב') ע"פ שער החצר הפנימי' יהי' סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח. משמע שהחילוק הוא שבימי המעשה ההשפעה ממל' דאצי' למטה נסגרת ומסתתרת בתוך המלאך מט"ט וכו ועל ידו נמשך למטה אבל ביום השבת וביום ר"ח מתגלה השפעת האצי' עלמה כו'. ולכן פי' שם במק"מ דבר"ה המל' מגלית אלהותיה ע"י עולם הבריאה לבד כמו בשבת כו'. וכן פי' בר"ח שעה"ק. וי"ל דודאי ב' הענינים אמת. דיש מעלה בר"ח בבחי' עלי' המל' באצי' עלמו שמקבלת ממקום עליון משבשת ימי המעשה וזהו מה שביאר רבינו כאן ויש עוד שינוי למעליותא בענין ההשפעה ממנה למטה וזהו הענין המבואר בזהר פ' נח הנ"ל וכן ביאר רבינו עלמו בדרוש מאמר חדש שר"ח אינו כק' יום המעשה מפני שבר"ח אין נמשך ההשפעה ע"י העשי' כו'. וכמו שבשבת ויו"ט יש ב' הענינים האלו. אך להבין דכיון שהמל' עולה בשבת עד שהיא במדרגת אימא עילאה דאצי' א"כ איך יהי' ההשפעה למטה מבריאה דעכ"ל שהמל' מתלבשת בבריאה ואיך יתכנו שני ענינים אלו כא'. וכן קשה לפי ערך זה על יו"ט ור"ח. אך דבר זה נת' בת"ז תיקון ו' וז"ל אלא בשבתות ויו"ט ובההוא זמנא אתייחדת עם בעלה וכמה נפשות יתרות קא נחתין עמה לדיירא בישראל הה"ד ושמרו כו' לדרתם עכ"ל. ופי' ע"ז בש' כס"מ שם וז"ל בשבת ויו"ט שאז עולה באצי' להתייחד עם בעלה ונראה מכאן שביום שבת עלמו אחר היחוד חוזרת למקומה לבריאה כו' וכשיורדת מביאה לישראל נפשין יתרין לדיירא בהון וזהו לדרתם ל' דירה עכ"ל. הרי למדנו דגם בעת עלייתה ברום המעלות יורדת ג"כ בבריאה להחיות העולמות (אלא דבאמת הרי גם עולם הבריאה עולה בשבת במקום ז"א דאצי' וא"ש מ"ש בר"ח שעה"ק דבשבת התגלות האצי' ממש וכ"מ פשט ל' הזהר ובפע"ח אי' שהוא ע"י התלבשות גמור בבריאה ולפמ"ש א"ש שהרי גם הבריאה היא בחי' אצי' בשבת כו') ואדרבה אז ההשפעה בהארה רבה ועלומה למטה מטעם שמקבלת אור גדול יותר וכמ"ש במ"א ע"פ הזהר פ' תרומה דקל"ז א' גבי הנותן ביס דרך לאשקאה ולאשלמא נהירו דסיהרא בכל סטרין ולמפתח בה ארח לאנהרא לתתא. שכשנמשך במל' הנק' סיהרא אור גדול בכל סטרין שלה אזי נעשה ממנה פתיחת ארח להאיר למטה בבי"ע יתרון אור גדול כו'. וא"כ אדרבה מובן דשני הענינים הנ"ל שבר"ח עולים בקנה א'. וגדולה מזו נת' בביאור מאמר הזהר פ' בהעלתך (דקנ"ה א') איך אפי' בשעת עליית המל' מאירה מבחי' הב"ד שלה למטה וע"ד בנסוע הארון כו"ן אסחר אנפין לקבלייהו דישראל כו' ע"ש. ועי' עוד בתיקון כ"א קרוב לסופו דביומין דחול דשליט מט"ע כו' ובכס"מ דכ"ו אות ח'. אלא אי קשיא הא קשיא דרבינו ביאר כאן שיש חילוק בין שבת לר"ח בענין הגילוי למטה שבשבת הדיבור עליון חוזר למקורו. משא"כ בר"ח נמשך ההשפעה ע"י הדיבור רק שהדיבור מקבל מבחי' חו"ב כו' ככ"ל. והנה במ"א (ע"פ שובה ישראל) מבואר הקושיא דא"כ איך הוא קיום העולמות בשבת אם שבת הקב"ה מבחי' דיבור שהדיבור חוזר לשרשו כו' והתירוץ שבשבת הוא חיות העולמות ע"י בחי' המח' לבדה שהוא עולם הבריאה ולכן נמשכה נשמה יתירה בשבת דהיינו מעולם הבריאה שהוא עולם הנשמות ומשם

נמשך ג"כ שפע וחיות העוה"ז הגשמי שבבחי' עשי' עכ"ל שם. הרי מבואר דבשבת דוקא שאז הדיבור חוזר למקורו ממש וכמ"ש שהקב"ה שבת מבחי' הדיבור אז נמשך החיות מבחי' עולם הבריאה שהוא בחי' מה'. לפ"ז מובן דבחי' ר"ה שאינו שבת ולא שבת בו הקב"ה מבחי' הדיבור כ"א ההשפעה מבחי' דיבורו של הקב"ה א"כ אז אין ההמשכת החיות מבחי' עולם הבריאה לבדו שהרי הוא בחי' מה' (ויו"ט אף שאינו שבת מ"מ מאיר בהם ג"כ מבחי' מח' ובריאה שהרי הם אסורים במלאכה. וזהו בחי' שבת שבות ממלאכה כו' וכמ"ש בתורה גבי יו"ט ל' שבתון ביום הראשון שבתון וביום השמיני שבתון. בס"פ אמור. משא"כ בר"ה דמותר בעשי' מלאכה משום שגם למעלה אין בחי' שביתה מבחי' הדיבור כו'). וזה לכאורה נגד הזהר ס"פ נח הנ"ל לפי' המק"מ. שבר"ה נמשך האור למטה ג"כ מעולם הבריאה כמו בשבת ויו"ט. אך באמת בפע"ח לא נת' כלל זה שבר"ה יהי' הגילוי למטה מעולם הבריאה כמו ביו"ט ועי' בפע"ח שער מקראי קדש פ"ה כתב שקדושת חוה"מ למעלה מקדושת ר"ח ושם פ"ג כתב וענין חוה"מ בכללות ג"כ כי עם היות המועדים הם הארת אצי' שבריאה באלק מחלקיה אם חסד בפסח אם ת"ת בשבועות כו' ע"כ. והשר תשלום הדרוש. עכ"פ מתחלת לשונו וענין חוה"מ כו' כי עם היות כו' משמע דהי' רוצה לבאר איך בחוה"מ אינו כן כמו ביו"ט וכש"כ בר"ה. גם בזהר ס"פ נח אין הכרח לומר כן דאע"ג שפי' בהדיא דביום החדש יש פתיחת השער דמל' דאצי' שלא כפי שימהנו"ע שהמל' מתלבשת בימי החול דמע"ע ובר"ה מאירה שלא על ידו מ"מ אין ההכרח לומר שהגילוי מבחי' בריאה ממש כ"א אפ"ל שענין הגילוי יותר היינו דבשימה"ח בחו"ל כ' האריז"ל (הועתק לשונו בפע"ח שער מקראי קדש פ"ג) שבאה ההשפעה ע"י התלבשות בעשי' ממש היינו ביום ראשון מתלבש החסד דאצי' בחסד שבבריאה והחסד דבריאה מתלבש בחסד דיצי' והחסד דיצי' בחסד עשי'. ואלו בר"ח ודאי אין מתלבש בחסד דעשי' כ"א שנמשך החיות מבחי' יצירה. ואל יקטן בעיניך ענין זה שהשינוי רק מעשי' ליצירה שהרי זהו כל מעלת השינוי שבין ההנהגה שבא"י להנהגה שבחו"ל כמ"ש האריז"ל שם. ועמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי בענין עתידה א"י שתתפשט על כל העולם כולו (עי' פסיקתא דר"כ דשבת ור"ח. ובספרי דברים א' ובילקוט ישעי' תק"ג) דלשם נת' גודל הנפ"מ שבין הנהגת היצי' להנהגת העשי' עד דמה"ע גזרו טומאה על ארץ דחו"ל כו' ע"ש. וא"כ לא מצינו הוא הדבר מה שבר"ה יש הגילוי גם בחו"ל ע"י יצי' שלא ע"י עשי'. וכ"מ קצת בזהר פ' נח שם מדכתב בר בארעא דישראל כו' הרי שהשוה ענין ר"ה למהות ההנהגה שבא"י שהרי בא"י אין ההילוק כ"א שאין ההנהגה שם ע"י עשי' כנ"ל. א"כ אפשר דכמ"כ הוא בר"ח. לפ"ז א"ש דר"ח אינו נק' יום המעשה לפי שאין ההתלבשות ע"י עשי' מ"מ הוא ע"י הדיבור. כי מח' הוא עולם הבריאה ודבור הוא עולם היצי'. וכנודע מענין יוצר אור ובורא חשך (עי' בד"ה מי מנה עפר יעקב). אך לפ"ז צ"ל הלא יצי' הוא בחי' מע"ע ובזהר משמע ודאי דבר"ח אין נמשך ע"י מלאך הנ"ל שהרי זהו כל עיקר ענין פי' וביום החדש יפתח. והענין דפי' ענין ההתלבשות במע"ע מבואר ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים ענין מע"ע ושגדל בהם הנקראים מנעל השכינה וע"ם שיש מנעל דיצי' ומנעל דעשי'

והיינו

והיינו שבבחי' אותי' הדיבור יש ב' בחי' ומדריגות. ולמטה יובן מענין אותי' הדיבור ואותי' הכתב. והנה פי' יהי' כגוף שמהמ"ע היינו התלבשות המל' בנעל דיצי' ובנעל דעשי' אבל בשבת הוא העלי' מב' הבחי' מעשי' ויצי' רק נשאר בחי' לבוש הבריאה שהוא בחי' מח' אכן בר"ה י"ל דהעלי' רק מבחי' נעל דעשי' שהוא בחי' אותי' הדיבור שלמטה במדריגה הנק' בפסוק עֲשי' ולכן ר"ה אינו נק' יום המעשה אבל בחי' הדיבור שלמעלה מבחי' עשי' מאיר גם בר"ה. ולקרב אל השכל ענין חילוקי ב' מיני אותי' אלו י"ל עדמ"ש באגה"ק ד"ה ויעש דוד שם בענין פנימי' האותי' וחומר וגוף האותי' ושעולם העשי' מקבל מהחומר וגוף האותי' משא"כ עולם היצי' שהוא עולם המלאכים כו' ע"ש. או יאמר עדמ"ש (בפ' וארא בביאור ע"פ לכן אמור) שיש מעלה בתושבע"פ על תושב"כ שבתושבע"פ האותי' מתפשטים לפי ערך ריבוי התפשטות השכל משא"כ בתושב"כ אין שינוי באותי' כו'. והרי נודע דמקרא בעשי' ומשנה ביצי' א"כ י"ל עד"ז החילוק בין אותי' דעשי' לאותי' דיצי'. וא"ש ג"כ דשייכי אותי' דיצי' לר"ה שאז הדיבור מקבל מהשכל כו' כמש"ל. וא"ת א"כ מהו בחי' ר"ה בא"י הלא שם בלא"ה גם בחול ההנהגה ע"י יצי'. ודוחק לומר דהתם השינוי רק הענין הראשון היינו מה שהמל' מקבלת מחו"ב שלא ע"י ז"א כו'. אכן באמת לק"מ די"ל שהגילוי שבר"ה מבחי' יצי' הוא למעלה מהגילוי שבחול אפי' בא"י דהא ביצי' עצמו יש ג"כ בחי' בי"ע. כ"ז להעמיד דברי רבינו אשר פי' שבר"ה הוא בחי' הדיבור כו' דלפ"ז משמע שהוא בחי' יצי' כנ"ל ובודאי דבריו מוכרחים דלא שייך לומַר שאין המשכה נמשך ע"י התלבשות בבחי' דיבור כלל רק במקום שיש בחי' שבת כמו בשבת ויו"ט כו'. ואמנם אפשר לדחוק להעמיד סברת המק"מ עפמ"ש רבינו בד"ה אני ישנה שבמה' שהוא עולם הבריאה יש ג"כ ג' בחי' מהודו"מ היינו מח' שבמה' ודיבור שבמה' ומעשה שבמח' והיינו ג' בחי' בי"ע שבבריאה עצמו. לפ"ז אפ"ל בדוחק דבר"ה ג"כ הגילוי מבריאה רק שהוא מבחי' יצי' שבבריאה היינו דיבור שבמה' ולפ"ז בשבת הוא מבחי' מח' שבמה' ולכן לגבי שבת ויו"ט נק' ר"ה בחי' דיבור להיותו דיבור שבמח'. גם כה"ג פי' רבינו ענין במאמר א' יכול להבראות שהוא המאמר דבראשית כמי מאמר הוא שהוא בחי' דיבור שבמח'. ולפ"ז יתורץ דאם ר"ה רק יצי' א"כ הלא בארץ גם בחול האיר מו"ק דיצי' ומהו היתרון בר"ה. ואפ"ל גם לפי דרך הראשון כי גם ביצי' יש אבי"ע לכן י"ל בימי החול המשכה מעשי' דיצי' ובר"ה ממקום עליון יותר:

ועתה נבוא לעמוד על ענין הנז"ל דכשמקבלת מהששה מדות דאצי' נק' יום המעשה משא"כ בר"ה שמקבלת מחכמה. דאין מובן כ"כ הטעם. ויובן עפמ"ש בתניא ספט"ז בפי' מארז"ל מח' טובה הקב"ה מצרפה למעשה כי דו"ר שבהתגלות לבו הם המתלבשים במעשה כו' אבל הדו"ר שבתבונת מוחו ותעלומות לבו גבהו דרכיהם למעלה מעלה מבחי' המעשה וא"א להם להתלבש בבחי' המעשה כו' אם לא שהקב"ה מצרפן ומחברן לבחי' המעשה ובהג"ה שם דענין צירוף זה היינו מה שלפעמים התבונה יורדת להיות מוחין בנוק' דז"א כו' ע"ש. והענין כי מל' מקננא בעשי' גם מל' נק' עשי'

שבאצי'

שבאצי'. והדו"ר שבהתגלות לבו שרשן הן מז"א דאצי' לכן הם המתלבשים במעשה כי מז"א נמשך החיות והמוחין לנוק' משא"כ דו"ר שבתבונות מוחו ותעלומות לבו גבהו דרכיהם למעלה מלהיות חיות ומוחין לבחי' מל' הנק' עשי' כי היא מקבלת וזוגית מז"א בעלה כו'. אלא שלפעמים התבונה יורדת להיות מוחין בנוק' דז"א והוא כנ"ל בענין ר"ח שאז המל' מקבלת מחו"ב עלמן כו'. ועד"ז יובן ענין ר"ה שאינו נק' יום המעשה. כי עיקר פי' יום המעשה זהו כשהמל' מתלבשת בעשי' ממש שעס"ז נק' היא ג"כ בשם עשי'. והנה כשהמל' מקבלת מו"ק דז"א שפיר שיומשך בחי' זו להיות חיות לעשי' שהרי הז"א מקנן ביצי' והיצי' היא מקור העשי' והיותו וקיומו לכן כשהמל' מקבלת מז"א נק' יום המעשה משא"כ כשמקבלת מחו"ב אשר בינה מקננא בבריאה א"כ מבחי' זו אינו יכול להתלבש ממש בעשי' שהרי בין בריאה לעשי' יש הפסק ודילוג רב. עולם היצי' כו'. ולכן אינו נק' יום המעשה שאין ההשפעה נמשך ממל' דאצי' ע"י התלבשות תחלה בע"ס דעשי' אלא ע"י בריאה ויצירה לבדן כנ"ל. וא"ת הרי אמר דאע"ג דהן למעלה מבחי' מעשה מ"מ יש שהקב"ה מארפן למעשה. א"כ גם בר"ח יוכל להיות כן. אך הענין דודאי כשיש בזה מעלה ושבח כשאצטרף המח' למעשה כמו באדם כדי להעלות מעהמ"ל שלו אז הקב"ה מארפן וכן למעלה שיומשכו המוחין מתבונה בנוק' כו'. משא"כ לענין התלבשות בעשי' הרי זה שיומשך האור וחיות למטה מיצי' שלא ע"י התלבשות בע"ס דעשי' עדיף ומעולה טפי. וכמשנת"ל שזהו מעלות א"י על חו"ל. א"כ זה עדיף שאין נק' ר"ח יום המעשה כו' וד"ל. עוד יובן מעלה זו כשאין מתלבש בעשי' עפמ"ש בביאור המדרש דבשלה המלך עומד על הלוה ואגוסטוס יושב כו' שמעלת הישיבה על העמידה שבבחי' עמידה היינו שנמשך ההשפעה ע"י בחי' הרגליים שהוא בחי' עשי' וגם הוא בחי' נה"י וכתי' רגליה יורדות כו' משא"כ בחי' ישיבה שנמשך מלמעלה מבחי' עשי' והרגליים בטלים לגבי הגוף כו' ולכן גם בר"ח כתי' וישב המלך אל הלחם כו'. והנה מזה יובן מ"ש בפר"א שהקב"ה נתן שכר לנשים שיהיו משמרות ר"ח יותר מן האנשים שהנשים אין עושין מלאכה בר"ח. שזהו באמת שכר גדול לפי המבואר למעלה שאיסור עשיית מלאכה זהו כשהגילוי הנמשך למטה הוא מבחי' המח' שהוא עולם הבריאה כמו בשבת ויו"ט משא"כ בר"ח שההמשכה ע"י הדיבור כו'. א"כ לפ"ז נשים שהן אסורות במלאכה בר"ח נ"ל שמתגולץ להן בר"ח אור המל' ע"י הבריאה לבד כו' * ומזה יובן ג"כ ענין שמרדכי גזר על עשיית מלאכה בפורים ולא קבילו מיני'. כי בחנוכה ופורים עם היות שיש בהן תוס' גילוי אור בהמל' דאצי' מ"מ אין איסור מלאכה כמו ביו"ט לפי שהגילוי הנמשך למטה הוא מבחי' הדיבור וכמו בר"ח כו'. ומרדכי רצה שיהי' כמו ביו"ט כו':

* ענין שנשים אסורים במלאכה בר"ח בנוך פ' תשא. עוד דרוש בביאור הזהר פ' אחרי הביאו עלי והקיצור בנוך ב' שלי פ' עשה לך נחש כו'. בס' דודי ע"פ הזהר וישב אך אל הפרכת כו'. עוד שם מאמר רע"מ מחצית השקל ועוד דרוש מחר חדש וביאור בנוך שלי הנ"ל. הלל ברכה והודאה שם:

עוי"ל בענין מעלה זו דאיסור עשיית מלאכה. דלכאורה נ"ל הרי המעשה זהו

בירורים לברר ק"נ והבירורים זהו עיקר העבודה א"כ מהו החסרון כשמותר בעשיית מלאכה. אך הענין עדשנ"ת במ"א (גבי דרוש מקושש עצים) ענין בזמן שישראל עושין רצ"מ כתי' ועמדו זרים ורעו כו' שלא יצטרכו ישראל להשפיל עצמן לברר בירורים כי זה יהי' נעשה ע"י אחרים ועסק ישראל עצמן יהי' לייחד יחודים עליונים יותר להמשיך אור מלמעלה מהאצי' מה שאין המ"ן מהבירור מגיע שם כלל כו'. ועי' מענין זה בהגה"ק בד"ה והמשכילים יזהירו כו'. ועי' בת"א פ' בראשית ע"פ הן האדם הי' כו' איך אם לא אכל מהעה"ד לא הי' נצרך לירד לק"נ לברר ואעפ"כ הי' עליית הניצוצות באופן יותר משובח לאין קץ כו'. והנה בשבת שאסור במלאכה היינו ג"כ לפי שאז מתעלים בש"י ונמשך להם בחי' אורות שלמעלה מהבירורים ולכן אומרים בשבת שיר חדש כו'. ומזה יובן עוד הא דיום המעשה נק' דוקא כשמקבלת מו"ק דז"א משא"כ כשמקבלת מחו"ב שהרי שרש העמ"נ מהבירורים הוא רק מהז' מלכים שהן המדות שנפלו בשבה"כ משא"כ בחכ' דכתי' ימותו ולא בחכ' שהיא למעלה מבחי' שבה"כ מב"ה הוא למעלה גם מבחי' מעשה ובירורים כו':

ובאת אל המקום אשר נסתרת שם ביום המעשה פי' ביומין דחול דהיינו קודם חצות לילה שהיא יורדת לבי"ע ותתן טרף לביתה ועד חצות היא בתכלית הירידה ואח"כ מחצות ואילך מתרוממת ועולה מעט מעט כו' כנודע. וכן הוא בשעת מיעוט הירח כו' (וכמ"ש במ"א ע"פ מאמר הזהר פ' וישב דקפ"א ע"פ אך אל הפרכת כו'). וישבת אצל האבן האזל. האזל הוא מל' דעשי' (עי' קהלת יעקב אות א' בשם הפרדס) בחי' אבן בחי' דומם. כי הנה ד' עולמות אבי"ע הן נגד ד"א שם הוי' שהם ג"כ נגד ד"י אדמ"ע וד' בחי' דצח"מ ולכן מל' דעשי' נק' האבן שהיא בחי' דומם שהיא בחי' האחרונה מד' בחי' דצח"מ והוא תכלית הבירור שבזה תלוי ביאת המשיח הגם שבימי התנאים היו יותר גדולים ועכשיו אנו אכשר דרי. אלא לפי שאז הי' הבירור בבריאה ובימי האמוראים ביצי' והיא סוכת דוד הנופלת שנופלת תמיד מבריאה ליצי' עשי' (לברר בירורים) ובנפילה התחתונה ועכשיו היא בעשי' וכשיקויים ואת רוה"ט אעביר כו' שיתבררו כל הבירורים דעשי' אזי יהי' ביאת המשיח מפני שבימי התנאים הגם שהי' כבר בירור בבריאה ובימי האמוראים ביצי' עדיין לא היתה עלי' גמורה מפני שהקליפות דעשי' מעכבין אבל כשיושלם בירור דעשי' הגם שהאור קטן שהם י"ס דעשי' ואין להם ערך עם י"ס דבריאה או יצירה עכ"ז לא יהי' מונע ומעכב כו' ולכן נק' האזל ויגרשהו וילך שמגרש החיצונים (ועמ"ש ע"פ במדבר בענין בני גרשון שזהו מ"ש גרש את האמה כו' והוא גבוה מבחי' יצי"מ שנאמר כי ברח העם כו'. וזהו האי עלמא דאזלינן מיני' כבי הילולא דמיא פי' דאזלינן מיני' אנו נעשים בחי' מהלכים ע"י עוה"ז דוקא כי הנשמות קודם ירידתן בגוף היו בחי' עומדים כמ"ש חי ה' אשר עמדתי לפניו וע"י התלבשותה בגוף ונה"ב שעי"ז יבוא לקיום ואהבת בכל מאדך כו' נעשה בבחי' מהלכים שהוא בחי' בל"ג משא"כ העמידה הוא שמוגבל בכלי כו' וכמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כו' וע"פ בחקתי תלכו ובתו"א פ' וישב ע"פ מהלכים בין העומדים כו' והרי שנעשה בחי' מהלך ע"י התלבשותה בעשי' דוקא ששם עיקר כח הבירור כי היום לעשותם לפי

בעוה"ז

שבעוה"ז מאיר בחי' כוכ"ע וכמ"ש במ"א. ולכן נק' מל' דעשי' האבן האזל כו'. ופי' כדי הילולא דמית כמו עד"מ החתונה שעי"ז נעשה היחוד והולדה שהוא בחי' א"ס שיוכל להיות מזה דורי דורות. וזהו שמחת החתן ביום הופתו. כך ע"י עוה"ז נעשה הנשמה בחי' מהלך. וזהו שנק' ל"ג בעומר הילולא דרשב"י). וזה"ע אבנא בקירטא זרקא מקף שופר הולך סגולתא שע"י כח הזריקה מפני שהוא בקירטא וזורק ממטה מטה נעשה סגולתא למעלה בחי' כתר כי הם מלפני מלוך מלך כו':

ואני שלשת האלים כו'. הענין כדכתי' ואשמיד פריו ממעל ושרשיו מתחת שיש ב' מלחמות עם האלונים למעלה ולמטה כנודע ענין מלחמת עמלק וכמאחז"ל הקב"ה לוחם מלמעלה כו' כי הנה נודע הקליפות הם מלמטה אך שרשם הם למעלה שהרי הם מעולם התהו כנ"ל (ועמ"ש בתו"א פ' וישלח ע"פ ויאבק) וצריך שיהיו נכרתים בשרשם למעלה וזהו בהתעדל"ע ממילא שלא ע"י אתדל"ת (וכמ"ש גבי קי"ס ואתם תחרישון וכתי' וברוב גאונך כו') והוא בחי' מקיף שלהם למעלה וכנודע מענין הסליה שהיה מקפת כו' והיינו ע"י בחי' קשת סגולתא כנודע שקשת הוא מרחוק והרב הוא מקרוב (וכמ"ש ע"פ בחרבי ובקשתי) והשי"ת לוחם ע"י קשת שהוא בחי' מרחוק ר"ל מלמעלה מעלה דהיינו ע"י בחי' אותי' עלמן כו':

קיצור מהדרוש ע"פ והי' מדי חדש (בלקו"ת פ' ברכה).

הנה ר"ה מותר בעשיית מלאכה ומ"מ אינו נק' בלשון הפסוק יום המעשה כי ששת ימי המעשה הם נק' שית"ב היינו ששה מדות עליונות שמקורן היא החכ' הנק' ראשית (הג"ה. ואפ"ל הכ' היא י' ומילוי י' ו"ד הוא"ו זהו שית"ב והדלי"ת זהו הדיבור) והם בבחי' המשכה והשתל' להתלבש בבי"ע כמ"ש אף עשיתיו ונעשה אדם. משא"כ שבת הוא בחי' העלאה ממטלמ"ע מבחי' המעשה לבחי' ענג ולכן כתי' בשבת ממצוא חפצך ודבר דבר כי דיבור לי' הנהגה והמשכה מלמעלמ"ע להתלבש גם בבחי' עשי' משא"כ בשבת ודבר דבר שהדיבור חוזר למקורו ושרשו למעלה (ועמ"ש בד"ה שובה ישראל עד):

אך מי שטרח בע"ש כו' וצ"ל בכ"י מענין העלאת שבת וה"ע העלאה שבתפלה מויברך דוד עד שמו"ע הכל הוא העלאה ממטלמ"ע למסו"נ באחד כו' ובשמו"ע ברוך אתה הוי' המשכה ועיקר הגילוי הוא ע"י מעהמ"ל ות"ת כנגד כולם. אך ההפרש שבין ההעלאה שבשבת להעלאה שבחול בשעת התפלה כי אינו דומה בן כפר שראה את המלך שהוא ע"ד והאופנים ברע"ג כו' לבן כרך שראה את המלך ישבעו ויתענגו מטובך כו':

ובז" הוא בחי' שבת שהדיבור חוזר למקורו כו' (ולכן אסור בעשיית מלאכה דכיון שאפי' בחי' הדיבור חוזר למקורו שהוא רק מקור דעשי' מכש"כ המלאכה

ועשי' ממש והיות העולמות ביום השבת כמשך ממה' שלמעלה מדיבור ומעשה כו'*) אבל ר"ח הוא בחי' דיבור ולכן מותר ג"כ בעשיית מלאכה ואעפ"כ אינו כק' יום המעשה לפי שבשימהמ"ע הדיבור מקבל היותו מששה מדות עליונות שהן כק' שימ"ב משא"כ בר"ח היא מקבלת מבחי' השכל וההשגה וכענין ודברי אשר שמתי בפיך שמדבר מה שמבין בשכלו כו':

* במ"א נת' שדיבורו של הקב"ה חשוב מעשה ממש כיון מדבורו מתהוה מע"ב מאין ליש לכן השביתה מלאורייתא היא רק ממלאכה ממש ולא מן דיבור כיון מדיבור שלנו לא מתהוה מאומה א"כ אינו נחשב מעשה רק מד"ס הוא שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול:

והנה כ"ז הוא בחי' שבת וחדש שאחר יומין דהוא שהשבת הוא עליית הדיבור בעלמות חכ"ע אבל בחי' שבת בשבתו הוא עלי' למעלה מבחי' ח"ע עד שבחי' חכ' נחשב שם כמו הדיבור ועשי' ועד"ז בחי' חדש בחדשו הדשו של חדש מקור וראשית ההתחדשות כו' ואזי יבוא כל בשר בחי' התלהבות לבחי' ומדריגת השתחואה וביטול שלמעלה מבחי' ההתלהבות והאה' ברשפי אש והשתחואה זו הוא ג"כ המשכה וזהו להשתחוות לפני אמר ה' כו' (הג"ה. עי' בד"ה והאהן אל הוי' פ"ב פי' ובטובו מהדם שבטובו בטוב שלו עלמו ובהביאור שם ובד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה שזה"ע הטוב כי לא כלו רחמיך ומשם יובן קלת ענין הדשו של חדש. עכ"ה):

ביאור על הדרוש הנ"ל.

להבין שרש הדברים הנ"ל. הנה מבואר בפע"ח שער י"ע שהוא שער ר"ח פ"ב וז"ל ענין ר"ח כו' כי הנה אמת הוא כי ודאי קדושת שבת אין כמוהו אך ההפרש הוא כי בשבת היא אוכלת משולחנו והיא עולה ע"י הת"ת ואע"פ שעולה עד או"א כו' ובמוסף ר"ח אז שניהן שוין כאחד ולכן בשבת נאמר וגסכה כי היא בסוד נקבה וטפלה אל הזכר אך בר"ח כתיב ונסכו שהיא כמוהו במעלה וכק' לשון זכר עכ"ל:

ולהבין זה ילה"ק תחלה ענין שימהמ"ע (דהנה ידוע דכל היום מלבד שעת התפלה המל' יורדת בבי"ע לברר בירורים וכק' יום המעשה ואז עומדת בבחי' אב"א. כך מ"כ. והנה הנלרך לענינו לבאר הוא מש"ל בתוך הדרוש דעשהדיבור שהוא בחי' מל' מקבל מהששה מדות כק' ימי המעשה. וזה מובן ממ"ש בפע"ח שער א' פ"ז וז"ל וזהו הטעם שירדו זו"כ דאלי' ומתלבשות למטה בשימהמ"ע ימי החול כדי לברר בירורין הנ"ל כו' והנה אין כח בזה רק בזו"ח בלבד לפי שהוא הזכר ויש בו כח לברר הבירור הנ"ל ע"י זווגם ולכן הם שימה"ח בלבד עכ"ל הרי מבואר שכדי שיהי' הבירור הוא ע"י ההמשכה מזו"א דוקא והגם שמל' מבררת כמ"ש ותתן טרף כו' הייגו בכח שמקבלת מזו"א). ויובן עד"מ כשאדם נותן איזה דבר השפעה לזולתו כמו מאכל או מלבוש הרי הגורם להשפעה ומעשה זו הוא המדה שבלב שמחמת אהבתו התקוע בלבו אליו נמשך מעשה השפעה זו ליתן לו לחם לאכול ובגד ללבוש. והאהבה זו מתלבשת במעשה זו להחיותה ליתן בנפש חפילה וימין מקרבת משא"כ כשנותן לשונאו הוא כמתן

דשדי בתר כתפין כו' הרי הנ"ר שהמדות שבלב הן הן בחי' חיות להמעשה לכן כשהמל' מקבלת מהששה מדות עליונות נק' יום המעשה שמהמדות, נמשך החיות בבחי' המעשה. ועיקר בחי' המעשה למעלה הוא לברר הבירורים וכמ"ש אשר ברא אלקים לעשות פי' לעשות לתקן:

והנה בשימהמ"ע עלמן בשעת התפלה עומדת עמו פב"פ אבל אח"כ היא בבחי' אב"א. והענין כי בהמדות יש ג"כ בכל מדה בחי' פנימי' וחיצוני'. שהחסד שממנו נמשך ההשפעה בפועל הוא בחי' חיצוני' לגבי האה' שממנה נמשך החסד כמ"ש ואהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד. ומקור ושרש האה' הוא מהשכל כי לפי שכל האדם כך הן מדותיו כו'. וכך יובן למעלה שכשהמל' יורדת לברר בבי"ע שזהו בחי' המעשה הרי בזה מלובש רק חיצוני' המדות דז"א שהוא עד"מ בחי' החסד שממנו נמשך המעשה בפועל. וז"ש חסד אל כל היום. והגם שהחסד נמשך מפני האה' מ"מ אחר חורבן בהמ"ק אין פנימי' המדות דז"א מתגלה בכנס"י כל היום כמו קודם חורבן בהמ"ק שהי' תמיד בבחי' פב"פ כל היום אבל אחר החורבן אינן פב"פ רק ע"י התפלות ובשעת התפלה כו' וזהו מפני שמלמטה אין אתעדל"ת בהתעוררות האה' לה' רק בשעת ק"ש ותפלה לבד שאז מעורר האהוי"ר ע"י ההתבוננות למסו"נ באחד ואהבת כו' אבל אחר התפלה מסתלקים השכל והמדות וקיום המצות בפועל סו"מ וע"ט הוא מהמת הרשימו שנשאר משעת התפלה דהיינו מה שנשאר ההסכם להיות סו"מ וע"ט. ונמצא רק בחי' חיצוני' המדות מלובשים בהמעשה בכל היום כולו. משא"כ בזמן בהמ"ק הי' מאיר כל היום בחי' פנימי' המדות אהוי"ר והעסק בעניני עוה"ז הי' רק בחיצוני' וקרירות כמי שכפאו כו' וזה נק' בגמ' תורתן קבע ומלאכתן עראי ועמ"ש בד"ה כי ההרים ימושו כו'. ולכן עכשיו כל היום מקבלת המל' מבחי' אחוריים וחיצוני' המדות דז"א שמזה נמשך כח המעשה לברר בירורים. בקש שלום. שלום בחי' המחבר שני הפכיים. והוא לקרב הניצוצות שנפלו בשבה"כ להעלותן למעלה. אבל בשעת התפלה היא מקבלת מפנימי' המדות דז"א והמוחין שהוא בחי' האה' וחב"ד כו'. וכ"ז הוא בחול שנק' שימהמ"ע לברר בירורים אבל בשבת בורר אסור רק מה שנברר בכל ימי המעשה עולה בשבת ועי"ז היא עולה ומתחברת עם ז"א פב"פ וגם עולי' למעלה במקום או"א כו' ומקבלים הארת עתיק כו'. והוא ענין תלת סעודתי דשבתא תלת זימנין נטיף טלא דעתיקא שהוא מבחי' ענג העליון המתגלה בשבת מגמר המעשה שבשימהמ"ע עדשכ"א וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. וזה"ע כי בו שבת כאדם ששובת ממלאכתו שהי' טרוד בה כמו אם הוא מלביש שכלו ומדותיו באיזו עסי' שכששובת מהמעשה חוזרים המדות והשכל למקורן ואז מתגלה התענוג מהמלאכה. וז"ש גבי שבת וקראת לשבת ענג כו' ממצוא חפצך ודבר דבר שהדיבור הוא הנהגה והמשכה שהמל' מתלבשת במעשה מלכותך מכ"ע משא"כ בשבת המל' עולה למקורה ושרשה כו' ואין שייך מעשה הבירורים כו'. וזה"ע שמש לדקה ומרפא כו' שמש בשבת לדקה לעניים שמש הוא יסוד"ב שנמשך ומתגלה בשבת שאז מאיר מוחין דאבא בז"ק דז"א וזהו כמשל השמש שמאיר בעולם כי עולם

היינו

ג' שבת וא"י
תמוז ג

שבת י"ג
תמוז ג

היינו ו"ק מעומ"ע מזרח ומערב צפון ודרום ששרשן מו"ק דז"א וזהו צדקה לעניים פי' המל' דאצי' נק' עני כמ"ש דוד המלך שהי' מרכבה למדת מל' דאצי' כי עני ואביון אני והוא בסוד סיהרא ללמג"כ כו' ובשימה"ח מקבלת רק מבחי' חיצוני' ז"א כנ"ל אבל בשבת מקבלת מבחי' פנימי' ז"א ולא מפנימיותו לבד כ"א ממה שמאיר בו בחי' יסוא"ב שבו מלובש אא"ס ב"ה וגילוי ענג העליון שבמו"ס דעתיקא כו' (עמ"ש בסידור שער המועדים בד"ה תלתא איגון זמינין מקדש ההפרש בין פנימי' ז"א ובין חיצוני' ז"א ע"ד ההפרש בין תפא'* ועי' בהגה"ק סי' י"ב בד"ה והי' מעשה הצדקה שלום. ועי' פ' תזריע בדרוש בהרת מענין תפארת. ולכן אנו אומרים בשבת מזמור השמים מספרים לפי שנאמר בו לשמש שם כו' הוא בחי' שמש בשבת וכתי' והוא כחתן כו' לרוץ אורח שהוא להיות הגילוי בבחי' מל' וזהו הצדקה לעניים שהם בחי' יסוד ז"א ומל' כי גם היסוד נק' דל כמ"ש ברע"מ פ' תשא ע"פ והדל לא ימעיט דא צדיק כו' ע"ש וגם זהו עצמו ענין צדקה שמבחי' צדק נעשה צדקה וז"ש יהודה צדקה ממני כמ"ש בזהר פ' אחרי דע"ב ע"א ועי' בזהר פ' תרומה קל"ז שם נת' ענין לשמש שם כו') וזהו מרפא בכנפיה כי בכל שימהמ"ע היא בבחי' זולת אהבה מחמת ירידתה להיות כרחל לפני גוזזיה כו' ולכך נק' התפלה חלו נא פני אל ובשבת שהוא בחי' ישבעו ויתענגו מטובך הוא בחי' מרפא כו' (הג"ה ועי' בזהר פ' נח דס"ו ע"ב ע"פ וירפא את מזבח ה' ההרוס דא ברית קיימא כו' רפואה איהו הכי ודאי דהא מקיים להוות אתר דמהימנותא תליא בי' עכ"ל ועי' זח"ג פ' בהר דק"י ע"ב ובמאו"א אות ר' סל"ג רפואה בת"ת ורפאל מרכבה לו עכ"ל. אפ"ל כי הת"ת קו האמצעי ממשיך מהכתר. וגם כמ"ש רפאני הוי' וארפא ושם הוי' הוא בת"ת. עכ"ה) :

והנה בחי' שבת ר"ח הוא כי הנה ודאי בחי' שבת אין כמוהו בר"ח שהרי בשבת היא המל' עולה למעלה ומקבלת מבחי' יסוא"ב שבז"א ועלא דנטיף מעתיקא כו' ולכן בשבת אין שייך שום מעשה ובירור רק התגלות התענוג עליון משא"כ בר"ח. אך בחי' א' יש בר"ח מה שאינו בשבת. והענין כי הנה כבר נת' שבשימהמ"ע המל' שהיא הדבור מקבלת מהמדות וגם השכל מאיר בהדיבור ע"י התלבשותו במדות תחלה והיינו שמקבלת מז"א שהוא בחי' כללות ו"ק דאצי'. אמנם בר"ח המל' שהוא הדיבור מקבלת מהחו"ב עצמן. והוא כמו עד"מ באדם שיש ב' מיני דיבור הא' כשהדיבור מקבל מהמדות שמדבר להשיג דבר שאוהב לו או בענין שירא ממנו או בהתפארות וגילוי כו' הרי דיבור זה מקבל ונמשך מהמדות ועם היות שמדבר בהשכל מ"מ היינו השכל המלובש באותה המדה ואינו עצמי' השכל ממש שאינו דומה השכ' המלובשת ונתפסת בתוך המדות לעצמי' השכ' שהיא רמה ונשגבה למעלה מהן. אך לפעמים הדיבור מקבל מעצמי' השכל שלא מהמדות כגון שמדבר דברי חכ' והשכל שאז אין הדיבור מקבל מהמדות כ"א מהשכל עצמו שהוא מקור המדות כו'. וכן בעבודת ה' הדיבור בתפלה אף שמתפלל באהוי"ר מ"מ הדיבור מקבל מהמדות ואז הוא עדיין בבחי' יש שיש מי שאוהב כו' אבל הדבור בת"ת כשלומד בבחי' ביטול ע"ד ואשים דברי בפיך אני המשנה המדברת בפיך הרי הדיבור מקבלת מבחי' הכ"ע דאורייתא מחכ"

*חסר בכי"ק איזה תיבות

שלמעלה מעלה מבחי' המדות כו' (ועמ"ש בענין איתמר בן אהרן כו' והוא בדרוש אלה פקודי המשכן משכן.. אשר משכן העדות הוא י"ה וכשהדיבור שהיא מל' תקבלת מחו"א עלמן א"כ מאיר * העדות וזה"ע תורה בבחי' ביטול וכן' איתמר. ובד"ה באתי לגני כת' דלכך שעשוע הקב"ה אחר חצות לילה להתנחם מחורבן בהמ"ק הוא ע"י העוסקים בתורה בחצות כו' ע"ש) והוא ג"כ בחי' גילוי הביטול דחכ' כח מ"ה שלמעלה מבחי' אה' כו' וגם עד"ז הוא החילוק בין ק"ש לשמו"ע שבק"ש הדיבור מקבל מבחי' ואהבת אבל שמו"ע קול. דממה דקה שהדיבור מקבל מבחי' ביטול כו'. וזה"ע ר"ח שאז המל' שהוא הדיבור אינה טפלה להמדות שהוא בחי' ז"א לקבל מהן ועל ידן ההשפעה כ"א שמקבלת המוחין מחו"ב עלמן. ולכן בכ' חדש שמקבלת מוחין חדשים מחו"ב עלמן שמשם עיקר ההתחדשות שבחכ' שורה הא"ס שהוא לבדו המחדש בכ"י מע"ב כו' (עמ"ש על ביאור הזהר פ' אמור ד"ק בד"ה וגם אמנה אחותי בת אבי היא). ובזה יתרון מעלת ר"ח שאינו בשבת שבשבת מקבלת הכל מז"א. אלא שאז ג"כ עולים במעלות ומדריגות עליונות שלמעלה מעלה מבחי' המוחין שמקבלת בר"ח שהרי הם אז במדריגת או"א ממש כו' וכן' אז אה' בתענוגים כו' (ועמ"ש ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות כו' זה הדבר בסוף תרע"ו שמשה יסוא"ב ממשיך בראשי המטות יבג"א כח הדיבור בבחי' זה הדבר. והנה י"ב שבטים לנגדם הוא י"ב חדשים וא"כ ראשי המטות הוא כענין י"ב ראשי חדשים. אשר בכל ר"ח יש עלי' לקבל מהמוחין חו"ב עלמן שלא ע"י ז"א. וזהו כענין וידבר משה שממשיך מבחי' חכ' עלמה אל ראשי המטות שהם כמו י"ב ר"ח). והנה לכך ר"ח אינו נק' בפסוק יום המעשה כי דוקא שימה"ח שאז המל' שהיא הדיבור מקבל מו"ק דז"א נק' יום המעשה שמהמדות הוא כח ההתפשטות בבחי' מעשה משא"כ בר"ח שהדיבור מקבל מבחי' חו"ב עלמן שהחו"ב גבהו דרכיהם מבחי' המעשה לכן אין נק' יום המעשה שהרי אין הדיבור מקבל אז מבחי' מקור המעשה. ואעפ"כ הוא מותר בעשיית מלאכה. דכיון שמ"מ נמשך המשכת חו"ב בבחי' הדיבור הרי הדיבור הוא הנהגה והמשכה בבחי' מעשה כמ"ש מלכותך מכ"ע ולכן מותר בעשיית מלאכה (אף שהו"ב מל"ע גבהו מבחי' מעשה כי מעשה ועולם היינו מו"ק דז"א אבל חו"ב הן בחי' אלפים שנה שהתורה קדמה לעולם מ"מ כיון שכבר נמשכו בבחי' מל' כמו שהיא במקומה הרי המל' היא מקור המעשה כו') משא"כ בשבת שהוא בחי' עליית הדיבור לשרשו ומקורו כו' (והנה מה שבחי' זו שאינה טפלה היא בר"ח דוקא ל' כי זה שהיא טפלה לו זה"ע מיעוט הלבנה משא"כ קודם מיעוטה היו שניהם שוין לכך בר"ח דוקא שהוא יו"ע של הלבנה מתגלה בה בחי' זו שאינה טפלה לו כו'. ועיקר בחי' זו יהי' לעתיד דכתי' והי' אור הלבנה כאור החמה כו'):

והנה לעתיד כתי' והי' מדי חדש בחדשו כו'. ותחלה יש לבאר פי' שבת בשבתו. כי הנה שבת שלאחר שימהמ"ע הוא עד"מ עליית השכל שירד ונתלבש במעשה

שהוא

** חסר בכי"ק איזה תיבות.

* בשולי העמוד בכי"ק נמצאו תיבות אלו — לפרשו על ר"ח שאין הדיבור אז כשאר דיבור הו' להעיר ממ"ש בענין מנחה חדשה.

שהוא חוזר ועולה ונכלל במקורו ושרשו. ושכל זה שירד ונתלבש בהמלאכה זהו גילוי השכל שמתחלה קודם ירידתו הי' פנוי להשכיל דברים גדולים וכשהלבישו במעשה זהו ירידה ולמלאות אלו לכן גם אח"כ כשחוזר ועולה לעצמותו היינו להשכיל דברים הגדולים והכל בחי' גילוי השכל. אך נודע שיש בחי' שכל שלמעלה מהשכל המושג ונק' קדמות השכל או שכל הנעלם והוא למעלה משכל המושג אף גם כמו שהוא קודם ירידתו. לכן שייך עליית השכ' והשכל המושג בלמעלה מן השכל המושג. והוא בחי' עליית השכ' במו"ש. וזהו בחי' שבתו של שבת שהשבת עצמו שהוא בחי' חכ' כמו שהיא בעצמותה נחשב כמו בחי' חול לגבי ה"ש כו' ועליית השכ' בח"ש נק' שבת בשבתו. (עמ"ש בפ' נח בד"ה מים רבים מענין ב' בחי' שבת ועמ"ש בפ' ויקהל בפי' שבת שבתון ובד"ה האזינו גבי מה שנק' יוהכ"פ שבת שבתון כו' או י"ל ע"ד שבת תתאה ושבת עילאה שיש בכל שבת כמבואר בד"ה את שבתותי תשמרו כו' לפ"ז הכוונה שבחי' שבת עילאה יהי' מתגלה למטה). ועד"ז יובן פי' מדי חדש בחדשו דר"ל חדשו של חדש מקור וראשית ההתחדשות כי חדש היינו מה שהמל' מקבלת מוחין מחו"ב אכן חדשו של חדש היינו מה שחו"ב מקבלים ממקור ושרש ההתחדשות מבחי' א"ק כו' (לבאר זה דהנה אי' שיב"ח היינו י"ב צירופי הוי' שבכל חדש מקבלת מצירוף אחד מן יב"ל הנ"ל כמ"ש בפע"ח גם אי' ברע"מ פ' תצא דרע"ז סע"ב בי"ב ירחין דכתיב עומד על שנים עשר בקר כו' וי"ב בקר הם בבריאה וכמ"ש בעוא"ה סי' תי"ז שי"ב ר"ח הם כנגד י"ב שבטים שהם בראש הבריאה ושרשן הוא יבג"א שבאצי' שהם יב"ל הוי' הנ"ל. אמנם בפי' ספד"צ לתלמיד האריז"ל פ"ב כ' דשרש היב"ח מיגמה"ר שלמעלה מהאצי' ע"ש דלכך בחדש תשרי הוא גילוי תיקון ואמת תיקון השביעי מיגת"ד דא"א. וזהו ודאי חדשו של חדש כי הרי שהתחדשות יב"ל הוי' מקורו מהשכ' שמשם מקבל המל' בר"ה כו' והשכ' מאין תמצא הוא"א יונקים ממזלות דא"א כו'. ועמ"ש בפי' ובטובו מחדש בכ"י מע"ב בלקו"ת בד"ה ואתחנן אל ה'. והנה לעתיד שיהי' עליות העולמות ויהי' הגילוי למטה בעשי' כמו עכשיו באצי' א"כ ההתחדשות בר"ח לא יומשך מבחי' י"ב בקר הנ"ל כ"א יומשך מבחי' יגת"ד דא"א דאצי' משם יומשך הגילוי למטה ממש מדי חדש בחדשו כו'. עוי"ל בע"א כי הרי ר"ח הוא"ע חידוש הלבנה וכ"ה גם למעלה עליית המל' שנק' לבנה. והרי לעתיד נאמר והי' אור הלבנה כאור החמה כו' וכמ"ש הנה ישכיל עבדי כו' עד וגבה מאד. א"כ ממילא יובן דענין חידוש הלבנה בר"ח אז יהי' בבחי' עליונה לא"ק ממה שהוא עכשיו. ועי' דוגמא לזה בדרוש ברכת הזימון מענין כוס של ברכה דלעתיד כו'. לפ"ז י"ל ג"כ פי' שבת בשבתו עד"ז. דהנה ענין שבת מבואר למעלה שמש בשבת צדקה לעניים גילוי מוחין דאבא בז"א וממנו מקבלת הנוק'. והנה לעתיד כתיב ואור החמה שבעתים כאור שבעת הימים כמ"ש פי' זה במ"א א"כ ממילא מובן שבחי' שמש בשבת דלעתיד יהי' בחי' גבוה אין קץ משבת דעכשיו):

יבא כל בשר להשתחוות. פי' כל בשר שהוא יסוד האדם יבא ויגיע למדרגת השתחואה וביטול כו' שהוא בחי' עליות העולמות. כי התלהבות השרפים זהו בחי' יש עדיין והם בעולם הבריאה אבל השתחואה וביטול זהו בחי' יחו"ע דאצי' וע"כ אומר

שלעתיד יתעלו בי"ע להיות בבחי' הביטול דאצי' כו' (והנה זה א"ש מאד עם מש"ל בהג"ה דבחי' יב"א דעכשיו הם י"ב בקר דבריאה. ועכשיו הם בבחי' יסוד האש וגם' כל בשר. אבל לעתיד בהגלות נגלות למטה חדשו של חדש ושבתו של שבת א"כ יהיו י"ב בקר הנ"ל במדרגת האצי' דעכשיו כו'). ופי' להשתחוות לפני הנה פני נק' הע"ם דאצי' כי באצי' אשר שם יש אורות וכלים שייך פנים ואחוריים משא"כ למעלה מבחי' כלים כו' וזהו פי' יאר ה' פניו הארת הפנים הוא שלא יהיו הכלים מסתירים על האור. והנה השתחואה היינו ג"כ המשכה כמ"ש בתו"א פ' וישב סד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים. וזהו להשתחוות לפני להמשיך מלמעלה מההשתל' שהוא בחי' חדשו של חדש ושבתו של שבת הנ"ל לבחי' פני שהם הע"ם דאצי' להיות יאר ה' פניו כו' (ופי' אמר הוי' יובן ממ"ש ע"פ הזהר תרומה קל"ז ע"פ אין אומר כו' כשאר אמירן דעלמא כו' ע"ש ועמ"ש ע"פ ביום שידובר בה כו'):

הערות לדרוש הנ"ל.

ההפרש בין שבתו של שבת שהוא מו"ס לבחי' חדשו של חדש י"ל עדמ"ש סד"ה האזינו השמים דרוש הראשון ההפרש בין בחי' אתי' כטל לישראל ובין בחי' ויבא כגשם לנו. כטל זהו עלה דגדולה שהוא מו"ס. ובחי' כגשם נמשך ממזלות ונוצר ונקה שהם יגת"ד כו':

בענין להשתחוות לפני והשתחואה היא המשכה ג"כ מבחי' לפני זהו כמ"ש בפי' כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה כו' עומדים לפני. עי' בתו"א פ' בראשית בהביאור בסופו:

עי' בפי' כל בשר בזח"ב תרומה קנ"ז ע"א ובמאו"א אות ב' סי"ג ועמ"ש בבה"ז פ' שופטים בענין בשר ועצמות כו' ויש להעיר ממ"ש במ"א ע"פ מהרה ישמע כו' קול חתן וקול כלה שזהו ע"ד כמו שקודם הטא עה"ד הי' זה המלוה בלי שום ילה"ר כמו הנחת תפילין וזהו ולא יתבוששו. שזהו ע"י שבשרן יבא כל בשר להשתחוות כו':

ענין שמקבלת מאו"א שלא ע"י ז"א בהרמ"ז פ' אחרי דנ"ט ע"ב בפי' מה טוב ומה נעים שבת אחים כו'. גם בזח"ג בלק קפ"ז ע"פ המלאך הגואל כד איהי שליחא מאו"א נק' מלאך. תוס' אות אל"ף על מלך כו':

וענין חדשו של חדש י"ל כמ"ש בע"ח של"ד והמדרגה הז' שיהיו שניהם משתמשים בכתר א' לא יהי' עד לע"ל. ומ"ש בחול דוגמת והאופנים והחיות ברעש כי בחול ההנהגה ע"י ילי' כו' ובשבת דוגמת שרפים כי בשבת ההנהגה ע"י בריאה כו':

מ"ש אות א' בפי' כל הנקרא בשמי כו' זהו ע"ד הנז' בד"ה מי מנה אף עשיתיו אף מרכבה בחי' רביעית שהוא אצי' וזהו כל הנקרא בשמי כו':

לפסוק בראשית ברא וגו׳.

להבין מארז״ל בחלק ע״פ וקוי ה׳ יחליפו כח יעלו אבר כנשרים ע״ב לא נירא בהמיר ארץ. אותן אלף שנים שעתיד הקב״ה לחדש בהן את עולמו שנאמר ונשגב ה׳ לבדו ביום ההוא לדיקים מה הם עושי׳. הקב״ה עושה להם כנפים כנשרים ושטים על פני המים שנאמר ע״כ לא נירא בהמיר ארץ ושמא תאמר יש להם לער ת״ל וקוי ה׳ יחליפו כח כו׳:

הנה כתיב בראשית ברא דלא הל״ל בראשית אלא בראשונה. אלא כדדרז״ל בראשית בשביל ישראל שנק׳ ראשית. ובשביל התורה שנק׳ ראשית. והנה פי׳ ראשי׳ היינו חכמה כדת״י בראשית בחוכמתא כו׳. ובחכמה דוקא ברא העולם. כמ״ש מה רבו מעשיך ה׳ כולם בחכ׳ עשית שכל התהוות העולמות ואשר בהם ריבוא רבבות ברואי׳ נבדלי׳ זה מזה לאין קץ ותכלית הכל הוא מבחי׳ החכ׳ כדכתיב בחכמה יסד ארץ. אך זהו מבחי׳ חכמה תתאה פי׳ שחכמה זו היא למטה במדרגה כי ההתחכמות הוא באופן בריאת העולמות הרבים והעצומי׳ כנודע בס׳ הקבלה. וכן באופן התהוות הנמצאי׳ אשר בהם שהם הרבה מאד מאד בכל עולם ועולם כנראה בגשמיות בעולם השפל שלנו ריבוי ההתחלקות בדצח״מ שיש כמה וכמה מיני׳ בדומם אבנים ועפר ומתכות וכיוצא. וגם כמה וכמה מיני אבנים לאין שיעור שכל א׳ מובדל במהותו וטבעו ומזלו. וכן בצומח יש מיני למאה לאין שיעור שכל א׳ טבעו משונה ועד״ז בחי׳ יש כמה וכמה מיני חיות. וגם בכל מין ומין אין א׳ דומה לחבירו. וכן במדבר שאין אדם דומה לחבירו כו׳. והנה בכל התהוות איזו מהות ומציאות בריה יש התחכמות באופן סדר מלבו ומעמדו והרכבתו ושינוי׳ בשינוי מזלתו. וכמ״ש אשר יצר את האדם בחכמה איך שינוי׳ סיבוב והילוך הדם והילוך החיות בגידיו ועורקיו. ועד״ז ג״כ בשאר כל מיני בריות. וכעד״ז גם בעולמות שבכל עולם עליון יש ברואי׳ רבים יותר מבעולם שלמטה הימנו. וכמ״ש היש מספר לגדודיו. וכולם מובדלי׳ זמ״ז ונק׳ שכליים נבדלי׳. וענין הבדלתם היינו באופן רוחניות שלהם כי מאחר שאין שם מקום גשמי ח״ו א״כ במה איפוא הי׳ הבדלתם בשלמא למטה יתכן אף אם הי׳ שני דברים שוים יתכן שהמקום יפרידם ויהיו נמני׳ שנים. משא״כ למעלה אם היו שוים הי׳ הכל ברי׳ אחד. אלא שהם מובדלי׳ בשכלם והשגתם כו׳. והנה הרי בהתהוות כל א׳ וא׳ יש בו התחכמות מיוחדת איך להיות התהוותו ע״ד הנ״ל בגשמיות ומקור כל ההתחכמות פרטיות הלו הוא נמשך מבחי׳ החכמה הנ״ל שעלי׳ נאמר מה רבו מעשיך ה׳ כולם בחכ׳ עשית וכן בחכמה יסד ארץ להיות התחלקות האותיו׳ ולצרופן בצירופי׳ שוני׳ כו׳ והוא הנק׳ ח״ת כי היא בחי׳ חכמה השייך להתהוות העולמות. וזהו בראשית ברא בחוכמתא ברא כו׳. אמנם מ״ש רז״ל בראשית בשביל התורה שנק׳ ראשית שהנה התורה היא ג״כ בחי׳ חכמה אלא שהיא חכמה עילאה פי׳ שהיא חכמתו ית׳ ממש שהוא מתחכם בחכ׳ זו ואינה שייך כלל להתהוות העולמות. שאין ההתחכמות בזה כלל. וע״ז נאמר חכים ולא בחכ׳ ידיעא שאין בחי׳ חכמה זו כחכמה ידיעא שהיא בחי׳ החכ׳ בבהשתלי׳ כנ״ל. ונק׳ חכמה עילאה שהיא למעלה במדרג׳ מאד להיותה חכמתו ית׳ ממש. וז״ש רז״ל שאין העולם מתקיים אלא

בזכות התורה ואם לא התורה היה העולם חוזר לתהו כדאי' בגמ' כי מה שהעולם מתקיי' שהוא מבחי' ח"ת הנ"ל שכולם בחכ' עשית הוא בזכות התורה שהיא ג"כ מבחי' הכמה והיא ח"ע (כי קיום הח"ת הנ"ל הוא ע"י המשכת אור ושפע בתוכם מבחי' ח"ע. וזהו ע"י התורה כמש"ת. וז"ש בראשית בשביל ישראל ובשביל התורה שנק' ראשית. פי' כי הרי גוף הבריא' הי' ע"י ח"ת וכדת"י בחוכמתא ברא והיינו בחי' ח"ת. אבל בשביל מה ברא. כלומר תכלית המכוון דבריא' הוא בשביל התורה שנק' ראשית שישראל ימשיכו אותה למטה בח"ת ואז יהי' קיום לעולם. וז"ש תנאי התנה הקב"ה עם מע"ב הנמשכים מה"ת הנ"ל שנתחלקה לל"ב ויאמר שבמעשה בראשית. שאם יקיימו ישראל את התורה וימשיכו הארה מח"ע הנ"ל מוטב ואם לאו יחזור אותם לתהו וז"ש אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי):

והנה ע"ז כתיב הכמות בחוץ תרונה. הכמות לשון רבים היינו ב' מיני חכמות הנ"ל ח"ע וח"ת ששניהם ירדו ונתלבשו בחוץ ואז דוקא תרונה כי ירידה לורך עלי' כו'. כי הנה איתא במדרש בבראשית רבה עד שלא נבה"ע הי' מים במים. והענין כי מים הוא בחי' חכ'. והנה מים עליוני' היינו בחי' הכמה עילא' הנ"ל שהיא חכמתו ית' שאינה שייך להשתל' והתהוות העולמות כנ"ל. ומים תחתונים היינו בחי' ח"ת כולם בחכ' עשית שבחכ' זו הוסדו סדרי בראשית כנ"ל. אך קודם שנברא העולם ועדיין לא ירדה ח"ת הנ"ל להיות מתלבשת במע"ב אזי היתה מיוחדת עם בחי' חכמה עילאה הנ"ל. והיו מים עליוני' עם מים תחתונים מחוברי' זה לזה באין הפסק ביניהם כלל (מאחר שגם מים תחתונים שהוא ח"ת הנ"ל לא ירדה עדיין להוות העולמות להיות ההתחכמות מלובש באיכות התהוות מהות הנבראי' אזי היתה דבוקה בח"ע ומקבלת ממנה. וז"ש מים במים* דמשמע שגם אז היו ב' מיני מים אלא שהיו נוגעים זב"ז). ואח"כ כשנברא העולם נעשה הבדלה ביניהם. וכמ"ש יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. שמים תחתוני' נפרדן ממים עליוני' כי בחי' ח"ת הנ"ל נמשכה למטה להוות סדרי בראשית עפ"י ההכמה והשכל כמ"ש כולם בחכ' עשית (והיינו שנתגלה כח החכמה לידי פעולה בהשפעת ההתחכמות במע"ב. ואיידי דטריד למיפלט ממילא שנבדל מהיות מקבל ודבוק בח"ע כ"א הי' טרוד למיבלע כו' עם היות שמ"מ ה"ת מוכרחת לקבל חיות מח"ע היינו רק בלמלום לקיום המליאות. משא"כ מתחלה טרם התגלות כח החכ' בהשפעת ההתחכמות בסידור מע"ב הי' דבוק וטרוד למיבלע מח"ע. ואפשר שענין ב' מיני מים **ח"ע חכמה דאצי'. וח"ת היא מל' דאצי' חכ' שבדיבור דהיינו החכמ' שבהתהוות העולמות ע"י שינוי לירופי אותיות כנ"ל. וכמ"ש בחכמ' יסד ארץ. והרקיע שהבדיל ביניהם הוא סוד הדעת המכריע על הכ"ב אותיות

וכמבואר

* נ"א. ומשמע שב' מיני מים הם אלא שהיו אלו לאלו נוגעי' ומודים יחד.

** נ"א. ח"ע היא ח"ס. וח"ת היא חכמה דאצי'. והרקיע שהבדיל הוא קרומא דפסיק במוחא שהוא המעלים את המוחא עילא' שלא יתגלה בחכ' דאצי'. ואז חכמה דאצי' הוא החכמה בסדרי השתל' העולמות ול"ב ויאמר הם ל"ב נתיבות דאתפתחא ונתגלי' בהן. משא"כ קודם בח"ע היתה דבוקה וכלולה בח"ס ב' מיני מים.

וכמבואר במ"א בענין קרא אותיות ארק כו' ואז נבדלה הח"ת מח"ע הנ"ל. משא"כ מתחלה הי' הדבור כלול בעלם החכ' וכמ"ש במ"א בענין דוד שהי' כלול באדה"ר. ואפשר שהכונה מים עליוני' ח"ס במים תחתוני' הכמ' דאצי'. ואח"כ יהי רקיע קרומא דמחפי' המפסיק ביניהם כי חכ' דאצי' ירדה להוות החכ' שבהשתל' ל"ב שבילין הם ל"ב ויאמר שבמע"ב וח"ס נבדלת ממנה ומקבלת חיות ע"י מזלות בלבד וכמ' ע"ז והחכמה מאין תמצא ל' מציא' שאין המוצא יודע מאין באתה לו להיות כי עצמי' ח"ס מופלא ממנה כנ"ל). והכמה עילאה נשארה על מכונה ומעמדה כמו שהיא למעלה. והוא בחי' התורה הכים ולא בחכ' ידיעא. וזהו ויהי מבדיל בין מים למים כנ"ל. אמנם זה הי' רק עד מ"ת. אבל במ"ת שניתנה התורה שהיא מבחי' ה"ע הנ"ל אלינו למטה היינו שגם בחי' ח"ע הנ"ל נמשכה וירדה למטה להתלבש בח"ת. והיא התורה שניתנה לנו. והיינו ע"י משה דוקא שהוא הוא אשר הי' יכול להוריד ולהמשיך ח"ע הנ"ל הנק' מים עליוני' למטה כי בו נאמר מן המים משיתהו ששרשו מבחי' מים עליוני' הנ"ל רק שירד למטה כדי שתנתן התורה על ידו שיחזור וימשיך בחי' מים עליוני' שהיא ה"ע להתלבש במים התחתוני' שהיא ה"ת. וע"ז קטרגו המלאכי' ואמרו מה אנוש כי תזכרנו כו' סלה רלו בזה שתתלבש חכמה עילא' למטה. אבל לא הועילו (וז"ש רז"ל ע"פ משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה מתחלה יראה במע"ב בחי' ח"ת הנק' יראה ואח"כ שקטה במ"ת המשכת ה"ע מוחא דשכיך ושקיט כי סבא דעתוהי סתים). והנה ירידות אלו לורך עלי' המה. וז"ש בחכ' חכמות בחוץ תרונה. פי' שבעת ב' חכמות הנ"ל ה"ע וה"ת המה בחוץ שירדו ונתלבשו למטה כי הרי גם ה"ת מקדם היתה כאחד ממש עם בחי' ח"ע (שהי' בחי' כח החכמה מקבל מח"ע ולא הי' יורד להתלבש במע"ב דהיינו להתחכם במעשה הנבראי'). ואח"כ ירדה בחוץ. דהיינו שנתלבשה בגשמיות להיות כולם בחכ' עשית שהוא בחי' ההתחכמות בסידור מע"ב כנ"ל. וגם ה"ע שהיא חכמת התורה נתלבשה אח"כ בח"ת ע"י מ"ת שנמשכ' חכמת התורה ונתלבשה בגשמיות. והרי ב' החכמות הם בחוץ. ועי"ז תרונה דהיינו בחי' עליות ממטה למעלה שכל העליות הם ע"י השיר. וכידוע בפי' מהרז"ל בלשון המשנה כל בעלי השיר יוצאי' בשיר ונמשכין בשיר שרמזו בזה על עליות העולמות במלאכי' עליוני' ממדרגה למדרגה שעליותם הוא ע"י השירה שבו ועל ידו הם יוצאי' נמשכי' ועולים כו'. וזהו ענין ל' שיר המעלות שאמר דוד פי' מעלות מלשון עליה והגבהה. והיינו ע"י השיר. וזהו ענין ט"ו שיר המעלות שאמר דוד שהם ט"ו עליות והיא מ"ש הללו י"ה י"ה בגימט' ט"ו הוי (וכן יש ט"ו ווי"ן באמת ויציב וט"ו פעמים טובה כפולה ומכופלת שהוציאנו ממצרים כו' אלא שהם המשכות ממעלה למטה ט"ו יסודות ה' פרצופי' ג' יסודות בכל א') שהי' אומרים בט"ו מעלות שהיו נושאי' המים מן השילוח לנסך ע"ג המזבח בעל כל מעלה ומעלה היו הלוים משוררים כי כל עליה ממדרגה למדרגה הוא ע"י שיר כנ"ל. וכמ"כ ב' חכמות הנ"ל ע"י ירידתם בחוץ שנתלבשו למטה תרונה שירידה זו לורך עלי' היא שלע"ל יתעלו בעילוי המדרגות למעלה יותר גם מכפי אשר הי' תחלה טרם שנברא העולם:

הנס

וגם שהי' מים במים שא"ת הי' כאחד עם ח"ע כנ"ל אבל באמת יש הרבה בחי' חכ' בעילוי אחר עילוי זו למע' מזו. ולכן לע"ל יהי' העלי' לבחי' ח"ע הנ"ל יותר מכפי שהיתה אז טרם מ"ת כנ"ל. וגם ה"ת תהי' כאחד עם בחי' ח"ע כי אז יהי' ג"כ מים במים כמו שהי' עד שלא נבה"ע. והנה על אותן אלף שנה נאמר ונשגב ה' לבדו ביום ההוא כי בחי' חכ' תתאה דעלה נאמר כולם בחכ' עשית לא תתלבש אז לקיום סדרי בראשית אלא תהי' מתאחדת ודבוקה בח"ע כמו שהי' לפני בה"ע ויהי' העולם כולו מים עד"מ כאשר הי' לפני הבריאה מים במים. וע"ז ארז"ל ואת"ל לצדיקי' מה הם עושי' הקב"ה עושה להם כנפים כנשרי' ושטים על פני המים. פי' שהם יוגבהו ויתעלו אז למעלה יותר גם מבחי' מים עליוני' שהם בחי' חכמת התורה גם מכמו שתתעלה אז יהיו הם על פני המים כלומר שיהי' למעלה במדרגה ממנה. והיינו ע"י שהקב"ה עושה להם כנפים כנשרי'. כי הנה כתיב כנשר יעיר קנו כו' ישאהו על אברתו ה' בדד ינחנו כו' פי' שהוא עד"מ שאופן עלי' הצדיקי' שהקב"ה נושאם למעלה הוא כנשר הנושא בניו שמגביהם למעלה מעצמו כי נושאם על אברתו שמשימם ע"ג כנפיו ונמצאו הם למעלה ממנו כך הקב"ה ישא הצדיקי' הנק' בשם בנים למקום כביכול למעלה מעצמו כביכול. פי' למעלה מחכמת התורה שהיא היתה להם לאור עולם בעוה"ז והם היו מקבלי' ממנה. ולאח"כ ינשאו למעלה ממנה. ע"י כנפי נשרים דכתיב דרך הנשר בשמים. כי הנה אף שגם התורה עצמה שהיא ח"ע תתעלה ג"כ אז הנה כל העליות הוא רק בבחי' חכמה כנ"ל שיש כמה מדרגות בחכ' זו למעלה מזו כמו שאנו רואי' גם בתורה עצמה דכעת שלמטה חכמת התורה היא בעניני גשמיים בחי' חכמה דעשי' ובג"ע לומדי' ג"כ התורה ואינה שם בעניני גשמיים אלו אלא ברוחני' שלהן כידוע ומבואר במ"א וכך גם במקור החכ' שבתורה כמו שהיא בבחי' ח"ע יתכן ג"כ בחי' העלי' ממדרגה למדרגה עליוני' הימנה והכל בבחי' החכ'. אבל הצדיקי' יתעלו בבחי' כתר שלמעלה מן החכ' (והוא בחי' תענוג הפשוט שלמעלה מן החכ' כידוע). וזהו דרך הנשר בשמים היינו בחי' מקיפי' שהוא בחי' כתר מלשון כותרת כו'. ואז יהיו שטים על פני המים. פי' עד"מ השט בגשמיות ששט בטיסה א' ממקום למקום. וכך הענין ברוחניות שיהא הם משוטטי' ע"פ החכמה עילא' כמו עד"מ המשיג בתורה קורא כאן ואח"כ במקום אחר ששכלו משוטט מענין לענין כאדם השט במים ממקום למקום. אלא שכהיום הוא רק בתורה הנגלות לנו שנתלבשה בעשי'. וגם בג"ע הוא רק זיו השכינה בלבד. אבל לעוה"ב יהיו משוטטי' ע"פ עצמיות החכ' עליונ' ויהיו תופסי' אותה. שלכן נאמר ת"ח אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב שנאמר ילכו מחיל אל חיל. וזהו על פני המים על דוקא כי הם יהיו למעלה מן החכמה כנ"ל (ולכן מה שיהיו תופסי' את החכמה נק' בשם שוט' עד"מ בגשמיות כשאדם גדול מופלא רוא' בשכל שנקל לו לתופסו נק' בשם שוט' שמשוטט מענין לענין להיות כי הכל גלוי וידוע לפניו פי' ידוע דוקא ולא ויודע שמשמע שטורח א"ע עד שיודע וכל שכלו שקוע בשכל המושג אלא שהדבר ידוע לפניו כי כטפה מן הים הוא לגבי עצמיות מוחו ותבונתו לתופסו וא"ל לשום לב לעיין

בבקיאה

בפקידה כו' וכך יהיו הצדיקי' אז שטים עפ"י החכמה עילא'. כי הם עצמן יהיו למעלה מן החכ' כנ"ל. ומה שאעפ"כ ידעו את בחי' החכ' נק' בשם שוט' כי הדבר גלוי וידוע לפניו ושט מענין לענין מאחר שהוא עצמו למעלה הימנה משא"כ מי שמקבל מהחכמה כעלול מעילה הרי כל עצמו שקוע בתוכו מעט שמקבל כו' וד"ל. והמשל היותר מכוון הוא לפי' כחכם מופלא המשיג ומעיין בשכל קטן שמ"מ שכלו מתפשט על כל דבר ביחוד. אלא עד"מ הבקי בתוך מס' כשאח"כ חוזר על לימודו ושט ממקום למקום כו' כך לפני הצדיקי' שהם למעלה מהחכ' א"כ מה שהם משיגי' חכמה היינו שהחכ' גלוי' וידועה היא אצלם. וכמ"ש במ"א בענין ההפרש בין יוסף להשבטים שאע"פ שהי' מרכבה והי' בטל לאלקות תמיד מ"מ הי' מושל בכל ארץ מצרים ולא הי' מבלבלו כלל כי להיותו מבחי' אצי' שהוא אלקות אין הגשמי' מסתיר בפניו כלל. וידיעה זו שהי' יודע מה נעשה בכל הארץ לא הי' כל עצמו שקוע בזה. רק בדרך שגלוי וידוע לפניו מאחר שהוא מבחי' אצי' שהיא אלקות ממש שהוא היות כל העולמות שלמטה כידוע. ועד"ז יובן גם ברוחני' עצמו שלהיות שיתעלו בבחי' כתר ע"כ יהיו שטי' על פני המים על דוקא ובבחי' שיטה מענין לענין שיהי' גלוי וידוע כו' בלי טורח. ועד"ז הוא ענין ההשגחה פרטיות מלמעלה וד"ל).

והנה יש עוד פי' במאמר הנ"ל והוא כמשמעו מפשוטו שהקב"ה עושה להם כנפים כנשרים היינו שיעשה הכנפים להצדיקי' עצמן מהם עצמן יהיו הנשרים. וא"כ לפי הנז' במשל הנ"ל כנשר יעיר קנו כו' שנושא את בניו למעלה ממנו מובן ג"כ שהצדיקי' יעלו וישאו איזה דבר אחר למעלה מהם וגם זה אמת. ובין כך ובין כך עיקר ההעלאה הוא ע"י הכנפים דוקא כי להיות בחי' עלי' בלמעלה מהחכ' הוא ע"י המדות דוקא ששרשם שם למעלה מהחכ'. כמ"ש ריש דז"א בעתיקא אחיד ותליא. וזהו דרך הנשר בשמים וד"ל. שמא תאמר יש להן צער פי' מעתה הוא מוסיף לבאר ואומר שמא תאמר שכשיהיו מים במים שלא תהא החכמה תהא מלובשת בקיום ועשיית מע"ב אלא תהי' דבוקה בח"ע וגם ח"ע לא תהי' מלובשת בתורה הנגלית לנו כנ"ל. וגם שיתעלו עוד למעלה מעלה משהי' קודם הבריאה הגם שהי' אז ג"כ מים במים כנ"ל. ושמא תאמר שיהי' להן צער לצדיקי' כי לא יוכלו להכיל אז בחי' הח"ע הנ"ל שהיא חכמת התורה כשהיא' מלובשת בגשמיות ויהי' להן צער מזה. עד"מ בגשמיות שיש צער לאדם כשמעמיק בדבר חכמה ואינו מבין כו'. ת"ל וקוי ה' יחליפו כח ויוכלו להשיגה כנ"ל שהם יהיו גם על פני המים למעלה מבחי' חכמה כו'. והנה כ"ז הוא רק אותן אלף שני' שעתיד הקב"ה בהן לחדש את עולמו כנ"ל ונק' חד חרוב כי בו יופסד העולם הגשמי מחמת הסתלקות החכ' שכולם בחכ' עשית ובה קיום כל סדרי בראשית כנ"ל להיות דבוקה בח"ע מים במים. כמו שהי' לפני הבריאה. ואז רק הצדיקי' יהיו שטים על פני המים כנ"ל. אבל אח"כ יתחדש העולם כאשר הוא עתה. אלא שלא יהי' באופן זה כלל. ולא יהי' אז חורבן בהמ"ק. ולא יהי' צרות על ישראל. כ"א כולו טוב:

קיצור מהדרוש והארץ היתה תהו שא' שבת בראשית תקמ"ח

א **כתיב** וירא אלקי' את כל אשר עשה והנה טוב מאד ואח"כ הי' מדה ההפכי' לגמרי דכתי' וירא ה' כי רבה כו' רק רע כל היום וינחם ה'. והיינו בבחי' התהו שהיו זת"ז ומרוחקי' זמ"ז בלתי חבור כלל. ואח"כ האיר בחי' התיקון שהוא חבור עם המוחי' ע"י היותם ג' קוין ועי"ז מתחברים המדות יחד והוא מ"ש בפ' נח וירח ה' את ריח הניחוח כו' עוד כל ימי הארץ זרע וקציר כו'. והנה השבירה הי' בז"ת דנקודים אבל עולם העקודי' הוא למע' משבה"כ. וגם כל הע"ס עקודים בכלי א' וע' מזה בת"א פ' בראשית בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים ובפ' נח בד"ה הן עם אחד:

ב **ולהבין** ענין תהו ותיקון יש להקדים ענין המדות והשכל. דהנה מבואר באדר"ז דרל"ב ע"א הו"ה מההי מוחא נפקו אתכלילו במזלא ובי' תליין ובי' אחידן. ז"א בע"ק תלייא ואחיד. ועמ"ש מזה בת"א פ' יתרו בד"ה הנה להבין שרש ענין מ"ת דקי"ע ע"ג ובד"ה להבין ענין האבות הן הן המרכבה דקכ"א ע"ג ובלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ שימני כחותם פ"ד דמ"ו ע"ד בענין כחותם על לבך וימינו תחבקני רצועות תש"ר וע"ע מזה בבה"ז פ' בשלח על התוספ' שם ד"כ ע"א חלת רוחין דכלילן בתלת ע"ש דע"ז ע"ג ובלק"ת בביאור אלה מסעי דרוה"ש פ"ג בע"א קלת וע' בת"א סד"ה ועשית ציץ דקל"ע ע"ג בענין והי' על מלח אהרן וע' בלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה הראשון בענין המשל על ענין נהרא מכיפי' מבריך כו' המדות אין שרש התהוותם מהשכל כ"א מעלם הנפש אלא שהשכל גורם להתהוותם (ה'. ואפ"ל זהו כענין שלשה שותפי' באדם. ע') והשכל מראה מקום למדות שכאן ראוי לאהוב כמו אדם המודיע לחבירו שיש אוצר במקום פ' וזהו דז"א בעלמות ע"ק אחיד ותליא למעלה משרש או"א ששרשם במו"ס חכ' שבכתר וע"י מזלות כמו כח המשכיל (ה'. וע' בדרוש כשב שם משמע להיפך דמזלות דמו"ס גבוהי' מהו"ג דא"א וכמ"ש בד"ה עבדים היינו. עוד צ"ע דבכמה מקומות מבואר שיש ב' מיני מדות הא' שלמטה מהשכל הב' שלמעלה מהשכל ע' בד"ה אתם נצבים ובת"א פ' תולדות בביאור ע"פ מ"ר ובד"ה ועשית בגדי קדש בענין אה' דאברהם ואה' דאהרן ובפ' תשא בד"ה זה יתנו מהלית השקל ובד"ה ויקהל משה דאית רצון ואית רצון. ובביאור ע"פ בחקתי תלכו ובד"ה במדב"ם דרוה"ר ובד"ה נשא את ראש דרוה"ש ובד"ה בהעלתך דרוה"ר ובד"ה מי מנה בענין ויחד לבבו ועוד כמה דוכתי. אך לפמ"ש דהולדת ז"א מאו"א זהו ע"ד שלשה שותפים באדם א"ש שהמדות שלמטה מן השכל הן בחי' גוף וכלי וגולדים מחו"ב ובתוכם מתלבש האור והוא מה ששרש ז"א בע"ק וכ"מ בד"ה ויקהל משה שהרצון התחתון הוא כלי. ע'):

ג **וזהו"ע** תהו ותיקון שבתהו היו זת"ז ולכן היו המדות תקיפין כמו שהן בשרשן הזקים ובתיקון שנעשו בחי' קוין ונכנעים להמוחי' ומתנהגים ע"פ חו"ב יוכלו להתכלל יחד. ואפ"ל דזהו שהיל"ע נק' ילד מסכן וחכם לפי ששרשו מהמדות

דתיקון

דתיקון שבטלים לגבי השכ׳ וילה״ר שרשו ממדות דתהו שהם בהתגברות כו׳ ועמ״ש בת״א ד״ה המגביהי לשבת. וזהו לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז (ה׳. ואפ״ל דקאי גם על המדות שלמעלה מהשכל ממש שי״ן דכש״צ אעפ״כ טוב שיתנהגו ע״פ השכל בי״ת דכש״ב והטעם ע״ד מ״ש בת״א בד״ה אשירה לה׳ כי גאה גאה בענין לעשות לדקה ומשפט ובסידור בד״ה עבדי׳ היינו כו׳ וסד״ה מלה זו בענין בעבור זה עשה ה׳ לי כו׳. ע׳):

ד **ולכן** בעולם התהו מלך תוקף המדה (ה׳. ע׳ בת״א פ׳ נח בביאור ע״פ מ״ר. ע׳) לא יכלו להתחבר זע״ז ע״כ תחלה האיר חסד ואח״כ דין ככ״ל ס״א אבל בתיקון ע״י רך כקנה מתכללים זע״ז (ה׳. ע׳ בלק״ת פ׳ אמור בביאור ע״פ והניף הכהן אותם. ע׳) ולכן הי׳ השבירה בז״ת דתהו שהתוקף זה יש ודבר וע״כ משתלשל מזה יש גמור משא״כ רך כקנה הוא ביטול בחי׳ מ״ה (ה׳. כי הילדי׳ רכים זה משה ואהרן ונחנו מה. ע׳) וזהו שרש נה״א מבחי׳ התיקון אדם בחי׳ מ״ה ונה״ב ששרשה מהתהו בהמה מדותי׳ הזקין:

ה **ולהבין** ענין עקודים י״ל תחלה ענין מעלת בירור נה״ב ש׳ ב״ן שיתעלה בס״ג שהם הי׳ תוקף וריבוי האור וא״כ מאי מעליותא הלא מהמת התוקף הי׳ שבה״כ וי״ל אע״פ שיהי׳ בתוקף עכ״ז יהי׳ התוקף רק תוקף הביטול והיינו ע״י הביטול לאא״ס דלא מכא״מ איהו כלל כי גם הביטול דמדות ע״י המוחי׳ אין הביטול נמשך מצד השכ׳ לבד רק כקנה כ״א ע״י שאוא״ס שורה בהכ׳ ע״י שהוא כח מ״ה לכן בעקודים שקרובים יותר לאא״ס אף שהם ריבוי האור ותוקף הוא בטל לגמרי וזהו״ע בירור המדות והעלאתן שיהי׳ ז״א בעתיקא אחיד ותלי׳ שלמעלה גם מהשכ׳ כ״א מבחי׳ דלאו מכלמה״כ ועי״ז עושה שלום במרומיו בין אש ומים ע׳ בלג״ה סי׳ י״ב ומ״ש בפי׳ במלך שלמה שהשלום שלו בביאור ע״פ שחורה אני ונאוה בענין כיריעות. וזהו טוב מאד זה ילה״ר כשנהפך לטוב. שהוא מבחי׳ תהו וכשנהפך לטוב נעשה ע״ד עקודי׳ שגבוה הרבה מהתיקון דברודי׳ כו׳:

בשהש״ר ר״פ יונתי בחגוי אלוי הם כיונה אבל אלו עו״ג כמין חיות. ואפ״ל זהו בחגוי הסלע שהם האבות אוי״י ע״ד שפרש״י בעובדי׳ סי׳ א׳ ג׳ לכן רך כשופנים ע״י ששוים בהלכות כי הילדים רכים זה משה ואהרן במד״ר וישלח פע״ח בשר כתי׳ בי׳ ונרפא וע׳ בת״א פ׳ שמות סד״ה קול דודי ועלה היעולה לזה מ״ש בפרק ויש בו ב׳ פירושי׳ א׳ לשון טורח כו׳ והו״ע תיקוני המדות כו׳ לשנות רגילותו וטבעו כו׳ ופי׳ הב׳ הוא ל׳ פה רך כו׳ זה הכלל מענה רך משיב חמה כו׳ אף חימה שבו עלמו דהיינו כל המדות רעות כו׳ ע״ש וע׳ מעלין מענה רך ישיב חימה. משלי רשי׳ ע״ו. בתד״א פי״ח. של״ה רל״ב ב׳. בבחיי ר״פ ויגש ר״ח. במא״א א׳ ריש סמ״ב. זח״ב ס״פ תלוה קפ״ז א׳ מ״ב רך. בשה״מ סי׳ קס״א. בת״א פ׳ יתרו בד׳ קי״ע ע״ד סד״ה זו״ש בענין אד׳ בס ברפא כי הדגש מורה על התחלה כמארז״ל כל התחלות קשות. ובמד״ר כי תשא ס״פ מ״ב קשה עורף לשבה. ועד״ז י״ל פי׳ כארז בלבנון ישגא. וע׳ לק״ת ר״פ ראה שזהו״ע משכיל לאיתן. וא״כ מבואר משם שלא מצד המדות לבד יש קושי זו כ״א מבחי׳ משכיל

מקור השכ' כו' ואפ"ל משכיל זהו מקור השכ' ושם שייך בחי' איתן וקושי. וי"ל בחי' זו למעלה מבחי' קשה עורף כי הוא האיתן שבמשכיל שהוא פנים. אל ירך לבבכם כו' במ"ש בסוף שביטול המדות ע"י השכ' הוא ג"כ מצד הסתרת אא"ס בשכ' ואעפ"כ אינו דומה לביטול שבעקודי' שזהו ע"י הגילוי שלמעלה מבחי' ע"ס. אפ"ל הרי עקודים ע"ס אלא י"ל ע"ד ע"ס הגנוזו' שאם אינן בהתחלקות הכ' בחי' בפ"ע חסד בפ"ע אלא כולן כלולים יחד כמו הכחות כשהם כלולים בעלם הנפש. א"כ בחי' זו למעלה מהשכ' שהיא בחי' אחת. ואפ"ל לפ"ז הפסוק והשיב לב אבות על בנים שיהיו בז"ת תמיד קבועים ג"ר ויהי' עי"ז בחי' רך כקנה. אך ולב בנים על אבותם ר"ל שגם המעלה שיש בז"ת שהוא ענין יפה כח הבן מכח האב שבורא הקושי בהמדות נמשך מלמעלה מהשכל כנ"ל. וע' בת"א פ' יתרו ד"ה ענין האבות. ישיב בחי' זו ג"כ על אבותם שבחו"ב יאיר ג"כ בחי' זו מע"ק כו' ע"ד משכיל לאיתן כי משכיל מו"ס יאיר בחו"ב כו'. ומכ"ז יובן ענין רק באבותיך חשק הוי'. וזהו"ע הן הן המרכבה שהן מעלים חו"ב כו':

לענין רך כקנה קנה גימ' יוסף קולמוס גימ' רמ"ח (יאהו"ה) א"כ קנה הכ' קנה בינה ול"ע מענין גער חית קנה כענין קנה בים ובפרדס ערך קנה פי' כי זלע"ז עשה אלקי' ופי' קנה מחבר לב ומוח הייני הכ' מוחא עם בינה ליבא. ועמ"ש בת"א דקנה זהו שר המשקי' הממשיך לאלוהות המוח אל הלב כו' ובלעו"ז מים הרעי' תענוגי' גשמי' וא"כ פי' ושאבתם מים המשכות ע"י הקנה מהמוח כו' וע' במא"א אות קו"ף סכ"ז ול"ז מענין קנה. ופי' קנה הכ' זהו מה שמא"א נעשה כתר לאו"א מבחי' זו"ה. והנה ישראל ז"א מדות מתקשראן באורייי' או"ב והתו' חו"ב מתקשראה בקודב"ה כתר. וזהו התו' עוז ותוסי' כח לנה"א שהרי החו"ב ג"כ מוחי' שצ"ל תוקף המדות אליו ית' וגם ע"י קודב"ה המאיר בתו' נמשך התוקף ממקור המדות שבע"ק כי או"א מלבישי' חו"ג דא"א וזהו"ע כשב. ותוסי' לנה"ב שמהלשת כח תוקף מדותי' כו' ותהי' ככנע לנה"א. ולפ"ז פי' תשובה בחילה יתיר י"ל מה שז"א שרשו עליון מהו"ב כו' ע' ביאור הזוהר השמים דרוה"ש. פי' שרש ז"א מגלגלתא כתר שבכתר ושרש חו"ב ממו"ס ע"י ב' מזלות ונוצר ונקה. ערובין פ"ק י"ג ב' מפני מה זכו ב"ה לקבוע הלכה כמותן מפני שנוחין ועלובין הן ור"ל שהיו בבחי' רך כקנה ע"י המשכת המוחי' בהמדות לרככן. וכיון שהמשיכו מוחי' זכו לקבוע הלכה כמותן כי או"א דא"א אלקי' דוקא אבל ההלכה נמשך מבחי' והוי' עמו וכמו בת"ת מאיר ס' הוי' ע"י שמחבר חו"ג ומרכך הגבורה כו' ומשם שרש ההלכה שקו האמצעי זהו דרך ישרה וכעד"ז הוי' בחכ' והמשכות המוחי' במדות י"ל ג"כ ע"י ת"ת דעת מחבר חו"ב יעשה שלום לי וא"כ ממשיך מוחי' במדות. בד"ה הללו. א"כ ע"י ת"ת שרש החבור מהכתר שלמעלה גם מהחכ' ועכ"ז ע"י נוחין ועלובין שממשיך מחכ' נמשך והוי' עמו:

ומב"ז י"ל ענין השם שלם הבור י"ה עם ו"ה הייני כנ"ל בענין והשיב לב אבות כו' ולב בנים כו' ולכן לפעמים נלאוני בני כו' והי' כו' מורה על שמחה ע' בלק"ת סד"ה וכל בניך:

י **מד"ר** פ' שמות תוך פ"ב דק"כ ע"א ע"פ ומשה הי' ד"א ומשה הי' כל מי

שכתוב בו הי' מתוקן לכך. הן האדם הי' מתוקנת היתה המיתה לבא לעולם שנא' וחשך ע"פ תהום זו המיתה שמחשיך פני הבריות כו' בנח כתי' תמים הי' מתוקן הי' לגאולה עכ"ל. וי"ל כי המיתה נמשך מעולם התהו שהו"ע שהי' בוהו עולמות ומחריבן. והורבן זה נק' מיתה דהיינו ענין זמ"ל דתהו שנא' בהם וימלוך וימת כו' וע' מזה בהרמ"ז פ' בחקותי דקי"ג ע"ב בענין הטעם שעני חשוב כמת מפני שהוא אחוז בעולמות שגם היתה מיתת הזמ"ל כו' וגם הוא החסרון והמות והפירוד כו' כי ג' אותיות מות הם בבי"ע כו' ואילנא דחיי הוא ז"א דאצי' דתיקון כו' עכ"ד ולכן מרומז ענין המיתה ג"כ בפסוק וחשך ע"פ תהום שהוא מבחי' ג"ק שנתהוו ממה שנפל מעולם התהו. והנה עיקר עבודת האדם לתקן עולמות הנפרדים שהם בי"ע שיהיו ע"ד עולם האצי' כמ"ש בת"א פ' בראשית בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים. ולכן י"ל זהו ע"י המיתה ג"כ שנעשה בבחי' תהו ומזה יומשך התיקון כמו שא"א להיות התהוות יש מיש אלא ע"י שיבא היש תחלה לבחי' אין. הייינו עד שנרקב הגרעין בארץ אז דוקא מתלבש בו כח הצומח בת"א פ' ויקהל בד"ה קחו מאתכם תרומה וע' פרדס ערך מות ובמא"א אות מ"ם סל"ג. ואולי יש להעיר מפ' כי עזה כמות אהבה:

ז **במד"ר** פ' וארא פי"ד ע"פ ויט משה את ידו על השמים ויהי חושך אפלה מהיכן הי' החשך ההוא כו' עד כך הרשעים שנא' והי' במחשך מעשיהם לפיכך הקב"ה מכסה עליהם את התהום שהוא חשך שנא' וחשך ע"פ תהום עכ"ל. וכ"ה במד"ר ר"פ במדבר ולפי שהן חוטאין הקב"ה מורידן לשאול שהיא חשיכה ומכסה עליהם את התהום שהוא חשך שנא' וחשך ע"פ תהום הוי צדקתך כהררי אל כו' משפטיך תהום רבה עכ"ל וכ"ה ג"כ בפ' נח ר"פ ל"ג. ובפרדס ערך חשך ג' מיני חשך הם בכתר בזולת פנים אחרים שהם א' בגבורה וא' בקליפות והשנים אלו באדנות בשער הגוונים עכ"ל. ובמא"א אות ה' סס"א וחשך תמיד מצד הגבורות. חשך ר"ת חמור שור כלב שולטים מסיגי הגבו' כו' וזהו תשת חשך ויהי לילה וקליפות כלב עמלק עכ"ל וע' זח"ב תרומה דקמ"ע סע"ב ועמ"ש ע"פ ויקרא אלקי' לאור יום ולחשך קרא לילה וכפי המד"ר הנ"ל כענין זה הוא במד"ר פ' אמור ר"פ כ"ז גיהנם חשך דכתי' יהי דרכם חשך וחלקלקות ותהום חשך שנא' וחשך ע"פ תהום ורשעים חשך שנא' והי' במחשך מעשיהם ושעי' כ"ט יצא חשך ויכסהו חשך שנא' כי בהבל בא ובחשך ילך ובחשך שמו יכוסה קהלת סי' ו' עכ"ל:

ח **במד"ר** ויקהל ר"פ חמשים ויעש בצלאל את הארון הה"ד פתח דבריך יאיר מבין פתאי'. תלים סי' קי"ט. בשעה שברא הקב"ה עולמו הי' כולו מים במים שנא' וחשך ע"פ תהום ריה"ו ורכ"א ריה"ו אומר האור ברא תחלה ואח"כ העולם כו' וע' מזה במד"ר פ' בראשית ר"פ ג':

ט **ר"פ** תזריע. ורוח אלקי' מרחפת ע"פ המים זהו רוחו של מלך המשיח עמ"ש ע"פ לא ידון רוחי באדם. ובמד"ר פ' אמור תוך פל"א דר"א ע"ד בענין כתי' למאור להעלות נ"ת. ר' ברכי' אומר הגלגל הזה של עין אין אדם רואה מתוך הלבן שיש בו אלא מתוך השחור (ע' בלק"ת סד"ה כנשר יעיר קנו בענין ילבנו

כאיבון

כאישון עינו ע"י החשך שמחשיך אדם במרירות נפשו עי"ז מאיר רצה"ע בחי' באור פניך כי רציתם כו'). אמר הקב"ה מה מתוך חשיכה בראתי לך אורה ולאורך אני צריך. אמר ר' אחא ה' חפץ למען צדקו יגדיל תו' ויאדיר. ר' ברכי' אמר אוחרי והארץ היתה תהו ובהו מה כתי' בתרי' ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור אמר הקב"ה מה מתוך חשיכה בראתי לך אורה ולאורך אני צריך א"ר אחא כו' וכנ"ל וא"כ יש לפרש הענין שמתוך החשך שמשבה"כ מעולם התהו בראתי לך אורה עולם התיקון. ועמ"ש ע"פ מא' הזהר פ' תזריע דמ"ז ע"ב ע"פ וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החשך והמכוון שמהבירור מהחשך מזה נעשה יתרון בהאור כו' והוא כנ"ל ממשל גלגל העין שהראי' דוקא מתוך השחור שבעין ולא מן הלבן שבעין דהיינו בחי' שם ב"ן שע"י הבירור עולה למעלה מש' מ"ה היינו בבחי' ס"ג ושם מאיר ש' ע"ב בחכ' בחי' ראי' כו'. וז"ש בילקוט במיכה ע"פ כימי צאתך מאצ"מ אראנו נפלאות אראנו מה שלא הראתי לאבות כתי' נורא תהלות עושה פלא ונסים וגבורו' שאני עתיד לעשות עם הבנים כתי' אראנו נפלאות כו' עכ"ל שם ברמז תקנ"ט. והנה עושה פלא זהו ההמשכה מבחי' כתר הנק' פלא ומשם מאיר ע"י ההכ' אאלפך חכ' כמ"ש בקונטרס שבס"ם הבאי פ' בשלח סי"ח ועכשיו נא' לעושה נפלאות גדולות לבדו שאין בעל הנס מכיר בנסו ולע"ל נא' אראנו נפלאות שיהי' גילוי הכתר בבחי' ראי' וכמ"ש לע"ל בעטרה כו'. וראי' זו נמשך מבירור החשך שהוא מבחי' והארץ היתה תהו ובהו וחשך כו'. ויש להעיר מענין ועיניו מאירות כשמש וכירח דר"ל שלא כמו עכשיו שאין העין רואה אלא ע"י אור השמש או הירח ולע"ל לא תצרך העין לאור השמש והירח כ"א תהי' רואה ומאירה מצד עצמה:

י **במד"ר** פ' בחקותי ר"פ ל"ו על דעתי' דב"ה דאמר הארץ נבראת תחלה וא"כ שמים דכתי' והארץ היתה תהו ובהו והארץ כבר נבראת:

ויאמר אלקים תדשא. פ"ק דר"ה די"א ע"א בתשרי נברא"ע שנאמר תדשא כו' פ"ג דחולין ד"ס ע"א. יר"ק ספי' ה' מהו עשב א"ל בזמן שהעולם מתוקן כל עשב שהם הספירות משופעים שפע כו' רבות בראשית ספ"ה ר"פ שמיני קע"ו ד' נשא פי"ב רמ"ז ב' גבי מרכבו ארגמן דשא עשב עץ פרי זח"א י"ה ב' י"ע א' זה"ב סדר בא ל"ה א' תרומה קע"ה סע"א קע"ז א' דרמ"ה סע"ב של"ה ה' א' י"ע א' קמ"ה א' רס"ע ו' רע"ע ב' שמ"א א' עמ"ש מפסוק זה ע"פ שבת שבתון הוא כו' בפ' אחרי ע"ז ל"א בפ"ך כ' בשם הר' שמשון תדשא הוא אם דת דהיינו ענין התורה:

ויאמר אלקים תדשא הארץ. זח"א ד"ה ע"ב. די"ח ע"ב. דשא י"ל פרשו מיחוד חיצוני דאו"א להויות העולמות שאינו נפסק ע"כ צומח מאליו תמיד אבל עשב מזריע זרע מה שזורעין וצומח זהו יחוד פנימי דאו"א שע"י אתעדל"ת דוקא. ולענין ב"פ כי טוב שנאמר ביום ג' יש להעיר ממ"ש בזהר ויחי דרי"ו ע"ב הא לך שבע עשר שנין האלין כו' (כי טוב גימט' י"ז) דהיינו מ"ש ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה

שנה. ופי' בבה"ז שם כי הנה אלה תולדות יעקב תפארת הוא ע"י יוסף בן שבע עשרה שנה בחי' אמרו לצדיק כי טוב יסוד המקשר ומחבר וז"ל את השמים ואת הארץ ר"ת גימט' י"ו. אך כל המשכות אלו באצי' עדיין. והנה המל' יש בה שני בחי'. הא' כשהיא באצי'. הב' כשנעשית עתיק לבי"ע כמ"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה. וזהו ענין ויחי יעקב באמ"צ שבע עשרה שנה להמשיך בחי' כי טוב הנ"ל גם בבי"ע הנק' אמ"צ כו' וכמ"ש בת"א ע"פ היד הגדולה אשר עשה הוי' במצרים כו'. ואפשר להעיר מכאן לענין יום טוב שני של גליות. כי פי' יום טוב היינו גילוי בחי' טוב הנ"ל. אך ביו"ט ש"ג כשהמל' ירדה לבי"ע גם בבחי' זו צ"ל המשכת בחי' טוב הנ"ל והיינו יו"ט שני וזהו ע"ד ויחי יעקב באמ"צ שבע עשרה שנה כו'. ובהרמ"ז ויקרא בתחלתו על דף הראשון משמע ב' המאמרות דיום ג' זהו הא' כשהמל' בחי' ד' הב' כשנעשית ה' וזהו ענין יהודה. ועמ"ש מזה בד"ה וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל כו' ובשנה הרביעית כו' ובשנה החמישית כו' ע"ש. וא"כ לפ"ז בחי' כי טוב הב' י"ל בחי' גבוה יותר. היינו ע"ד ב' בחי' דודי דו די כו'. גם ע"ד ב' בחי' הא' משמח חתן וכלה הב' משמח החתן עם הכלה שוין בקומתן כו' או כענין מוסף דשבת כו'. גם עפמ"ש בזהר ויקרא די"ב דבחי' תדשא הארץ כו' זהו בחי' שבת שאז מתמלאה המל' שפע מלמעלה ועי"ז מוציאה פרי. א"כ לפ"ז בחי' כי טוב הנאמר במאמר זה זהו עדמ"ש גבי שבת מזמור שיר ליום השבת טוב להודות. ועמ"ש בז"ה הרמ"ז בפ' פקודי דר"כ שאז מאיר טיב אורות העליונים מבחי' שם ע"ב שהם בחי' היותר גבוה היינו חכמה דאבא כו' ע"ש. ועוי"ל בענין ב"פ כי טוב שהוא כענין שלום שלום לרחוק ולקרוב. יסוד אבא ויסוד ז"א והוא כענין שלום בפמליא של מעלה ושלום בפמשמ"ע והן ג"כ ב' ההמשכות שע"י מ"ע ועי"י מל"ת וה"ע ב' בחי' חתן וכלה הנז' בד"ה שה"ש. וזהו ענין ירושמ"ע וירושמ"ע וכנודע מענין ולא אבא בעיר ירושמ"ע עד שיכנס בירושמ"ע לכן ביום ג' נאמר ב"פ כי טוב. עוי"ל כי הנה את האור כי טוב ויש ב' בחי' אור ע"ד ושמתי כדכד ב"פ כ"ד שהן שמשותיך ב' בחי' שמש. שמש הוי'. שמש צדקה. והנה ואהבת ב"פ אור. והוא חשבון אור א"ס. וחשבון מקור חיים. וחשבון שחוק. להעיר מענין טוב לשמים וטוב לבריות ספ"ק דקדושין ד"מ ע"א ומענין לצדיק וטוב לו:

ב **זהר** בראשית י"ח ב' פי' דשא הם בחי' יולד משרתים שהן חדשים לבקרים ברבות באיכה ע"פ חדשים לבקרים. וזהו ענין מצמיח חציר לבהמה ע' בזהר פינחס דרי"ז ע"ב וע' בת"א בפ' פינחס בד"ה קדש ישראל מה שביאר אדמו"ר נ"ע ענין תדשא הארץ ע"ד יוצר משרתים ושזהו ענין ראשית תבואתה תבואתה ה' תתאה. הנז' בפ' ויחי דרכ"ו סע"ב. וא"כ מדבריו נראה שזה הוא נמשך מיחוד חיצוני דאו"א להחיות מאין ליש שמשם נמשך בה' תתאה להיות תדשא הארץ דשא כו'. והיינו שמשם שורש המלאכים הנ"ל הנקראים יוצר משרתים ולכן מתחדשים בכל יום חדשים לבקרים מבחי' המחדש בטובו בכל יום תמיד. ובד"ה והניף את העומר פי' שהם מתבררים בכל יום ממה שנפל בשבה"כ בק"נ. וע' בהג"ה כי' כ' בד"ה איהו וחיוהי וז"ל ועי"ז יש כח ועוז בשיוב הכלי

דמל' דמל' דעשי' שביסוד העפר והוא מאמר תדשא הארץ וכו' להיות פועל כו' להצמיח עשבים ואילנות כו אלא שיש מהן ע"י העלאת מ"ן והם הזרועים והנטועים ואעפ"כ הם כמו יש מאין כו' והנה הפירות שע"י העלאת מ"ן היא הזריעה והנטיעה הם משובחים מאד מאד מהעולים מאליהם מכח הצומח לבדו שבארץ ומזה נשכיל המשכת אורות עליונים באבי"ע עכ"ל. והיינו שהעולים מאליהן למעלה זהו ענין יחוד חיצוני דאו"א להחיות העולמות ומה שע"י זריעה ונטיעה זהו יחוד פנימי דאו"א. בס"ך בשם הר"ש פי' תדשא אשדת ע' מ"ש בד"ה האזינו השמים דרוש השלישי בענין כשעירים עלי דשא:

ג זח"ב ס"פ תרומה בספד"ל פ"ב דקע"ז ע"א בזמנא דמטי תשרי ירחא שביעאה משתכחי אלין תליסר בעלמא עלאה ומתפתחן תליסר תרעא דרחמי. בההוא זמנא דרשו ה' בהמצאו כתיב. ויאמר אלקים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי וגו' היינו דכתיב ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש בערב. בהאי זמנא אד' הוי' אתה החלות וגו'. ומצאתי פירוש בספר הדרת פ"מ בסופו משום שאמר י"ב פעמים אלקים בפ' בראשית קודם פסוק ויאמר אלקים תדשא כו' ובפסוק זה הוא פעם השלשה עשר וזהו ענין התגלות י"ג מדה"ר. גם בפסוק זה עד עושה פרי למינו יש י"ג תיבות עכ"ד. ובספר אור ישראל ה' יוהכ"פ פי' כי ועניתם את נפשותיכם בתשעה זהו מארז"ל כל האוכל ושותה בתשיעי כו' וכונת אכילה ושתי' זהו כמ"ש ואכלת ושבעת וברכת את כו' שממשיך הברכה במדת מל' ארץ העליונה והו ענין תדשא הארץ דשא כו' שהארץ מוליאה זרע ממה שקיבלה משמים שהוא ז"א כו' ועמ"ש בד"ה והי' מספר בענין פקדת ארץ ותשוקקיה כו' ע"ש וזהו יחוד ז"ה. ואח"כ יחוד י"ה זהו ענין יוהכ"פ כי ביו"ד נברא העוה"ב שהוא ה' שמשם ה' מינויים כו'. ואפ"ל עפמ"ש יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי כשעירים עלי דשא וכרביבים עלי עשב נמצא הדשא והעשב הם המשכות הנמשכים ע"י מטר וטל שהוא ענין י"ג מדה"ר כמ"ש כי כאשר ירד הגשם והשלג כו'. והדמ"ו כ"ע פי' דשא ועשב ה"ע משנה ותלמוד לכן ע"י ועניתם בתשעה כו' היינו יוהכ"פ נמשך בהי' גשם נדבות וטל להיות תדשא הארץ כו'. עוי"ל כמ"ש ע"פ כתפוח בעצי היער כן דודי בין. תיקון ואמת נק' תפוח וי"ב תיקונין נק' עצי היער כי הן בחי' שערות וזהו ענין תדשא כו'. גם כמ"ש בענין ונתתי עשב בשדך לבהמתך עשב ע"כ סי"ן מאכל לנה"ב וזהו נמשך ע"י ועניתם כו' שעי"ז נמשך המזון רוחני. וע' ברכות בשה"ש כ"ז ב' ס"פ נופת תטופנה מענין בנאות דשא כו' בעשב השדה כו' כריח לבנון והם הארות א"א:

ד עוי"ל כי ביום השלישי שנאמר בו ב"פ כי טוב והיינו עבור יום ב' שלא נאמר בו כי טוב לפי שהוא בחי' גבורה ויהי מבדיל כו' וא"כ ביום ג' שנאמר בו ב"פ כי טוב ע"י תפארת ממתיק הגבורות וזהו ענין יוהכ"פ יום המתקת הדין וזהו פי' לילו כיומו שלילה המורה על גבורה ודין הוא כיומו והסדים כמ"ש בעו"ב סי' תר"י. וי"ל בענין כפילות כי טוב ע"ד טוב לשמים וטוב לבריות ספ"ק דקדושין ד"מ ע"א ונק' לצדיק כי טוב. ואפ"ל שהוא יסוד אבא ויסוד ז"א. וע' בזהר בראשית ד"ל ע"ב

מענין טוב ודמ"ו ע"א מענין ב"פ כי טוב ובסה"מ דס"ה ע"ב מפני שביום ג' שהוא ת"ת נתגלה שרש מדת מל' שהיא שלימות הגבורה ע"כ נאמר בו ב"פ כי טוב. והנה פעם ב' כי טוב נאמר גבי תדשא הארץ. לכן ז"ש ועניתם כו' בתשעה לחדש בערב דוקא להיות לילו כיומו ממש שנמתקו גבורות דנוק' להיות כיום וחסדים. וז"ש תדשא הארץ היא הנוק' שמקבלת המיתוק מהחסדים ע"ד אשה כי תזריע וילדה זכר וזהו תכלית המכוון. לכן ז"ש ועניתם כו' בערב כו'. שעי"ז יבא להיות תדשא הארץ כו'. ופי' זה כ' עיקר יותר. ועמ"ש ע"פ וראית בשביה כו' עד ואח"כ תבא אליה ובעלת וזהו ענין יוהכ"פ. ור"ל שאז נמשכים במל' האורות עליונים וזהו ענין החתימה להיות חיים טובים ופרנסה כו' שכ"ז מקבלת המל' מלמעלה מעלה. גם בני חיי ומזוני במזלא תליא שהוא כתר. וזהו ענין תדשא הארץ דשא עשב כו' עץ פרי כו' שהם מלאכים ונשמות שכ"ז נמשך לה מלמעלה ביוה"כ ולכן לזה צ"ל ועניתם את נפשותיכם בתשעה כו'. ורא' לזה שבזהר פ' ויקרא די"ב פי' שמאמר תדשא הארץ זהו מכוון עם דבור זכור את יום השבת והיינו משום שבשבת המל' מתמלאת משפע העליון כו' כנודע מענין שער החצר הפנימית כו' וביום השבת יפתח וכמ"ש מזה ע"פ מאמר הזהר ר"פ נח ע"פ אלה תולדות נח. הרי שזהו ענין תדשא כו' עץ פרי כו' כי בן פורת יוסף כו' ועד"ז פי' כאן ג"כ בחי' זו על בחי' גבוה יותר דהיינו בחי' שבת שבתון שי"ל שאזי מקבלת מיסוד דעתיק עדמ"ש סד"ה כי ההרים ימושו שע"י התשובה נאמר וברית שלומי לא תמוט כו'. ועפ"ז אפשר לפרש ענין צמיחה זו ע"ד שנת' בד"ה כי כארץ תוציא צמחה כו' שהוא הצמיחה שע"י מעשה המצות וזהו ענין הגילוי שבשבת. כן אד' הוי' יצמיח צדקה זהו הצמיחה בר"ה ויוה"כ ע"י התשובה דהיינו ע"י ועניתם כו' בתשעה כו' שעי"ז הגלוי שבת שבתון הוא ע"ד מזרעת תחלה יולדת זכר. וז"ש לע"ל לעת ערב יהי' אור שיתהפך החשכה דבי"ע לנהורא כמו אלי' ועמ"ש סד"ה והי' מספר בענין כי גדול יום. וביוהכ"פ שהוא עוה"ב לכן אומרים בשכמל"ו בקול רם יחו"ת כמו יהו"ע. וזהו בתשעה לחדש בערב דוקא שיהי' לילו כיומו. כי גדול יום כו'. עוי"ל עפמ"ש בזח"ב בא ל"ה א' שלהיות תדשא הארץ זהו ע"י שנמשך כח מלמעלה לשכך כח התנין הגדול הרובץ במים תחתונים שנגדל ביום ב' והוא א"א דקליפה שמונע בחי' תדשא הנ"ל. וכ"כ מהרח"ו שלא היתה הנוק' יכולה לקלוט והיו הנפילים בארץ עד שנמשך כח מהדר יסוד דא"ק לבטל הגבורות אזי הי' הקליטה וזהו ענין תדשא הארץ כו'. ועמ"ש מענין קליטה בד"ה ה' לי בעוזרי שבחי' זו בעבודה שיוקלט גילוי אלקות בתוך תוך הלב להיות יתד תקוע שלא תמוט. א"כ להכי שייך בחי' זו ביוהכ"פ שאז נמתקין הדינין ואין לשטן שליטה כו' ועי"ז יוכל להיות הקליטה. והיינו שאזי המל' כמו הבינה כו' ואין שם מונעים כו'. וע' עוד מענין תדשא זח"ג פינחס דרי"ע ע"ב ובפי' הרמ"ז שם:

ה **עוי"ל** עפמ"ש בשל"ה פ' בראשית דרס"ע א' דפי' עץ פרי שיהי' טעם העץ כטעם הפרי זהו ענין בצלמנו כדמותנו הנשמה והגוף יהיו בשוים קדש ולא יהי' הקליפה מבחלת רק שיהי' הגוף קדוש ונשמה קדה"ק כו'. וגילוי זה יהי' לע"ל

שנאמר

שנאמר ולא יכנף עוד כו' ולכן שייך פסוק זה לימוהכ"פ הרומז על עוה"ב שגם הגוף לא יהי' צריך לאכילה ושתי' כמו הנשמה וזהו יהי' העץ כי האדם עץ השדה כמו הפרי שהיא הנשמה. וז"ש ועניתם כו' ע"ד העוה"ב אין בו אכילה ושתי'. וזהו שביוהכ"פ אילו כיומו בשכמל"ו בקול רם. וזהו ענין והי' הוי' לי לאלקים שבחי' אלקים זהו שם הוי' ממש אור הלבנה כאור החמה. א"כ הוא כיומו. וכ"ז שאין טעם העץ והקליפה כטעם הפרי נמשך משם אלקים המסתיר כו' משא"כ כאשר והי' הוי' לי לאלקים כו':

ו **רבות** בראשית ספ"ה אמר לה הקב"ה תדשא הארץ דשא כו' עץ פרי מה הפרי נאכל אף העץ נאכל והיא לא עשתה כן אלא ותוצא הארץ דשא הפרי נאכל והעץ אינו נאכל עכ"ל. וז"ל רש"י בפי' החומש עץ פרי שיהא טעם העץ כטעם הפרי והיא לא עשתה כן אלא ותוצא הארץ עץ עושה פרי ולא העץ פרי לפיכך כשנתקלל אדם על עונו נפקדה גם היא עכ"ל. וביאר זה השל"ה ר"פ בראשית דרס"ע ע"א וז"ל סוד צלם ודמות הוא נשמה וגוף וכביכול כמו שה"ש נשמה באלי' ומתייחד עמהם כן הנשמה בגוף (עמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה זכור ושמור בדבור אחד בפירוש איהו ואיהוי חד ומ"ש בלג"ה ע"פ וילבש צדקה כשריון) כו' וכלל הענין כי מתדמה לנשמה בסוד מלילין תיק הספר עם הספר (וכן למעלה התיק והנרתק הוא שם אד' לשם הוי' ועמ"ש ע"פ לא ידון רוחי האזיר רוחי לנדנה) וכן יהי' לעתיד ומלאה הארץ דעה אף החומר שהוא אצליי יהי' דעה כו' תכלית הבריאה היתה להיות האדם ישר בגוף ונפש הגוף קדש והנשמה קדה"ק (וא"כ זהו ע"ד כמו שז"א הנק' קדש הוא כלי לבחי' ע"י הנק' קדה"ק) כולם חיים משכילים כו'. וכן בשעת בריאה לוה הש"י לארץ שתוליא עץ שיהי' טעם העץ כטעם הפרי והיא לא עשתה כן כי ידעה שהקב"ה גונז אור הראשון עכ"ל. ויש לבאר דבריו כמ"ש ע"פ כי האדם עץ השדה. שבחי' אדם נק' עץ השדה. וא"כ זה שיהי' טעם העץ כטעם הפרי היינו שגם הגוף יהי' מזוכך בתכלית. וע' זהר פ' שלח דקנ"ה ע"פ היש בה עץ אם אין שבחי' אין זהו למעלה מבחי' עץ כו'. וגו' מזה בלק"ת פ' שלח סד"ה אגי דפ' ציצית עץ מלשון עלה הוא בחי' חכמה. וא"כ י"ל הנשמה בחי' אין והגוף מבחי' עץ הנ"ל וזהו עץ פרי כו':

ז **ד"ל** האזמו"ר ז"ל בד"ה קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. יולר משרתים הם המלאכים שמתהוים בכל יום לומר שירה לפניו. ובאמירתם מתבטלים לגמרי. דהיינו שחוזר כח גילוי ההתהוות למקורו להיות בכח ולא בפועל. וזהו תדשא הארץ דשא פי' הארץ בה"א היא הארץ העליונה כמו שהארץ הגשמיות מגלה כח הצומח אשר בקרבה בכל יום להוציא מיני צמחים כן הארץ העליונה מגלה כח ההתהוות אשר בה (ע' של"ה בהקדמה כי ארץ ל' רצון שנעוץ תחלתן בסופן ועמ"ש מזה ע"פ המגיד מראשית אחרית ומקדם כו' ומ"ש בד"ה ויגש אליו יהודה) לבריאה ולהתהוות יש מאין. ובזה נתהווים מלאכים בכל יום שיאמרו שירה ויתבטלו למקורם והם הנקראים דשא (והיינו כי ארץ לשון רצוא כמבואר בת"א פ' בראשית בד"ה כי כאשר השמים החדשים. וע"כ מוציא דשא הנ"ל שהם בבחי' רצוא להתבטל במקורם) וע"ש שהם הנק' תבואתם ה"א. והם הנק' בני אלים. וישראל נקראו ראשית תבואת ה"א כי הנשמות יש להם עלוי'

בחכמה עילאה ועי"ז גם בחי' המלאכים הנ"ל הנקראים חבורת ה"א. שהיא חכמה שבה ועל ידה מחדש בכל יום תמיד מע"ב. יש להם ג"כ עלי' בחכמה עילאה יעו"ש. והיינו כי המלאכים הנ"ל נק' דשא ולמעלה מהם הוא בחי' עשב ולמעלה מהם הוא בחי' עץ פרי עושה פרי שזהו בחי' כי האדם עץ השדה. לכן בהם ועל ידם הוא עליות בחי' דשא וגם בחי' עשב כו':

ח **זח"ב** פ' תרומה דקע"א א' כתיב בנאות דשא ירביצני. נאות דשא אלין אינון מקורין עלאין (נו"ה דז"א) דכל מזונא וספוקא אתי מנייהו (ע' בהג"ה סי' ע"ו גבי ובחי' עלה זו נק' נו"ה כו' וגם נו"ה נק' שחקים ורחיים שטוחנין מן לצדיקים. וע' זהר ס"פ בלק דרי"ב סע"ב ממעיני הישועה אלין או"א. ד"א אלין נו"ה ועיין ביאור אלה מסעי דרוש השני מענין נו"ה. וע' זהר ויצא ע"פ והנה שלשה עדרי צאן רובצים. וע' בד"ה למנצח על השמינית) נאות אלין אקרון נאות יעקב (אפ"ל משום שנו"ה נק' וכל בניך למודי הוי' ע' זהר ס"פ צו דל"ה ע"א ובמא"א למ"ד סכ"ע למודי הוי' נו"ה למודי הת"ת הנק' הוי'. גם אימא הנק' לימוד עד שם מתפשטת עכ"ל. וע' בזהר פ' אמור ד"ל ע"ב שמשם שורש הנביאים והם נקראים למודי הוי'. ולכן הם נקראים נאות יעקב) נאות דשא בגין דאית נאות לבר דאקרון נאות מדבר (פי' נו"ה דנוק' הנק' מדבר) וע"ד בנאות דשא. היינו כי נאות דשא זהו מה שנמשך מנו"ה דז"א ע"י נו"ה דמל' שמשם נמשך הנבואה וגם להיות בחי' למודי הוי'. ולפ"ז פי' דשא קאי על עסק התורה וכמ"ש הס"ד תדשא היינו אש דת. וכן בלק"ת פ' האזינו בד"ה האזינו השמים דרוש השלישי פ"ז גבי כשעירים עלי דשא דהיינו עסק המשניות והארץ היא תשבע"פ. ואי תימא הכתיב תדשא הארץ דשא דהא איהו לתתא אלא דשא מאינון נאות אתיה (היינו שנמשך מנו"ה) דאתיילד ואצמח מנייהו (נ"ב הם נו"ה דנוקא בחי' ביעין שבילי הזרע עכ"ל המק"מ והיינו כמ"ש בזהר בראשית דכ"א סע"ב ואדיק לצבאות אקרי מ"ט בגין דכל צבאות ומשריין עילאין מניה נפקין עכ"ל וצבאות הם נו"ה דהיינו שהם המריקים השפע ליסוד והוא ע"י המל' מוליד לצבאות ומשריין עילאין בבי"ע. והם הנקראים דשא שהם בחי' יוצר משרתים כנ"ל ולכן נקראים נאות דשא. והנה בת"א פ' ויחי בד"ה אוסרי לגפן פי' וקדושים בכל יום יהללוך שבחי' יוצר משרתים נק' וקדושים בכל יום וע"י שמשיגים התהוותם בכל יום מאין ליש והוא בחי' ושמך קדוש מהללים להתכלל ולהתבטל במקורם וע"כ נק' וקדושים ע"ש שמשיגים בחי' ושמך קדוש כו'. אבל ישראל הם מקדשי שמך שממשיכים מבחי' אתה קדוש בבחי' ושמך קדוש יעו"ש.

וזהו מעלת עץ פרי עושה פרי על בחי' דשא הנ"ל כמש"ל בסעיף שלפני זה:

ואחר שיצא לנו דפי' תדשא הארץ דשא זהו ההמשכה מבחי' נאות דשא היינו מנו"ה דנוקא והם מקבלים מלמעלה. לפ"ז שפיר י"ל ג"כ דזהו המחדש בכל יום מע"ב שהמשכה זו באה מחו"ב תרין ריעין אין ויש כו'. אלא שההפרש בין דשא לעשב מזריע זרע היינו שדשא הוא הנמשך מאליו כו' ומזריע זרע הוא הנמשך ע"י העלאת מ"נ כו' אחר המשכה דאהבה שרפה מיחוד חיצוני דהו"ב והשני' מפנימי' הו"ב ועמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בביאור השני שע"פ יונתי בחגוי ושם פ"ג:

ותלמיד

ט **ותלמיד** הארי"ל בפי' הספד"ל פי' עשב הוא ת"ת. עץ עושה פרי הוא היסוד. כי אלה תולדות יעקב הוא ע"י יוסף כמלא פסוק זה מורה על יחוד זו"כ למיעבד פירין. ועמ"ש ע"פ בן פורת יוסף. וזהו ענין ועניתם את נפשותיכם. נפש הוא המל' ועניתם להמשיך בחי' עונתה. וזהו בחשעה לחדש היינו יסוד בחי' יוסף. בערב לי' עירוב שמערב הו"ג שממתיק הגבורות. ועמ"ש מענין שכינה במערב בד"ה הנותן לשכוי בינה. ויש לומר ג"כ מלשון לרוכב בערבות וזח"ב תרומה קס"ה. גם להעיר מענין מ"ש בזה"א חיי קל"ג א' גבי תפלת ערבית רשות. אך פירושו ועניתם לשון עונתה הוא דוחק דבגמ' מבואר ועניתם עינוי מתשמיש. והארי"ל פי' דפסוק תדשא הארץ קאי ג"כ על בינה דתדשא בתוכה ד"ו פרצופים לכן עדיין לא הי' זווג וזהו ענין ועניתם בחי' יוהכ"פ שאסור בתשמיש כו'. ועמ"ש מענין תדשא הארץ דשא בהקילור ע"פ כי כארץ תוציא צמחה בתוספת הלק"ת:

ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים. חולין פא"ע ד"ס ע"ב. רבות בראשית פ"ו מאחר שהוא קורא אותן גדולים הוא חוזר ופוגם אותן כו' אלא ע"י שנכנס בתוך תחומו של חבירו כו'. בכל הקרבנות כתי' חטאת ובר"ח כו' חטאת לה' אמר הקב"ה הביאו עלי כפרה כו'. וצ"ע מאי שייך לגבי הקב"ה כפרה. וי"ל כפרה אינה על חטא ה"ו כ"א על שממיעוט זה נמשך יניקה כו' וצריך תיקון לזה וזהו הכפרה כו':

ב **פ'** ויקרא פכ"ג דכ"ע ד' ע"פ לאוך עשה לי אלקים הוסיפה על המאורות נאמר כאן עשיה עשה לי ונאמר להלן ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים וע"ש במ"כ עדמ"ש במשנה שנתמלא כל הבית אורה כו'. והנ' עפמ"ש אדמ"ו בד"ה ושבתי בשלום פי' לאוך הוא התענוג עליון שנמשך ונתגלה ע"י הבירורים אתכפיא ואתהפכא. וז"ש עשה לי אלקים כדפי' בד"ה אני דפ' ליליח שהלאוך והתענוג נמשך מההסתר וההעלם דשם אלקים כשנעשה אח"כ ביטול הים. ובד"ה שובה ישראל עד דרוש השני פ"ד. וזהו לויתן זה יצרת לשחק בו. וההסתר דשם אלקים י"ל שזהו ענין אחד עם מיעוט הלבנה שנתמעט האור שיהי' הסתר והעלם. ואח"כ ע"י הבירור שיהי' המשכת התענוג זהו הוספה על המאורות שע"י דאתהפכא חשך הלילה לאור יתיר מבחי' ישת חשך סתרו תוספת אור. גם כי שרה היא מל' שהיא הלבנה לכן עשי' דידה זהו ענין ויעש כו'. ועוד כי שם נאמר ויעש אלקים וגם כאן עשה לי אלקים וא"כ הוא בינה. ועשי' לעילא שנמשך מהכתר כמ"ש בזהר ויקרא קע"ו ע"פ ויעש ה' לשרה. ועוי"ל עפמ"ש ברבות וירא שם בענין משתה גדול גדול העולמים הי' שם. והוא ענין המאור הגדול כו':

ג **אמור** ר"פ ל"א ע"פ ולדקתך כו' אשר עשית גדולות כו' ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים כו' ואתה מתאוה לאורן של ישראל כו'. ואורן של ישראל י"ל נמשך ממה שמהפכים חשך לאור. וזהו ע"י מיעוט הלבנה שמזה נמשך כי הנה החשך יכסה ארץ. ואזי כשמהפכים החשך לאור נק' אורן של ישראל. וז"ש והי' אור

ישראל

ישראל כו'. וי"ל אור ישראל זהו אור המאיר בתפארת קו האמצעי שגדול משני המאורות שהם חו"ג כו' שתרשם מהו"ב ות"ת עולה עד הכתר:

ד **יר"ק** ערך הלואה סי' א' מהת"ז תקון מ"ד הכא פקודא למעבד צדקה. את המאור הגדול רזא דעתירין (ע' ברע"מ ר"פ תשא גבי העשיר לא ירבה דא עמודא דאמצעיתא) ואת המאור הקטן רזא דמסכנין כו' והכי הוה מקבל יהושע מן משה כו' ע"ש. וז"ש שמש צדקה ומרפא. ומזה יובן שדוקא ע"י מיעוט הלבנה שאזי שייך הצדקה יומשך אח"כ ריבוי האור. וכמו שבצדקה נאמר די מחסורו. כן מחמת החסר שנתמעט אור הלבנה ומקבלת מהשמש שמש צדקה. ואפ"ל שזה הי' טענת הלבנה א"א לשני מלכים כו' שיהיו הכל עשירים ואיך יהי' מצות צדקה כו'. אך ע"ז י"ל התירוץ דהנה כתיב ולצדקך כו' עשית גדולות כו' ופי' ברבות אמור ר"פ ל"א שגם העליונים צריכים צדקה אלו מאלו. א"כ עד"ז הי' שייך צדקה אף אם לא נתמעטה הלבנה. או י"ל ע"ד מארז"ל פ"ע דב"מ ילא הקדש שאין צריך צדקה אלא צריך ברכה. א"כ הי' שייך משפיע ומקבל ע"ד ברכה שהמשפיע ממשיך ברכה בהמקבל כמ"ש בזהר איהו ברוך ואיהי ברכה. אבל צדקה זהו שייך ע"י המיעוט שנעשה בבחי' עני ממש ול"ע. ועמ"ש ע"פ תפלה לעני כי יעטוף בענין יאה עניותא לישראל. ובבריאת העניים בשביל שיהי' שמש צדקה כו':

ה **בענין** יחוד זו"נ שהם הממוצעים בין אור א"ס לבי"ע מבואר בביאור ע"פ המגיד מראשית אחרית בענין שארה כסותה ועונתה:

ו **יר"ק** ערך שמש סי' א' בראת עולמך בבי"ת כו' שני עולמות העוה"ז קטן והעוה"ב גדול כו' בראת שמש וירח ל"ל אחד גדול מחברו כו' שבדעתך שאגדיל אותך ואמעט אותו כו' לכי ומעטי א"ע א' מן ששים לאור החמה כו' עתיד אני להחזיר אותך כאור החמה כו' אור החמה מה תהא עליה כו' ואור החמה יהי' שבעתים כו' בשם כונן. י"ל עדמ"ש בלק"ת בשה"ש סד"ה קול דודי בענין מעין עוה"ב כו' שאזי א"ח עע"ב כו' שרה גדולה בנביאות מאברהם כו' וז"פ הלבנה והעוה"ב גדול מעוה"ז א"כ כמ"כ תהי' היא עע"ב וגדולה ממנו כו'. להעיר ממ"ש ושם אשה גדולה ואפ"ל ע"ד שם ה' גדולה לאה דהיינו ה' עילאה דשם הוי' וע' ברבות וילא גדולה במתנותיה וע' בת"א בד"ה ויגש אליו יהודה. ובחיי ר"פ אחרי גדולה כלומר חשובה. גדול הוי' אך ולגדולתו כתר ועד"ז בקשה הלבנה שיומשך בה מבחי' ולגדולתו:

ז **זח"א** עמוד קכ"ב לירי את שני המאוה"ג וע' מזה בפרדס שער הנקודות פ"ד והוא בת"ז בהקדמה ד"ו סע"א וד"ז ער"ב. תרומה קל"א סע"ב קמ"ז סע"ב וע"ש. י"ל שהיו ע"ד תרין ריעין. ויקהל ר"א סע"א. פקודי רל"ה א' ע"ד אימתי גדול ה' כשהוא בעיר אלקינו. וזהו את שני המאוה"ג ועמ"ש ע"פ גדילים תעשה:

ח **שלה** דע"ז סע"א פי' ע"ד דבר גדול מעשה מרכבה ודבר קטן הויות דאביי ורבא ועד"ז המאור הגדול פנימית התורה והיא תושב"כ את המאור הקטן תשבע"פ הויות כו' אמנם בשרשם הם שני המאוה"ג ועמ"ש ע"פ ועשו להם ציצית. ואפ"ל לפ"ז המאור הגדול תשב"כ לא ידע אנוש ערכה ואמרה ירח תשבע"פ א"א כו' וכותה שיאיר

בה פנימית התורה שלמעלה מחשב"כ היינו ע"ק מ"ש ופני לא יראו ואמר לבי ומעטי שתתלבש בעה"ד לבררו והיינו דבר קטן:

ט זח"ג שופטים ער"ה ב' המאה"ג ת"ת הקטן יסוד שנק' והגדל ברע"מ ר"פ תשא ע"ל אות ד'. תז"ת עו"ב ע"ז סע"א. של"ה פ' ראה דשע"ה ב'. את שני המאורות הגדולים זהו ענין תלמוד גדול ומעשה גדול. וכ"ה בספר עשרה מאמרות ח"ד פ"ו דע"א סע"א:

להבין מארז"ל בחולין פה"ע ד"ס ע"ב ר' שמעון בן פזי רמי כתיב ויעש כו' עד הביאו עלי כפרה כו'. וע' בזח"ג ס"פ אחרי דע"ע ע"ב עלי ודאי כו' ממעל לו כו' עד בג"כ האי קרבנא הוא לעילא כו' וע"ד הביאו עלי כפרה דייקא מלה עכ"ל. ובזח"א פ' חיי שרה דקכ"א ע"פ מלך לשדה נעבד כו' זמנין דאיהו נעבד להאי שדה כו' ושפחה כי תירש כו' ובג"כ שעיר דר"ח כו'. והנה בענין פי' ויעש אלקים את שני המאוה"ג פי' בזח"א בראשית ד"כ ע"א שמא שלים כהדא הוי' אלקים כו' מלפ"ן מלפ"ן כו' וכ' המק"מ כי מלפ"ן באתב"ש הוא שם הוי' ובחי' זו ממוצע בין שם הוי' לשם אלקים והוא בחי' ב' פאות דא"א שמהם שרש זו"נ. אלא דקשה דלעיל אמר ב' המאורות הגדולים הוי' אלקים. ולבסוף אמר הגדולים דאתרביאו בשמא דא כדא מלפ"ן משמע שאין נקראים גדולים אלא כשיונקים משני פיאות דא"א שאז נקראים שניהם מלפ"ן וע"ש מה שתירץ. וע' בשה"מ סי' ק"א ששורש הפאות מגבורה דעתיק המלובש במו"ס הנק' אלקים כו' עד ואין ביניהם הפרש אלא שזו מימין וזו משמאל עכ"ל והוא לשון ע"ח. ומשם תוכן דברי המק"מ הנ"ל:

ב וביאור הענין הפ"ל עפמ"ש בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים כו' ענין שני שמות אלו הוי' ואלקים כו' מלבושך כו' זיו והארה כו' כי שמש ומגן כו' והנה התחלקות ההיות כו' היא הנק' בשם אלקים לשון רבים כו' דהיינו בחי' אותיות משא"כ הוי' נק' אחד כו' קודם שבא לידי המשכה בבחי' גילוי בעיר אלקינו כו' עד ועתה אני רוצה שוידעתם כי אני הוי' והייתי לכם לאלקים פי' שבחי' הוי' לבדו הוא בעצמו יהי' לכם בבחי' אלקים השורה עליכם וכך היתה כונת יעקב כו' עכ"ל. והמכוון כי כששם הוי' אינו נמשך למטה אלא ע"י שם אלקים שהוא בחי' האותיות והכלים הנה שם אלקים הוא מכסה ומסתיר על שם הוי' להיות העולם נראה יש ודבר נפרד בפ"ע וכמ"ש בת"א פ' ויצא סד"ה ושבתי בשלום בענין כי שמש ומגן הוי' אלקים שכמו שהמגן הוא נרתק להשמש ומכסה ומסתיר על אור השמש כמ"כ שם אלקים הוא נרתק לשם הוי' ומכסה ומסתיר עליו להיות נבראים בעלי גבול ונפרדים בפ"ע משא"כ שם הוי' הוא בחי' המשכת אור ה' למטה כו' עכ"ד שם. וא"כ זה הבחי' ששם הוי' הוא בעצמו יהי' לו בבחי' אלקים היינו שיומשך שלא ע"י מגן ונרתק המכסה ומסתיר כו' ואעפ"כ נק' המשכה זו בשם בחי' אלקים. וי"ל שהוא בחי' כלים דע"ס בז"א דאצי' ושם הוי' עצמו הוא האורות דע"ס דז"א ולפי שהע"ס דז"א נק' אספקלריא המאירה שאין הכלים מסתירים כלל על האור וזהו פי' ע"כ לשון בהירות ע"כ נק'

בחי'

בחי' זו והייתי לכם לאלקים. לא כן כשההמשכה נמשך ע"י שם אלקים דמל' דאצי' שנק' אספקלריא שאינה מאירה וכ"ש כשנמשכת בבי"ע דרך המסך כו' זהו בחי' הסתר ונק' מגן ונרתק כנ"ל. ובאור הדברים יובן עוד עפמ"ש בד"ה כי תבואו אל הארץ מושבותיכם בענין פי' הוי' אלקינו שאומרים בק"ש שהוי' שהוא הי' הוה ויהי' הוא עצמו ית' הוא אלקינו פי' מלשון ואת אילי הארץ לקח ביחזקאל סי' י"ז י"ג שפירושו בעלי הכח. וכן פי' אלקינו היינו חיות וכח של כ"י הוא משם הוי' ממש כמ"ש עם קרובו. משא"כ העולמות שהיותם מבחי' מלכותו ית' כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים כו'. ועמ"ש עוד מזה בד"ה קדש ישראל לה' ובאגה"ת פ"ד וע' בזח"ב משפטים צ"ו ע"א ובפי' הרמ"ז ר"פ האזינו ע"פ כי חלק הוי' עמו. וע"פ הקדמות אלו יש לבאר מ"ש בזה"א בראשית ד"כ ע"א בפי' שני המאורות הגדולים בקדמיתא בחבורא חדא רזא דא שמא שלים כחדא הוי' אלקים כו' פי' שבחי' מל' שהוא שם אלקים לא הי' אז בבחי' מגן ונרתק המכסה ומסתיר על שם הוי' כ"א אדרבה שבו ועל ידו נמשך גלוי שם הוי' ממש וכענין הנ"ל בפי' והייתי לכם לאלקים וכו' והיינו מ"ש בפרדס שער מיעוט הירח פ"א בשם ספר מאירת עינים שקודם המיעוט הי' המל' בחי' אספקלריא המאירה:

ג **והנה** יש ב' דעות הובאו בפרדס ובספר מערכת אלהות פ"ה הא' שהיו בחי' א' ד"ו פרצופים וחלקו על פי' זה ואמרו שהיו שני מאורות ממש אלא שהיו פניהם נטייתם אל הרחמים. והיותן ב' בחי' ומ"מ פניהם שוין יש לומר עדמ"ש במ"א בענין יחוד הוי' אלקים עכשיו יש ב' מדרגות הא' שילוב שם אדנות בשם הוי' ששם הוי' עיקר והוא כענין עליות דשבת וכמו עד"מ אליהו שעלה למעלה. הב' שילוב שם הוי' בשם אדנות וכמו שהי' משה בהר ארבעים יום שהי' גופו כמו שהוא ואעפ"כ לחם לא אכל כו'. כך עד"ז היו ג"כ תמיד שגם בחי' שם אלקים בתמידות הי' ע"ד היחוד דשילוב הוי' באדנות שהוא גילוי שם הוי' ממש רק שנמשך ע"י שם אלקים משא"כ שם אלקים עכשיו הוא מגן ונרתק המכסה ומסתיר כו'. ויובן עוד ע"ד שיש בהשפעת הרב לתלמיד ב' מיני צמצומים. הא' כשהתלמיד קטן מוכרח להעלים לגמרי מתנו עמקות חכמתו ואינו מגלה לו רק מעט מזעיר וכמו כשלומדים עם ילד קטן וזהו צמצום גמור. הב' כשלומד עם תלמיד גדול ומ"מ צריך לצמצם מעט חכמתו כמארז"ל לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה וכמ"ש מזה בבה"ז פ' אחרי ע"ע וצמצום זה עיקרו חסד גמור כדי שאח"כ יבין התלמיד חכמת הרב ממש. ועד"ז יובן ההפרש בין שם אלקים כשהוא מגן ונרתק ממש המעלים ומסתיר להיות היש דבר נפרד לגמרי כמו שהוא עכשיו ובין כשהוא בבחי' יחוד גמור עם שם הוי' וכמו שיהי' לע"ל כי עין בעין יראו כו' ונגלה כבוד הוי' כו'. (קיצור א' מ"ש בזה"א בראשית כ' בפי' המאורות הגדולים שהן שמא שלים ה' אלקים ושרשן מב' שמות אלפ"ן אלפ"ן. ב' ביאור הענין איך שם אלקים נק' ג"כ המאור הגדול שהוא ע"ד כי אני הוי' והייתי לכם לאלקים וכענין הוי' אלקים. ג' ומה שהיו שני מאורות י"ל ע"ד שיש ב' מדרגות שילוב אדנות בהוי' ושילוב הוי' באדנות):

ועני'

ד **וענין** שרשם מב׳ שמות מלפ״ץ שהוא אותיות שם הוי׳ בחילוף אתב״ש והם ב׳ שמות הוי׳ שלפני י״ג מדה״ר והוא ענין ושער רישי׳ כעמר נקא שההמשכה מגלגלתא לאלי׳ א״א שיומשך כ״א ע״י שערות עד״מ שהוא לגבי גלגלתא כמו לומח שבמדבר שהן בחי׳ שערות שאינו ערך לבחי׳ מדבר שבמדבר שהוא גלגלתא ומו״ם עלמו ומ״מ הן למעלה מבחי׳ לבושי׳ כתלג חיור שהוא שערות די״ג ת״ד. וכמ״ש באריכות ע״פ הנותן שלג כלמר וכמעלת השערות לגבי הלבוש ממש והנה לפי שההמשכה היא ממקום עליון מאד לכך נ״ל ההמשכה דשם הוי׳ יו״ד למלוס ה׳ התפשטות כו׳ ע״י התלבשות בחילופי אתוון. אך לגבי י״ג ת״ד נק׳ שמות הוי׳ ממש רק לגבי גלגלתא נק׳ בחי׳ זו חלופי אתוון וכמו מלוה הוא שם הוי׳ אלא שאותיות י״ה באו בחילופי אתוון וכמ״ש בלק״ת פ׳ בראשית בטעמי מלות. ומ״מ הוא למעלה מבחי׳ שם אלקים שהוא הסתר יותר מבחי׳ חילופי אתוון דהוי׳ ממש. וכמ״ש בע״ח הובא בשה״מ. אמנם הוא שם מלפ״ץ ממולע ביניהם שאינו לא הוי׳ ממש ולא אלקים ממש אלא ממולע כו׳ והם ב׳ פאות בחי׳ חו״ג. ויובן ע״ד משכ״ת בד״ה אני דפ׳ לילית בענין שער בימין זה השער לה׳ ושער בשמאל ושער רישי׳ כעמר נקא ומשם שרש זו״נ ואזי נק׳ ב׳ המאורות הגדולים וכנ״ל. ואפשר לומר כי ב׳ פאות הנ״ל הם המחברים עולם הא״ס עם עולם האלי׳ הייני שמאיר בהם ע״י וא״א הימנית מבחי׳ תחתונה שבמאליל והשמאלית בחי׳ שורש הנאללים. וכמ״כ מהם שרש זו״נ המחברים ומקשרים עולם האלי׳ עם בי״ע. (קילור ענין ששרש זו״נ מב׳ שמות הוי׳ שלפני יג״מ הרחמים):

ה **ועתה** נ״ל מה שאמרה הירח א״א לשני מלכים כו׳ הנה פי׳ בכתר אחד משמע בע״ח שער מיעוט הירח פ״א שתפארת דאימא כמו שנעשה כתר לז״א כן נעשה כתר לנוק׳ ומקבלת אורותיה מאימא עלמה שלא ע״י ז״א. ומש״ש בע״ח שלא היתה בחי׳ זו מעולם עד לע״ל לע״ג דהרי אמרה א״א לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד הרי הי׳ כתר אחד לשניהן. ועוד דהא מה״ט נקראו שני המאורות הגדולים ששניהם שוין. וענין פי׳ כתר א׳ לשניהן ע׳ מזה בת״א ס״פ ויגש בענין משמה החתן עם הכלה וס״פ תרומה בכ״י אדמו״ר נ״ע בענין הכרובים. ועמ״ש בלק״ת בד״ה והי׳ מספר בנ״י בענין וקבלו בני יהודה ובנ״י יהדיו ושמו להם ראש אחד זהו ענין כתר א׳ לשתיהן. אך א״כ מהו שאמרה א״א כו׳ ומה הי׳ רלונה. ומ״ש הפרדס שש פ״ב סברא שהיתה כונת הירח שירד השמש ממקומו ותשאר היא במקומו זהו דוחק עלום דמאי קס״ד דהירח. ועוד א״כ למה הקפידה כ״כ אח״כ מאחר שממ״כ לפי דיבורה הי׳ אחד מהם לריך לירד ולמעט א״ע א״כ מאי הזית כו׳ ואין כאן מקום קפידא כ״כ. ואפשר לומר דמעיקרא כשהיו שניהן שוין הי׳ ההמשכה בבי״ע ע״י שניהם היינו שבי״ע היו מתעלים לקבל מז״א עלמו כענין שילוב אד׳ בהוי׳ ואף שהמל׳ נק׳ זה השער לה׳ מ״מ ע״י שער זה היו מתעלים לקבל מז״א ממש כמו שמקבלים עתה רק מהמל׳. וע׳ בביאור כי תשמע בקול בענין משמים השיע ה׳ שלפעמים ההשגחה ע״י ז״א לבד אלא שזהו רק לענין השגחה אבל קודם הקטרוג הי׳ התגלות מבחי׳ זו ממש בבי״ע. וזהו ענין שני מלכים משתמשים בכתר אחד

ממש. היינו פעולה א׳. אלא שזה הי׳ בבחי׳ המשכה וזה הי׳ בבחי׳ העלאה. א״כ הכתר אחד היינו כתר ועתיק דבריאה שבשניהם היו בבחי׳ זו. וכוונתה הי׳ שתהי׳ היא לבדה המאירה בבי״ע וכמ״ש בפרדס שם פ׳ שכי בשם הזהר חמיגא דרעותך למהוי רישא לשועלים. אלא שכוונתה הי׳ שלא יהי׳ בה שום מיעוט כ״א שכמו שמאירה באצי׳ בחי׳ מאור הגדול כנ״ל כך ממש תאיר בבי״ע. גם י״ל עדמ״ש בלק״ת בשה״ש סד״ה קול דודי פ״ד בענין כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה והיינו לפי שהאבות הטעימן הקב״ה מעין עוה״ב ולע״ל כתיב נקבה תסובב גבר א״ח עע״ב ועד״ז לע״ל יהי׳ מעשה גדול כמ״ש בד״ה ושנתפס לבניך ועד״ז נאמר בענין יהונתן ודוד עד דוד הגדיל שיהונתן הוא יסוד ודוד מל׳ ולע״ל יהי׳ דוד הגדיל כו׳ ועמ״ש מזה בביאור ע״פ כי על כל כבוד חופה בסופו. והלבנה בקשה שיהי׳ בה בחי׳ זו בגילוי עתה ולא יהי׳ בכתר אחד שיהן שוין כ״א נקבה תסובב ותהי׳ עע״ב וע״ד שנאמר לא זז מחבבה עד שקראה אמי שהיא משפיע לו כו׳ וכן נ״ל לפמ״ש הבחיי פ׳ פינחס גבי שעיר דר״ח וז״ל ודעת ר״ם ז״ל במאמר זה שהיו מתחלה שוין באורם ממש - והי׳ אור הלבנה גדול כאור השמש כו׳. וא״כ לפ״ז מה שבקשה הלבנה היינו שלא יהיו שיהן שוין וא״א לומר שכוונתה הי׳ שיתמעט אור השמש דזה א״א אעכנ״ל כנ״ל שבקשה שיהיו שוין רק שיהי׳ בה ג״כ המעלה מה שנקבה תסובב כו׳. אכן בשל״ה פ׳ ראה דשע״ה ע״ב כ׳ וע״ד הפשט כך אמרה אמעט את עצמי תניח אותי במקומי והחמה עלה תעלה עכ״ל. וי״ל עדמ״ש בישעי׳ סי׳ ל׳ כ״ע והי׳ אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהי׳ שבעתים. ופי׳ במק״מ ס״פ מצורע שהמל׳ תהי׳ כמו בינה. וכפשוטו היינו כמו ז״א. ואור החמה שהוא ז״א יהי׳ כמו ז״ת דעתיק. וזהו ענין והי׳ הוי׳ לי לאלקים. שבחי׳ שם אלקים דלע״ל יהי׳ כמו שם הוי׳ דעכשיו לפי שיהי׳ עליות. וז״א יהי׳ במדריגת א״א כמ״ש הרמ״ז פ׳ תולדות ע״פ ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו׳ ע״ש. ובקשה הלבנה שיהי׳ בחי׳ זו עכשיו. כי עכשיו הגם שהיו במדרגת שני המאוה״ג שוין בקומתן כמו או״א תרין ריעין. ומ״מ מקבלת מז״א. מ״מ הי׳ מקבלת רק מבחי׳ הו״ב המאירים בז״א והיא בקשה שיתעלה ז״א המשפיע לה ביותר שיהי׳ כמו א״א ויהי׳ גילוי אור א״ס ממש שלמעלה מהחכמה ויומשך בה ע״י ז״א. ענין בכתר א׳ שמת״ת דאימא יהי׳ כתר לזו״נ:

ו **אמנם** הבחיי שם פי׳ עוד ענין אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד ר״ל בלאור אחד כי הי׳ רק לאור א׳ נמשך מהבינה לזו״נ שהם שמש ולבנה ולאור זה נמשך בהשמש וממנו מקבלת הלבנה והיא בקשה שיהי׳ לה לאור בפ״ע נמשך מהבינה שלא ע״י ז״א כו׳ וז״ל אמרה הכבוד לפני הבינה אפשר לשני מלכים שהם התפארת והכבוד שישתמשו בלאור אחד ושלא יהי׳ לכל מלך ומלך לאור בפ״ע לקבל ולשאוב מלמעלה מלפני ולפנים. רלה הכבוד שיהי׳ לו לאור בפ״ע למשוך מן הבינה כמו התפארת לא שיצטרך למשוך מן התפארת אמר לה לכי ומעטי א״ע המעטה זו היא הפסקת השפע אל הכבוד מלמעלה עכ״ל. וצ״ל מהו ענין הפסקה זו אם ר״ל שלא יהי׳ לה לאור בפ״ע לקבל מהבינה. הרי זה עדיין לא הי׳ גם מתחלה.

אעכצ"ל דהיינו שגם בלגור זה יהי' המעטת השפע והכונה שמתחלה היו שוין בקומתן ואף שקבלה מהשמש הי' דרך מעביר השמש וע"כ הי' לה אור גדול כמו השמש והיינו שהיו משתמשין בכתר אחד שאותו הלגור הנמשך מהבינה אל הז"א אח"כ נמשך מהז"א אל המל' לגור זה ממש כמו שהוא מאיר בו. ולכן נק' כתר אחד לשתיהן אור גדול בהלבנה כמו בהשמש. רק שנמשך הלגור בהלבנה ע"י השמש. אבל כשאמר לה לכי ומעטי א"ע היינו שלא יהי' הלגור הנמשך בז"א מאיר בה כ"א שמז"א יומשך לה לגור מועט כמו אור המאיר דרך הלון קטן כמ"ש בע"ה בתחלתו שזה המשכה מיסוד ז"א כו' ואז נק' הלבנה המאור הקטן לפי שנתמעט הלגור המאיר בה. וגם לפעמים נפסק השפע כו' והיא בתכלית החסרון כו'. עו"ש בבחיי לעיל מיני' כי השמש והירח בתחלת הבריאה שוין באורה כו' ואין הכונה כו' וענין המעטת האור כו' ע"ש והכונה קרוב למ"ש. וכענין זה פי' הרשב"א הובא בעין יעקב פ"ק דשבועות. ועיין בבחיי פ' וישב גבי פרץ וזרח מענין שמש וירח. מזרחי פינחס. עקידה של"ז. ליואי פינחס. מערכת שער ה'. רקנטי בראשית. ע"מ מאכ"א ח"א סי"ז וסי' כ"א. תולע"י בסתרי ר"ח ותפלותיו דל"ג ע"ב. ובו מבואר שהיו שני המאה"ג אבל לא הי' היחוד ביניהם ועז"א אפשר כו' של"ל יחוד והשפעה כו' משפיע ומקבל ע"ד בן זוג וכונתה שתהי' היא המשפעת ע"ד הנ"ל בענין נקבה תסובב כו'. עה"ק ח"ד פ"ח. זח"ג פינחס רמ"ז ספ"ב רמ"ח ע"א. ש"ך פינחס. תו"ח זוהר חדש די"ד. פרדס שער מיעוט הירח. של"ה דקמ"ח ע"ב ודקמ"ט א' ב'. שהאריך בביאור מאמר וישב קפ"ת ע"פ אך אל הפרוכת לא יבא. נתבאר ענין הביאו כו' שמעטתי כו' המיעוט הוא מה שירדה לבי"ע להיות ראש לשועלים שכדי שתרד בבי"ע א"א רק ע"י מיעוט היינו רק בהי' מל' שבמל' כו' וכן פי' בלקוטי הש"ס מהאריז"ל והנה ירידה זו הוא לברר בי"ע היינו שיהי' ביטול היש ובירור זה נק' עדיין מ"כ והוא ביטול בחיצוני כענין ביטול דאליהו שהי' בגוף משא"כ משה ונהגו מה ביטול אמיתי וכענין מלאכים לגבי נשמות בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית ואחרי שמבררת ומעלה מ"ן אזי בר"ח מולד הלבנה שמקבלת אור מהשמש ביטול אמיתי דיהו"ע וע' ביאור והגלה ובד"ה והנה אגהו מתלמיס כו' וזהו ענין מ"ד דמ"ה המברר מ"ן דב"ן. והנה מה שהמל' מבררת שיהי' ביטול היש זהו דרך מלחמה ותחן טרף כו' בנימן זאב יטרף כו' ועמ"ש בד"ה כי תצא למלחמה. ובבחי' זו צריך ליתן ג"כ מקום לפעמים לשכנגדו דלא שגי בלא"ה כדי לנצחו אח"כ כו' וע"כ ע"ז צריך כפרה על שמעטתי כו':

והנה שם הבאתי מ"ש בזח"א פ' בראשית ד"כ ע"א ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים שמא שלים כחדא הוי' אלקים הרי שמות הוי' אלקים נק' המאורות הגדולים וא"כ לפ"ז מ"ש אח"כ את המאור הגדול לממשלת היום זהו שם הוי' וכן איתא בספרים אשר י"ב צרופי הוי' מאירים בי"ב שעות היום. ואת המאור הקטן לממשלת הלילה זהו שם אלקים וכן ביאר בהדיא בזהר שם. ומה שבתחלה נק' גם שם אלקים בשם המאורות הגדולים ואח"כ נק' המאור הקטן פי' בזהר שמתחלה הי' שם אלקים מחובר ומיוחד עם שם הוי' וע"כ נק' גם בם אלקים המאורות הגדולים.

ואח"כ ירד שם אלקים להיות ראש לשועלים בבי"ע אז נק' המאור הקטן. וזהו ע"ד מארז"ל פ"ז דשבועות דמ"ז ע"ב ע"פ הנהר הגדול נהר פרת קרב לגבי דהינא ואידהן וכן פי' בזהר שם דהא לית אתתא ברבוייא בר בבעלה כחדא כו'. וביאור ענין זה יובן עמ"ש בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים אל משה כו' אני הוי' בפי' אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו פי' עיר אלקינו היינו שם אלקים. כי עיר זהו צירופי אותיות שני אבנים בונות שתי בתים כו'. שזהו בחי' שם אלקים כמ"ש בשס"ב ח"ב ספ"ד. וע"י הצרופי אותיות דשם אלקים מאיר שם הוי' ונק' אז גדול הוי' ומהולל מאד ע"ד המאור הגדול בחי' שמש הוי'. והיינו דוקא ביחוד הוי' אלקים. וע' פי' יחוד זה בלק"ת בביאור ע"פ שובה ישראל דרוש הראשון שע"י יחוד זה מאיר גלוי אלקות למטה וכמו שיהי' לע"ל בתח"ה וכן מ"ת נאמר וידבר אלקים כו' אנכי הוי'. ואזי נק' שני השמות שני המאורות הגדולים שגם שם אלקים הוא מבחי' המאורות הגדולים כיון שבו ועל ידו דוקא מאיר שם הוי'. אך מה שנק' אח"כ ואת המאור הקטן לממשלת הלילה היינו כאשר אין שם הוי' מאיר בו בבחי' יחוד וגילוי ממש. וכמו שיש פרסא ומסך בין אצי' לבריאה. כי הנה כתיב הוי' בחכמה ששם הוי' מאיר בחכמה דוקא שהוא כח מ"ה וכמ"ש בשס"ב פי"ט ואפי' התלבשותו בבינה היינו אלא ע"י החכמה דוקא. והנה בכל עולם האצי' מאיר חכמה וע"כ גם בחי' שם אלקים שהוא מל' כשהיא באצי' ששם מאיר חכמה ע"כ מאיר בו שם הוי' ואז נק' שניהם המאורות הגדולים. ואדרבה אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו שע"י הצרופי אותיות דשם אלקים דוקא יוכל להיות גילוי אור שם הוי'. וגם כי הכלים יש להם שורש גבוה מאד מבחי' הרשימו מאוא"ס שנשאר אחר הצמצום. אבל בבריאה אין מאיר אור החכמה כלל כ"א בחי' בינה מקננא בכורסייא. ולכן אין מאיר שם כ"א שם אלקים. כי הוי' מאיר רק בחכמה כנ"ל ואעפ"כ שם אלקים שהוא בחי' האותיות והצירופים בחי' כלים מאירים שם. וע' מזה בסידור שער השבת סד"ה וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארו כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא. אחר מה שנשארים עכ"פ כגופא אף גם כד אנת תסתלק מינייהו הפי' דר"ל כד אנת תסתלק קאי על האורות והם משם הוי'. ואעפ"כ נשארו הכלים כגופא משום שיש להם שרש בפ"ע מהרשימו שנשאר אחר הצמצום והאורות נמשכו מהקו והוא דאור א"ס שהאיר ברשימו כו'. ועד"ז הוא בבי"ע ששם אין מאיר הקו וחוט ומקבלים מהכלים דאצי' שיורדין להיות נשמה בבי"ע כו'. ולכן אז נק' שם אלקים המאיר בבי"ע בשם המאור הקטן שהרי נק' כגופא בלא נשמתא בערך גדולת האור דשם הוי'. וזהו לממשלת הלילה בחי' לילה זהו בבי"ע וגם גלות מצרים נק' לילה. וזהו ענין מיעוט הלבנה:

ועפ"ז יובן ענין שרה שאמרה צחוק עשה לי אלקים ואז"ל שהוסיפה על המאורות דלכאורה ראייתה נאמר כאן עשי' ונאמר להלן ויעש אינו מובן שהרי כמ"ש נאמר ויעש אלקים את הרקיע. ויעש אלקים את חית הארץ. וא"כ איך יש לדמות מצחוק עשה לענין עשי' דמאורות דוקא. אך כי פי' צחוק עשה לי אלקים מבואר בת"א פ' וירא דהוא צחוק ותענוג העליון שיתגלה לע"ל וכמ"ש במד"ר ר"פ אחרי

בפי'

בפי' ישמח הוי' במעשיו שמח אינו אומר אלא ישמח שלע"ל דוקא יהי' גילוי השמחה וזהו ענין יצחק שלע"ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו והענוג ולחוק זה עשה לי שם אלקים דוקא דהיינו ע"י מיעוט האור וההעלם וההסתר וכד אתהפכא חשוכא לנהורא ע"י דאתכפיא סט"א נעשה מזה יתרון האור. ע"ש בד"ה ושבתי בשלום אל בית אבי ובד"ה והי' הוי' לי לאלקים ובביאור הבאים ישרש בענין גדולים מעשה לדיקים ממע"ב ובלק"ת בד"ה לו את בנ"י ואמרת אליהם את קרבני לחמי דרוש השני שזהו ענין לויתן זה יצרת לשחק בו שהשחוק והתענוג נמשך דוקא מביטול הים ובפ' שלח בד"ה אני הוי' אלקיכם דרוש השני פ"ב שזהו לחוק עשה לי שם אלקים דוקא. וזהו שמענין לחוק עשה לי אלקים נמשך שהוספה על המאורות. היינו תוספת אור גם בבחי' המאור הגדול שם הוי' שהוא בחי' חכמה. והלחוק והתענוג עליון הוא המשכה מעלמות אור א"ס תוספת אור בשם הוי' כידוע בפי' לכו ונלכה באור הוי' שר"ל באור הנמשך מע"ק בשם הוי' כמבואר שם בת"א בד"ה ושבתי בשלום שע"י תוס' אור זה נאמר והי' הוי' לי לאלקים. ולכן שחוק גימט' ב"פ אור או גימט' אור אין סוף ולחיק ושחוק ענין א' הוא וא"כ בענין לחוק עשה לי. מבואר ענין תוספת אור היינו גילוי אור א"ס ממש שזהו השחוק והתענוג ולכן אסור לאדם למלאות פיו שחוק בעוה"ז כו'. והנה זהו תוס' אור בשם הוי' וכיון שהשחוק זה עשה לי אלקים א"כ יומשך התוספת אור ג"כ בשם אלקים שיהי' יחוד וחיבור הוי' הוא האלקים ויהיו שניהם המאורות הגדולים ביחד שוה וכמ"ש והי' אור הלבנה כאור החמה כו'. וגם כי יש בבחי' אלקים שהם הכלים שורש גבוה מאד ששרשם בהרשימו שאף שהיא רק רשימו עכ"פ היא רשימו מכללות האור. ולא כמו הקו שאינו רק קו. והוט לבד. וכמבואר זה בסידור שם סד"ה וכד אנת תסתלק מינייהו שהרשימו היא מבחי' האור שנאמר בו הלא את השמים ואת הארץ אני מלא רק שהיא רשימו והיינו בחי' אותיות והקו הוא בחי' אור המאיר בהאותיות. ולכן הלחוק והתענוג עליון עשה לי אלקים. ומזה יובן ענין על שם אלקים אומרים אלקינו. דהיינו כאשר ממשיכים ע"י אתכפיא ואתהפכא להוסיף על המאורות כנ"ל ונעשו הוי' אלקים שני המאורות הגדולים ואזי הוי' אלקינו דוקא כמו גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו. נזכר בבחי' זו אלקינו שאנו ממשיכים גילוי זה דגדול הוי' בבחי' שם אלקים ע"י בנק' אלקינו כו'. והנה ענין גדול בעיר אלקינו וענין המיעוט יובן ע"ד אתוון ביעוכין-ואתוון זעירין שהם במע"ע וההוספה על המאורות י"ל ע"ד אתוון רברבן כו' ועמ"ש בד"ה מה טובו פ"א מענין אלקינו ובד"ה בפ' נשבים. והנה שם אל ל' כח וכמו ואת אילי הארץ וכתי' חסד אל כל היום וכמ"כ שם אלקים לשון דיין וע"פ והייתם כאלקים פרש"י יוצרי עולמות א"כ ג"כ כח ויכולת ואני אומרים הוי' אלקינו ויש בזה ב' ענינים. הא' ע"ד ואין לנו עוד אלקים זולתך כלה משא"כ עו"כ דקרו לי' אלקא דאלקיא. הב' שהוי' עלמו הוא אלקינו ור"ל לא כמו שם אלקים בפ"ע עם שהוא-שמו ית' אבל למאוס אלא הוי' הוא אלקינו דהיינו יחוד הוי' באלקים ע"ד גדול הוי' בעיר אלקינו. והוא בחי' שני המאורות הגדולים. לכן במאמ"א א' קנ"ה פי' אלקינו הוא ת"ת ובי"כ שם הביא שזהו מהזהר תרומה קנ"ב

ע״ב ושם פי׳ כי הוי׳ אלקינו הכל ת״ת שר״ל שנק׳ אלקינו ע״ש שכלול מהו״ג ועי״ז דוקא מאיר בו שם הוי׳ וע׳ מזה בת״א פ׳ נח בד״ה הן האדם ובלק״ת פ׳ תזריע בד״ה קמיפלגי במתיבתא דרקיע ובאג״ה סי׳ י״ב בד״ה והי׳ מעשה הצדקה שלום ובפע״ח בכוונות ק״ש בפי׳ הוי׳ אלקינו הכ׳ ובינה:

לבאר המאמר פ׳ א״ע. שטענה הלבנה א״א לשני מלכים כו׳. לכי ומעטי כו׳. דבר הגון כו׳. דלכאורה תמוה מה הי׳ דעתה מתחלה שתתמעט החמה אמאי. דמאי חזית כו׳. ושנאמר דדעתה הי׳ מתחלה ג״כ שתתמעט היא א״ע דחוק. דא״כ למה נתרעמה לבסוף. הן אמת לכאורה יש ב׳ ביאורים בזה. הא׳ שהיא נתאוה להיות ראש לשועלים כדמשמע מזהר המובא בפרדס שי״ח רפ״ב תמינא דרעותא דילך למהוי רישא לשועלי׳ כו׳. הב׳ בספר עה״ק ח״ד פ״ח פי׳ כי אמרה אני אמלוך על ו״ק כו׳ משמע שהי׳ דעתה שהיא תהי׳ יותר נעלה מהחמה שהוא בחי׳ ו״ק דז״א. (ועיין זהר ס״פ אחרי ובה״ז וזהר פינחס רמ״ט ומערכת פ״ה דמ״ז ובבהיי ובע״ח שער ל״ה). והנה מקודם יש להקדים הקדמות. הא׳ מ״ש בע״ח שם פ״א ופ״ב ענין ז׳ בחי׳ שיש בין ירידת המל׳ לתכלית העלי׳ והבחי׳ הז׳ הוא היות ב׳ מלכים משתמשים בכתר א׳ שתקבל היא ג״כ מאורות אימא עצמה שלא ע״י ז״א ותהי׳ שלימה בכל י״ס תכלית הגידול שבה. ובחי׳ זו לא הי׳ עדיין לעולם עד לע״ל כו׳ ע״ש. ועיין ההסבר מענין ת״ת דאימא כתר לזו״כ שהוא ענין ב׳ מלכים משתמשים בכתר אחד בביאור ע״פ כי על כל כבוד חופה. אכן לכאורה יש לתמוה ע״ז איך אמר דתכלית העלי׳ של המל׳ שיהיו שוין בקומתן כו׳ הלא בדוכתי טובא משמע שתתעלה למעלה מהז״א וכדאיתא בר״מ פ׳ תרומה דקנ״ה. ע״א ע״פ אשת חיל שע״ב מסט׳ דעלמא דאתי לאו איהי מתנא לגבי׳ ולאו משמשא לגבי׳ אלא עטרה על רישי׳ כו׳ אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה ולראש פנה משמע למעלה מכל הי״ס וכדאיתא בפרדס שער י״ד פכ״ג ושער כ״ב פ״ד* וכן איתא בהדי׳ בע״ח שי״ב ספ״ב וז״ל כי ע״ש הנקודות (דא״א ע״ש) עם רדל״א והם י״ס מקורי׳ ושרשי׳ לכל האצילות כו׳. ובזה תבין תפלת מל׳ כי היא עטרה בראש לדיק והיתה לראש פנה ויהי׳ לעתיד אורה גדולה מן השמש והבן זה עכ״ל. ור״ל ששרש ע״ם דאצילות מע״ם דא״א. אבל המל׳ נלקחה מרדל״א שלמעלה מעלה מע״ם ולכן היתה לראש פנה לע״ל גדולה מן השמש שהוא ז״א. וא״כ זה סותר למש״ל דתכלית העלי׳ שיהיו שוין בקומתן. ובזוהר שלח ג״כ נת׳ ענין מים חיים יצאו מירושלים חצים אל הים הקדמוני כו׳ ע״ש בבה״ז וכן בתורת שבת נחמו תקס״ז ענין מעשה גדול לע״ל כו׳ שיהי׳ ב״ן גדול מת״ה כי יתעלה בבחי׳ ס״ג וכן נת׳ אלינו בענין המאמר אברהם גאי בגכפי דשרה כו׳ ששרה היתה גדולה בנביאות מאברהם מה״ע שהטעימן הקב״ה מעין עוה״ב ואז שם ב״ן גדול וכ״ה בפסוק קול דודי תקס״ע בענין הריש וגבעות מקפץ בשתים על הגבעות דוקא כו׳ וכן מבואר מענין משמח חתן עם הכלה שהחתן שהוא ז״א יקבל השמחה מהכלה מל׳

*) (וע׳ בביאור דמד״ר פ״ה דלוי״ל יכלה כ׳ חדבה כו׳ התעלה המל׳ למעלה מז״א כו׳ ע״ש) לפ״ל

לע"ל שתהי' היא עיקר. נקבה תסובב גבר. וכמ"ש בביאור דכי ע"כ כבוד תופס הנ"ל איך מלמטה למעלה המל' היא כתר ויסוד היא חכמה. וא"כ היסוד שהוא החתן למטה מהכלה שהרי הוא הנ' והיא כתר. וכן מובן מדרוש דברכת הזימון דדוקא דוד יברך כו' לע"ל. וכן מובן ממ"ש בליקוטי הש"ס מהאריז"ל ע"פ מאז"ל מי ברחם בן ישי ברחם ותהי' ראש דנוק' יהי' קודם לדכורא כו'. וגם מובן ענין זה ממ"ש בלק"ת ביחזקאל בענין הכהנים. הלוים שלע"ל יהיו הלוים המה הכהנים. קין למעלה מהבל כי בשרשן הנפו' גבוהים יותר. לילחק כי אתה אבינו. עבודה בבכורי' בכור לאם מבחי' מל' שבינה מהגבורות עיין בדרוש דגביע הכסף. ואז הלכה כב"ש בחי' קיפוף בשתים כו'. ועיין בפ' ויגש ע"פ קורות בתינו כו'. אשר מכל הנ"ל מוכרח לומר דשוין בקומתן שכתב האריז"ל מ"מ בכלל זה יש בחי' שהיא למעלה ממנו עטרה על ראשו כמעלת הכתר על החכמה ועיין בתורה ע"פ והי' מספר בנ"י כו' ובהביאור גם שם נת' למעיין ב' ענינים אלו. ומהות ענין זה מבואר ממ"ש בכי על כל כבוד הנ"ל דבחי' זו היא מעלת התהו לאחר שנתברר על התיקון שהתהו גבוה מן התיקון לכן תהי' היא משפיע לבעלה רק מחמת כי גם בחי' התיקון לא יתבטל לכן קול חתן וקול כלה שלשניהם יהי' קול המשכה והתגלות ב' המאורות הגדולים אחר הבירור. ויש לעמוד על עיון עמוק והוא כשתתעלה המל' בבחי' זו להיות עט"ב א"כ לכאורה לא שייך עוד יחוד זו"נ. כי איך שייך בחי' נוק' ומקבל הלא היא למעלה ממנו ושנאמר שיתהפך הוא להיות נוק' ומקבל ממנה ג"כ אינו במשמע. ועוד דהפסוק אומר עטרת בעלה מ"מ יהי' הוא בעלה ודכר והיא בחי' נוק' וא"כ זהו ב' הפכים. אך הענין דהנה מובן ממ"ש בבה"ז פ' נח איך כי גם עתה הנוק' משפעת ג"כ שהרי אודם מן האם כו' והוא שנק' נוק' להיות כי א"א שיתהווה מזה ולד רק ע"י זרע הזכר המברר והמעמיד כו' ועיין בביאור מתלית השקל תקס"ג איך דעיקר ההולדה מזרע האם כו' וזרע הזכר כמהבן כו' והוא ענין התהו והתיקון בנילולי תהו שהן זרע האם גבוהים יותר בשרשן רק עכשיו נשפלו למטה לכן הדכר מברר ועל שמו נקראו. אמנם לע"ל יתבררו כל הנילולים ויתעלה התהו למעלה מן התיקון. ומ"מ נראה לי דשייך יחוד וזווג וזה ע"ד משנ"ת ע"פ ואכלתם אכול דמה שכבר נתברר עכשיו יחזור להתברר שנית כו' ועיין ג"כ בדרוש דברכת הזימון מזה וענין הנשמות החדשות המבואר שם שיבררו הנשמות דעכשיו יובן ממ"ש ע"פ שמים החדשים והארץ החדשה שיתגלו לע"ל כו' שלמעלה מבירורים דעכשיו מבחי' שלא הי' בשבירה וזרעכם ושמכם יוכללו בהם ע"ש והבן וכיון דשייך בירור לע"ל שייך ג"כ יחוד דהא בהא תלי' ועיין בפע"ח בתחלתו איך עיקר הבירור ע"י היחוד רק שאז הכלה תהי' העיקר הפך מדעכשיו כיון שאז יהי' שם ב"ן למעלה ממ"ה וכיון דעכשיו אף ששניהם משפיעי' מ"מ העיקר ע"ש הדכר והוא ימשול בך כך לע"ל להיפך נקבה תסובב עיין זהר תרומה קנ"ח א' לאו איהו מהגא כו' עיין זהר שם:

ולבאר עוד לקרב אל השכל הנה יובן מענין כדכד כדין וכדין שהגילוי לע"ל יהי' בב' בחי' הו"י ואו"ה והיינו ממש ענין דכר ונוק' וענין או"י נת' בבה"ז

ס"פ אחרי הנ"ל. ואו"ח הזדככות הכלים. והוא ענין ב' בחי' הנזכר בביאור שימני כחותם עליות העולמות או התלבשות האורות בכלים דרך ירידה כו' ועכשיו או"י ואו"ח זהו ענין בירורים שמ"ה דתיקון או"י מברר ב"ן דתהו או"ח לא כן לע"ל בשלימות הבירורים יהי' או"ח נעלה יותר. וזהו ענין הנ"ל קין גבורות גבוהים מהחסדים ועמ"ש בענין באר מים חיים גבוה ממעין גנים וזהו ענין היחוד המסכת גילוי אלקות באו"י זהו בחי' השפעת הדכר והעלא' הכלים בעי"ז הגילוי והוא בחי' או"ח זהו השפעת הנוק' ועיין מהות ענין היחוד במ"ש בענין שארה כסותה ועונתה בהביאור ע"פ המגיד מראשית כו'. והי' שארית יעקב תקס"ט. ועיין עוד בביאור דמים רבים תקס"ט כמדומה לי כ' שיש ב' סברות בענין איך יהי' לע"ל אם יומשך הקו עד תחתית העיגול כו' ועוי"ל עפמ"ש בתורה בחקותי תלכו תקס"ד דמלאכים עומדים לפי שפרשם מאותיות הדבור שאין מכל אות שילא הולדה חדשה וכמ"כ אפי' מאותיות המחשבה ליכא הולדה חדשה רק ע"י השפעת אבא חכמה שבה שורה א"ס עיין בביאור שני ואבא הוא דכר כו' ונוק' מקבלת כו'. אמנם לע"ל שהמל' תהי' בחי' כתר שבו גילוי אור א"ס יותר מבחכ' לכך תהי' היא עיקר המשפיע הולדה החדשה כו' והבן. ובכל הנ"ל יובן שטענת הלבנה א"א כו' שיהי' בכתר א' שוין בקומתן ממש. רק שתהי' עט"ב כמו לע"ל דכן פרשה כו'. והש"י השיב לה לכי ומעטי שלהשיג בחינה זו מוכרח להיות ע"י ירידה בתחלה דהא עכ"פ כבר הי' שבה"כ דתהו. וא"כ בהכרח ל"ל שמ"ה יברר ב"ן ומעטי א"ע לברר בירורים בבי"ע. ואמנם דעתה הי' בתחלה שיכול להיות בחי' זו שלא ע"י ירידה רק שמאלי' יוכללו הגילוים ככר בפני אבוקה ולא שתצטרך לירד ממש. ועיין בדרוש דוהנחש הי' ערום ג"כ בענין חטא עה"ד שלולא החטא לא הי' צריך האדם ליכנס בתוך המלחמה דנוגה רק שמאלי' היו מתבררים הניצוצין ורק אחר החטא הוכרח. והנה ענין שבה"כ הי' ג"כ ירידת ניצוצי' כמו ע"י חטא עה"ד. ולכך הוכרח להיות לכי ומעטי ועי"ז תהי' אח"כ עלייתה להיות אשת חיל עטרת בעלה. ועיין בלקוטי הש"ס מהאריז"ל פי' מאמר לכי ומעטי כו' ודוד עבדי נשיא כו':

ויאמר אלקים ישרצו המים שרץ נפש חיה. זח"א די"ב ע"ב ודי"ג ע"א. דמ"ו ע"ב. ומ"ש ע"ז בפה"מ סי' קל"ג דס"ה ע"ב. יעופף גימטריא גבריאל. עוף גימט' יוסף. י"ל יוסף בחי' מיכאל כי מיכאל אמר שוהם. זח"א דכ"ח ע"א. זח"ב פקודי דף רל"ט ע"א. זח"ג ויקרא די"ב ע"א. ר"פ לו דכ"ו ע"ב. פ' פינחס דרי"ט ע"ב. וע' זהר פ' שמיני דל"ט סע"ב ע"פ ואת כל עוף כנף למינהו וד"מ ע"א ע"פ והעוף ירב בארץ. ובהרמ"ז שם. וע"ש בבה"ז. ועיין זהר בלק דף ר"ד ע"ב גבי ואינון איקרון כנפים עילאין. ועמ"ש בלק"ת פ' שמיני בד"ה ביאור על לויתן זה. די"ח ע"ד מענין עוף השמים. וע' בע"ח שער מ"כ ומ"ד דרוש ד' מענין עופין:

ב **במד"ר** פ' בראשית פרשה א' ר' חנינא אמר בחמישי נבראו מלאכים הה"ד ועוף יעופף על הארץ. וכתיב ישעי' סי' ו' ובשתים יעופף. וכ"ה שם ס"פ ג'. שם פרשה ז'. פ' לו ספ"ע בחמישי ברא מן התחתונים שנאמר ישרצו המים כו'. בפ' נשא פי"ב דרמ"ע ע"ג בחמישי ועוף יעופף על הארץ ובמשכן והיו הכרובים פורשי כנפים כו'. ועיין מענין והיו הכרובים פורשי כנפים בזהר פ' אחרי דכ"ע ע"א ובפ' ויחי דרכ"ח סע"ב ובהרמ"ז שם ושם. ובת"א ס"פ תרומה בכת"י אדמ"ו כ"ע ולפי שעולם העשיה עולה לאצי' ג' פעמים בכל יום לכן יש לכרובים כנפים פרושים למעלה לעופף לאצילות כו'. הרי למדנו שע"י כנפים יוכלו לעופף לאצילות. ועיין בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י מענין השרפים שבהם נאמר ובשתים יעופף. ובהם נאמר שרפים עומדים ממעל לו ממעל לוא"ו. הרי עפיפה שלהם מגיע למעלה מעלה יעו"ש:

ג **זח"א** דף י"ב ע"ב כתיב ישרצו המים כו' למלעי באורייתא ולאשתדלא בה ולאפשא לה בכל יומא ור"ל שזהו פי' ישרצו המים. כי התורה נק' מים וצריך שלא יהי' שכלו עקר בתורה כ"א לחדש חידושי תורה אמתיים זהו ישרצו המים כו' וכד אשתדל באורייתא בההוא רחישו דרחיש בה. כמו רחושי מרחשן שפתיה. וכן תרגום שרץ רחשא. זכי לההוא נפש חיה ולמהדר כמלאכין קדישין דכתיב ברכו ה' מלאכיו. אלין אינון דמתעסקין באורייתא דאקרון מלאכיו בארעא. ודא הוא דכתיב ועוף יעופף על הארץ. האי בהאי עלמא בההוא עלמא תנינן דזמין קודב"ה למעבד לון גדפין כנשרין כו'. ופי' בזח"מ וז"ל והכוונה שהאדם שהמים שלו ישרצו כנזכר נעשה כעוף יעופף דהיינו המלאכים. והכפל ועוף יעופף רומז לשני הגמולים בעוה"ז נעשו כמלאכים ובעוה"ב יעופף שהקב"ה עושה להם כנפים כנשרים כו'. וכן במד"ר ר"פ ויקרא ע"פ ברכו ה' מלאכיו פי' הא אין הכתוב מדבר אלא בתחתונים כו'. ק' הרי נשמות גבוהי' ממלאכים. וי"ל ע"ד המלאך הגואל וכן יסוד נק' מלאך. או י"ל כשהאדם ג"כ מלאך זהו ב' המעלות. וצ"ל דהא בעמ"ק חלק התכלית פ"ד הארי' להוכיח שבני אדם נכבדים ממלאכי השרת. נגד דעת הרמב"ע ז"ל. וכן מבואר מפרש"י בחומש פ' בלק כ"ג כ"ג ע"פ כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל. ומחיצתן לפנים ממלאכי השרת וא"כ מהו השבח הזה שאומר שע"י עסק התורה יהיו בבחי' ועוף יעופף דהיינו כמלאכי השרת. ויש לתרץ ע"פ מ"ש בשה"ז פ' בלק על המאמר דשם דק"ל ע"ב פתח ר"א ברכו ה' מלאכיו. ושם העלה וז"ל ונמצא מובן מכל הנ"ל שיש מעלה במלאכים מה שאין בנשמות ויש בנשמות מה שאין במלאכים. המעלה במלאכים הוא בשרש מקום שמשם נחצבו שהוא גבוה הרבה משורש מקום שמשם נולדו הנשמות כי המלאכים שרשם הוא בחי' בינה דאצילות ושורש הנשמות הוא מזווג גופני דיסוד ומל' (וזהו כענין מקום שבע"ת עומדין שהוא בינה הנק' תשובה שאין צד"ג יכולים לעמוד שם כי הם ביסוד ומל') כו' ולכן המלאכים הם דק ורוחני יותר מהנשמות שמתלבשים בגופים כו'. ובמד"ר פ' בראשית פרשה ח' שהאדם יש בו ד' דברים כבהמה וד' דברים כמלאכי השרת כו'. וא"כ באשר האדם ישיג ג"כ מעלת המלאכים והיינו הנביאים נק' מלאכים: (ע"כ נמצא בכי"ק)

ויאמר

ויאמר אלקים ישרצו המים שרץ נפש חי' כו'. רבות בראשית ספ"ג בחמישי נבראו המלאכים שנאמר ועוף יעופף על הארץ וכתי' בשתים יעופף ע' רבות בראשית פ"ז ושם נפש חי' זהו רוחו של אדם הראשון ופירש"י דכתי' בי' ויהי האדם לנפש חי' מיהו שם דרש זה ע"פ תוצא הארץ נפש חי' וכ"ה רבות ר"פ תזריע רבות וארא ר"פ יו"ד כשם שגזרתי על המים שבתחלה אמרתי ישרצו המים ועשו לוויי כן היאור יעשה גזירתי. פ' נו ספ"ע בחמישי ברא מן התתאוני שנאמר ויאמר אלקים ישרצו המים. נשא פי"ב דרמ"ע ע"ג ע"פ ויהי ביום כלת משה בחמישי ועוף יעופף על הארץ וגו' ובמשכן והיו הכרובים פורשי כנפים. פ' חקת רע"ג ג"ד בקהלת שד"ה כי אדם אין צדיק בארץ דכ"ד ע"ב זח"א די"ב ע"ב מ"ו ב' ובשה"מ סי' קל"ג יעופף גי' גבריאל יע"ש דכ"ח ע"א על הארץ ודמ"ו ע"ב פי' דא אליהו ועי' בת"י. פקודי דרל"ע ע"א עוף לימינא ודא מיכאל יעופף לשמאלא ודא גבריאל. ה"ג ויקרא די"ב ע"א ישרצו המים שרץ נפש חי' כו' ויהי האדם לנפש חי' ועי' מעין נפש חי' די"ע ע"א פ' פינחס די"ע ע"ב ת"ז כ"ו א' ס"ה ב' ס"ו א':

ויכולו השמים והארץ כו'.* רבות בראשית פ"י דורש ויכולו לשון תכלה. לכל תכלה. ולשון קץ ולשון כלי ולשון מכה וכלייה ולשון שכלול. יתרו פכ"ע קמ"ד ד' עערתי כל מה שעשיתי שנאמר ויכולו השמים והארץ. ויכולו זח"א ה' ב'. ויכל וישבות מ"ז ב'. כ"ע ב'. ה"ב פ"ה סע"א ויקהל ר"ז ב'. ויכולו פקודי רכ"ב סע"ב**. נשא ר"פ יו"ד*** פי"ב רמ"ע ד' בשביעי כתיב ויכולו השמים וגו' ובמשכן ותכל כל עבודת כו' ויכל אלקים ובמשכן ויהי ביום כלות משה. ושם לעיל דרים כלות משה כלה כתי' ביומא דעאל כלתא לגנתא

---

* כ"א. ויכולו השמים והארץ. תרגום ואשתכללו ובמד"ר בראשית ספ"א לבריאה שמים קדמו ולשכלול הארץ קדמה שמים וארץ הם זו"נ ונאצלו בסוד שורש. ז"א בו"ק. והג"ר באים בו בסוד תוספת. ונוק' נאצלה בסוד שורש נקודה א' כתר שבמל' והט"ס באין לה בסוד תוספת. ואפ"ל לבריאה היינו מה שבא בסוד שורש. ושכלול זהו מה שבא בסוד תוספת שהוא עיקר התיקון והעילוי. וא"כ לבריאה שמים קדמו ו"ק דז"א נאצלו תחלה ואח"כ נאצלה הנוק' וזהו לעולם דברך נצב בשמים. ולשכלול הארץ קדמה שמתחלה נמשכים בה הט"ס ואח"כ נמשכים בז"א הג"ר. אך בזהר בלק דקצ"א א' ע"פ שחורה אני ונאוה משמע שגם התוספת הנ"ל נמשך תחלה הג"ר בז"א ואח"כ עי"ז נמשכים ט"ס בנוק' וצ"ע בפע"ח שער ר"ה בדרוש הנסירה משמע שהנוק' מקבלת תחלה מאו"א שלא ע"י ז"א כו':

** כ"א. אחרי פכ"ב קפ"ט ד' אפי' דברי' שאתה רואה בעולם מיותרין כגון פרעושים וזבובים אף הן בכלל. בריותו של עולם דכתיב ויכולו השמים והארץ וכל צבאם ופי' המ"כ ויכולו כו' משמע שנשתכלל העולם עם כל צבאיו אשר בקרבו:

*** רל"ו ב' שוקיו עמודי שש זה העולם שנשתוקק הקב"ה לבראותו כו' שנאמר ויכולו השמים והארץ וגו' ואין ויכולו אלא לשון תאוה שנאמר נכספה וגם כלתה נפשי כו' ועיין ברכות תנוה ס"פ ל"ו ע"פ למעשה ידיך תכסוף כו':

לגנתא. לפ"ז גם כאן ויכל אלקים יש לפרשו ג"כ לשון כלה. וכן ויכולו השמים והארץ שהם חתן וכלה. ובזה י"ל הרבות בראשית שני דיוסקוסין נאים הייגו חתן וכלה. בקהלת בפסוק ויתרון ארץ בכל היא כנזכר בפ' אחרי פכ"ב ככ"ל. זח"א ה' ב' ויכולו אית ביה ל"ה תיבין ובקידושא ל"ה תיבין. מ"ז ב' ויכולו דכלו עובדין דלעילא ועובדין דלתתא. השמים והארץ תשב"כ ותשבע"פ. ויכולו דאתקיימו ואשתכללו דא בדא. וכל צבאם רזי דאורייתא. ויקהל ר"ז ב' ויכולו השמים והארץ כו' דאית בסהדותא דא תלתין ותמש תיבין ל"ב שבילין ותלת דרגין דתפוחין קדישין. פקודי רכ"ב ב' כמ"ש ברבות נשא פי"ב רמ"ע ד' ככ"ל:

ועתה כביא השרשים השייכים לתיבת ויכולו. בקור' בשרש יכל. לו שני פנים. א' כל לשון יכולת כמו וירא כי לא יכול לו בפ' וישלח ל"ב כ"ה ולא יכול יוסף להתאפק פ' ויגש מ"ה א'. אפ"ל דשייך ג"כ לענין ויכולו השמים והארץ שהקב"ה נתן בהם כח ויכולת. ב' מה שפירושו פלג. עברו מיכל המים. ש"ב י"ז כ'. ורש"י שם פי' איני יודע לו פתרון. ובמ"ל כ' ענינו פלג המים. ופלג ענין מעין ואמת המים. כמ"ש נהר פלגיו ישמחו עיר אלקים תלים מ"ו וכתיב פלגי מים לב מלך ביד ה' במשלי רסי' כ"א. א"כ י"ל דשייך ג"כ לענין ויכולו השמים והארץ. כי שמים שם מים לכן באמר ויכולו השמים ע"ד פלגי מים ומשם נמשך בארץ כי ארץ לא שבעה מים וזהו אני אענה את השמים והם יענו את הארץ. בשורש כול. כ' לו שני שרשים. א' מה שפירושו החזקה או מדידה כמו וכל בשלים עפר הארץ ישעי' מ"ם י"ב ופרש"י שם וכל בשלים ומדד בשליטות. וכן פי' המנ"ל וכל ענינו מדידה כי וימודו בעומר ת"א וכלו. וכן משמע ברבות בראשית ר"פ יו"ד דאומר לכל יש סיקוסים פ' המ"כ מדה וקץ א"כ דרים ויכולו השמים ל' מדה ע"ד וכל בשלים ככ"ל. ולשון החזקה כמו אשר לא יכילו המים ירמי' ב' י"ג שאין בהם כח להחזיק את שפע המים אבל כאן אומר ויכולו השמים והארץ שיש בהם כח ויכולת להחזיק השפע וזה שייך לענין יכולת הנ"ל. ב' מה שפירושו סבל או ספוק. כמו השמים ושמי השמים לא יכלכלוך במ"א ה' כ"ז והייגו שלא יוכל לסבול יקרא דה'. ועז"כ ויכולו השמים והארץ וקאי על תשב"כ ותשבע"פ שהם יוכלו לסבול גלוי אלקות כמ"ש עוטה אור כשלמה. בשרש כלל ד' שרשים. לשון כליל עולה כליל לה'. ש"א ז' ט'. כליל תקטר בפ' צו ו' ט"ו ושם פירש"י כולה שוה לגבוה. ועד"ז י"ל ויכולו השמים והארץ שכולן לה' וכמ"ש לה' הארץ ומלואה השמים שמים לה' שתשוקתן אליו ית'. שם כלה אתי מלבנון כלה ועד"ז ויכולו השמים והארץ ככ"ל מהרבות נשא פי"ב. שם כליל יופי*. הייגו עלוי היופי ובמ"ל פי' ביחזקאל סי' כ"ז ד' כולו יופי ע"ד כולך יפה רעיתי. עד"ז י"ל מ"ש ברבות יתרו פכ"ע עטרתי כל מה שעשיתי שנאמר ויכולו השמים. שהוא ע"ד וכליל תפארת בראשו נתת הייגו עטרה א"כ כליל היא עטרה עד"ז פי' ויכולו עטרתי. בשרש כלה כ' ג' שרשים. א' כל לשון כליון ותכלית.

כמו

* ב"א. כליל יופי עד"ז א"ש מ"ש ברבות יתרו פכ"ע עטרת שנאמר ויכולו. בשורש כלה ע"ש:

כמו כלה הבית לכל דבריו* מ"א ו' ל"ח דפי' כלה נשלם ונגמר. בעזרא סי' ד' י"ב ושורייא שכלילו פירש"י יסדו והלעז גיגרונד פעסט. והמ"ל הולך בשטת הקורקע' ומפרש שכלול כליון**. ועיין מענין כי כל בשמים ובארץ ברכות תרומה פל"ג כל מה שיש בשמים יש בארץ כו' ע"ש. זה"ב משפטים קט"ז א' נשא קמ"ח א' פ' שלח קס"ח ב' פינחס רכ"ז א'. וזהו ויכולו השמים והארץ. וזהו כלה שמקבלת מבחי' כל. ענין שני כלים במא"א כ' ל"ז כלי נק' היסוד כו' וז"ש הרבות כ"ז שהי' תהו לא ניכר היסודות פי' הזווג כו':

קיצור ויכולו לשון סיום ע"ד לכל תכלה. וגם ויתרון ארץ בכל היא אפילו פרעושים. ויכולו לשון כלתה נפשי שוקיו שנשתוקק לבראותו. ויכולו כל וכלה היינו שמים וארץ ולכן כי כל בשמים ובארץ כל מה שיש בשמים יש בארץ. כל לשון יכולת הגם דכתיב השמים ושמי השמים לא יכלכלוך י"ל בשבת מתעלים ואזי ויכולו והיינו ע"י תורה הנק' שמים ותשבע"פ הנק' ארץ. גם ויכולו ל' מיכל המים. גם ע"ד וכל בשלים מדידה. גם לשון כליל תפארת עטרה בעטרה שעטרה לו כו'. גם ל' כולך יפה. גם שכלול לשון יסוד שנמשך בשמים מבחי' יסודות דהו"ב ומבחי' שמים נמשך בארץ כי כל בשמים ובארץ גם ויכולו לשון כלי:

שבת פי"ו קי"ט ב'. ר"ה פ"א י"א א'. חולין פ"ג ס"א. ירושל' ברכות פ"א. זהר נדפס לעיל של"ה י"ז א' קי"ח ב' קל"ג א' קל"ט א' שכ"ד א' ב' של"ג א' של"ד א'. ש"ך ת"ד א'. ח"א פל"א. ס"ה סי' תק"ל. מ"ע קס"ב רי"ג. בחיי ע' ד'. קכ"ז ד' רע"ו א' רכ"א ב' רל"ד א':

שבת פי"ו קי"ט ב' א"ר המנונא כל המתפלל בע"ש ואומר ויכולו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית. י"ל ע"ד מ"ש בת"א פ' שמות בביאור ע"פ הבאים ישרש בענין כי משמיא נייהב יהבי משקל לא שקלי היינו סדר השתל' מאין ליש כו' משא"כ להתעלות מיש לאין הוא נפלא ביותר כו' וכמ"ש עוד מזה בלק"ת פ' פינחס בד"ה לו את בנ"י (השני) בענין פי' לויתן זה יצרת לשחק בו כו' וא"כ ה"ז המתפלל ואומר ויכולו שמעיד על מע"ב זהו ביטול היש לאין לכן נעשה שותף שהרי הוא העושה עיקר המכוון שבשבילו נברא. ועוד שעי"ז ממשיך גילוי התענוג עליון כמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת בפי' לעשות את השבת. וא"כ ע"י ויכולו ממשיך העונג עליון שהוא הנמשך ע"י ביטול היש לאין כמ"ש בד"ה והיה אלו המון. וזהו ענין ההמשכה מהאר הפנימית הפונה קדים כו' עמ"ש מזה בת"א בד"ה ויקהל משה.

לכן

---

* כ"א ות"י ואשתכלל ועד"ז פי' ויכולו השמים שנגמרו וכמ"ש בת"א ואשתכללו שמיא וארעא. וכן ברכות בראשית ר"פ יו"ד פי' ויכולו ע"ד לכל תכלה ראיתי קץ תלים קי"ט צ"ו ושם פירש"י לכל סיום דבר יש קץ וגבול. אמנם רוב שכלול פירושו יסוד כמ"ש במתורגמן מוסדות השמים ש"ב כ"ב שכלולי שמיא למן הוסדה אשתכללא ובערוך ערך שכלל כ' כלילת יופי תרגום משכללא בשופרא א"כ לפ"ז פי' ויכולו השמים שהשפיע בהן יסודותיהן שיהיו מוסדים ביסוד מוסד. וז"ש רז"ל (חגיגה די"א) ברכות בראשית פ"א לבריאה שמים קדמו ושכלול ארץ קדמה:

** כ"א. ואפ"ל שזהו ענין כל בשמים ובארץ. כל היא יסוד המקבל מנס"ב וזהו ענין ויכולו מלשון כל בשמים ובארץ:

לכן נעשה שותף כי ע"י המשכת ענג העליון שבשבת היא קיום העולם בששת יומין דחול שששה מדות שהם שי"ב מקבלים השפעתם מיומא שביעאה שהיא הבינה כמ"ש בזח"ב בפלה ס"ג ב' דהא כל שיתא יומין. ו"ק דז"א. מתברכין מיומא שביעאה שבת בינה שבה התגלות עתיק כנודע מענין והחמישית לפרעה ביתא דאתפרעו בה כל נהורין בפ' ויגש דר"י ע"א. והמשכה זו בשבת זהו ענין וקראת לשבת ענג. אז תתענג על הוי'. ולכן האומר ויכולו גורם להמשיך בחי' ענג הנ"ל בבינה ומזה מתברכין כל שי"ב ג"כ וכמ"ש עוד בזהר יתרו פ"ח א'. וע"כ נעשה שותף ממש להקב"ה במע"ב. וזהו ויכולו. ויש לפרש ויכלו לשון שכלול המשכת היסוד דאימא בז"א ומז"א לנוק' וגם ל' עטרה בעטרה שעטרה לו כו' ולהיות בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה:

פ"ק דר"ה דף י"א ע"א ופ"ג דחולין ד"ס ע"א כל מע"ב לקומתן נבראו (והיינו עץ פרי ראוי היה לטעון פרי מיד) לדעתם נבראו (שאלם אם רצונם להבראות ואמרו הן) לצביונם נבראו (בטעם אחד ואחד ובדפוס כל אחד) שנאמר ויכולו השמים והארץ וכל צבאם אל תקרי צבאם אלא צביונם. והתוספת פי' צביונם לשון יופי כמו לעטרת צבי ישעי' כ"ח כו'. ויש להבין ענין לדעתם. שאלם כו'. למי שאל קודם שנבראו. ואם שאלם אחר שנבראו. אין זו ענין לדעתם דכשכבר נבראו אין רצונם לבא לידי הפסד ואולי קודם שנבראו לא היו רוצים כמאמרז"ל נח לו לאדם שלא נברא כו'. ויש לתרץ עפמ"ש הדמ"ו כ"ע ע"פ אשר ברא ששון ושמחה דפי' ברא יש לפרשו ג"כ גילוי ההעלם כמ"ש הרי"ף רפא"ע בענין אין חוששין שמא הבריא. והיינו שמתחלה כשעלה במחשבה לברוא את העולם כבר נתהוו ע"י מח[illegible]ה זו כי לא מחשבותי מחשבותיכם רק שהיו ברוחניות בבחי' עלמין סתימין דלא אתגליין. ואח"כ נתהוו מההעלם אל הגילוי ע"י עשרה מאמרות. וזהו ענין הבריאה כשנפרשו לשון גילוי ההעלם מעלמא דאתכסייא לעלמא דאתגלייא וזהו לדעתן נבראו שאלם אם רצונם להיות נמשך מהעלם אל הגילוי. והיינו מבחי' התהוותם למעלה ברוחניות שיומשכו בעשיה גשמיות. כמו מפני שור שבמרכבה אם חפצו שישתלשל ממנו למטה שור הגשמי כו' וכן מפני אריה החיות גשמיים ומפני נשר העופות כו':

ברכות בראשית ר"פ יו"ד ויכולו כו':

כלי בור סוד שאינו מאבד טפה קליטה שאינה פולטת. וקבל היהודים. משה קבל. ולזכרון הכמה כלי הביטול הוא"ם שורה בחכמה זהו כלי לאוא"ם ויסוד שרשו מחכמה. גם אחותי בת ד"ת בנחת נשמעים זהו כלי. שעשאה כלי כוננו ידיך. כלי דת"ת הוי' זהו כלי נאה כלים דתיקון משא"כ כלים דתהו ולע"ל כלי' דעקודים. כלים אותיות שרשו גבוה מהשכל. ענין בחקתי ב' חקיקות לכלי. כלי לבחי' המשכה אלר הפנימי' הפוכה קדים. יש בורו' נשברים אשר לא יכילו. לפעמי' השמים ושה"ש לא יכלכלוך לגבי הקו. וזהו ויכולו כנ"ל בד"ה קיאור. והנה ענין כלי י"ל ג"כ שייך ללשון מדידה שע"י הכלי נעשה מדה. וגם לשון יכולת יוכל שיש בהכלי יכולה להחזיק הדבר. ולכן בהיפך נאמר בורות נשברים אשר לא יכילו המים. שהוא יסוד דנוק' דקליפה. משא"כ באר מים חיים זהו יסוד דנוק' דקדושה שמקבלת וקולטת השפע וזהו נוק' עשאה כלי. ועמ"ש מזה הרמ"ז

ס"פ

ש"פ ואתחנן שזהו ענין ביום השמיני עטרת שעוטרת וקולטת כו'. וע' בסידור ע"פ מעומד ענוים הוי'. והנה ביום השמיני זהו מלך השמיני הדר מקור התיקון להיות כלי כו'. ולכן השמים ושה"ש לא יכלכלוך שאינם יכולים להיות כלי כו' אלא הכלים נמשכים מהרשימו וע' בד"ה יביאו לבוש מל' שהכלים נמשכים ממקום גבוה מא"ס הסוכ"ע. והוא ענין הכל יכול לכן משם דייקא נתהוו הכלים. והנה פעולת הכלים ג"כ שעי"ז לא יהי' יניקת החיצוני' מהאור וכענין מ"ש ע"פ ענין פותח בברוך וחותם בברוך כו'. כי מצד האל"ף בחי' כתר הרי אם לדקת ושממית בידים תתפש. אלא ע"י החכמה מחייב שיומשך דוקא במקום הראוי. וזהו שהתורה התחילה בבי"ת סימן ברכה ומבחי' זו נמשך ג"כ וחותם בברוך וכ"ז בחי' כלים כלי החכמה ביטול כו' ועמ"ש עוד מענין הכלים בת"א בביאור ע"פ וקבל היהודים בענין שהקדימו נעשה לנשמע:

*גם כלי ע"ד שארז"ל לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום. וע' זהר בחקתי ע"פ ונתתי שלום בארץ וברכות נשא ע"פ וישם לך שלום. וזהו במלך שלמה מלך שהשלום שלו. וזהו ב' דיוקני' נאי' יסוד דנוק' שעשאה כלי ויסוד ז"א הנק' שלום. גם ע"ד שלום בפמ"ע ושלום בפמ"ט ב' שלום זהו ב' כלים נאים מחזיקי' ברכה. וע' בפרדס ערך שלום שלש שלמים ובמא"א ש"ן שמ"ג מ"ה:

במדרש בראשית רבה פ' י"א ויברך כו' כתיב ברכת ה' היא תעשיר במשלי. סי' י"ג. הנה בזהר פ' נח ד"ע סע"ב פי' ברכת ה' דא שכינתא דאיהי אתפקדא על ברכאן דעלמא כו' ע"ש וכן הוא עוד בזהר פ' ויחי דרל"ג סע"ב ועי"ש במק"מ דהענין שאע"פ דלית לה מגרמה כלום עכ"ז הברכות בידה דייקא כי היא מקבלת מכל הע"ס כולם שממל' שבכתר נעשה כתר שבמל' וממל' שבחכמה נעשה חכמה שבמל' כו' ולכן נקראת כוס של ברכה שהיא דייקא הכלי לכל ההמשכות מכל הע"ס וכמו הדבור שהוא דוקא הכלי שבו מתגלה השכל והמדות והרצון כו' וע"כ היא הנק' ברכת הוי'. שכל הברכה משם הוי' יו"ד חכמה ה' בינה כו' נמשכי' ע"י המל' ובידה הם מסורים ולכן לע"ל יברך דוד דייקא על כוס של ברכה וכמ"ש במ"א. וז"ש היא תעשיר. היא לשון נוק' שהיא המל'. ועוד נתבאר ענין זה בזהר ר"פ ויגש דר"ה ע"ב ע"פ כי אתה אבינו כו' בגין דכל ברכאן כו' שבק להאי דרגא כו'. וזהו ענין שנבראת העולם בבי"ת בראשית ברא שהוא סימן ברכה אבל האל"ף כו' ע"ש. ועיין מזה בהקדמת זהר דף ג' סע"א. וע"ש בזהר הרקיע. ובמ"א ביארנו דהאל"ף הוא בחי' הכתר אשר שם אם לדקת כו' וע"כ גם החיצוני' שנק' ארור יוכלו לקבל יניקה כו' אלא ע"י המשכת הכתר בחכמה יומשך רק לסט' דקדושה. והנה המל' ג"כ נק' חכמה שהיא ח"ת (עי' מאו"א ח' כ"ח) וזהו ענין פותח בברוך וחותם בברוך שהם ח"ע וח"ת ברכה בראש ברכה בסוף ועמ"ש מזה בת"א פ' בראשית בד"ה להבין ענין הברכות ועמ"ש בזה בד"ה אם בארת קדמה כו'. וזהו ענין שהברכה היא בידה דייקא בשגם כי נוק' לגבי ז"א היא כמו חכמה לגבי כתר כמ"ש במ"א. וז"ש המדרש

* נמצא כתוב בהג"ה

כאן

כאן ברכת ה' תעשיר זו השבת שנאמר ויברך כו' כי השבת היא בחי' מל' (מאו"א ב' ז') שהיא הנק' ברכת הוי' כנ"ל והיינו שאז היא מתמלאה מכל הע"ס שמקבלת מחכמה וכתר כו'. וז"ש ולא יוסיף עצב עמה שהיא מל' דנוגה (עי' מאו"א ע' מ"ב) כי בשבת היא נפרדת מהן כו' ע' מזה בזהר פ' נח דע"א א'. והנה מזה נמשך שיקבלו הברכות עם מקדשי שביעי כו' וכנ"ל לפי ששומרים את השבת ולפ"ז פי' ויברך אלקים נ"ל דהיינו בינה שהיא ברכה יום השביעי שהיא מל'. והיינו כי הבינה נק' בריכה ברע"מ פ' בא דמ"ב ע"ב וממנה ממשיכי' למל' שנק' כוס של ברכה (מאו"א כ' כ"א) כמ"ש בדרוש ברכת הזימון בענין נברך כו'. ועמ"ש בביאורי הזהר פ' בלק ע"פ הזהר שם דק"ל ע"ב שההפרש בין ברכה לקדושה הוא ענין מוחין דאימא ומוחין דאבא ע"ש ובמק"מ ובפע"ח שער הברכות גבי מאה ברכות כו'. ועיין מענין ויברך אלקים את יום השביעי בזהר פ' יתרו דפ"ח ע"א. וע' ג"כ בפ' נשא דקמ"ה רים ע"א. ועוד יובן הטעם דשביעתא נק' ברכת ה' ושזהו ענין השבת עפמ"ש בזהר סוף האדר"ז דרצ"ו ע"א כד דכר אתחבר בנוק' כו' והיינו רזא דכתיב על כן ברך ה' את יום השבת כו' דהא מטרוניתא אתדבקת במלכא כו' וע"כ ברכאן משתכחין בהאי יומא כו' ומהכא מאן דלא אשתכח דו"כ כו' ולית ברכתא שריא כו'. וביאור הדברים יובן עפמ"ש סד"ה ועשית בגדי קדש שזהו כענין ברכת חתנים שבמקום שיש משפיע ומקבל נשפע תוספת ורבוי שפע כו' ע"ש באריכות. וברכה זו היא מאימא עילאה שבה התגלות עתיק וכמ"ש בזהר בשלח דס"ג ע"ב אמר ר' חזקיה כו' ע"ש. וע' בזהר בלק קפ"ז סע"א דכד מברכין או"א לאלו כו'. ולכן נק' המל' דוקא ברכת הוי' שהיא הגורמת גם הברכה וההמשכה בשם הוי' מאו"א וכמ"ש (תלים קל"ד ב') שאו ידיכם קדש וברכו את ה' ע' בזהר ויקרא די"ג ע"א וזהו שארז"ל אין מתנים לאדם פרנסה אלא בשביל אשתו. ופי' ויקדש אותו היינו המשכה מבחי' קדש עליון שהוא למעלה מבחי' ברוך כנודע בפי' וענין שם הקב"ה שהוא כתר וחכמה סובב וממלא כו'. או דברכה היא ממוחין דאימא וקדש ממוחין דאבא. ולפי' הזהר הרקיע דברכה היא בחי' שארה כסותה י"ל ויקדש היינו בחי' היחוד עליון שזהו בחי' עונתה. ועיין בזהר ר"פ נח דנ"ט ע"ב משמע הזווג נרמז בענין כי בו שבת. אלא שמפני זה נתברך מאימא ונתקדש מאבא ע"ש בפי' הרמ"ז ולכן נק' הקב"ה. וע"כ מברכה וקדושה זו ברך את יום השביעי שהיא המל' מאחר. שהיא הגורמת לו להיות מתברך מאימא ומתקדש מאבא שזהו פי' הקב"ה:

ועוי"ל פי' יום השביעי היינו היכלא שביעאה היכל ק"ק דבריאה. והיינו כי ששת ימי המעש' נמשך השפע מששה היכלות יום ראשון חסד היכל האהבה כו' וביום השביעי ויכולו השמים כו' עולים ההיכלות ומתייחדים בשביעאה ועיין בזהר בראשית דמ"ה ובזהר הרקיע שם ובזהר פקודי דר"ס סע"ב. ומ"ש ג"פ ביום השביעי י"ל ע"ד מש"ס ולקשרא שביעאה בשביעאה. בינה דאלי' עד עתיק שנק' אור שבעת הימים. ולפ"ז פי' ויברך אלקים היינו מל' דאצי' את יום השביעי היכל ק"ק דבריאה. וענין ברכה זו היינו כמ"ש בזהר פקודי תחלת דף רס"א ובמק"מ שם בענין

ברוך

ברוך אתה שבברכת אבות ויקדש אותו כי היכל ק"ק דבריאה נעשה אצילות ממש. כי בו שבת היינו כי יחוד זו"נ דאצי' הוא בהיכל קה"ק. ועיין מזה בסוף האדר"ז דרל"ו ע"ב דע"ז נאמר כי שם צוה ה' את הברכה חיים כו'. ועפ"ז י"ל ג"כ ענין ג' סעודות דשבת כי היכל ק"ק כולל ג' בחי' כח"ב ור' חידקא דס"ל ד' היינו ד' בחי' כחב"ד ואנן קיי"ל ג' כי הדעת איננו נמנה כשהכתר נמנה כנודע:

במ"ד בראשית פט"ו ויטע כו' ועקרן כו' עיין מ"כ. ועיין בזהר תרומה דקכ"ז ע"ב ע"פ אפריון כו' מעצי הלבנון אלין איגון נטיעין דעקר כו' ושתיל כו' ופי' הרמ"ז דהם ו"ק דזעיר שנעקרו היינו ענין עולם התהו שנעקרו מעולם האצי' וירדו לבריאה לעולם הפירוד כו' ואח"כ נתקנו בעולם התיקון ונעשו בבחינת קיין וזהו ענין ושתיל לון באתר אחרא. ועד"ז כוונת המדרש כאן א"ר חנינא כקרני חגבים היו היינו שבעולם התהו היו רק בבחי' נקודות שהכלים היו קטנים ועקרן הקב"ה היינו כנ"ל. ושתלן בתוך גן עדן זהו ענין עולם התיקון (והמק"מ יש לו בזה פי' אחר שהיינו ו"ק דזו"נ שהיו באבא ונעקרו משם. ונטע לון באימא כן פי' שם ובפ' פינחס דרי"ז ע"ב. וביאור ענין זה היינו כמו הטפה שממוח האב נעשה מזה ולד בבטן האם. ועמ"ש מזה בד"ה ביום השמע"צ בענין מוסר אביך וכו' ובביאור הזהר פ' בלק דר"ג ע"ב ע"פ כי מראש צורים אראנו. ונודע דג"ע היינו אימא בינה. וא"כ לפ"ז צ"ל שעקרן מעדן ושתלן בתוך ג"ע. אמנם עכן נבאר לפי' הרמ"ז) . ונרשים בקצרה. ע' דרוש אני כו' דפ' ליאת בענין תענוג דמצות וענין יתרון האור וכו' ועד"ז ג"ע נתהווה דוקא מבירור עולם התהו. ולכן ג"ן בגימ' א' ב"ן כדפי' הרמ"ז ויהי דרי"ו א'. וז"ש וישם שם את האדם הדר המתקן מתהו לתיקון להיות קוין. וא"ל דפי' ויטע וכו' מקדם היינו שנטעו מהנטיעות שעקר מעולם התהו שנק' מלכין קדמאין. שקדמו לעולם התיקון. וגם הם ז"ת דמל' דא"ק. וזהו מקדם. ויניחהו בג"ע וכו' עבודת האדם שלמטה להמשיך תוספת אור. והוא ע"ד אופנים לגבי שרפי' עם היות כי גם השרפי' מהתיקון שנתתקן מעולם התהו אך עכ"ז אופנים לפי שהם בירור ממה שנפל בעשי' זהו גבוה יותר. ע' מזה בד"ה אני דפ' ליאת הנ"ל ובד"ה האזינו וכו'. והנה ע"י רעש" גדול ממשיכי' בחי' שער ריבי' כעמר נקא. אך ענין גדול זהו הבירור מעולם התהו שנק' גדול לגבי תיקון כמ"ש בד"ה בשלח פרעה. וכנ"כ נמשך למעלה בחי' שלמעלה מהשתלשלו' כי השער עלמו זהו כענין המשל כתלג היור אבל שיתגלה גם הפנימי' זהו נמשך ע"י רעש גדול יתרון אור מן החשך וכן הוא גילוי הנמשל מהמשל וכו' ופנימי' השערו' זהו ענין כשמן הטוב. וזהו ענין תוספת אור בג"ע. כי ג"ע עצמו שרשו מהו"ב דמקבלי' מהשערו' עלמן אך ע"י לעבדה וכו' רעש גדול וכו' ממשיכי' פנימי' וכו' כרביבים וכו' טל וכו'. ועד"ז יובן מ"ש המדרש ס"פ ע"ז ע"פ ויניחהו נתן לו מצות שבת וכו'. כי הנה ג"ע עצמו הוא בחי' ועץ החיים בתוך הגן וע' בזהר אמור ל"ו א' שזהו בחי' ז"א דתיקון ואיתא בזהר שלח קנ"ח ע"ב בענין הים בה עץ היינו עה"ח אם אין זהו בחי' שלמעלה מעה"ח והוא ע"ק.

שלמעלה מעלה מז"א ואו"א. והוא מקור התענוגי' שעשוע המלך בעצמותו שלמעלה מהתענוג המתלבש בחכמה. ולהמשיך בג"ע מע"ק כאמור בזהר תרומה דקמ"ב א' וזהו ע"י לעבדה כו' כנ"ל. והנה עיקר גילוי זה הוא ביום השבת שאזי הוא עלא דנטיף מעתיקא אז תתענג על וכו' כמ"ש בזהר ויחי דרי"ע א'. והטעם הוא כי שבת זהו ביטול היש לאין ויש שבת תתאה ושבת עילאה ביטול היש וביטול אמיתי כמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו ולכן בשבת מאיר ונמשך בחי' אין שלמעלה מעה"ח. והיינו כי החכמה תחי' והיא בחי' עה"ח עץ ל' עלה ותוספ' אך החכמה מאין תמצא שנק' בריאה יש מאין לגבי ע"ק ולכן ג"ע נק' להנחיל אוהבי יש קנה חכמה קנה בינה ב"פ קנה גימ' יש מאלה מתר"ך א"ת. אבל בחי' אין זהו גילוי ע"ק וכו'. ושרש בחי' שבת עילאה זהו גם עלי' א"ק אדם דבריאה באצי' א"ס וכו'. וע' בזהר תרומה קל"ו א' ועמ"ש ע"פ באתי לגני כו'. ובכ"ז יובן מ"ש המדרש כאן ע"פ ישבעו עלי וכו' ישבעו חייהם. פי' יומשך להם מחיי החיים שהוא ע"ק והמשכה זו בשבת שנק' יום השביעי שהוא ג"כ לשון שובע כמ"ש במ"ר פ' אמור ע"פ ובחודש השביעי. ואפ"ל שהוא ענין ההמשכה מתיקון השביעי ואמת שהוא בחי' באור פני וכו' וזהו ענין כתפוח בעצי היער וכו' כמ"ש במ"א. וזהו ג"כ ענין להיות כערוגת הבושם כי ערוגות הבושם היינו עלי' הג"ע וכו'. ובכ"ז יובן למה הי' ל"ל עה"ד ג"כ בתוך הגן אלא לפי כי המשכה עליונה הנ"ל זהו על ידי בירור עה"ד דוקא אך שצוהו על העה"ד שלא לאוכלו כי הבירור הי' ממילא שלא ע"י ירידה למקום עה"ד וכו' כמ"ש בת"א. והנה מבואר במ"א ע"פ מקושש עצים שבשבת מתייחדים עה"ד ועה"ח פי' שאז עולי' הבירורי' הטוב לבד דעה"ד וכמ"ש בזהר ר"פ תזריע דמ"ב ב' ע"פ גמלתהו טוב. וזהו חטא אדה"ר שלא המתין בהזווג עד שבת. וע' מק"מ ויחי דרכ"א בשם הרה"ו שהחטא הי' שלא אכל מעה"ח קודם שאכל עה"ד. ולכאורה תמוה שהרי כאמ' סתם ומעה"ד טו"ר לא תאכל ממנו אלא דהפי' שאם הי' אוכלו בשבת שאז מאיר עה"ח אזי הי' שרי. ור"ל כי בשבת העה"ד נפרד מהרע כנ"ל כי בחול ק"נ מעורב טו"ר ובשבת נפרד הטוב וכו' וגם המל' הנק' עה"ד ע"ש התלבשות' בנוגה נפרדת מהתלבשו' זו ועולת באצי'. א"כ אזי העה"ד אינו כלל טוב ורע כ"א טוב לבד. ועו"ז לא באה האזהרה כלל שלא נאמר רק ומעה"ד טוב ורע לא תאכל. לאפוקי בשבת שנפרד הטוב שבו מהרע ומתייחד עם עה"ח כנ"ל. ומכ"ז יובן בתוס' ביאור ענין ויניחהו בג"ע לעבדה שזהו מצות שבת כנ"ל שאז עולי' העלי' הנ"ל בבחי' שממעל לעלים וכו' בחי' יובלא מנחה דשבת כו'. ועיין באלשיך כאן דפי' יפה ענין העלים שבג"ע שהן מה שנלמוד מכל מצוה. ועה"ח היא התורה כי תלמוד תורה כנגד כולם. ומ"ש ויצמח וכו' מן האדמה היינו שכ"ז נמשך ממעשה האדם ע"ש (עה"ת תורה איהו והיוצי ח"ע אורות ועלי הגן מצות איהו וגרמוהי). ויש ראי' לדבריו מהמדרש רבה ר"פ כי תצא תחת איזה אילן עשית כו' ע"ש באריכות. שדימה בהדיא מעשה המצות לפועל העובד בפרדס תחת אילן זית או שאר אילנות ע"ש. והנה מה שדימה זה לצמיחת אילן דייקא ולא לתבואה. כי בתבואה הצמיחה היא כעין הזרע רק שהוא

בתוספת וריבוי אבל באילן הרי הגרעין הנזרע אינו בערך האילן וכ"ש הפרי הנצמח מזה. וכך הוא ענין האורות הנמשכי' ע"י המלות כמ"ש במ"א. ועמ"ש בד"ה הבאים ישרש. ומ"ש ויצמח ה' אלקי' עמ"ש בד"ה כי כארץ תוציא צמחה וכגנה כו' כן אד' הוי' יצמיח צדקה כו'. ומ"ש מן האדמה עמ"ש בד"ה האזינו השמים שעיקר בה הצומח הוא ע"י בירור נה"ב כו' וז"ש מן האדמה ששרש' מבחי' ואלה המלכי' כו' בארץ אדום כו' ומכ"ז מובן בתוספת ביאור ענין הנ"ל:

א"ר יוחנן לא הי' העולם כדאי להשתמש בארזים כו' (שם במד"ר) הנה בזהר ח"א דל"א סע"א פי' דפי"ב נק' ארזי לבנון והיינו ו"ק דאבא שנק' ראשית כדפי' בדרוש ברכת הזימון וכ"כ במק"מ שם דכ"ע א' בשם מאורי אור ולכן לא הי' העולם כדאי להשתמש בהן כי יוכל להיות הנהגת העולמות ע"י ו"ק דבריאה ויצירה שנק' ששת ימי חול ע' בזהר אמור דף ל"ד ע"ב. גם ע"ד במאמר אחד יכול להבראות דהיינו במל' לבד שכלולה מע"ס כו' כ"א לצורך בנין בהמ"ק שנק' ג"כ לבנון והוא בחי' מל' כי נעוץ סופן כו' והדרגה בהמ"ק נק' בית ששרשו מקיף עליון כו' ועמ"ש בד"ה ויגש אליו יהודה ובד"ה חנוכת הבית:

מ"ש המדרש שעיקרן הן ג' והוסיפו עליהן ג' היינו חג"ת נה"י:

גן גדול מעדן וכו'. לכאורה י"ל דלא פליגי כי הנה ח"ע שהיא עדן נק' י' ובינה נק' ה' א"כ בינה גדולה מהחכמה ובינה נק' ג"ע הסגת אלקות ע' ד"ה רני ושמחי בת. וזהו ביו"ד נברא העוה"ב. אך כ"ז בענין הכלים אבל בענין האורות כהפוך הוא שכל מה שלמעלה יותר האורות מרובים יותר ובבחי' זו עדן גדול. ובזהר בראשית דכ"ו א' פי' גן דא שכינתא תתא' שהוא מל' עדן אימא עילאה. א"כ י"ל גן ז"א עדן או"א. והנה ז"א הוא ו' ספי' שרשיי' גופא ע"כ בבחי' זו גן גדול אבל באורות (ע"כ נמצא):

תני עץ שהוא פורס על פני כל החיים (שם במד"ר) פי' בערוך מלשון אם פשה תפשה שהוא ענין הגדלה כו'. והיינו כי בז"א יש מוחין דיניקה ומוחין דגדלות וכמה בחי' בענין גדלות ז"א כנודע מענין גדלות ראשון וגדלות שני. וגם לפעמי' עולה עד א"א כמו בשבועות שאז לוקח כתר מיסוד דעתיק המתלבש בתפארת דאריך וכו'. ונקרא בחי' יחידה כדפי' הרמ"ז בפ' בראשית דף ח' ע"א בד"ה אזדמנת למהוי. וזהו ענין הפי' שהוא פושה ע"פ כל החיים כי חיים הם או"א. ואיהו ואיהוי חד זהו בבחי' חכמה דאצי' שהוא בחי' חיה שלמעלה מבחי' נר"נ. ולכן נק' התורה עץ חיים וכמ"ש בזהר ח"ג דכ"ג ע"ב דכל חיים דלעילא בה אתכלילו. ופי' המק"מ שם דהיינו מוחין דאו"א שמתלבשי' בז"א הנק' עץ חיים (וביאור זה יובן ממ"ש בת"א ר"פ בראשית בד"ה השמים כסאי). ועמ"ש בפי' הרמ"ז. ועיין עוד בזהר ר"פ בהעלתך דקמ"ח ע"ב ובמק"מ שם. והרמ"ז שם פי' דהחיים היינו ב' יסודות דאו"א. ושרשם משני מזלות ונוצר ונקה ע"ש שהאריך. אך הכתר נק' מקור חיים שממנו נמשך לחכמה שנק' חי' ונק' ג"כ חיי החיים. ולהיות שהז"א שהוא עה"ח בחי' תורה מתעלה עד בחי' הכתר כנ"ל ע"כ אמר שהוא פושה ע"פ כל החיים ועיין בזהר בראשית דל"ז

סע"ב

סע"ב ובמק"מ שם. וגם י"ל בפי' כל החיים כי יש ב' בחי' יחוד או"א. הא' שהוא תמיד לחיות העולמות. והב' להוליד נשמות חדשות אשר שרש המשכה זו מעתיק כו'. וע"ז אמר שעה"ה שהוא ז"א נמשך בו מכל בחי' החיים הנ"ל. גם חיים היינו אורות כי הכלים הן בחי' גוף והאורות הם בחי' חיים וכל החיים היינו אורות פנימיים ואורות מקיפים:

א"ר יהודה בר אלעאי עץ חיים מהלך ת"ק שנה (**) ע' מזה בזהר בראשית דל"ה ע"א ופי' במק"מ ששם ה"ח וכל א' כלול מיו"ד ויו"ד מיו"ד. והענין ע"ד מ"ש בזהר פ' חיי שרה דקכ"ג ע"א קב"ה דאתכליל מאתר עילאה סתימאה דכל סתימין במאה כו' דהיינו בחי' הכתר נק' מאה והו"ב נק' עשרים והמדות נק' שבעה. שנים ע"ש ועמ"ש מזה בד"ה ואתא מרבבות קודש וע"כ אמר שעה"ה שהוא בז"א איננו כמו בחי' ענפין מתפרדין אילני' המדות אלא הוא פנימי' ז"א אשר בו מאיר גם בחי' הכתר וכמ"ש בזהר פ' אחרי דס"ו ע"ב ובאד"ר דק"ל ע"א. וע"כ כל ספי' מהמש ספי' שבו כל א' כלול ממאה. דהיינו מצד בחי' כתר שמאיר בו. וע"ז ארז"ל (זה"ג רנ"ד א' ובגמ' מנחות מ"ג יעו"ש בפירש"י) ע"פ מה ה' אלקיך שואל מעמך א"ת מ"ה אלא מאה. וה"ג דרי"ז ב' כ' תרעין ת"ק שנה היינו גם שער הנ' ע' פ"ר סוף שער השערים וע' ע"ח בענין חשבון גדול.

*אתרוג והנה במל' דאצי' תאנה. בק"נ תולנה. א"כ מע"ע לעומת וכו':

ואיבה אשית כו' הוא ישופך כו'. פ"ק דסוטה ד"ט ע"ב וכן מצינו בנחש הקדמוני שנתן עיניו במה שאינו ראוי לו ופרש"י נתן עיניו בחוה ובא עליה והיינו דכתיב הנחש השיאני לשון תשמיש ונשואין הוא. ועמ"ש ע"פ אשה תזרע והיא אחר ישכבנה שכמו שיש אירוסין ונשואין בקדושה. כמ"ש בלק"ת פ' מטות בד"ה ענין כל. כן יש אירוסין לעומת זה המשכת אותיות של היצה"ר כו'. בחי' מקיף. ואח"כ כשמשפיע בו בפנימיותו נק' נשואין. ועמ"ש עוד מענין אירוסין ונשואין בקדושה בד"ה וארשתיך לי. ובד"ה שחורה אני ונאוה בלק"ת בשה"ש דרוש השני. ובד"ה תורה צוה. ומכ"ז יובן להיפך ענין הנחש השיאני. וע' בה"ז פ' חקת ע"פ כן דרך אשה מנאפת. ועמ"ש בת"א פ' בראשית סד"ה ענין הברכות בענין חוה. ושם ענין הברכה אחרונה של נשואין אשר יצר את האדם צ"ל בה הותם בברוך שלא יקרב זר. והיינו שלא להיות ה"ו בחי' הנחש השיאני:

מה שביקש לא נתנו לו. ומה שבידו נטלוהו הימנו קומה זקופה כו' על גחונו ילך. עמ"ש ע"פ כל הולך על גחון בפ' שמיני:

הוא

---

* נמצא כתוב ביחד ואין מובן השייכות:

זה נמצא כתוב בשולי העמוד. ענין מימי בראשי' מתפלגין עמ"ש ע"פ פלג וכו' מלא מים ובזהר בשלח ד"נ ב' לאתר אתפלגו כו'. מענין נוף וקורה ה"א קנ"ג א' ה"ג ר"ב א' נ"ז א' שהם מדרגו' שכנגמו' ועמ"ש בענין ה' נס"א:

הוא אמר אהרוג את אדם ואשא את חוה. עכשיו איבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה. מזה יובן דמ"ש לא תחמוד אשת רעך זהו כמו ענין נחש הקדמוני:

ואפשר לפרש האיבה בין זרעך ובין זרעה דאיתא במגלה עמוקות סי' ר"ח אשר ואתחנן אל הוי' בעת ההיא ר"ת ואיבה. כי ע"י ואתחנן כמנין תקט"ו תפלות להמשיך י"ה בבחי' ת"ק עץ החיים. ועי"ז הוא ישופך ראש. וזהו ואיבה. כי הנה אין השם שלם כו' עד שימחה זרעו של עמלק שהוא ענין משורש נחש. ולכן נאמר בו הנחשלים אחריך נחש מילה זהו הנחשלים. וע"י המשכת י"ה שיהי' השם שלם אזי ימחה כו'. וזהו דר"ת ואתחנן אל כו' הוא ואיבה. והיינו האיבה להילא"ר הנק' עמלק לשון ומלק את ראשו כו'. ע"ד אוהבי ה' שנאו רע. וכן ר"ת ויאמר אליהם יוסף ביום השלישי ר"ת ואיבה כי ביום השלישי זהו ע"ד ביום השלישי יקימנו כו'. והנה איכה ישבה בדד העיר ר"ת איבה. שהנחש גרם לא זה. ואתה תשופנו עקב כו':

(ב) **זח"א** פ' חיי דקכ"ד ע"א בגין דחויא גרים מותא בעלמא לכולא ואסתאב עלמא ואתחשיך אנפוי. עמ"ש בענין כנך. ת"ח כתיב ואיבה אשית בינך ובין האשה. מאי ואיבה כדכתיב חלפו עם אניות אבה. באיוב סי' ט' כ"ו. דהא כמה ארבין שאטן גו ימא רבא. עמ"ש מזה בבה"ז פ' בשלח שזהו הלבושים הנעשים ממעשה המצות שבהם ועל ידם תתעלה הנשמה בים החכמה עלמא דאתכסיא ואית ארבין וספינן מתפרשן דא מן דא. עמ"ש מענין ספינן ע"פ כי שם חלקת מחוקק ספון. ואינון ארבין דההוא נחש שאט בגוייהו אקרון אניות אבה. ר"ל לעומת זה המחשבה ודבור שנמשכים מלב הילא"ר המקיפי' ומלבישים את הנפש נקראו אניות אבה כו':

בינך ובין האשה דא אשה יראת ה'. עמ"ש מענין אשה יראת ה' היא תתהלל בד"ה הבאים ישרש יעקב. הוא ישופך ראש דא קודב"ה דזמין לבערא ליה מעלמא דכתיב בלע המות לנצח וכתיב ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. אם ישוך הנחש במד"ר. ראש דא לזמנא דאתי דיתערון מתייא. דהא כדין להוי עלמא ראש. דיתקיים בראש דאיהו עלמא עילאה. והפ"ל ע"ד וה' בראשם. וע"ד וגולה על ראשה וגאולה על ראשה. במד"ר ס"פ אמור:

ואתה תשופנו עקב דא בהאי עלמא השתא דאיהו עקב ולאו איהו בקיומא. וההוא חויא נשיך לעלמא ואחשיך אנפי בריין. ועמ"ש ע"פ כספו לא נתן בנשך. תלים סי' ט"ו. והפ"ל שזהו מה שאומרים בעל חטא. על חטא שחטאנו לפניך בנשך ובמרבית. דהיינו אפילו ע"י עוונות שאדם דש בעקביו. שגרם בחי' ואתה תשופנו עקב. דהיינו נשך שהנחש נושך בעקב כו':

(ג) **וצריך** להבין המד"ר פ' ויקרא ר"פ כ"ד ע"פ ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו. רבי שמואל אמר זה הנחש. ופי' המ"כ זה הנחש שנק' אויב שנאמר ואיבה אשית בין זרעך כו'. וא"כ איך ישלים אתו. וצ"ל דמ"מ הרי הקב"ה כל יכול. ועפ"ז יש לפרש המשנה דברכות ר"פ אין עומדין ואפילו נחש כרוך על עקבו

לא

לא יפסיק. שהרי ברצות ה' כו' ישלים אתו את הנחש כו'. ועמ"ש בלק"ת בד"ה וכל בניך למודי ה'. בפי' ורב שלום בניך מבחי' ורב יהי' שלום כו' זהו כהנ"ל. וזהו והי' עקב תשמעון שיהי' זהיר בעונות שאדם דש בעקביו ועי"ז גם אויביו ישלים אתו זה הנחש שלא יהי' ואתה תשופנו עקב. עוד יובן זה ע"ד מ"ש בלק"ת פ' חקת סד"ה ויעש משה נחש נחשת. מסתכלין כלפי מעלה. ושרש הרע הוא טוב. שטן ופנינה לש"ש נתכונו כו'. ועי"ז גם אויביו ישלים אתו כמו אתא ונשקיה אכרעיה כו'. גם יובן זה ע"ד מ"ש באג"ה סד"ה והי' מעשה הצדקה שלום בפי' ועבודת הצדקה השקט ובטח. עמ"ש ע"פ ושננתם ותרגום ותתנון ל' תנין שהוא נחש שיש בחי' זו בקדושה. מזה יובן ענין הוא ישופך ראש. כי שף זהו מעשה נחש כדפרש"י וכ"מ במד"ר בראשית פע"ז שהיה המן שף עמה כנחש. וכמ"כ יש בחי' זו בקדושה הוא ישופך ראש. להעיר בי כנישתא דשף ויתיב כו' מגלה כ"ט א'. וי"ל שם מלשון שופי שהוא ענין שלוה והשקט. כדפרש"י פ"ק דב"מ דע"ו א' גבי אחריות ואשפי אשקיע. כמו על הר נשפה. בישעי' רסי' י"ג. על ברכא דיתבא שליות. מענין ישופך קורק' ערך שוף וערך שפף וערך שפה:

זח"ג ס"פ אחרי דע"ט ע"א ע"פ ואל אשה בנדת טומאתה. ת"ח מאי דכתיב ואיבה אשית בינך ובין האשה. ארבע ועשרין זיני מסאבותא אטיל חויא בנוק' כד אתחבר עמה כחושבן ואיבה. ועשרין וארבע זיני דינין מתערין לעילא. ועשרין וארבע לתתא. ובמק"א אות אל"ף בסעי' ס"ה איבה נק' נוק' דקליפה כ"ד צירופים כ"ד זיני מסאבותא דנדה וכי"כ הביא מאמר הזהר הנ"ל וכ' ובקדושה ויאהב יעקב את רחל. ויאהב גימ' כ"ד רמז כ"ד קשוטי כלה כ"ד צירופי אד'. והנה בקדושה ותמלא כדה כ"ד ספרי דאורייתא כד מים החכמה. ובת"ז תקון כ"ה דע"ג א' וז"ל האי כד דאיהו שכינתא כלילא מכ"ד ספרין דאורייתא דא צדיק דאיהו נהר דנפיק מעדן עילאה עכ"ל הביאו הי"כ במק"א אות כ"ף סעיף למ"ד. וא"כ לכאורה הכד זהו יסוד דנוק' שבו נמשך המים מבחי' ונהר יוצא מעדן כו':

ועל פי זה אפשר להבין הגמרא ב"ק ר"פ המניח את הכד פתח בכד וסיים בחבית. דאיתא בפרדס ערך חבית. היא הבינה שכינתא עילאה נק' חבית. ולכן המל' שכינתא תתאה שהיא ע"ד ה' קטנה לגבי ה' גדולה נק' כד. שהכד קטן מהחבית. וכמ"ש מענין שכינתא תתאה ושכינתא עילאה בלק"ת בד"ה שיר השירים ולכן בשכמל"ו שרומז לשכינתא תתאה יש בו כ"ד אותיות בחי' כד. ושמע ישראל יש בו כ"ה אותיות. וברע"מ פ' פינחס דרמ"ה ע"ב שכינתא עילאה כו' חבית ה' בי"ת כו'. היינו בחכמה יבנה בית. ולכן ויאהב יעקב ת"ת את רחל שכינתא תתאה מקור בי"ע ויאהב גימ' כ"ד. והיינו כ"ד פרקים דמסכת שבת. וענין וסיים בחבית היינו שתתעלה המל' במדרגת הבינה ע"ד לא זז מחבבה עד שקראה אמי. וכענין כוסי רויה מחזיק רכ"א לוגין כו' עמ"ש מזה בד"ה ושננתם לבניך בענין כוס ישועות. ועמ"ש בזה בענין הביתי כה"ג שו"ל מענין הבית:

ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבוששו. של"ה ח"ב. בס' פנ"י כ' וז"ל ולא יתבוששו. ענינו כי קודם החטא הי' גופני רוחני וזך ולא רע כלל. ולא שייך בי' בושה כלל. משא"כ אחר החטא שנתגשם הוצרך לכסות ערותם. ועוד כי אמר הכתוב החכם עיניו בראשו. והיינו שמחשבתו דבוקה בשרש נשמתו למעלה. וכ"ש קודם החטא לא נחשב בעיניו עניני העוה"ז כלל. וז"ש במעלות הש"י המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ כו'. כי אפי' שמי השמים לא יכלכלוהו כו' וז"ש המשפילי לראות כו'. אבל אדם קודם החטא כיון שהי' בעולמות העליונים לא ידע מה בחשיכה בעולמות התחתונים. ולא הי' חשוב בעיניו עניני העוה"ז להתבושש מפני שהי' ערום. אבל אחר החטא שנתמעט שכלו כו' ונתעורר בו תאות עוה"ז ידע כי ערום הוא עכ"ל. ועפי"ז פירש אדמו"ר נ"ע ענין מהרה ישמע כו' קול חתן וקול כלה היינו השפעת דו"נ יהי' ע"ד שהי' קודם החטא בבחי' ולא יתבוששו כו'. לפי שיהיו מופשטים מרצונות זרים ותאות גשמיות כמו קודם חטא עץ הדעת וזהו ענין שניהם ערומים. ר"ל המקבל כנס"י מופשט מרצון זר ע"ד פשטתי את כתנתי. ועי"ז כמ"כ מלמעלה ולא יכנף עוד מוריך כו':

ב **זח"א** כ"ח ב' בפ' בראשית ואילין אינון נשמתין הדהין דעתידין למהוי כו' ויהיו שניהם ערומים כו' דאתעבר ערוה מעלמא כו':

ג **זח"ג** פ' נו כ"ה א'. ולא בחידות דאינון לבושין דילה דבהון חזו כל נביאי דלית אורח לאתגלאה כלה בקירוב בשר אלא לאהן דילה בההוא זמנא יתקיים בהו ויהיו שניהם ערומי' כו'. דכבר אתעבר כו' קושי' בישא מעלמא כו' דבגינייהו צריך לכסאה רזין דאוריי'. י"ל שמפרש האדם ואשתו תושב"כ ותושבע"פ שעכשיו מכוסים בלבושי' הם גשמיות ההלכות. וכן סיפורי מעשיות שבתורה נקראו לבושין דאורייתא בזח"ג בהעלותך קנ"ב א'. ופנימיות התורה נק' רזא. וזהו ולמכסה עתיק דברי' שכסה עת"י כו' כי בהי' זו א"א לגלות בפני זר כו'. אכן לע"ל כשיעבור רוח הטומאה יהי' גילוי פנימיות תושב"כ בתושבע"פ. וזהו ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו כו':

ד **עמה"מ** ש"ו ס"פ ס"ב דל"ה ג' ע"ד כי שמים כעשן נמלחו והארץ כו'. ויהי' שמים חדשים כו'. והיינו שיתעברו הלבושים המסתירי'. כמ"כ ויהיו האדם ואשתו שניהם ערומי' כו'. ועוד י"ל ע"ד סוד ה' ליראיו שהשפעת שם הוי' נק' סוד. יסוד י' סוד. ומוסתר משם אלקי'. וע' ברכות פ' הרואה פמ"ע כ"א גלה סודו אל עבדיו הנביאים. והנה לע"ל נאמר אשפוך את רוחי כו'. ע"ד מי יתן והיו כל עם ה' נביאים. וע"כ יתגלה סוד הוי'. וזהו ויהיו שניהם ערומים כו':

ה **רבות** בראשית ס"פ י"ח פי' ולא יתבוששו ולא באו שש שעות. ועד"ז פי' כי בשש משה. וז"ל שלשה הם שלא המתינו בשלוותם שש שעות. אדם וישראל וסיסרא כו' ע"ש. ויש להעיר ממ"ש הבחיי ס"פ שלח בענין פי' מקושש עצים מקו שש כי בעולם ששה קצוות ונבראו בכח השם הנעלם בששה חותמות כו'. והנה השבת נק' אות כו'. והמקושש הזה כפר באותו האות כו'. וע"כ נק' מקושש כי יצא מקו האמצעי של הששה קצוות (שהוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה

ומקצה

ומקשר הו"ק עם השביעית שהיא מל' ועם הבינה שנק' ג"כ שביעאה) וכפר בשביעי שהוא ,היכל הקדש עכ"ל. וע"כ נק' ישראל עם זו ילרתי לי פי' זו שמחברין השביעית בחי' ז"ן עם הוא"ו ו"ק. וזהו ענין שיהי' השם שלם. וע' בזה"ג ר"פ שופטים. והנה הוא"ו בחי' ז"א שמים והז"ן בחי' מל' ארץ. וכשמפריד בין וא"ו לז' זהו ע"ד על השמים כבודו ועוזב את הארץ. אבל מי כעמך כישראל גוי אחד בארץ. כי אין כה' אלקינו בקרב הארץ. והנה חיבור הנ"ל זהו ע"י השבת שהוא השביעי שהוא מורה על חידוש העולם. ובו יחוד ו"ה. וזהו עון המקושש ביום השבת דוקא. ועד"ז חטא אדה"ר שלא המתין בזווגו על ליל שבת שאז הי' יחוד ו"ה. עם זו ילרתי לי. והחטא שלא המתין כמ"ש האריז"ל.
וזהו ולא יתבוששו שלא המתין בשלוותו של שעות שיהי' חיבור ז"ו:

רבות וישב ר"פ פ"ה:

ביכל תקמ"ד ד"ה ענין סוד ה' ליראיו. וע' מפסוק זה ברבות ויקרא פ' מ"ע חגיגה פ"ק ד"ג ע"ב סוטה פ"ק ד"ד ע"ב דף יו"ד ע"ב שבת דע"ז ב'. זח"א דל"ז ע"ב ויחי דרל"ו ע"ב. הנה יסוד הוא הדורא דגופא כי הסרים אין לו הדרת פנים. וע' במא"א אות יו"ד סעי' י"ב ובאות ש' סעי' מ"ה ובאות פ' סעי' י"ז בענין פרי עץ הדר. ובפע"ח שער הלולב פ"ג סד"ה להר"ר יוסף מערבי והוא עכ"ז ערוה שכשהוא בגילוי יתבושש האדם. והוא ע"י חטא אדה"ר שנתקנא בו הנחש בזווגו בגילוי כו'. וז"ש וערות אביהם לא ראו. וע' מענין ערוה בר"ח שעה"ק. הענין הוא דהנה יסוד הוא השפעה למקבל ובמקבל ישתנה המהות לגמרי מפני שאין ערוך לכלי המקבל עם עלמיות ההשפעה. ועכ"ז הרי אותו הדבר עלמו שקבל המקבל הי' באופן אחר גבוה מאד בעלם המשפיע קודם שהשפיע כו' וכשיראה המשפיע גשמיות המקבל יתבייש באיכות השפעתו איך נתגשמה כ"כ. כמו השכלה עמוקה ודקה מאד של הרב שכאשר השפיע לכלי התלמיד נתגשמה מאד. וכאשר יתגלה איכות אופן השפעתו להתגשם בכלי המקבל חפול הבושה עליו כו'. אך לא יתבייש אלא מן הרחוק מקבלת עמקות השכלתו. אבל מן הקרוב לעצמותו לא יבוש כו'. כמ"כ יובן למשכיל למעלה שלדיק חי העולמים הוא בחי' יסוד דאצילות. והוא עלם מקור כל המשכת החיים המקובלים. ואין ערוך להם לכמו שהיו הם עלמם תחלה בבחי' א"ס ממש. כנז' בזהר דבוק' מתהלפי אתוון דנבראים (ועמ"ש ע"פ הזח"ג פינחס דר"כ ע"א יומין תתאין זמינין דאיכון שכ"ה. וע' בפרדס ערך שנה וערך שינוי ועיקר השינוי למעלה שיהי' בחי' ומשם יפרד ועמ"ש ע"פ כי אל דעות ובאמת אני הוי' לא שניתי) ויש נשמות שלא נשתנו מהותן בבטן מל' דאלי'. כמו נשמת רב המנונא סבא נוגה רבא כו'. והוא דפרחא מחי העולמי' כו'. ולכן נק' בשם יסוד יו"ד סוד. כמ"ש במא"א אות ס' סעי' י"ג. שאעפ"י שהוא כינוי דכל נהורין והוא הדורא דמדות כו' אבל יהי' אופן השפעתו בבחי' סוד נעלם מאד מהשכלת הנבראת. אף להשיגו בהגבלת השגתו איך נשתנה להיות בע"ג מאוא"ס שהוא בלתי בע"ג ותכלית כו'. וכאשר יהי' מושג בהשגה גבולית איכות אופן השפעת היי העולמי' כו' ה"ז כמשל שתפול הבושה על גילוי השפע והתגשמות לזולתו הרחוק ממנו מאד כו' (הג"ה ויותר נראה

דבחי' זו קאי על השפעת הנשמות ולא על בריאת העולמות מאין ליש בגשמיות כ"א על השפעת הנשמות שהם חלק הוי' ונמשכי' מבחי' שער החצר הפנימית הפונה קדים. אשר רק ביום השבת יפתח. וכמ"ש ע"פ אלה תולדות נח בזח"א ר"פ נח דנ"ט ע"ב. וע"כ זה שיומשך נשמה בע"ג מבחי' שם הוי'. וזהו הנק' עונתה זהו רזא וא"א שיומשך בחי' זו בגילוי. וזה"ע יסוד דדכורא. ועד"ז ביסוד דנוקבא המעלה מ"ן. הנה אחז"ל בענין בשכמל"ו משל לבת מלך שהריחה ציקי קדירה. תאמר יש לה גנאי כו' הביאו לה עבדיה בחשאי. וע' במא"א אות צ' סעי' כ"ד שפי' ציקי קדירה הם לבושי המוחין. ויותר נראה מ"ש בפרדס ע' ציקי קדירה. שהקדירה היא מל' שבה מתבשל כל ההויות כו'. וצריכה תבלין כו'. הריחה ציקי קדירה הכונה נתאווה ליחוד הזכר שהוא תבלין לאותה הקדירה כו'. ובמא"א ק' סכ"ב קדירה נק' המל' כי הזווג נק' בישול תוך זאת הקדירה עכ"ל. והיינו שכמו שהבישול ע"י אש ומים כך הוא ענין היחוד בחי' איש ואשה אש ה' ואש יו"ד כמ"ש בד"ה והי' לכם לציצית. והמים הם מ"ן ומ"ד. אך פי' ציקי קדירה הנ"ל הוא ענין העלאת המ"ן מביטול היש של הנבראים. שבזה נמשך התענוג שבמדת מלכות. וכן פי' אדמו"ר נ"ע בד"ה אנשי יריחו היו כורכים את שמע כי בת מלך היא מדת מלכות שהוא התנשאות על הנפרד דוקא שאין מלך בלא עם. וכמו בכל המדות כשהמדה פועלת פעולתה נמשך בזה תענוג ובהעדר הפעולה יומשך הצער כמו אברהם איש החסד היה מצטער כשלא הי' לו אורחים וכו'. כמ"כ במדת המל' מדת ההתנשאות כשמלכותו ברצון קבלו נמשך מזה תענוג בהמל'. משא"כ בהפך וכמ"ש ויתעצב אל לבו כו'. והיינו שכשאין נמשך פעולת המל' נעשה גרעון בהמדה כו'. וזהו ענין שהריחה ציקי קדרה הוא מדת ההתנשאות והתפשטות להיות ראש לשועלים. דהיינו להיות מקור להמשכות בע"ג דבי"ע להחיותן ע"י ההתנשאות בכדי להיות מלך על עם שיהי' יש ובטל כו'. וזהו נק' ציקי קדירה הגרוע שבאוכל הנופל בשולי הקדירה ובערוך ערך ציקי פי' דבר היורד לקדירה וע' מענין ציקי קדירה פסחי' כ"ו א' יומא ע"ה סע"א ב"מ פ"ו ע"ב ב"ב ע"ו כתובות ס"ה א' חולין ע"ז כ"ז הובא בערוך. וביומא שם פרש"י תבלין לתבשיל ערב ומבושם והכונה שירידת מ"ן נק' לחם מן השמים המשכת מ"ד מטל השמים גשם נדבות. ולכן אמר שירד עמו ג"כ ציקי קדירה היינו העלאת מ"ן כי הטל מעורר העלאת מ"ן. ובב"מ שם פירש"י ציקי קדירה מין מאכל. ובכתובות שם מבואר שנתנו יין לציקי קדרה להטעים התבשיל כו'. והיינו כי יין נק' ג"כ מ"ן דנוק'. והנה הציקי קדירה הנ"ל יש בו מטעם התבלין שיוכל ליתן טעם בכל הקדירה. כמ"כ מדת ההתנשאות שמחי' את הנברא שפלות גדולה מאד הוא להיות מלך על בע"ג. ובמ"א נת' שלכן נק' המל' בהמה שם ב"ן כי זהו בחי' רוח הבהמה היורדת למטה כו'. אבל עכ"ז יש בזה תענוג גדול מביטול היש בחי' רצוא שהוא ריח ניחוח למדת מלכותו ית' כידוע מענין הבירורי' וכמשל התענוג מצפור המדברת כו' כנודע מענין לויתן זה יצרת לשחק בו כו' ויתרון האור הוא מהחשך דוקא וכך עלה במח' להיות תענוג ממדת המלוכה כו'. ועד"ז ג"כ במל' דא"ס להיות מקור לאצי' כו'. כ"ז נק' ציקי קדירה. וזהו תאמר יש לה גנאי. פי' תאמר היינו שתתפשט בעשרה מאמרות להוות מאין

ליש

יש בשביל ליקי קדרה הנ"ל יש לה גנאי. שבחי' המלוכה והממשלה על בעלי גבול שפלות גדולה היא מאד וכנודע מענין במקום גדולתו שם אתה ענותנותו שהגדולה עלמה היא שפלות וענוה גדולה כו'. ועוד ועיקר כי תחיה ג"כ ברוב הצמצומים גם לקליפות שהם יש ודבר לגמרי רק דקרו ליה אלהא דאלהיא וכמ"ש רגליה יורדות כו' מלך אלקים על גוים עכו"ם כמ"ש מזה בת"א בד"ה בחדש השלישי. וכנודע מענין נחש כרוך על עקבו לפתח חטאת רובץ. וזהו גנאי. ע"ד מתחיל בגנות במשנה פב"ת דפסחים היינו מתחלה עכו"ם היו אבותינו זהו הנק' גנות. והנה אף שגם מהרחוקים עולה הקילוס להקב"ה כמ"ש ממזרח שמש כו' מ"מ היינו רק דקרו לי' אלהא דאלהיא וזהו גנאי כמ"ש במ"א ע"פ רם על כל כו' מי כה' אלקינו המגביהי לשבת כו' כי הם אומרים שרק על השמים כבודו ר"ל במלאכים הרוחניים ועזב את הארץ. אבל באמת קמי' שמיא וארץ שוין בהשוואה א' וחשכה כאורה ע"כ השגחתו בארץ כמו בשמים. לא תאמר ולא יתפשט האור בעשרה מאמרות יש לה לצער פי' גרעון לאור המדה בשביל העדר פעולתה. לכן הביאו לה עבדים בחשאי. היינו שאין אומרים בשכמל"ו שהיא יחו"ת מדת מלכות דאצילות בנבראים בקול רם אלא בחשאי שאזי לא ירגישו החיצונים ולא יהי' הנחש כרוך בעקבה. וכמ"ש בזה"ב תרומה קל"ד א' ובגין דלא תשלוט עין הרע אן מחלפי אתוון דלא אמרינן אחד באתגליא ובזמנא דאתי דיתעבר עין הרע מעלמא ולא תשלוט כדין יתקרי אחד באתגליא. בגין דהשתא דההוא סט"א אתדבק בהדה לאו איהו אחד אלא דאכן מייחדין לה בלחישא ברזא דאתוון אחרנין ואמרין ועד אבל בזמנא דאתי דיתפרש ההוא סט"א מינה כו' ביום ההוא יהיה כו' באתגלייא ולא בלחישו. וענין עין רע ע' במא"ה ע' ששעי' י"ד. ועמ"ש במ"א בענין דרגא תביר שע"י היחוד נשבר כח הסט"א. ובספר סדה"י בכוונת ק"ש כ' בשכמל"ו לקשט הכלה בשבע הנערות הראויות לתת לה הם שבע היכלות שית ספירין דילה להעלותה מקושטת עם בעלה כו' עכ"ל. ולע"ל שיראו כל בשר ותצא ק"כ מזוהמתה וטומאתה ולא יהי' שייך אז הגנאי הנ"ל כי ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ אזי יאמרו בשכמל"ו בקול רם כמו שהי' במקדש. ומכ"ז מובן לענין הנ"ל דהיחוד צ"ל בחשאי מצד המקבל ג"כ מבחי' יסוד הכלה שזהו ענין שצ"ל בשכמל"ו בחשאי. עכ"ה). והוא ענין קנאת הנחש דוקא שהיה שורש הרע בתכלית הדקות (עמ"ש ע"פ ויעש משה נחש נחשת). והיה רחוק מאד מאור פני ה' בחינת סוכ"ע וכאשר ראה ונתגלה לו קדושת זווג אדם וחוה כמ"ש ברבות וישב ר"פ פ"ה והיה בדוגמת זווג עליון דזו"נ דאצילות נתקנא ורצה ג"כ וזהו ענין בא נחש על חוה כו' ועמ"ש מזה ע"פ המאמר ע"פ ואם בשדה מצאה ומ"ש ע"פ מאמר הזהר ר"פ חוקת כו'. אבל לע"ל כתיב ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד (ועמ"ש מזה בזח"ב תרומה קל"ד א' ומ"ש מזה בת"א פ' וישב בד"ה שיר המעלות כו' היינו כחולמים ובפ' וירא בד"ה וירא אל אברהם ובלק"ת מהאריז"ל על פסוק זה בזכריה שיהי' זו"נ דוגמת או"א עילאין כו' ע"ש) ואזי וידע כל פעול כי אתה פעלתו כו' וראו כל בשר גם שכל האנושי ישיג ענין הביטול לא"ס ב"ה וכמ"ש במ"א בפי' ואמת ה' לעולם

היינו

היינו כי הנ דעות כו׳ ופי׳ והאמת שיהי׳ הגילוי כמו שהוא באמת למעלה כו׳ וכמ״ש ע״פ וקבלו בני יהודה ובני ישראל יהדיו׳ סד״ה והיה מספר בנ״י שיהי׳ יהו״ת במדרגת יהו״ע כו׳ אזי ישיגו ההמשכה מסוכ״ע בממכ״ע וההתהוות הנבראים מאין ליש. וזהו ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו. פי׳ על דמות הכסא דמות כמראה אדם ועכשיו לא כמו שאני נכתב אני נקרא וזהו הלבוש אבל לע״ל ולא יכנף כו׳ יהי׳ גלוי ש׳הוי׳. וכנ״י נק׳ אשתו כמ״ש ברבות פ׳ נשא. יהיו מופשטים מרלון זר. וזהו ולא יתבוששו שלא יהי׳ הילוכי׳ העולמית רחוקי׳ כ״כ עד שיהי׳ שייך בחי׳ גנאי הנ״ל וגם פי׳ ולא יתבוששו שלא יהי׳ פירוד בין ו״ק למל׳ עם זו כו׳. וזהו אעו האידנא לאו אחד הוא פי׳ האידנא נמי כל מה שיש בהתפשטו׳ החיות מאוא״ס ב״ה כל בעלי הגבול הלא המה נמשכי׳ מאין ליש מאור א״ס ב״ה הנק׳ אחד אלא שהוא מ״מ בחשאי שאין אנו׳ בשכמל״ו בקול רם (אלא בבהמ״ק שהיה יחוד פב״פ בהיכל ק״ק הי׳ אנו׳ בקול רם) וזהו דא הוא רזא הנק׳ בזהר על בחי׳ יסוד שהוא סוד ה׳ אבל סוד ה׳ ליראיו המה הקרובים אל אור פני הוי׳ סוכ״ע לא יפלא להם כלל איכות אופן ההשתנות לבע״ג כי כל יכול הוא ויש באור א״ס ב״ה אף שהוא בלתי בע״ג הכח והעוז להוות בע״ג וכמ״ש במ״א בביאור ע״פ מי מנה עפר יעקב כו׳. ולהיות שהיראים אין להם אחיזה בעלמות הגבלתם להתפס מקום כו׳ לכן יהי׳ סוד הוי׳ נגלית בהגבלת׳ השגתם הנבראה כי לעולם התקשרותם בסוכ״ע לא יתפס מקום כלל בעיניהם כל בע״ג וכלא ממש חשיבי (ולא כמו המרוחק שיוולד המשפיע):

קיצור ענין סוד ה׳ ליראיו. יסוד הדורא דגופא ועכ״ז הגילוי הוא ערוה. כי ההמשכה מסוכ״ע שיהי׳ השפעה להתהוות בע״ג כי הוי׳ הוא האלקים בביאור ע״פ מי מנה זהו השפלה. וא״א שיומשך בחינה זו בגילוי (ואפ״ל בחינה זו הוא כי משלימות הא״ס שיהיה בו ג״כ הכח להשפיע בדרך גבול. גם י״ל מה שההשפעה באה ע״ד הגשמה ג׳ בחי׳ אור מים רקיע זהו השפלה. גם בחי׳ זו הוא ע״ד מה שיותר משהעגל רוצה לינק הפרה. רוצה להניק ומצד זה יש תענוג בהמשכת הטפה וכמ״ש בביאור ע״פ לאיכה ואיכה. ושיתגלה בחי׳ זו להנבראי׳ זהו גנאי כי זהו ע״ד למעשה ידיך תכסוף. איוב י״ד. ואין תכסוף אלא תאוה. ברבות תלוא ס״פ ל״ו. וכמ״כ זהו ענין משל לבת מלך שהריחה ליקי קדרה היינו התענוג מבחי׳ ההתנשאות מלכותך מלכות כו׳ ביטול היש. תאמר יש לה גנאי כי בהתפשטו׳ מלכותך הרי רגליה יורדות כו׳ מלך אלקים כו׳ לכן ל״ל בשכמל״ו בחשאי. להסתיר היחוד מבחי׳ עין רע. ותדע שבלוחות הראשונות שלטה עין רע מצד הגילוי. ולע״ל שיזדכך העולם ויהי׳ בי״ע במדרגת אצילות יוכל להיות הגילוי למטה. מה שעכשיו סוד ה׳ ליראיו ע״י היראה והביטול יוכלו לקבל גילוי סוד הנ״ל ע״י שאז יהיו הכל יראי ה׳. וזהו ויהיו שניהם ערומים כו׳. כי האידנא לא כמו שאני נכתב אני נקרא ולע״ל ולא יכנף כו׳. ויש להעיר ממ״ש בזה״א דף ב׳ ע״ב גבי עטלא אות לדיק אנת ל״ל טמירא כו׳ ועמ״ש מזה ע״פ כי לדיק ה׳ לדקות אהב תלים סשי׳ י״א וע׳ בסידור בדרוש ברכת הזימון בהביאור גבי יעקב שנשא שתי אחיות שש בפי׳ לשון גילוי עריות שבאלי׳ משום דאיהו

וגרמוהי חד ע"כ היחוד זו"נ נק' אח ואחות. אבל למטה יחוד כזה נעשה מזה רע גמור כמו שבה"כ שנתהוו הקליפות מעולם התהו. ולכן נק' איסור זה בשם גילוי עריות ע"ש כי בי"ע לגבי אצי' נק' גילוי. ועיין בה"ז פ' תרומה מענין יעקב שנשא שתי אחיות משא"כ כו':

וזהו מהרה ישמע כו' וקול כלה. קול גדול נק' בינה במא"א ק' סי"ע. ולע"ל יהי' המל' במדרגת הבינה כו' וכתיב ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים כו' גם נאלמתי דומיה החשיתי ר"ת נדה כי נדה היינו נד ה' דאתרכת ה' תתאה בבחי' גלות השכינה במא"א ג' י"א עד רדת מל' דעשיה לעולם הקליפות ומחמת זה היא נאלמתי כרחל לפני גוזזיה נאלמה. ואיתא במדרש תלים סי' קמ"ו ע"פ ה' מתיר אסורים דקאי רק על איסור נדה שלע"ל הקב"ה יתיר איסור זה אף שעכשיו איסור גדול הוא וענוש כרת. וצ"ל מ"ט איסור זה דוקא יתיר. אלא משום שלע"ל לא יהי' עוד בחי' נד ה' כי ביום ההוא יהיה כו'. וא"כ ממילא לא יהי' בחי' נאלמתי כו' ויהי קול כלה כו':

הלא אם תיטיב שאת. פ"ע דברכות דס"א סע"א א"ר יצה"ר דומה לזבוב כו' ושמואל אמר כמין חטה הוא דומה שנאמר לפתח חטאת רובץ. ופרש"י חטאת לשון חטה דריש ליה וזהו ע"ד שארז"ל בברכות פ"ו ד"מ ע"א עץ הדעת חטה היתה שאין התנוק יודע לקרות אבא כו'. ויובן ע"ד מ"ש בזהר פ' בלק דקפ"ח ע"ב. אמר ר' אלעזר ודאי חטה הכי קרינן לה (ר"ל בחי' מל' שהיא ברתא דמתחתא' לגבי אבוה) אבל חמינן בשבטים כולהו דלית בהו ח"ט ובה אית חט וקרינן חטה. אמר ההוא ינוקא ודאי הכי הוא דהא ח"ט שריא סמיך לה (ר"ל ק"כ שהיא סמוך למל' לפי שהמל' יורדת לבי"ע ע"ד כשושנה בין החוחים. עיין ביאור וכל בניך בלק"ת פ' ראה. ובת"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות בטעם מטבע קצר פותח בברוך ואין חותם בברוך לפי שהוא כנגד עלמא דאתכסיא ששם אין מבוא ליניקת החיצונים ע"כ א"צ חותם. אבל מטבע ארוך שכנגד עלמא דאתגליא שהוא עלמא דנוק' צ"ל חותם בברוך. וזהו ענין דח"ט שריא סמוך לה. משא"כ בהשבטים שהן י"ב גבולי אלכסון דז"א). בהון בשבטים לא הוו אתוון אילין דקא אתו מסטרא דקדושה דלעילא אבל לגבה שריא כו' עה"ד חטה היה כו' וע"ש שע"י בירור החטה מהמוץ ותבן זהו ענין וממחתה כי לא תקרב אליך. ועמ"ש מזה בלק"ת פ' אמור בד"ה והניף את העומר. פ"ג. ועמ"ש מזה בישעי' כ"ד י"ד ע"פ בצדקה תכונני כו'. ואפ"ל לכן התורה תבלין ליצה"ר וכמ"ש אם רעב שונאך זה היצה"ר האכילהו לחם בסוכה דנ"ב. כי התורה היא לחם העשוי מחטה כ"ב אתוון דאורייתא לכן עי"ז מבטל היצה"ר שיניקתו מבחי' עץ הדעת חטה היתה. כיון לחם חטה זו נעשה עץ חיים כו'. והנה רב אמר שיצה"ר דומה לזבוב. הנה זבוב ג"כ גימ' ח"ט ובמא"א אות זיי"ן סעיף ד' זבוב נקרא הקליפה מקבלת ליסוד והוא אשר יבאיש שמן רוקח "טוב דקדושה גימטריא זבוב עכ"ל. ואפ"ל כמו הזבוב לנוע אחר

המכה

המכה כך יסוד דקליפה להוע אחר ניאוף כו':

ב **פ"ה** דיומא דכ"ב המשה מקראות אין להם הכרע שאת משוקדים מחר ארור וקם וכשל"ה במסכת שבועות שלו דקפ"ז ע"ב האריך בזה בענין כתנות אור איזו עדיף אם שהיה כשאר כתנות אור אם כאשר מכתנות עור יהי' כתנות אור. וע"ז מורה שאת כו':

ג **פ"ג** דקדושין דס"א ע"ב אם תיטיב שאת כו' סד"א אם תיטיב אגרא ואם לא תיטיב לא אגרא ולא דינא קמ"ל ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ פורענות מוכנת לבוא כו' וזה ע"ד מ"ש ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה כו' אשר הברכה היא מל' דאצי' במא"ה אות ב' ספ"ה. והקללה אם לא תשמעו היא לילית נוק' דקליפה במא"ה אות קו"ף סמ"ח. ועד"ז אם תיטיב שאת היינו ברכה כמארז"ל במד"ר פ' בראשית פכ"ב הלא אם תיטיב שאת ברכה שנאמר וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם. ואם לא תיטיב שאת קללה דכתי' והשיאו אותם עון אשמה. וזהו דשאת אין לו הכרע שיש לפרשו לשון ברכה וגם לשון קללה היינו דקאי שאת אם לא תיטיב כדפרש"י ביומא שם. וכן כפשט הגמ' דקדושין ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ. כי חטאת היא ג"כ הנוק' דקליפה כמ"ש במא"ה אות ח' סעי' כ"ד. ויש שאת בקדושה כענין וישא אהרן כו' וכן כנ"ד מ"ש ובמדבר אשר ראית אשר נשאך ה'. וה"ע רוממות. ועמ"ש ע"פ שאו את ראש כו' לגלגלתם. וע' במד"ר פ' ויחי ע"פ יתר שאת. ויש שאת בלעומת זה דהיינו א' מד' מראות נגעים שאת ספחת כו'. ובמד"ר ס"פ תזריע שאת זו בבל כו'. ואפ"ל ע"ד אם תגביה כנשר. וזהו שאת אין לו הכרע. וענין משוקדים] י"ל כי יש שקדים מתוקים ויש שקדים מרירין זח"ב פ' שמות דע"ו ועמ"ש בלק"ת פ' קרח ע"פ ויגמול שקדים הרי בענין הקללה שייך שקדים מקל שקד אני רואה. וכן בענין הברכה דשאת ל' וישא אהרן את ידיו כו' כנ"ל וע"ז נאמר ויגמול שקדים. ובברכת כהנים כה תברכו. להמשיך הברכה בבחי' מל' הנק' כה. תברכו אותיות בכתרו שהוא מקור הברכות כו'. וע' במד"ר ר"פ קדושים בענין ברכה מליון כו':

ד **ספ"ק** דיומא דף כ' ע"א א"ל הקב"ה מאי אמר. לפתח חטאת רובץ. ופרש"י היצה"ר מחטיאו בעל כרחו. ואפ"ל ע"ד מ"ש במד"ר כי תשא פמ"ו ע"פ ועתה ה' אבינו אתה אנחנו החומר ואתה יוצרנו. היוצר הזה אם יעשה חבית ויניח בה צרור כו' מנטפת היא ממקום הצרור ומאבדת כו' מי גרם לחבית לנטף ולאבד את מה שבתוכה היוצר שהניח בה את הצרור כך אמרו ישראל לפני הקב"ה רבון העולם בראת בנו יצר הרע מנעורנו שנאמר כי יצר לב האדם רע והוא גורם להטוא לפניך ואין אתה מסלק ממנו את ההטייה אלא בבקשה ממך העבירהו ממנו כו'. ע"כ אתי שפיר שהקב"ה מלמד זכות לפתח חטאת רובץ וכו'. וענין ההטייה י"ל ע"ד הנ"ל סעיף א' שדומה לחטה. ואפ"ל פז"ס שארז"ל עתידה א"י שתוציא גלוסקאות. ר"ל לא כמו עכשיו שמוציאה חטה וצריך לטרוח עד שיעשו ממנו לחם. והחטה קרוב לענין חט כנ"ל. כי עה"ד חטה היה. אבל לע"ל שיעביר היצה"ר לא תהי' מוציאה חטה כ"א גלוסקאות אשר מורה שכבר נתבררו החטים בתכלית ונעשו להם טוב כו' להם פנג כו' עיין זהר

ס"פ

ויהי דרמ"ו ע"פ מאמר שמנה לאמו :

ה פ"ק דקדושין ד"ל ע"ב ת"ר ושמתם שם תם נמשלה תורה כסם חיים כו' כך הקב"ה א"ל לישראל בראתי יצה"ר ובראתי לו תורה תבלין ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו שנאמר הלא אם תיטיב שאת . ופרש"י אם תיטיב לקח טוב שאת תתנשא על יצרך וכו' יעו"ש. והענין דיצה"ר נאמר לפתח חטאת רובץ ככ"ל ס"ד וכמש"כ בגמרא דקדושין. ועיין בסידור בד"ה מזמור לתודה בענין המן ומצה שההפרש ביניהם בין אות ח' לאות ה'. כי מאות ה' יניקת החיצונים מבחי' הפתח שלמטה. שעל זה הפתח של היצ"ת נאמר לפתח חטאת רובץ . והיינו בחי' רגליה יורדות מות. ר"ל מה שמהמל' מבחי' נה"י שבה נמשך יניקה לחיצונים וכנ"ל שהיא כשושנה בין החוחים. ועיין מענין רגליה יורדות בזח"א פ' בראשית דל"ה ע"ב ומפרי העץ דא אתתא כו' ובזהר ויחי דרכ"א ע"ב ובפ' בשלח דמ"ח ע"ב ובפ' ויקהל דקל"ו ע"ב אמור דק"ז ע"ב. פ' פינחס דרכ"א ע"ב. של"ה דמ"ע ע"ב. וע' בת"א בד"ה במדבר סיני באהל מועד דרוש השני פ"א בענין מדבר במ"ס פתוחה. מדבר לשון דבור וכשמתלבש בבי"ע נק' מדבר במ"ס פתוחה שאז יש פתח ומבוא להקליפות לינק מהדבור כו' ומזה נמשך כרחל לפני גוזזי' נאלמה ע' בד"ה את קרבני לחמי דרוש השני בסופו ובד"ה אלה מסעי דרוש השני. וזהו ג"כ ענין לפתח חטאת רובץ כשהדבור נתלבש בבי"ע ונק' מדבר וה"ס מיעוט הלבנה. אזי לפתח ההוא חטאת רובץ כו'. וע' מענין מדבר במא"א מ"ס סעיף ס"ג ובזהר ס"פ תצוה ובד"ה אלה מסעי דרוש השלישי. והנה ע"י התורה שנאמר פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה עי"ז מתקנים שלא יהי' לפתח חטאת רובץ כמבואר שם בסידור שלכן בשתי הלחם באות חמץ. לכן התורה היא תבלין ליצה"ר הנק' חמץ. ועיין בתו"א בד"ה בחדש השלישי לצאת בנ"י מאמ"ל ענין שהתורה נק' עוז ותושי'. ובאג"ה סי' י"ב בפי' ועבודת הצדקה השקט ובטח שיש לפרש ג"כ על התורה שפרשה ממו"ס דשקיט ושכיך כו' :

והנה במד"ר פ' בראשית פכ"ב א"ר אמי אין יצה"ר מהלך לצדדים אלא באמצע פלטיא. נראה דהיינו פירוש לפתח חטאת רובץ. והוא פתח הרחב של היצ"ת. משא"כ פתח הצר של הס"א. שאלל ראשו. שעז"כ פיה פתחה בחכמה כו'. ובמ"א נתבאר ענין פתח הרחב לפי שמקבלים מבחי' כמה ארך אפים לפניו כו' משא"כ פתח הצר זהו ע"ד אם בחקתי תלכו ע"פ מדה וחשבון כו' כמ"ש בת"א בד"ה ויהי בשלח פרעה. וכענין זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם. חנם בלא מצות. ועמ"ש ע"פ אל תבטחו בנדיבים כו'. וזהו לפתח חטאת רובץ באמצע פלטיא לקבל מפתח הרחב של היצ"ת. ולכן התורה אשר פיה פתחה בחכמה וזהו פתח הצר של הס"א היינו חמשה חומשי תורה היא תבלין לו כו'. וע' במהרש"א פ"ג דמנחות דכ"ט מענין פתח הצר של הס"א ובמהרמ"א פ' כי תבא סד"ה נהיה כי תבא פתח הרחב גורם לבחי' וישמן ישורון ויבעט כו' וע' בשל"ה דל"ו סע"א בענין הוי"ן אתי"ן אתי"ן הוי"ן כו' :

קיצור התורה תבלין ליצה"ר שנאמר בו לפתח חטאת רובץ פתח הרחב של היצ"ת המן. ובתורה פיה פתחה בחכמה פתח הצר של הס"א. ע"כ היא תבלין ליצה"ר :

ו סנהדרין דל"א ע"ב מאימתי יצה"ר שולט באדם כו' משעת יצירה כו' לפתח חטאת רובץ. ובפ"ג דכדה ד"ל ע"ב וכיון שבא לאויר העולם בא מלאך וסטרו על פיו ומשכחו כל התורה כולה שנאמר לפתח חטאת רובץ כו'. ופי' מהרש"א דהיינו היצה"ר שניתן בו משעת לידה כו':

ז זח"א פ' בראשית דל"ו סע"ב הלא אם תיטיב עובדך שאת. מאי שאת כדכתיב יתר שאת דהא בוכרא שבאת אית ליה בכולא תדיר. ותליא בעובדוהי. עיין בת"א פ' תולדות בד"ה ראה ריח בני. ובפ' וישלח ע"פ ויקח מן הבא בידו מנחה. ובד"ה מה טובו בענין קדש לי כל בכור. ובד"ה בשלח פרעה בענין את בגדי עשו בנה הגדול. ועל דא אם תיטיב שאת. ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ. מאי לפתח דא פתחא דלעילא דמיניה נפקין דינין על עובדין בישין דעלמא. פתח כד"א פתחו לי שערי צדק. עמ"ש ע"פ ופסח ה' על הפתח. ובזהר פ' אחרי דע"א סע"ב בפי' ותשב בפתח עינים דכל עיינין דעלמא להאי פתחא מלפן כו'. וע' מזה בפרדס ערך פתח. ולההוא פתח חטאת רובץ דא מ"ה והוא זמין לאתפרעא מיניך. וענין שההטאת רובץ אצל פתח כי הוא התובע הדין כמ"ש ויהי היום ויבואו כו' ויבוא גם השטן בתוכם ובזהר ר"פ בא דל"ב ע"ב ודל"ג ע"א בגין דאיהו דילטורא רברבא מכולהו כו' ובפ' תלוה דף קפ"ד סע"א ומההוא דינא אתתקף סט"א כו' וחפי לסיהרא כו' טנרא תקיפא דחפי לסיהרא כו' ובמק"מ שם שמכסים בענן הזה את המל' הנק' פתח שלא תאיר למטה. והרמ"ז שם פי' שמעכב שלא יאיר בה האור מלמעלה מבחי' יסוד אבא כו' מרדכי גימ' רב חסד כו'. וזהו ע"ד והאבן גדולה על פי הבאר ופי' בזהר ויצא דף קנ"א ע"ב דהבאר הוא מל' שנמשך בו מים חיים ממקור מים חיים. ולכן כי מן הבאר ההוא ישקו העדרים היינו אוכלוסין ומשריין קדישין מלאכים ונשמות דבי"ע. והאבן גדולה דא אבן דמיכה כשלי בני עלמא. אבן נגף וצור מכשול דקיימא תדיר על פי האי באר ועל מימריה למתבע דינא דכל עלמא דלא ייחות מזונא וטב לעלמא. וכן במד"ר ויצא פ"ע אמרו והאבן גדולה זה יצה"ר וזהו עצמו ענין לפתח חטאת רובץ. ושם בזהר וגללו את האבן מעבירין ממנה תקיפו דדינא קשיא וע"ש בזח"מ:

ע"ש בזהר בראשית ל"ז א' פי' לפתח חטאת רובץ על ר"ה. דהיינו ענין בכסא ליום חגנו דחפי לסיהרא. היינו שאז תובע המקטרג הדין וכן פי' ברע"מ פ' אמור דל"ז ע"ב בגין דההוא מקטרגא חפי וכסי ואנעל פתחא על מלכא כו' ע"ש. וגם כי ר"ה הוא חג שחל בר"ח. כמ"ש תקעו בחדש כו' ליום חגנו. ובר"ח צ"ל שעיר לכפר על מיעוט הלבנה. והוא להטאת לה' הביאו עלי כפרה. והיא בחי' תקון על בחי' לפתח חטאת רובץ. ועמ"ש מזה ע"פ ושעיר עזים אחד לחטאת לה'. ואתה תמשול בו רזא הוא דכתיב ואתה מחיה את כולם. עיין זהר ר"פ ואתה תלוה בפי' ואתה. ובר"ה הוא"ו הוא קול השופר הממשיך השפע בבחי' אתה עולם הדבור שהוא אותיות מאל"ף עד תי"ו עם ה' מוצאות. ע' בסידור בד"ה אד' שפתי תפתח. והנה כעין פי' זה מפרש התרגום ענין לפתח חטאת רובץ ליום

דילה חטאך נטיר. הרי מפרש לפתח ליום דילה. והיינו כמ"ש הזהר דפתח זה הוא ענין ותשב בפתח עינים. ויש ליתן טעם מה שגם ר"ה נק' פתח כי הדבור נק' פתח כמ"ש מגביה פתחו. בעה"כ. ובר"ה הוא בנין עולם הדבור שהוא המל'. והוא ג"כ ענין פתח האהל שע"י הדבור נמשך ומתגלה השכל והמדות וע"כ נק' פתח כו'. והנה יש מפתחות החיצוניות ומפתחות הפנימי' כמ"ש בלק"ת פ' ראה בד"ה כי תשמע בקול. והתורה היא מפתחות הפנימי'. לכן עי"ז מושל על היצה"ר שיניקתו מהמל' שהיא הפתח החיצון לגבי התורה יעו"ש. וזהו עצמו ענין ואתה תמשול בו שע"י עסק התורה ממשיך בחי' ואתה כו':

קיצור אם תיטיב שאת בכור עמ"ש בפי' קדש לי כל בכור פטר כל רחם סד"ה מה טובו. לפתח מל' חטאת רובץ ע"ד והאבן גדולה ע"פ הבאר. בכסא ליום חגנו ואתה תמשול בו ואתה מחיה את כולם. וזהו ענין התורה מפתחות הפנימית. וביעקב כתי' ויגל את האבן מע"פ הבאר. וע' מזה בזהר וילא דקנ"ב א' כי ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל כו'. וע' בלק"ת סד"ה מי מנה עפר יעקב. והיינו כי יעקב והבריח התיכון כו'. וע' בלק"ת בד"ה אז ישיר ישראל כו' עלי באר ספ"ב בענין ליעקב אשר פדה את אברהם כו':

ח **ז"ג** עמוד קס"ב פי' לפתח חטאת רובץ דתרעא דגיהנם אתפתח למעבד נוקמא ממך. גם פי' חטאת רובץ ע"ד חמור שונאך רובץ תחת משאו. דאיהו לא יכיל למסבל על כתפוי חומרא דאורייתא כו'. זהר בראשית דכ"ד ע"ב הלא אם תיטיב שאת כו' לפתח דא דינא עילאה דאיהו פתחא דכולא כד"א פתחו לי שערי צדק. חטאת רובץ ההוא סטרא דאתדבקת ביה ואתמשכת עלך. יהא נטיר לך לאתפרעא מינך. כתרגומו. וזהו ע"ד כי פועל אדם ישלם לו. וכתיב תיסרך רעתך. ועיין בזהר וירא דק"ע ע"ב ע"פ והוא מסבות מתהפך בתחבולותיו לפעלם. כפי פעלם דבני נשא כו'.

ט **זהר** ר"פ וישלח דקס"ה ע"ב. דהא בשעתא דב"נ אתי לעלמא. מיד אזדמן בהדיה יצה"ר דאיהו מקטרג ליה לב"נ תדיר. כד"א לפתח חטאת רובץ. מאי חטאת רובץ דא יצה"ר. ודוד ה"כ קרייה חטאת (בסוכה דנ"ב ע"א דוד קראו טמא כו' וע' פ"ג דיומא דל"ו ע"ב וכן בדוד הוא אומר חטאנו כו'). והרמ"ז שם פי' טעם קדימת היצה"ר שהגבורות קודמין לירד. וזהו ע"ד בתחלה עבמ"ח לברוא את העולם במדה"ד כו'. ובמ"א נת' שזהו ע"ד קליפה קדמה לפרי. כמו התבן והקש קודמים להחטה כו' וזהו ג"כ ענין מ"ע עיזי מסגן ברישא כו' ולכן ג"כ קרבן חטאת בא מהשעירים כמ"ש במ"א ע"פ ושעיר אחד לחטאת לה' ועיין לקמן סעיף י"א. בהרמ"ז שם לפתח חטאת רובץ פתח זה ה"ס יסוד נוק' דקדושה כו' ור"ת לפתח חטאת רובץ רחל למפרע. וזהו כנ"ל בענין והאבן גדולה על פי הבאר. כי פי הבאר היינו ג"כ יסוד דנוק'. ובזהר ר"פ וישב דקפ"ט א' פי' לפתח חטאת רובץ ג"כ ע"ד מ"ש ר"פ וישלח. משא"כ היצ"ט מתגלה אחר י"ג שנים ויום אחד. ושם פי' הרמ"ז לפתח ירמוז לפתח רחם האם כי שם הוא חלק אחיזתו מיום בואו על חוה. ור"ת

פתח פנימי תיכון חיצון ג' כלים שביסוד חדר ועלייה ופרוזדור עכ"ל. ובמאה"א אות ח' ססעי' ז' חדר ופרוזדור נק' בשם כלי יסוד דנוק' החיצון פרוזדור ירושלים והפנימי החדר לציון. חדר הורתי מקום ההריון עכ"ל. וא"כ לפ"ז לפתח חטאת רובץ זהו ע"ד מארז"ל בסוכה דנ"ב סע"א שנתן עיניו במקדש ראשון והחריבו כו' ומתגרה בשונאיהם של ישראל. והיינו לפתח כי כנ"י נק' פתחי לי אחת הוא פתחא לאעלאה לי וזח"ג אמור דל"ה ע"א. ע"ד זה השער לה'. ולכן ל"ל ואתה תמשול בו. וכמ"ש יגער ה' בך כו':

י **עוד** מענין לפתח חטאת בזהר ס"פ ויקהל דרי"ט סע"ב ע"פ בעלב תלדי בנים. כאיל תערוג כו' וכד אולידת קודב"ה זמין לה חד חויא עילאה רברבא (ע' זהר בשלח דנ"ב ע"ב ובפ' פינחס דרמ"ט ובפרש"י בתלים רסי' מ"ב ע"פ כאיל תערוג) ואתי ונשיך לגבי ההוא אתר ואולידת כו' וכל דא למה בגין דאמרה סיהרא כו' ואי תימא אמאי אצטריך חויא לדא כו' מאי דכתיב לפתח חטאת רובץ. מאי לפתח לההוא פתח דאתעתדא לאולדא לאפקא נשמתין לעלמא. קאים איהו לגבי ההוא פתח כו'. ובמק"מ שם בשם כ"ב מהרח"ו היינו פתח לבנת הספיר שם חטאת רובץ לינק שיורי הזוהמא עכ"ד. והמק"מ עצמו פי' בענין אחר. ובבה"ז פ' פינחס על המאמר דרמ"ט כאיל תערוג סד"ה בשעתא דאתעברת אסתימת דמ"ד א"ב פי' הטעם כי בשעת הלידה עיקר הנפש שבגוף היא הנה"ב ובתוכה הנה"א בהעלם. וכנ"ל סעיף ט' דהילה"ר מקדים לבא תומ"י בלידתו והילה"ט בא אחר י"ג שנים ויום אחד שלכן נק' הילה"ר זקן וכסיל והיל"ט נק' ילד מסכן כו'. וזהו ע"ד פטשו הי' הבכור כו'. ולכן קאים הנחש לפתח הלידה. כי הרי הילה"ר הוא מלדו וכן הנה"ב היא בחי' משכא דחויא. וע"כ לפתח הנ"ל הוא החטאת רובץ כו'. וגם כי פתיחת הרחם נמשך מלמעלה ממקום גבוה כמ"ש בזהר בשלח שם. והפלו של הנחש דוקא לינק ממקום עליון דקמי' כחשכה כאורה כמ"ש בד"ה ויאבק איש עמו. וגם בא בטענה שהוא הבכור כו' והלכו מקדים כי קליפה קדמה לפרי כו':

קיצור לפתח. היינו פתח הלידה שם הטאת רובץ בחי' נחש דנשיך לאיילת שרחמה צר. כי הילה"ר והנה"ב הם קודמים בשעת הלידה דקליפה קדמה ע"כ עומד שם הנחש ויונק מהפסולת כו' וע' בת"א פ' וארא בד"ה לכן אמור לבנ"י מענין פסולת שיוצא בשעת לידה כו':

יא **פ'** פקודי דרל"ז ע"ב וכיון דאתייהיב על ההוא אפר מים כדין איהו טהור מטמא. ורזא דמלה דכתיב מי חטאת. כד"א לפתח חטאת רובץ. ובגין דאיהו פתח חטאת רובץ ודאי. בקדמיתא כתיב והוציא אותה אל מחוץ למחנה כו' בקדמיתא טמא והשתא טהור. ופי' במק"מ שם שהפרה היא נוק' דנוגה. ואחר שנשרפת ונותנים עליה מים מתבררת (ע' בלק"ת בד"ה ויקחו אליך פרה אדומה איתא במשניות) והיא טהור דנפיק מטמא שקודם שנתבררה נק' טמא (ע' במאה"א אות ט' ב"ה מענין טמא. ובמקום אחר ראיתי טמא גימ' המשים היינו המשים שערי טומאה. וזהו עד גבוה המשים אמה מעשה המן ע' בת"א גבי פורים סד"ה כי אתה אבינו). וכששרפו ונעשית אפר ונתנו על האפר מים. שהם החסדים נתקנים הגוגה שהיא אפר. נקראים

מי חטאת פי' המים מתקנים חטאת שהיא ק"נ. ובגין דאיהו פתח חטאת רובץ ודאי ר"ל כיון שהמל' נק' פתח לכך חטאת שהיא ק"נ רובץ כדי לינק ממנה עכ"ל. וזהו ע"ד שנאמר ס"פ משפטים דקכ"ה ע"ב בענין לא תבשל גדי בחלב אמו הגדי הוא סט"א וע"י עון בשר בחלב יונק מאימא קדישא מל'. וזהו ענין לפתח חטאת רובץ. ומ"מ יש ללמוד מזה כמו ע"י פרה נעשים אדרבא מי חטאת שהם מטהר את הטמא. כמ"כ זהו ענין שני גדיי עזים טובים דיעקב ומה שמקריבי' שעירי יוהכ"פ שמזה נמשך להיות כי ביום הזה יכפר עליכם כו' כענין מי חטאת וזרקתי עליכם מים טהורים וכמ"ש ע"פ ושעיר אחד לחטאת לה' וזהו כענין בעלי תשובה שמעלים גילולים שנכפלו בג"ק וזהו לרחוק שנעשה קרוב כמ"ש הרמ"ז פ' כשא דקכ"ב ועי"ז ממשיכים ג"כ מלמעלה מים חיים שהוא מבחי' חכמה שנאמר בה אחכמה והיא רחוקה ממני. וע' הג"ה סי' כ"ח ד"ה למה נסמכה ובלק"ת בד"ה זאת חקת התורה. וזהו שני גדיי עזים טובים. שמהעזים מביאין קרבן חטאת. והוא בחי' תשובה. והכבשים הם באים לתמידים שהם עולה. כי כבש בחי' לדיקים והכשבים הפריד יעקב. שבושם את ילרו. ושעיר בחי' תשובה והרי במקום שבע"ת עומדים כו' כנ"ל. ועמ"ש בלק"ת פ' בלק בד"ה מה טובו מענין ועשית יריעות עזים לאהל על המשכן:

קיצור ענין מי חטאת. מה שנתברר הילה"ר הנקרא לפתח חטאת רובץ. גדי בחלב אמו. ונשרף עד שנעשה אפר. וע"י המים חיים. זהו ענין שלום לרחוק שנעשה קרוב וממשיך מבחי' אחכמה והיא רחוקה ממני. לטהר מטומאת מת זמ"ל דתהו. כמ"כ זהו ענין שני גדיי עזים טובים כשעושים מהם קרבן חטאת והיא בחי' תשובה אזי וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם:

יב **ס"פ** פקודי דרס"ז ע"ב והא קאים עמך מיומא דאתיילידת כד"א לפתח חטאת רובץ כו' זכאין איכון לדיקייא דידעין אורחין קדישין למיהך בהו כו'. ע' בכלי יקר פ' בראשית ע"פ הלא אם תיטיב שאת ובמהרמ"א שם. וע' מזה במא"ע בלקוטים דקמ"ע ע"א בד"ה יעקב אבינו לא מת פי' לפתח חטאת לעשות פתח וכניסה אל החכמה. חטאת רובץ. כי יתרון האור נמשך מהחשך כו'. ואפ"ל ע"י שנשמר מבחי' לפתח חטאת רובץ גורם בחי' גילוי שער האלר הפנימית כו' וביום החדש יפתח וכו'. והיינו כענין הנ"ל בענין מי חטאת כו':

יג **בהשמטות** זח"ב סי' ה' ועמ"ש מזה באריכות ע"פ ושעיר אחד לחטאת לה'. סעיף ז' ח':

פרשה נח

אלה תולדות נח. ר' חייא פתח. ועמך כולם לדיקים לעולם יירשו ארץ כו' בישעי' סי' ס' כ"א. ת"ח כל ישראל אית להון חולקא לעלמא דאתי (הג"ה. יש הפרש בין חלק לעוה"ב ובין בן עוה"ב ונתבאר בהגהות ע"פ הדרום מזווה מימין. כי בן עוה"ב זהו ע"ד תפארת שנק' בן להבינה שהיא העוה"ב. והלא זהו ביסוד כי

בתב חלק היינו רובע· בגמ׳ פ״ד דב״ב דס״ג ובש״ע ח״מ סי׳ רכ״ג סעיף כ״ד. וזהו היסוד שפי׳ בזוהר פ׳ בלק דף ר״ד ע״א שנק׳ רובע ישראל היינו רביעית מן מדידו דישראל איהו ברית. ונתבאר הענין בבה״ז שם בענין תמונת אות גימ״ל. וכיון שהברית נק׳ חלק רביעי׳ מבחי׳ עלם התפארת הנק׳ ישראל. ע״כ כאן שאומר שכל ישראל יש להם חלק לעוה״ב משום דנטרי ברית ע״כ נק׳ חלק שהיא בחי׳ רביעית כו׳. ועיין בה״ז ר״פ תשא דקפ״ז סע״ב ע״פ העשיר לא ירבה דא עמודא דאמלעיתא והדל לא ימעיט· דא לדיק כו׳. ועיין בלק״ת פ׳ שלח סד״ה ענין הנסכים מענין הלי ההין ורביעית ההין. וזהו שאחז״ל כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העוה״ב כי התורה היא בתפארת הנק׳ עץ חיים והוא בחי׳ בן העוה״ב. בן דוקא שלמעלה מבחי׳ הלק. משא״כ כה״י נק׳ בני בנים כו׳ עיין זוהר פ׳ שמיני דף ל״ו ובפע״ח גבי ומביא גואל לבני בניהם. ומזה יובן טעם ותלמוד· תורה כנגד כולם. ותלמוד גדול. כי ע״י יסוד הנק׳ לדיק והוא עץ עושה פרי נק׳ חלק לעוה״ב. וע״י ות״ת נק׳ בן העוה״ב כו׳ והיינו ע״ד כי יש ד׳ בחינות אבי״ע והן ד׳ אותיות הוי׳. וכן גם בעוה״ב שנמשך משם הוי׳ דלעילא שהוא סוכ״ע ג״כ יש ד׳ בחי׳ הנ״ל וכשהגלוי מבחי׳ ה׳ אחרונה זהו נקרא הלק רביעי היינו בחי׳ עשיה שבאצילות משא״כ בחינת בן העוה״ב שמקבל מבחי׳ ו׳ או גם מבחי׳ ה׳ עילאה וכו׳ לכן ארז״ל שכל ישראל יש להם חלק לעוה״ב מפסוק ועמך כולם לדיקים דהיינו ע״י המילה כמ״ש מזה בזהר פ׳ לך דל״ג ע״א ועי״ז יש להם חלק לעוה״ב חלק דוקא אבל יש מדרגות יותר היינו בן עוה״ב כו׳. קיצור ההפרש בין בן עוה״ב ובין הלק לעוה״ב. חלק כשנמשך מיסוד הנק׳ רובע ישראל. ובן כשנמשך ע״י ת״ת. ובבחי׳ ועמך כולם לדיקים הוא בחינת חלק לעוה״ב ובבחי׳ עסק התורה נק׳ בן העוה״ב ולכן ות״ת כנגד כולם. ע״כ הגה״ה). מ״ע בגין דנטרין ברית דעלמא אתקיים עליה כמ״ש אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי בירמי׳ סי׳ ל״ג כ״ה (ועיין במשנה ספ״ג דנדרים) ועל דא ישראל דנטרי ברית וקבילו ליה אית להו חולקא כו׳. ולא עוד דאיקרון לדיקים מכלן מיוסף דנטיר ברית זכה ואקרי לדיק (הג״ה. פי׳ הזח״מ כמ״ש על מכרם בכסף לדיק. ע״כ) וז״ש ועמך כולם לדיקים (הג״ה. דהא קשה וכי כולם לדיקים נינהו והרי כמה חייבין אית בהו כנזכר בזהר פ׳ לך לך דל״ג ע״א. אלא שאעפ״כ נק׳ לדיקים מלד שמירת הברית. ולז״א כולם לדיקים כי מיעוט מן המיעוט שהולכים אחר העריות. ורובם בגזל. וכולם באבק לה״ר. כ״כ הזח״מ. ע״כ הג״ה). פי׳ ברית הוא יסוד דז״א (הג״ה. עיין זהר ואדרא דכ״ו ע״א בענין חרב נוקמת נקם ברית ומ״ש בתו״א פ׳ לך לך סד״ה והבדילה הפרוכת לכם בענין אני הנה בריתי אתך. וכן מ״ש ע״ז בסידור סד״ה ולא יקרא עוד שמך אברם. בהביאור בסופו. אני היינו מל׳ הנה בריתי יסוד אתך כו׳ ע״כ הג״ה). דעלמא אתקיים עליה היינו מל׳. ולכאורה קשה מה ענין זה לחלק לעוה״ב שהוא בבינה. אלא משום כי שורש יסוד ז״א הוא מיסוד דאבא. והוא מלובש ביסוד ז״א (עיין בבה״ז ר״פ תשא בד״ה והדל לא ימעיט. וגם כי יסוד ז״א נק׳ ונהר יולא מעדן וכן בינה נק׳ כן ולכן ארז״ל שהנהר יובל שמו. גם יסוד

אבא נקרא כן כמ"ש בבה"ז פ' וירא על המאמר דקע"ו ע"א ע"פ ויעש ה' לשרה) ולכך ממילא מאן דנטיר ברית אית ליה חלק לעלמא דאתי שהוא בחי' בינה כי יסוד אבא מלובש ביסוד אימא ונק' תרין ריעין (הג"ה. וכענין זה תירץ במק"מ ע"ש ולענ"ד יש לתרץ בענין אחר דגם מצד יסוד ז"א עצמו זוכים לעוה"ב. מטעם דעלמא שהוא מל' קיימא עליה שהוא ענין וצדיק יסוד עולם וכמארז"ל ליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות. ושכר טוב היינו העוה"ב. והענין כי העוה"ב נמשך מהעוה"ז כמארז"ל במד"ר ר"פ חקת ע"פ מי יתן טהור מטמא. אברהם מתרח. העוה"ב מהעוה"ז. ע"ד שיתרון האור נמשך מן החשך דוקא כשנהפך לאור. ולכן כיון שע"י שמירת הברית הוא קיום העוה"ז הרי מזה נמשך ג"כ העוה"ב כנ"ל. וגם כי ע"י מעשה הצדיקים נתהפך חשוכא דהעוה"ז לנהורא כמ"ש בת"א פ' שמות בביאור שע"פ הבאים ישרש בענין גדול הנס האחרון כו' ומזה יובן ענין גדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים וארץ ועמ"ש מזה בהגהות לד"ה תקעו בחודש דרוש השני שבלק"ת שזהו ענין זה היום תחלת מעשיך דהיינו ר"ה כי אז בריאת אדה"ר ובריאת הגן עדן ויטע ה' אלקים גן שזהו בחי' מעשה צדיקים שגבוה ממעשה שמים וארץ שהיה ביום ראשון והיינו כי לפי שמעשה צדיקים הוא ביטול היש לאין שזהו גבוה ממעשה שמים וארץ שהוא מאין ליש. והיינו כי ע"י מעשה הצדיקים נמשך מבחי' וצדיק יסוד עולם. ומע"ב הוא מבחי' בהבראם בה' בראם והיינו שע"י יסוד נמשך יחוד העליון שהוא ההמשכה מהעולם הבא שהיא בינה במל' הנקרא עולם הזה כמ"ש בזח"א ויצא דקנ"ח ע"ב דכתיב ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם כו' על ידא דצדיק הה"ד ברוך ה' מציון כו' וע' במד"ר ר"פ קדושים בענין ברכה מציון כו' ועיין זח"ב תרומה קכ"ו ע"ב ע"פ מי זאת כו'. וביאור הענין דהנה בעולם הבא כתיב להנחיל אוהבי יש פי' כי הבריאה נק' יש מאין היינו שמקור התהוות היש הוא רק מבחי' שנק' אין הארה בעצמא כמבואר בלק"ת בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו וכנזכר לקמן אות ב' וזהו בה"א בראם אתא קלילא דלית ביה ממשא והוא בחי' שם בחי' מל' אכן לע"ל יהי' גילוי בחי' סוכ"ע ולא הארה בעלמא כ"א אשר אנכי מלוך כו' אנכי ממש. לכן נק' להנחיל אוהבי יש בחי' יש האמיתי. וזהו קנה חכ' ובכל קנינך קנה בינה ב"פ קנה גימ' יש והמשכה זו נמשך ע"י היסוד. וגם אפ"ל כי החכ' מצד עצמה ג"כ מאין תמצא. פי' מאין תמצא בבחי' בריאה יש מאין. אבל קנה חכ' קנין הוא באצילות כדלקמן בענין קין קניתי איש והוא אצילות שבאצילות כי פי' מאין תמצא היינו תמצא מבחי' שהוא אין אבא יונק ממזלא בחי' שערות כו' אבל ע"י תומ"צ ממשיך תר"ך עמודי אור דכתר תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן הם תר"ך עמודי אור דכתר תר"ך ב"פ יש ומבחי' חו"ג דא"א מתלבשים באו"א וזהו ב"פ קנה גימ' יש מצחא דכתר הנמשך בחו"ב וזהו ענין י"ש עולמות לעוה"ב כו' והמשכה זו במל' נמשך ע"י היסוד כי יסוד היינו לא הארה כ"א יסוד ועצמיות כדלקמן אות ד' והיינו שע"י נמשך יחוד קוב"ה ע"ש וכן באדם ע"י הדיבור נמשך רק הארת השכל אבל בהטפה מלובש עצמיות כח השכל ולא הארה בעלמא ולכן נק' הטפה יקר ולעומת זה קרי שהוא ג"כ גימ' יש

שבה מלובש עלמיות ולא הארה בעלמא כבדיבור כו' וע"כ מאן דנטיר ברית אית ליה חולקא לעלמא דאתי בחי' להנחיל אוהבי יש כו'. ועוי"ל בטעם מאן דנטיר ברית אית ליה חולקא לעלמא דאתי והוא ג"כ ענין א' עם הנזכר. כי מבואר בפע"ח בכוונת קונה הכל שהיסוד בא ונמשך ע"י הכתר. ועיין זח"ב פקודי דרכ"ג ע"ב גבי בללאל בצל אל. ודרכ"ב סע"א. והעיקר בפ' תרומה דקכ"ב סע"א בצל אל ההיא דאיקרי אל עליון ועיין זח"א פ' לך לך בענין לאל עליון כו' וזהו אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל כמ"ש בפע"ח שם וזהו מאן דנטיר ברית אית ליה חולקא לעלמא דאתי כי עיקר עלמא דאתי הוא בחי' התגלות עתיק בבינה ועיין בת"א פ' יתרו סד"ה ענין האבות הן הן המרכבה. ועוד כי הנה ענין מילה בשמיני היינו ג"כ שעי"ז ממשיך מהבינה שהיא בחי' שמיני מלמטה למעלה כמ"ש בלק"ת סד"ה ביוה השמע"צ שמאלו תחת לראשי גם כמ"ש במד"ר פ' אחרי פכ"א ובפ' תזוה פל"א שכה"ג נכנס לקדה"ק ביוהכ"פ בזכות המילה דוקא ולכן לובש שמונה בגדים כמו מילה שהיא בשמיני. והיינו שזה שיכנס לפנים מבחי' והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדה"ק זהו ע"י המילה שמעביר מסך הערלה ק"נ כו'. והנה קדה"ק היא ג"ר כח"ב ובכללות זהו בחי' בינה והיא העוה"ב ולכן מאן דנטיר ברית אית ליה חולקא לעלמא דאתי וזהו ג"כ ענין כנור שלעוה"ב יהי' של שמונה נימין. קיצור ב' לדיק נק' שומר הברית לפי שהברית זהו יסוד הנק' ולדיק יסוד עולם. ולכן יש לו חלק לעוה"ב שהוא בינה. כי ביסוד ז"א מלובש יסוד אבא שלכן שניהם נקראים ונהר יולא מעדן. ועוד כי העוה"ב נמשך מהעוה"ז ע"ד מי יתן טהור מטמא. ועוד כי ע"י היסוד הנק' ליון ולדיק נמשך הברכה מהעולם ועד העולם. שז"ס יחוד העליון. והיינו ההמשכה מבחי' להנחיל אוהבי יש בבחי' בה' בראם זיו והארה כי' וזהו ענין יסוד לשון יש. ונק' יקר. תר"ך ב"פ יש. וגם כי היסוד נמשך מהכתר. בללאל בצל אל כו'. וגם כי מילה בשמיני היינו בינה שהיא בחי' שמינית מלמטלמ"ע ונק' קדה"ק למעלה מבחי' והבדילה הפרוכת לכם כו' וזהו ענין העוה"ב ע"כ הג"ה):

ב **וז"ש** אם לא בריתי יומם ולילה. פי' יומם הוא יסוד דאבא. כי יום סתם הוא ז"א ויומם בתוספת מ"ם זהו יסוד דאבא המאיר בו. ובחי' בריתי יסוד ז"א הוא המקשר ומחבר בחי' יומם עם בחי' לילה כו' שהיא בחי' מל'. כמ"ש במ"א בפי' ויהיו דברי אלה כו' קרובים כו' יומם ולילה שבחי' יומם ובחי' לילה יהיו קרובים זה לזה כו' ועיין מזה בזוהר ויקרא דף י"ד ע"א בפי' בריתי יומם ולילה. ועלמא אתקיים עליה היינו בחי' המל' שהן צירופי אותיות הדיבור והיא המקבלת מבחי' יסוד כידוע (הג"ה. י"ל ע"ד מ"ש במא"א א' סעי' כ"ב אות נקרא היסוד כי הוא אות ברית קדש.) ואותיות רברבין ביסוד בינה ואותיות בינונים ביסוד ז"א ואותיות קטנות ביסוד דמל' עכ"ל. א"כ המל' מלך עלמה היא בבחי' אתוון זעירין. וכמ"ש בזה"א ויחי דרל"ט ע"א בענין ויקרא אל משה הכא אל"ף זעירא אמאי כו'. ועל ידי יהודה עם ז"א נעשית בבחי' אתוון בינונים או אפילו אתוון רברבין כמש"ש בענין אדם בהאל"ף רבתי כי בהיבור זו"נ מאיר עליהם אור הבינה. כמלא ע"י יסוד ז"א נמשך במל'

בבחי'

שהיא בחי' דבור מבחי' אותיות העליונים והיינו כי כ"ב אותיות ג' אותיות אמ"ש וז"ן כפולות בג"ד כפר"ת וי"ב פשוטות ופי' כי ג' אותיות אמ"ש הם ג"ר ז' כפולות הם ז"ת י"ב פשוטות הם י"ב גבולי אלכסון. ויש בחי' אלו באתוון זעירין דמל' ג"ר וז"ת וי"ב פשוטות הם י"ב חיות המרכבה וכמ"כ יש בחי' אלו באלילות ג"ר וז"ת וי"ב גבולי אלכסון דז"א לכן היסוד ממשיך במל' מבחי' אותיות העליונים כו'. ואפ"ל שזהו פי' ותקם את דבריך כי צדיק אתה בנחמי' סי' ט' ח'. ע"ד כי צדיק ה' צדקות אהב. ר"ל שבחי' צדיק שהוא התקשרות כמשך מזה הבא להעלות את המל' הנק' דברך וקימה זו ע"ד שיהי' בחי' לאמר זה הדבר. וזה הדבר אשר תעשה להם. במד"ר תצוה ר"פ ל"ח. ור"ל שיהי' המל' הנק' כה מתעלה בבחי' זה שהוא יהו"ע. ועד"ז נאמר אתה כהן לעולם על דברתי. עיין זח"ג פ' מצורע דף כ"ג סע"ב שיהי' הדיבור בבחי' דברתי. ועיין בלק"ת בד"ה ראשי המטות בפי' לאמר זה הדבר. וזהו ע"י היסוד שממשיך בהדיבור מבחי' כ"ב אתוון עילאין כו'. וכן פי' במק"מ פ' ויקהל דף ר"י ע"א בשם כ"ב מהרה"ו כ"ב אתוון דיסוד. ועד"ז יובן ענין כל האומר תהלה לדוד בכל יום מובטח לו שהוא בן העוה"ב כו' כמ"ש במ"א בפי' אל ברוך גדול דעה כו' ועיין בזהר ויקהל דקכ"ו סע"ב ע"פ וישכב יש כ"ב אתוון כו' והיינו כמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה לסוסתי ברכבי שיש אותיות זכרים ואותיות נקבות ולכן ענין שכיבה יש כ"ב מה שנמשך ע"י היסוד אותיות זכרים המשכה מבחי' סוכ"ע להאיר במל' וזהו ע"ד המשכת הותם בולט בלק"ת בד"ה שימני כחותם וע' בד"ה ועשית ציץ בענין ופתחת עליו פתוחי חותם וע' בת"א פ' בשלח בד"ה אכלוהו היום גבי אך זאת התורה היא בחי' אותיות. קיצור א'. ועלמא הוא עולם הדיבור אתקיים עליה דהיסוד שמכניס בתוכה כ"ב אתוון עילאין וזהו ותקם את דבריך כי צדיק אתה וזהו ג"כ ענין וישכב עמה. ע"כ הגה"ה). וז"ש ולדיק יסוד עולם וכמ"ש בסמוך וישראל שהם בבחי' ז"א וגערי בריות אית לון חולקא כו' וז"ש ולדיקים יירשו ארץ לדיק הוא בחי' יסוד כידוע (הג"ה ונשוב לענין בריתי יומם עיין מענין יומם בלק"ת פ' לו בד"ה מלה זו ספ"ב דפי' יומם דאזיל עם כולהו יומין היינו חסד ועיין בזהר פ' אמור דק"ג ע"ב ובפ' בלק דקל"ה ע"ב. ובפרדס ערך יומם כ' יומם יום שהוא שקול ככל הימים. ובמא"ה אות יו"ד סעיף ח' יומם חסד ראשון יומא דאזיל עם כולהו כי הוא מלבים כולם עכ"ל. ועיין בלק"ת בד"ה האזינו השמים דרוש השלישי פ"ו בענין וסוכה תהיה לצל יומם ועיין בסידור בד"ה אד' שפתי תפתח ובד"ה והגדת לבנך פי' עגלה דאהרן הוא חסד דאבא. וכ"כ עוד בסידור שער חג הסוכות ע"פ זכרתי לך חסד נעוריך. ועיין מענין חסד דאבא בבה"ז פ' אחרי דע"ז ב' בענין ואיש אשר יקח אחותו חסד הוא. וכפשוטו דקאי על חסד דאלילות י"ל עדמ"ש בפי' הזהר ר"פ יתרו דס"ו ע"ב בענין אית מלך לעילא ברזא דקדה"ק ואית כהן דמשמש תחותיה ברזא דאור קדמאה והוא החסד. וז"ש והוא כהן לאל עליון היינו שממשיך מבח"ב הנק' קדה"ק בז"ת. והוא ג"כ ענין חיבור ימי קדם בימי עולם. וע"כ נקרא יומם בתוספת מ"ם. ודוגמת מ"ש בזהר ס"פ לו דף ל"ד סע"ב בפירוש ממלכת

כהנים בתוס' מ"ש על מלכות להורות שמעלים ומחברים המל' עם ז"א שז"ש ארוממך אלקי המלך כנזכר בזהר ואדרא דכ"ח. ע"כ נק' ממלכת שגבוה משם בחי' מלכות יעו"ש. כמ"כ יובן בענין יומם בתוס' מ"ש ע"י שהחסד מחבר הבינה עם הו"ק. וזהו בחי' גבוה. שהרי הבינה נק' חיי המלך ז"א. וזהו ענין הקב"ה מניח תפילין וה"ע מי ברא אלה. ועמ"ש בדרוש מי יתנך כאח לי בענין זקף לו חסד כנגד הצדקה כו' שהצדקה די מחסורו למלאות בחי' מאורות שלא יהיה מארת חסר. אבל החסד הוא בויתור וגמ"ח הוא אף לעשירים. כי החסד נק' חד אריך כו'. ועמ"ש בענין מיכאל באחת שמהחסד בא השפע במהירות בלי עיכוב דוגמת מ"ש בלק"ת פ' קרח בענין ויגמול שקדים. ובעמה"מ שער ע"ז פרק ס"ו דף ק"ם ע"ד כ' יומם הוא ענין יחוד או"א כמו היום שאינו משנה האור כו' ע"ש. והיינו לפי שהם תרין ריעין. וא"כ י"ל פי' בריתי יומם ולילה שע"י הברית יסוד נמשך מבחי' יומם שהוא יחוד או"א להאיר בבחי' לילה שהוא מל' והיינו כנ"ל סעיף א' דיסוד אבא מלובש ביסוד ז"א כו'. ומכ"ז יובן פי' וענין בריתי יומם ולילה. יומם דוקא. ועיין מענין יומם בזח"ב בשלח דמ"ו ע"א. ועיין בזהר פ' תשא דקפ"ע סע"ב בענין בראש ההרים. אברהם סבא כו'. וזהו פי' והגית בו יומם ולילה. יומם דוקא. שהתורה נק' ותורת חסד על לשונה ועיין בילקוט תהלים סי' קי"ז ע"פ הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו דקאי על התורה כו' וכן אמרו על העוסק בתורה חוט של חסד משוך עליו כו' ועמ"ש מענין חסד וגדולה בלק"ת ס"פ עקב ומשם יש להעיר ג"כ לענין יומם:

קיצור ועלמא עד עמה. ע' לעיל. קיצור ב'. וזהו אם לא בריתי יומם ולילה יומם בתוספת מ"ש חסד דאבא. וי"ל ג"כ חסד סתם. שהחסד ממשיך מהבינה בז"ת. ומחבר ימי קדם דכה"ב עם ימי עולם ו"ק. ע"ד מי ברא אלה. גם ואיש אשר יקח אחותו חסד הוא.. וגדול מהצדקה שהיא די מחסורו. חד אריך מיכאל באחת. והגית בו יומם. ותורת חסד. גם יומם זהו יחוד או"א וע"י בריתי מאיר מבחי' זו גם בבחי' מל' הנק' לילה וזהו אם לא בריתי יומם ולילה. עכ"ה):

ג ר' אליעזר אמר אלה בכל אתר פסל את הראשונים (וכ"ה במדרש רבה ר"פ נח כאן שנאמר אלה פסל את הראשונים דור המבול) תנינן מה כתיב לעילא בפ' דבראשית ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד כו' (עיין מזה בזהר ס"פ נח דע"ד ב'. ובפ' לך דפ"ה ע"ב פי' נהר יסוד. ודל"ד ע"ב פי' בינה. וכ"כ שם דל"ה ע"ב. פ' תולדות דקמ"א ע"ב. פ' וירא דקט"ו א'. פ' יתרו דפ"ג א' ד"ל ע"א. פ' ויקרא דף ד' ע"א דף יו"ד ע"ב דף י"א סע"א די"ג ע"א. פ' צו דל"א סע"ב. פ' אחרי דכ"ה ע"א מבואר דהוא בינה. דס"א סע"ב. דס"ה ע"ב. דס"ח ע"א. ושם בענין קב"ה אתי לאשתעשעיה ע"ש דס"ז ע"ב דס"ט סע"ב. נשא דקכ"א ע"ב. פ' פינחס דרמ"ז ע"א. ואתחנן דרס"ו סע"א. דרס"ז ע"ב. פ' עקב דרע"ג א'. האזינו דרפ"ט ע"ב. דר"ל סע"ב. דרל"א ע"ב דרל"ח ע"א. ועיין מענין ונהר יוצא מעדן בלק"ת פ' חקת בד"ה אז ישיר ישראל כו' עלי באר. ובת"א פ' חיי בד"ה יפה שעה אחת בתשובה כו' ובפ'

הולדות בד"ה ויחפרו עבדי יצחק בנחל כו' ובפ' ויגש בד"ה וילקט יוסף מענין גנתא. ובמ"א בדרוש ג' בחי' אדם נזכר מענין ג"ע. בד"ה באתי לגני פ"א. בד"ה אם בחקותי תלכו דרוש הראשון פ"א). ההוא נהר דנגיד ונפיק ועייל לגנתא ואשקי ליה משקיא דלעילא ועביד ליה נייחא. פי' ההוא נהר דנגיד היינו בחי' בינה שנק' רחובות הנהר (עיין מזה באג"ה ססי' ע"ו. ובלק"ת בד"ה ראה אנכי נותן. ובת"א ר"פ לך בענין בינה שבה התגלות עתיק. ובד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת ספ"ג ובד"ה למען תירא בפ' ואתחנן. ובסידור בדרוש ברכת הזימון בענין לויתן) ונגיד ונפיק ההוא נהר מעדן שהוא החכמה כידוע ועייל לגנתא הוא בחי' ג"ן סדרים דאורייתא שהוא בחי' צירופי אותיות הדיבור (הג"ה. לכאורה צירופי אותיות הדיבור היינו מל' והיא הנקראת גנתא גן עדן כמ"ש במא"א אות ג' סכ"א. אך קשה דהא ג"ן סדרים דאורייתא היינו בז"א כי תפארת נק' תורה. אלא בת"ז תיקון י"ע דל"א א' כתב שכינתא תתאה דאיתקרי גן כלילא מתלת וחמשין סדרין דאורייתא ועלה אתמר ג"ן נעול כו'. ונ"ל כי אע"ג דהתורה היא בת"ת מ"מ האותיות התורה של ג"ן סדרים הם במל'. וכן מבואר לעיל דעכ"פ אותיות בינונים הם בז"א והאותיות זעירין הם במל'. וא"כ ונהר יוצא מעדן להשקות את הג"ן סדרים דאורייתא מתפרש בין על ז"א בין על מל'. קיצור א' ונהר היינו בינה ע"ד רחובות הנהר אות ה' עילאה שיש בה אורך ורוחב ובה גילוי התענוג. להשקות את הג"ן סדרים דאורייתא היא מל' וגם בז"א יש אותיות בינונים. ע"כ הג"ה). ואשקי ליה משקיו דלעילא ועביד ליה נייחא היינו בחי' התענוג שבדיבור (ועיין לקמן בפ' וירא דקע"ו א' נהר דנגיד כו' ובמ"ש ע"ז בזה"ז שם ג' פירושים וכולם אמת). זהו קצרו של ענין המאמר. אך כדי להבין תוכן הכוונה במאמר זה ולמה הקדים לפרש זה כדי שיובן פי' אלה תולדות נח אלא פסל את הראשונים. הנה יש להקדים תחלה מארז"ל בשבת פי"ו אלמלי שמרו ישראל שני שבתות כהלכתן מיד נגאלין ופי' שני שבתות שיש בכל שבת. דהיינו שבת דמעלי שבתא בליל שבת. ושבת דיום השבת. וידוע דבליל שבת הוא סעודתא דחקל תפוחין כו' וביום השבת הוא סעודתא דעתיקא כו' והיינו שאמרו שתי שבתות כהלכתן ודקדוק אמר כהלכתן כו' (ועמ"ש בלק"ת בתחלתו בד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת פ"ה. וזהו ג"כ ענין אלה תולדות נח נח. נזכר ב"פ נח נגד ב' שבתות כהלכתן וכמ"ש ג"כ במ"ר ר"פ זו אלה תולדות נח נח אתמהא לא הוי צריך קרא למימר אלא אלה תולדות נח שם. אלא נייחא ליה נייחא לעולם נייחא לאבות נייחא לבנים נייחא לעליונים נייחא לתחתונים נייחא לעוה"ז נייחא לעוה"ב. הרי מבואר נח הוא לשון נייחא והוא בחי' שבת שנאמר בו וינח ביום השביעי. וזהו ענין ב"פ נח בחי' שבת תתאה ושבת עילאה והוא שבת דמעלי שבתא ושבתא דיומא. ולהבין זה) דהנה עד"מ מי שעובד איזה עבודה או מדבר איזה דיבור בהכרח לומר שיש לו בזה איזה תענוג בנפש שמחמתו נתעורר להיות עובד ופועל או מדבר דיבור אלא שהוא גנוז ומלובש בשכלו ומדותיו שמתפשטים במעשה הפעולה או בדיבור כי בכל מעשה ודיבור יש איזה שכל וטעם הקדים לו ובאותו השכל גנוז התענוג ואינו מתגלה כלל בשעדיין עסוק באמצע הפעולה או באמצע הדיבור אלא דוקא כשגמר פעולתו או גמר דבר

כנראה לעין בבונה בנין מפואר שהוא מחמת שעלה ברצונו שמהבנין הזה יקבל קורת רוח ותענוג. אך אח"כ כשמתחיל לבנות ומעביד מוחו ומחשבתו בהצטרכות הבנין שבהיותו עסוק עדיין בפעולתו בשכלו ומדותיו בעסק הבנין לא ניכר ונראה העונג שיגיע לו מזה. אך לאחר שגמר את הכל ומסתכל ביופי המלאכה והוכשרה בעיניו שנעשה כפי רצונו להתענג באופן כזה דוקא אז ניכר ונגלה העונג שלו שבשבילו התחיל לבנות הבנין וכן בדיבור כמו עד"מ כשמדבר דברי שכל וחכמה להסביר בטוב טעם ודעת לזולתו המושכלות החדשות כשעדיין עסוק באמצע הדיבור לא ניכר ונגלה העונג שמתענג מן טוב ההסבר להסביר השכל בדבריו אלא לאחר שגמר כל דבריו ומתבונן איך שהטיב לדבר ולהסביר המושכל אזי מקבל עונג גדול ממה שטוב דרש כו'. ונמצא שבהיותו פועל ומדבר הי' העונג נעלם בו ולאחר גמרו נתגלה. ועיקר העונג הוא מן הפעולה והדיבור דוקא. וא"כ לפ"ז מובן שכאשר מתענג האדם מטוב מעשהו או מטוב דבריו הרי התענוג שבמעשה ודבור הוא שנמשך ומתגלה דרך ירידה. ויש כאן ב' דברים. הא' עליות השכל והמחשבה שהיו מלובשים בהמעשה והדבור שבכלות המעשה הם מתעלים בעצמותו. והשנית בחי' התגלות התענוג שיורד ונמשך ומתגלה להתענג מכל אשר עשה (קיצור ב' בגמר המלאכה יש ב' דברים. הא' עליות המחשבה והשכל בעצמותן. ועיין במא"א אות א' סעי' קע"ג דמחשבה היא אצילות כו' והוא מהזהר פקודי דרס"ב ע"ב. הב' המשכת והתגלות התענוג. ובמ"א פירש שזהו ענין השתי שבתות כהלכתן בת"א פ' יתרו בד"ה להבין ביאור ענין האבות דקכ"ב ע"ב בענין זכור ושמור. וכן פי' בד"ה את שבתותי תשמרו דתק"ע שלא נדפס בלק"ת. וכאן אינו מפרש כן אלא דגם המשכות התענוג נק' עדיין שבת תתאה. אבל שבת עילאה זהו התגלות ממקור התענוגים וכדלקמן. וזהו ע"ד שפי' בסידור גבי ג' סעודות דשבת ע"פ מאמר הזהר פ' יתרו דפ"ח ע"ב. ועיין עוד מענין שבת בד"ה שובה ישראל עד דרוש השני. ובד"ה לבאר ענין יוהכ"פ. ובד"ה והיה מדי חדש בחדשו. ובהביאור ע"ז שבסידור ובד"ה האזינו השמים דרוש הראשון. ובד"ה ויקהל משה). והנה מה שמתענג ממה שטוב עשה וטוב דיבר יש בזה ב' דברים. א' מה שהוא מתבונן על טוב המעשה וטוב הדיבור ומתענג מהמלאכה והפעולה. והב' שבחי' תענוג זה מה שהוא מקבל עונג ומשתעשע במה שטוב עשה וטוב דיבר הוא הגורם ג"כ בחי' התגלות התענוג מעצמות כח התענוג שיש בנפש להיות רבוי התפשטות התענוג כו' וכנראה בחוש שהאדם משתעשע ומטייל בבנין המפואר כשנגמרו כפי אוות נפשו כו' שאותו הטיול והשעשועים הוא גורם לו אח"כ תענוג ושמחה ביתר שאת ממה שראוי להתענג מצד עצם הבנין לבד ואין זה אלא שהתענוג מכל אשר עשה גרם להיות גילוי מפנימי' הנפש שהוא בחי' התענוג והשמחה כי כל שמחה הוא התגלות הפנימית כו'. והנמשל מכל אלה יובן כדוגמתו ממש בענין ב' שבתות כהלכתן הנ"ל דהנה כתיב וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד כו' ויכולו השמים והארץ כו' ויכל אלקים וישבות כו' הנה פי' כל אשר עשה היינו בי' מאמרות כמו ויאמר אלקים תדשא הארץ כו' דמעשה בראשית וכתיב בכל א' ויהי כן

בפועל המעשה והרי הי' מלובש במעשה ודיבור זה מבחי' חכמה דאצילות. כמארז"ל בעשרה דברים נברא העולם בחכמה ותבונה ודעת כו'. וגם ארז"ל במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים הוא התענוג שעלה ברצונו ית' שיהי' לו תענוג ממעשה הצדיקים. וכמארז"ל גדולים מעשה צדיקים ממעשה בראשית. כי מע"ב הוא יש מאין והצדיקים ע"י ביטול היש לאין הנה וצדיק יסוד עולם ממשיך גילוי יש האמיתי כנ"ל בענין להנחיל אוהבי יש כו'. וזהו ענין במי נמלך כו' כמובן מתוך משל הנ"ל. והמנם בהיותו עדיין עסוק באמצע הדיבור והמעשה היה אותו העונג העליון בהעלם לגמרי ורק ההב"ד נתלבשו בעשרה מאמרות. אבל אחר שגמר כל המאמרות בפועל מאין ליש כתיב וירא אלקים את כל אשר עשה. את כל דוקא. ופי' וירא אלקים שהתבונן על כל המעשה והדיבור והנה טוב מאד. טוב דיבר וטוב עשה. הרי אז עלו החב"ד מהתלבשותם בבחי' המעשה והדיבור דרך עלי' בעצמותו ית' ואזי נמשך גילוי התענוג מלמעלה למטה. וזהו ענין שבת דמעלי שבתא שאז זמן עליות העולמות כו' ונק' סעודתא דחקל תפוחין פי' מלכות דאצילות שנק' חקל תפוחין קדישין (הג"ה עמ"ש ע"פ כתפוח בעצי היער. דבמ"ר ס"פ בא פי"ז אמרו כתפוח זה הקב"ה. והיינו שהתפארת נק' תפוח. ובפרדס ערך תפוח כ' תפוחים נק' כו"ה. ויש חילוק בין תפוח ל' יחיד לתפוחים לשון רבים. ובערך שדה כ' וז"ל ובזהר פ' תולדות פי' כי המל' היא שדה של תפוחים והטעם כי היא נק' שדה וכל התפוחים שהם האבות נשפעים עליה עכ"ל. וזהו ע"ד כי האדם עץ השדה שהאדם העליון ז"א דאצילות הוא העץ של השדה מל'. דפי' בזהר פ' בלק דף ר"ב ע"א אילנא רברבא ותקיף דההוא שדה אשר ברכו ה' דא סמיך על אילן דא דאשתמודע להאי שדה תדיר עכ"ל. וכך הוא פי' שדה תפוחים שבחי' שדה אשר ברכו הוי' נסמכת על בחי' התפוחים שהם חג"ת. והוא ענין יאר ה' פניו אליך. עמ"ש בביאור אלה מסעי השלישי שזהו בחי' גילוי אמת ה' לעולם. ובמא"ה אות ח' סל"ד כ' וז"ל חקל כנגד נה"י שיעור קומת המל'. וכשנגדלה ג"כ כנגד חג"ת נקרא תפוחין. וכנגד חב"ד נק' קדישין. ונק' חקל כי זורעים בה נשמות הצדיקים כזרע הנזרע בשדה כו' עכ"ל. היינו כי תרגום שדה הוא חקל. וברוך אתה בשדה ובריך את בחקלא. וכן כריח שדה אשר ברכו ה' תרגום כריח חקלא. ופרש"י וזהו שדה תפוחים. ואפשר מפני דכתיב כריח שדה. והתפוח יש לו ריח. ומ"מ שדה יש שני בחי' שדה הלבן ושדה האילן. ושדה האילן זהו ודאי בחי' גבוה יותר משדה הלבן כנ"ל בענין כי האדם עץ השדה. וכ"ש שדה תפוחים. ועכ"פ לכן במעלי שבתא נקראת חקל תפוחין קדישין כי אז נמשך ונזרע בה נשמות הצדיקים שנקראים תפוחים לפי שיש בהם טעם וריח שהוא תורה ומצות כו' עיין במד"ר פ' אמור ספ"ל בענין פרי עץ הדר אתרוג זה יש בו טעם וריח כך ישראל יש בהם בנ"א שיש בהם תומ"צ כו'. ולפירוש התרגום בשה"ש ע"פ כתפוח היינו אתרוג כו' ועיין מזה ג"כ בתוס' פ"ע דשבת דפ"ח סע"א. ועוד יש טעם שנק' תפוחים כמ"ש בגמ' שם מה תפוח זה גלו קודם לעליו כך ישראל הקדימו נעשה לנשמע כו' א"כ פי' חקל תפוחין קדישין שנזרע בה נשמות גבוהים ע"ד גבורי כח עושי דברו שהקדימו נעשה לנשמע.

קיצור

קיצור ה' מהג"ה והוא קיצור ג' ענין הק"ת קדישין. כתפוח זה הקב"ה. גם נו"ה נק' תפוחין וכן נשמות נק' כן ע"ש שיש בהן טעם וריח. וע"ש שהקדימו נעשה לנשמע נק' הקל שהוא נגד נה"י. תפוחין כשנגדלת נגד הג"ת קדישין כשנגדלת נגד חב"ד. ובליל שבת נזרעים בה הנשמות הצדיקים שזהו השפע מבחי' ונהר יוצא מעדן כו'. ועיין בזהר ויקרא די"ב א' כתיב זכור את יום השבת לקדשו וכתיב במע"ב תדשא הארץ דשא כו' ע"ש ועמ"ש מזה בתוס' לק"ת בהקיצור ע"פ כי כארץ תוציא צמחה. עכ"ה). והיינו כשנגמר הדיבור ונתעלו החב"ד ואזי נמשך ונגלה התענוג ע"י דיבור והנה טוב מאד כו' וכנ"ל במשל. ובשבת דיומא הוא סעודתא דעתיקא קדישא דהיינו עוד בחי' גילוי מקור התענוגים שלמעלה ג"כ מבחי' התענוג שמכל אשר עשה (פי' וענין מקור התענוגים. הענין כי הנה בחי' תענוג למעלה אינו ח"ו כמו ענין התענוג שבאדם שמקבל התענוג מדבר שחוץ ממנו כמו מאיזה מאכל ערב או מאיזה שכל. משא"כ למעלה אצלו ית' לא שייך לומר כן כי אין לך דבר שחוץ ממנו אלא שהוא בעצמו ית' הוא התענוג ונק' מקור התענוגים וזהו ענין עתיקא קדישא. ובחי' התגלות זו נמשך ומתגלה ע"י עליות התענוג מכל אשר עשה והנה טוב מאד שע"י עליות והתגלות התענוג מכל אשר עשה והוא ענין שבת דמעלי שבתא ונק' שבת תתאה ועי"ז נמשך בחי' שבת עילאה ונק' שבתא דיומא והוא התגלות מבחי' מקור התענוגים) ומי גרם התגלות זו הרי הוא דוקא ע"י אשר עשה ודיבר בו' ימי המעשה והנה טוב מאד כו' והיינו שאמרו שתי שבתות כהלכתן דוקא דהיינו בחי' ירידה שאחר עליה דוקא וזהו כהלכתן א' הולך מלמטה למעלה והיינו בליל שבת. והב' הולך מלמעלה למטה והוא ביום השבת כנ"ל וד"ל (וכמ"ש במ"א ע"פ והתהלכתי בתוככם שיש ב' בחי' הילוך מלמטה למעלה ומלמעלה למטה וכמשנ"ת ג"כ בתו"א פ' וישב בד"ה כה אמר כו' בענין ונתתי לך מהלכים. ובמא"א אות ה' סעיף יו"ד הליכה כנוי אל הזווג הולך על הדרך יסוד דנוק' ברגל מבורכת שהוא יסוד עכ"ל). והנה ב' שבתות כהלכתן זהו ענין ב"פ נח. כי נח נייחא היינו בחי' שבת וב' הבחי' דשבת היינו שבת דמעלי שבתא ושבתא דיומא זהו ענין ב"פ נח. וכענין כל עסקא דשבתא כפול. ועמ"ש בד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת פ"ה שצ"ל מי שטרח בע"ש כו' להבין בחי' ב' השבתות והיינו ע"י התפלה שנק' סולם מוצב כו' ומלאכי אלקים עולים ויורדים בו היינו ב' בחי' הילוך הנ"ל יעו"ש. ונתבאר מזה ג"כ בלק"ת בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ. ושם פ"ב. קיצור ד'. כדי להבין ענין אלה תולדות נח אלה פסל את הראשונים. יש להקדים ענין אלמלי שמרו ישראל ב' שבתות כהלכתן דהיינו ב' בחי' שבת שיש בכל שבת. דהיינו מעלי שבתא ושבתא דיומא. הנק' ג"כ זכור ושמור. שבמעלי שבתא הוא עליות מלמטה למעלה. שעולים המח' והחכמה במקורן ונמשך התגלות התענוג מכל אשר עשה. וזהו ענין סעודתא דחק"ת קדישין וע"ק וז"א אתיין לסעדא בהדיה. ובשבתא דיומא הוא המשכה מלמעלה למטה ממקור התענוגי' ונק' סעודתא דע"ק. וזהו ב' השבתות כהלכתן וזהו ענין ב"פ נח. ואח"ז יתבאר ענין אלה תולדות נח אלה פסל כו'. ועוד נת' ג' קיצורים בההגהות. הא' פי' ונהר יוצא

מעדן

מעדן. הב' ענין ב' השבתות מתחיל קיצור בגמר המלאכה כו'. הג' ענין אקל תפוחין קדישין וענין פי' כהלכתן:

ד והנה עתה יש להבין מה שהקדים זה המאמר לענין אלה פסל את הראשונים כו'. דהנה כל הכ"ל במשל בענין העונג שהי' מתחלה בהעלם בדיבור ומעשה והגילוי היה בחי' עשרה מאמרות הנמשכים מחב"ד ומדות כו'. כל גילוי זה אינו אלא רק בבחי' חיצוניות בלבד ולא בבחי' הפנימית כמארז"ל בראשית נמי מאמר הוא שבחי' חכמה עילאה הנק' ראשית היא ג"כ רק בחי' מאמר ועשיה לבד לגבי א"ס ב"ה ובפרט שרק בחי' הארת החכמה לבד הוא הנמשך להתלבש בהמדות והדיבור כו'. כי בחי' הדיבור והמעשה אינם רק בחי' חיצוניות כחות הנפש בלבד. וכך יובן בנמשל בעשרה מאמרות שהוא רק בחי' חיצוניות ולכן נק' עשרה מאמרות בשם מילין דהדיוטא בזוה"ק (כמ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון. וע' בד"ה זכור את יום השבת לקדשו דרוש הראשון. גבי ונקרא אותיות לשון התגלות מלשון תרגום ואתא כו') והיינו גם לבריאת מלאכים ועולמות מאין ליש כמ"ש בדבר ה' כו' וכמו שידוע דכל העולמות והמלאכים נמשכו מבחי' חיצוניות דהיינו לירופי אותיות כו' וגם בחי' המדות וחו"ב שמאירים בדיבור העליון כמ"ש בראשית ברא אלקים בחכמה כו' כידוע ג"כ הן רק מבחי' חיצוניות אבל בחי' הפנימי' של העונג והו"ב ומדות אינו אלא בליל השבת עלמו ולא בו' ימי המעשה כלל כי בליל שבת כתיב ויכל אלקים וישבות כו' ולא דיבר עשה כלום אז זמן גילוי פנימי' התענוג להאיר בחו"ב ומדות כו' וענין גילוי זה אין זה אלא בבחי' זווג דהו"ב וזו"נ דאצילות להוליד נשמות דוקא שהיחוד הזה ממשיך מבחי' הפנימית התענוג כי עד"מ הטפה שנמשכת מן המוח שנמשך בה בחי' פנימית התענוג ומלובש בה מעלמיות החכמה ולא הארה לבד כמו הארת השכל בהדיבור שהרי מוליד בדומה לו. וכמ"ש במ"א בבה"ז פ' בלק ע"פ המאמר דק"ל ע"ב ע"פ ברכו ה' מלאכיו. כך ענין בריאת הנשמות יש מאין הוא נמשך ע"י יחוד דזו"נ בליל שבת שאז הוא זמן זווגא עילאה כמ"ש בזהר להמשיך מבחי' פנימית התענוג (ויש לומר שע"י עליות התענוג מכל אשר עשה הוא גורם גילוי התענוג מבחי' מקור התענוגים כמש"ל והוא בחי' פנימית התענוג. דהיינו שהתענוג הוא מבחי' עלמותו ית' ממש ולא מבחי' כל אשר עשה. ומבחי' פנימי' התענוג נמשכו הנשמות. וזהו שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד . נזכר ב"פ הוי' . כי כל ההתהוות הוא ע"י שם הוי' יו"ד למלוס ה' התפשטות ו' הוא המשכה אל ה' תתאה. והנה הוי' אלקינו הוא המשכה הפנימי' להתהוות הנשמות ישראל עלו במח' מבחי' עמקו מחשבותיך מבחי' אלר הפנימי' הפונה קדים מחשבה הקדומה. קדם היא למעלה מבחי' ראשית כי בראשית נמי מאמר הוא אבל קדים קדמונו של עולם. וגילוי זה בשבת. וי"ל דלענין הזווג מאיר ההארה מעלמיות התענוג בבחי' העלם כי הטפה נמשכת מעלמיות החכמה שלמעלה מההשגה וז"ש במזמור שיר ליום השבת כי שמחתני ה' בפעלך כי פעלך הוא בחי' גבוה הרבה יותר מהמאמרות דמעשה בראשית כמ"ש בילקוט פ' בשלח רמז רכ"ג ע"פ מכון לשבתך פעלת הוי'. הוי' אחד בדל"ת רבתי בחי' דיבור והוא המשכה להתהוות ז' רקיעים והארץ וד' מחנות שכינה

הנמשכים

הנמשכים ע"י הדיבור כנ"ל ולפי שבשבת גילוי מחשבה עילאה ובה גילוי תענוג העליון ע"כ אז דוקא הוא המשכות הנשמות כנ"ל). ובזה יובן ענין החטא דאדה"ר בעץ הדעת שמבואר בספרי הקבלה שזהו במה שהוליד לקין והבל מיד שנבראו כמאמר שנים עלו וד' ירדו כו' ולא המתין עד ליל שבת כי שבת דוקא הוא זמן היחוד להוליד נשמות וקין והבל שרשי כל הנשמות היו (וז"ש בקין קניתי איש את ה' קניתי דוקא כידוע מענין ברוך עושך ברוך יולדך ברוך בוראך ברוך קונך שבחי' קנין זהו אצילות ועמ"ש בת"א בד"ה ואלה המשפטים גבי כי תקנה עבד עברי) והיה צריך אדה"ר להמתין ביחוד זה עד ליל שבת כי בו' ימי המעשה אין הזמן להמשיך למעלה מבחי' פנימית דהיינו מבחי' פנימית התענוג העליון כנ"ל אחר שטרוד ועסוק באמצע הדיבור והמעשה אלא דוקא כשגמר כל המעשה ועביד לדיבור נייחא וכמ"ש וירא אלקים כו' כנ"ל אז הוא הזמן להיות המשכות בחי' פנימיות התענוג לתולדות הנשמות. וזהו שורש ענין כללות המאמר הזה במה שהקדים ר"א לפרש בפי' אלה תולדות נח אלה פסל את הראשונים כנ"ל. (קיצור. איך אחר שנשלם המשכה האלוקית בששת ימי הבריאה אזי אח"כ בשבת גילוי התענוג עליון ואזי דוקא הוא המשכות ותולדות הנשמות שהם מבחי' פנימיות ועצמיות המוחין למעלה מהארת הכ' שבדבור. וזהו ענין הוי' אלקינו עבמ"ת מה שלמעלה מבחי' דבור, ז' רקיעים והארץ בחינת הוי' אחד. וזהו ענין חטא עה"ד דאדה"ר דהיינו שלא המתין בבחי' הזווג הנק' דעת וידע האדם את אשתו. עד זמן המיועד לזווג ותולדות הנשמות שהוא בליל שבת. ונח תיקן זה ולכן נק' איש צדיק. וגם כי נח הוא נייחא בחי' שבת כנ"ל. וזהו אלה תולדות נח נח. היינו התולדות הנשמות שביחוד דשבת. ע"כ אלה פסל את הראשונים שנמשכו מעה"ד כו'):

ה **תנינן** פי' בכל מקום הכלל באמרו אלה דפוסל הוא את הראשונים וגם כאן באמרו אלה תולדות נח כוונתו לפסול תולדות הראשונים ומפרש למה הוא פוסלם והקדים להביא הפסוק דנהר יוצא מעדן כו' דמיירי בענין תולדות הנשמות דוקא (עיין במאמרי הזוהר בענין ונהר יוצא מעדן שנרשמו לעיל סעיף ג') כי הרי פסוק זה נאמר אחר גמר היו"ד מאמרות כולם דהיינו כשהגיע לאדם ואשתו בג"ע כמ"ש ויטע ה' אלקים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר כו' ונהר יוצא מעדן משום דנהר שיוצא מעדן משם נמשך שורש התהוות הנשמות (וכמ"ש ג"כ לקמן בזהר פ' וירא דקט"ו ע"א) ולכך הקדים בפסוק זה גם לתולדות האלוקיות שהן י' מאמרות שגם לשם נמשך באלוקיות מעדן לנהר כו' ומשם יפרד כו' לד' מהגות מהגה מיכאל כו' (הג"ה כאן מפרש דגם בהמשכה האלוקיות להחיות העולמות שייך בחי' ונהר יוצא מעדן כו' והמעיין בהרמ"ז ובמק"מ יראה דפירש ההוא נהר דנגיד כו' ועייל לגנתא כו' זהו יחוד זו"נ ע"י יסוד להוליד נשמות. וא"כ הוא ענין המשכה מבחי' אור הפנימית הנמשך ומתגלה ביום השבת. דהיינו מבחי' עתיק המתגלה בא"א ומשם נמשך ביסוד ז"א וממנו לגנתא שהוא יסוד דנוק' ועיין בזה"ג פינחס דר"מ ע"ב ובמק"מ שם בשם הרמ"ו בפי' באתי לגני ואמנם כמו כן אפשר לפרש ג"כ ענין ההוא נהר דנגיד כו' גם על בחי' השפעה האלוקית הנמשך בששת ימי המעשה להתהוות העולמות וכל הנבראים. וזה

לפמ"ש האריז"ל בביאור או"א שזהו הנק' ונהר יוצא מעדן יש ב' בחי'. הא' זווג החיצוניות להחיות העולמות. והב' יחוד הפנימי לצורך תולדות נשמות הדשות שזהו עיקר ענין ונהר יוצא מעדן כו' בזווגא שלים כו' בזח"ג פ' אחרי דס"א סע"ב. כמ"ש בע"ח שער הכללים ס"פ י"ג מכת"י קדש האריז"ל. ועמ"ש מזה בלק"ת בד"ה שוש אשיש. ובפה"ש בביאור ע"פ לאיוה ורלאיוה דרוש הראשון ד"ה להבין ענין הטעם. ופס פ"א. וההמשכה שבחיצוני' להחיות העולמות זהו ג"כ ענין ונהר יוצא כו' ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים שהן ד' מחנות שכינה מחנה מיכאל כו' שגם התהוות זו הרי נמשך מהמל' ממה שמקבלת ג"כ מיסוד ז"א כו' והוא ענין שארה כסותה והבחי' הפנימי' נק' עונתה. והרי גם בחי' שארה נמשך לה מעלמא דאתי שהוא הבינה אש"ר ה' כמ"ש בסבא דמשפטים דל"ז ע"ב והיא ודאי ע"י היסוד רק שהוא השפעה מבחי' הכלים שהוא נק' חיצוניות לגבי בחי' עונתה שהוא השפעה בחי' האורות והנשמות כמ"ש במ"א בד"ה המגיד מראשית אחרית. (קיצור א' ונהר יוצא מעדן עיקר פירושו על ההמשכה הפנימית להוליד נשמות ומלאכים. אך כמ"כ יש לפרשו על ההמשכה החיצוניות להחיות העולמות כי באו"א יש ב' זווגים). אך לאחר גמר ההמשכה החיצוניות בששת ימי המעשה אזי זמן היחוד בבחי' הפנימי' להוליד נשמות וזהו שמסיים זה המאמר ועביד איבין ורבי זרעין פי' תולדות המלאכים ונשמות הנק' איבין וזרעין (עיין במק"מ והרמ"ז) וכדין נייחא לכולא פי' בחיצוניות ובפנימיות ודא נייחא ליה לגנתא ודא עביד נייחא ביה. פי' ב' מיני עונג צריך להיות מסתעפת תולדה בין בחיצוניות בין בפנימי'. הא' עונג המקבל הוא הדבור הנק' גנתא. והב' עונג המשפיע לגנתא. והוא ענין ב' מדריגות בתענוג הנ"ל כו' ועד"מ זכר ונקבה גשמיים ביחודם שניהם מתענגים אבל הזכר מתענג מהנקבה והנקבה מן הזכר (כמ"ש בת"א בד"ה אלה תולדות יצחק דכ"ט ע"ג וז"ל כי ידוע הטבע לאהוב ההפך כדכתיב מים קרים על נפש עיפה וכמ"כ להיפך מי שקר לו מאד רוצה למים חמים. ולכן אברהם שמדתו המשכה מלמעלה למטה והוא המשכת מיין דוכרין יעו"ש אוהב ג"כ ההיפך בחי' יצחק מלמטה למעלה שהוא בחי' העלאת מיין נוקבין ע"ש בסוף הדרוש. ולכן הזכר מתענג דוקא מן הנקבה. והנקבה מן הזכר. ועיין בד"ה שימני כחותם בענין חותם שוקע והותם בולט. וסוף הביאור ע"פ ואהיה אצלו אמון גבי וענין ממושבותיכם תביאו ללחם דמיושב ק"ש העלאת מ"ן דביטול היש זהו הגורם עיקר המשכת אור חדש והגם שמשו"ע זהו ביטול דמ"ה. אלא שזהו ע"ד הנ"ל. שתענוג המשפיע הוא דוקא מן ההיפך דהיינו ממה שהיש מתבטל וזהו הנק' חותם שוקע כו' יסוד דנוק'. ולכן הגם שביטול האצילות שהוא ביטול אמיתי גדול הרבה יותר. וזהו ענין שמו"ע קול דממה דקה. אך עכ"ז עיקר המשכת אור חדש ממשיכים דוקא ע"י ק"ש שהוא ביטול היש דבי"ע כו' והו ממושבותיכם דוקא תביאו כו'. ועמ"ש בד"ה ונשב בגיא. שלכן ק"ש מדאורייתא ושמו"ע מד"ס. ועמ"ש בד"ה קחו מאתכם תרומה. שלכן יש בחי' באתכפייא שגבוה מבחי' אתהפכא כו'. קיצור ב' בענין הזווג שהזכר מתענג מן הנוקבא לפי שהיא היפוכו ע"ד מים קרים לנפש עיפה. וזהו אמר

השבת את ישחק. וזהו ממושבותיכם תביאו ק"ש מיושב הוא דאורייתא ותפלה דרבנן. כי ביטול היש דבי"ע הוא תענוג למעלה יותר מהביטול שבאצילות וכן יש תענוג מבחי' אתכפייא סט"א כו'. והנוק' מקבלת דוקא התענוג מהמשפיע חותם בולט גילוי האצילות ביטול אמיתי). ונמצא שהמקבל עביד נייחא למשפיע והמשפיע עביד נייחא למקבל כו'. וזהו ודא נייחא לגנתא ודא עביד נייחא בה (וזהו לא כפי' המק"מ והרמ"ז שפי' כל בחי' הנייחא על הגנתא שהגנתא שהיא המקבל היא המקבלת הנייחא ועמ"ש בד"ה כי תבאו אל הארץ ושבתה הארץ וע' מזה בזח"ג בהר דק"ח א' גבי וכדין הוה לה נייחא. אבל באמת גם בהמשפיע שייך נייחא ע"י היחוד וכנ"ל בארוכות ועוד מלבד זה הרי מלמטה למעלה המל' הוא הכתר לפי שמלמטה למעלה הוא בחי' המשפיע ע"י בירורי נצוצים דתהו שהיא מבררת בבי"ע כמ"ש במ"א סד"ה קול דודי וכמ"ש בבה"ז כאן על מאמר זה ומ"ש במ"א בענין אבנא למשקל בה דא יו"ד. ועוד לבד זה זהו ע"ד יותר משהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק א"כ יש תענוג גדול להמשפיע ע"י ההשפעה והזווג. וכמ"ש במ"א בביאור ע"פ לאיגא ראיגא וכמ"ש ג"כ בזח"א וילא דקס"ב ע"פ לא ראיתי צדיק נעזב. ותיאובתא דתרווייהו כחדא כו'. ועוד שע"י ההשפעה זו נמשך לו ברכה מלמעלה מאימא עילאה. ולכן בגלותא נאמר הצדיק אבד כי אז אבד לנוקביה ואבד מלקבל ברכאן מאימא עילאה כמ"ש במאורי אור אות א' סעיף ד' וזהו שעטרה לו אמו ביום חתונתו דוקא וכ"כ בזה"א בראשית ד"כ ע"א אימא עילאה לא אשתכחת גבי דכורא אלא בזמן דאתתקנת ביתא ואתחברו דכר ונוק' כדין אימא עילאה אריקת ברכאן לברכא לון ע"ש. ועיין במד"ר פ' ויצא ר"פ ס"ע ע"פ ברזל בברזל יחד ועמ"ש מזה במ"א ע"פ ששנתם לבניך שזהו מעלת שנים שיושבים ועוסקים בתורה יותר ממעלת אחד שיושב ועוסק בתורה כי כאשר יושבים ועוסקים בתורה זהו ענין יחוד משפיע ומקבל כו' ועי"ז מאיר עיני שניהם ה'. וא"כ מכל הלין טעמי יש לפרש ודא עביד נייחא ביה שהדכורא מקבל נייחא ג"כ מהגנתא כו'. וזהו באתי לגני כו' אריתי מורי עם בשמי כו' שהוא מה שהמשפיע מקבל נייחא מהגנתא. ונק' מורי שהמור בא מדם חיה ידוע שנקרש והוא ענין בירור הנצוצים ע"י אתכפייא ואתהפכא מרירו למיתקא. ועד"ז פי' במא"א אות גימל סעיף י"ח בענין גן עדן הוא יסוד דנוק' שהדכר מתענג בו. ולפ"ז צריך לפרש מה שהביא כד"א כי בו שבת וכתיב וישבות ביום השביעי דפי' כי בו שבת היינו מה שהנוק' נייחא ביה. ופי' וישבות ביום השביעי. הנה יום השביעי הוא הנוק' שנק' בת שבע או אלישבע כמ"ש בזהר בפ' שמיני וא"כ וישבות ביום השביעי היינו מה שהדכורא מקבל נייחא מהגנתא. והמק"מ והרמ"ז פי' יום השביעי הוא היסוד. וזהו כמ"ש בזהר בראשית דמ"ז ע"ב בענין ג"פ ביום השביעי וישבות ביום השביעי דא יסודא דעלמא כו'. ועמ"ש מזה ע"פ הזהר פ' תזריע דמ"ז ע"ב בדקדוק לשון הזהר שם שית יומין לעילא שביעאה עילאה עלייהו דפי' שביעאה עילאה היינו בינה ואזי מלמעלה למטה היסוד נק' שביעאה לפי שבו

נמשך ההמשכה מהבינה הנק' שביעאה דכולהו בזח"ב יתרו פ"ח ב'. ולפ"ז אפשר הפי' כי בו שבת קאי על הנוק'. קיצור ג' תענוג המקבל מהמשפיע זהו כי תבואו אל הארץ ושבתה הארץ תענוג המשפיע מהמקבל ג"כ מלד שהיא מעלה מ"ן מבירורים דתהו. ועד"ז אמרו מעשה גדול. והראיה שלע"ל נקבה תסובב גבר. והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים כו' סד"ה ושנאתם לבנך. א"כ גם עכשיו יש בה כח זה. ועוד ע"ד יותר משהעגל רוצה לינק כו'. ועוד ע"ד ברזל בברזל יחד ואיש יחד פני רעהו. ועוד כי ע"י היבור דו"כ נמשך לו בעטרה שעטרה לו אמו עילאה וזהו מלא אשה מלא טוב טיבו דעתיקא. וזהו כי בו שבת וישבות ביום השביעי ב"פ נייחא של המשפיע ושל המקבל). כגוונא דא כי בו שבת וכתיב וישבות ביום השביעי פי' הן ב' שבתות כהלכתן הנ"ל. שבת דמעלי שבתא הוא העלא' וזהו כי בו שבת וביום השבת זמן ירידת העונג מלמעלה מן המשפיע למקבל. וזהו וישבות ביום השביעי כו'. (עמ"ש בלק"ת בד"ה את שבתותי פי' וישבות ביום השביעי זהו שבת תתאה ולכן נאמר בו מכל מלאכתו אשר עשה. ואח"כ כי בו שבת זהו שבת עילאה ולכן נאמר מכל מלאכתו אשר ברא. והנה שם פי' ב' השבתות שיהם עליות מלמטה למעלה שבת תתאה זהו העליות מבי"ע עד הכ' דאצילות ושבת עילאה זהו העליה עוד למעלה מהחכמה וזהו מכל מלאכתו אשר ברא כי בורא קדושים ישתבח שמך שגם החכמה נק' בריאה יש מאין כמ"ש והחכמה מאין תמצא. אך לפמש"כ דשני השבתות כהלכתן האחד מלמטה למעלה והב' מלמעלה למטה א"כ וישבות ביום השביעי זהו שבת תתאה מלמטה למעלה. ולפי הפירוש אשר ביום השביעי זהו יסוד א"כ היינו ענין וגנתא נייחא ביה. ואח"כ כי בו שבת זהו שבת עילאה מלמעלה למטה. וא"כ היינו ע"ד שהמשפיע מקבל תענוג מיחודו וזווגו והשפעתו להמקבל וכענין גן עדן שנק' כן יסוד דנוק' כמ"ל בשם המא"א. ועמ"ש במ"א שיש בחינה העליונה משתי השבתות והוא ענין זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו שהמשפיע והמקבל הם בהשוואה אחת לגבי בחי' זו. בת"א פ' יתרו סד"ה ענין האבות. ומבחי' זו זהו ענין מנחה דשבת וסעודה ג' עיין בזח"ג דרפ"ע סע"ב ועמשל"ק סעיף ו'. ואפ"ל שהעונג בבחי' זו זהו ע"ד יותר משהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק. ועיין בספר פנים יפות פ' ראה ומ"ש מזה על מאמר הזהר פ' אחרי דס"ז ע"ב בענין קודב"ה אתא לאשתעשעא עם לדיקיא בג"ע. שאם כפרש קודב"ה היינו ז"א דאצילות אזי הענין שמקבל עונג ממה שנמשך מהבינה הנק' על הוי' וכנ"ל בענין בעטרה שעטרה לו כו'. ואם כפרש קוב"ה היינו עלמות אור א"ס אזי התענוג שמקבל זהו ע"ד יותר משהעגל רוצה כו' ע"ש. וכענין זה נתבאר בביאור ע"פ ואלה המשפטי' דתקס"ב בענין אפרסמון ואפריון הנזכר בזהר ר"פ תרומה דף קכ"ז ע"א שיש ב' אופנים בענין העונג כו' ואיני זוכר כעת מש"ש. קיצור ד' ענין ב' השבתות כהלכתן שבת תתאה מלמטה למעלה זהו וישבות ביום השביעי וזהו ענין וגנתא נייחא ביה. ושבת עילאה זהו כי בו שבת. ע"ד באתי לגני. ופי' גן עדן. ויש עוד בחי' שלמעלה מב' השבתות הנ"ל ע"ד זכור ושמור בדבור א' נאמרו. ובבחי' זו לא שייך שמקבל העונג אלא אופן העונג זהו ע"ד יותר משהעגל רוצה לינק כו'

עכ"ס). רזא דמלה דא עביד תולדות ולא אוחרא. פי' אזד לתחלת המאמר לפרש דקדוק תיבת אלה תולדות נח דאלה זו פוסל תולדות הראשונים והתחיל בפסוק דנהר יוצא מעדן בבחי' האצילות ואח"כ ביארו בבחי' הפנימי' להוליד נשמות דמה שאמר ועביד איבין כו'. ושם מובן איך שתולדות הפנימי' פוסל את החיצוניות כנ"ל. וא"כ כאן בפי' אלה תולדות נח אלה זה פוסל את הראשונים. כי הנה נח הוא בחי' יסוד כמ"ש בסמוך שהוא תיקן בתיבה החטא דאדה"ר הנ"ל ונמצא בתולדות נח הוא תולדות הנשמות בחי' פנימי' התענוג דפוסל את תולדות הראשונים שהיו בבחי' החיצוניות ולכן דקדק לומר אלה תולדות נח פי' אלה דוקא נק' תולדות ולא אוחרא לפי שהוא בבחי' הפנימי' שפוסל את החיצוני' כנ"ל. (קיצור ה' מעתה מבואר ענין אלה תולדות נח. שזהו התולדות הנמשך מבחי' ונהר יוצא מעדן שפע הפנימיו' שו"ם שבת בחי' כייחא ולכן הוא פוסל בחי' החיצוניות. וכענין בגדי אוכלי תרומה מדרס לקדש כו'. ע"כ הקיצור. ויובן זה ע"ד מ"ש בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו בענין הטעם שנק' הבריאה מאין ליש והרי ממך הכל. אלא דר"ל כי מקור התהוות הנבראים הוא נמשך ונתהווה מבחי' שם כבוד מלכותו ית' שהוא בחי' שם והארה בלבד ונק' אחרי ה' בחי' אחוריים וחיצוניות וזהו פי' מאין שהוא בחי' הנק' אין וכלא חשיב לגבי מהותו ועצמותו ית' מהארה זו כנברא היש. וא"כ כל העשרה מאמרות שהוא ענין הבריאה יש מאין הרי מקור התהוותם מבחי' הנק' אחרי הוי' והוא שם אלקים כמ"ש בראשית ברא אלקים אבל תולדות הנשמות נמשך מבחי' הפנימית כמו הבן הנמשך ממוח האב ממש. וזהו ענין מש"ש בפי' ואותו תיראו ואותו ממש מהו"ע ית' ונמשך ע"י בחי' יסוד שנק' אותו כמ"ש בזה"א לך לך דף ל"ד א' ע"פ והראני אותו. וזהו ענין אלה תולדות דפסל את הראשונים. ועד"ז י"ל מארז"ל ע"פ פסל לך מפסולתן של לוחות נתעשר משה. כי הלוחות שמונחים בארון הברית הוא המשכה הפנימי' כמ"ש כאן בזוהר. ובחי' המשכה החיצוניות שמבחי' מלכות נק' פסולת לגבי המשכה זו כנ"ל בענין אלה פסל. וכן אמרו במד"ר פל"ה ע"פ את קשתי קשין דפרי היינו הקש שעל הפרי שהוא טפל לגבי הפרי כך הוא בחי' מל' הנק' קשתי נמשל כמו בחי' קש לגבי העצמות כו'. והרי מבחי' זו מקור כל ההשפעות עוה"ז. וע"כ מפסולתן של לוחות דוקא נתעשר משה. ועמ"ש במ"א בסידור גבי הג המצות שלכך נאמר אשר הוצאתיך מאמ"ל ולא נאמר אשר בראתי את השמים והארץ שזהו יש מאין כו' ע"ש הטעם. אמנם פשט הפסוק דפי' אלה פסל הנזכר כאן בזהר פי' הרמ"ז דקאי עמ"ש לעיל בפ' בראשית דכ"ד סע"ב דקאי על תולדות דתהו ובהו כו'. או קאי על דור המבול דדוקא נח תיקן התולדות שיומשכו הנשמות מבחי' פנימית כו' משא"כ נשמות דדור המבול ולכן נימוחו מהעולם כו'. אבל על מעשה בראשית לא שייך לומר פסל כמ"ש במדרש בורא משבחן מי מגנן. אך י"ל כי פסל יש בו שני פירושים. הא' לשון פסול וכמו פיגול הוא ר"פ קדושים תרגום ירושלמי פסול יהי. והב' לשון פסולת כמו כשפך הי' לסוגים ת"י כשפך הוה לפסולה. והנה על תולדות דור המבול שייך לומר פסל לשון פסול שהרי אין להם חלק לעוה"ב משא"כ על מע"ב לא שייך לומר כן ח"ו ועכ"ז שייך לומר

שנחשבים בחי' פסולת לגבי ההמשכה הפנימית וכמארז"ל אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה כו'. ועיין בזח"א בראשית דף כ' ע"א עד דאשתכח דהאי קליפה להאי כו'. וכמ"ש במ"א שהאותיות הן פסולת של השכל. ועוד כי ארז"ל במד"ר בקהלת בתחלתו בענין שבעה הבלים שאמר קהלת לפי שכל מה שנברא בששת ימי בראשית הוא הבל וסופו להבל ולכליון. ולכן נקרא פסולת לגבי ההמשכה הפנימית שבשבת. ועמ"ש מזה בבה"ז פ' תזריע דמ"ז ע"ב ע"פ ורחיתי חני שיש יתרון וע"פ המד"ר בקהלת דף פ"ח ע"ד תני משום ר' מאיר כשם שיש יתרון בין האור לבין החשך כן יש יתרון בין דברי תורה לדברי הבלים. שיש לומר דברי הבלים נק' מה שנברא בשי"ב שזהו ענין ההבלים שאמר קהלת. ודברי תורה זהו ע"ד שפע הפנימית הנמשך בשבת כמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. דהיינו הג"ן סדרים דאורייתא. לכן אתי שפיר ענין אלה תולדות נח אלה פסל את הראשונים. קיצור ו' שהבריאה נק' יש מאין. מאין דוקא מבחי' הארה משא"כ השפע הפנימית הנמשך בשבת הוא מבחי' עלמיות וכענין מ"ש אשר הוצאתיך מארץ מצרים שזהו למעלה מבחי' יש מאין לפי שעי"ז גילוי אנכי כו'. פי' את קשתי דבר המוקש לי. כמו קשין דפרי. וגם ז' הבלים רומזין למה שנברא בשי"ב שנק' הבל לגבי ד"ת שפע הפנימית כו' וכמ"ש כל הפלים לא ישוו בה. וזהו אלה תולדות נח אלה פסל כו' וזהו ג"כ ע"ד פסל לך מפסולתן של לוחות כו'):

ו **ומכ"ז** יובן המאמר לעיל דף י"ד ע"א כיון דאתקדש יומא אשתאר בריאה דרוחין כו' אתער מגו הילנא דחייא כו' ועיין מזה עוד באד"ר דקמ"ב סע"ב ועד לא סיים לון אתת מטרוניתא כו'. והענין כמ"ש בבה"ז פ' קרח ועבד הלוי הוא כמשל כשמריקים חביות של יין שבכלות ירידת היין מתחילים לירד השמרים. כך בכלות השפעות העשרה מאמרות אזי ביהש"מ של ע"ש התחיל לירד פסולת של השפעה זו והוא התהוות הרוחות כו'. מה עשה המהליל קידש יום השבת שאזי נעשה או"ה ועי"ז נמשך אח"כ השפעה היותר פנימיות היינו תולדות הנשמות שאפילו עלם ההשפעה דששת ימי המעשה נק' הילוכיות לגבי בחי' השפעה זו כו' א"כ זהו חסד נפלא שמה שהיו סבורים העולם שיומשך בעולם חיזוק השפעה דפסולת של ההילוכיות נהפוך הוא ע"י יום השבת ונמשך ונתחזק בעולם בחי' השפעה היותר פנימיות וזהו כי הוא אמר ויהי כו' ה' הניא מחשבות עמים כו' פי' כי הוא אמר ויהי היינו בששת ימי בראשית וגם אז הניא מחשבות שחשבו העולם כנ"ל. והיינו ע"י יום השבת. ועד"ז נתבאר בזח"א וירא דק"ע ע"ב ולבתר דָהשיבו כו' מהפך לון כו' ע"ש. קיצור. ענין בריאת הרוחות בע"ש ביהש"מ זהו כמשל כשמריקים חביות של יין בסוף מתחיל לירד השמרים. וע"י שקידש היום נעשה אור הוזר. ואתפרשת תסט"א:

ת"ח כגוונא דא נח לתתא קיימא קדישא הוה דוגמא דלעילא וע"ד אקרי איש האדמה (ועיין לעיל בזהר ס"פ בראשית דנ"ח ע"ב). הנה נח בא לתקן החטא דאדה"ר הנ"ל בענין היחוד להוליד נשמות שלא המתין אדה"ר עד הלילה דשבת ולזה בא נח לתקן לחזור ולהוליד שרשי כל הנשמות מבחי' פנימית התענוג כפי הראוי וזהו וע"ד נח לתתא קיימא קדישא כגוונא דלעילא פי' כי תרגום ברית הוא קיימא.

כמו

כמו כרת ה' את אברם ברית בפ' לך ע"ו י"א ות"א גזר ה' ית אברם קיים.
וכן בפ' משפטים כ"ד י"א ויקח ספר הברית. ותרגום סיפרא דקיימא. והיינו מ"ש
הזהר נח לתתא קיימא קדישא הוה כגוונא דלעילא. דהיינו בחי' צדיק יסוד עולם
הנקרא ברית. וגם לשון חיות מתורגם לפעמים בלשון קיום כמו להחיות אתך
בפ' נח ו' י"ט לקיימא עמך. חיים כולכם היום בפ' ואתחנן ד'. קיימין כולכון
יומא דין. וידוע דהיסוד נקרא חי. וגם מבחי' זו נמשך קיום החיות. כי בעלמא
דנוק' נאמר רגליה יורדות מות. וכמ"ש בזהר ר"פ בשלח דמ"ד ע"ב בענין חבקוק.
אבל מבחי' דכורא נמשך הקיום והחיות. וזהו ג"כ ענין זכרנו לחיים וכמ"ש בעא"ח
ה' ר"ה סי' תקפ"ב כי בחיים נופל לשון זכירה. ומ"מ עיקר הפירוש נח קיימא קדישא
הוה היינו שהוא בחי' ברית כו' ולכך נקרא איש האדמה כי האדמה הוא בחי' מל' המקבלת
השפע מאיש האדמה כו'. ולזה הטעם נק' נח מלשון נייחא. כי תיבת נח שורש של תיבת
מנוחה. שבתיבת מנוחה הרי העיקר הוא אותיות נח מלשון נייחא ומנוחה הוא הפועל כו'.
להיות כי כמו בשבת הוא עיקר זמן תולדות הנשמות מבחי' פנימית התענוג לפי
ששורש ענין השבת הוא ענין המנוחה כמ"ש כי בו שבת וינפש דהיינו נייחא דרוחא
כידוע כך הוא שורש ובחי' נח שבא להיות למטה דוגמת בחי' יסוד דאבא לעילא
להיות על ידו תולדות כללות הנשמות ממקור התענוג שהוא בחי' נייחא לנוקא כנ"ל
כידוע וכמ"ש ויגח ביום השביעי. אשר יסוד אבא מקבל ממזל השמיני ונוצר חסד.
הנמשך ממו"ס ויסוד דעתיק כמ"ש בהדר"ז דרפ"ט ריש ע"א והוא כדי [להיות ע"י
נח תולדות הנשמות ממקור התענוג שהוא בחי' נייחא לנוקא כנ"ל. וזהו שנק' קיימא
קדישא. קדש הוא חכמה עילאה. וקיימא קדישא פירושו ברית קדש דהיינו יסוד
דאבא. ועמ"ש בביאור ע"פ יונתי בענין ישראל עלה במחשבה שהוא מבחי' העליונה
שבחכמה מה שמקבלת מהכתר ועמ"ש במ"א ע"פ המאמר ר"פ ויאמר קומה ה'
למנוחתך מנוחה זהו סילה שאחר המלחמה. והוא גילוי האבוקה שעי"ז ממילא מתבטלים
הזילונים כו' וכן בנפש אחר המלחמה עם נה"ב כל ששת ימי המעשה נעשה בשבת
מנוחה גילוי האבוקה פנים חדשות כמ"ש בב"ר פי"א לא דומה אור פניו של אדם
כל ימות השבת כמו שהוא דומה בשבת. והיינו כמ"ש במא"א אות פ'
ס"ז שפנים חדשות היא ענין למ"ד דאלם שהוא בחי' מקיף ובשבת נכנס בבחי' אור
פנימי ועמ"ש מזה בביאור ע"פ כי תצא. ועי"ז ממילא מתבטל הרע ונהפך לטוב
עמ"ש ע"פ כי תצא ולכן נק' שבת מנוחה ועמ"ש בד"ה לא הביט און ביעקב שזהו
ענין ולא ראה עמל בישראל שהוא בחי' שבת משא"כ בבחי' יעקב כו'. והנה מנוחה
זו שילה ונחלה זו ירושלים. בחי' נחלה גבוה מבחי' מנוחה זהו ע"ד שבסעודה ג'
דשבת נאמר והאכלתיך נחלת יעקב אביך כמ"ש בזהר פ' יתרו דפ"ח ע"ב. ומרומז
בגמ' בפרק כל כתבי דקי"ח סע"א. ועמש"ל סעיף ה' קילור ד'. והנה גבי ג"ע נאמר
ויניחהו בג"ע פי' ויניחהו לשון מנוחה ועונג בחי' שבת שהוא בחי' ונהר יוצא מעדן כו'.
שזהו עיקר שפע הפנימית כמש"ל סעיף ג' וסעיף ה' ולכן נק' ויניחהו בג"ע בחי'
נייחא. ונחזור לענינינו דזהו ענין נח נח שלפי שכבר נלא מלחמת נה"ב עד שבא
לבחי'

לבחי' קיימא כמו מי שטרח בע"ש יאכל בשבת. ונק' ב"פ נח שבת תתאה ושבת עילאה כנ"ל. וזהו שסמך מאמר זה למאמר הקודם כדי להבין ממנו תוס' ביאור בפי' אלה תולדות נח דאלה פסל את הראשונים כלומר שהוא פסל גם תולדות הנשמות שנולדו ע"י אדה"ר כי נח בא לתקן החטא לחזור ולהוליד מהדש והיינו מ"ש למעלה דא עביד תולדות ולא אחרא. קיצור ב'. ענין נח קיימא קדישא הוה. תרגום ברית היינו קיימא. וגם הוא ענין קיום החיות היפך הפסק החיות ע"ד הי לעד וקיים לנצח. כי מעלמא דנוק' כמשך רגליה יורדת כו'. אבל ביסוד שהוא דכורא נאמר זכרנו לחיים. ונח הוה קיימא קדישא יסוד דאבא. וענין נח לשון מנוחה. ענין אל המנוחה ואל הנחלה. וכן בשבת מנוחה. וגם והאכלתיך נחלת יעקב אביך. ואפשר לומר בחי' נחלה זהו הבחי' דזכור ושמור בדבור אחד נאמרו וכנז' לעיל סעיף ה' קילור ד' וזהו אלה תולדות נח. כי התולדות שיתקיימו זהו לפי שנמשכו מבחי' נח הנקרא קיימא קדישא. ולכן אלה פסל את הראשונים שלא נתקיימו לפי שלא נמשכו מבחי' יסוד קיימא קדישא כו'. ע"כ הקילור. ורזא אוליפנא דהא נח אצטרך לתיבה לאתחברא בה כו'. פי' עתה בא לפרש למה הוצרך להיות שבת תולדות נח וג' בניו שם חם ויפת ע"ד הנ"ל אחר שיכנסו ויתחברו בתיבה דוקא וכמ"ש בסוף המאמר ועד לא אתחברו כחדא לא הוה עלמא כדקא יאות לבתר מה כתיב ומאלה נפצה כל הארץ כו' כד"א ומשם יפרד כו' עד ואתפרדו תולדות לכל סטרין כו' מה ענין התיבה לכאן. וזהו שאמר ורזא אוליפנא כו'. דהנה שורש ענין התיבה דנח מבואר בכתבי האריז"ל דתיבת נח הוא בחי' מל' דבינה ונח הוא בחי' יסוד אבא וג' בניו שם חם ויפת הם ג' גוונין דברית חג"ת והם ג' גוונין דקשת חיור וסומק וירוק לכך כתיב בנח והקימותי את בריתי אתך ובאת אל התיבה כו' וכמ"ש בסמוך (כ"מ בלק"ת מהאריז"ל. ובפרדס ערך תיבה הביא ע"ז ב' פירושים וז"ל תיבה המוסכם בדברי הרשב"י ע"ה בזהר וברע"מ שהתיבה הוא במל' ולכן נתחבר נח אליה בסוד איש צדיק תמים היה. אמנם בתיקונים אומר כי תיבת נח הוא בבינה עכ"ל. ואפ"ל דאם היא במל' א"כ התיבה לשון תיבות ואותיות הדבור. ואם היא בבינה א"כ התיבה היא תיבות וצירופי אותיות המחשבה. עו"ש בפרדס ובתיבת בית הכנסת ששם עליה שליח צבור עומד לקרות בתורה פי' הרשב"י ע"ה בזהר פ' שלח דף קס"ד ע"ב שהוא המל' ומתייחד ספר תורה עמה ע"י השושבין יסוד דהיינו שליח הצבור הקורא ומתפלל עכ"ל. והספר תורה עצמה י"ל שהיא תפארת. כמ"ש בפרדס בערך תורה והביא בשם הזוה"ג פ' מצורע דנ"ג ע"ב אמאי אקרי תורה בגין דאורי וגלי במאי דהוה סתים דלא אתיידע. ור"ל שהת"ת הוא מגלה הדברים הנעלמים שהם חכמה ובינה הנקראים הנסתרות להוי' אלקינו כו'. וזהו ע"ד והבריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה. בזה"ב ס"פ תרומה דקע"ה ע"ב ובמא"א אות ת' סעיף י"ט תיבה יסוד דנוק' ובו ירוק לדיק שהיא היסוד יורה כחן ותיבה זו המגדל שבו ירוק לדיק. גם י"ל יסוד דאימא ונח יסוד אבא נכנס בה עכ"ל. הרי מפרש בהתיבה שני פירושים יסוד דנוק' ובו ירוק לדיק יסוד. או תיבה יסוד דאימא ובו ירוק לדיק יסוד דאבא. ובת"ז תיקון ששי די"ח ע"א

ע"פ

ע"פ ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה ודא יום הכפורים. דתיבת נח הוא אימא עילאה. חלון דילה הוא עמודא דאמצעיתא דביה אור. ותורה אור ואיהו אור הגנוז עכ"ל ובספר כמ"מ שם פי' ויפתח נח יסוד אבא את חלון התיבה. שהתיבה היא בינה שבה מתקבלים אורות אבא. והחלון הוא תפארת. ופתיחת החלון הוא כדי להאיר האור אל המל' כו'. ועיין בלק"ת ס"פ בלק בד"ה מה טובו בענין פטר כל רחם בההוא שביל דקיק דנחת מן יו"ד דאיהו אפתח רחמה למיעבד פירין יעו"ש ומשם יובן ג"כ ענין ויפתח נח את חלון התיבה כו'. קיצור ג'. ואחר שנתבאר ענין נח יבאר איך שנח נצרך להתיבה דוקא להתחבר בה. ואזי אח"כ יתקיימו תולדותיו כי התיבה הוא מל' דבינה ובה נכנס נח שהוא יסוד אבא וג' בניו הם ג' גווני הקשת. ובפרדס ובמא"א יש ב' פירושים אם היא מל' ונח הוא צדיק יסוד עולם. או שהיא בינה ונח יס"א כנ"ל. והוא ג"כ ענין מגדול עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ועמ"ש במשלי סי' י"ח יו"ד ע"פ מגדל עוז שם ה'. ועד"ז ענין התיבה שבבהכ"נ. והש"ץ הקורא בס"ת דוגמת צדיק יסוד עולם ומייחד אותה עם הס"ת עמודא דאמצעיתא בריח התיכון. ופי' ויפתח נח את חלון התיבה דבינה להאיר למל' עכ"ה).

והנה להבין ביאור ענין זה הנה יש להקדים תחלה ענין אחד בענין העיבור דז"א בבטן אימא ע"א כו' שהענין הוא עד"מ שמן השפעת הטפה שהי' בה רק כח הולד ברוחניות ממ"ד ומ"מ לא היה מתהוה ולד גשמי' בציור אברים מבשר ועצמות אלא לאחר שנתעכב ההשפעה במעי האם זמן רב שאז נשתנה המהות עי"ז כי בשיהוי ועיכוב זה נשתנה ממהות הראשון ונהפך למהות אחר להצטייר בציור מהות ולד ולזה הטעם צריך הולד לשהות במעי האם ע"א כדי שבזמן רב כזה ישתנה למהות גשמי' (ועמ"ש מזה בשם הה"מ נ"ע בבה"ז פ' פינחס דרמ"ע ע"פ ובחדש הראשון בד"ה בשעתא דאתעברת אסתימת) ולכך אם מתעכב יותר היינו ט' חדשים שלמים יותר מתקיים מבן ז' חדשים ע"פ רוב כי בא לידי שינוי המהות יותר. ויש ג"כ דאשתהי יב"ח. ובהיפך אם אינו מתעכב ט' חדשים דהיינו שהוא בן שמונה חדשים נקרא נפל שאין לו קיום והיות במהות חיות בכלי' ואברים גשמיים כו' וכ"ז השינוי מהות בעיבור ע"א בא ע"י האם דוקא לפי שבהיותו מעובר במעי אמו הרי נעשה כא' מאבריה כידוע דעובר ירך אמו הוא וע"כ אוכל מה שאמו אוכלת כו' וא"כ נמשך לו חיות מן החיות של האם ובזה השפע והחיות גורמת לו שישתנה מהותו. והנמשל יובן למשכיל למעלה דהנה באמת ידוע שאור המאציל בעצמו ומהותו הוא אור פשוט בתכלית בבחי' א"ס ממש עד שאין בו יחוס וערך עם אורות הנאצלים מאתו ולכאורה יפלא איך יוצא אור ושפע בבחי' אור נאצל אחר שבחי' אצילות אין לה ערך עמו כלל וכלל. אך הענין הוא דה"ז עד"מ כמו השפעת האב שנתעכב בבטן האם ע"א כו' כך בירידת אור השפע מעצמות המאציל נתעכב האור ונתעלם בבחי' עיבור ע"א או יב"א בבחי' מל' דבינה (וז"ש בזח"ב בשלח דס"ג כד ע"ק סדכ"ס בעי לזמנא ברכאן לעלמא אסחר כולא בההי עמיקא עילאה ומהכא נגיד כו'. ע"ש הרי מתחלה מתעכב האור הנמשך מע"ק בבינה דוקא) ישתנה המהות לגמרי ואז יוכל להוליד מציאות

אור

אור נאצל כמו אור החסד דאצילות או אור הגבורה וכיוצא ואם לא שנשתנה המהות בבחי' עיבור ע"ה עדיין היה במהותו הראשון בבחי' עצמות המשפיע שהוא אור פשוט כו' אבל בהתעכב האור והתעלמו ע"ה או יב"ח נשתנה מהותו הראשון ונהפך למהות אור בבחי' אור נאצל כו'. ועיין בזח"ב פ' תרומה דקס"ז סע"א וע"ב שזהו ענין אור מים רקיע. ופי' במא"ה אות א' סעיף ל"ז וז"ל אמר הוא סוד הטפה הנקרא תחלה באבא אור ואח"כ כשנמשכה לנוק' נקראת מים ובבטן הנקיבה שנעשה בנין הולד זהו בחי' רקיע וכן ר"ת "אמר וזהו ה' יתן אמר עכ"ד. ונתבאר ענין זה בסידור ע"פ הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עוזו. ושם דבחי' התהוות הרקיע מבחי' מים זהו ע"ד מ"ש ועל ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא. וכמו עד"מ הקרח התהוה מהמים ע"י דאגלידו מיא כן עד"ז התהוות רקיע והוא גוף הולד מבחי' מים של הטפה. ועמ"ש מזה ג"כ בלק"ת פ' תזריע בד"ה קמיפלגי במתיבתא דרקיעא. ושם פ"ב. ובד"ה ביום השמיני שלה פ"ג. וגם בחי' מים רקיע זהו כענין ההמשכה מתשב"כ בתשבע"פ. כמובן ממ"ש בד"ה ביום השמע"צ כנישין יהא לכון. ושם פ"ג. וזהו ענין שהבינה נק' שכינה עילאה דכמו ביחוד זו"נ שא"א שיומשך ההשפעה מז"א בעצמו לבי"ע אלא ע"י המל' דוקא שלכן הנשמות הם בעיבור תחלה במל'. ועמ"ש מזה ע"פ אשר זרעו בו על הארץ ובביאור ע"פ תשמרו להקריב לי במועדו. וכמ"כ א"א להיות ההמשכה מחכ"ע בז"א דאצילות אלא ע"י הבינה דוקא. ועמ"ש מזה בבה"ז ע"פ ויצא יעקב מבאר שבע. קיצור ד'. וזהו כמו שהמשכה המ"ד צ"ל נקלט ברחם הנוק' וע"י ששוהה שם הוא משתנה המהות שיהי' מהטפה ולד ברמ"ח אברים כו' וכן כדי שמבחי' אור ושפע המאציל הנמשך ע"י חכמה עילאה יומשך המדות. וזהו ג"כ ענין רמ"ח אברים דז"א ע' ספירות עפ"ע הוא פ"א ובכל א' ראש תוך סוף וה"א המגדילים הרי רמ"ח. זהו ע"י שנקלט האור תחלה בבינה הנקרא שכינתא עילאה. וכן מאצילות לבי"ע נקלט תחלה במל' הנקרא אימא תתאה. ועיין בלק"ת פ' לו בד"ה היום ראה ויום. דע"ז ע"ג. ושם עד"מ בגשמיות שכדי להיות התהוות מהות ולד מן הטפה צ"ל עיכוב ושיהוי ז"א כו' כך הנשמה דאצילות בכדי שתתהוה להיות בחי' יש הוא ע"י שמתעכבת ברחם הנוק' כו' עכ"ל. וזהו ג"כ ענין

ג' בחי' אור מים רקיע :

ז **והיינו** שורש ענין תיבת נח. דהנה נח הוא בחי' יסוד אבא שבתוכו מלובש. וגנוז אור דיסוד ע"י שהוא ענין השפעת אור מעצמות המאציל כידוע דבחי' ע"י הוא ממוצע בין עצמות המאציל לנאצלים כו' ולא הי' באפשר שיאצל ממנו מציאות אורות באצילות אחר שאין להן ערך עמו אלא ע"י שיכנס נח בתיבה דוקא דהיינו שיתעלם כל אור ושפע דיסוד אבא בבחי' מל' דבינה שהוא ענין התיבה יב"ח ובהיות השפע בתיבה הרי הוא. כדמיון הולד ברחם האם שאוכל מה שאמו אוכלת כו' ונעשה כאחד מאבריה. ועיין באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי ויש בזה בחי' עליות נח בתיבה דנה כתיב ותלך התיבה ע"פ המים לפי שהוא בחי' עלמא דאתכסיא בכלל לכללות ההשתלשלות דאבי"ע כי הנה מל' דאצילות היא ג"כ נק' אימא תתאה וכל הנבראים היו כלולים בה תחלה בבחי' עיבור ע"ה כו' ונק' ג"כ עלמא דאתכסיא והוא מ"ש יקוו

המים

המים כו' אך היא נקראת בחי' אימא דאתכסיא בפרט שהרי אינה כוללת וקולטת בעצמותה בעיבור כו' רק ג' העולמות דבי"ע. אבל בחי' בינה דאצילות הנק' אימא עילאה נק' עלמא דאתכסיא בכלל לפי שכוללת כל האצילות וגם בי"ע וכולם היו בבחי' עיבור בבטנה כו' (הג"ה זהו כענין מ"ש בספר עה"ק בסופו ח"ד ס"פ ל"ה וז"ל כי קודם הגלות הכבוד העליון סוד הוי' אלקים היו כל הדברים גנוזים ומיוחדים במחשבה הסתומה כו' ונאצלה אם הבנים עם כל אלה הדברים בה כללים והוא סוד מצרים העליונה כי בה היו כל ההפכיים מצרים ומעורבים אלו באלו ומשם הוקבעו כל אחד במקומו הראוי לו האור והטוב במקומו והחשך והרע במקומו כו' ע"ש. הביאו השל"ה במסכת פסחים שלו דק"כ ע"א. ועיין בת"א פ' וארא אל אברהם כו' בד"ה לכן אמור שזהו ענין עיבור ולידה עכ"ה) וזהו כמו הולד המתכסה ונעלם בבטן אמו ואוכל מה שאמו אוכלת כו' וזאת היא הגורמת לו ירידת המהות לבוא בהתחלקות גידול אברים רבים כו' וכך למעלה סיבת עיכוב והעלם נח ובניו בתיבה יב"ח גרם להם שיולדו תולדות נשמות רבות כמ"ש ומאלה נפצה כל הארץ כו' וכמ"ש ומשם יפרד כו' דהיינו בחי' ריבוי התחלקות מג' גוונין חג"ת דברית נח להיות מסתעפים פרטי אורות באבי"ע עד אין שיעור כו'. וז"ש בנח והקימותי את בריתי אתך ובאת אל התיבה דוקא לפי שבלתי זה א"א לבא האור לבחי' האצילות ולבחי' הריבוי כ"כ וכמובן מתוך משל הנ"ל וד"ל. וזהו שאמר ורזא אוליפנא דהא נח אצטרך לתיבה לאתחברא בה ולקיימא זרעא דכולא כמ"ש לחיות זרע פי' להיות קיום המציאות לאורות דאצילות ודבי"ע כי בלתי עיכוב והעלם זה יב"ח בתיבה לא היה להם קיום כלל כנ"ל במשל שאם אינו מתעכב נק' נפל כו'. וגם אם לא הי' נכנס בתיבה כלל הרי לא היה האור בא לידי ריבוי מהות ולא היה כלל בבחי' מציאו' דבר מה וזהו שאמר ולקיימא זרעא כמ"ש להיות זרע. קיצור א' וזהו ענין התיבה יסוד דאימא שנקלט בה השפע מיס"א וכן במל' מיסוד עולם ועי"ז יומשך ולקיימא זרעא. כמו שע"י שלימות ט' ירחי לידה יהיה הולד בן קיימא. ועיין עוד מענין עיבור בת"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות. (הג"ה והנה עיבור דנשמת אליהו היה יב"ח ע"כ היה הביטול בגופו ביותר עד שעלה בסערה כו' ומשה נמשך מבחי' עיבור דשבעה חדשים. והענין כמ"ש במ"א דבבחי' פנימי' היה הביטול ודאי במשה יותר מבאליהו אמנם בבחי' החיצוניות היה הביטול באליהו יותר שלכן גם גופו עלה בסערה. והנה עיבור דיב"ח הוא לתיקון הכלים דז"א. אבל עיבור דז"ת הוא לצורך הפנימי' דז"א כמ"ש בע"ח שער העיבורים. וע"כ אליהו שנולד מעיבור יב"ח היה בגופו וחיצוניותו בחי' הביטול ביותר. ועד"ז יובן בענין תיבת נח שבא לתקן קלקול דור המבול שפגמו בבחי' הגוף והחיצוני' בחמס וגלוי עריות כו' ע"כ הי' יב"ח דוקא. ויש להעיר ע"ז מענין קי"ס שהיה י"ב גזרים ולעתיד והכהו לשבעה נחלים כי קי"ס הוא כדי שיתחברו י"ב בקר דבריאה עם שרשם שבאצילות שהם י"ב גבולי אלכסון ע"כ היה י"ב גזרים. אבל לעתיד שיהיה גילוי בחי' שלמעלה מאצילות שהם ז"ת דע"י ע"כ והכהו לשבעה נחלים. וכמ"ש מזה בסידור שער חג המצות בד"ה שבעת ימים תאכל מצות. דרוש השני. גבי כימי צאתך מאמ"צ אראנו נפלאות. ובלק"ת בד"ה

והניף ידו על הנהר ספ"א ופ"ג. ובד"ה ששת ימים תאכל מצות דרוש השלישי. וה"ז קרוב לענין הנ"ל כי עיבור דז"א מבואר בע"ח ששרשו נמשך מן שבעה תקונים דגלגלתא והוא ענין ההמשכה מבחי' עתיק ממש והיינו להיות המשכות פנימי' ז"א. ועיבור דיב"ח הוא בשביל החיצוני' היינו ע"ד הנ"ל דהתחברות אצילות ובריאה שיהי' גם היש בטל כו'. ועיין מענין התחברות י"ב בקר בשרשן בביאור ע"פ אלה פקודי בענין ששם עלו שבטים. והנה נח היה בתיבה שס"ה ימים כענין ימות החמה. ויש להעיר ע"ז ממ"ש בזח"ג פ' פינחס דרמ"ט סע"ב בענין משכו יומין עילאין ליומין תתאין שהוא ג"כ ענין המשכות הביטול מיחו"ע ביחו"ת ביטול היש. ועמ"ש בד"ה טובה ישראל בענין כי עמך הסליחה למען תורא שכדי שיומשך הביטול בהיש ממש צ"ל שרש המשכה זו מבחי' ממעמקים כו' ע"ש. וזהו כענין מ"ש בלג"ה סי' י"ב היינו בד"ה והיה עבודת הצדקה שלום. שכדי שיומשך השלום גם בפשמ"ע בין הנה"א עם הגוף ונה"ב זהו ע"י ההמשכה מבחי' עושה שלום במרומיו וזהו שכדי שיומשך הביטול בהיש דהיינו חיבור שני ההפכיים שזהו השלום בפשמ"ע ג"כ צ"ל ההמשכה מבחי' ממעמקים. ועמ"ש מזה ע"פ ביום השמע"צ שלא נדפס שזהו מעלת התורה שעושה שלום בפשמ"ע ובפשמ"ע ועיין בלק"ת בד"ה החלצו מאתכם. וכך תיבת נח היה בה ענין השלום ע"ד וגר זאב עם כבש כו' לא ירעו ולא ישחיתו כו' ולכן זהו ג"כ ענין העיבור בתיבת נח שהוא אימא עילאה עמיקו דכולא ולשם נמשכו אורות עליונים מא"א ומע"ק אוכל מה שאמו אוכלת. וכ"ז הוא כדי שגם כשיומשכו למטה בבחי' ומאלה נפרד ומשם יפרד יהי' בהן ביטול היש. וזהו ע"י העיבור במל' דאצילות שהוא המחבר אצילות ובי"ע שיומשך הביטול העליון גם בבחי' היש. וזהו ענין שרה נחתת וסלקת בזח"א קכ"ב ב'. משא"כ הנפילים אשר היו לפי שלא היו בבחי' עיבור אף שהיו נשמות גבוהות נפלו למטה. לפי"ז ענין העיבור בתיבת נח זהו כענין בחי' שמע"צ שהוא הקליטה. כי בר"ה נולד אדה"ר ובכל שנה חוזרין הדברים לקדמותן ולפי שלא המתין אדה"ר את הזווג על ליל שבת ע"כ לתיקון בכל שנה הוא ענין ר"ה ויוהכ"פ וסוכות עד שבשמע"צ הוא הזווג ונמשך הטפה ונקלט ברחם הנוק' וכמ"ש בפע"ח תחלת שער ר"ה והיינו שכנס"י קולטת הטפה ואינה פולטת ועיין בהרמ"ז פ' פינחס דף רי"ד ע"ב. והלידה הוא בשביעי של פסח והוא עיבור דשבעה חדשים ללורך הפנימי' ועד"ז בתיבת נח יב"ת ללורך הכלים וכנ"ל:

קיצור ב' ענין עיבור דיב"ח ועיבור דז"א. אליהו ומשה תיקון הכלים ותיקון הפנימי'.

ויש להעיר מענין קי"ם לי"ב גזרים. ולע"ל והכהו לשבעה נחלים. והנה כדי שיומשך הביטול בהיש צ"ל שורש ההמשכה זו מבחי' גבוה מאד. ע"ד שנתבאר בענין והיה מעשה הצדקה שלום. ובענין כל העוסק בתורה מטיל שלום בפשמ"ע ובפשמ"ע שיומשך ויתפשט השלום בין היצה"ר שיהי' נכנע ובטל ליצ"ט ונה"א המשכה זו צ"ל מבחי' עושה שלום במרומיו. וזהו ג"כ ענין תיבת נח וגר זאב עם כבש כו'. שס"ה ימים ע"ד משכו יומין עילאין ליומין תתאין ע"כ הקיצור. והנה יש להבין במש"ל שזה שיתהוה מבחי' מים בחי' רקיע זהו הגשמה כו'. וכמ"ש בסידור בד"ה הללו אל בקדשו

הללוהו ברקיע עוזו ובלק"ת בד"ה הים ראה וינוס. זהו שיתהווה מבחי' אין דאצילות להיות בריאה יש מאין. והרי בהמשל אינו כן אלא מה שנתהוה מהטפה של אב ואם ולד ברמ"ח אברים זהו שינוי לעילוי מופלג. וכמארז"ל דע מאין באת מטפה סרוחה. והרי אין ערוך טפה סרוחה זו אף שיש בה כח הולד לגבי האדם שהוא בחי' נעשה אדם בצלמנו. בצלם אלקים. וגם באמת ארז"ל ג' שותפים באדם אב מזריע לובן כו' והקב"ה נותן בו נשמה. וכ"ז נמשך אחר שנעשה מהטפה גוף כו'. וכן עד"ז מה שהארץ והגנה יצמיחו מזריעת התבואה והגרעין הרי מהותן ועצמותן של פירות מעולה בעילוי רב ועצום למעלה מעלה ממהותו ועצמותו של הגרעין הנטוע וכל כה"ג והכל הוא מפני שעיקר ושורש חיות הפירות הוא מכח הצומח שבארץ הכולל חיות כל הפירות. והגרעינין הזרועים בארץ אינן אלא כענין אתעדל"ת הנק' בשם העלאת מ"ן עכ"ל. כ"כ בלג"ה סי' ח' היינו סד"ה זורע צדקות. ועיין מזה ג"כ בת"א פ' שמות בד"ה הבאים ישרש ובהביאור בענין אשה יראת ה' היא תתהלל. (וכמ"כ יש בחי' זו ג"כ בבינה לגבי חכמה כמ"ש בת"א ר"פ לך לך. בענין הוא בינה דא עתיקא למעלה מבחי' חכמה כו') ועיין בלג"ה סי' כ' היינו סד"ה איהו וחיוהי שהוא משום דנעוץ תחב"ס דוקא. שהארת הכתר מאיר במל'. ולכן נק' כתר מלכות. כי אין כתר אלא למלך והיינו כי בה נגלה כח אור הא"ס לברוא יש מאין כו' ומה גם כי בריאת הנשמות ממנה כו' וע"ש בסוף שזהו ג"כ שורש ענין כח הצומח שבארץ להצמיח יש מאין כו'. א"כ מכ"ז מבואר שיש בהאשה הכח להוות את הולד יותר מבהאיש. שהאיש רק מזריע זרע שהוא כערך הגרעין ונקרא טפה סרוחה כנ"ל והיא עושה מזה אדם בצלם אלקים. וכן כח הארץ שבה יתהוה מהגרעין אילן. וא"כ עכצ"ל מענין זה ג"כ למעלה בזווג זו"נ דאצילות. אשר מה שמבחי' אור זרוע לצדיק יסוד עולם יתהוו מזה הנשמות ביסוד דמל' דאצילות זהו שינוי לעילוי גדול כו'. ומכ"ז יובן מה שהמשילו ענין זה בשיר השירים לזווג דכר ונוק' וכן בזהר וכל ספרי המקובלי' שהקשו מדוע לא המשילו לענין רוחני כמו לרב ותלמיד. ולפמ"ש אתי שפיר כי בזווג דכר ונוק'. הנוק' נותנת חלק גדול ורב בההולדה. וגם אז דוקא הקב"ה משתתף עם אב ואם ונותן בו נשמה כנ"ל. משא"כ בשפע הרב והתלמיד אינו בערך זה כו' כי אע"ג שאמרו ע"פ ברזל בברזל יחד ואיש יחד פני רעהו שע"י התלמיד מתחדד הרב. וכן אמרו ומתלמידי יותר מכולם. עכ"ז אינו בערך הנ"ל. ומכ"ז יובן ענין מעלת ציון במד"ר ר"פ קדושים שכל מיני שפע וברכה נמשך מציון כו' ע"ש. ומכ"ז יובן ג"כ ענין נח והתיבה. שכדי שיהי' קיום העולם מנח ובניו זהו ע"י שנתחברו בהתיבה דוקא. קיצור ג'. שיש נעוץ תחלתן בסופן דוקא. והארת הכתר מאיר במל' דוקא. ועיין מזה ג"כ בבה"ז ר"פ בראשית בד"ה כשושנה בין החוחים. ולכן יש כח בהאשה שבה דוקא יתהוה מהטפה סרוחה ולד בצלם אלקים. וכן יש כח בארץ להצמיח מן הגרעין אילן מלא פירות וידוע כי האדם עץ השדה. וא"כ ע"כ מענין זה כמלא בבחי' התהוות הנשמות מאור זרוע לצדיק. וזהו מעלת בחי' ציון המצויינת קדה"ק.

ומזה יובן ג"כ לענין נח והתיבה ע"כ הקיצור:

מאן תיבה דא ארון הברית (ע' זוהר בראשית דל"ג סע"ב ע"פ הנה ארון הברית. ועיין בזח"ב ויקהל דף רי"ד ע"ב ע"פ וייסב בארון ויעש בצלאל את הארון) ונח ותיבה לתתא הכא הוה כגונא דא לעילא נח כתיב ביה ברית כמ"ש והקימותי את בריתי אתך ועד דאתקיים ביה ברית לא עייל לתיבותא דכתיב והקימותי את בריתי אתך ובאת אל התיבה וכדין הוה תיבה ארון הברית וכגין דהאי ברית לעילא הוא עביד תולדות כך כגונא דא נח לתתא איהו עביד תולדות כד"א אלה תולדות נח ע"כ. פי' ארון הברית הוא בחי' כלי לקבל בתוכו הברית כמו הארון שהי' בחי' כלי לברית שבו שהן הלוחות שנק' לוחות הברית כו' כידוע. והנה יש בזה ב' פירושים. א' במלכות דאצילות שנק' כלי לקבל בחי' יסוד ז"א שנק' ברית אך זהו דרך פרט. והפי' הב' שהוא בבחי' מלכות דבינה שהיא בחי' כלי בית קיבול לקבל בתוכה בחי' יסוד דאבא:

ח **עו"ש** בזהר מאן תיבה דא ארון הברית. עיין לעיל בזהר פ' בראשית דל"ג סע"ב ע"פ הנה ארון הברית יש לפרש ארון הוא תשב"פ שהיא כלי לתשב"כ. ועיין בזהר ס"פ ויחי דרכ"א ע"א ע"פ וייסם בארון. ותנינן תרין יודי"ן אמאי כו' ע"ש ובפ' ויקהל דף רי"ד ע"פ ויעש בצלאל את הארון. ושם ע"ב. וע' בפרדס ערך ארון. ובמא"א אות א' סעיף קכ"א. וע' במד"ר פ' ויקהל פ"ג ע"פ ויעש בצלאל את הארון מפרש ארון מלשון אור היינו שהוא כלי לבחינת ותורה אור. עיין בלק"ת ס"פ נשא בד"ה נשא את ראש בני גרשון דרוש השני פ"ה מענין הארון:

בענין צדיק תמים ותרגום זכאי שלים. יש להקדים מ"ש במ"א עפמ"ש בסש"ב בתחלתו בענין צדיק וטוב לו שארז"ל צדיק גמור. ויש לומר עפ"י מ"ש בפרדס בערך הלל. הלל גמור ושאינו גמור. יש שפירש כי הגמור הוא בסוד הבינה ושאינו גמור בסוד המלכות. והנכון גמור לבנה במילואה ושאינו גמור בסוד פגימת הלבנה עכ"ל. וכענין זה מבואר במא"א אות ה"א סעיף י"ד ועמ"ש מזה בלק"ת סד"ה ששת ימים תאכל מצות. דרוש הראשון ספ"ו. וא"כ כמ"כ עד"ז י"ל בפירוש צדיק גמור וצדיק שאינו גמור. דצדיק שהוא יסוד כשמאיר בו אור גדול מאו"א וממשיך גם מג"ר זהו צדיק גמור. ולפעמים נק' דל כמ"ש ברע"מ ר"פ תשא ע"פ והדל לא ימעיט דא צדיק. וכמו ביוסף כתי' אלה תולדות יעקב יוסף. ולפעמים נק' יוסף יתום כמ"ש בסידור ע"פ יתום ואלמנה יעודד. כי מ"ש ביוסף יפה תואר ויפה מראה ר"ת יתום דהיינו שהוא יתום מאמו שבזמן הגלות מצרים אין מאיר בו מבחי' אימא עילאה. ואז י"ל שנקרא צדיק שאינו גמור. וע' זח"ב ר"פ וארא דכ"ב ע"א ובמא"א אות אל"ף סעיף ד' ע"פ הצדיק אבד וע' זח"ב תרומה דקס"ו סע"ב בענין וכהר יחרב ויבש. וזהו ענין דצדיק גמור נקרא צדיק וטוב לו. דאיתא במד"ר ששבחו של שבת הוא טוב כמ"ש מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה'. ועיין מזה בהרמ"ז ר"פ פקודי דף ר"כ. פי' דענין טוב זהו ע"ד מ"ש את האור כי טוב. כי טוב לגנוז. דהיינו אור שנברא ביום ראשון שגנזו לצדיקים. צדיק וצדק. והוא פנימית יסוד אבא שמאיר בשבת ביסוד ז"א הנק' צדיק להאיר במל' הנק' צדק. בסוד זכר למעשה בראשית. וא"כ זהו ענין צדיק וטוב לו. כשמאיר בו אור הגנוז שמבחי' פנימית יסוד אבא. וזהו

כענין

כענין צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה כו'. דלבנון הוא ל"ב נתיבות חכמה ונו"ן שערי בינה וע' מזה בזהר ויקרא די"ו סע"א. וזהו ענין נח שנאמר בו צדיק תמים דר"ל ודאי צדיק גמור. וה"ע צדיק וטוב לו כי נח הוא בחי' שבת ששבתו הוא טוב כנ"ל. וכן במד"ר פ' בראשית פכ"ו פי' הפסוק שתולים בבית ה' על נח. והרי זה קאי עמ"ש בפסוק שלפניו צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגא ועמ"ש עוד מענין תמים ע"פ תמים תהיה עם הוי' אלקיך:

קיצור מביאור המאמר ע"פ אלה תולדות נח.

ס"א **יתחיל** לבאר ענין ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ ונחלק לב' קיצורים. ויש להקדים קיצור הב'. צדיק נקרא שומר הברית. וע"כ לעולם יירשו ארץ שהיא עוה"ב. כי ביסוד ז"א שהוא ברית מלובש יסוד אבא. ועוד כי ע"י היסוד נמשך מהבינה במל' וע"ש בקיצור הב'. ובקיצור א' נתבאר ההפרש בין חלק לעוה"ב לבחינת בן העוה"ב כמארז"ל כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העוה"ב וכן ארז"ל כל האומר תהלה לדוד בכל יום מובטח לו שהוא בן העוה"ב ואפ"ל היינו תורה ותפלה:

ס"ב **יבאר** ענין ועלמא קיים עליה דצדיק וכמ"ש אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי. ובו ב' קיצורים. הקיצור הא' יבאר ענין עלמא הוא עולם הדבור קיים עליה דהיסוד שממשיך בה כ"ב אתוון עילאין. וישנם יש כ"ב. וזהו ותקם את דבריך כי צדיק אתה. ובקיצור ב' יבאר פי' יומם בתוספת מ"ם שהוא חסד דאזיל עם כולהו יומין. ומחבר ג"ר בז"ת. וזהו ענין בריתי יומם. וע"ד בקר דיוסף שמקבל מבקר דאברהם בזח"ג פ' בלק דף ר"ד. גם יומם פי' עמה"מ שהוא יחוד דאו"א וע"י בריתי מחבר יומם ולילה:

ס"ג **וכ"ז** הקדמה לענין אלה תולדות נח שהוא בחי' צדיק והוא ג"כ בחינת ונהר יוצא מעדן ונח ג"כ בחי' כייחא שהוא שבת. כי שבת הוא ג"כ בחי' יסוד כמ"ש בזח"א פ' בראשית דמ"ז ע"ב וישבות ביום השביעי דא יסודא דעלמא כו' ויקדש אותו. למאן לההוא אתר דאת קיימא ביה שריא כד"א והראני אותו ואת נוהו. ועיין ג"כ מענין והראני אותו שם במ"פ לך לך דף ל"ד ע"א ועמ"ש בלק"ת פ' ראה בהביאור ע"פ אחרי ה' אלקיכם תלכו בענין ואותו תיראו. וכן פירשו בענין אמרה שבת אין לי בן זוג. אמר לה הקב"ה כנס"י יהי' בן זוגך. וענין נוהו משמע בזהר בראשית מ"ז שם דהוא יסוד אכן בפרדס ערך נוה פי' דהמל' נק' נוה והביא ראי' מהזח"ג פ' אחרי דף ע"ה א' בפסוק שאג ישאג על נוהו וממ"ש ירושלים נוה שאנן ועיין מפסוק זה באד"ר דקל"ז סע"א ושם הפי' כאשר ע"ק מאיר במל' אז נקראת ירושלים נוה שאנן וכן במק"מ לך לך דף ל"ד א' גבי והראני אותו ואת נוהו פי' אותו הוא יסוד נוהו מל' וכן בג"ע נאמר ויניחהו. ובו ד' קיצורים. ויש להקדים תחלה הקיצור הד' שהוא ביאור ענין אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות כהלכתן. דהיינו שבת דמעלי שבתא שהוא העלאה ושבתא דיומא שהוא המשכה. ובבחי' מי שטרח בע"ש ב' בחי' אלו זהו ענין תפלה

ותורה וכמש"ל סעיף א'. ובביאור ב' יתבאר עוד מענין ב' השבתות. ובביאור ג' יתבאר פי' דא הוא סעודתא דחק"ת קדישין. ואח"כ שייך ביאור א' שיבאר שהמשכה זו דשבת זהו בחי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן:

ס"ד **ובו** ביאור אחד. יבאר איך שההמשכה שבששת ימי המעשה לבראת יש מאין נקרא רק בחי' אילוניות לגבי ההמשכה פנימית שבשבת מבחי' ונהר יוצא מעדן אלא שהוא נמשך דוקא אחר כלות ההמשכה האילוניות בששת ימי המעשה. כענין שער החצר הפנימית הפונה קדים סגור יהי' ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח. והוא המשכה ע"י צדיק יסוד עולם להוליד נשמות חדשות. וע' ביאור מאמר הזהר פ' אמור דף ק' ע"ב בענין אימתי זווגא דכנס"י במלכא קדישא. וזה היה חטא אדה"ר בעה"ד שלא המתין בהזווג עד ליל שבת. ונח תיקן זה ע"ש נק' איש צדיק. ואגב יבאר ענין שורש הנשמות עפמ"ש שמע ישראל ה' אלקינו כו':

ס"ה **יבא** לבאר ענין אלה תולדות נח אלה פסל את הראשונים. ובו ו' ביאורים. וכללות הענין לבאר עוד ענין נח נח שהוא ב' פעמים נייחא. וישבות אלקים ביום השביעי. כי בו שבת מכל מלאכתו. והן ג"כ שבת תתאה ושבת עילאה. ויבאר בביאור ב' ענין אשר אהבת את יצחק שהתענוג מדבר היפוכו כמו מים קרים על נפש עיפה. ועד"ז ענין ממושבותיכם תביאו. ולכן תענוג הדבר מן הנוק' וכן להפך. ובביאור ג' יבאר עוד שזהו ענין וישבות וענין כי בו שבת וענין נקבה תסובב גבר. מלא טוב. וזהו ענין ב"פ נייחא דנח. ובביאור ד' יבאר שזהו ענין ב' השבתות כהלכתן. ובביאור ה' יבאר שזהו ענין אלה תולדות נח. היינו הנמשך מבחי' ב"פ נייחא הנ"ל ולכן הוא פוסל שפע האילוניות. ובביאור ו' יבאר שזהו פי' שהבריאה היא יש מאין היינו מבחי' הארה. ויסוד ממשיך מהעלמיות. ובענין כן יש יתרון לד"ת על ז' הבלים:

ס"ו **יבאר** ענין נח שנצרך להתיבה. ושעי"ז הוא קיום התולדות שזהו עיקר פי' אלה תולדות נח. ובו ד' ביאורים. ביאור ב' יבאר ענין נח קיימא קדישא הוה. תרגום ברית היינו קיימא וכמש"ל ס"ב בענין אם לא בריתי יומם ולילה כו'. גם ענין נח לשון מנוחה וענין אל המנוחה ואל הנחלה וכן בשבת יום מנוחה והאכלתיך נחלת יעקב אביך. ביאור ג' יבאר ענין התיבה שהיא או מל' או בינה וה"ע מגדל עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ועד"ז ענין התיבה שבבהכ"נ שש"ץ קורא עליה בש"ת. ביאור ד' יבאר שהענין שטפת מ"ד צ"ל נקלט תחלה ביסוד דנוק' עד שיתהוה ממנו הולד וזהו ענין אור מים רקיע:

ס"ז **יבאר** ענין שנח היה בהתיבה י"ב חדשים ובו ג' ביאורים. ביאור א' יבאר עוד ענין התיבה כמש"ל סעיף ו' ביאור ג'. ובביאור ב' יבאר שיש עיבור יב"ח ועיבור ט"ח ועיבור ז' חדשים. ויאמר עיבור יב"ח לצורך קיום י"ב בקר דבריאה שהם י"ב שבטים ושיומשך בהן משרשן י"ב גבולי אלכסון דז"א. ואליהו שהיה מבחי' עיבור יב"ח היה גופו בתכלית הביטול. ועל ידי העיבור בשלימות יומשך הביטול. וזהו ענין שנח נצרך להתיבה. ולהמשיך הביטול

גם בהיש ל"ל ההמשכה ממקום גבוה מאד מבחי' עושה שלום במרומיו. ויעיר מענין כל העוסק בתורה משים שלום בפמ"ע ובפמ"ע. בקילור ג' יבאר איך כ"ז נמשך בהתיבה דוקא. כי נעוץ תחלתן בסופן דוקא וכמו שאנו רואים שיש כח ברחם האם שמבחי' עפה סרוחה יהי' נתהוה ולד צלם אלקים וענין ברכה מציון ישועה מציון כו':

ענין תיבת נח. הנה ענין עון דור המבול שהשחיתו דרכם על הארץ בהוצאת זרע לבטלה. הוא כי עד"מ בגשמיות יש ב' נקבים. א' שבו יוצא הזרע. וא' שבו יוצא השתן כידוע. וכך יובן למעלה עד"מ באדם העליון מבחי' יסוד יש ב' המשכות. נקב הזרע הוא הימיני והוא בחי' חסדי' וממנו יוצאים נשמות ישראל שנק' בשם זרע ונמשכי' בנוק' היא מל' דאצי' כמ"ש וזרעתיה לי בארץ כו' ועי"ז נמתקי' גבורות דנוקבא ואז משתתפי' ב' הזריעות דדו"נ ונעשה מזה נשמה ממש. ונקב השתן הוא השמאלי והוא בחי' גבורות וממנו המשכות והשפעות לעכו"ם פי' מקור ושרש להתהוות נשמותיהם כו'. ואנשי דור המבול שהוציאו ז"ל גרמו המשכ' ויניקה מבחי' נקב הזרע באדם עליון הכל לחיצונים לפי שהזריעו לבטלה ואזי לא נמשך זרע אדם העליון בנוקבא דאצי' ועי"ז נתעוררו בחי' גבורות בנוקבא לפי שלא הי' זרע הזכר ממתיקם כי כשמזריע הזכר במקבל כראוי דהיינו יחוד זכר ונקבה אזי חסדים דדכורא ממתיקות גבורות דנוקבא משא"כ בהעדר המשכת זרע הזכר שהוא בחי' חסדים אזי נשארו הגבורות בלתי ממותקים ולזה הביאו מבול עליהם ע"י מעשיהם אף שלא היו מלווים כלל ע"ז שלא להוציא ז"ל נתעוררו עליהם גבורות מבחי' גבורות דנוקבא שנשארו בלתי ממותקים ואז המש עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכוסו ההרים פי' כי גבורות דנוקבא עוררו עוד גבורות ממקורם דהיינו מבחי' בינה מקור הגבורות שמבחי' ה"ג שבבינה נמשך עליהם ג"כ הדין כו' ולכן ויכוסו ההרים. האבות נק' הרים כמ"ש שמעו הרים ריב ה' והאמהות נק' גבעות שהם הרים קטנים והיינו בחי' חג"ת ונו"ה כידוע. והנה בתמידי' הנהגת העולמות הוא ע"י המדות הנ"ל יום ראשון חסד דאברהם כו' אבל ע"י שעוררו על עצמן מבחי' גבורות דנוקבא ומבחי' ה"ג דאימא הנ"ל אזי ויכוסו ההרים מן הגבורות שנתגברו עליהם מכל לדדיהם מלעיל ומלתחת מלתחת היינו גבורות דנוק' ומלעיל גבורות דאימא שהם למעלה מהמדות ומב' גבורות תקיפות אלו ויכוסו ההרים עד שלא יכול בחי' מדת החסד דאברהם עד"מ לעמוד בפניהם כו'. והמה הצלת נח הי' ע"י התיבה דוקא שהיא מבחי' פנימי' בינה שלש מאות אמה אורך התיבה והמשים אמה רחבה שלשים אמה קומתה. כי הנה הכתר נק' מאה כמ"ש בזהר בענין ויהיו חיי שרה מאה שנה הוא בחי' כתר שכלול יו"ד וי' מי' ובו חשבון המאות. ועשרים שנה הו"א שבהם חשבון העשיריות כי הם כלולים רק מעשר כו' וזהו שלשים אמה קומתה הוא בחי' חב"ד שכאו"א כלול מעשר ובין כולם שלשים כנ"ל. אמנם אורך התיבה שלש מאות אמה היינו ע"י הארת הכתר בחב"ד שאז נעשה כאו"א מהם מאה כמו שהכתר נק' מאה כנ"ל ובין כולם שלש מאות

והיינו בבחי׳ אורך דוקא כמו שהוא סדר המשכת האור מכתר בחב״ד אז הם שלש מאות ככ״ל ואב לאו הב רק שלשים כו׳. והמשים אמה רחבה היינו נ׳ שערי בינה. ואל אמה הכלינה מלמעלה היינו עלמיות אור הכתר (שהכתר נק׳ גם בל׳ יחידות כידוע בענין יחיד ואחת שבחי׳ יחיד הוא בכתר. וכן מענין אחת. אחת ואחת כו׳. והטעם כמ״ש בזהר ע״פ ויהיו חיי שרה הנ״ל כבוצינא דא דאתפשטו מיני׳ נהורין לכל סטר וכד תסתכל לא תשכח אלא הדא שבחי׳ הכתר להיותו בחי׳ א״ס יש בו ב׳ בחי׳ הנ״ל או שהוא אחד יחיד בעצמותו או כשמתפשט אזי מתפשט לחלקי׳ רבים בלי שיעור יותר מכל הי״ם ע״כ הוא מאה והם רק עשר כו׳ ע״ש). וכ״ז הי׳ לריך לנח דוקא כדי שיהי׳ ניצול מן המבול שהוא מבחי׳ ב׳ מיני גבורות הנ״ל גבורות דנוקבא וה״ג דאימא בה״א להיות לו הצלה כ״א ע״י המשכת אור מבחי׳ הכתר דוקא שהוא רחמי׳ פשוטים וממתיק הגבורות דאימא כו׳ ולכן כשהאיר הוא בג׳ בחי׳ הב״ד כנ״ל אזי ניצול נח וזהו ענין התיבה כנ״ל וד״ל:

ועפי״ז יובן מ״ש במדרש ע״פ והיתה הקשת כו׳ בין אלקים ובין נפש חיה בין מדת הדין שלמעלה ובין מדת הדין למטה פי׳ כי גווני הקשת שהוא מבחי׳ יסוד אבא הוא לאות על שלא יתעוררו עוד ב׳ מיני גבורות הנ״ל להביא מבול. וזהו בין מדה״ד שלמעלה פי׳ גבורות דאימא ובין מדה״ד שלמטה הוא בחי׳ גבורות הנוקבא כו׳. ע״י הקשת וראיתיה לזכור כו׳ וד״ל. וז״ש ותשחת הארץ לפני האלקי׳ כלומר לפני בחי׳ גבורות שנתעוררו. וז״ש מאחז״ל דור המבול ברותחי׳ קלקלו וברותחי׳ נדונו. כי הם גרמו ע״ע התעוררות גבורו׳ עליונות מלמעלה ומלמטה שזהו כמשל הרותחי׳. לפי שגם המה קלקלו ברותחי׳ בהוצאת ז״ל שנשארו הגבורו׳ בלתי ממותקות והעלה היתה התיבה כנ״ל:

כי מי נח זאת לי כו׳ בישעי׳ נ״ד ע׳. ברבות סוף איכה הביא פסוק וערבה לה׳ מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וגו׳ רבי אומר כימי עולם אלו ימי נח שנאמר כי מי נח זאת לי וגו׳ וכ״ה ברבות פ׳ לו פ׳ ז׳ כימי עולם כימי נח. ונראה דמלרף תיבות כי מי ועושה מהם תיבה אחת כימי. והכונה שאז הי׳ גילוי ימי עולם שהם מדות עליונות להיות קיים לעולם שלא יהי׳ עוד מבול ח״ו ולא יהי׳ מדה״ד כמ״ש ברבות פ׳ לו פרשה יו״ד אם עולם אתה מבקש לית כאן משפט כו׳ וזהו ענין כימי עולם והיינו כי מי נח. ר״ל כימי נח פי׳ ימי נייחא להיות מנוחה וקיום לעולם. ואפ״ל כימי עולם בינה נק׳ עולם והמדות הנמשכים מן הבינה נק׳ ימי עולם. וברבות ס״פ וילך היתה אף לע״ל על ידך אני מנהיגן שנאמר ויזכור ימי עולם משה עמו. הרי גם לע״ל נק׳ ימי עולם ול״ל שזהו ע״ד ואהבת עולם אהבתיך דאיתא בתד״א ה״א פ״ו שהוא גבוה מאהבה רבה. כי זה ע״ד וארשתיך לי לעולם דנמשך מא״א אני הוי׳ לא שניתי מולא מים אשר לא יכזבו מימיו. ביום ההוא יהי׳ הוי׳ אחד. שז״א יהי׳ במדרגת א״א דלית שמאלא בהאי עתיקא לכן נק׳ ימי עולם שיהי׳ כולו הטוב והמטיב. אך בזה״א ויחי רמ״ח א׳ רמ״ז ב׳ משמע ימי עולם הם בז״א. וכ״כ במא״א אות י׳ סעיף

ח'. ימי עולם נקרא ספירות הז"א הנק' עולם. ימי קדם נקרא ספירות א"א יומין קדמאין עכ"ל. והוא מהזח"ג באד"ר נשא קל"ד ב'. אך גם לפ"ז עכ"ז נקראו יומין עילאין לגבי ספירות דמל' הנק' ימות עולם יומין תתאין כנזכר בזח"ג פינחס דרמ"ט סע"ב ודר"נ ע"א בפי' משכו וקחו לכם משכו יומין עלאין ליומין תתאין וע"ד הנזכר בפ' מקץ דף ר"ד ע"ב בענין שבעת ימים ושבעת ימים וזהו ענין שבע ביום הללתיך והיינו ענין גילוי יהו"ע ביחו"ת כו' וזהו ענין כימי השמים על הארץ ע"ד לעשות הישר הנז' סד"ה כי תשמע בקול. וז"ש ברבות פ' בא פכ"א דקל"ע א' בענין ויזכור ימי עולם משה עמו. נתן ימינו על ימינו של משה שנאמר מוליך לימין משה כו' לפיכך הקב"ה משבחו ויזכור ימי עולם משה עמו. וביאור הדבר מבואר בת"א גבי פורים בד"ה כי אברהם לא ידענו והנה המדות עליונות חו"ג היו מאירים כו' בזה העולם כו' מוליך לימין משה כו' ע"ש. ומזה נמשך בוקע הים כו'. משא"כ עכשיו נמשך ע"י התלבשות יומין דנער מט"ע הנק' שרו של עולם שעז"נ אנוש כחציר ימיו כו'. וכמ"ש בזח"ג פינחס דרי"ז ע"ב והיינו ו"ק דיצירה וכמ"ש עוד בפ' אמור צ"ד ב' השתא אתנהיג עלמא על ידא דשלוחייהו כו' ע"ש במק"מ דהיינו מט"ע ו"ק דיצירה. ונקרא נער ע"ש שהוא בחי' קטנות לגבי מדות דאצי' שהם בחי' א"ס וכמ"ש בת"א ויגש בד"ה בכ"ה בכסליו בענין חנוך לנער ובפ' תרומה בד"ה מי יתנך בענין הכרובים שהם אנפי זוטרי משא"כ באצי' נקרא האדם הגדול. ומזה יובן דענין ימי עולם שהוא להיות בבי"ע ההנהגה ע"י מדות דאצילות ממש. ע"ד אם אין פניך הולכים עמנו. וע"ד וה' הולך לפניהם. זהו בחינה גבוה מאד. ועוי"ל דכמו שעכשיו גם בו"ק דיצירה מתלבשים כלים דז"א דאצילות כמ"כ וכ"ש כשההנהגה ע"י ז"א דאצי' ימי עולם מאירים בהם ימי קדם שהם ספירות דא"א שזהו ע"ד והיה הוי' לי לאלקים כו'. זהו כימי עולם וכשנים קדמוניות הרי זהו הכל ענין אחד. ועמ"ש בלק"ת פ' נשא בד"ה הוי' יחתו מריביו בענין התלבשות ורב חסד בחסד עולם. ומכ"ז יובן קצת מ"ש הרבות כימי עולם אלו ימי נח שנאמר כימי נח כי נח לשון נייחא דהיינו אחר המבול שטהר הארץ נעשה נייחא וע"י ריח ניחוח של הקרבן כו' ומזה נמשך גילוי ימי עולם ומזה נמשך אשר עוד כל ימי הארץ זרע וקציר כו' שלא יהי' מניעת ההשפעה לעולם זהו ע"י גילוי ימי עולם ולכן נק' כי מי נח כימי נח לשון ימי מנוחה כנ"ל. אלא שמ"מ כ"ז עדיין בהשפעה חיצוניות לקבלת חיות העולמות ופרנסה מיחוד או"א תרין ריעין מבחי' חיצוניותם ושרש המשכה זו באה מחיצוניות א"ק כמ"ש בלק"ת פ' תזריע בד"ה למנצח על השמינית. אבל להיות השפעה הפנימיות ותוספת אור ע"ז מסיים כן נשבעתי מקצוף עליך כו' עד וחסדי מאתך לא ימוש וברית שלומי לא תמוט והוא ענין השפעה הפנימיות. שלגילוי בחי' זו הוא שנאמר לע"ל גילוי ימי עולם ושנים קדמוניות בבחי' פנימיות וערבה מנחת יהודה כו' והיינו ע"י העבודה עכשיו. וזהו ענין הקשת שנאמר בו וראיתיה לזכור ברית עולם ופי' בזח"א פ' נח דע"ב ב' שעכשיו הקשת בא לזכור שלא יהי' מבול והיינו שיהי' קיום לחיצוניות השפע ולכן נזכר דאתחזי בגוונין חשוכין שרומז שיהי' רק קיום לעולם כמו שהוא עתה. אבל עיקר פי' לזכור ברית עולם שיהי' גילוי הפנימית ע"ד וארשתיך לי לעולם וכמ"ש וברית שלומי

לא תמוט והיינו שיהי' הקשת בגוונין נהירין. וע"כ צ"ל השבועה כן נשבעתי כו' כי לא די בשבועה דמי נח שזהו רק בשביל ההשפעה החיצוניות אבל בשביל ההשפעה הפנימי' קס"ד שיש סברא עדיין לשיצטרכו ח"ו דוגמת הנ"ל וכמארז"ל על כל העולם כולו איני מביא מבול אבל על אומה אחת כו' וכענין המצרים שטבעו בים. עז"א כן נשבעתי מקצוף עליך ומגער בך ויבוא הטוב שלא ע"י יסורים והצאים רעים כו'. ואדמ"ו נ"ע בת"א פ' נח בד"ה מים רבים פי' מי נח לשון נייחא כענין וישבות ביום השביעי ות"א ונח. ובזח"א פ' בראשית דמ"ז ע"ב וישבות ביום השביעי דא יסודא דעלמא והיינו יהוד זו"נ שזהו הנייחא והענג וכמ"ש ג"כ בזהר ר"פ נח ונמשך ג"כ ע"י מי שערה בע"ס וכך ע"י מי נח נמשך אח"כ נייחא הנ"ל כענין אחר ערקא אתכחא. ומ"מ עכשיו ההמשכה רק מהיצוניות ואמנם על ההמשכה הפנימי' שיהי' לע"ל ע"י גלוי יסוד דעתיק עז"כ כן נשבעתי כו' כנ"ל. סוטה ה' י"א א'. שבועות ד' ל"ו א' סנהדרין י"א ל"ע א'. ירושלמי פ"ג דתענית. רבות ל"ז ג' ק"ו ד'. היינו שמות פ"א. קע"ה ג'. שה"ש י"א ב'. סוף איכה:

מחלוקת היא בין פירש"י ותרגום יונתן בענין המבול. כי לרש"י ותנה התיבה בי"ז לחדש השביעי הוא בי"ז בסיון. והוא שביעי לכסליו זמן הפסקת גשמים כו'. ואח"כ בעשירי באחד לחדש נראו כו' הוא אב. והוא עשירי למרחשון זמן ירידת גשמים. וזהו הדוחק בפרש"י דלפי"ז הי' ראוי לקרות ג"כ אב תשיעי או סיון שמיני דהיינו שיחשוב או מזמן הפסקת גשמים או מזמן ירידתם כו'. וגם יפלא כי מ' יום וכ"א לא נמלא מאב עד ר"ה וחסר יום א' אם לא נאמר שאלול הי' מעובר גם בראשון באחד לחדש יוכרח להיות בסוף היום דוק ותשכח. ויונתן תרגם בחדש השביעי ניסן שביעי לתשרי. כי קודם מ"ת מנו תשרי ר"ה גם לחדשי' ועשירי תמוז ג"כ לתשרי. וצ"ל דלפ"ז לא יבוא מאמר שהתיבה הי' משוקעת י"א אמה במים דא"כ בי"ו ימים חסרו ד' אמות ואח"כ י"א אמות שהו ע"ד ימים כו'. מיהו יש לתרץ. עוד קשה לת"י קרא דכתיב ויהי המבול ארבעי' יום וק"ן יום גברו המים לא תחשוב מי"ז בחשון עד ניסן פשו רק ק"ן ימים. אלא דס"ל דארבעים דירידה הם בתוך ק"ן והושב כל החדשי' מלאי' או מי"ז בחשון עד י"ז בניסן ה' חדשי' כ"א ל' יום. רק שיוקשה קרא דותרם התבה מעל הארץ. וק"ן יום גברו המים. והיה גבורותן. הלא באותן ק"ן ימים עלמן נחה מרוממתה וד"ל. וצ"ע. עכ"פ לד"ה ק"ן יום גברו המים היינו כי התבול מארובות השמים בקיעת יסוד אי' דמינה דינין מתערין. והדינין בי"ה דאלקי' ונשאר אלם. וזהו ע"ו אמה גברו המים על ההרים ו' מדות דז"א כו' וכשהי"ה מתכללים א' מעשרה עולה ק"ן. רק שלד' רש"י מ' יום דירידת המבול שהם כנגד מ' מלקות המתהוים מד' אותיות אדנ"י דינא" דמלכותא המתכללי' א' מעשרה. והם עיקרי הגבורות אמיתי' הם חוץ ק"ן יום די"ה הנ"ל. ולדברי יונתן עולי' בחשבון זה. והנה התיבה היא מפנימי' בינה אם הבני' שמחה ע"י גילוי הארת הכתר בה יותר מבחכמה. כמ"ש ועבד הלוי הוא דא עתיקא כו'. ובו

הוא

הוא עיקר מיתוק הגבורות המתהוים מהילוגי' בינה דמינה דינין מתערין יין המשכר שנמתקין בשרשן פנימי' בינה יין המשומר ממגע נכרי מ' סתומה ולא מ' פתוחה יין המשמח כו'. וכשנכנס נח בתיבה ניצול מהמבול דחילוני' בינה וסתמ' הטוב בבחי' מאמר סתום. ומעולם התענוג שהי' שם אשר ממתיק כל הדינין והוהב שואליו עד וגר זאב עם כבש וכמו שלע"ל ארי' כבקר יאכל תבן. מן בגלל דא הקריב אח"כ מהבשר ריח ניחוח שעולי' בפנימי' בינה כי אין שמח' אלא בבשר לפי שכבר הי' בתיבה דפנימי' בינה ונתעלו מן חטא אדה"ר שהטיל זוהמא סוד פסולת הגבו' היוצא מהילוגי' בינה עה"ד גפן היתה כו'. ואמר להם הקב"ה כירק עשב נתתי לכם לאכלה. גם הבע"ח שמתחלה לא יכלו להעלות הבע"ח ששרשם מבינה מחטא הנ"ל דפסולת הגבור' רק לומח שהוא לומח על מים דוקא היפך יין המשכר ועל ידי פנימי' בינה הנ"ל הותרו הבע"ח ג"כ ואז גדלה מעלתם כי אין שמחה אלא בבשר ובאחר' דעל ירקא ליעול בישרא כו'. ואזי נזדמן לנח גפן מג"ע פי' יין דבינה הנ"ל כדי שימתק ויתבסם בגילוי השמחה ממעלה למטה ביציאתו מן התיבה להאי עלמא ולהיות יוצא הסוד בגילוי. והיינו אם הי' שותה כשיעור רביעי' שמעורר שמחה כמו בקרבן ונסכו רביעית ההין וכשמפריזי' לשתות הוא משכר וגורם עליבו דפסולת הגבורו'. וזהו ויסכ"ר ויתג"ל בהי' חסדי' המגולי' שמשם מתחיל עה"ד טו"ר וחזר חטא אדה"ר לקדמותו. וז"ש בזוהר שנח רצה לתקן חטא אדה"ר עה"ד גפן היתה ולא תיקן מטעם הנ"ל. ולפיכך אין נותני' לו לברך על כוס של ברכה דלעתיד שהוא מיין המשומ"ר דפנימי' בינה שעליו נאמר עין לא ראתה היפוך ויתג"ל בתוך אהל"ה בה"ה. ומיד בא חם ל' המימות סוספיתא דדהבא פסולת הגבורות שממנו בא יניקה לחילוני' וזהו וחם הוא אבי כנען וניתן לו א"י כי מפסולת הגבורות דאימא נמשך במל' עד שיבא לישראל שם מ"ה לתקן ב"ן. וכמ"כ ניתנה בת שבע מתחלה לאוריה החתי כו'. ואח"כ בא דוד והוליד שלמה וקיימא סיהרא באשלמותא ותכון מלכותו "מאד התגלות ה"ס במל'. כי נעוץ תחלתן בסופן:

וז"ש במדרש שלא הניחו חם ליולד בן רביעי לנח. הענין פי' שהי' רצונו להמשיך גילוי יין המשומר הנ"ל דפנימי' בינה במל' הנק' רגלא רביעאה כי שם הם יפת הם חג"ת ג' רגלי' ומל' היא הרביעי' בחי' דוד ואז הי' נשלם חטא עה"ד כנ"ל ומה שקוראה לה בן כי אילו נתקנה הרי היא במדרגת האמה והדרגה תסובב כו'. ואזי אמר ארור כנען כי אעפ"כ התיקון מוכרח להיו' יהי' איך שיהי' ע"י בירור ויהי' כנען עבד עבדים כו':

ותנח התיבה. ברבות פ' נח פל"ג כו' לדקדק כהררי אל כו' לדקה שעשיתי עם נח בתיבה לא עשיתי עמו אלא עם הררי אל. נשמע שמפרש הרי אררט מענין הררי אל. וע' מענין לדקדק כהררי בזח"ג אמור ל"א א'. ועמ"ש בד"ה אתם נלבים

נלבים ושקל בפלס הרים כו'. עוד ברבות שם פ' הנ"ל דל"ו ד' נח לשם נחת התיבה נקרא שנאמר ותנח התיבה כו'. ופי' נחת התיבה י"ל עפמ"ש בזח"א ר"פ נח דנ"ע ב' ועביד נייחא לה כו' שה"ס המתקת הגבורות דמ"ן כו'. וכן פי' ברבות פ' בראשית ע"פ ויניחהו בגן עדן ל' נייחא. בהשמטות זה"א סי' כ"ה די"א א' בחדש השביעי לקבל דרגא דילחק כו' הא' דכתיב ותנח התיבה בחדש השביעי בשבעה עשר. דאתוספא כ"י דאיהי שביעית על עשר סמיכא לעשרה כו'. ה"ג בהר ק"ח ב' ותנח התיבה בחדש השביעי דא שכינתא תתאה. בשבעה עשר יום לחדש איהי שביעאה ועשיראה כו'. בהעלותך קמ"ט ב' מפרש ענין זה על ר"ה ול"ע מהו בשבעה עשר יום. ס"פ פינחס דרנ"ח ע"ב וע"ש בפי' הרמ"ז מפרש על יום י"ז בחדש ממש היינו ג' דסוכות כו' ועמ"ש סד"ה בחדש השלישי כו'. י"ל כי החדש השביעי בינה שנק' שביעאה בזח"ב ס"ג ב' פ"ח א' ולכן כל השביעי' חביבין ברבות אמור פכ"ט כמו רקיע השביעי ערבות שבבינה התגלות עתיק וזהו ערבות לשון עריבות ומתיקות. ופי' בשבעה עשר יום היינו יסוד אבא. כי נודע מענין יוסף בן שבעה עשר שנה גימט' טוב שנק' כן יסוד שהוא המשפיע כמ"ש אמרו לדיק כי טוב. ועיקר בחי' טוב הוא יסוד אבא כמ"ש הרמ"ז פקודי ר"ב ע"פ מזמור שיר ליום השבת טוב להודות ונק' ג"כ מה רב טובך אשר לפנת שהוא פנימית יסוד אבא אור הגנוז את האור כי טוב. ולכן להיות ותנח התיבה בחי' נחת התיבה זהו בשבעה עשר יום בחי' טוב יסוד אבא שבו ועל ידו מקבלת האור מעתיק כמ"ש בז"ה בראשית מ"ה. גם י"ל שבעה עשר הם עשי"ת ושבעה ימי הסוכות:

את קשתי. רבות סדר נח פל"ה דל"ח ד' קישותי דבר שהוא מוקש לי כו' קשין דפרי. לפ"ז י"ל בחי' לבושו ע"ד כהדין קמצא דלבושא מיניה וביה. זח"ב משפטים צ"ע א' ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר כו' ענן דא מאי היא אלא דא הוא דכתיב את קשתי נתתי בענן. תנינן דההוא קשת אשלחת לבושוי ויהיב לון למשה. ובההוא לבושא סליק משה לטורא. וע' מזה בפ' פקודי דרכ"ע א'. והמק"מ שם פי' בשם הע"ח שהוא לבוש החשמל. ובז"ה דפ"א ע"ב וסוד הענין הזה הוא סוד ענן הכבוד אשר השכינה הנק' קשת היא מתלבש בו וכן משה זכה להתלבש בענן ההוא ואז הי' עומדת במחילת השכינה עצמה ומתלבשת במלבוש א' עכ"ל. ויובן עדמ"ש בתניא פנ"ב וז"ל וכמו שבנשמת האדם עיקר גילוי כללות החיות הוא במוחין כו' ככה ממש עד"מ עיקר גילוי כו' מקור החיות כו' הנק' עלמא דאתגליא כו' ושכינה כו' א"א לעולמות לסבול ולקבל אור שכינתה כו' בלא לבוש המעלים ומסתיר אורה כו' ומהו הלבוש כו' הוא רצונו ית' והכמתו כו' דאורייתא מחכמה נפקת היא הכמה עילאה דלעילא לעילא מעלמא דאתגליא כו' הוא היכל קדה"ק שבכל עולם כו' ע"ש. והיינו כי היכל קדה"ק הוא כתב"ד דבריאה ובהם מתלבשת השכינה שהיא מל' דאצי'. ומ"ש ששרש הלבוש מה"ע שלמעלה מעלמא דאתגליא שהיא השכינה היינו כמ"ש בע"ח שער כסה"כ שבתב"ד דבריאה הם ד' רגלי הכסא אבל הכסא עצמו הוא אורות המתגללים מכח"ב דאצי'

ונתלבשו

ונתלבשו בכחב"ד דבריאה וכענין אורייתא מח"ע נפקת וע' מזה בסידור אחר עלינו לשבח. וזהו את קשתי דבר המוקש לי היא השכינה ומבואר בתניא שם שהוא ראשית הגילוי מה שא"ס ב"ה מאיר לעולמות בבחי' גילוי וע"כ נק' שמוקש לי. והוא ג"כ בחי' שמו ית' אשר השם זהו ענין הארה שאינו נוגע להעלמיות ומ"מ ההארה היא מעין המאור. וגם נק' כקש לגבי הפרי כי המל' נק' ג"כ לבוש ה' מלך גאות לבש ובחי' קשתי נתתי בענן היינו כסא הכבוד כחב"ד דבריאה שהוא הלבוש להעלים ולהסתיר בחי' המל' דאצי'. וע' מענין הענן דמשה במק"מ ובהרמ"ז ר"פ ויקרא ד"ב ע"ב ובהרמ"ז פ' אחרי דכ"ע ע"א. ובמק"מ פ' בראשית די"ח סע"א פי' שהענן הוא מיכאל דרגא דחסד ענן יומם שהוא לבוש של המל' הנק' קשת. ובשה"מ סי' ל"ה דמ"ע ע"א פי' בע"א. והוא ע"ד פי' זח"א פ' נח ע"א ב' בענין הקשת שהוא יסוד. זח"ג ויקרא י"ד ב' כי מי נח זאת לי כו' ודע"ו ע"א. מי נח גרמו לי דאגלי זאת בעלמא זאת אות הברית כו' את קשתי נתתי בענן כו'. אלא ליקרא דשמי. כי הנה המל' נק' שם. וזהו ג"כ ענין קשתי דבר המוקש לי שהשם יש לו איזה שייכות כמ"ש באדה"ר וכל אשר יקרא כו' הוא שמו. ובפ' נח ע"א ב' את קשתי נתתי מקדמת דנא והיינו כמ"ש בד"ה חקעו בחדש שופר ובד"ה לו את בנ"י ואמרת אליהם את קרבני ענין ירידת הזיו מאור א"ס שהי' כלול בעצמותו ית' בבחי' אין וירד ע"י המגן ונרתק להיות מהוה נבראים והוא ירידה גדולה לגבי הזיו. וזהו את קשתי דבר המוקש לי בחי' הזיו נתתי בענן בחי' החשמל המגן והפרסא. ותכלית ירידה זו כדי להמשיך הביטול למטה במקום הים והוא ענין הקשת או"ח מהבירורים ביטול הים כו'. והנה אין מלך בלא עם שהוא בחי' עולמות בי"ע להיות יש ובעל. ומ"ש זאת אות הברית עדמ"ש ואמונה כל זאת וקיים עלינו כמ"ש בסידור סוף שער בהמ"ז בפי' על בריתך שחתמת בבשרינו דהיינו כשנעשית עתיק דבי"ע הרי נעשית דכר ומשפיע כו'. ועוד כי היא נקראת על שמיה. והנה שכינה היא ממכ"ע ולכן נק' קשתי כקש לגבי הפרי וא"ס ב"ה הסוכ"ע קדוש ומובדל כו'. ועבודת האדם להמשיך יחוד קובה"ו. וכמ"ש פי' וענין יחוד זה בד"ה ה' לי בעוזרי. ובד"ה להבין פי' הפסוק מי אל כמוך. דהיינו שיהי' גילוי אור א"ס ב"ה מה שהוא קדוש ומובדל יהי' נמשך ומתגלה בחי' זו במדת מלכותו ית' שיהי' הגילוי ג"כ בהעולמות ע"ד עין בעין יראו כו' כמאמר והופע בהדר גאון כו' וידע כל פעול כו'. וכמו שהי' הגילוי במ"ת וכן בקי"ס כו'. וכדי להמשיך יחוד זה הוא ע"י סור מרע ועשה טוב. בע"י סור מרע ממשיך שלא יהיו עונותיכם מבדילים ביניכם ובין אלקיכם ודוחה יניקת החיצונים מהמל'. ועי"ז והה"כ ועשה טוב יוכל להמשיך גילוי יחוד העליון. משא"כ אם אינו סור מרע אף שעושה ג"כ טוב לא ימשיך כלום שכיון שעונותיכם מבדילים ויש להחיצונים יניקה א"כ לא יוכל להתגלות אור העליון. וזהו יעשה שלום לי שהקדים בחי' יעשה עשי' ותיקון להעביר הערלה מעל הברית שהיא ק"נ ההופכת כו' וכמ"ש המק"מ בשם הרה"ו פ' ויקרא שם. ועמ"ש מענין כו"מ וע"ע בד"ה מה טובו. לכן בזמן שממשיך ב' בחי' שלום הנ"ל א"ל לקשת. משא"כ כשלא הכשור דרי ואין נמשך יחוד הנ"ל

ע"י

ע"י ועשה טוב ומכ"ש כשגם עונותיכם מבדילים כו' והוי"א שריה בגוק' גורמים שיחזור העולם לתהו ובהו ח"ו שהרי כתיב אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי בירמי' סי' ל"ג כ"ה. וע' בזה"ב ס"פ בשלח דס"ו ע"ב ע"פ ויראו את אלקי ישראל דאתגליא עלייהו קשת בגוונין נהירין. וע' מזה בספר עה"ק ח"ג ס"פ ל"ו. והנה כתיב יחזקאל א' כ"ח כמראה הקשת אשר יהי' בענן כו' ובזח"א בראשית י"ח א' ב' פי' ג' גווני הקשת דמל' הם מיכאל גבריאל רפאל חיור וסומק וירוק גוונין דאתיאחדא יהודא תתאה. והיא כגוונין סתימין דלא אתחזן שהם יהו"ע. ופי' במק"מ שגוונין סתימין הם חג"ת דז"א ועז"כ כן מראה הנוגה. הוא ז"א שנוגה אורו זך כו'. וביאור ענין ב' בחי' גוונין אלו יובן ממ"ש בסידור שער הלילית ע"פ ועשו להם ציצית על כנפי כו' ע"ש. ועמ"ש ג"כ בד"ה הנך יפה רעיתי הנך יפה. ב"פ הנך יפה . א' כנגד הגוונין שבכנס"י מלך עלמה . הב' מה שמקבלת מלמעלה מגוונין עילאין כו'. ועמ"ש סד"ה ועשית בגדי קודש גבי ועי"ז נמשכו להם גם המדות עליונות וזהו והם יקחו את הזהב ואת התכלת שהם גוונין עילאין כו'. ועמ"ש בפ' יתרו בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה וע' באשל אברהם על מאמר הנ"ל וע' בפ' נח ע"א ב' וישלח ק"ע סע"ב ויחי רל"ב א' פקודי רמ"ז א' פינחס ר"ל סע"א רל"א א' מענין כמראה הקשת כו'. מענין בקשתי בד"ה שכם א' ובד"ה ושדי כמגדלות. גם בד"ה והר סיני עשן כולו מבואר ענין ג' גווני הקשת שהש' בחי' או"ח שעולה בכח גדול. ולכן נתראו בעגני ענן. שהענן ג"כ בחי' ואד יעלה כו' הוא בכח השמש הזורח על הארץ בכח מוליא אד כו' והם בירורי נוגה שנפלו משבה"כ מעולם התהו כו' ואו"ה הולך ומתרחב שהמל' היא כתר ממעלמ"ע א"ה עע"ב מלך בירורים דתהו וע"כ וראיתיה לזכור כו' כי שרש התהו גבוה מהתיקון ועמ"ש בביאור שחורה אני ונאוה. והיופי י"ל גווני הקשת כו' ובד"ה מהלית השקל דתקס"ג נתבאר שעיקר הלידה מהמ"ן ששרשו מעלמיות א"ק ס"ג דתהו ולא הארה בעלמא כמו מ"ה ולכן וראיתיה לזכור ברית כו' שהמ"ן מעורר המשכת מ"ד. וזהו שג' גוונים הם ג' מלאכים הנ"ל שהם בחי' מרכבה נושאות את הכסא ע"י ששרשם מעולם התהו כו'. והנה מזה יובן ענין המדרש דבר שהוא מוקש לי שהוא כמ"ש כמראה הקשת כו' כן מראה הנוגה שהוא ז"א כנ"ל. גם י"ל בפי' כמראה הקשת כו' שהוא בחי' כשושנה בין החוחים. כן מראה הנוגה ע"ד כן רעיתי בין הבנות כו' . וא"ש יותר לפמ"ש בפרדס בעה"כ דנוגה היא בינה והבינה רעיתי:

והיה בענני ענן על הארץ כו'. ברבות פל"ה דל"ע א' ־לאחד שהי' בידו קלוב (קרדום) רותח בקש ליתנו על בנו ונתנו על עבדו כו'. מובן מזה דהאי ענן הוא מבחי' גבורות קשות . והוא עדמ"ש ביחזקאל רוח סערה וענן גדול שהם מג"ק כו'. וע' במא"א אות ע' סל"ו ענן כבד מלך הגבורה. ונראתה הקשת בענן. הנה לעיל נתבאר היך בבחי' הענן ואד יעלה או"ח שייך שיתראה הקשת גוונין דכנס"י. אך היינו כשהענן או"ה דקדושה. אכן בענן הנ"ל שמג"ק איך יתראה

הקשת

הקשת. וי"ל שזהו ע"ד התלבשות המל' בג"ק להכניעם כמ"ש הרמ"ז בפ' בראשית ע"ז א' גבי והארץ היתה תהו. ולמטה בחי' זו ה"ע התשובה שעי"ז מעלים ג"כ מג"ק הטמאות שזדונות נעשו כזכיות. וזהו ענין שלום לרחוק כמ"ש הרמ"ז כשא קכ"ב א'. ועמ"ש סד"ה ויאבק איש בענין פי' שהעלו אבק כו'. וע' לקמן בד"ה תקון י"ח וזכרתי את בריתי כו' ולא יהי' עוד המים למבול זח"א קי"ד ד':

והיתה הקשת בענן וראיתיה לזכור ברית עולם. זח"א פ' נח ע"ב ב' מאי וראיתיה רזא הוא כד"א והתוית תיו על מצחות כו' וע' מענין תיו באד"ר קכ"ח ב' רשים רשימו לעי' ועמ"ש פ' וירא קי"ו א' וראיתיה בגוונין נהירין כדקא יאות וכדין לזכור ברית עולם כו' ויתחבר וא"ו בה"א. והוא עדמ"ש בביאור ע"פ וארשתיך לי לעולם ועמ"ש דעכשיו הקשת רק שלא יהי' מבול כו'. ויש להעיר לענין לזכור ברית עולם ממ"ש סד"ה כי ההרים ימושו בפי' וברית שלומי לא תמוט שהוא הגילוי מלמעלה מסדר ההשתלשלות. משא"כ בחי' היסודות שבסדר השתלשלות. ועד"ז הוא ההפרש שבשיתראה בגוונין נהירין דהיינו ע"ד אם עושין תשובה נגאלין יהי' לזכור ברית עולם בחי' וברית שלומי לא תמוט וע' לקמן ד"ה תקון י"ח גבי שאז יומשך כו'. ח"ב משפטים קי"ח א' בגדי זהב בגדי לבן הס"ד וראיתיה לזכור כו'. ח"ג פ' לו דכ"ז סע"ב הלכה כו' וראיתיה לזכור כו'. פינחס רע"ו א' למלכא דכל זמנא דבריה חב ומלכא חזי למטרוניתא סליק רוגזא דבריה כו' והרמ"ז שם האריך בענין לבושי המלכות שעשה לה להדרה כו'. ושרשם מהג"ת שבדעת. וע' מענין לבושים דמל' שע"י המצות בד"ה תורה צוה כו' דלשם משמע שנמשכים ממקום גבוה מבחי' הכתר. וע' בד"ה ועשית בגדי קדש כו' שיש ג' בחי' בהלבושים שבחי' הא' היא למעלה מהאי'. רכ"ב ב' וראיתיה לזכור כו' דא אספקלריא המאירה. ת"ז ריש תקון ה' ע"ו א' ה' עילאה חמש אור. ה' תתאה חמש גוונין דנהרין בהו חמש אור. וכד אתפשטת ה' עילאה לאנהרא בה' תתאה בחמש גוונין דנהרין דילה (ר"ל ה' עילאה שהיא בינה אתפשטת להמשיך ה"ג שלה תוך ז"א כדי לתתם במל') מיד אתפשט ו' לגבה ודא איהו נוטה שמים כיריעה (שהוא"ו יורד תוך ז"א ומזדווג עמה) דודאי כד איהי נהירא בגוונין דילה אתמר בה וראיתיה לזכור ברית עולם (וזהו שמתחלה נאמר עוטה אור כשלמה להמשיך ה' פעמים אור במל' שתאיר בגוונין נהירין ככלה דמתקשטא כו' וכמ"ש במ"א בענין שילוח שבלונות כו' ועי"ז אח"כ נוטה שמים כיריעה כו'. ונלע"ד להבין ענין בחי' אור וגוונין הנמשך במל' מדרוש בהעלותך את הנרות שאהרן מעלה את הנרות שהם נש"י וממשיך בהן אה"ר בחי' ה"ג עליונות. גם ממ"ש בד"ה ביום השמיני שלא ענין יהי אור שהוא גילוי תעלומות לב הנמשך מבחי' ישת חשך סתרו כו') ולפ"ז א"ש כמראה הקשת שהוא מל' כן מראה הנוגה שהוא בינה שהיא מקור ה"פ אור. תקון ו' י"ח סע"א תלת גוונין דשרגא כו' ואיכון לקבל תלתא גוונין דעינא כו' דאיכון לקבל תלת גוונין דקשת. מיד וראיתיה לזכור ברית עולם. ובההוא זימנא כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון כו'. וענין תלת גוונין דשרגא נהורא תכלא ונהורא חוורא נתבאר בד"ה כי אתה נרי. ובביאור

ע"פ והי' לכם לציצית. וענין כי עין בעין היינו התחברות ב' ההשגחות דיהו"ע ויחו"ת כמ"ש ע"פ לעשות הישר בעיני ה'. וענין תלת גוונין דעינא יש להעיר ממ"ש ע"פ הסבי עיניך מנגדי כו' דאינון מוקדין ליה בשלהוביתא כו' ועמ"ש ע"פ יונתי בחגוי (הסלע) בענין לאסתכלא ביקרא דמלכא ועי"ז נמשך מלמעלה ג"כ עיני ה' אל צדיקים כו' ועמ"ש ע"פ הנך יפה כו' עיניך יונים. וע"פ אני ישנה גבי יונתי. ובד"ה חכלילי עינים. ובד"ה ואתחנן גבי ואראה את הארץ. וזהו ענין וראיתיה לזכור כו'. ועמ"ש בהגהות לד"ה ועשית ציץ ל' מליץ מן החרכים בענין וראיתיה לזכור ברית עולם יעו"ש באריכות. וזהו ענין יונתי ל' הסתכלות בחי' וראיתיה לזכור ואח"כ תמתי זהו ברית עולם:

תיקון י"ח דל"ב סע"א וע"ב כמראה הקשת כו' בענן כו' אינון קליפין דאינון ענן גדול כו' רוח סערה דאגוזא כו' עד דאינון קליפין דאגוזא מתעברין ומתחברין בתקיעה שברים תרועה כו' לא יהא קשת בגוונין נהירין כו' (ואתדבק באתרהא ערלה דאפריד בין צדיק ושכינתא כו') ומיד דיהא נהיר בגוונין נהירין מיד וראיתיה לזכור ברית עולם כו'. והכס"מ כ' וז"ל נודע כי הקשת הוא סוד הברית וקודם חטא אדה"ר ויהיו שניהם ערומים ולא יתבוששו כי לא הי' הפרש בין אבר יד ורגל לאבר הברית. ומחטא אדה"ר גברו הקליפות סוד ערלה דהפיא על ברית לכן אסור להסתכל בקליפות החופפים עליו שהם רוח סערה וענן גדול כו' ומיד דיהא נהיר שימחו הקליפות ויתגלה אות ברית כבראשונה מיד וראיתיה כו'. ולפע"ד שאז יומשך השפע מפנימיות עתיק משא"כ עכשיו א"א להמשיך הטפה מפנימיות כו'. והנה זהו הקשת יסוד ז"א. אך כמ"כ י"ל בקשת דנוק' יסוד דנוק' כו'. והנה ענין ג' קליפין החופים על הקשת י"ל שג' גווני הקשת ה"ס התעוררות אהוי"ר עילאין אך מחמת הסתר כה"ב אין אהוי"ר בגילוי גמור רק ע"ד אהבה מסותרת במוחו ותעלומות לבו שנתבאר בתניא פע"ז משא"כ כשאהוי"ר הם בהתגלות נק' שהקשת מאיר בגוונין נהירין וגם בענין אהוי"ר כשהם מפנימיות הלב ממש ועמ"ש בד"ה ראה אנכי בענין יהא שמיה רבא מברך כו'. תקון כ' מ"ע ב'. ואיהי יוהכ"פ וכד אתקשטת קמיה בלבושין שפירין כו' כלילא מארבעה בגדי לבן מסטרא דימינא ומארבעה בגדי זהב מסטרא דשמאלא כו' ותלבש אסתר מלכות כו' ובהון נשאה חן בעיניו ורזא דמלה וראיתיה לזכור ברית עולם כו' ועמ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר מענין בגדי לבן שהלבן הוא גוון עלמי שאינו נעשה ע"י צבע כו' בחי' אור שלמעלה מהכלי. ואפשר שזהו ג"כ מענין עוטה אור כשלמה הנז"ל בתקון ו' ע"ו א'. ובכפש זהו שרש האהבה המסותרת כו' בחי' וקדם לרתי הנז' בד"ה ביום השמיני שלח. וענין בגדי זהב יש להעיר ממ"ש בד"ה נאוו לחייך בתורים. תקון כ"א נ"ה ב' ה'ה' הד חמש גוונין תניינא חמש נהורין דנהרין בהון כו'. הגוונין הם גילוי המדות. וחמש נהורין בחי' המשכת מדות עליונות ע"ד הטבת חמש נרות בת"א פ' מקץ בד"ה ענין חנוכה. וכענין שקראה אמי בד"ה רני ושמחי בת. ובזמנא דה' עילאה אסתלקת מה' תתאה שאין גילוי פנימית הלב איהי אמרת אל תראוני שאני שחרחורת ב"פ שחרות הירידה מלמעלה וההתלבשות בנה"ב. והוא היפך מבחי' יפ"ת ויפ"ת הנז' בד"ה אם לא תדעי לך היפה בנשים ע"ש. ובזמנא דאיהי נהרא בגווהא היינו ע"ד ורחל היתה

יפ"ת ויפ"מ ע"ש שהוא בחי' בכל נפשך ובכל מאדך הנמשך מבחי' יאר ה' פניו אליך שהוא ענין כן מראה הנוגה שכינתא עילאה בינה אתמר בה וראיתיה לזכור ברית עולם. סוף תקון הנ"ל ס"א ג' ואית פסקים דאינון לבושין דמטרוניתא כו' ואתכין לון כו' וראיתיה לזכור כו' וכ"ה ברע"מ פ' לו דכ"ז סע"ב הובא לעיל. והענין שתשבע"פ נק' לבוש למטרוניתא שהיא מל' דאצי' וכמש"ל בד"ה זח"ב משפטים ל"ע א' בשם התניא פנ"ב ומהו הלבוש כו' ועמ"ש מזה ג"כ ע"פ מאמר הזה"א בראשית דכ"ז ע"ב משנה אתאת דההוא נער ואיהי שפחה דשכינתא מל' דאצי' כו' ע"ש. תקון כ"ב ס"ג ב'. שכינתא כמה לבושין אית לה דמהון ברא קב"ה כרסיין ומלאכין כו' וכל בריין כו' רשים לון כו' בלבושהא כו' לרחמא עלייהו כו' וראיתיה לזכור כו'. י"ל כי שרש בי"ע יש באצילות. גם כי המל' נקית בשלשים מעלות הם שלשים כלים דע"ש שלה שכל א' כלול מג' פנימי אמצעי חיצון הם שרש בי"ע יו"ד הפנימיים מתלבשים בבריאה כו'. גם ע"ד צירוף אותיות סלע שבאצי' הם מקור ושרש לסלע גשמי. וע' כה"ג בזח"ב תרומה קס"א ב' כולהו קיימין כו' בחד אוצר כו'. ולפ"ז ענין וראיתיה לזכור הוא ע"ד מש"ש עמוד א' קב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא כו' ע"ש ועד"ז וראיתיה לזכור:

פרשה לך

ויראו אותה שרי פרעה ויהללו אותה כו'. הנה ידוע דשרה היא בחי' כתר מל' כי שרה מלשון שררה ונק' בל' הזהר מטרוניתא וידוע דקאי על כתר מלוכה שהוא בבחי' הגבהה והתנשאות למעלה מכל הע"ס דמל' התחתונים ולעו"ז הוא בחי' פרעה עורף דקליפה הוא בחי' כתר שבמל' דקליפה ואמנם הוא רחוק ומובדל מבחי' שרה שהרי העורף אין לו שייכות אל הראש רק שרי פרעה הם הכירו בה כי ענין ג' שרי פרעה הם בחי' קנה ושט ורידין שהם שר המשקי' הוא בחי' קנה החכמ' שנמשך מבחי' כתר מל' הנ"ל להוליך השפע למטה בקו הימין והחכמה היא קר ולח ושר האופי' בחי' קנה בינה הוא בחי' הושט שהוא חם ונמשך מבחי' כתר מל' הנ"ל להוליך השפע בקו השמאל כו' וא"כ הם הממוצעים בין בחי' שרה לבחי' פרעה הנ"ל וכנראה בגשמיות שג' אלה קנה ושט ורידין עומדים בין הפנים לעורף והם כמו ממוצעים כו' לכן מיד בדרת אברהם ושרה מצרימה הכירו הם בשרה הנ"ל וזהו ויראו אותה שרי פרעה כי הם הם שמקבלים היניקה משרה וזהו שבויראו אותה שרי פרעה ס"ת הוי' למפרע בתחלה ו"ה ואח"כ י"ה כו' להורות על יניקה חיצוני' שמגיע אליהם . וגם כי ידוע הכלל דר"ת מורה על המשכה פנימי' וס"ת על המשכה חיצוני' כו' . ומהם הוא שמקבל אח"כ פרעה. וזהו ויהללו אותה אל פרעה מלשון בהלו נרו כלומר להמשיך תוס' יניקה בפרעה. ואח"כ ותקח האשה בית פרעה. שלא הי' די ביניקה זו שע"י שרי פרעה הנ"ל אלא שהיא. בעצמה ובכבודה לוקחה ביתה פרעה ונתייחדה עמו באהל א'. והענין כי מעשה אבות סימן לבנים כי לפי שישראל צריכי' להיות בגלות במצרים לכך הי' צ"ל הגבהה תחלה לפרעה כדי שלא יהיו ישראל תחת

אומה שפלה שהרי גם השכינה היא בגלות עמם והגבהה זו לפרעה הי' ע"י שרה שלקחה בביתו שהיא בחי' כתר מל' דקדושה וע"י שנתייחד עמה נתוסף לו חיות רב כו'. ואמנם באמת הוא לרע לו כי מעשה זו הוא סימן לבנים שיוכלו אח"כ לנצל את מצרים ולעשותם כמצוד' שאין בו דגים דהיינו להוציא מהם הניצוצי קדושה שהי' להם מכבר שמזה הם חיים וקיימים והם הוציאום מהם וז"ש ואח"כ יצאו ברכוש גדול כו' כידוע שהנשמו' נפלו בד' שרים כלליים שהם מצרים ויון כו' כנגד ד' נהרות שמג"ע והראשונה היה מצרים כו' וע"י הגלות הוציאו זאת מידם ועשאום כמצודה כו' והכח הזה בהם הוא ע"י ירידת שרה למצרים תחלה ותוקח בית פרעה כי הוא ע"ד מ"ש אשר שלט האדם באדם לרע לו שרעה גדולה הי' לפרעה באמת מיחודו עם שרה כו'. והענין משום ששרה לא היתה עמו רק באהל א' אבל לא שימש עמה ח"ו והיינו שקיבל משרה רק בבחי' מקיף בלבד אבל לא ענין השפעה פנימי' כמבואר במ"א ענין קדושי' ונשואי' שנשואי' הוא המשכה פנימי' והתכללות דו"כ משא"כ קדושי' הוא רק בבחי' מקיף בלבד שעומדי' תחת חופה א' שמקיף א' לשניהם וכמ"ש גבי יצחק עם רבקה ויביאה האהלה שרה אמו ואח"כ ותהי לו לאשה כו' וכך הי' עם פרעה שלקח את שרה והיתה עמו באהל א' שהי' רק בבחי' מקיף בלבד עליו אבל לא יחוד וקירוב פנימי הוא גם לרע לו שעי"ז יוכלו להוציא גם הניצוצי' שיש תח"י. מכ"ש שלא יקבל הוא ניצוצות ממנה לקיום. וע"ד מ"ש במ"א בענין הלבנה שהוא בחי' מקיף על הע"כ מסאבותא ואעפ"י שמחי' אותם אך לפי שקיות זה הוא בבחי' מקיף ממעל לכן הוא גם מוציא מהם ניצוצות דקדושה המובלעי' בהם להיות עולים ומתכללי' בו ד"מ אור השמש כשזורח על הארץ אזי גורם להיות אדים יוצאי' מהארץ ומתכללי' בו. אך זהו דוקא לפי שמאיר בבחי' מקיף בלבד על הרע אזי הגם שמחי' זו ע"י הקפה זו מ"מ לפי שאינו מתערב עמו כלל לכן גורם גם להוציא ניצוצות מהם וזהו אשר שלט האדם בליעל באדם לרע לו. משא"כ אם הוא מתלבש בפנימיותו אזי מתערב הרע ואזי מקבל תוס' יניקה ולכן בשרה לפי שהיתה עם פרעה באהל א' שהוא בבחי' מקיף אבל לא נגע בפנימיות' לכן גרמה לו שיוכלו בנ"י לנצל את מצרים ולהוציא הניצוצי' ממנו גם מה שכבר הי' בו. וז"ש רז"ל ע"פ גן נעול אחותי כלה גל נעול כו' אלו נקבות וזכרי' שבגלות מצרים שזכו לגדור עצמן מן הערוה פי' שלא יהי' תערובות טו"ר בבחי' פנימי' אלא רק בבחי' מקיף בלבד כו' והיינו בזכות שרה שירדה במצרים וגדרה עצמה מן הערוה כו' ולכן אמרז"ל שזכות הגאולה ממצרים הוא לפי שנשמרו מעון זמה כו' דהיינו שלא היו מתערבים ברע כ"כ בפנימיות וד"ל ולכן נגאלו כו' וד"ל:

ויחלק עליהם לילה וגו'. בת"א בד"ה רני ושמחי (השני) פי' לילה הוא בחי' מדת מלכותו ית' מלכות כל עולמי' מלשון העלם כו' ועי' מזה בלק"ת בד"ה תקעו בחדש שופר (הראשון) כ"ה עולמים לשון העלם כו' לאלום והעלם אוא"ס כו'

ע"ש. ולכן הוא בחי' לילה שהוא חושך היינו צמצום והעלם האור א"ס וגם הקו מסתיים באצילות ואינו מאיר בבי"ע כו'. ועי' בד"ה ששים המה מלכות (הראשון) פ"א שכ"כ גברו הצמצומים עד שיוכל לומר מפלגך ולתתא דאהורמיז כו'. (ועמ"ש בת"א פ' לך בד"ה והבדילה הפרוכת בענין תרעין דג"ע אסתימו בלילה כו' ע"ש. כי ג"ע הוא המשכה הפנימי' ע"ד ויטע כו' שם מלא ועמ"ש בענין ויטע אשל בריח התיכון כי האדם עץ כו') ותכלית המכוון כי אין מלך בלא עם עוממות והיינו בשביל שיתהפך החשך לאור ויהי' יתרון האור הבא מן החשך כמ"ש בד"ה תקעו הנ"ל. ועמ"ש בת"א פ' נח בד"ה מים רבים כו' שמזה נמשך ותרם כו' ועמ"ש בד"ה כנשר יעיר בפי' יצרנהו כאישון עינו כמו הראי' דוקא בשחור שבעין בירורי שם ב"ן גם כמ"ש בד"ה כי תהיין בפי' מגלה עמוקות מני חשך שהוא הגילוי מבחי' ישת חשך סתרו והיינו ע"י דאתהפכא חשוכא לנהורא כמ"ש סד"ה וידעת היום. ובחי' יום פי' בד"ה רני ושמחי הנ"ל היינו המשכת אוא"ס כו' כי ויקרא ה' לאור יום אור היינו גילוי הקו באצילות ובמה"א אות יו"ד ס"ה יום עם הכולל גימט' אל הוי' והיינו כמ"ש אל הוי' ויאר לנו כו' ופי' בלק"ת בד"ה אני לדודי (הראשון) פ"א שזהו ענין יאר ה' פניו אליך גילוי אור א"ס ב"ה ממש. ועמ"ש עוד מענין אל הוי' ויאר לנו בד"ה ראשי המטות פ"ב שהיא הארה רבה ועצומה מא"ס ב"ה הסוכ"ע הנק' קדוש ומובדל שלמעלה מעלה מבחי' מלכותך מלכות כ"ע שהוא ממכ"ע וכו'. וע"ש במה"א ימים באצילות לילות בבריאה. ובאות למ"ד סי"א כ' לילות הם ההיכלות דבריאה. ובד"ה זה היום תחלת מעשיך כתב שלכן גם בגשמיות בלילה זמן השינה והסתלקות השכל וביום זמן שהאדם ער גם אמרו לענין שכל וסברא טוב דיממא הוא. והיינו י"ב שעות הלילה הם י"ב צירופי אד' וי"ב שעות היום י"ב צירופי הוי' וזהו הטעם שעיקר שירת המלאכים הוא בלילה אבל עבודת ישראל ביום דייקא וקרבנות פסולים בלילה וכמ"ש שנים ליום כי המלאכים שרשם מבחי' דבור שהוא מל' ונשמות שרשם מז"א הנק' ישראל כי שרית עם אלקים כו'. ועי' עוד מענין לילה ויום בת"א גבי פורים בד"ה ותוסף אסתר. ומענין עבודת המלאכים ולדקדק ירננו מל' נפשי אויתיך בלילה וישראל ביום בד"ה רני ושמחי הנ"ל:

קיצור. לילה הוא מל' שהוא ע"י צמצום והעלם האור מפלגך ולתתא. תרעי' דג"ע אסתימו. והוא כדי שיהי' יתרון האור מן החשך. ובחי' יום אל הוי' ויאר לנו מבחי' סוכ"ע קדוש ולכן גם למטה לילה שינה הסתלקות המוחין מלאכים ששרשן ממל' עבודתם בלילה וישראל ביום אקב"ו:

ב **והנה** בעבודת ה' יש ג"כ בחי' לילה ויום. הא' כמ"ש בת"א פ' בראשית סד"ה ענין הברכות אשר יום הוא פנימית הלב וזהו יביע כו' ולילה הוא חיצוניות הלב.

הב' כמ"ש בד"ה רני ושמחי ענין רננה ברמשא ושמחה בצפרא ובד"ה תחת אשר לא עבדת פי' שזהו בחי' יעקב ובחי' ישראל ועמ"ש מענין יעקב בד"ה לא הביט און ביעקב שזהו ענין התפלה. וענין ישראל בחי' תורה. ועמ"ש סד"ה וידעת היום שזהו בחי' בכל לבבך ביצ"ט וביצה"ר והוא ע"ד הנ"ל בד"ה ענין הברכות ועמ"ש מענין פנימי' הלב בד"ה האזינו השמים (השני) ובהביאור שזהו ענין ז"א בעתיקא אחיד ותליא כו'

כו' ובד"ה ואתה תאוה פי' כי יום ולילה הוא ענין שמחה ועצבה ר"ל עצבה ומרירות על ריחוקו מה' זהו ענין לילה ואח"כ השמחה בה' זהו ענין יום. והוא ענין קטנות וגדלות שקטנות הוא כשהוא בשפלות (ע"ד קטנתי) בשכלו ומדות. וגדלות כשהוא בגדלות המוחין. ולמעלה זהו ענין רצוא ושוב ור"ל רצוא עלי' זהו בחי' יום ושוב לילה והיינו ע"ד שכת' במ"א דרצוא הוא בחי' מ"ה ושוב הוא בחי' ב"ן כך בלילה ותתן טרף בחי' שוב זהו רוח הבהמה היורדת למטה ורצוא ביום רוח האדם העולה כו'. וזהו היפך ממ"ש בד"ה רני ושמחי משמע לילה הוא רצוא ויום שוב. וענין השמחה י"ל עפמ"ש בד"ה אוסרי לגפן בענין כבס ביין לבושו ומשם יובן ג"כ ענין המרירות שזהו ע"ד ובדם ענבים כו' גם כמ"ש בד"ה בהעלותך שע"י מרירות הזיתים יבא לבחי' ראי' אהרן אותיות נראה כך ע"י מרירות חשך הלילה יבא לבחי' ראי' אור היום ע"ש. לילה ויום ע"ד שמור וזכור ל"ת סומ"ר ומ"ע ועשה טוב גם ע"ד נפשי אויתיך בלילה פי' שהאהבה אשר ע"ד נפשי אויתיך כאדם שאוהב חיי נפשו כדפי' בסש"ב פרק מ"ה נק' עדיין לילה וחשך לגבי האהבה דבכל מאדך בלי גבול כו' יתיר מגרמי' ונפשי' כו':

קיצור. ענין בעבודה לילה ויום. חיצוניות הלב ופנימיות הלב. יעקב וישראל. גם רננה ברמשא. וזהו חיצוניות הלב שנמשך מהתבוננות מדת מלכותו ית' בד"ה אתם נצבים ושמחה בצפרא. י"ל מצד פנימיות הלב א"כ ע"ד כבס ביין לבושו. גם מרירות מהחשך ועצבה. ויום שמחה. גם רצוא ושוב מ"ה וב"ן. גם ע"ד סומ"ר ועו"ט ע' השמטות זח"א סי' כ"ה שהן ל"ת ומ"ע ועמ"ש ע"פ ואמונתך בלילות אמת ואמונה:

ג **והנה** כתיב ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד ופי' יום א' מבואר בת"א פ' לך המשכת אחד. וכה"ג פי' ברבות בראשית ספ"ג יום אחד שהי' הקב"ה יחידי שלא הי' בעולמו אלא הוא. וצ"ל המשכה בכל יום וכמ"ש בק"ש הוי' אחד ועמ"ש מזה בת"א בד"ה וארא אל אברהם וזהו מ"ש והי' יום א' הוא יודע לה' בזכרי' סי' י"ד ז' דהיינו שלעתיד יהי' גילוי יום אחד כמו שהוא לבדו הוא וכמ"ש ונשגב ה' לבדו ביום ההוא וע' בענין יום אחד הוא יודע בזח"ג אמור ל"ו ב'. ובפי' הרמ"ז שם בענין הטעם למה חג השבועות הוא יום אחד. וע' עוד בדבריו פ' פינחס דרי"ד ע"ב בענין שמיני עצרת פר א' כו' ועיין עוד מענין יום אחד בזח"ג נשא קכ"ה ב' ומ"ש מזה סד"ה ביאור והי' מספר בנ"י בלק"ת פ' במדבר ובמא"א סעיף א' יום אחד נק' א"א כו' וזהו המאריך באחד מאריכין לו ימיו פי' המאריך שממשיך מבחי' א"א בחי' יום א' ולכן מאריכין לו ימיו ה"ע האהבה שלו שיהי' ג"כ בבחי' מדות שלמעלה מהשכל יום אחד נק' היסוד המייחד ערב ובקר גבורות וחסדים כו'. וזהו ע"ד בריתי יומם ולילה פי' הברית מחבר ומקשר יומם עם לילה ע"ד בן פורת יוסף אותיות תוסף שמחבר הב' דעות כו' וכדי להיות גילוי יום אחד בחי' אתה הוא ה' לבדך כו' צ"ל תחלה ערב ובקר בריאה חשוכה והדר נהורא ע"ד מפתחות החיצוניות ואח"כ דייקא מפתחות הפנימיות בד"ה כי תשמע בקול ומפתחות החיצוניות הוא ההתבוננות מבחי' מלכותך מלכות כ"ע שזהו ענין לילה כו'. וגם כמ"ש בהגה"ת פ"י וז"ל ומאחר שהתפלה היא תשובה עילאה

(דהיינו תשוב ה' עילאה ע' בלק"ת גבי דרושי עשי"ת בד"ה מי אל כמוך וזהו ענין יום אחד ועמ"ש בענין זה היום כו' זכרון ליום ראשון בד"ה ביום השמע"צ) צריך להקדים לפניו בחי' תשובה תתאה (דהיינו תשוב ה' תתאה מנפילתה בק"נ כמש"ש באגה"ת ספ"י) והיינו כובד ראש הכנעה לעורר רחמים (עמ"ש סד"ה צו את בנ"י את קרבני לחמי (השני) פ"ד שהרחמנות הוא כמ"ש כרחל לפני גוזזי' נאלמה כו' ועמ"ש סד"ה במדבר סיני באהל מועד) והיא מרת נפש. אכן בברייתא שם ת"ר אין עומדין להתפלל אלא מתוך שמחה (דהיינו בינה אם הבנים שמחה והיא תשוב ה' עילאה בד"ה שה"ש) ועכשיו בדור יתום הזה (עמ"ש סד"ה כי אתה נרי) שאין הכל יכולים להפך לבם כרגע מן הקצה אזי העצה היעוצה להקדים בחי' תשובה תתאה בתיקון חצות כנ"ל עכ"ל. נמצא בחי' ערב זה תשוב ה' תתאה מנפילתה מבחי' כרחל לפני גוזזי' נאלמה ע"י התעוררות רחמים על החשך ולטעום מרירות כו' ועי"ז אח"כ בקר אערך לך ואצפה בחי' בקר דיוסף בזה"ג בלק י"ד ע"ב הנמשך מבקר דאברהם אבר מ"ה יסוד דאבא כו' ועי"ז יהי' יום א' שהמשכה מא"א כנ"ל נמצא ע"י ערב ברישא חשוכא יהוא בקר יום א' וכמ"ש בזח"ב ס"פ תצוה ע"א דאלמלא חשוכא לא אתיידע נהורא אך חצות לילה היינו מה שהחשך מתחיל להאיר הלילה הזה:

קיצור ענין יום אחד. הקב"ה יחיד. יום אחד הוא יודע לה'. ונשגב ה' צבאות לבדו. א"א המאריך. וצ"ל תחלה ערב ובקר. מפתחות החיצוניות שמבחי' מל' ומפתחות הפנימי' שמבחי' בקר דיוסף תוס' אור. גם זהו תשוב ה' תתאה כרחל לפני גוזזי' נאלמה ע"י הרחמנות ומרירות. ואח"כ תשוב ה' עילאה שמחה. ואזי יהי' בחי' יום אחד. ועד"ז חג השבועות יום א' וכן שמיני עצרת:

ד וזהו ה' אלקי ישועתי יום צעקתי בלילה נגדך תהלים פ"ח ופי' בזהר ויגש ר"ז ב' אימתי הוא ישועתי יום כאשר מתחלה צעקתי בלילה כו' ופי' הרמ"ז שעיקר הלילה הוא הכנה לשפע שיבא ביום כי הלילה הוא מדת אד' והיום שם הוי' נמצא ע"י שצעקתם בלילה נגדך קושר ב' המדות להיות שילוב אדני בהוי' וא"כ זהו ע"ד גדול העונה אמן כו' וע"ד מ"ש בענין והאלקים יעננו כו' גם זהו ע"ד בזאת יבא אהרן בחי' יראה הנמשך משם אדני וזהו בחי' ערב אך עכ"ז עיקר ההכנה בלילה הוא מחצות לילה כמ"ש חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך תהלים קי"ט ס"ב וע' מזה ברבות פ' בא פי"ח קל"ד ב' דפי' על המשפטים שעשית במצרים ולנו עשית צדקה כו'. ובפ' בהעלותך פע"ו ד' רס"ד ג' חצות לילה אקום כו' על פלאות (שנעשה עם רות) שנאמר ויהי בחצי הלילה ויחרד האיש וילפת כו' ועיין מזה בלק"ת בביאור ע"פ באתי לגני ספ"א מ"ש בשם הפע"ח שער י"ז פ"ב ועיין ברבות ברות פ' ה' דמ"ז ד' מזה ובאיכה ע"ד ב' ע"פ צעק לבם. זח"א פ' לך פ"ב ב' ל"ב ב' וע' ג"כ בפ' נח ע"א א' וארא כ"ז א'. פינחס רכ"ב ב'. בחיי פ' בא ע"ע ה' ע"פ בחצי הלילה של"ה ע"ב א' ק"ע ב' קכ"ד א' קפ"ב א' רס"ה ב' תד"א פי"ח מ"ע ק"מ. והנה בזהר וארא שם פי' חצות לילה אקום כו' בגין לאכללא דרגא דלילא ביממא היינו לתקן המל' עם ז' היכלות דבי"ע בכדי שעי"ז תתעלה ביום באצילות והיינו מ"ש ארוממך אלקי המלך

כמ"ש

כמש"ש הזהר דכ"ח סע"ב להעלאה לה לנהורא עילאה כו' וזהו דוגמת מ"ש בזהר בראשית ד"ח ע"א גבי ליל שבועות למהוי עמה כל ההוא לילה כו' השמים מספרים כו' ע"ש ובהרמ"ז שם. והנה בשאר הלילות המלאכים הם המייחדים ומעלים מ"ן כו'. והיינו כמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה כי אתה נרי בענין נהורא תתאה ונהורא עילאה. נהורא תתאה נמשך מכליון הפתילה בירור נה"ב לצעק לבם וזהו ענין לצעקתי בלילה נגדך ועי"ז נמשך בהורא חיורא ישועתי יום ועי' בזח"ב תרומה דק"ת סע"א ומשחרי ימלאוכני ומשחרי דמתקני נהורא משחרא אוכמא ימלאוכני דזכי לתרין נהורין כו' ע"ש וכענין קוב"ה אחד לעילא כו' עד דאתתקנת איהי ברזא דאחד למשרי עלה רזא דאחד כו' שע"י יחו"ת ביטול היש שורה אח"כ יחו"ע ביטול אמיתי כו': קיצור וזהו ישועתי יום ע"י לצעקתי בלילה נגדך. חיבור אלו הוי' שנהורא חיורא שורה ע"י תיקון נהורא אוכמא שהוא בירור נה"ב וזהו למהוי אחד באחד:

ה והנה ענין חצות לילה בזח"א פ' לך דל"ב סע"ב שהמלכות הנק' לילה יונקת מב' בחי' היינו דין וחסד כי בנין שמאל' מהגבורות כמ"ש בלק"ת בד"ה תקעו בחדש דרוש השני בענין בתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במדה"ד כו' ואח"כ צ"ל חסד כענין שיתף עמו מדה"ר כו'. וע' בזהר פ' לך דפ"ז ע"א ע"פ ומלכי צדק מלך שלם ובבה"ז שם ועמ"ש בבה"ז פ' שופטים על המאמר שם דף ער"ה א' בענין ע"פ שנים עדים יקום דבר דהיינו חו"ג הנמשכים מהדעת. וזהו"ע חצות לילה שחצי לילה הראשונה יונקת מבחי' גבורו' ואח"כ בחצי השני מקבלת מבחי' חסד. וע' מזה בזהר פ' בא דל"ז ע"ב והיינו כמ"ש דל"ח ע"ב ליל עד לא קבילת דכר כו' ובשעתא דאתחבר עמה דכר כתיב הוא הלילה הזה כו' ועמ"ש מזה בד"ה צרית שמניך. וזהו חצות לילה כו' משפטי צדקך שיהיו משפטים למצרים ע"י מדה"ד וצדקה לישראל זה הי' דוקא בחצות לילה שאז יש בה ב' הבחי' חו"ג וכענין לא ואדום לא לי ואדום למצרים כו' ובחי' זו נמשך מהדעת שכולל חו"ג לכך נמשך ממנו ב' הבחי' חו"ג. ועמ"ש בסידור שער התפילין ע"פ מאמר הזה"ג ואתתקן דרש"ב גבי וממשיכותא דמוחא עילאה סתימאה דעתיקא קדישא דאתמשיך בההוא ז"א אשתכחו ד' מוחי. היינו שמתחלה נמשך בו ג' מוחין חב"ד וזהו שי"ן של ג' ראשים. אח"כ ע"י אור ממו"ס שנמשך בו מתחלק הדעת לב' מוחין חו"ג ונעשה ד' מוחין וזהו שי"ן של ד' ראשין. כמלא אף שבתחלה הדעת כלול בו חו"ג יחד אבן זה שיתחלק לב' בחי' חו"ג ממש זהו דוקא ע"י אור ממו"ס. דהיינו עד"מ כשצריך להשפיע שכל לזולתו צריך לחלקו לחלקים כמ"ש באגה"ק סי' ע"ו בענין שחקים שבו טוחנין מן לצדיקים. ולכן יש אדם שאעפ"י שמבין השכל בפ"ע לא יוכל להשפיע לזולתו כי לא יוכל לחלקו לחלקים ולהלבישו במשלים כ"א לומר לו כמו שהוא וזה לא יבין המקבל. ויש אדם ששכלו גדול יותר אזי יוכל להשפיע לזולתו ולחלקו לחלקים ועמ"ש מזה בלק"ת הביאור ע"פ אלה מסעי בענין שנה"י חדשים נמשכים מהכתר כי ע"י המגביהי לשבת עי"ז המשפילי לראות. וכך עד"ז שאעפ"י שהדעת בולל חו"ג עכ"ז לא בא עדיין השפעת בחי' חו"ג. אבל זה שיתחלק לחו"ג ממש שיהי' גילוי חסד וצדקה לישראל ודין ומשפט למצרים זהו שיתחלק השפע לחלקים בזה צריך לבא הכח ממקום עליון יותר היינו ממו"ס כנ"ל. וכך עד"ז יובן ענין חצות

לילה

לילה שיתחלק הלילה לב' חלקים · גבורה וחסד להיות משפטי לדקיך זהו ע"י הארה עליונה דוגמת התחלקות מוח הדעת לחו"ג ע"י מו"ם וכך ההארה למל' בחלות לילה לעשותה כלי נמשך לה ממו"ס ומרדל"א כמ"ש במק"מ ר"פ לו. וזהו ג"כ ענין והאדם ידע כו' שמשפיע בה מבחי' דעת שמתחלק לחו"ג להיות מלאה הארץ. שהוא מל'. דעה את הוי'. והנה מבואר במ"א בביאור ע"פ ויקהל משה את כל עדת שע"י הדעת מתחלק לב' בחי' חו"ג ויש ה"ח וה"ג זהו ענין עדה ואין עדה פחותה מעשרה היינו ה"ח וה"ג וזהו ובדעת חדרים ימלאו. ועי"ז נמשך אח"כ ההתחלקות לרבוא רבבות בחי' והיינו ע"י אותיות הדיבור שמקבלים מה"ג מנצפ"ך שמפרידים הקול ונמצא בקול ודבור יש ה"ח וה"ג ומזה נמשך בחי' ההתחלקות לרבוא רבבות מלאכים כו' וכ"ז נמשך ע"י חלות לילה שה"ע ההתחלקות לב' בחי' חו"ג אזי מזה נמשך ההשפעה למטה מהדיבור עליון כו'. וזהו אימתי גדול ה' כשהוא בעיר אלקינו רבוי הצירופים כו' ומזה נמשך ג"כ להיות משפטי לדקיך משפט ולדקה כו' ולכן חלות לילה אקום להודות לך ע"ז על היותו בבחי' המשפילי לראות לשלם לאיש כמעשהו וזהו ענין התחלקות החו"ג והיינו ע"י שהוא המגביהי לשבת וזהו להודות לך דוקא:

קיצור פי' חלות לילה ב' חצאים/ע"ד שיונקת מב' בחי' חו"ג. מלך שלם. ליל לילה. אח ואדום. וע"ד שהדעת מתחלק לחו"ג שזהו נמשך ממו"ם המגביהי המשפילי. לעשותה כלי בחלות נמשך ממו"ס עדה ה"ח וה"ג נמשך בקול ודבור ועי"ז רבוא רבבות התחלקות. עיר אלקינו. הדר מלכותו:

ז **וענין** אקום להודות לך י"ל ע"ד מ"ש מקול מחללים. ופי' בזח"א בראשית ל"ב א' מקול מחללים דא קול יעקב פי' תפארת שמכריע בין חו"ג ולכן נק' מחללים כד"א איש הבינים והיינו כמ"ש בפי' מקול מחללים שאומרים על טמא טמא ועל טהור טהור. לדחות הרע ע"י מדת הגבורה שמאל דוחה ולקרב ע"י ימין מקרבת. וא"כ התחלקות זו להיות חו"ג כל א' על מקומו הראוי זהו ע"י קול יעקב תפארת שהוא ג"כ בחי' דעת שהוא המתחלק לחו"ג ועוד שעולה עד הכתר וממשיך משם ההארה בחו"ג להיות מתחברים יחד והיינו שיהי' כל א' על מקומו וזהו ענין משפטי לדקיך משפט למצרים ולדקה לישראל. שהתחלקות זו דחו"ג הוא ג"כ התחברות חו"ג. שאלו לא הי' מדה"ד מתחברת עם מדת החסד לא הי' נמשך החסד גם לישראל כטענת מדה"ד מה נשתנו אלו מאלו אלו ערלים ואלו ערלים כמ"ש ברבות פ' אחרי ר"פ כ"ג ע"פ לקחת לו גוי מקרב גוי כו' וא"כ זה שאעפ"כ תסכים גם מדה"ד להיות חסד לישראל נמשך ע"י גילוי מבחי' שלמעלה ממקור מוח הגבורה והיינו מבחי' כתר שעי"ז מתחברת חו"ג ע"י התפארת כמ"ש בהגה"ת סי' י"ב וכן זה שיהי' נמשך משפט למצרים והרי מגד החסד עצמו גם שממית בידים תתפש כו' לו ישמעאל יחי' לפניך אלא זהו ע"י התחברות חו"ג. א"כ ענין חלות לילה שהוא התחלקות וגילוי החו"ג אין זה התחלקות ופירוד הב' מדות. כ"א אדרבה שמתחברין יחד ע"י תפארת הממוצע ביניהם להיות מסכים כ"א למקומו הראוי. וזהו נמשך ע"י עסק התורה שזהו פי' מקול מחללים שאומרים על טמא טמא ועל טהור טהור ומזה נמשך ג"כ כמ"כ למעלה בחי' חלות לילה כו' משפטי

לדקדק כנ"ל. וכענין מ"ש בת"א ס"פ יתרו בד"ה וכל העם רואים בענין קול השופר שמחבר ה"ח וה"ג ה' קולות וה' לפידים כו' כמ"כ ה"ע מקול מהללים כו'. וענין זה דחצות לילה שמתחלק לב' בחי' חו"ג ושהוא ג"כ התחברות חו"ג זהו ממש ההפרש בין תהו ובין תיקון שבתהו היו בבחי' נקודות זת"ז ולא היו מתחברים כלל חו"ג שבעת שליטת מדת הגבורה אין שום חסד וכענין המבול כו'. ובעת החסד אין שום דין כמו דור אנוש נידון בחסדו כו' לפי שלא יוכלו כלל להתחבר חו"ג יחדיו כמו מים ואש. אבל בתיקון שנעשו בבחי' פרצופים הרי מתחלקים להרבה בחי' ומתכללים יחד שיהי' הג' כלולה מחסד וחסד מגבורה לכן יכול להיות השפעת חו"ג יחד משפט למצרים וצדקה לישראל כנ"ל. ואפילו לאחד יוכל להיות משפט וצדקה כמארז"ל פ"ה דיבמות דע"ח ע"ב ע"פ בקשו את הוי' כל ענוי ארץ אשר משפטו פעלו באשר משפטו שם פעלו ע"ש. ובחי' התיקון נמשך ממקום גבוה ע"י מלך השמיני הדר כו' והיינו כנ"ל בענין ת"ת כו' ועמ"ש מענין ת"ת בת"א פ' נח בד"ה הן עם אחד שנמשך שרשו מבחי' עקודים שלמעלה מהתהו והתיקון ששם עקודים בכלי א' ע"כ משם נמשך להיות התכללות חו"ג. וזהו שארז"ל פ"ה דיבמות דע"ב ע"א דחצות לילה עת רצון הוא. והיינו הארת רצה"ע בחי' כתר ובמא"א אות ע' סעיף ס"ע פי' עת הוא המל' ועת רצון היינו כשנמשך בה גילוי טוב העליון המאיר בבחי' ציון יסוד דנוק' כו' לעשותה כלי וכענין רוצה ה' את יראיו וכענין רצית ה' ארצך כו' וע' זה"ג בהר דק"י ע"ב ע"פ ועשה טוב שכן ארץ כו':

קיצור קול תורה רק' מקול מהללים דעת המתחלק לב'. והתחלקות זו להיות הכרעה בין חו"ג א"כ זהו חיבור חו"ג. וזהו ההפרש בין תהו לתיקון. ומקור זה מהכתר עקודים בכלי אחד. וזהו דחצות לילה עת רצון. ולכן אקום להודות לך להיות מקול מהללים בבחי' חצות לילה:

ז **וזהו** שארז"ל ביבמות דע"ב שם דבכל חצות לילה מנשב רוח צפונית ברכות פ' בהעלותך פע"ו גבי עשה לך שתי חצוצרות. כנור הי' תלוי מראשותיו של דוד כיון שהגיע חצות לילה רוח צפונית מנשבת בו מיד הי' עומד דוד כו' וע' במא"א אות ד' סעיף כ"ו ד' רוחות העולם מזרח אבא צפון אימא וכמ"ש בזח"ג במדבר דק"כ ע"א בענין קרן מזרחית לצפונית שהוא יחוד או"א. כי צפונית לשון אשר צפנת והוא בינה עלמא דאתכסיא יחוד י"ה הנסתרות להוי' אלקינו משכן העדות שכינתא עילאה. ובחצות לילה שהוא עת רצון מנשב רוח צפונית להאיר לעלמא דאתכסיא וזהו ענין הכנור כ"ו נ"ר ע"ד כי אתה נרי הוי' כי כ"ו הוא גימט' שם הוי' גם אשר צפנת צפנת גימט' כתר וה"ע ב"פ י"ש כמ"ש במא"א אות צ' סעי' יו"ד. ומשם מאיר י"ש עלמין בהו"ב וזהו ענין צפנת פענח דמטמרין מגליין לי'. ולכן זהו ג"כ רוח צפונית ומשם נמשך ההארה בג"ע להנחיל אוהבי יש והיינו מ"ש בזהר פ' ויקרא די"ג שבחצות לילה הוא יחוד או"א בשביל תיקון הנוק' ועמ"ש בזה בלק"ת בביאור ע"פ באתי לגני שהענין שאז נמשך חוט' אור בעלמא דאתגלייא והיינו ע"י עסק התורה שממשיכים מבחי' עמקו מחשבותיך כו' וע' בת"א ויגש בד"ה בכ"ה

בכללו

בכסלו בענין לפונה לפני הוי' ועמ"ש בלק"ת פ' מסעי בד"ה ויר"ד הגבול מענין כנור כו' רוח לפונית כו' וע' זח"ג פינחס דרי"ד ע"ב חשף ה' זרוע קדשו כו' למיקם לה לכנס"י ובהרמ"ז שם בינה המלבשת לגבורה דא"א וזהו שמאלו תחת לראשי שמשם התחלת הקירוב. ועד"ז יובן בענין רוח לפונית המנשב' בחלות לילה. וע' עוד מענין לפון במא"א אות ל' סכ"ו ומענין חלות לילה שם אות ח' ספ"ו ומענין כנור שם אות כ' סל"ה וע' בזח"א ויצב קפ"ו ע"ב
טו ע"פ העירותי מלפון ויאת. וזהו ויחלק עליהם לילה כי שרש יניקתם משם ב"ן שהוא בחי' מל' הנק' מדת לילה בחי' חשך. כי שם ב"ן בגימט' בהמה רוח הבהמ' היורדת למטה. ומשם יניקת החילונים. ושארז"ל מ"ע עזי מסגן בריסא כו' בריסא חשוכא. גם כמ"ש והארץ היתה תהו ובהו והחשך כו' וארז"ל בבראשית שזהו ד' מלכיות בבל מדי מקדון ואדום. וכמ"ש במ"א בענין שאמר פרעה כל הבן הילוד כו' וכל הבת תחיון כי מבחי' בן שהוא זכר חסדו בחי' שם מ"ה ביטול לא יומשך ההשפעה כ"א במקום הביטול ע"כ לא יוכלו הם שהם עורי דפרודא לקבל משם יניקה אבל מבחי' בת גבורה ולמלום שמזה נמשך החשך יוכלו גם הם לקבל יניקה ע"י שמ"מ קרו לי' אלקא דאלקיא ולכן ע"י ויחלק עליהם לילה דפי' בזהר פ' לך לך ל"ב ב' משום דבחלות הלילה נמשך הגילוי במל' שם ב"ן מאוא"ס מבחי' שם מ"ה וכן פי' בפ' בא דל"ז ע"ב מ"ל מאברהם דכתיב ויחלק עליהם לילה דאתפליג למעביד נימוסוי היינו ע"י שאז נמשך בו אור החסד דמ"ה שמבחי' זו לא יוכלו לקבל יניקה וא"כ עי"ז נמתקים הגבורות דמל' ואזי אדרבה גבורות אלו דוחים הקליפות שכפיות הקליפות הוא דוקא ע"י גבורה דקדושה וכמ"ש במ"א בענין משלחי רגל השור והחמור ויהי לי שור וחמור שור זה משוח מלחמה שלגלה המלחמה עם נה"ב הוא דוקא ע"י פ"ש מהשמאל וה"ע אב"ג ית"ל גימט' שור והוא החסד שבגבורה כמ"ש במא"א אות פי"ן סעיף י"ע. קיצור ענין רוח לפונית במלו"א אשר לפנתי גימט' כתר עת רלון. מאיר י"ס עלמין. מבחי' עמקו מחשבותיך. שמאלו תחת לראשי. ד' מלכיות הו"א זו"כ ד' נהרות עמוד ע' ורבים מכתפין עליו. והיינו ע"י ויחלק עליהם לילה כי יניקתם מהחשך. וזהו וכל הבת תחיון. אבל ע"י המשכת שם מ"ה בלילה עי"ז נופלים ודוקא מהגבו' ויהי לי שור אב"ג ית"ץ :

ומלכי צדק כו'. ספ"ג דנדרים דל"ב ע"ב בקש הקב"ה להוליא כהונה משם שנאמר והוא כהן לאל עליון כו' ע"ש ובהר"ן. כי ג' בני נח שם חם ויפת הם חג"ת כמלא שם מבחי' חסד. ובסנהדרין פ"ח דס"ע ע"ב דרך הכמתן כו' יפת הגדול שבאחים היה כו'. וכהן שרשו מהכמה הנק' ראשית. ולכן הוא שום' דמטרוניתא כי בחכמה יסד ארץ כמ"ש במק"מ פ' מלורע דנ"ג ע"ב :

ב **זח"א** דפ"ז ע"א שבחי' ה' אחרונה דשם הוי' כשמתחברת עם וא"ו דשם שהוא ז"א. וז"א מקבל מבחי' י"ה. אז נק' ומלכי לדק מלך שלם. מלך שלם ודאי. י"ל ע"ד ארוממך אלקי המלך דפי' זח"ב וארא דכ"ח סע"ב כשהמל' מתחברת עם ז"א ולכן אזי נקראת מלך שלם. ואפ"ל שזהו ע"ד ענין השם שלם וכסא שלם. עמ"ש מענין פי' השם שלם בד"ה ראה אנכי נותן בלק"ת ר"פ ראה. דהיינו המשכת י"ה בו"ה. שה"ס המשכת ג"ר בז"א ומז"א לנוק'. והכסא שלם הוא המשכת המל' בהיכל קדה"ק דבריאה.

ואזי

ולזו הוליא להם זו תורה וכמ"ש לקמן בשעי' וה"ו בשם המד"ר ויין פנימית התורה. וכמ"ש ע"פ כי מלוין תלא תורה כו'. וגם היכל קדה"ק דבריאה שם הוא התלמוד כו' ועמ"ש בסידור שער בהמ"ז בפי' ועל תורתך שלמדתנו. ולפ"ל שמה שנאמר זה על שם. כי ענין שם בחי' השם שלם. ועוד כי חיבור הנ"ל זהו ע"י הכהן שמחבר עלמא דאתכסיא בינה בז"א כו' ומז"א לנוק' סוס' דמטרוניתא. וע"ד כי אמרתי עולם חסד יבנה וכתיב כי חסד חפלתי ולא זבח. וכן כוס של ברכה נותנו בימין. וע' זח"ב תרומה קס"ע ע"ב. תשא קפ"ע סע"ב ע"פ נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים. ח"ג עקב דרע"ג סע"ב. עו"ש בזהר פ' לך שם ומלכי לדק מל' (ועמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי בענין זכר רב טובך יביעו ולדקתך ירננו) מלך שלם בינה. ועמ"ש ע"פ פתחו לי שערי לדק כו' ומ"ש ע"פ לדק לדק תרדוף. ומ"ש ע"פ אז ירננו כו' ישפוט תבל בלדק ומ"ש ע"פ הילקוט תלים רשי' י"ז שמעה כו' לדק זו ק"ש. ולפ"ל ומלכי לדק זהי ק"ש ככ"ל בפי' שמעה ה' לדק זו ק"ש. מלך שלם זהו שמו"ע שע"י ה"י ברכאן מקבלת המשכה בשים שלום. אח"כ הוליא להם ויין זו תורה כענין מ"ש ועבדתם את ה' אלקיכם זו ק"ש ותפלה אח"כ וברך את לחמך ומימיך זהו תורה:

ג **ענין** מלכי לדק שהי' מלך וכהן זהו ע"ד בבית שני היו המלכים מבית חשמונאי שהי' כהן. כדי שיהי' המל' קשורה בחסד. ובאמת כתר כהונה וכתר מל' שני ענינים הם. וע' זח"ב ר"פ יתרו דס"ז ע"ב בענין מלך וכהן דמשמש תחותיה כו' בין לעילא באלי' אשר מלך הוא בינה וכהן חסד. ובין במל' שכהן דמשמש תחות' הוא מיכאל חסד דבריאה וז"ש והוא כהן לאל עליון ר"ל לבינה כו' ע"ד חסד דז"א הנק' כהן גדול. ולכן הי' ג"כ מלך דוגמת מל' דאלי' כו' כי היותו כהן לגבי דלעילא איכו כותר לשיהי' מלך לתתא כו'. עוד יש להעיר לענין ומלכי לדק כו' והוא כהן ממ"ש כהניך ילבשו לדק. וענין ילבשו לדק יש להעיר ממ"ש באיוב לדק לבשתי וילבשני:

ד **זח"ג** אמור ד"ל סע"ב ע"פ איש מזרעך לדורותם אשר יהי' בו מום. דהא קדושה דלעילא לא שריא באתר פגים כו' וע"ד אקרי ככ"י שלם. כד"א ומלכי לדק מלך שלם. ויהי בשלם סוכו כו'. ובג"כ לא שריא כולא אלא באתר שלים עכ"ל. ועמ"ש בת"א ע"פ אך אל הפרוכת לא יבא כו' כי מום בו. הנז' בזהר וישב דקפ"א. ומ"ש ע"פ כולך יפה רעיתי ומום אין בך מום גימט' אלקים שמשם יניקת החילונים. ומ"ש בענין שקב"ה לא שריא כ"א באתר שלים בת"א פ' תלוה סד"ה ועשית בגדי קדש. ובלק"ת פ' אמור בביאור ע"פ והניף הכהן אותם על לחם הבכורים ועמ"ש בת"א פ' נח בד"ה הן עם אחד:

ה **במק"מ** פ' אמור שם כ' בשם כ"ב מהרח"ו ומלכי לדק מלך שלם כי היא משלמת הבנין לעשרה וזהו ויהי בשלם סוכו פי' המל' שנקראת שכו גימט' אלקים היא המשלמת לזעיר עכ"ד. והיינו שז"א הוא בעל ט"ס והמל' משלימתו לעשרה וכמ"ש ע"פ הזהר ר"פ חקת דק"פ ע"ב בגין דהיא שלומי אמוני ישראל עכ"ל דהפי' שמשלמת את ז"א הנק' ישראל. וע' בת"א פ' יתרו דק"כ ע"א בד"ה אלפי שנאן כי ז"א בעלמו אין לו רק ט"ס כו' משא"כ במל' הם רבותים שהוא ע"ס גמורות כנודע

עכ"ל

עכ"ל. ועמ"ש ע"פ לדקתך כהררי אל תלים סי' ל"ו ז'. ובמ"א ע"פ מאמר הזהר פ' בחקתי דקי"ד ע"ב ע"פ דומה דודי לצבי נתבאר ענין זה. כי ענין המל' הוא גילוי העולם. שיהי' גילוי כבודו ית' ע"ד ה' ימלוך לעולם ועד. והי' ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהי' ה' אחד. וז"א הוא בעל ע"ס ע"ד איידי דעדיף למיבלע לא פליט. ולכן המל' משלמת אותו לעשרה שזהו שלימות שיהי' הגילוי. כעין מ"ש במד"ר בקהלת ע"פ טוב שם משמן הטוב אר"ש ב"נ מלינו שהלך הקב"ה מהלך חמש מאות שנה לעשות לו שם. ועמ"ש בענין הלדיקים דומין לבוראן ששמו קודם לו ושמי הוי' ועד"ז בלדיקים ושמו מרדכי. ועד"ז ענין כבד פה דמשה. היפך הגילוי. ואמר לו מי שם פה לאדם. וזהו ענין ומלכי לדק מלך שלם שהמל' משלמת את ז"א. ואפ"ל שזהו ענין השם שלם וכסא שלם וכנ"ל. רבות מ"ז ג' קנ"ד א' רי"ו ג':

ו רבות ויקרא פמ"ג דמ"ז ע"ג ומלכי לדק. המקום הזה מלדיק את יושביו. לדק נקראת ירושלים שנאמר לדק ילין בה. מלך שלם שנולד מהול (והיינו כי הערלה מום היא. ועמ"ש ע"פ ותרא אותו כי טוב הוא שנולד מהול. שזהו ע"ד ומל ה' את לבבך כו' שיהי' לע"ל) הוליא לחם זה לחם הפנים. ענין לחם הפנים הוא להמשיך יחוד תדירי דאו"א להחיות העולמות כמ"ש הרמ"ז תרומה קנ"ג קנ"ו. ויין אלו הנסכים. י"ל זהו יחוד זו"נ. וכמ"ש אכלו רעים לעילא יחוד חו"ב שתו ושכרו דודים לתתא יחוד זו"נ. ויש מעלה ביחוד זו"נ יותר מביחוד חו"ב כמ"ש בשה"ז פ' ויקרא ע"פ וגם אמנה אחותי בת אבי היא כו'. ורבנן אמרי תורה גילה לו שנאמר לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי. היינו כי בתורה ג"כ יש גליא וסתים הנק' לחם ויין. ועמ"ש בת"א בד"ה הכלילי עינים מיין. ובלק"ת בשה"ש בד"ה לאיגה ורהיגה בענין לחם יין ושמן:

ז במד"ר במדבר פ"ד דרי"ו ע"ג עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות ועבודה בבכורות ושם שעד"ז הוא הענין שנאמר בשם והוא כהן לאל עליון שהי' מקריב ככהן ואף שיפת הי' הבכור כו' יעו"ש. ומבנ"א ההפרש בין יחום הכהנים ליחום הבכורים שהכהנים מתייחסים אחר האב שמאביו דוקא יורש הכהונה משא"כ הבכור נמשך מאמו שהוא ע"י היותו פטר רחם כמ"ש קדש לי כל בכור פטר כל רחם. וא"כ הכהן שרשו מז"א שם מ"ה והבכור פטר רחם שרשו מב"ן נוק'. וקודם חטא העגל שלא הי' יניקת החילונים מהנוק' הי' העבודה בבכורות וכן יהי' לע"ל שיהי' א"ח עט"ב כו' משא"כ עכשיו כתי' והוא ימשל בך. ועפ"ז י"ל ג"כ שניטלה הכהונה משם וניתנה לאברהם כי אברהם אבר מ"ה משא"כ שם לא הי' מקריב רק ע"ד שהעבודה בבכורות כו':

ה עוי"ל הנה מבמ"א בהביאור ע"פ ועשית בגדי קדש וז"ל הנה שורש ענין בגדי אהרן יש בג' מדרגות. הא' במאליל עלמו לפני האלי' והוא הנק' ורב חסד או נולר חסד מי"ג ת"ד כידוע דאבא יונק ממזל השמיני. וזהו שנק' דיקנא דכהנא רבא זקן אהרן כו'. הב' למטה מזה והוא בחי' אלי' הוא בחי' אהרן איש החסד שבאלי' בבחי' חסד דז"א הנק' חסד עולם כמ"ש באד"ר. הג' בבי"ע שלמטה מאלי' כו'

עכ"ל

עכ"ל והאריך בענין זקן אהרן שלפני האצי' לפי שההמשכה מאוא"ס באצי' איננו כדרך השתלשלות עו"ע אלא ע"י שערות עד"מ. וזהו הנק' זקן אהרן כו' ואהרן אותיות נראה ע"ד אשר עין בעין נראה. ועמ"ש בד"ה בהעלותך דרוש הראשון בענין מעלת אהבה דאהרן על מעלת חסד עולם אהבת עולם כו'. וא"כ לפ"ז י"ל בחי' הכהונה דמלכי צדק עם היותו מלך שלם הי' ע"ד הכהונה שבאצי' שהחסד ממשיך מהבינה להמשיך בחי' ונהר בינה יוצא מעדן מהחכמה להשקות את הגן וז"כ כמאמר באתי לגני אחותי כלה אכן מה שניתנה הכהונה לאברהם זהו כי בעבר הנהר ישבו אבותיכם ששרשם למעלה מבחי' ונהר יוצא מעדן כמ"ש באריכות בלק"ת בביאור ע"פ אם בחקתי תלכו כו' כי הם מהג"ת דא"א טורי חשוכא כו'. ולזאת יש בכח כהונה זו להמשיך מג"ר דא"א שהוא בחי' התהוות שבמאציל ממש ולמעלה מעלה מההמשכה שמבינה דאצי'. וע' כה"ג בדרוש ברכת הזימון הפרש בין ברכת הזימון דעכשיו שממשיכים מהברכה דבינה לחג"ת כו' ובין כוס של ברכה דלע"ל שיהי' עלי' המל' במל' דא"א ואזי כוסי רוי"ה בגימט' ארך שימשיך מבינה דא"א כו' ע"ש ועד"ז י"ל מעלת שופר גדול דלע"ל בינה דא"א על שופר דעתה בינה דאצי' ולכן אז ובאו האובדים והנדחים כי הוא מקור החירות כו' וכמ"ש במ"א. וזהו ג"כ ענין מעלת כהונה דאברהם שהוא מעבר הנהר כו' חסד דא"א חסד דלגאו והסדי מאתך לא ימוש כו' על כהונה דמלכי צדק ששרשו מחסד דז"א כו'. וזהו שבמלכי צדק נאמר הוציא לחם ויין אבל בכהונה דאברהם הנה כתיב באהרן כה"ג כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן. וידוע שהשמן גבוה הרבה מבחי' היין וכמ"ש במ"א בענין מ"ש בגמ' פ"ק דשבת שמן שלף ע"ג יין אם הוה היבור כו' כי יין מוחין דאימא ושמן מוחין דאבא ובחי' בינה זהו ההעלם של הגילוי כענין ולפוך תמלא בענס משא"כ מוחין דאבא זהו ענין אחכמה והיא רחוקה ממני. וכמ"ש בפי' ויין ישמח כו' להצהיל פנים משמן כו' ומ"ש ע"פ כי טובים דודיך מיין כו' ומ"ש בביאור בהעלותך בענין פי' שמן משחת קדש שממשיך בחי' קדש שלמעלה מבחי' קדוש בוא"ו כו' ולכן לע"ל ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים כו'. גם נכנס יין יצא סוד גילוי ההעלם עלמא דאתכסיא מאיר בעלמא דאתגליא. אבל השמן כענין רזא דרזין שהוא למעלה מבחי' ההעלם והגילוי ע"ד כי גאה גאה כו' אדון הנפלאות בד"ה אשירה להוי'. וי"ל פי' סוד היינו שם הוי' כמ"ש סוד הוי' ליראיו כו' ובחי' רזא דרזין גילוי יסוד דע"י שבבחי' זו הוי' כאלקים יחשב כו'. ומכ"ז יובן שגבי כהונה דאברהם נאמר כשמן הטוב שזהו למעלה מבחי' יין ולכן הלוים היו אומרים שירה על היין שמשמח אלקים ע"י שממשיך סוד הוי' וכמ"ש ועבד הלוי הוא להמשיך מבחי' הוא עלמא דאתכסיא וזהו כי הוי' הוא האלקים כו' ואזי הוא משמח אלקים. אבל ע"י כהן ממשיך ריח ניחוח להוי' שיומשך האור מאוא"ס בשם הוי' כו'. וזהו שארז"ל במד"ר ר"פ לך לך ובפ' וירא פמ"ט שעל אברהם נאמר אהבת צדק ותשנא רשע ע"כ משחך אלקים שמן ששון מחבירך כו' תלים סי' מ"ה ה' והיינו הדבור שדיבר עם אברהם כו' יעו"ש. ובמא"א אות שי"ן דשמן ששון מה שנמשך ביסוד ממוחין דאבא כו'

וזהו

וזהו כענין המבואר בביאור ע״פ תורה צוה בענין היחוד דשמע״ל ושמיני ג״כ לשון שמן כו׳. וע״פ העבודה י״ל יין מקו השמאל בינה ונק׳ שמיעה ואינו דומה שמיעה לראי׳ הוא חכמה איזהו חכם הרואה וזהו אהרן אותיות נראה ע״ש באורך נראה אור בחי׳ ראי׳ ממש והשפע הנמשך מבחי׳ ראי׳ אין ערוך אליה כו׳ וזהו ענין שמן שממשיך אור להיות נראה אור בבחי׳ ראי׳ כו׳. או י״ל כהונת שם מבחי׳ מיכאל חסד דבריאה דמשמש לבחי׳ מלך לתתא מל׳ דאצי׳. וכהונה דאברהם ע״ד חסד דאצי׳ דמשמש למלך עילאה בינה. וכהונת אהרן בחי׳ ורב חסד דא״א:

שכרך הרבה מאד. בעקרים מ״ד פל״ו פי׳ שע״פ שו״ד הי׳ מחויב שהשכר יהי׳ רק זמניי אלא שמחסד הקב״ה שהוא רב חסד לכן יהי׳ השכר נצחיי וזהו שומר הברית והחסד לאוהביו ולשומרי מצותיו לאלף דור דכל מקום שנא׳ לאלף דור היינו נצחי ועמ״ש לקמן בענין אלף דור. ועפ״ז י״ל ג״כ לך אד׳ החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו דהקשו מהו החסד מאחר שהוא כמעשהו אלא שהחסד שהשכר נצחי. רבות ר״פ מ״ד העירו מפסוק צרופה מגן הוא כו׳. לצרף בהם כו׳. והיינו משום שאברהם נאמר כאן אנכי מגן לך וגם שצרפו הקב״ה בכבשן האש ועמד בעשר נסיונות כו׳ וכ״ה במדרש תלים סי׳ י״ח ע״פ הנ״ל. ול״ל שייכות המגן להצירוף. וי״ל עפמ״ש בד״ה ע״פ אחרי ה׳ אלקיכם תלכו בענין כי מנסה כו׳ לדעת שע״י הנסיונות מתבררים ניצוצים מעולם התהו ממה שנפל למטה כו׳ ומזה נמשך בחי׳ מגן ושמירה מן החיצוני׳ שבחי׳ זו צ״ל נמשך מלמעלה מעלה כי אם תגביה כנשר משם דוקא אורידך כו׳ וע׳ במא״א אות מ״ס בענין מגן. וזהו מגן הוא לכל החוסים בו היינו כמ״ש טוב לחסות בה׳ כו׳ בשם ה׳ כי אמילם ומבואר הפי׳ דמבטוח באדם קאי על אדם העליון ז״א דאצילות. ואעפ״כ טוב לחסות בה׳ בחי׳ המקיף סוכ״ע ע״י שמשם דוקא נמשך כי אמילם. כי בבחי׳ אדם כתיב עת אשר שלט האדם באדם כו׳. וזהו אשריך ישראל מי כמוך עם נושע בה׳ מגן עזרך כו׳ דפי׳ אשריך היינו כענין אשר קדשנו במצותיו שהו״ע מקור התענוגים כו׳ וכן פי׳ באד״ר קל״ע א׳ מי כמוך כו׳ דקאי על המשכה מע״ק כו׳ וזהו אנכי מגן לך אנכי דוקא בחי׳ סוכ״ע אנכי מי שאנכי ויש להעיר מפסוק כמגדל דוד כו׳ אלף המגן כו׳ שלטי הגבורים בשה״ש סי׳ ד׳ ד׳ ופי׳ ברבות דקאי אקי״ם שהגנת עליהם בזכות אותו שבא לאלף דור ר״ל מרבע״ה שהוריד התורה שנתנה לאלף דור. ועליו נאמר אדם אחד מאלף מצאתי שלטי הגבורים מי שיעמוד וישלט בילרו ויתגבר על ילרו כו׳. ויש להעיר ע״ז ממ״ש בגמ׳ סוטה דכ״א דתורה מגינא ומצלא עפי ממצוה וע׳ מענין התורה בד״ה מה טובו. ועמ״ש בד״ה מראיהם ומעשיהם בת״א פ׳ יתרו בענין נוצר חסד לאלפים ומ״ש בד״ה ויקרא אל משה בענין אל״ף ובד״ה ואכלתם אכול בענין אשר עשה עמכם להפליא. והענין דכבר נת׳ דהמגן נמשך דוקא מבחי׳ ע״ק שלמעלה מז״א בחי׳ אדם מטעם שאם אין הייך לעו״ז וזהו כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה כו׳. וכן ראיתי בספר אור ישראל

ד"ה ע"א שהביא בזה מפסוק ורשע באחת יפול. אחת בחי' כתר. וזהו ה' יחתו מריביו כו' דקאי על כ"ע כמ"ש בד"ה יחתו מריביו. וזהו עליו בשמים ירעם ופי' שם הטעם משום ששבה"כ הי' רק בז"ת ולא בג"ר כו'. אך הנה מבואר במ"א דאדרבה שם הוא כהשכה כאורה ושממית בידים תתפש כו' אך זהו מבחי' הילוניות. אבל לא מבחי' פנימיות כו'. והמשכה זו שיבא מבחי' פנימיות הוא ע"י גבורה דע"י דוקא המתלבש במו"ס וע"י או"א שהלבישו כו' ועי"ז נמשך שמבחי' האל"ף והפלא יבוא עמכם להפליא ולהפרים כו' וזהו ג"כ ענין התורה שהיא גבורה דע"י המלובשת במו"ס. וע"כ ההמשכה דוקא ע"י שלטי הגבורים ששולט ביצרו ומתגבר עליו וכמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה אשירה כי גאה גאה בענין לעשות צדקה ומשפט כו'. וזהו ג"כ מאמר המדרש רבות לך לך ר"פ מ"ד הנ"ל וכי מה איכפת ליה להקב"ה למי ששוחט מן הצואר כו' אלא לצרף בהן כו' כלומר כי מצד עצמו אם צדקת מה תתן לו אלא שנתלמלם כדי לצרף בהן כו' ועי"ז מגן הוא לכל החוסים בו והיינו מי שמקבל עליו עול מצות ושליט ביצרו ונצטרף ונבחן כו': מענין במחזה. רבות וישב פ' פ"ז דל"ז ד'. ור"פ ויקרא קס"ה ג' ע"פ אז דברת בחזון לחסידיך כו'. זח"א דצ"א. ברבות פ' ואתחנן דר"ל ע"ב ע"פ כי לאלקים מגיני ארץ כו' לאברהם נעשיתי מגן עוז כו' לזה אני נעשה מגינים הרבה כו' מהו מאד נעלה שנתעלה מאד מאברהם. ול"ל שע"י מס"נ זכה ע"ד במקום שבע"ת עומדים כו'. ועד"ז איתא בשה"ש רבה ס"פ כמגדל דוד אבל לבניך אני נעשה מגינים הרבה שנאמר אלף המגן כו'. וע"ש דאלף המגן הוא התורה. בשה"ש רבה ע"פ אשכול הכופר ממך אני מעמיד מגינים וצדיקים שנאמר אנכי מגן לך כו'. בזה"ב פקודי רכ"ד ב' שמש ומגן כו' שם אלקים נק' מגן. א"כ מגינים הרבה י"ל ע"ד והי' הוי' לי לאלקים שבשם הוי' יהי' כמו בחי' אלקים לפי שיהי' הגילוי מעלמות הוא"ם כו' ועד"ז י"ל אלף המגן שיש אלפים מדרגות עליות זו אחר זו ובכל עלי' נ"ל מגן כו'. (ע' בפ' פקודי ר"כ ע"א מענין מגן) וגם גבורה דע"י נק' אלקים וכמ"ש ע"פ שום אשים כו' בענין והגל נפשי באלקי והוא ג"כ בחי' מגן וכנודע מענין יהי רקיע כו' קרומא דאוירא כו'. וכן במק"מ ויגש דר"ע פי' אלף המגן על בחי' גבורה דעתיק. ברבות שם פי' אנכי מגן לך מגן לי הנה מה שעשיתי עמך בעוה"ז הנס עשיתי עמך אבל שכרך כו' ע"ש:

ויאמר אברם כו' בן ביתי יורש אותי. אמר לפניו רבש"ע נסתכלתי באצטגנינות שלי ואיני ראוי להוליד כו' דקאי לצדק (שהוא מזל שלו) במערב (שהוא מקום מלוכו). מענין אברהם במסכת סופרים פכ"א ה"ט. וכ"ה ברבות פמ"ד המזל דוחקני ואומר לי אברם אינו מוליד. ברבות פמ"ה ד"כ ע"ג אלו אמרת ואתו הולכים כו' וכדו דאמרת אנכי הולך כו'. בפ' שמיני ר"פ י"א קע"ז א' אימתי בא בעקמנות בשעה שאמר ואנכי הולך ערירי (שאמר כן דרך תוגה) הקב"ה בא עמו בעקמנות כו':

במדבר פ' ב' דרי"א ע"ד כל מה שהבטחת אותי מה הנאה יש לי בהן שאין לי בנים כו' לכאורה תמוה הא עיקר השכר לעוה"ב וא"כ אף אם אין לו

בנים תולד נשמתו להיות אלהיית וליהנות מזיו. וי"ל משום שעיקר השלימות ע"י ההולדה כי זהו ההפרש בין המלאכים שמזווג נשיקין לכן אין בהם הולדה משא"כ הנשמות שמזווג גופני שהטפה שרשה מעלמיות ח"ע ע"כ יש בהם כח המוליד. והנה התורה שנתלבשה בגשמיות דוקא היא ג"כ דוגמת הטפה כו' ולכן לא ניתנה למלאכים כ"א לנשמות דוקא. כמ' על מאמר זח"א בראשית אעשה לו עזר כנגדו. וא"כ כשאינו מוליד ע"כ אין לו השלימות הנ"ל. גם כי כשמוליד בן ובת נתעלה להיות דוגמת אבא עילאה אשר הוא שם הוי' י"ה או"א ו"ה בן ובת. משא"כ כשאינו מוליד כו'. א"כ ע"ד שכנ"י בגלות נק' עקרה כו' ולע"ל כי חלה גם ילדה כו' ומבואר הטעם בד"ה ה' לי בעוזרי שפולטת ואינו נקלט השפע בתוכיות כו'. וזהו טענת אברהם כיון שאינו מוליד ע"כ שלא נקלט בו שפע יחוד העליון דסובב וממלא. וא"כ מה תתן לי כו'. וכמו שהוא בכנ"י נוק' שרה כך בדכורא ז"א אברהם שכל המוחין דגדלות נמשכין לו בשביל היחוד להולדה כו'' ולכן קטן אינו מוליד כמ' בביאור דמזוזה בימין ולכן השרוי בלא אשה שרוי בלא ברכה כו' וכיון שאינו מוליד ע"כ שלא נמשך בו ההמשכה עליונה ממו"ג כו'. וכמו יורה כחץ מורה על ההשפעה ממקום גבוה ע"ד ג' גווני הקשת שלשת האלים כו' בחי' ותשב באיתן קשתו. וכחץ היינו שאינו מתעבה ולא משתנה כו' וכשאינו מוליד י"ל שאינו יורה כחץ א"כ לא נמשך בו ההמשכה מבחי' איתן וא"כ מה תתן לי כו'. ברבות פ' ואתחנן גבי אד' ה' אתה החלות. שכמ"כ אמר אברהם אד' ה' מה תתן לי אם מתבקש לי בדין שיהי' לי בנים (היינו ע"י שם אד' הויות דינא) תן לי. ואם לאו ברחמים תן לי. ובאלשיך פי' בשני שמות אלו שולטים בעוה"ז ובעוה"ב. ועמ"ש בד"ה כי כארץ תוציא צמחה בענין כן אד' הוי' יצמיח כו'. ונראה כי הם מל' ובינה. שהם בחי' לא זו מחבבה לכנ"י עד שקראה בתי. עד שקראה אמי. והם שכינתא תתאה ושכינתא עילאה המבואר בד"ה שה"ש אשר לשלמה. וכנגדן ב' בחי' המשכות מאור א"ס לאצי' ומאצי' לבי"ע ועמ"ש בד"ה רני ושמחי בת. והנה כל המשכות אלו הנמשכים ע"י התומ"צ אינן מתקיימים אלא ברוב עם דוקא. ועמ"ש ע"פ אתם נצבים בענין לעברך בברית כו' למען הקים אותך לו לעם. ובד"ה ביום השמיני בענין שלא את העם. והיינו כי אין מלך בלא עם. ולכן התורה ניתנה ג"כ לס"ר יוצאי מצרים שהם י"ב שבטים וד' דגלים דוגמת מלכות שמים למעלה שיש ד' מחנות שכינה וי"ב בקר כו' וס"ר הם נגד ו"ק הכלולים מעשר ה' פעמים. וכתיב ששה משמותם כו'. וכשם שא"א לעולם בלא רוחות כו' בד"ה אכלוהו היום בת"א פ' בשלח. גם ירושת הארץ שנק' ז' עממין זמ"ל דתהו שנפלו בשבה"כ לבררם הוא ע"י רבוי עם דוקא כי הניצוצים נתפזרו לכמה וכמה בחי' וצריך ג"כ ניצוצי שם מ"ה המברר להתחלק לכמה בחי' וכמ"ש בסידור ע"פ תהלתו בקהל חסידים. וע' בת"א בד"ה בשלח פרעה בענין וזרעתיה לי בארץ. וזהו ענין ואעשך לגוי גדול והרז"ל שהכוונה על מ"ש כי מי גוי גדול אשר לו כו' דעם היות בחי' גדול זה הכוונה על גודל המעלה. ע"ד שמו הגדול. עכ"ז פירושו ג"כ רבוי וכמ"ש ברוב עם הדרת מלך. פי' ע"ד וכבוד הדר מלכותו. הדר דוקא להמשיך מבחי' סוכ"ע בממכ"ע

וזהו

זהו ע"י ברוב עם דוקא כי הדר מלכותו הוא כענין אגוסטוס יושב ומלך עומד פי' אגוסטוס כענין מלך מלכי המלכים גילוי מל' דא"ס. ולכן הוא ע"י ברוב עם. שהרי כה"ג ארז"ל ע"פ דרשו ה' בהמצאו היינו בעשי"ת וכתיב בכל קראנו אליו כאן ליחיד כאן לצבור. אלמא שההמשכה הנמשך בעשי"ת מבחי' המלך הקדוש היינו כענין הדר מלכותו. כח זה יש לצבור להמשיך בכל ענין היינו משום כי ברוב עם הדרת מלך. והנה עיקר פי' צבור היינו רבים במאד כדאמר שמואל אין תענית צבור בבבל בפסחים דנ"ד ב' ובתענית י"ב ב'. וכ' המ"מ ספ"ג מה' תענית בשם הרמב"ן שהטעם מפני שאין נשיא בא"ל כו' והרי הן כיחידים כו'. ובגמ' ספ"ק דתענית די"ד ב' שלחו ליה בני נינוה לרבי כו' שלא להו כיחידים דמיתו כו' וכ"פ בטוש"ע א"ח סי' קי"ז. וגדולה מזו ארז"ל שאפי' בא"י בבית שני לא מנו יובלות מפני שאין כל יושביה עליה כו', הרי לקיום מצות יובל צ"ל שכל יושביה עליה וכמ"ש מזה סד"ה והי' ביום ההוא יתקע בש"ג. ובמ"א נת' בענין ואתא מרבבות קדש ענין יחידות עשירות מאות כו"כ ואלפים ורבבות בא"ה וע"י והמשכה זו דוקא ע"י ברוב עם. כי רבוי הכלים והתכללותן זע"ז גורם לגילוי רבבות קדש רבוי האור עמ"ש בביאור משה ידבר ובד"ה החלצו ובד"ה הן עם אחד. ועמ"ש סד"ה שניך כעדר בענין שכולם מתאימות וכל מצות התורה על רבים כגון מלך סנהדרין כה"ג. ועמ"ש בדרוש ברכת הזימון בענין בריכה לרבים. ובמ"א נת' בענין בהמ"ק שהוא תולה בהמון עם שלכן בבית שני אף שהיו צדיקים מופלגים ריב"ז ור"ח ב"ד עכ"ז נחרב בהמ"ק וכן רשב"י אף שאמרו עליו ברבות פ' נח שהוא א' משני דורות עולם שלא נצטרכו לקשת עכ"ז לא נבנה בהמ"ק בימיו מטעם הנ"ל שזהו תולה במהות העם ממש לא ביחידים וזהו טענת אברהם מה תתן לי כו' דאף שאפשר שפרטיות נשמתו יהי' לה שכר עלום וגילוי רב. אך כל ענין הנ"ל דתומ"צ למען הקים אותך לו לעם. ומי גוי גדול. זה א"א כ"א ע"י רבוי עם דוקא. אשר זה הי' תכלית מגמתו כו'. ועמ"ש בד"ה וכל בניך למודי ה' בענין הלא אנכי מגן לך כו' ובענין כן דודי בין הבנים. למענין דקאי לדק למערב. הנה ההולדה ע"י הוס והס א' מג' בני נח שהם ג' גווני הקשת בקדושה לכן והם הוא אבי כנען כנז' בד"ה וישב יעקב. וע"כ בארץ כנען זכה להולדה כו':

מענין לצבור בכל קראנו אליו וכתי' בהמצאו אלו עשי"ת כאן ליחיד כאן לצבור ופי' אליו ולא למדותיו. והנה כתי' אמרו אליו כל תשא עון. ומבואר סד"ה שובה ישראל עד שנק' כל לפי שהוא כללות הכל. כי מחכמה ואילך התחלקות. ומבואר במ"א ענין הצלמות שיהי' הכמה בחי' בפ"ע וכן כולם משא"כ למעלה מאצי' אין שם התחלקות עד"מ בנפש כלולים יחד כל הכחות. וי"ל משל לזה כמו חיבור עשרה תיבות יחד מלובש בהן שכל גדול. משא"כ כשכל תיבה נפרדה לעצמה. וכמו חיבור אותיות לתיבה נתלבש בה השכלה העולה על כולנה כמ"ש בתניא ח"ב פי"א. וזהו בעשרה מאמרות נברא"ע כו' והלא במאמר א' כו' אלא וכו' ומאי כפ"מ א"ו בעשרה מאמרות מלובש אור גדול יותר מבמאמר א'. ולכן להמשיך בחי' כל וכללות זהו ע"י צבור דוקא. אך בעשי"ת גילוי עת רצון שאפי' ליחיד ע"י יחידה וכו' ע"ד אני אמרתי

ואבלא

ואכלת ושבעת והם דקדקו כו' ע"י למעלה מקו המדה כמ"כ מלמעלמ"ע שאפי' ליחיד כו' וא"כ ק' מהו שאמרו בא בעקמנות. הלא דאדיו נכוחים. וי"ל משום שאמר "מה תתן לי. וזהו עקמנות דעכ"פ יכול להיות שכר עלום גם בלא"ה ע"ד מאמר אלקנה אנכי טוב לך וכו' כ"ש אנכי מגן לך כו'. רק שבחי' הנ"ל גבוה יותר לאין קץ מ"מ לא הי' לו לומר מה תתן לי משמע שאינו כלום ועוד שהי' לו לבטוח שיתן לו בנים:

ויוצא אותו. בשבת פכ"ד קנ"ו סע"א פי' ויולא לא מאלטגניות שלך. וכן בנדרים ל"ב א' אין מזל לישראל. ותוס' הקשו ממאמר בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא אלא במזלא. והענין כי בחי' מזלא הנ"ל אין ר"ל מזלות דכוכבים כ"א בחי' שלמעלה מהדעת ועמ"ש ע"פ אך בגורל תחלק הארץ. וז"א ס"פ וירא דק"כ החולה הן הרהאלים לעקו חולה כו'. ואפ"ל ע"ד הנה מקום אתי הוא מקומו של עולם. ובלק"ת פ' תשא כ' תבין בסוד הצמצום שנתבאר אצלינו שעשה הקב"ה מקום בתוך אותו הצמצום לעולמות א"כ הוא מקומו של עולם. א"כ האור א"ס המקיף להחלל הוא מקומו של עולם ונק' החולה שהוא חוץ להעיגולים ויושר הנמשכים ומהעגלים מהקו והוא. וכן ברבות באיכה ס"ג ב' בפסוק בכה תבכה העיר הן אראלים לעקו חולה ויולא אותו החולה ואמרו הילה כתיב הילה היא גביה דכסיני' ופי' המ"כ שהוא חוץ להשגת השכל שהאב ישתוע את בנו וכ"ה ברבות וירא פ' כ"ו. ועד"ז גם כאן החולה חוץ להשגת השכל ולמעלה מההכמה כו'. וא"ש מאמר הזהר שבעקדת יצחק לעקו חולה שהמעשה היא חוץ מהשכל וגם היה ענין ויולא אותו החולה. זה"ג נשא קמ"ה א' לא מאלטגניות כה יהי'. כה תברכו. רע"מ פינחס רע"ז ב' הטעם דאברם אינו מוליד אברהם מוליד כי אברהם היינו בהברא"ם באברהם. אבר בה' ברהשה' חומשי תורה. א"כ הוא למעלה מהמזלות וכוכבים שנבראו בה' הנ"ל. ועוד כתיב אלה תולדות כו' בה' בראם. פי' והתהן רס"ט ב' ע"פ על ידכה. על יד כה כה יהי' זרעך. ברבות פל"ט מ"ג ב' הבט נא השמימה. שמים אין כתיב כאן אלא השמימה בה"א בראתי את העולם. ס"פ מ"ג מהיכן זכו ישראל לברכת כהנים כו' מאברהם כה יהי' זרעך כה תברכו כו'. וכ"ה בנשא פי"א רמ"ג ב'. פמ"ד מ"ח ג' החולה העלה אותו למעלה מכיפת הרקיע כו' עד דכנדלא ברגלך דרוך כובא כו'. למעלה מכיפת י"ל כנ"ל בענין הוא מקומו של עולם. ר"פ וירא פמ"ח כ"ג א' הרימותי ידי. והוא מרומים ישכון. העלה אותו למעלה מכיפת הרקיע הבט נא השמימה. מלמעלה למטה. כי שמים ז"א ובחי' רמה הוא בינה שהיא ג"כ בחי' תשובה שקדמה לעולם. פנ"ג כ"ט ב' הבט משמים וראה ופקוד גפן זאת תלים סי' פ'. הבט נא השמימה כו'. ויסב"ס פ' פ"ז ל"ח ב' ויגס ויולא החולה קפץ בזכות אבות המד"א ויולא אותו החולה. גם כאן י"ל שע"י ויגס שמירת הברית נתעלה לבחי' החולה למעלה מכיפת, כו' בחי' סוכ"ע ולמעלה מההכמה כנ"ל. ולכן בזכותו נקרע הים שהוא יש ההכמה כי הוא למעלה מעלמה דאתכסיא ועלמא דאתגליא. וכמ"ש מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה. יז"ש רז"ל מאוהוה השמים אל תחתו בזמן שישראל עושין רצונו של מקום הייננו בחי' הוא מקומו של עולם שלמעלה מכיפת הרקיע ע"ד

ויולא

ויוצא אותו החוצה כנ"ל. רבות ר"פ תרומה קנ"א ב' למעלן וספור הכוכבים למטה והכנס היום ככוכבי וכו'. תלים פל"ה קנ"ד ב' העלה וכו' למעלה מכיפת וכו'. במדבר פ' ב' רי"א ד' רי"ב א"ב כה יהי' כמותך ושם מענין כוכבים שאין להם בושה. נלע"ד כה יהיה ע"ד לע"ל ביום ההוא יהיה ב"פ י"ה שבחי' ו"ה יהי' ג"כ בבחי' ומדרגת י"ה וזהו כה יהי' כ"ה היינו כ"ה אתוון דשמע ישראל שהוא יחו"ע כמ"ש בזה"ג פ' ואתחנן דרס"ד ב' וזהו כה תברכו. וחסידיך יברכו כה שבחי' כה מל' תהי' במדרגה גדולה כמו בינה. וזהו כה יהיה. וזהו והאמין בה' שהאמין לבחי' זו שיהי' כ"כ עליית מדרגתו לבחי' החוצה למעלה מהחכמה ולבחי' כה יהיה. בלק רפ"ד ג' ע"פ לא איש אל ויכזב. דברים רפ"ו ג' ענין ככוכבים. ס"פ האזינו:

והאמין בה'. שבת פרק הזורק צ"ז א' מאמינים בני מאמינים שנאמר והאמין וכ"ה ברבות שמות פ' ג' קכ"א ד'. בשלח פכ"ג ק"מ ע"א תשורי מראש אמנה בזכות אברהם שהאמין בהקב"ה שנאמר והאמין. וכ"ה בשה"ש רבה כ"ו ג' בד"ה אתי מלבנון גבי מראש אמנה. ויחשבה לו צדקה. זח"ג ס"פ נשא קמ"ח א' דקאי על אברהם שחשב לבחי' כ"ה שהוא מל' הנק' צדק כאלו היא צדקה. לפי שהוא חסד. וג' שהוא עדמ"ש בפ' אחרי ע"ב א' בענין צדקה ממש. עוד נדרש על פסוק והאמין בנייר בפ"ע:

אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים. ברבות מ"א ד' פמ"ד הקב"ה הצילו ואימתי ירד מיכאל בחנניה מישאל ועזריה. ובגמ' פסחים דקי"ח סע"א איתא גבריאל. רבות ואתחנן קרוב לס"פ רל"א א'. שה"ש רבה ל"ח ב' ר"פ אם חומה היא אם מעמיד דבריו כחומה נבנה עליה טירת כסף נצילנו ונבנה אותו בעולם. אני חומה כו'. והיינו כמ"ש בפסחים שם הוא יחיד בעולמו. יחיד היינו יחידה שהוא בחי' מקיף כחומה. ועמ"ש בד"ה כי תצא בענין על אויביך שהוא מבחי' סוכ"ע שרש החכמה שכנגד בחי' זו היינה בלעומת זה. וזהו ענין אני חומה מבחי' סוכ"ע. וזהו אם חומה היא נבנה עליה. כי הבנין צריך להיות לו יסוד על מה לבנותו. ומדת הקב"ה לא כב"ו שהיסוד למטה אלא שהיסוד למעלה כי יסוד גבוה מהמל'. כי יסוד ממשיך מהכתר כו'. לכן למטה היסוד הוא למס"נ באחד. שעי"ז יכולים לבנות אח"כ כל התומ"צ וכמ"ש בביאור ע"פ ונקדשתי בענין הקדוש הראשון דשרפים מס"נ זה דוקא ממשיך יחוד או"א שהוא המשכת אור חדש מא"ס. משא"כ ע"י תומ"צ ממשיכים יחוד זו"נ האור שכבר נמשך מא"ס באצי' יומשך למטה ע"י תומ"צ והוא עדמ"ש והחכמה מאין תמצא. ואורייתא מחכמה נפקת. אבל היסוד בחי' אין והוא למס"נ באחד. ועמ"ש בד"ה יונתי בחגוי בפי' קומי לך ואח"כ תהי' רעיתי יפתי וזהו אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים ששם נתלבן ע"י מס"נ לבנות אותו בעולם. דהיינו לתת לך את הארץ הזאת לרשתה. אשר הארץ בה כח הצומח להצמיח כל התבואות שהם התומ"צ כך נאמר קדש ישראל לה' ראשית תבואתה שבהם ועל ידם נמשך גילוי אורות התומ"צ ועמ"ש ע"פ הבאים ישרש. ובד"ה כי כארץ תוציא צמחה. וענין טירת כסף כי הארץ נק' ארץ כנען לשון סוחר ויש בזה משיכה וכסף. המשיכה

היא העלאת מ"ן. והכסף הוא המשכת מ"ד. וע' ברכות נשא ע"פ מזרק אחד כסף זה אברהם. ועי"ל אם חומה היא ע"י אתעדל"ת נבנה עליה טירת כסף בחי' ורב חסד שלמעלה מאתעדל"ת כענין אהי' כטל לישראל סד"ה האזינו השמים. גם יש להעיר ממ"ש בד"ה וכל בניך בענין א"ת בניך אלא בוניך שזהו ע"י שמתחלה יהי' בחי' בניך בינה בן י"ה אזי אח"כ יוכל להיות בחי' בוניך וזהו ענין אם חומה היא בחי' בניך ברא כרעא כביטול הרגל לגבי הראש נבנה עליה בחי' בוניך. גם כמ"ש בד"ה לסוסתי ברכבי מענין כי אמרתי עולם חסד יבנה. ועמ"ש מענין אם מעמיד דבריו כחומה בד"ה למנלה על השמינית בענין נלה קשה עורף הוא וסלחת. וע' תוס' פ"ק דברכות ד"ז ע"ב שענין זה דברית בין הבתרים הי' קודם פ' אנכי מגן לך כו' שלשה שנים אלא שאין מוקדם ומאוחר בתורה:

אד' ה' במה אדע. פ"ק דברכות ד"ז ריש ע"ב מיום שברא הקב"ה כו' עד שבא אברהם וקראו אדון וע"ש בתוס' דהיינו דוקא שם אדנות. והוא כמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כח אד'. שבחי' המשכת אדנות הוא ע"י עשיית המצות בבחי' מצות המלך היינו בבחי' קבלת עול בלי טעם ודעת כ"א בבחי' עבד וע"ז נאמר הנה שמוע מזבח טוב. ועי"ז נמשך ומתגלה כח אד' הוא א"ס ב"ה הסוכ"ע שהוא מל' דא"ס. כי כח הוא בחי' הנעלם כו'. והטעם שדוקא ע"י בחי' קבלת עול נמשך בחי' זו הוא כמ"ש בד"ה כי קרוב אליך הדבר שבחי' ביטול רצון לבטל רצונו מפני רצון העליון ב"ה זהו ג"כ כענין מס"נ כמארז"ל מ"ל קטלא כולא מ"ל קטלא פלגא. וכבר נת' שההמשכה מבחי' סובב שלמעלה מהשתלשלות זהו דוקא ע"י מס"נ. אלא שכמ"כ נמשך ג"כ ע"י ביטול רצון. וזהו ענין שבא אברהם וקראו אדון. היינו ע"י שעשה ביטול רצון בכל פרט בסור מרע ועשה טוב נגד טבעו לאכפייא לסט"א. וזהו ענין שקראו אדון דהיינו ע"י שקיים בעצמו להיות בחי' עבד. ולכן ארז"ל שגם דניאל כו' בזכות אברהם וז"ש דניאל אל תפלת עבדך כו' למען אד'. עבדך דוקא שזהו המעורר גילוי כח אד'. וע' מענין אל תפלת עבדך בשה"ש רבה י"ט ב' בפסוק כמעט שעברתי מהם. ומענין למען אד' בתוספתא שבפ' ויצא דקנ"ב סע"א. ובפ' שמות י"ג א'. והעיקר בפ' ויקרא דכ"א ע"ב בגין דלא ישתכח מטרוניתא דיתבא לבר מהיכליה. ושם הוי' בניקוד אלקים זהו בחי' סוכ"ע שנק' הוי' ונק' מלכא. והניקוד אלקים מורה על עלמות אור א"ס שגם בחי' שם הוי' כאלקים חשוב לגבי גילוי זה וכמ"ש בביאור ע"פ כן אד' הוי' יצמיח צדקה ותהלה. שמשני שמות אלו נמשך שרש כח הגילוי שבאצילות החיים ב' ארצות. ולכן כשהבטיחו לתת לך את הארץ הזכיר אד' ה' כו' וע' במשנה שפ"ק דקדושין בענין ונוחל את הארץ ולקמן פ' ויחי דרי"ו א' ע"פ לעולם יירשו ארץ. וע' בספד"ל תרומה קע"ז א' מענין אד' ה' אתה החלות. רבות פמ"ד מ"ח ד' במה אדע לא כקורא תגר אלא באיזה זכות. וס"פ שמות פי' בע"א ולא בשביל שאמר אברהם אבינו במה אדע. וכן איתא בפ' שמיני פי"א קע"ז א' איימתי נתברר על עסקיו בשעה שאמר במה אדע כי אירשנה מה כתיב תמן ידוע תדע כי גר יהי' זרעך. וכן איתא בשה"ש רבה ר"פ משכני אחריך. אברהם יש לי עליו שאמר

במה אדע. וכן איתא בקהלת רבה בפסוק וטוב משניהם את אשר עדן לא הי' דל"ד ב' אבות העולם כו' אם באתי לדקדק אחריהם אני יש לי עליהם אברהם יש לי עליו שאמר במה אדע כי אירשנה. אלא שמסיים כיון שאמר אשר נשבעת להם בך כו' באותה שעה נתמלא הקב"ה רחמים. ויובן עם מ"ש בענין אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם בד"ה ביום השמע"צ. ובנדרים דל"ב סע"א איתא ג"כ כן. והענין י"ל עפמ"ש בד"ה קטונתי באגה"ק סי' ב' בענין יעקב שנתיירא שמא יגרום החטא כו' וכ"ש שייך בהי' זו כאן שנתיירא שמא יחטאו בניו ברוע בחירתם ולא יהיו ראויים לזה. ואם מפני שהבטיחו. הנה מבואר במ"א בענין שאנו מבקשים בכל יום בתפלה רפאנו ברך עלינו אע"פ שכבר נמשך בר"ה החיות על כל השנה אלא מפני שכדי שיומשך מאצי' עד עשי' צריך להיות נמשך ועובר דרך כמה היכלות. ולפעמים מחמת איזו חטא נשאר ההמשכה למעלה ולא נמשך כלל למטה. ולכן מבקשים בכל יום שיומשך למטה. ולכן י"ל שעד"ז הי' כונת אברהם במה אדע שיומשך כן בגשמיות ממש שינתן להם הארץ לקיים כל המצות מעשיות. ושמא לא יזכו לגילוי התומ"צ למטה. כ"א רק ברוחניות ע"ד קיים אברהם את כל התורה עד שלא ניתנה דהיינו ברוחניות וכמ"ש בת"א גבי פורים בד"ה וקבל היהודים. ולבחי' זו לא יוכלו לזכות כ"א יחידים שבניו לא כולם. ע"כ בקש כריתת ברית ומעשה להיות נמשך ודאי בעשי' גשמיות. ומבואר במ"א ענין שניתנה תורה בחמשה קולות שהקול הוא המשכה ויש חמשה המשכות עד שנמשך התורה בעשי' גשמיות והמשכה האחרונה הוא מדבור למעשה כי גם מדבור למעשה צ"ל קול והמשכה וכמו שמצינו בגמ' ב"ב קל"א ב' שאין למדין הלכה לא מפי למוד כו' עד שיאמרו לו הלכה למעשה. ופרשב"ם דשמא אם יבוא לידי מעשה ידקדק יותר ויראה טעם אחר בדבר. הרי מהדבור למעשה יש שנוי והפסק וצ"ל המשכה בפ"ע. ע"כ הגם שהבטיחו הקב"ה בדבור לתת לך את הארץ. דהיינו קיום כל המצות שבהן ועל ידן נמשך העוה"ב. הי' מסופק שמא כשיצטרך להיות נמשך מהדבור למעשה לא יומשך כי לא יהיו ראויים לזה. ואף שבהכרח יתקיים הדבור יהי' רק ברוחניות והעיקר הוא המעשה בפועל ממש שלזה יוכלו כולם לזכות. וגם ע"י מעשה ממשיכים מלמעלה יותר כי עשי' לעילא וכמ"ש בד"ה צו את בנ"י כו' את קרבני לחמי ובד"ה יביאו לבוש מלכות. ע"כ בקש אברהם כריתת ברית במעשה על זה שע"י כן שכבר נמשך ההבטחה במעשה בפועל אזי שוב בהכרח שתנתן התורה בעשי' ממש. וז"ש בפ' עקב ושמר ה' אלקיך לך את הברית כו' אשר נשבע הקדים המעשה שהוא הברית להחסד שהמעשה כחה גדול יותר. אך א"כ מהו החטא של אברהם. אך הענין כי אית חסד ואית חסד חסד דלבר וחסד דלגאו ומ"ש לעיל שההשפעה תוכל להתעכב למעלה ולא תרד למטה כלל זהו כששרש המשכתה מחסד דז"א שיש כנגדו מדה"ד המעכבת. אבל כשנמשך מבחי' חסד דלגאו דלית שמאלא בהאי עתיקא לא תתעכב בשום צד כמ"ש במ"א ע"פ ויגמול שקדים. וזהו לא איש אל ויכזב ובן אדם ויתנחם ההוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקימנה בפ' בלק כ"ג י"ט. ופי' בירושלמי פ"ב דתענית סוף הלכה א' וכן ברבות סדר וירא פנ"ג דל"ע ב' בשעה שהקב"ה

גוזר להביא טובה לעולם לא איש אל ויכזב ובשעה שהוא גוזר להביא רעה ההוא אמר ולא יעשה כו'. וכה"ג איתא ברבות בלק דרע"ט ב' ובפ' מסעי רפ"ד ג'. אך ביאור הענין נראה עפמ"ש בזח"ג נשא קל"ו ב' ע"פ וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם בשמואל א' סי' ט"ו כ"ט. וז"ל כל ההוא נצח דאתפשט בגופא זמנין דחלי על עלמא למידן ותב ומתחרט ולא עביד דינא אי תייבין מ"ט משום דקאתי בדוכתא דאתקרי אדם ויכיל לאתחרטא אבל אי באתר דאקרי רגל אתחזי ואתגליא ההי נצח לאו הוא עידן ואתר לאתחרטא. מ"ט משום דלא הוה מאתר דאקרי אדם כו' ובג"כ לא אדם הוא להנחם עכ"ל. ופי' האריז"ל שבחי' אדם הוא ז"א שבו יש חסד וגבורה ועתיקא קדישא נק' כי לא אדם הוא וכמ"ש מזה בת"א פ' יתרו בביאור ע"פ זכור את יום השבת זכור ושמור בדבור אחד כו' ע"ש. וע' עוד מענין וגם נצח רבות אמור פ"ל ד"ר ע"א וזח"א בראשית כ"ב ע"ב בשלח ס"א א' ת"ז ה' ד' תקון י"ג כ"ד סע"ב. עכ"פ מבואר מזה שכשההמשכה נמשכה מבחי' סוכ"ע אין שייך בה שינויים וזהו אני הוי' לא שניתי. וזהו עצמו מאמר הרבות בשעה שהקב"ה גוזר להביא רעה ההוא אמר ולא יעשה. כי הרעה נמשכה ממדה"ד אשר שרשה רק בז"א הנק' אדם ושם יוכל להשתנות ע"י תשובה שממשיכים מלמעלה יותר כו' ועז"כ ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם שמתבטלים הדינים שמבחי' אדם ע"י גילוי א"ס ב"ה דלאו מכל אינון מדות איהו כלל. וע"ז אמרו ג"כ בירושלמי שם וברבות פ' מסעי שם בפי' לא איש אל ויכזב ובן אדם ויתנחם. לא איש עושה לאל שיכזב. לא איש הוא שעשה דבריו של אל כאילו אינן למה יחרה אפך בעמך. ובן אדם ויתנחם לא בן עמרם הוא שעשה לאל שיתנחם שנאמר וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו. דהיינו ע"י שהמשיך משה י"ג מדה"ר מע"ק לז"א וכיון שנתגלו הרחמים עליונים בהמדות דז"א נמתק הדין וינחם על הרעה כו'. אמנם הטובה אשר שרשה נמשך מע"ק ע"כ לא תשונה בשום אופן כי אני הוי' לא שניתי. ומ"ש לעיל שלפעמים יוכל להיות שהחסד ישאר למעלה זהו בהמשכת החסד ששרש, ג"כ מז"א הנק' חסד דלבר שהוא השפעה אלוקיות חיי הגוף. וג"ז אינו שינוי גמור כ"א שנשאר למעלה ומקבל אותו ברוחניות משא"כ הרעה מתבטלת לגמרי מכל וכל. אכן החסד דלגאו אין בו שום שינוי כלל וכלל. והנה הבטחת נתינת הארץ לאברהם שהוא התורה והמצות והעוה"ב זהו תכלית ההמשכה מחסד דלגאו חיי הנשמות. ובבחי' זו לא שייך שינויים ח"ו כלל. ע"כ לא הי' לו לאברהם לומר במה אדע. כי הוא נמשך מבחי' כי לא אדם הוא להנחם. ומזה יובן ענין האורים ותומים שארז"ל ספ"ז דיומא דע"ג ב' אורים שמאירים את דבריהם ותומים שמשלימים את דבריהם פי' שאין גזרתם חוזרת כי נמשך בהם מבחי' אני הוי' לא שניתי. וז"ש רש"י בחומש ר"פ וארא ע"פ ושמי הוי' לא נודעתי. לא נכרתי להם במדת אמתות שלי שהרי הבטחתי ולא קיימתי. נשמע מזה שלא יהי' שום שינוי נמשך משם הוי' והיינו כמ"ש אני הוי' לא שניתי והטעם כנ"ל. וז"ש שלח אורך ואמתך שצ"ל אורך וגם אמתך מדת אמיתות שלו ית' כמובן מד' רש"י הנ"ל:

ידוע תדע. ברבות פמ"ג דמ"ז ג' כל יין שבתורה עושה רושם כו' שמשם קרא עליו ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה. פמ"ד דמ"ט ב' ידוע שאני משעבדן תדע שאני גואלן וע"ש מענין דן אנכי. פנ"ג כ"ט ב' ובשעה שאמ"ל ועבדום וענו אותם ההוא אמר ולא יעשה. מזה מובן שהעונש נמשך מבחי' ז"א הנק' אדם. אך שהוא עבור אומרו במה אדע שהי' הפגם בבחי' כי לא אדם הוא אלא דכולא חד. וישב פפ"ד ל"ח ב' וישלחהו מעמק חברון הלך להשלים אותה העלה העמוקה שנתן הקב"ה בינו ובין חבר הנאה שהי' קבור בחברון ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה. וכן איתא בגמ' פ"ק דסוטה די"א א'. רק שלא נזכר שם דחברון ג"כ לשון חבר נאה כו'. וי"ל דאברהם נק' חבר ע"ש שחיבר את באי העולם להקב"ה והקריא שמו בפי כל. שלכן נק' אחות שאיחה את כל באי העולם דהיינו ג"כ לשון חיבור וכמ"ש ברבות ר"פ לך לך. ועש"ז נק' כנס"י אחותי. ועיקר חיבור זה הוא הנק' יחוד קבה"ו וכמ"ש בזהר גבי דוד שלכן מלך תחלה בחברון שבע שנים לחבר מדת מל' לאבות כו'. וא"כ פי' מעמק חברון להשלים אותה עלה העמוקה של ענין חיבור ויחוד הנ"ל דהיינו להיות דירה בתחתונים. וענין עמוקה יובן עפמ"ש בזח"ב ס"פ תצוה קפ"ז סע"א ע"פ הוא גלי עמיקתא כו' דאי לאו חשוכא לא יתגליין עמיקין כו' כך ע"י החשך דגלות מצרים נמשך להיות מגלה עמוקות שהוא ענין נותן תורה שנק' מאד עמקו מחשבותיך. פ' שמות פ' ג' קכ"א א' ועתה הנה צעקת בנ"י באה אלי. עד עתה לא באה צעקתם לפני שלא הגיע הקץ שאמרתי לאברהם ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה. ס"פ שמות ואם בשביל כו' במה אדע כו' ידוע תדע כו'. פ' משפטים פ"ל קנ"ו ג' נתן קטגוריקי לאברהם שנאמר ידוע תדע כו'. ושם סוף דף הנ"ל והיינו נושא פנים שכן מצינו באברהם שעמד בעשר נסיונות ולא נשא פנים שאמר ידוע תדע כו' ע"ש בידי משה שאעפ"י שעמד בעשר נסיונות לא נשא לו פנים על אומרו במה אדע. והדר אומר המדרש שאפי' הי' הקב"ה רוצה לשאת לו פנים אלא הוא עצמו ביקש שישמור המשפט כו'. מכל הנ"ל מובן כח המשפט ששרשו מז"א. ויש להעיר ממ"ש במ"א בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה שענין מ"ע נמשכים מרב חסד ושער רישי' כעמר נקא. אבל הל"ת וד"ס נמשכים מז"א קווצותיו תלתלים שחורות כעורב בחי' גבורות. אך באמת עי"ז הגבורות דשחורות כעורב לדחות ולברר ג"ק שלמטה מנוגה נמשך התגלות אור א"ס למעלה מבחי' הגילוי דשער רישי' כעמר נקא. היינו מבחי' שלמעלה מבחי' שערות כ"א גילוי עצמיות כו'. ועד"ז יובן עם היות שהי' נושא לו פנים ע"י י"ג מדה"ר דע"ק הי' נמשך הגילוי רק מבחי' ושער רישי' כעמר נקא. אבל ע"י המשפט וגבורות דז"א ששרשו מגבורה דע"י נמשך דוקא גילוי העצמיות. וזהו ענין מגלה עמוקות מני חשך דוקא. ומכ"ז יובן ג"כ ענין מעמק חברון מעמק דוקא. וזהו ג"כ מ"ש ברבות סדר שמיני פי"א קע"ז אימתי נתברר על עסקיו כו' במה אדע כו' ידוע תדע שהוא לשון בירור דהיינו שעי"ז המשפט נעשה הבירור להיות מגלה עמוקות מני חשך. וע' עוד ברבות נשא פ"ע רל"ב ג' ע"פ אבר בעמק המלך בשמואל ב' סי' י"ח י"ח בעלה עמוקה של מלכו של עולם. רבות

חקת פי"ע רע"ד ג' ע"פ וישלח משה כו' אתה ידעת פ' חקת כ' י"ד כשאמר הקב"ה ידוע תדע כו' משל לשני אחין שיצא שטר חוב על זקניהם כו'. ענין שטר י"ל מלשון שוטר ומלשון אם תשים משטרו בארץ איוב סי' ל"ח ל"ג. גזרתו וחקו. כמארז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל. ועד"ז הוא ענין שטר חוב הנ"ל. אך שטר הוא תרגום של בספר בירמי' סי' ל"ב יו"ד י"א. ועד"ז יובן למעלה ענין ג' ספרים נפתחים בר"ה. ובזה"ב בשלח כ"ו א' ענין ספר מלחמות שהיא המל' וממנה נמשך ג"כ ענין שטר חוב. וכן שוטר הוא במל' כמ"ש במ"א ע"פ שופטים ושוטרים. בפ' מסעי רפ"ד ג' אמר לו ידוע תדע כו' ארבע מאות שנה כו' ולא עשו אלא מאתים ועשר שנים כו' אבל ברעה ההוא אמר ולא יעשה כו'. וע' בשה"ש רבה בפסוק קול דודי הנה זה בא מדלג שדילג מן ת' למאתים ועשר. ודילוג זה הוא ע"י המשכה שלמעלה מהשתלשלות כנודע מענין מדלג:

ויקח לו את כל אלה. לפי' הראשון דלעיל דעגלה משולשת קאי על קרבנות איתא ברבות כאן ובויקרא רבה פ' ג' דאת כל אלה היינו עשירית האיפה. נאמר כאן אלה ונאמר להלן ויקרא ב' ח' והבאת את המנחה אשר יעשה מאלה לה'. ולפי' הב' דעגלה משולשת קאי על בבל פליגי ריה"ו ור' נחמי' הפי' כל אלה ריה"ו אומר שרי עכומ"ז הראה לו ור"נ אומר שרי ישראל הראה לו. והענין דריה"ו יובן עם מ"ש זה"א ויחי רכ"ז ב' בענין מי אלה. ובפ' פקודי דרל"ו ב'. וענין אלה לפי' ר"נ יובן עפמ"ש זה"א ד"ב ע"א בענין מי ברא אלה:

ויבתר אותם. הנה כתיב עד שיפוח היום כו' על הרי בתר. ופרש"י לשון חלוקה והפלגה. וע' ברבות שם. ובזה"א ויצא קנ"ח א' איתא וכל הני אקרון הרי בשמים. מכאן ולתתא אקרון הרי בתר דכתיב ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים טורי דפרודא. וכ"ה בפ' בראשית דכ"ט ע"ב כד"א ישקו כל חיתו שדי וגו' ואלין אקרון הרי בתר טורי דפרודא. ובפ' חקת דקפ"א א' לבתר ישקו כל חיתו שדי היינו דכתיב ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים. ופי' במק"מ שם בשם הרח"ו שהם ד' חיות שבילי' שהם מט"ע הנק' שדי. ובפרדס בער"כ ערך הרי בשמים נק' כל שם קצוות עליונות מטעם כי הם מתבשמים כל אחד מחבירו. והשם בתולות אחריה נק' הרי בתר מטעם כי משם ולמטה יפרד והם טורי דפרודא עכ"ל. ובתולות אחריה רעותיה מבואר בפ' פקודי דרל"ח ע"א. שהם ג"כ ד' היות שתחת המל'. ובפ' ויקהל דקל"ז ע"ב וע"ש בפה"ז. ובמא"א אות ב' סמ"ד כ' שהם ההיכלות שבבריאה או המדורין שבילי'. ועמ"ש מענין ההיכלות שהם מעלימים ומסתירים ונק' עלמין ולכן נק' ג"כ עלמות וא"ש שהם נק' טורי דפרודא. ובאות ה' ס"ז כ' הרי בתר נק' ההיכלות טורי דפרודא כי בבריאה לאו איהו וגרמוהי חד בהון עכ"ל. ואפ"ל שזהו ג"כ ענין ביתר וירושלים. כי ירושלים מל' דאצי' וביתר מבחי' היכלות דבריאה שהן כמו בנות ירושלים. וכ"מ ברבות בשה"ש גבי הרי בתר דביתר מלשון בתר. דהנה כתיב עד שיפוח היום ונסו הצללים סב דמה לך דודי לצבי או לעופר האילים על הרי בתר בשה"ש ססי' ב' ופירשו ברבות שם עד שאכנים פיהם כו' על הרי בתר בזכות

התגלות

התגלי שהתגיתי עם אברהם אביכם בין הבתרים. וע' בילקוט שם בשם התנחומא ושם פי' שב דמה לך דודי שהקב"ה מסבב מדה"ד למדה"ר וממהר את הגאולה כצבי וכאיל. והענין דהנה ארז"ל גלו לאדום שכינה עמהם וכמ"ש ושמתי כסאי בעילם כו' בירמי' ססי' מ"ט. ובירושלמי פ"ק דתענית סוף ה"א אמרו תני רשב"י בכל מקום שגלו ישראל גלתה השכינה עמהם כו' גלו למדי כו' ושמתי כסאי בעילם כו'. וכ"ה ברבות סדר בא פט"ו באמצע הפרשה דקל"א ב' ד"א ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר מה הקב"ה עושה במצרים כו' ע"ש ובפ' נשא ספ"ז רכ"ד ד' ובאיכה ס"פ קראתי למאהבי. וע' עוד ברבות באסתר ס"פ ויהי בימי אחשורוש ובגמ' פ"ק דמגלה ד"י סע"ב מענין ושמתי כסאי בעילם והיינו כמ"ש בשושן הבירה אשר בעילם המדינה. וא"כ הי' בזמן אחשורוש התלבשות השכינה בשושן הבירה לפי שכנ"י קבלו השפע ע"י אותו השר של מדי. וזהו ענין שושן מלשון שושן עימק היומה. שהוא בחי' כשושנה בין החוחים. והנה בשושנה יש תליסר עלין דסחרין לשושנה כמ"ש בזהר ר"פ בראשית ע"פ כשושנה כו' ע"ש ובפ' פינחס דרל"ג ע"ב ע"פ למנצח על שושן עדות. תהלים רסי' סמ"ך. והשושנה אדומה בעלם אך ע"י האש מתלבנת וכמ"ש בזהר ס"פ שמות ד"ך ע"ב שהוא רמז על גלות השכינה והיינו שע"י גלות מדי נתבררו כנ"י וכמ"ש אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו. ונקראת היומה לשון תוקף להגן עליהם מן החיצונים וכמ"ש בזהר ר"פ תרומה קכ"ו ב' היומה תקיפא לאגנא על כולא כו' ונטלא חילא מעלמא עילאה. וכך שושנה שבין החוחים מקבלת משושנה עילאה בחי' רעיתי. וע' בפ' כי תשא קפ"ע ב' ובפי' הרמ"ז שם ועמ"ש בד"ה ואני אראה בשוקי. והנה כדי שיומשך ההמשכה וההשפעה מהקב"ה לכנ"י בחי' שכינה בהיותה בעילם המדינה שהוא בחי' ירידה גדולה ועצומה מאד כמו מאיגרא רמה לבירא עמיקתא כי הלא ידוע דא"ס ב"ה למעלה מכל ההשתלשלות דאבי"ע כו' וכולא קמי' כלא כו'. וגם מה שנק' בשם סובב וממלא ג"כ הוא דרך ירידה והמשכה בעלמא כידוע. וא"כ איך ירד האור כ"כ להתלבש בעומק הירידה בתחתית כל ההשתלשלות שהן עולמות כפרדים שנק' טורי דפרודא וכמ"ש ומשם יפרד כו' דהיינו בע' שרים דנוגה. אך הענין הוא דבאמת א"א שיהי' ירידה כזאת בדרך השתלשלות מעילה לעלול במדרגה מאחר שאין ערוך כלל וכלל כנ"ל כ"א בדרך דילוג גדול שלא בהדרגה כלל וזהו דמה לך דודי לצבי כו' פי' עד"מ הצבי שמרוצתו במהירות ודילוג גדול שלא בהדרגה כלל כך עד"מ בחי' ירידת אור אלקי להיות בגלות עם ישראל וכמ"ש ושמתי כסאי בעילם או כמ"ש אנכי ארד עמך מצרימה וכיוצא. ומכ"ש ההמשכה מבחי' קוב"ה שוכ"ע בחי' דודי מה שנמשך ויורד לבחי' שכינה אף גם בהיותה בין החוחים וכמ"ש בזהר בפ' בחקתי קט"ו ב' ע"פ ואף גם זאת כו' לכלתם כתיב ע"ש הנה הוא בא בבחי' מרוצה ודילוג גדול עדמ"ש הנה זה בא מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות כו' שלא בבחי' השתלשלות שלא בהדרגה מטעם הנ"ל לפי שירידת האור הנה הוא בא בטורי דפרודא שהן תחתית כל ההשתלשלות שאין בחי' ערך כלל שיוכל להיות המשכה גילוי אלקות שם בהדרגה אלא רק מצד בחי' הדילוג הגדול כמו הצבי שמדלג

על ההרים ויוכל לדלג מהר גבוה לעמק גדול בדליגה א' כו' כך בחי' ירידת אור א"ס להיות נמשך בשכינת עוזו ית' המתלבשת בע' שרים שהוא כערך הדילוג מאיגרא רמה לבירא עמיקתא כנ"ל. וזהו על הרי בתר פי' מלשון ויבתר אותם בתוך כו' שהוא לשון כריתה והבדלה כידוע. כך בחי' טורי דפרודא הנ"ל כק' הרי בתר שנבדלו ונפרדו בבחי' יש ודבר בפ"ע וכמארז"ל שהפרידן מאהדותו כו' וכדי שיהי' התלבשות אלקות על הרי בתר אז הוא דומה לצבי לפי שצ"ל בדילוג ומרולה כנ"ל וזהו דמה לך דודי לצבי על הרי בתר פי' כשהוא צריך לירד ולהתלבש דוקא בהרי בתר שנק' טורי דפרודא (וזהו כענין הנז' ברבות ויהי פל"ע בענין הרים גבנונים ועמ"ש מזה סד"ה שובה ישראל שע"ז נאמר ג"כ ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים והיתה ברבות סדר בראשית פ' י"ו אלו ד' מלכיות פישון זו בבל כו'. והגם כי בזה"א פ' וילא קנ"ה פי' דארבעה ראשים הם ד' חיות המרכבה כדלעיל היינו שלגבי אצי' דאיהו וגרמוהי חד נק' עולם הבריאה עולם הפירוד וזהו וכנפיהם פרודות עמ"ש מזה בד"ה וספרתם לכם גבי חג השבועות והיינו שמם הוא בחי' יש ונפרד. אבל עכ"ז הרי שם ביטול היש וכמאמר השבעים כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבינו אלא אחד. ועמ"ש מזה בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק. אך כמו שנה"ב נמשכה ע"י ריבוי ההשתלשלות מבחי' פני שור שבמרכבה כך מבחי' ד' חיות שבבריאה נמשכו ע"י רבוי השתלשלות מבחי' שמרי האופנים בחי' טורי דפרודא ממש. וכענין מ"ש בלוט לשון הפרד ויפרדו איש מעל אחיו אחרי הפרד לוט מעמו. וברבות פ' לך לך פמ"א פירשו לשון כסוס כפרד. וע"ש דלשון פרד הוא פירוד יותר מלשון הבדלה וכמ"ש לתאוה יבקש נפרד במשלי סי' י"ח א' וכן בהפרידו בני אדם ר"פ האזינו דקאי על דור הפלגה. ועמ"ש מענין לארבעה ראשים בת"א פ' וארא בד"ה ויאמר כו' קח את מטך כו'. ועמ"ש בד"ה ויקחו אליך פרה מענין זה איך בעיקר בחי' הפירוד הוא למטה מטה. ולכן כשצריך להיות נמשך בחי' דודי על הרי בתר לפקוד שכינת עוזו) כק' ודמה לך דודי לצבי וע' מענין צבי במאורי אור אות צ' ס"ה ובפ' בראשית דמ"ע ע"א ובפ' אחרי דס"ח ע"ח. או לעופר האילים הנה עופר האילים הוא איל בחור שמדולתו ביותר במהירות עלומה מהאיל הזקן כנודע. והנה בזמן מ"ת כתי' ג"כ וירד ה' על הר סיני שהי' אז ג"כ בחי' ירידה בבחי' דילוג גדול שלא בהדרגה לשכון על הר סיני גשמי להגלות באש בקולות וברקים כמ"ש וכל העם רואים את הקולות כו'. אך הנה מ"ת אין זו ירידה ודילוג גדול כ"כ כמו בחי' הדילוג הגדול של התלבשות אלקות בבחי' גלות השכינה כנ"ל. בשגם כי הרי בתר לפמש"ל שהם טורי דפרודא ממש הנק' הרים גבנונים הרי הם למטה הרבה במדרגה מבחי' ומדרגת הר סיני שלכן לא ניתנה עליהם התורה כמ"ש על תבור וכרמל למה תרלדון הרים גבנונים ההר חמד אלקים לשבתו כו' ועמ"ש ע"פ והר סיני עשן ר"ת עולם שנה נפש שנכללו בבחי' ביטול אליו ית' וזהו דוקא מבחי' הר סיני משא"כ בחי' הרים גבנונים שהם בחי' לתאוה יבקש נפרד כנ"ל. וע"כ הירידה על הרי בתר הוא ירידה גדולה יותר לאין שיעור מענין וירד ה' על הר סיני. ולכן בהר סיני נאמר כי תרכב על סוסיך שהסוס

את"פ

הע"פ שהוא רץ במרוצה גדולה עכ"ז אינו רץ כ"כ במהירות עצומה כמו לצבי ועופר האילים. והנה סוסים היינו בחי' אותיות התורה והיינו עד"מ הסוס שאדם רוכב עליו שמוליכו בבחי' מרוצה מה שלא הי' כן ביכולת האדם בעצמו כך עד"מ בחי' האותיות עליונים שנמשלו לסוסים הביאו והמשיכו לבחי' גילוי אלקות שלא בהדרגה למטה אלא בבחי' מרוצה ודילוג גדול כמשל מרוצת הסוסים. וז"ש קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים כו' שמדבר בזמן מ"ת כנודע. ועמ"ש מזה בד"ה אני ישנה ולבי ער בענין האותיות שאלוני ובה"א פ' בשלח בד"ה ויאמר משה אכלוהו היום ובד"ה לסוסתי ברכבי. וגם לעתיד כתיב ביום ההוא יהי' על מצלות הסוס קדש להוי' והרז"ל כל מה שהסוס רץ ומיצל כו'. אך הנה אנו רואים שמרוצת עופר האילים הוא במהירות עצומה בכפלי כפליים ממרוצת הסוס שהרי על הסוס יוכל אדם לרכוב ולישב עליו בשעה שהוא רץ אבל על עופר האילים לא יוכל אדם לרכוב עליו ולישב עליו בשעת מרוצתו לעולם וגודל המהירות בדילוגים עצומים כו'. וכך יובן עד"מ למעלה דבכאן שנאמר דומה דודי לצבי או לעופר האילים הכונה שהוא בא בבחי' דילוג גדול ועצום מאד שלא הי' כמוהו בזמן מ"ת. והיינו כי הסוס הוא מרכבה לבחי' אדם העליון הנק' מלכא והמרכבה שלו הוא בחי' סוסיך בחי' אותיות התורה וע' מזה ברע"מ ר"פ כי תצא ובפי' הרמ"ז שם ועמ"ש בשה"ש ע"פ לסוסתי. אבל הדילוג לבחי' הרי בתר נמשך מלמעלה יותר מבחי' ז"א הנק' אדם וכמ"ש בת"א גבי פורים בד"ה כי אברהם לא ידענו בענין כי נפלתי קמתי. וזהו ענין סוב דמה לך דודי. ופי' האלשיך בפמ"ג על שה"ש כי אתה אלקי האלקים ואין סוף לרחמים שלך כי אתה מקור הרחמים וזהו ודמה לך שתהא מדמה כפי מהופך שאתה בעל הרחמים עכ"ל. והיינו שבכ"י אומרת כן לז"א שיהי' דמה לך לבחי' מהותו ועצמותו ית' בחי' ע"ק. ומשם יומשך להיות לצבי כו' על הרי בתר כנ"ל. וגם כאמרם מה צבי זה בשעה שהוא ישן עינו אחת פתוחה ועינו אחת קמוצה כך אפי' בשעה שאין ישראל עושין רצונו של הקב"ה הוא מביט עליהם בעינו אחת עכ"פ כמ"ש עין ה' אל יראיו כו' והיינו להיות נמשך מבחי' עינא פקיחא דלא נאים להיות מתלבש עכ"פ ההשגחה ע"ד נסים דאסתר שמתלבש בלבוש שזהו נק' בעינו אחת כו'. וזהו ישראל בעת בה' דקאי על ישראל דלעילא בחי' ז"א. בעת מלשון ועת את הבית. לשון דיבוק שיתדבק לה' אור א"ס ב"ה עצמו. להיות ודמה לך. וזהו סוב בחי' סוכ"ע:

ב **והנה** כ"ז הוא בבחי' ירידת אור והמשכתו מלמעלה למטה שיורד ומתלבש בסוד גלות השכינה כמו אנכי ארד עמך מצרימה כו' שנמשל לצבי או לעופר האילים כו' מטעם הנ"ל. והנה כמ"כ ממש בבחי' העלי' שעולה מהתלבשות ההסתר הזה עולה ג"כ בבחי' מרוצה גדולה שלא בהדרגה כלל כמו עד"מ הצבי או עופר האילים שרץ במרוצה גדולה מנמוך לגבוה כמו מגבוה לנמוך כי הדילוג והמרוצה כח א' הוא בין שידלג וירוץ בעמק נהר או מעמק להר הכל תלוי במהירות בלבד והיא הקלות אשר ברגלים וכמו בעשהאל שנאמר בו ועשהאל קל ברגליו כאחד הצביי' בשמואל ב' סי' ב'. וכמ"כ יובן עד"מ למעלה בבחי' העלי' מן הגלות שבחי' העלאה

זו מלמטה למעלה דומה ממש כמו עד"מ הצבי שרץ מן העמק אל גובה ההר בדילוג ומרוצה גדולה כך כתיב ברח דודי ודמה לך לצבי או לעופר האילים על הרי בשמים פי' ברח במרוצה גדולה והוא בחי' העלאה מן התלבשות הגלות הנ"ל וכמ"ש ואנכי אעלך גם עלה בגלות מצרים וביציאה שהוא בבחי' מרוצה ודילוג גדול כ"כ שלא בדרך עו"ע בהדרגה מטעם הנ"ל בבחי' הירידה. וע' במד"ר בשה"ש ע"פ לא ידעתי נפשי. וכמ"ש באדר"ז דרפ"ח ע"ב רישא דלאו רישא ולא ידע ולא אתיידע מה דהוי ברישא דא כו' ועל האי אקרי ברח אל מקומך. ועד"ז נאמר ברח דודי כו' לך לפי שהעלי' שלא בהדרגה. וזהו ענין שנאמר ביעקב ברח לך אל לבן אחי כי יעקב באצי' שם יש לעומת זה ז"ה דקליפה עשו. אבל אל לבן הוא לובן העליון בחי' ושער רישי' כעמר נקא שם אין לעומת זה. ונק' זה בשם בריחה לפי שבורח מן השתלשלות העולמות אשר שם יש טוב ונגד זה רע לבחי' שלמעלה מגדר ההשתלשלות. א"כ הוא כמו בורח מן הנהגת השתלשלות החיצוניות שהורגלו עד עכשיו לקבל משם חיות ויניקה כו' ועכשיו בורח מהן לבחי' שאין להם אחיזה שם. גם י"ל ברח מלשון והבריח התיכון כו' מבריח מן הקצה אל הקצה שהוא ענין תפארת עולה עד הכתר. והיינו ברח דודי כו' לך. וברכות ברח דודי מעובדי כוכבים והדבק בהן בישראל והיינו ע"ד הנ"ל. וזהו שבתחלה אמר בבחי' הירידה מלמעלה למטה סוב דמה לך דודי לצבי או לעופר על הרי בתר דוקא ואח"כ בבחי' ההעלאה ממטה למעלה אמר ודמה לך לצבי או לעופר כו' על הרי בשמים דוקא פי' על הרי בשמים עד"מ שיש הרים הגבוהים מאד ששם גדלים עצי בשמים המשיבים את הנפש כידוע בבחי' הריח שהוא המשיב את הנפש מפני עולם התענוג שמתענג בו הנפש כו' וכל זה דמיון למעלה בבחי' ג"ר כח"ב דאצי' שנק' הרי בשמים ע"ש בחי' פנימית עונג העליון שבה ומתלבש בבחי' ריח הבשמים. ועמ"ש בביאור ע"פ באתי לגני בענין אריתי מורי עם בשמי ומ"ש בד"ה אלה מסעי בענין ירדן ירחו ובד"ה וישלח יהושע מרגלים כו' ואת יריחו. וזהו ענין שנאמר במשיח והריחו ביראת ה' והיינו בחי' ומדרגה דכח"ב שהארת אור א"ס מאיר בגילוי היותר עליון מכל ההשתלשלות וכידוע וה"ז בחי' עלי' גדולה לכנ"י ושכינה עמהם שיתעלו בעילוי דג"ר כמ"ש ברח דודי כו' לך על הרי בשמים וכמו שאמר ששה חדשים בשמן המור וששה חדשים בבשמים ובתמרוקי הנשים פי' בשמן המור הוא בחי' התענוג המלובש בחכמה שנק' שמן משחת קדש כידוע ובשמים שהם ריח לבד בלתי התלבשותו בשמן שהוא חכמה שהשמן ראוי לאכילה ג"כ משא"כ הריח עצמו שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף היינו בחי' עצמיות התענוג מה שאינו מלובש בחכמה עדיין ועמ"ש בד"ה זאת חנוכת המזבח מענין שמן וקטרת. וזהו ששה חדשים בבשמים כו'. וכך יובן בבחי' הרי בשמים למעלה שהוא בחי' פנימית עונג העליון ולשם העלאת השכינה מן הגלות וההסתר כמו מן העמק לגובה ההר היותר נעלה כו' שהוא בדרך דילוג שלא ע"פ הדרגה כלל וכענין מ"ש בד"ה כנשר יעיר בפי' ישאהו על אברתו למעלה מבחי' רמ"ח איברין דמלכא שע"י קיום המצות כי ע"י הגלות יזכו לבחי' תשובה כמ"ש ושב ה' את שבותך כו' עיין ברכות נבא ספ"ז הנזכר לעיל. ובמקום

שבע"ת

שבע"ת עומדים כו' לפי שמבררים מבחי' עומק רע שהם ג"ק שלמטה מטה מנוגה ועי"ז יתעלו בעומק טוב בחי' כתר עליון מה שלמעלה מהחכמה דאורייתא מחכ' נפקת. וזהו ענין סוב כו' על הרי בשמים בחי' ריח. שהוא ע"י התשובה כמ"ש בד"ה ראה ריח בני כענין ריח בגדיו ריח בוגדיו. ועלי' זו בבחי' מקיף עליון נמשך דוקא ע"י הירידה בתחלה על הרי בתר. וזהו ענין ישאהו על אברתו כנ"ל. וזהו ענין תור וגוזל הנאמר כאן בברית בין הבתרים כמ"ש על גוזליו ירחף כו' ישאהו על אברתו. וזהו ג"כ ענין המדרש אגדה שהביא רש"י בשופטים רסי' ה' בענין תבור וכרמל כאמר בסיני אנכי ובתבור נאמר אנכי אנכי ב"פ נאמר בסיני הוי' אלקיך ובכרמל אמור כפול ה' הוא האלקים ה' הוא האלקים. כי סיני מורה על צדיקים. ותבור וכרמל הם בחי' הרי בתר. אך ע"י התשובה יזכו שבמקום שבע"ת עומדים והיינו אנכי אנכי בחי' ע"י וא"א כו' וכמ"ש מזה סד"ה שובה ישראל. וזהו ענין על הרי בשמים שהם ע"י וא"א. וזהו שרמזו רז"ל ע"פ בעתה אחישנה בישעי' ססי' סמ"ך זכו אחישנה לא זכו בעתה. פי' כמ"ש בגמ' סנהדרין צ"ח א' זכו אזי יעלו מן הגלות בבחי' מרוצה ודילוג גדול מלמטה למעלה עד רום המעלות והיינו אחישנה ל' מהירות גדולה כנודע לפי שצריך לזה בחי' מהירות עצומה כמ"ש ברח דודי כו' לך וכנ"ל אז העלי' זאת היא בתכלית העילוי כמ"ש אעלך גם עלה וכמ"ש לעתיד בגמר שעבוד כל הגלות הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד שהוא בחי' פנימי' ע"י כנודע וד"ל. אך לא זכו בעתה פי' בהדרגה שלא בדילוג עד שיעלו בסדר והדרגה צריך אריכות זמן עמ"ש בת"א סד"ה וידבר אלקים כו' וארא. ועמ"ש עוד מענין זכו אחישנה בת"א גבי פורים בד"ה לבסומי בפוריא גבי מהר קח את הלבוש. ולבאר הדברים איך ע"י הירידה על הרי בתר נמשך אח"כ העלי' על הרי בשמים. יש להקדים מארז"ל ע"פ וזרעתיה לי בארץ לא גלו ישראל לבין עו"כ אלא כדי להוסיף עליהן כו' והקושיא ידוע כלום אדם זורע קב אלא להוציא כמה כורין כו' ואנו רואים שאינו נמצא גרים בישראל אלא א' מריבוא ועוד דאדרבה ארז"ל קשים גרים לישראל כספחת. אך הענין הוא דפי' גרים הללו היינו בחי' הניצוצות שנפלו מעולם התהו. דהנה כתיב יצב גבולות עמים למספר בנ"י שהן ע' שרים לנגד ע' נפש דיעקב וכל שר ושר יש לו שרש עליון עד רום המעלות דהיינו עד בחי' ז"ת דתהו שהן הנק' ז' מלכים קדמאין ולפי שכאו"א כלול מיו"ד לכך הן במספר ע' שרים למטה (ועמ"ש בד"ה וכל בניך בענין ע' תלויה דתיבת יכרסמנה חזיר מיער) וכמ"ש ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלוך מלך לבנ"י שהם בבחי' התיקון כידוע ומבואר במ"א. והנה כתיב בכאו"א מהז' מלכים וימלוך וימת ואמרו בזהר מאן דנפיל מדרגי' אקרי מית כו' והיינו ענין ובחי' שבה"כ שנשברו ונפלו עמהם רפ"ח ניצוצי' בעולם הבריאה כו' וכמ"ש בע"ח. וא"כ הרי בע"ש דנוגה דבי"ע נתלבש בהן מבחי' רפ"ח ניצוצי' דתהו ע"י בחי' השבירה וזהו פי' וימלוך וימת כו'. וענין תחה"מ היינו בחי' העלאת הניצוצות שנפלו למטה בבחי' מיתה בע"ש ונקראים בשם מתים והתחי' שלהם היינו ע"י ישראל להיותם בבחי' התיקון שמתקן ומברר לבחי' התהו כנודע. אך כיצד יוכלו ישראל להעלותם ולהביאם לשרשם. הנה

זהו ע"י שישראל משועבדי' תחת הע' שרים. דהנה ידוע שכל שפע דלה"מ שבאותה המדינה שתחת ממשלת השר ההוא כשפע הכל ע"י התלבשות באותו השר כמאמר אין לך עשב למטה שאין לו מזל מלמעלה והמזלות מקבלים מן השרים ולכן יש חילוק בין מדינה למדינה בלחמים ופירות הגדלים שם והיינו לפי בחי' שרי המדינות שלמעלה ולכן יש חילוק בארצותם למטה בגידול פירות ותבואות שבמדינה זו גדלים גפנים ובזו תאנים ובזו חטים. והנה כאשר איש הישראלי אוכל מזון ומאכל שנשפע ע"י אותו השר ומתלבש בלבוש שגדל שם וכל צרכי שפע דלה"מ אשר שם ואח"כ הרי הוא בכח מאכל זה מתפלל בכונה שמוסר נפשו באחד כו' והרי עי"ז הוא מעלה לבחי' הניצוץ אלקי השורה בכח מאכל ההוא שהי' תחת אותו יניקת השר ההוא של עובדי גילולים ומעלהו ומכניסו תחת כנפי השכינה כמו הגר ממש שנכנס מטומאה לקדושה תחת כנפי השכינה כו' וכמ"כ בכל דל"ה פרטי' הנה מעלה לבחי' הניצוצי' דתהו שמלובשים בהם ונמצא עושין ישראל בחי' גרים רבים אחד בכל יום ויום שהן תחת הע"ש. וזהו שרמזו רז"ל שלא גלו ישראל לבין עו"ג אלא להוסיף עליהם כו' שהוא בחי' ריבוי העלאות הניצוצי' כנ"ל וכמ"ש במ"א ע"פ ואעשך לגוי גדול שם בגלות דוקא ומטעם הנ"ל. וכ"ז מרומז בשמו"ע בברכת אתה גבור לעולם אד' מחי' מתים אתה פי' שזהו ג"כ ענין תחה"מ שיש בכ"י ע"י ישראל שמעלין ניצוצי' ה"ז שמחי' אותן מבחי' המיתה שלהן כי תחלה כמו שהן היו מלובשים בגשמי' דל"ה שבנוגה נקראו בשם מתים וכמ"ש וימלוך וימת כנ"ל והתחי' שלהן היינו ע"י ישראל כשמתפללים ומוסרים נפשם באחד באלו יוכללו גם הם עמהן באחד ויחיו מן בחי' המיתה כו' וזהו פי' מחי' מתים אתה. והיינו ע"י אתה גבור לעולם אד'. שכדי להיות בחי' אד' הוא בחי' מלכותו ית' הנה אשתמודע אדון על כולא הוא ע"י בחי' גבור שהוא בחי' ירידות המדרגות שלא בדרך הדרגה מעילה לעילה אלא בבחי' דילוג וקפילה שירדה השכינה להתלבש בשרים של עו"כ ונק' בחי' זו בשם גבורה כי הגבור יכול לרוץ מהר ע"י ריבוי כח וגבורה וכמ"ש כגבור לרוץ אורח כו' וכעובדא דבר דרומא דהוה קפוץ מילא פ"ה דגיטין דכ"ז ע"א. וכ"ז הדילוג והקפילה הוא כדי להיות מחי' מתים הם הניצוצים שנפלו מעולם התהו. ור"ת אתה גבור לעולם אד' אגל"א שהוא ענין משכיל אל דל כמ"ש במ"א בדרוש כוונת המקוה. וזהו ענין ורב להושיע פי' אחר שאמר מחי' מתים כו' בא ליתן טעם לזה דלכאורה איך אפשר להעלות מאכל גשמי שיוכלל ויתאחד באחדות ה' ע"י מס"נ אחר שהמאכל מצד עצמו גשמי הוא וכנראה בחוש שהאדם יתגשם מן האכילה כי שרש המאכל מעה"ד טו"ר כו' כנודע הנה לזה אמר ורב להושיע. פי' בבחי' רב הוא יכול להושיע ולהעלות גם המאכל וכיוצא. דהנה אמרו כל רב מבבל ורבי מא"י כו'. ולהבין רמז זה המאמר הנה יש להקדים בפי' רב כי הנה לשון רב הוא ענין הריבוי בודאי וכמו לגוי גדול עצום ורב כו' דהיינו כמו רוב עם שהן ריבוי החלקים וכמו רוב דברים שהן ריבוי אותיות שכ"ז ענין ההתחלקות וריבוי כו'. אך הנה מ"מ לשון רב הוא לשון יחיד שהרי לא אמר רבים שנאמר ג"כ על ריבוי הדברים אבל הוא לשון רבים משא"כ ל' רב שהוא לשון יחיד. והענין הוא

דגם שפי' רב הענין ריבוי האלקים ככ"ל אבל עכ"ז היינו שכל האלקים מתאחדים והיו לאחדים לאגודה א' וכענין מ"ש ע"פ והנה אנחנו מאלמים אלומים שעופים מהרבה שבולות נפרדים אלומה ואגודה אחת. וזהו שנאמר בעשו לשון רבים נפשות עשו ובשבעים נפש דיעקב אע"פ שהן שבעים נפש לשון יחיד ולא אמר נפשות לשון רבים לפי שהן מתאחדים כאלו הן נפש א' בלבד כו' להיותם בבחי' היחוד וכמ"כ בחי' רב הוא מורה בחי' היחוד גם שהוא ענין הריבוי ג"כ ככ"ל לכך אומר רב לשון יחיד (והוא כענין שפי' בזח"א ויחי דרמ"ז ע"א בפי' רבות בנות כו' ורברבין על כולא).

וזהו מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית כי הנה השתלשלות וריבוי הוא ע"י אותיות כי הנה בחכמה כח מ"ה עדיין הוא עלם ההשכלה ואין בה בחי' אותיות וע"י הקול מתחלקים האותיות והקול הוא עדיין קול פשוט בלתי התחלקות לצירופי אותיות רק בה' מוצאות הפה מתחלק הקול כמו אחה"ע מהגרון וגיכ"ק מהחיך כו' ונעשים צירופי אותיות הרבה מאד ושרש ההתחלקות נמשך מה"ג מנצפ"ך המפרידות הקול בה' מוצאות כמ"ש במ"א באריכות. וכך יובן למעלה שריבוי התהוות הנבראים הלא הוא רק ע"י בחי' צירופי אותיות הרבים שמתחלקים באותיות הדיבורים ביו"ד מאמרות וכל צירוף יש לו כח מיוחד להיות נברא פרטי עד דצירופי אותיות דשם אלקים היותר אחרונים מהוים דברים התחתונים כמו אותיות לחם מהוה הלחם וכיוצא.

וכ"ז מצד בחי' הריבוי וההתחלקות והוא הנק' בחי' גבורות ולמצומים שמחלקים האור ומצמצמים להיות צירופי אותיות פרטים כ"כ וזהו מה רבו מעשיך ועמ"ש מזה בת"א פ' וירא בד"ה וידבר אלקים כו' וארא. וריבוי רבבות ההתחלקות הוא בתי' ורב להושיע היינו בכדי להעלות מבחי' רה"ר טורי דפרודא לבחי' יחוד העליון ועמ"ש ע"פ תהלתו בקהל חסידים. ולאחר שנתבררו ועלו מבחי' רה"ר לבחי' הביטול נק' ורב לשון יחיד דפי' רב הוא ענין יחוד של הריבוי ועי"ז יוכל להושיע להעלות כל פרטי הגילוים גם אותן היותר אחרונים בהשתלשלות כמו המאכל הגשמי ששרשו בצירופי אותיות לחם גם הוא יתעלה ויוכלל באחדות ה' ע"י מס"נ ככ"ל גם שהוא גשמי לפי שהוא ורב להושיע להביא הכל אל בחי' היחוד כו' ולולא זה הי' הלחם מעמעם ומגשם עד שלא הי' יכול לומר אחד אחרי אכלו ממנו ועתה נהפוך הוא כמארז"ל דלא אכילנא בשרא דהודא כו'. וזהו ענין כל רב מבבל ורבי מא"י כו' דהנה בא"י הי' עדיין בחי' גילוי אלקות גם לאחר החורבן כמו בימי רבינו הקדוש וכיוצא וכמארז"ל ע"פ ותשבע ותותר בימי רבי כו' וע"כ הגם שהי' בחי' התחלקות וריבוי גדול בפיזור ופירוד ההיות בדל"ח שהיו משועבדים תחת השר ככ"ל בכל הצטרכותם כמאכל ולבוש וכיוצא ועכ"ז לא הי' בזה בחי' פירוד ח"ו כי כולם עלו וכללו באחדות ה' וביחוד האלקי ע"י תורתם ועבודתם לפי שבא"י מקום המוכן לגילוי יחוד כמ"ש עיני ה' אלקיך בה כו'. וזהו פי' רבי כלומר רב יו"ד שאע"פ שיש בחי' רבוי בהתחלקות צירופי אותיות רבים בדל"ח כו' אעפ"כ כולן באים בבחי' הביטול והיחוד והוא בחי' יו"ד שהוא המורה היחידות כמו אכלתי דברתי שמדבר בעדו בלשון יחיד אומר ביו"ד נוספת משא"כ כשאומר בלשון רבים אומר אכלנו וכיוצא וגם כאן פי'

רבוי בחי' הרבוי בא לכלל בחי' היחידות והוא בחי' הביטול באחד כנ"ל והיינו פי' רבי (כלומר הרב הוא שלי וכמו מורי ורבי והכל ענין א') משא"כ בבל בהיות ששם אין גלוי אלקות כ"כ כו' אלא אדרבה שם הוא בחי' הסתר פנים מאד כי בגלות האור אלקי בבחי' צמצום והסתלקות בבחי' שינה כמ"ש במ"א ולזה מתהוה בחי' הפירוד מריבוי התחלקות. אך אעפ"כ חוזר לבחי' היחוד כנ"ל. וע"כ אמרו כל רב מבבל בלא יו"ד נוספת. אך מ"מ בפי' רב יש בחי' היחוד ג"כ כנ"ל בפי' ורב להושיע. ובמק"א אות ריש ס"ו ורב סוד בינה וכשמאיר בה חכמה י' נק' רבי. ועמ"ש בסידור גבי בהמ"ז בד"ה להבין כו' פתח במזבח וסיים בשולחן דבירור השולחן הוא ע"י הבינה ושבמזבח ע"י החכמה כו' ועד"ז יובן ההפרש בין רב לרבי. גם י"ל ענין רב מבבל כמש"ל שבחי' ומשם יפרד התחלתו ברא הבריאה ד' חיות וכנפיהם פרודות ונק' ג"כ הרי בתר. אך באמת זהו קדושה גמורה ולשם העלאת הניצוצים מעורי דפרודא דק"כ כנודע מענין אדרי' דאכיל קרבנין כו' והחיות נושאות. וזהו ענין ורב להושיע כל רב מבבל ועמ"ש בד"ה וכל בניך בענין פי' ורב שלום. (הג"ה וע' בסידור שער הלולב בהביאור ע"פ אתם נצבים מבואר דהכריתת ברית בין הבתרים בשרשו הוא ענין התחלקות הכתר לב' האינין דהיינו עת"י וא"א והם ב' האין שהם דבר אחד ממש היינו בחי' כתר עליון. וא"כ לכאורה תמוה מהו ענין להרי בתר שהם עורי דפרודא וכמ"ל. אך י"ל דשייך היטיב כמ"ש בת"א בד"ה ויהי בשלח פרעה בענין ופרעה הקריב שעי"ז בירור ניצוצות דתהו ששרשם מאד נעלה כו' וזהו וזרעתיה לי בארץ כלום אדם זורע כור כו'. ומהעלאת מ"ן מהבירור דעורי דפרודא ע"ד צחוק עשה לי אלקים. מזה נמשך היחוד עליון דזו"נ עד שמגיע ג"כ חיבור ויחוד הב' הבחי' שבכתר כו'. ועמ"ש מזה ע"פ ביום ההוא כרת ה' את אברם ברית. והוא בפי' המלות הודו לה' קראו בשמו ע"פ אשר כרת את אברהם כו' עכ"ה). ומכל זה יובן ג"כ ענין המעשה דמגלת אסתר בימי אחשורוש שהוא בחי' התלבשות וירידת מלכותו ית' להיות ושמתי כסאי בעילם שהוא ע"י דילוג וקפיצה כעופר האילים ולא בסדר השתלשלות. וכן איתא במדרש שוחר טוב תהלים סי' כ"ב בענין אתה ה' אל תרחק אילותי לעזרתי חושה וכיון שראה דוד כן באיזה לשון היא קוראה להקב"ה אילותי סידר עליה מזמור על אילת השחר. ועוד שם אמר דוד למגלה למי שהוא קופץ כאיל ומאיר לעולם בשעת השינה. וע' זח"ג פ' אחרי ס"ח א'. וזהו ענין אתם לשון מהירות כמו וחש עתידות למו וכמו בעתה אחישנה. וכמו אילותי לעזרתי חושה שאמרה אסתר. וע' בגמ' בב"ב פי"ב קל"ג ב' שפירשו בעתה אחישנה בעת שנצרך יהיה וימהר לו הישועה ועד"ז הוא באסתר. וע' ברבות סדר בא ס"פ י"ח מענין בעתה אחישנה ע"ד הנ"ל. ועוד ברבות תולדות פס"ה ע"ב ד' גבי הנה נא לא ידעתי יום ובאיכה ע"פ עיני נגרה. וסוף שה"ש רבה. ובירושלמי פ"ק דתענית פירשו בעתה מלשון עתה היינו ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך ואין ועתה אלא לשון תשובה ועי"ז אחישנה. והיינו כמו התשובה היא בחילא יתיר בחי' דילוג וקפיצה כמ"כ יומשך עי"ז בחי' אחישנה שהוא הקפיצה שנמשך במהירות מלמעלה

מסדר ההשתלשלות כנ"ל. וזהו ג"כ פי' אהם ורש כי ורש חסר ו' הוא לשון עניות ולרש אין כל ורוש מלא לשון ראש. והוא ענין הירידה והעלי' שיש בבחי' מל', הירידה על הרי בתר הוא בבחי' עניות ורש אלא שהוא אהם ורש שהוא בבחי' דילוג וקפילה ונמשך לפס ג"כ בחי' סוב דמה לך דודי כו'. ורוש לשון ראש היינו כשתעלה למעלה מעלה אחר ירידה זו. ותכלית העלי' היא על הרי בשמים כנ"ל. וביאור הדברים היינו כמ"ש הפרדס שער האותיות הוא שער כ"ז פ"ג בענין רי"ש מלשון רוש ועושר אל תתן לי. והנה יש חילוק גדול בין דלי"ת לרי"ש עם היות שרמז שתי האותיות בא אל הדלות והעוני. אך כי הדלי"ת יש בה עוקץ והעוקץ הזה רמז אל היסוד כדפי' בפ"ז. אבל רי"ש אין בה עוקץ כלל לרמוז אל העניות יותר שאפי' היסוד אינו עמה אלא היא לבדה עכ"ל. ואפשר לומר שעד"ז הוא מה שבקרבן עולה ויורד נאמר בו בעשירות ובדלות ובדלי דלות בפ' ויקרא. כי עולה ויורד הוא בחי' מל' שיש בה עליות וירידות. ובחי' דלות זהו כשהיא בבחי' דלי"ת ובחי' דלי דלות זהו כשהיא בבחי' אות רי"ש בחי' ולרש אין כל. וע' בזהר פ' חקת דק"פ ע"ב רי"ש ודל"ת חד מלה הוא. והנה מדל"ת נעשה אח"כ ה"א שזה מורה על קבלתה השפע במילוי ועושר. אבל מבחי' רי"ש א"א שיהי' ה"א כי הה"א תמונתה דל"ת ויו"ד או דל"ת וא"ו. אך אפשר לומר כי אדרבה מבחי' רי"ש יכולים לעשות אות כ"ף כפופה או פשוטה. כי הכ"ף עגולה למעלה כמו רי"ש. כמו שאמרו שלא יעשו מכפי"ן ביתי"ן כו' והנה הכ"ף הוא בחי' כתר שלמעלה מן הבי"ת שהוא חכמה ומן הדל"ת יכולים לעשות בי"ת ג"כ אבל לא כ"ף. וזהו ענין יוהכ"פ כפורים כי פורים שבימי אחשורוש בחי' רוש דהיינו רי"ש זכו לפורים שהוא כענין יוהכ"פ כ"ף פורים כמ"ש בת"א סד"ה לבסומי בפוריא דרוש הראשון שזהו ענין הגורל ביוהכ"פ וכן בפורים. וזהו מה טוב חלקינו ומה נעים גורלינו. והטעם שהכ"ף נעשה מן הרי"ש כי לפי ערך הירידה למטה יותר כך הוא העלי' אח"כ וכנ"ל שע"י הירידה על הרי בתר שאזי הוא בחי' רי"ש עי"ז דוקא יהי' העלי' להרי בשמים. כי יתרון האור נמשך מן החשך דוקא. מגלה עמוקות מני חשך דוקא. וזהו ג"כ מעלת בעלי תשובה על צדיקים. שתשובה אינו דוקא על עבירות כ"א על הריחוק שהוא בבחי' רי"ש ודלי דלות מן המצות והתורה ואח"כ כששב בחילא יתיר מתעלה בבחי' כ"ף כמ"ש כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת שהוא בחי' ריח הרי בשמים וריח היינו תשובה ריח בוגדיו. וגם רי"ש הוא עשר פעמים כ"ף כמ"ש במ"א בד"ה מה טובו בענין קדש לי כל בכור כו'. ועוד כמ"ש במ"א ע"פ המאמר ס"פ מקץ דר"ד בענין אתגלגלו אתוון ע"ר שע"י הרי"ש שמורה ג"כ על הרע כשמתברר ע"י תשובה ונהפך לטוב נעשה בחי' טוב מאד. וכמארז"ל טוב זה יצ"ט מאד זה יצה"ר והיינו כשנהפך לטוב. וזהו שמבחי' ור"ש נעשה ורו"ש שהוא בחי' ראש. כי החכמה נק' ראשית הכמה לשון נקבה שמקבלת מבחי' ראש הוא הכתר כו' וכמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת. נמצא יצא לנו שבחי' ד' מורה על בחי' בינונים שבנש"י ונק' דלה לגבי צדיקים שהם בחי' ה' פב"פ. משא"כ הדל"ת היינו כשהיא אב"א וזהו מדרגת

הבינונים

הבינונים שהוא אתכפיא. אך מבחי' אתכפיא יבוא לבחי' אתהפכא וזהו בחי' לדיק ואזי
מדל"ת נעשה ה"א. ועמ"ש בד"ה זכור דעמלק ובד"ה לא הביט און ביעקב כו'. אכן בחי'
הרי"ש זהו ירידתו למטה מבחי' בינוני ע"י עונות שאדם דש בעקביו. אך ע"י התשובה
נעשה בחי' ראש. וזהו ענין בשמים ראש מר דרור וכמ"ש במ"א:

פרשה וירא

וירא אליו ה'. בפ"ק דסוטה דף י"ד ע"א. וא"ר חמא בר חנינא מאי דכתיב
אחרי ה' אלקיכם תלכו כו' הקב"ה ביקר חולים דכתיב וירא אליו ה' באלוני
ממרא אף אתה בקר חולים. בת"א פ' יתרו בד"ה משה ידבר כ' וז"ל מלותי דוקא
מלות שהקב"ה עושה בעצמו הקב"ה מבקר חולים שענין החולים בעולמות עליונים
הוא כמ"ש (שה"ש ב' ה') סמכוני באשישות וגו' כי חולת אהבה אני. שבחינת חולת
אהבה היא מחמת ההסתר וההעלם שבכל בחינת ממלא ושכ"ע אינן אלא בחינת זיו
ורק הודו על ארץ ושמים וגו' (תלים קמ"ח) ואי לזאת תכסף ותכלה הנפש לדבקה בא"ס
ב"ה ממש וע"ז נאמר סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים שהם ענין התגלות אור א"ס
ב"ה מההסתר וההעלם שגילוי זה הוא רפואה לחולת אהבה זו עכ"ל. והיינו ג"כ
ע"ד מ"ש הרמב"ן בפי' החומש ר"פ וירא וז"ל ושמא כוונו עוד בזה לומר שהיה לו
במראה השכינה ריפוי למהלת המילה כי כן ראוי להיות כדכתיב (משלי ט"ז ט"ו) באור
פני מלך חיים עכ"ל. והיינו כי באור פני מלך הוא גילוי הארת פנים. שזהו התגלות
אור ממש וכמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי. ולכן זהו רפואה לבחי' חולת אהבה
הנ"ל. ועמ"ש בד"ה והיה מדי חדש בחדשו בענין שמש לדקה ומרפא (מלאכי ג' כ')
שמש בשבת לדקה לעניים (תענית ה' ב') שבימי החול כנ"י היא בבחינת חולת אהבה
מחמת ההסתר כו' ובשבת מאיר בחי' יסוד אבא וזהו ענין שמש בשבת והוא מרפא
כו' וזהו ישבעו ויתענגו מטובך. ועיין מענין שמש לדקה ומרפא בגמ' פ"ק דתענית
ד"ח ע"ב ופ"ק דנדרים ד"ח ע"ב הרגא דיומא מסי ובגמ' פ"ק דיומא ד"כ ע"ב
הרגא דיומא לא שמיע. והיינו דכתיב (דניאל ד' ל"ב) וכל דיירי ארעא כלא חשיבין.
ור"ל גילוי יהו"ע איך שלמעלה הים ולמטה בחי' אין כביטול זיו השמש לגבי השמש
ולכן זיו הנ"ל לא שמיע כמ"ש רש"י בנדרים שם דהרגא דיומא היינו זיהרא דשמשא.
ולכן מסי לבחי' חולת אהבה הנמשך מהסתר דבחי' המגן דשם אלקים המסתיר על
זיהרא דשמשא להיות יש ודבר נפרד כו'. וע' זה"א פ' נח דס"ו ע"ב ע"פ וירפא
את מזבח ה' ההרוס (מ"א י"ח ל'):

ב פ"ז דב"מ דפ"ו סע"ב מאי כחום היום הוציא הקב"ה חמה מנרתקה. והענין כי
הנה פ"ק דעכומ"ז דף ד' ע"א לע"ל הקב"ה מוציא חמה מנרתקה כו'
לדיקים מתרפאין בה דכתיב וזרחה לכם יראי שמי שמש לדקה כו' וכ"ה
ברבות סדר וישלח פע"ה דפ"ז ע"ב ובקהלת ס"פ וזרח השמש. ובסדר בא פט"ו
קל"א מבואר ענין שמש לדקה היינו מה שיהי' ואור החמה שבעתים כאור שבעת

הימים והוא ענין אור ג"ר דעתיק ולכן הוא מרפא כי משם מקור החיים. וזהו ענין והעלה ארוכה ורפואה. ארוכה נמשך מאריך אנפין כו'. ועמ"ש בד"ה כי המלוה הזאת אשר אנכי מצוך היום בענין גדולה תשובה שמביאה רפואה כו' כמו שהרפואה היא למעלה מהמזון כו'. בברכות סדר משפטים פל"א דקמ"ע ע"א מבואר דשמש לדקה הוא משיח. ומכ"ז יובן ענין והוא יושב פתח האהל כחום היום שהוא כדי להתרפאות מבחי' שמש לדקה ומרפא וכדפרש"י שבו ביום הוליא הקב"ה חמה מנרתקה וא"כ הוא מבחי' שמש לדקה דלע"ל וזה נמשך ע"י המילה עיין בת"א ס"פ לך לך בד"ה בעלם היום הזה נמול אברהם וגם כמ"ש בזהר שמות ד"ג ע"ב ע"פ שמש ומגן הוי' אלקים שמש ומגן דא ברית קדישא מה שמש זרח ואנהיר על עלמא כו' ועמ"ש ע"פ לשמש שם אהל בהם והוא כחתן כו' (תלים י"ט) ולכן ע"י המילה שהמשיך גילוי בחי' שמש זהו ענין מוליא חמה מנרתקה כו' ועמ"ש בענין שמש בגבעון דום באמר יהושע לאחר שמל העם שנית כו' והעמיד הגלגל והנרתק של השמש. ורבינו בחיי כ' שנמול ביום הכפורים כי הוא יום התשובה שהיא רפואה ע"י שמש לדקה ומרפא ועמ"ש בד"ה ושמתי כדכד: (אות ג' חסר בכי"ק):

ד **פ"ד** דברכות דכ"ז ע"א כשהוא אומר כחום היום הרי שם שעות אמור ופרש"י כחום היום ולא אמר כחום השמש משמע כל המקומות המין בין חמה בין לל הוא מדבר בשעה ששית עכ"ל נשמע דפי' כחום היום לפי פשוטו היינו כחלות היום ועיין בזה"ג נשא קכ"ע א' ע"פ וארח לדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום ופי' האריז"ל עד נכון היום אגי היום והוא בחי' חד ארחא דבפלגותא דשערי עמודא דאמלעיתא דעת העליון הכלול במו"ש כו':

כי ידעתיו למען אשר יצוה. הנה בפירוש כי ידעתיו יש ג' פירושים התרגום פירש כפשוטו ארי גלי קדמי. בדיל דיפקד ית בנוהי כו'. ור"ל זהו הידיעה שהוא יתברך יודע אשר אברהם ילוה. והקשה רש"י על פירוש זה דא"כ תיבת למען הוא שפת יתר. וע"ז תירץ הפנים יפות. דתיבת למען הוא שלא נאמר שהידיעה גורמת הבחירה דהיינו הלווי של אברהם אשר ילוה את בניו. והפוך הוא אשר הבחירה דהיינו הלווי אשר ילוה היא גורמת הידיעה וזהו כי ידעתיו למען אשר ילוה. ורש"י פי' כי ידעתיו לשון חבה. כמו מודע לאישה. ברות רסי' ב'. הלא בועז מדעתנו. שם סי' ג' ב'. והדעך בשם. והמנם עיקר כולם אינם אלא לשון ידיעה שמחבב את האדם כו'. ולכאורה ראוי להביא ממ"ש רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה. בעמוס סי' ג' ב'. ופרש"י אהבתי וכן התרגום פירש אתרעיתי. ועיין מזה בפ"ק דע"ג דף ד' ע"א. וסיים רש"י ולמה ידעתיו למען אשר ילוה. לפי שהוא מלוה את בניו עלי לשמור דרכי. ועיין בפרש"י בחומש פ' פינחס ע"פ לו את בנ"י ואמרת אליהם את קרבני לחמי. עד שאתה מלוני על בני לו את בני עלי כו'. ובעה"כ של הסה"ד עניך לו הביא בשם אותיות ר"ע אות ג' אין לו אלא שכינה שנאמר וילו ה'

אלקים. ואפ"ל ע"ד מ"ש במ"א ע"פ וילוה אל בנ"י. וילוה לשון לוויה והתקשרות. וכן פי' ענין מצותי ל' לוויה והתקשרות שע"י קיום המצות מתקשר ומתחבר אור א"ס ב"ה באצילות כו'. ועד"ז הוא ענין אין לו אלא שכינה כי פירוש שכינה היינו מה שהוא ית' מתקשר ומתחבר להאיר להתחתונים כמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה שחורה אני ונאוה דרוש השני בהביאור. וא"כ עד"ז פירוש למען אשר יצוה הוא ענין התקשרות להמשיך אור שכינתו ית' בתחתונים. ובמד"ר פ' שלח ר"פ י"ז יש פירוש שלישי בענין כי ידעתיו דהיינו להודיעך בעולם כו' ע"ש ובמ"כ:

קיצור כי ידעתיו. הידיעה הוא לשון חבה. והיינו בשביל אשר יצוה. ויש לפרש יצוה לשון וענין המשכת השראת השכינה:

ב **ובמד"ר** ס"פ ויגש פי' כי ידעתיו אתה למדת תורה לבניך בעוה"ז אבל לעוה"ב אני בכבודי מלמד להם את התורה שנאמר וכל בניך למודי הוי'.

ויתבאר מזה לק' בביאור הפסוק זה. סעיף י"ג. דכתיב ולמדתם אתם את בניכם. שבהלימוד לבנו יש בזה התקשרות וחשק יותר להבינו התורה יותר מלימודו עם שאר אדם. והחשק זה גורם השפעת עלמיות החכמה לכן גורם בהבן שיוכל לקבל יותר. ומעורר כן למעלה מדת היסוד שהוא בחינת ההתקשרות והחשק ע' בלג"ה סי' ע"ו ד"ה להבין משל ומליצה גבי ובחי' יסוד כו'. שימשיך שפע מעלמיות חכמה עילאה להשפיע לכנס"י דהיינו ההמשכה מדעת עליון כנודע מענין כי אל דעות כו'. והיינו שיהי' וכל בניך למודי הוי'. וזהו כמ"ש בישעיה סי' ל"ח י"ט אב לבנים יודיע אל אמתך ופרש"י האב מודיע ומכוין דעת בנו אל אמתך להאמין בך עכ"ל. וע"פ פשוט כי הבן מקבל מהאב יותר האמונה. כי יודע שמאהבת האב את בנו ודאי מה שמלמדו זהו מה שהאמת אצלו באמת לאמיתו. כמבואר כן בספרי המחקר. וא"כ בלימוד האב לבן זהו לימוד והמשכת בחינת אמת וזהו יודיע אל אמתך. וכמ"כ מעורר עי"ז ההשפעה מג"ר הנקרא אבות לז"ת הנקרא בנים כו'. שיהי' המשכת בחינת ואמת ה' לעולם ועמ"ש מענין ואמת ה' לעולם בד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי פ"א ומ"ש מענין תתן אמת ליעקב בביאור אלה מסעי דרוש השלישי גבי חותמו של הקב"ה אמת. וזהו ג"כ ענין דור לדור ישבח מעשיך. ולמעלה דור ודור הם ת"ת ומל'. כ"כ בשו"ם בפי' לדור ודור נגיד גדלך. והיינו כי ע"י אשר יצוה את בניו מעורר כן למעלה בחי' לוויה והשראת השכינה כו':

קיצור אשר יצוה את בניו. אב לבנים יודיע אל אמתך ולמדתם אותם את בניכם. כי בהשפעת ולימוד האב לבן יש התקשרות יותר בההשפעה. ונמשך מעלמיות השכל יותר. וגם אצל הבן נקלט ונתאמת האמונה יותר. ועי"ז מעורר כן למעלה השפעה מג"ר לז"ת המשכת בחינת ואמת ה' לעולם ומבחי' דור ת"ת לדור מל'. ונמשך בחי' לו והשראת השכינה למטה:

ביאור

בשולי הגליון. ובמרז דרך כי ישרים דרכי ה"כ זהו עסק התורה ומזה יומשך לעשות צדקה כי גדול תלמוד שמביא לידי מעשה ועוד בתורה כתי' ה' קנני ראשית דרכו ע' בחיי ר"פ וארא:

ביאור ענין למען הביא ה׳ על אברהם את אשר דבר עליו והוא עפמ״ש במ״א בענין מי אל כמוך כו׳ לשארית נחלתו כו׳.

בגכי״ק ברשימה הא׳ קודם התחלת הדרוש. בצירוף ל׳ התו״א.

הנה בפי׳ למען הביא ה׳ על אברהם את אשר דבר עליו פי׳ בת״א פ׳ בשלח בד״ה אשירה להוי׳ כי גאה גאה. וכך הוא לענין מצות דכתי׳ ושמרו דרך הוי׳ לעשות צדקה ומשפט למען הביא ה׳ על אברהם את אשר דבר עליו שע״י המצות שנקראו דרך כלל בשם צדקה ומשפט כמשי״ת נמשך על בחי׳ אברהם שהוא מדת האהבה ברצוא הלוך ונסוע. את אשר דבר עליו עליו דייקא הוא בחי׳ אדון הנפלאות שהוא למעלה מהשגת הנפש ודביקותו באלקים חיים שלכן הוא בחי׳ שוב כנ״ל. וביאור זה הוא כי הנה דרך הוי׳ פי׳ דרך ומבוא להיות הוי׳ דהיינו שיהי׳ בחי׳ הוי׳ המורה על התהוות העולמות מאין ליש ע״י אותיות שם הוי׳ יו״ד חכ׳ כו׳ כי הרי הוא ית׳ למעלה מן החכמה כו׳ וכדי להיות הוי׳ בבחי׳ גילוי נמשכה מדת טובו ורחמנותו טוב ה׳ לכל ורחמיו על כל מעשיו. המחדש בטובו כו׳ הטוב כי לא כלו רחמיך כו׳ הוא בחי׳ רחמים רבים שלפני האצי׳ שהוא למעלה מעלה מסדר ההשתל׳ כו׳. קיצור. אברהם היינו מדת האהבה בבחי׳ הלוך ונסיע. וע״י ושמרו דרך הוי׳ לעשות צדקה ומשפט ע״ז ממשיכים מבחי׳ סוכ״ע אדון הנפלאות שמשם נמשך שיהי׳ דרך להמשכת שם הוי׳ ובחי׳ זו נקרא את אשר דבר עליו עליו דוקא שזהו למעלה מבחי׳ האה׳ והחסד שבס׳ ההשתל׳ ונק׳ הטוב כי לא כלו רחמיך כו׳. ועי׳ בת״א פ׳ מקץ בביאור כי אתה נרי בסופו גבי והוי׳ יגיה חשכי והיינו ע״י צדקה כו׳:

ולהבין עוד בזה יש להעתיק מה שמ״כ במ״א ושייך לענין זה שמשם יובן ענין את אשר דבר עליו. וז״ל כ״י מו״ח ז״ל:

א **להבין** שרש ענין לשארית נחלתו מי שמשים א״ע כשיריים כו׳. דהנה לשארית נחלתו כו׳ בי״ג תקונין דמי אל כמוך כו׳ ותיקון דלשארית נחלתו הוא במקום תיקון הד׳ ורב חסד שבי״ג מדה״ר אל ארך אפים וכידוע די״ג ת״ד דמיכה מי אל כמוך הם בבחי׳ דיקנא דא״א וי״ג ת״ד דמשה ויעבור ה׳ כו׳ בבחי׳ ז״א כמ״ש באד״ר דקל״ח א׳. ויש להבין איך תיקון דשארית נחלתו גבוה במדריגה כ״כ ומה שייכות יש לו לבחי׳ רב חסד וגם הלא בחי׳ רב חסד הוא בחי׳ חסד דע״י שמלובש בגלגלתא כו׳. אך הנה כל זה יובן בהקדים ענין הפסוק לך הוי׳ הגדולה והגבורה והתפארת כו׳ וידוע שג׳ מדות האלה נק׳ בלשון המקובלים האחרונים בשם חג״ת או חד״ר דהיינו חסד גבורה ת״ת או חסד דין רחמים ובלשון המקובלים הראשונים (שלפני הפרדס והע״ח) נק׳ בשם גג״ת דהיינו כלשון הכתוב גדולה וגבורה ות״ת כו׳ כי כינו למדת החסד בשם גדולה והמקובלים האחרונים אינם קוראים לבחי׳ הגדולה בשם מדה כלל. ומ״ש לך ה׳ הגדולה אינה בחי׳ החסד דא״כ הל״ל לך ה׳ החסד אלא הגדולה היא למעלה מכל המדות ואחר נכתב בכלל מדות הוא מדת החסד ומדת הדין שהוא מדת הגבורה כו׳ ויש להבין טעם ענין מחלוקתם בזה. ויש להקדים לזה מ״ש בזהר בכמה דוכתי דאית חסד ואית חסד כו׳ בחי׳ חסד זוטא חסד דז״א ונק׳ חסד דאברהם

ובחי׳

ובחי' רב חסד כו' שהוא בחי' חסד דע"י כו' (הג"ה עיין בלק"ד דקל"ג ע"ב דתנינן אית חסד ואית חסד כו'. ועמ"ש ע"ז בהג"ה סי' יו"ד ע"פ הסדי ה' כי לא תמנו ע"ש היטיב בסופו. ובת"א פ' תלוה בד"ה ועשית בגדי קדש נזכר ג"כ מענין ב' בחי' חסד הנ"ל. ושם פי' שהמשכת חסד עילאה ורב חסד נמשך ע"י עסק התורה בחי' כשמן הטוב יורד על הראש כו' זקן אהרן כו' ועמ"ש סד"ה בהעלותך את הנרות דרוש הראשון פ"ה. ועמ"ש בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון ספ"ה בענין ולא עם הארץ חסיד מפני שבחי' חסד עילאה שהוא בחי' ורב חסד אינו מאיר אלא בבחי' החכמה דוקא שהיא התורה וזהו ע"ד שביאר כאן רבינו ז"ל בענין לשארית נחלתו שבבחי' זו דוקא מאיר ורב חסד. ועיין עוד מזה בד"ה הוי' יחתו מריביו ספ"ה. והטעם י"ל כי בחינת הגדולה העליונה שם הוא דכולא קמיה כלא חשיב ממש וכנודע מענין כי אל דעות ומענין כי לא מחשבותי מחשבותיכם וכיון שכן הלבוש שיהיה בו גילוי בחינת גדולה זו היינו דוקא החכמה שבחי' חכמה זהו ההשגה בחכמה איך שאין עוד ממש ואין זולתו וכולא קמיה כלא חשיב כמ"ש בסש"ב פל"ה בהג"ה וע' בד"ה אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"ל דרוש השני פ"ד גבי המגס כתיב חסדי ה' כי לא תמנו. קיצור א' מההגהות. ענין חסד ורב חסד ואיך בחי' ורב חסד שיאיר למטה זהו ע"י התלבשותו בבחי' חכמה. כי חכמה זהו ההשגה דכולא קמיה כלא חשיב והוא מבחי' גדולתו ית' וא"כ המשכת לך הוי' הגדולה זהו ע"י עסק התורה דמחכמה נפקת. ואפ"ל שזהו פירוש וענין תלמוד גדול או מעשה גדול דהמכוון שע"י תומ"ל ממשיכים מבחי' גדול ה' שזהו מבחי' גדולה שלמעלה מחסד. עכ"ה). וידוע ביאור הענין שבחי' חסד דז"א הוא בחי' החסד שלמטה מן החכמה ונק' ענף החכמה שהוא חסד הנולד מצד הטעם והשכל ובחי' ורב חסד הוא חסד שלמעלה מן החכמה שהוא בלי גבול כלל כו'. אך א"כ יש להבין למה נק' חסד זוטא בחי' חסד דאברהם הלא חסד דאברהם היה בלי גבול ושיעור למטה (הג"ה ר"ל לגבי הנגבול של חסד האדם נק' חסד דאברהם בלי גבול ע"ד הפירוש בענין בכל מאדך המאד שלך וכמ"כ בענין בכל מאדך בכל ממונך. ולכן נק' אברהם נדיב כמ"ש בגמרא ספ"ד דסוכה דמ"ע בענין בת נדיב וכמ"ש בספר אורחו' לדיקי' שער י"ז היינו שער הנדיבות שיש ג' מיני נדיבות הא' נדיב בממון הב' נדיב בגוף הג' נדיב בחכמה כו' וכולם היו באברהם שהתנדב בממונו ובגופו כו' לאהבת ה'. ע"כ אומר כאן שחסד דאברהם למטה נק' חסד בלי גבול. עיין בפרדס שער הכינויים הוא שער כ"ג פרק רביעי בשם ספר הבהיר אמרה מדת החסד כל ימי היות אברהם בארץ לא הוצרכתי אני לעשות מלאכתי שהרי אברהם עומד שם במקומי וישמור משמרתי כו' עכ"ל. קיצור ב' מהג"ה מה שנקרא חסד דאברהם בלי גבול זהו ע"ד בכל מאדך מאד שלך שלפי ערך בע"ג נק' זה מאד ובלי גבול וכמו מים שאין להם סוף. וזהו שנק' אברהם נדיב. וענין אמרה מדת החסד. עכ"ה) כמ"ש בזוהר פ' ואתחנן דרס"ז ע"א. דהא לא הם ברחימותא דמאריה על לביה ועל נפשיה ועל ממוניה כו' ע"ש. אך הענין הוא דבחי' החסד דאברהם הוא נמשך ממ"ש באברהם ואנכי עפר

ואפר שהיה בעצמו כעפר ואפר ממש והוא ע"ד שארז"ל בפי' לשארית נחלתו שהוא המשים א"ע כשיריים וכמותרות דהיינו שמפני עומק השפלות בעצמו נחשב בעצמו כמותר וכשיריים שהוא בחי' מותרות ושיריים בעולם מאחר שנפשו כעפר לכל כו'.

והנה מסובה זאת יהיה כמו טבע בנפשו להרבות חסד וטוב לכל הבריות וליתן להם מכל אשר לו עד שלא ישאיר לעצמו כלום כמו שעשה אברהם אבינו ע"ה שהיה מטיב עם כל הבריות מכל רכושו בלתי מוגבל בשיעור ומדה כלל עד שלא השאיר לעצמו כלום מפני שהיה בעיניו שפל מאד בבחי' מותר ושיריים כעפר ואפר לכל העולם וע"כ לא היה לבו נותן לו שיהא הוא עצמו בטוב יותר מזולתו להיות הוא בטוב ועושר וזולתו בעניות ודחקות כי למה מגיע לו טוב וחסד יותר מזולתו מאחר שהי' בעצמו בשפלות עצומה בבחי' מותר ושיריים אדרבה הי' כל לבו נותן שכל הטוב והחסד שיש לו יתן לבריות העולם שהם חשובים הרבה ממנו והוא יתפרנס מהשיריים והמותרות שישאר אח"כ מאחר שנפשו כעפר ואפר לגבי כל הבריות שבעולם וממש כמו מותר הוא בעולם א"כ למה צריך לכ"כ ריבוי חסד כו' וע"כ היה מפזר מכל רכושו עד שלא היה משאיר לעצמו רק השיריים והמותרות מפני שנחשב בעצמו כשיריים כו' וע"ד שאמרו בפי' לשארית נחלתו שמשים א"ע כשיריים ופי' משים א"ע היינו רק שמשים א"ע אבל אאע"ה היה באמת בעצמו כשיריים. וכמ"ש ואנכי עפר ואפר. וע"כ כל רכושו ועושרו לא היה חושבו לשלו כלל כי א"ל כלל לשפע רב טוב מאחר שהוא עפר ואפר כו'. וכמ"ש באג"ה סי' ב' בד"ה קטנתי מכל החסדים וע"כ היה מרכבה לחסד דאצילות שנק' חסד דמ"ה פי' מ"ה הוא ביטול שהמדות בטלים לאור א"ס ב"ה (הג"ה כמ"ש בס"י בענין העשר ספירות ולפני כסאו הם משתחווים. הרי שייך השתחוואה וביטול המדות לגבי אור א"ס ב"ה. משום דלאו מכל איתון מדות איהו כלל. כמ"ש באג"ה סי' י"ב ד"ה והיה מעשה הצדקה שלום בפי' עושה שלום במרומיו בין חו"ג שהן אש ומים כו'. ועמ"ש בענין בכל קראנו אליו אליו ולא למדותיו. רק הדבק במדותיו. ולכן שייך ביטול החסד דאצילות לגבי אור א"ס ב"ה עד שנקרא חסד דמ"ה. היינו בבחי' ביטול. ולבחי' זו היה אברהם מרכבה ע"י ואנכי עפר ואפר. ועיין מזה בלק"ת ס"פ עקב סד"ה ארץ הרים ובקעות. שם נתבאר בדרך קצרה כל מ"ש כאן מו"ח ז"ל באריכות. קיצור- ג' מהג"ה. פי' איך שייך באצילות החסד מצד הביטול. שהביטול של המדות לבחי' דלאו מכל איתון מדות איהו כלל. וה"ע אליו ולא למדותיו. עכ"ה). אך הנה זהו שייך דוקא בחסד דאצילות הנק' חסד דז"א. אבל בחי' ומדת ורב חסד שהוא ענין ארך אפים וגדל חסד שזהו החסד שלמעלה מאצילות. אין שייך ח"ו לומר שהחסד נמשך ע"ד הנ"ל כ"א החסד הוא מצד הרוממות בחי' ולגדולתו אין חקר. ויובן זה עד"מ שגם למטה אנו רואים בחי' רב חסד אבל הוא בא ממדה הפכית לגמרי ממדות השפלות והשיריים הנ"ל אלא אדרבה מחמת מדת הגדולה והוא כאשר האדם נתעלה בבחי' הגדולה וההתנשאו' מרוב כל. בעושר גדול בכסף וזהב לרוב ורכוש רב בלי שיעור ומדה מוגבלת כלל כו' אזי יהיה כמו טבע בנפשו ג"כ להשפיע רב טוב וחסד לכל הבריות כקטן כגדול במדה בלתי

מוגבלת

מוגבלת כלל כמו המלך הגדול או שר ועושר מופלג נדיבות לבבו הוא בהרחבה גדולה מאד לפי ערך גדולתם הרב דוקא שהרי לפי ערך גדולתו של המלך כן ירחיב יד שפעו לרוח שפלים כיד המלך. והקטן ממנו בערך גדולה לא ירחיב ידו כ"כ. לפי שהגדולה היא בחי' הרוממות וההתנשאות בעצמו בבחי' יש גדול ולפי ערך הגדולה בעצם דהיינו לפי ערך העושר והרכוש כי רב הוא כך ירבה בחי' התפשטות שלו לחוץ ממנו בהרחבה גדולה מאד מפני העדר תפיסת מקום דכלא חשיבי כל העולם לגבי גדולת עצמותו ע"כ לא ירגיש לדבר "מה מה שמשפיע גם שהוא נחשב ריבוי טוב וחסד גדול לגבי המקבלים וכמו ע"ד דוגמא פיזור השרים גדולים על מרכבות סוסים וכה"ג שנחשב לבחי' מותרות ומובלות לגבי הולאות הלריכות ולגבי קטני הערך יחשב להם לחסד ושפע גדול יותר מלרכיהם הרבה וכמו להוריירה דרבי כו' והוא לפי ערך הגדולה כך כלא השיב ריבוי השפע כו' (ועיין מזה ג"כ בסידור ע"פ ארך אפים וגדל חסד) וגם לא ידקדק בין ראוי למי שאינו ראוי ושוין קטן וגדול ממש כי מלד הגדולה גדול וקטן שוין לגבי' משא"כ כשאינו גדול כ"כ הגדול תופס מקום אללו יותר וישפיע לו לפי ערכו הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו. אבל לגבי רוממות הגדולה דכולא קמי' כלא החסד לעשירים כמו לעניים בשוה ממש. ומזה הטעם לא ידקדק לטובים ורעים בשוה. וכמשל בעת שמחתו של אדם דכשולי' בנו וכה"ג שלבבו ברוממות בעלמותו ישפיע לכל בשוה ורולה שיהיו הכל גדול וקטן טוב ורע בשוה ממש כו' (ועמ"ש מזה בסידור בד"ה עבדים היינו לפרעה ושם בענין שממית בידים תתפש כו').

והנמשל מזה יובן למעלה כי באור א"ס ב"ה לא שייך לומר שישפיע חסד רק מחמת כי לגדולתו אין חקר וטבע הטוב להיטיב ולהשפיע חסד אל כל היום הוא חסד אין קץ ותכלית לחסדו הטוב ולהחיות נבראים ובעלי גבול להשפיע טובו לשפלים ולהחיות לב נדכאים. וזהו ענין ורב חסד. ועיין בת"א בד"ה ויהי בשלח פרעה. וזהו הענין שהחסד נק' גדולה. דהיינו בחי' ורב חסד. שהוא הנמשך מבחי' ולגדולתו אין חקר וכנ"ל. משא"כ באצילות נקרא חסד ולא נק' גדולה כו'. ועמ"ש מענין ורב חסד בת"א ד"ה ויהי בשלח פרעה:

קיצור. ההפרש בין חסד לגדולה. שבאצילות נק' חסד ולמעלה מאצילות נקרא גדולה כי חסד יובן ע"ד חסד דאברהם שנמשך מצד הביטול ואנכי עפר ואפר. ולכן נקרא חסד זוטא היינו שבא מצד שהוא קטן בעיניו ונחשב כלא כלום בעיני עצמו. ומענין זה יובן ענין החסד שבמדות דאצילות שנקרא חסד דמ"ה. שהמדות נאצלו ע"י למצום עלום. ולכן הם בביטול. אבל בחי' ורב חסד שלפני הצמצום נמשך מצד הגדולה ולגדולתו אין חקר. ויובן עד"מ החסד של המלך כמ"ש רב כיד המלך:

ב (**הג"ה** ול"ע לפמש"כ דפירוש לך ה' הגדולה היינו בחי' ורב חסד ולמעלה מעלה מחסד דז"א ונמשך מבחי' ולגדולתו אין חקר. דזה סותר למ"ש בת"א ובלק"ת בכמה דוכתי בפי' לך ה' הגדולה. דהיינו כי מהיות ולגדולתו אין חקר ולית מחשבה תפיסא ביה כלל לא שייך לומר עליו לשון גדולה. כי אם בחי' גדולה שייך רק בהתפשטות זיו והארה מבחי' מלכותו ית' כו' וזהו אימתי גדול כשהוא בעיר

אלקינו:

אלקינו. עיר היינו צירופי אותיות הדיבור כו׳. אזי שייך בחי׳ גדול כו׳ כ״כ בת״א פ׳ וארא בד״ה וידבר אלקים כו׳ וארא כו׳ דל״ג ע״ב וע״ג. ובלק״ת בד״ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה. פ״א. ושם כ׳ וזהו לך ה׳ הגדולה שמדת גדולה זו בטל אליך ואינה עולה בשם כלל. ובד״ה ויאמר המלך לאסתר דקכ״ז ע״ב כ׳ וז״ל ולא שייך ביה לשון גדולה ממכ״ע וסוכ״ע רק על הארת והמשכת החיות ממנו ית׳ שייך לומר לשון ממלא וסובב. אבל לגדולתו דוקא אין חקר פי׳ דלא שייך כלל לחקור ולהתבונן בגדולתו איך הוא גדול מאד ומהולל אלא בשם הוי׳ ב״ה כו׳ וכדכתיב גדול ה׳ ומהולל מאד כו׳ וארז״ל אימתי הוא גדול כו׳. הרי מכ״ז מובן דפירוש לך ה׳ הגדולה שמדת הגדולה והחסד שבאצילות ממכ״ע וסוכ״ע בטל אצלו ואינה מערך בחי׳ ולגדולתו אין חקר. שאינו בגדר עלמין כלל. וזה היפך ממ״ש שבחי׳ גדולה זהו הנמשך מבחי׳ ולגדולתו אין חקר. ונק׳ ורב חסד כו׳. ודוחק לומר דאע״פ שמדת הגדולה היא מבחי׳ א״א ורב חסד עכ״ז אינה ערוך לבחי׳ ולגדולתו אין חקר. דאף שהאמת כן. מ״מ המכוון שם אינו כן. וגם כאן לכאורה מבואר בהדיא בהיפך דהגדולה נמשך מבחי׳ ולגדולתו אין חקר. אעכצ״ל דשם נמשך אחר פשטיות דברי המקובלים דחסד דאצילות נק׳ גדולה. וכן פי׳ בפרדס ערך גדולה וז״ל גדולה נקרא החסד. והטעם כת׳ מן המפרשי׳ ז״ל נקרא גדולה מפני כי כל הספירות והכחות כולם מתגדלים מאחת הספירה כו׳ ובתיקונים נראה כי החסד נק׳ גדול ומלכות מצדו נקראת גדולה וכו׳ עכ״ל. ועמ״ש בערך יומם שהחסד ג״כ נק׳ יומם בתוס׳ מ״ש שיורה שהוא יום גדול ומעובר וממולא מכל הימים עכ״ל. ועמ״ש מזה ע״פ מאמר הזהר ר״פ נח בענין אם לא בריתי יומם ולילה. עכ״פ הפרדס מפרש גדולה ג״כ בחסד דאצילות. וכן פי׳ ברע״מ ס״פ בא דמ״ב סע״ב בענין והכהו לשבעה נחלים וקרא לון גדולה וגבורה תפארת כו׳ וקרא גרמיה גדול בגדולה כו׳ דהמכוון כפשוטו על ז״ת דאצילות יעו״ש. ועפ״ז פי׳ בת״א ובלק״ת פי׳ לך הוי׳ הגדולה שמדת גדולה זו שהיא החסד דאצילות אינה עולה בשם כלל לגבי עצמותו ואימתי הוא גדול כשהוא בעיר כו׳ כנ״ל. אמנם כאן שמחלק בין גדולה לחסד. שחסד היינו חסד דאצילות אבל גדולה זהו ורב חסד שבכתר. א״כ הפירוש שנמשך מבחי׳ ולגדולתו אין חקר. כי הכתר הוא מבחי׳ התחתונה שבאוא״ס שייך ע״ז ג״כ בחי׳ ולגדולתו אין חקר. וכמ״ש ג״כ דהתהוות החכמה דאצילות מהכתר נקרא והחכמה מאין תמצא יש מאין כו׳. ועיין בסידור בדרוש ל״ג בעומר במ״ש והרי יובן שיש ערך קצת גם לעשיה עם בחי׳ האצילות שהוא בבחי׳ החכמה בכלל כו׳ משא״כ מן המאציל לנאצלים אין ערוך כלל וכלל כו׳. ובחי׳ הכתר הוא הממוצע בין המאציל לנאצלים ויש בו מבחי׳ תחתונה שבמאציל. ומצד בחי׳ זו הוא נבדל ומרומם מכל הנאצלים והיינו בבחי׳ אין ערוך כו׳. וכענין זה כ׳ בת״א פ׳ וירא בד״ה פתח אליהו גבי וזהו אנת הוא חד כו׳ וקאי על כתר עליון כו׳ ע״ש דכ״ג ע״ד והכ״ד ע״ב גבי הכל בבחי׳ כתר דאצילות שהוא הממוצע כו׳ וא״כ בחי׳ ורב חסד שבכתר הנמשך מבחי׳ עתיק יומין זהו בחי׳ הגדולה ונמשך מבחי׳ ולגדולתו אין חקר שהוא ג״כ בחי׳ עת״י כו׳. אך לפ״ז י״ל פי׳ לך ה׳

הגדולה

הגדולה איהו ע"ד הפי' דלעיל אלא כמ"ש במד"ר פ' במדבר פ' א' דר"י ע"א שכשם שיש לו תלוי ראש על כל באי עולם שנאמר לך ה' הגדולה כו'. והיינו מדות דא"א. או י"ל לך ה' הגדולה. שממשיכים בז"א ג"כ ממדות דא"א. וכענין שנת' בלק"ת פ' נשא בביאור ע"פ נשא פרק ה' בענין בני גרשון נושאי יריעות המשכן. דפי' יד הגדולה היינו לחבר המדות דז"א במדות דא"א וע"כ נק' יד הגדולה. ושם בד"ה הוי' יחתו מריביו פ"א בענין התלבשות חסד דא"א בחסד דז"א. ובפ' אמור בדרוש שתי הלחם ע"ג שתי הכבשים פי' תנופת שתי הכבשים להעלות מבחי' כבש לבחי' כשב דהיינו עליות חג"ת דז"א והתקשרותן בחג"ת דא"א כו' ע"ש באריכות שפ"ה. וא"כ י"ל זהו פי' לך הוי' הגדולה כו'. ועוד יובן זה ע"ד ע' רברבא דשמע פירושו שהמדות כמו שהם בבינה נקרא ז"ת ע' רברבא משא"כ כשבאים בז"א מתקטנים שלכן נקרא זעיר אנפין. וכנזכר מזה בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה ואהבת את הוי'. ושם פ"א די"ב סע"ד. וז"ל דהיינו כשהמדות הם בשכל שאז הם בבחי' גדלות משא"כ כשנעשו מדות גמורות כו' הם בבחי' קטנו' כו'. ועיין בלק"ת פ' הברכה בד"ה ואתה מרבבות קדש בענין יחודות עשירות כו'. ועיין מענין ע' רברבא בסדור שער הק"ש בד"ה פתח ר"ש ואמר שמע ישראל בתחלתו. א"כ אפילו המדות שבבינה י"ל שנקראים בשם גדולה לגבי מדות דז"א. וכ"מ בזהר פ' אמור דל"ב ע"א ע"פ לך הוי' הגדולה דקאי כשהמדות דז"א מקבלים האור מהבינה כו'. ועמ"ש ע"פ מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי. שמבחי' שדי אמי בינה נמשך הגדלת המדות דז"א כמו שהחלב מגדיל הולד שלא לפי ערך כו'. ואפ"ל שזהו ענין מוחין דגדלות ז"א ויש גדלות ראשון וגדלות שני שי"ל גדלות ראשון כשמקבל ממוחין דאו"א וגדלות שני כשמקבל מעת"י שהוא בחי' ולגדולתו אין חקר. ועמ"ש מזה בסידור בביאורי' ע"פ ששת ימים תאכל מצות ועמ"ש ע"פ והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול. די"ל כי עכשיו אימתי גדול כשהוא בעיר אלקינו. אבל לע"ל שיהיה העיר הוי' שמה היינו ע"י שיתקע בשופר גדול מבחי' ולגדולתו אין חקר ויומשך מזה בנין עולם הדבור באתוון רברבין והיינו שיהא הוי' שמה כו':

קיצור מהנג"ה. מש"כ בפי' לך הוי' הגדולה. שנמשך מבחי' ולגדולתו אין חקר.

לכאורה סותר למ"ש בכמה דוכתי בפי' לך ה' הגדולה שבחי' גדולה זו אינה עולה בשם כלל לגבי בחי' ולגדולתו אין חקר. אלא אימתי שייך בחי' גדולה גדול הוי' כשנשפל ונמשך בבחי' עיר אלקינו. אך כי שם מפרש גדולה בחסד דאצילות כמ"ש ברע"מ ס"פ בא דמ"ב סע"ב. אבל כאן מפרשו בבחי' ורב חסד שביג"מ שהם מבחי' עת"י ששם הוא בחי' ולגדולתו אין חקר. ומ"מ לפ"ז ג"כ יש לפרש שממשיכים באצילות ג"כ מבחי' ורב חסד. כמ"ש בענין פי' יד הגדולה ובענין תנופת שתי הכבשים ובענין הוי' יחתו מריביו. וגם המדות שבבינה נקרא ע' רברבא לגבי מדות ז"א. וכענין אתוון רברבין לגבי אתוון זעירין. ובמ"א פירש ההפרש בין אתוון רברבין דבינה לגבי אתוון זעירין דזו"נ כמו ההפרש בין אנכי לאני עד"ז ג"כ ההפרש בין כשממשיכי' בז"א בחי' לך הוי' הגדולה. וכן המדות דז"א מצד

עלמן. ועפ"ז י"ל ענין פי' מוחין דגדלות ז"א וענין והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול. עכ"ה):

ג **והנה** יש עוד בחי' רב חסד כזה הבא ממדות רוב הגדולה בעולם כנ"ל אבל אינו בא מצד הגדולה בעושר וכבוד וכה"ג אלא רק מצד בחי' הגסות והגבהות בלבד כמו שאנו רואים בחוש שיש נדיב גדול שאינו נדיב לב בטבעו כלל וגם אינו עשיר גדול אלא רק מפני גסות רוחו וגובה לבבו ירחיב ידו במתן כי בסיבת הגסות והגבהות זהו התפארותו מה שיהנו הכל משלו כדי שיתגדל שמו בלבד. וזהו היפך ממש מבחי' חסד דאברהם הנ"ל שהוא בא רק מצד הביטול היותו בחי' המותרות והשיריים שהוא שפל בתכלית עפר ואפר כנ"ל והיינו שורש קליפה דישמעאל שהוא בחי' חסד דקליפה ויצא בבחי' מותרות ופסולת מבחי' חסד דקדושה שהוא בחי' חסד דאברהם הנ"ל וכמארז"ל לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל כו' ואין לישמעאל חיבור ושייכות בעולם המדה הזאת עם אברהם אדרבה המה ב' הפכים ממש מן הקצה לקצה שזה משפיע רק מצד השפלות וזה רק מצד הגסות כנ"ל. אך ורק בגופה של ההשפעה במה שמשפיע חסד וטוב יצא ממנו ישמעאל דרך תולדה. ויש להבין לכאורה איך יוצא בדרך תולדה ההיפוך מטבע כח המוליד כו'. ויובן בהקדם ביאור וטעם מחלוקת המקובלים במדת הגדולה שהמקובלים הראשונים דעתם לומר שהיא מדת החסד והמקובלים האחרונים ס"ל דהגדולה איננה בכלל מדה כנ"ל ולכאורה הדעת נותן שהגדולה היא למעלה מבחי' המדות כנ"ל באריכות. אך הנה יש להקדים תחלה ענין א' הידוע בהפרש שבין בחי' התהו לבחי' התיקון דאורות דתהו המה בחי' אורות תקיפים בתוקף ותגבורת החיות ביותר וכמ"ש ואלה המלכים כו' וימלוך וכל מלוכה היא בבחי' תוקף הגדולה אנא אמלוך כו' שהוא בחי' יש האמיתי כידוע וע"כ אורות דתהו זה תחת זה כמ"ש וימלוך "תחתיו כו' כמ"ש במ"א. וא"כ בחי' אור מדת החסד שבאורו' דתהו הוא מבחי' הגדולה והישות דוקא והיינו כנ"ל בבחי' החסד שבא מצד הגדולה והרוממות בעולם כו'. אבל בחי' אורות דתיקון המה במיעוט התוקף והישות כי ע"י שם מ"ה דתיקון המה בבחי' הביטול ע"כ יש בהן בחי' ההתכללות וע"ז ענין עושה שלום במרומיו כו' כמ"ש במ"א וא"כ בחי' החסד שבאורות דתיקון הוא מצד בחי' הענוה והביטול שהוא בחי' שיריים ע"ד הנ"ל בחסד דאברהם. וידוע שאברהם היה מרכבה לבחי' חסד דז"א שהוא בחי' התיקון ע"כ היה מדת חסדו מצד בחי' הביטול כשיריים עפר ואפר כו' והוא אשר יכול להשתלשל ולבוא למטה בבי"ע אבל בחי' החסד שמצד הגדולה כמו בחי' חסד שבבחי' התהו מפני תוקף האור כי רב הוא בלי גבול כנ"ל לא יכול להשתלשל למטה כלל כי אינו לפי ערך המקבלים כלל כנ"ל באורך. ואם נמשך מאורו הגדול קטן וגדול שוין כחשיכה כאורה כו' כנ"ל ויכולים גם החיצוני' לקבל יניקה (והוא שורש חסד דעו"ג ועז"כ וחסד לאומים חטאת וארז"ל לפי שאין עושין אלא להתייהר שזהו היפך חסד דמ"ה. ואפ"ל שכמ"כ ענין ואיש אשר יקח את אחותו כו' חסד הוא לפי' שבחי' זו היא ג"כ מה שנפל בשבירת הכלים כמ"ש בביאורי הזהר פ' תרומה על המאמר הזהר שם פ' תרומה דקכ"ו ע"ב כי למעלה

דוקא היחוד בבחינת פתחי לי אחותי כו' וכשנפל בשבה"כ נפל בחי' זו ברע הגמור וכענין נפילת האריה להיות חיה טמאה וזהו חסד הוא לשון חרפה וכן החסידה בעופות הטמאים כו'). אבל מבחי' חסד דתיקון שבא מצד בחי' הביטול אין לחיצונים בהם שורי דפרודא יניקה ממנו כלל וכלל וד"ל. וזהו טעם ענין מחלוקת המקובלים להיות ידוע דהמקובלים הראשונים עד האריז"ל לא דיברו רק בבחי' אורות דתהו שהמה בלתי מוגבלות כידוע שהן בבחי' נקודות בחי' כתרים בלבד בלתי יש בהן בחי' התכללות הספירות שנק' בחי' פרצוף והאריז"ל מדבר בבחי' התיקון שהוא בחי' פרצוף בחי' שם מ"ה דאדם והוא הנק' בשם מדות חסד ודין כי פי' מדה לשון מדידה בנמדד במדה ושיעור ע"פ שם מ"ה דחכמה שהוא בחי' הביטול כו' ע"כ לא נמשך בחי' החסד דתיקון רק לשם הקדושה ולא לסט"א שהן בבחי' הפירוד היפך הביטול כו' וכידוע שזהו בחי' התיקון שהוא עפ"י מדה וקצבה. וע"כ ס"ל להמקובלים האחרונים שאין הגדולה בכלל מדות כי הגדולה אינה בלא שיעור ומדה עפ"י שם מ"ה דחכמה כי שרשה בבחי' אורות דתהו שהיא בחי' נקודות כו' בלתי מוגבלות כלל לשום תקון כנ"ל. אבל המקובלי' הראשונים שמדברים בבחי' אורות דתהו ע"כ מנו למדת הגדולה דוקא בשם חסד והוא בחי' חסד דתהו שבא מצד הגדולה בחי' יש כנ"ל וד"ל. ועם כל זה יובן ג"כ שרש בחי' חסד דעו"ג בחי' חסד דקליפה כנ"ל. דהנה שורש נשמת אברהם היה מרכבה לבחי' חסד דתיקון כי נשמתו היה מבחי' התיקון וע"כ היה חסדו מצד בחי' הביטול (ומה שהיה חסדו בלתי מוגבלת ית' בסמוך) אך קודם שמל א"ע הוליד את ישמעאל שבשרשו למעלה בבחי' התהו ככל נשמות עכומ"ז (רק שז' האומות הן מבירורי ז' מלכים שלא נבררו ע"כ ני' שלא יחי' כל נשמה כו' והוא מז' מלכים שבארץ אדום כו' הגבורות דקות משא"כ בחי' חסד דישמעאל לא נפל למטה כ"כ ויש לו בירור ע"כ אמר לו ישמעאל יחיה לפניך. וכמ"ש במ"א שמה שנפל מהחסד נפל רק בק"נ ומה שנפל מהגבורה נפל בג"ק שלמטה מק"נ וכמ"ש בזהר בפי' על פני כל אחיו אית פנים דתיקון פנים דתהו כו' וכמ"ש בכתבי האריז"ל) ולמעלה בבחי' אורות דתהו הרי בחי' החסד הוא מצד הגדולה האלקי' בחי' יש דקדושה אנא אמלוך כו' וכשנפל למטה יצא מזה ישמעאל בחי' חסד דקליפה דהיינו בחי' החסד שמצד הגאוה והגבהות שלבד כנ"ל ואעפ"י שאברהם עצמו היה מבחי' התיקון (כנודע בפי' אברהם אבר מ"ה דחכמה כו') היינו לאחר שמל א"ע שנתוסף בו ה' באברם בחי' ה"ה דתיקון משא"כ קודם שמל א"ע. ועוד דפי' יצא ממני היינו שנפרד ממני. עמ"ש מזה בלק"ת בביאור ע"פ בתורה אני וגלות דרום תמני. וטעם הדבר הוא כי מצד עולם מעלת בחי' אור החסד שמצד הגדולה לא יוכל להתלבש בדרך השתלשלות כי מדת הגדולה אינו נמשך בבחי' השתלשלות מאחר שאינו נק' מדה כנ"ל. וע"כ כשירד למטה ירד בתחתית המדריגה והוא בחי' יש גמור דישמעאל כי בשבי' דקדושה לא יוכל להתלבש רק למטה מטה דוקא והיינו לדבר זה הוא ענין היות (בפ' אוה"ח) בהאריה מן החיות הטמאות והשור הוא מן הבהמות הטהורות ולמעלה שכן במרכבה העליונה הרי פני אריה אל הימין משמ' דחסד ופני שור מהשמאל ואיך

יתכן

אפשר לומר שלמעלה הוא פני ארי' אל הימין ולמטה הוא היה שמאלה כו'. אך הענין הוא דהיא הנותנת דמשום ששורש האריה למעלה גבוה מאד ע"כ שירידתו למטה לא יוכל להתלבש בבע' דטהור רק בבע' דטמא כי הנה בחי' פני אריה הוא בחי' השפעה רבה בהתגבורת גדולה ועצומה ביותר מבחי' הגבורה שבחסד כי הרי אמרו גבור כארי הרי עיקר מהות טבע האריה בבחי' הגבורות וידוע שפני ארי' אל הימין מבחי' החסדים אך הוא בחי' אור החסד שהוא בא בהתגבורת גדולה כדמיון תוקף אור חסד דתהו שהוא בבחי' תוקף ההיות מאד כנ"ל. ולהיות כן לא יוכל אור זה לבוא בסדר השתלשלות בבחי' התיקון בבע' דקדושה (שהוא ע"י שם מ"ה בחי' ביטול כו') ע"כ כשנפל למטה אינו מתלבש רק בחי' טמאה והוא הארי הגשמי משא"כ בחי' פני שור שהוא בחי' הגבורה שאינו בתוקף כ"כ שירידתו למטה יוכל להתלבש בבהמה טהורה והוא השור הגשמי כו'. וכיוצא בזה יובן בשורש בחי' חסד דישמעאל ששרשו בבחי' חסד דתהו כי מפני תוקף אורו לא נתלבש בבע' דקדושה רק בבחי' ישמעאל בחי' ים גמיר. ועמ"ש מזה בביאור שחורה אני הנ"ל ובת"א גבי פורים בד"ה כי אתה ה' אלקינו כו' דקנ"ו ע"ב. קיצור ענין עוד בחי' חסד ע"ד גדולה רק שהוא מה שנפל בשבה"כ כנפילת האריה מבחי' פני אריה אל הימין. אברהם שיצא ממנו ישמעאל. ובשה"כ היינו מעולם התהו שהיה ג"כ בבחי' גדולה כו'. וזהו ג"כ ענין והחסד לאומים חטאת וענין ואיש כי יקח אחותו חסד הוא:

ד **וזהו** ענין לשארית נחלתו. שבחי' הגדולה ורב חסד שזהו ענין מי אל כמוך נושא עון כו' נמשך דוקא לשארית נחלתו למי שמשים א"ע כשיריים. כמו שבחי' ורב חסד מאיר ע"י חסד דמ"ה דוקא. משא"כ בלי לבוש זה לא יוכל להתלבש בעולמות שלא יוכלו לסובלו ולכן נק' הוא ית' כי גאה גאה שהוא גאה על גיוותניא תועבת ה' כל גבה לב. מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח כו'. וההשפעה לגיוותניא נמשך רק ע"ד שבה"כ כמו חסד דישמעאל כו' וזה חשך הוא ולא אור כו' והוא חסד לבין הרפש כיון שנמשך מבחי' גבות כו'. אבל להיות המשכת ורב חסד בבחי' גילוי זהו ע"י התלבשותו בחסד דאצילות חסד דמ"ה בחי' ביטול. וע"ד שארז"ל במקום גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו ועיין מזה בר"ה שער הענוה פ"א וז"ל ועוד ימצא ענוה אפילו בכתר כי מדת הענוה להיות האדם עובר על מדותיו ומדה שזהו ענין יג"מ של רחמים דא"א. הרי כל מקום שאתה מוצא גדולתו אפילו למעלה שהוא מקום הגאות שם ימצא הענוה עכ"ל. ובת"א בד"ה משה ידבר פי' הענוה למעלה זהו ירידת אוא"ס ב"ה והתלבשותו בחכמה והחסד שהוא בחי' ירידה ושפלות לגבי אוא"ס ב"ה דאיהו הוא חכים ולא בחכמה ידיעא ולאו מכל מדות אלין כלל שאין ערוך אליו וכמארז"ל במקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו כו' וזה המשיך אברהם ע"י ואנכי עפר ואפר כו' וכן פי' עוד בד"ה אשירה לה' כי גאה גאה בת"א פ' בשלח דק"ה ע"א. וז"ל כי הנה דרך הוי' דרך ומבוא להיות הוי' כו' יו"ד חכמה כי הרי הוא ית' למעלה מן החכמה כו' והנה הוא חכים כו' פי' ע"ד במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו כו'

כי

כי כולם בחכמה עשית עשייה גשמיות. ועד"ז שנת' בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה דרוש הראשון פ"ד גבי וכך עד"מ למעלה נק' בחי' כתר ביטול רצון כו' וביטול רצון זהו בחי' ענוה. וא"כ פי' במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו היינו שכדי שיומשך מבחי' גדולתו להאיר בעולמות זהו דוקא ע"י מדת ענותנותו להאיר בחכמה וחסד שהן ע"ס הקדושים. ועיין מזה בד"ה ויהי בשלח פרעה. ומכ"ז יובן ענין לשארית נחלתו למי שמשים עצמו כשיריים בבחי' ענוה ושפלות וזהו דוקא הכלי לבחי' ההמשכה מבחי' מקום גדולתו כו'. וגם כי ע"י ענוה ושפלות נמשך מבחי' שם מ"ה עי"ז הוא מברר את ב"ן שנפל לשם בשבה"כ מבחי' הגדולה דתהו כנ"ל. ועמ"ש מזה ע"פ ושלשת תרד מאד. ושלשת בחי' סגול שיש בו ג' נקודות והנקודה התחתונה זהו ענין שארית יעקב שמשים א"ע כשיריים עי"ז מברר בחי' ב' נקודות דאברהם ויצחק שמהם יצאת ישמעאל ועשו כו'. אך הנה כל הנ"ל הוא כאשר בחי' התהו מתברר ע"י בחי' התיקון דשם מ"ה הוא המברר לבחי' ב"ן כו' וענין הבירור הוא שמבחי' יש דתהו נעשה בבחי' אין וביטול ע"י שם מ"ה כו' וכמ"כ בחי' בירור דאור חסד דתהו שבא מצד בחי' הגדולה בחי' יש כנ"ל נתברר ע"י בחי' מ"ה דתיקון והיא ענין לשארית נחלתו החסד שע"י בחי' שיריים וענוה כו' דהגדולה שלמעלה שורה בבחי' אין דשיריים בבחי' גילוי גמור כו' וכמ"כ ענין ורב חסד שמצד בחי' הטיב שבלתי מוגבל לא ישכון רק דוקא בבחי' השפלות שיכול לקבל בלי יתגאה כו'. אבל הנה לעתיד כתיב והיה אור הלבנה כאור החמה כו' שלא יהי' שם ב"ן מתברר ע"י שם מ"ה אלא יהיו שוין כו' ועוד שיתעלה בחי' ב"ן למעלה משם מ"ה והוא בבחי' ס"ג דתהו ס"ג אותיות ג"ס בחי' יש דאנא אמלוך הנ"ל וז"ש אשת חיל שם ב"ן לאחר הבירור עטרת לבעלה שם מ"ה המברר כמ"ש במ"א וכמ"ש אז אהפוך אל עמים שפה ברורה שיתבררו כל הז' מלכים דתהו שנפלו בשבומ"ז ואז יתעלו הז' מלכים כמו שהיה בשרשן קודם השבירה שהיו בחי' אורות מקיפים ובלתי מוגבלות כלל כבחי' אור וכלי שנק' מדות כנ"ל. ולפ"ז ג"כ בחי' החסד שמצד הגדולה שעכשיו מתלבש רק בבחי' שיריים וענוה כנ"ל לעתיד יתגלה כמו שהוא למעלה ממש ויהיה כמלא למטה כמו למעלה ממש. דהיינו כמו שהוא במקום גדולתו ולמעלה מבחי' התלבשותו בחסד דאצילות כ"א בבחי' ורב חסד כמו שנמשך מבחי' ולגדולתו אין חקר כך יהיה הגילוי למטה ממש והיינו גילוי דסוכ"ע הכללי שיהי' גילויו למעלה ולמטה בהשוואה אחת ממש כידוע. וז"ש והיה שארית יעקב כו' כטל כו' אשר לא יקוה לאיש כו' פי' לא יקוה לבחי' שם מ"ה כי יתעלה למעלה בבחי' יש האמיתי למעלה מבחי' שם מ"ה כו' והיינו דוקא בחי' שארית יעקב בחי' לשארית נחלתו שיהיה לעתיד בחי' ראשית כידוע דשארית אותיות ראשית כי נעוץ תחלתן בסופן דוקא וע"כ בחי' המל' בבחי' א"ת לאחר הבירור נק' כתר מלכות דהיינו כתר עליון ממש. ולזה רמזו במדרש כסא דמלכא משיחא כוסי רויה גי' רכ"א בחי' ארך אפים. ועמ"ש במ"א בענין עד דוד הגדיל. הגדיל היינו שיאיר במל' מבחי' גדולה העליונה. ואפ"ל שזהו ואעשך לגוי גדול דהיינו מ"ש בתפילין דמארי עלמא כי מי גוי גדול כו' ומי גוי גדול. ואתחן ד' פסוק ז' ח'.

ואפ"ל

ולפ"ז שזהו ג"כ ענין להנחיל אוהבי יש היינו שינחילו מבחי' הגדולה עליונה ובחי' יש היינו ג"כ קנה חכמה קנה בינה כ"פ קנה גימ' יש כו':

קיצור ענין לשארית נחלתו כי במקום גדולתו כתר שם דוקא אתה מוצא ענותנותו לירד בשב' והבד. שזהו דוקא השבלי. וגם ע"י מ"ה מברר ב"ן שנפל לשם בשבה"כ מהגדולה דתהו דהיינו מה שעצמו נקרא שמו הגדול. וזהו ושלשת תרד מאד בחי' נקודה תחתונה דעיגול כו'. ועי"ז לע"ל יאיר הגדולה כמו שהיא בעצם אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה. וה"ע גילוי שמו הגדול כמ"ש ביום ההוא יהיה הוי' אחד ושמי' נקרא השם כמו שנכתב כו' כמ"ש במ"א:

ה **ובמ"ז** יובן ענין למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו דהיינו אברהם הוא חסד דמ"ה ואנכי עפר ואפר. ושיביא על אברהם מבחי' ורב חסד שבלי גבול דהיינו מבחי' במקום גדולתו כו'. וזהו אשר דבר עליו. עליו דוקא ע"ד כי גדול מעל שמים חסדך. וזהו ע"י ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט. שכולל ג' קוין חג"ת הנמשכים דוקא ע"י בחי' אברהם שה"ע לשארית נחלתו כו':

ועפ"ז א"ל המד"ר פ' מקץ פ"צ ע"פ רק הכסא אגדל ממך. והיית רק למעלה יכול כמוני א"ל רק. גדולתי למעלה מגדולתכם וכו'. דקשה מאי קמ"ל שגדולתי למעלה מגדולתכם. ולפמ"ש דהענין, פי' למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו. שיאיר בו מבחי' ורב חסד שזהו ענין גדולה. שמדת גדולתו של הקב"ה שלמעלה ממדת החסד דאצילות יאיר בנש"י וזהו ענין גדולתכם. והיינו שיאיר בז"א הנק' ישראל בחי' מוחין דגדלות ויהי' ז"א במדרגת א"א. לכן אמר יכול כמוני א"ל רק כו'. והענין כמ"ש במ"א בפי' הללוהו כרוב גודלו. דהיינו שיש ריבוי בחי' גדולה. דהיינו גם שבחי' מדת הגדולה שלמעלה מהחסד דאצילות יש ריבוי מדרגות זו למעלה מזו לאין קץ. כי הנה דרך כלל בחי' חסד דאצי' זהו מקור בחי' ממכ"ע. ובחי' ורב חסד דא"א שבלי גבול זהו ענין סוכ"ע שהוא בחי' בלי גבול כמ"ש בסש"ב פמ"ח. ובאג"ה סי' יו"ד הנז"ל שעיקר ה' שהוא בבחינת מקיף עליון. וע"ש באג"ה סי' ג' בד"ה וילבש צדקה כשריון שזהו ענין מארז"ל כל פרוטה מצטרפת לחשבון גדול. לחשבון גדול דייקא הוא ענין גדול ה' ומהולל מאד. והיינו כי החשבון גדול זהו בא"א וכמ"ש מזה בלק"ת ס"פ חקת בביאור ע"פ בואו חשבון. וכמו בענין מאה ברכות שממשיכים מע"ס דא"א שכל הספירות כלולים יו"ד מיו"ד. וכמ"א פי' ששם הם בחי' אלפים ורבבות כו'. נמצא ע"י הצדקה ממשיכים החשבון גדול כו' וזהו שע"י ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה נמשך למען הביא ה' על אברהם מבחי' ורב חסד בחי' גדולה וכו'. והנה לע"ל יאיר בחי' סוכ"ע בבחי' גילוי ואז ימשך אור עליון יותר להיות בבחי' סוכ"ע ומקיף. דהאור המקיף נמשך בבחי' פנימי אזי נמשך ומאיר מקיף עליון יותר וזהו ענין כרוב גודלו כו'. וזהו גדולתי למעלה מגדולתכם. בחי' ולגדולתו אין חקר כו'. ולפמש"ל כי גדולתכם ענין ש"י עולמות להנחיל אוהבי יש הנה יש הוא מהארת מתר"ך שהוא כתר והוא הבחי' המתלבש בקנה חכמה קנה בינה אשר כ"פ קנה גימ' יש ככ"ל. וזהו שמלבישי' לחו"ג דא"א. אבל יש העליון שבכתר גבוה יותר והיינו חו"ג

דעתי'

דעת״י שהוא בחי׳ התהוות שבמאציל שלמעלה מא״א שורש הנאצלים והם מלובשי׳ בכתר וחכמה דא״א וזהו ענין גדולתי אין ר״ל גדולת עצמותו ומהותו ממש כי זהו ולגדולתו אין חקר אלא גדולתי מה שמאיר ע״י אתעדל״ע שלמעלה מאתעדל״ת וזהו אני העליון דכתר ואפ״ל שזהו ענין והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול:

ואפ״ל פי׳ וענין הכהן הגדול היינו שממשיך מבחי׳ ורב חסד וכן מובן ממ״ש בד״ה ועשית בגדי קדש וכד״ה בהעלותך את הנרות. והנה במד״ר פ׳ מקץ פ״ל אמרו עוד קדושים תהיו יכול כמוני ת״ל כי קדוש אני וכו׳. ההפרש בין גדולה לקדושה י״ל הגדולה היינו ורב חסד דא״א והקדושה חכמה דא״א. כי קדש הוא בחכמה כו׳. וזהו ענין ואנשי קדש תהיון לי. וענין עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש כו׳. וזהו ענין משה שלמעלה מבחי׳ אהרן כה״ג כו׳ שממשיך מבחי׳ קדושה אשר קדשנו במצותיו כו׳. עוי״ל ההפרש בין גדולה ובין קדושה ע״ד מלמעלמ״ט ולמעלמ״ע כענין שוהם וישפה. וכענין כורע בברוך וזוקף בשם שד״ה אד׳ שפתי תפתח. בסידור בשער ר״ה. עוי״ל ע״ד מ״ש ע״פ הנחמדים מזהב ומפז רב. שבחי׳ זהב כמעלת הזהב על הכסף. ואחז״ל לא הי׳ כדאי העולם שישתמש בזהב כו׳. ועכ״ז התורה היא הנחמדים מזהב כו׳. ועד״ז ג״כ אפ״ל ההפרש בין גדולה לקדושה. כי כמו הגדולה בגשמיות זהו ע״ד אין כסף נחשב כו׳ והיינו בחי׳ זהב כו׳. וכך יובן בחי׳ זו למעלה בענין כסף וזהב העליון לי הכסף ולי הזהב כו׳ וכענין ת׳ עלמין דכסיפין כו׳. ובחי׳ קדושה שלמעלה מבחי׳ גדולה י״ל ע״ד הנחמדים מזהב כו׳ וכענין ג״ר שבכתר שגבהו מז״ת ואפילו מבחי׳ ורב חסד וכמ״ש בלק״ת בד״ה אלה מסעי דרוש השלישי בהביאור פ״ד בענין אמת שגבוה אפילו מבחי׳ ורב חסד כו׳. ועד״ז ה״ע משה. משה אמת ותורתו אמת כו׳. ועמ״ש בתלים ע״פ הנחמדים מזהב כו׳. עוי״ל כי קדושה מה שהוא קדוש ומובדל וגדולה זהו ההשפעה בפנימיות וא״כ זהו כענין סוכ״ע וממכ״ע:

ועכ״ז יובן מ״ש בת״א בד״ה ויקבל היהודים בענין ושם אשר רכב סוס בגימטריא ב״פ ס״ג דהיינו בחי׳ כי גאה גאה. וכתרגום שהוא גאה על גיוותניא ור״ל שמשבר הגאים ע״ד ואת זרוע כאלי לך עדה נא כל גובה וגאון והיינו לפי שבחי׳ גדולתו ית׳ היא דכולא קמי׳ כלא חשיב ולכן אי אפשר שיאיר בחי׳ זו רק במקום הביטול והיינו לשארית נחלתו למי שמשים א״ע כשיריים. והנה שורש הגאים זהו לפי שנמשכו מעולם התהו שהוא למעלה מעולם התיקון. וכענין שעשו הי׳ בכור ונק׳ בנו הגדול. ועיין בת״א פ׳ וישלח בד״ה ויקח מן הבא בידו מנחה. אך באמת הם רק מהפסולת מה שנפל בשבה״כ. והאורות דתהו נסתלקו למעלה. וגם השבירה לא הי׳ רק בז״ת דס״ג ולא בג״ר. ועוד זאת פי׳ כי גאה גאה. שהוא ית׳ למעלה גם מתהו והתיקון. וכנ״ל בפי׳ הללוהו כרוב גדלו. ולכן הוא ית׳ לבד ביכולתו להיות גאה על גוותניא אף שבשרשם מעולם התהו. ולהיות עדה נא כל גיבה וגאון. ועמ״ש ע״פ כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם כו׳:

כי

כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט. למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו. פי' כי ידעתיו י"ל עדמ"ש בגמ' ספ"ד דסנהדרין ר"א רמי כתיב טוב ה' לכל וכתיב טוב ה' לקויו הא כיצד כו' וא"כ כי ידעתיו זהו ע"ד טוב ה' לקויו ידע לכתך במדבר. וידע אלקים. ועמ"ש מזה בהגהות לד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה. והנה צדקה ומשפט איתא בגמ' סוף מכות שזהו חד ישעי' והעמידן על שתים שנאמר כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבא. ונק' ישועתי שישועתן של ישראל זהו ישועתו של הקב"ה. והיינו כי עכשיו אין השם שלם ואין הכסא שלם. ולכן מ"ש ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט זהו ממש ישועתי. וע"כ נק' זה קיים אברהם את כל התורה כולה עד שלא ניתנה. ועי"ז כי ידעתיו. והנה מזה נמשך למען הביא על אברהם. זהו מ"ת ע"י משה שהוא מבחי' נוצר חסד כמ"ש בת"א סד"ה משה ידבר וכד"ה מראיהם ומעשיהם וכד"ה אשירה לה' כי גאה גאה. ובפרדס ערך נוצר חסד שנוצר החסד מטפה הראשונה וזהו בחי' משה גימ' ונצר. שהרי מן המים משיתיהו מטפה הראשונה. וענין צדקה הוא בחי' וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה המשכת דירה בתחתונים. עמ"ש ע"פ תפלה לעני. ובענין שיהיה שנק' עני. והוא שורש רמ"ח מ"ע. ומשפט זהו שורש מל"ת שלא יהי' עת אשר שלט האדם באדם. ועמ"ש ע"פ ועשית השן משפט כו'. וזהו כי ההרים ימושו הג"ת דאצי' וחסדי מאתך לא ימוש היינו החסד שלמעלה מאצי' והוא נמשך ע"י התורה שנק' תורת חסד ונאמר בה לא ימוש ספר התורה הזה מפיך כו' וע' מנחות צ"ט ב' אפי' קרא פ"א שחרית ופ"א ערבית קיים לא ימוש. וע' מענין לא ימוש בזה"ב יתרו דפ"ג סע"א:

ב יומא ספ"ג דל"ח ע"ב א"ר אלעזר מברכתן של צדיקים אתה למד קללה לרשעים ומקללתן וכו' אתה למד ברכה וכו' שנאמר כי ידעתיו למען אשר יצוה וגו' וכתיב בתריה ויאמר ה' זעקת סדום ועמורה כי רבה. וע' בפרש"י שם בגמ'. וי"ל היינו כי מצד שבעולם התיקון הוא התכללות המדות חו"ג כו' שהכלים רחבים להיות סובל ב' הפכים כאחד. וזהו עושה שלום במרומיו בין שר של מים כו' ע"כ במקום שמברך את הצדיקים שהוא גילוי החסד גם מקלל את הרשעים כי בחסד גופא יש גבורה וכן להיפך במקום כו'. ואפ"ל מזה נמשך מ"ש ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט חסד ודין ע"ד שהקב"ה במקום שמברך את הצדיקים ומקלל כו' כמ"כ הדבק במדותיו צ"ל צדקה ומשפט כו' להיות ובערת הרע ובאבוד רשעים רנה. ע' בת"א פ' ויצא בד"ה ושבתי בשלום:

ג פ"ח דיבמות ע"ט א' שלשה סימנין יש באומה זו רחמנים ביישנים גומלי חסדים כו' גומלי חסדים דכתיב למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו וכו'. נראה הנך ג' מדות כנגד חג"ת. כי בושה מביא מפסוק בעבור תהי' יראתו על פניכם. והנה יראה גימט' גבורה. ובנדרים פרק שני ד' כ' ע"א בעבור תהי' יראתו כו' זו הבושה. ופי' הר"ן שם כי על פניכם משמע בושת פנים. וגם שמתוך שיהי ירשו הבושת והיינו ע"י

מפי

מפי הגבורה שמענום. וכ' מהרש"א ביבמות שם בענין גומלי חסדים שלמדו מפסוק למען אשר יצוה אע"ג שלא הוזכר בפסוק אלא משפט וצדקה הוציאו מן הכתוב הזה ג"כ גמ"ח והוא בכלל ושמרו דרך ה'. כי הגמ"ח נק' דרך ה' וכו'. עיין מכ"ז בכלי יקר שמואל ב' כ"א. ובאלשיך פ' עקב. של"ה חשב"כ ד' ש"ו ע"א. ע"ג פ' חיי:

ד **פ"ק** דכתובות ד"ח ע"ב אחינו גומלי חסדים בני גומלי חסדים המחזיקים בבריתו של אברהם אבינו שנאמר כי ידעתיו למען אשר יצוה כו' בעל הגמול ישלם לכם גמולתכם. וכ' מהרש"א וקרא לגמ"ח בריתו של אברהם אבינו שע"י נטיעת האשל אמר הכתוב ויקרא שם בשם ה' אל עולם. ויש לפרש כי בריתו הוא היסוד המחבר יומם שהוא החסד עליון עם בחי' לילה מל' כו'. וזהו אך טוב וחסד ירדפוני. כי הברית הוא הממתקת גבורות הנוק' ע"י החסד דדכורא אשה כי תזריע וילדה זכר:

ה **פ"ז** דסנהדרין ד' כ"ו ע"ב ואלו אלו הדינין וכה"א כי ידעתיו למען אשר יצוה כו' ושם ד' נ"ז ע"ב ואשה לא מיפקדא והכתיב למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו כו' הוא מותיב לה והוא מפרק לה בניו לדין ביתו לצדקה. וע' בבחיי פ' בראשית ע"פ ואלו. מכות פ"ג דכ"ד ע"א בא ישעיהו והעמידן על שש הולך צדקות ודובר מישרים. הולך צדקות זה אברהם דכתיב כי ידעתיו כו' למען כו' לעשות צדקה ומשפט כו'. חזר ישעיהו והעמידן על שתים כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה. מבואר לעיל סעיף ח' שזהו ענין קיים אברהם את כל התורה כולה עד שלא נתנה כו':

ו **זח"א** פ' חיי ד' קכ"א ע"ב. ויצא ד' קפ"ח ע"א. ח"ג בחקתי ד' קי"ג ע"ב:

ז **רבות** לך ר"פ מ"ד מ"ה א' ע"פ וזורע צדקה שכר אמת במשלי י"א וזורע צדקה זה אברהם שנאמר ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה. שכר אמת אל תירא אברם וגו' שכרך הרבה מאד. וירא ר"פ מ"ח כ"ג א' הולך צדקות זה אברהם שנאמר ושמרו דרך ה' לעשות צדקה. ע' לעיל בשעי' ה'. לך במדרש נדרש באופן אחר מת"ש בגמ'. פמ"ט כ"ד ג' אשר יצוה זה הברכה או ביקור חולים. צדקה ומשפט. משהיו אוכלים ושותים אמר להם ברכו. פ"נ כ"ו ב' ע"פ וישפוט שפוט אפילו אותו שכתוב בו ושמרו דרך כו'. פ' חיי ר"פ נ"ח הה"ד רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד רודף צדקה זה אברהם שנאמר ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה וחסד כו'. אני אומנתי גומל חסדים הפש' אומנתי בא לבוש לבושי שנאמר ואברהם זקן בא בימים עכ"ל. ופי' המ"כ לבוש לבושי זה הקב"ה שנאמר ועתיק יומין יתיב. ועו"ש במד"ר ר"פ נ"ט ע"פ עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא. במשלי ט"ז. מתי אתה למד מאברהם שכתוב בו ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט זכה לזקנה ואברהם זקן בא בימים. פי' הרמ"ז כ"ע בד"ה בכ"ה בשבליו וז"ל שמשמעו' צדקה נעשה בחי' עטרה תפארת שיבה הוא בחי' הדרת פנים יאר ה' פניו כו' והיינו מקור י"ג מדה"ר. ונק' כובע ישועה מקור ש"ע נהורין כו' והיינו בחי' כתר שבכתר כו'. ומזה יובן ענין ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה. שזהו דרך ומבוא להיות המשכת שם הוי' ועמ"ש מזה בד"ה אשירה לה' כי גאה גאה. ר"פ כ"ע כ"א בתורת ה' חפצו שנאמר כי ידעתיו למען אשר יצוה וגו'.

ד׳ ק״ז ס״פ ויגש ופי׳ מלמד את בניו שנאמר כי ידעתיו כו׳ א״ל הקב״ה אתה למדת בניך תורה בעוה״ז אבל לעוה״ב אני בכבודי מלמד לכם את התורה שנאמר וכל בניך למודי ה׳ עכ״ל. ועמ״ש ע״פ ושננתם לבניך מענין הלימוד לבנים כו׳ ועמ״ש מזה לקמן בשיר י״ג:

ח **משפטים** ספ״ל א״ל הקב״ה אני מסרתי את הצדקה לאברהם שנאמר כי ידעתיו למען אשר יצוה וגו׳ ואתה אומר לרשע וחטאיך בצדקה פרוק. והנה ממ״ש ע״פ שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא בישעי׳ כ״ו ואני מקרב עצמי עמכם שנאמר כי קרובה ישועתי לבוא. ועו״ש כי קרובה ישועתכם אינו אומר אלא ישועתי כו׳ ואני גואל לעצמי כו׳ ע״ש. ונתבאר מזה אצלי בפ׳ נצבים. מזה יובן ענין ושמרו דרך הוי׳ לעשות צדקה ומשפט. מאחר שהצדקה ומשפט זה גורם להיות קרובה ישועתי כביכול. א״כ לכן נקרא דרך הוי׳ היינו להיות והתהלכתי בתוככם. וזהו הנק׳ ישועתי כו׳ ודו״ק:

ט **בחקתי** ס״פ ל״ו ר״ז ד׳ רבנן אמרי אברהם עצמו לא נברא אלא בזכותו של יעקב הה״ד כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך הוי׳ לעשות צדקה ומשפט. ואין צדקה ומשפט אלא ביעקב שנאמר משפט וצדקה ביעקב אתה עשית. הענין י״ל כי צדקה זהו יחוד קוב״ו ביחוד זה היינו שהמל׳ הנק׳ סיהרא דל״ל מגרמה כלום מקבלת האור מבחי׳ שמש הוי׳ וזהו ענין וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא כו׳. וזהו ענין צדקה צדק ה׳ שמקבלת ה״ה כו׳. ומ״מ צ״ל ג״כ משפט ע״ד א״ת בניך שהוא חסד לבד אלא בוניך בחכמה יבנה כו׳ והחכמה יש בה דין. כמ״ש הע״ח. למנוע יניקת החיצונים בבי״ע כו׳. והנה יחוד זה עיקרו ע״י יעקב שהוא הבריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה. בזה״ב תרומה קע״ה ב׳. היינו שממשיך מסוכ״ע בממכ״ע וגם מחבר הו״נ להיות משפט וצדקה. משא״כ אברהם הוא רק וימינו תחבקני הכנה ליחוד וכמ״ש בזח״א דף קל״ג ספ״א. וזהו שאברהם עצמו לא נברא אלא בזכותו של יעקב כו׳. וגם י״ל שמש צדקה זהו שהקב״ה מוציא חמה מנרתקה כו׳. וזהו ענין שאמר יעקב והי׳ הוי׳ לי לאלקים כו׳:

י **נשא** פ״ה רכ״ה ד׳ כמ״ש בגמ׳ יבמות ע״ט א׳ שלשה סימנין לעיל בשי׳ ג׳ ושם הובא בתוס׳ ביאור. שלה פי״ז ד׳ רס״ה ע״ג בשעה שא״ל הקב״ה לאברהם קח נא כו׳ אמר אברהם רבש״ע להגם אמרת לי כו׳ א״ל לאו להודיעך בעולם שנאמר כי ידעתיו למען כו׳ ופי׳ המ״כ ידעתיו בחירק תחת היו״ד והוא פועל יוצא. עד כי כבר ראה האלקים את מעשיך. נמצא מפרש כי ידעתיו להודיעו בעולם. וגם לשון רצון כי כבר ראה. וזה כדפרש״י כאן כי ידעתיו לשון חבה. כמו מודע לאישה*. הלא בעז מודעתנו. ואדעך בשם כו׳ עכ״ל גם כי רק אתכם ידעתי הפי׳ רציתי. אך יש

להבין

* נמצא בכי״ק בדף מיוחד.

ולנעמי מודע לאישה. נעמי היא אימא היינו בינה כמ״ש במק״א מ׳ י״ג שער מלך הבינה הנקרא נעמי. וא״כ אישה היינו יסוד אבא וכמ״ש הון יקר ונעים יקר מצד אבא ונעים מצד בינה. כי יקר בימ׳ יש לית נתיבות חכמה כ״ח כלול מיו״ד. וג״כ

הלבין

להבין הפסוק כי ידעתיו שנאמר גבי מעשה בשורת יצחק הוא קודם הרבה לזמן העקידה. ואין זה קושיא כ"כ. וע' בתרגום מפרש כי ידעתיו למען אשר יצוה כפשוטו ארי גלי קדמי בדיל דיפקד ית בנוהי. ורש"י הקשה ע"ז דא"כ תיבת למען הוא יתיר לכן פרש"י כי ידעתיו ל' חיבה וא"כ זהו כמו רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה.
ופי' המד"ר פ' שלח זהו פי' שלישי. נמצא בפי' כי ידעתיו יש שלשה פירושים:

יא **עקב** דרל"ב ג' ד"ה ושמר ה' לך את הברית ואת החסד. א"ר שמעון בן חלפתא למה"ד למלך שנשא למטרונה והכניסה לו שנים אריסין אף המלך זקף לה כנגדן שני אריסין כו' כך אתה מוצא אברהם נתן לבניו שני אריסין שנאמר כי ידעתיו למען אשר יצוה וגו' (ופי' המ"כ שיפיה דקרא לעשות צדקה ומשפט) אף הקב"ה זקף להן כנגדן שני אריסין חסד ורחמים. שנאמר ושמר ה' כו' ואת החסד ואומר ונתן לך רחמים ורחמך (לפ"ז מן השלשה סימנים שבישראל רחמנים וגומלי חסדים הם מהשני אריסין שזקף להן). וצ"ל החסד גדול מהצדקה כמ"ש בגמ' ספ"ד דסוכה דמ"ט ע"ב גדולה גמ"ח יותר מהצדקה שהצדקה נקראת זריעה וגמ"ח קצירה. וידוע כי הזריעה היא העלאת מ"ן. והקצירה הוא מה שגדל מזה והוא ע"י ההמשכה מלמעלה. ועוד אמרו שם צדקה לעניים וגמ"ח בין לעניים בין לעשירים. ועד"ז פי' הרמב"ם בספרו מ"נ ח"ג פנ"ג ענין ג' דברים אלו חסד צדקה ומשפט. שחסד ענינו ההפלגה באיזה דבר שמפליגים בו (וכ' המפרש ר"ל שמלת חסד תאמר על הפלגת הענין בין לטוב בין לרע. לטוב הדבר מבואר. לרע נאמר איש אשר יקח את אחותו כו' והיא תראה את ערותו חסד הוא. כלומר נמאס ונתעב בתכלית ההפלגה) ושמשו בו בהפלגת גמילת הטוב יותר. וידוע שגמילת הטוב כולל שני ענינים. האחד לגמול טוב למי שאין לו חק עליך כלל. והשני להטיב למי שראוי לטובה יותר ממה שרא' לאוי ורוב שמוש בספרי הנבואה במלת חסד הוא בהטבה למי שאין לו חק עליך כלל ומפני זה כל טובה שתגיע מאתו יתעלה תקרא חסד חסדי ה' אזכיר (ע' בלק"ת מאאזמו"ר נ"ע ע"פ חסדי ה' כי לא תמנו) ובעבור זה המציאות כולו ר"ל המצאת הש"י את העולם כולו הוא חסד. אמר אמרתי עולם חסד יבנה. ענינו בנין העולם חסד הוא (ובלשון חכמי הקבלה נק' בחי' אתעדל"ע מצד עצמו שלא מצד אתעדל"ת והוא מבחי' כי חפץ חסד הוא כמ"ש בסידור בד"ה הקל קול יעקב ע"ב) ואמר יתעלה בספור מדותיו ורב

הראשון לא ידעו עיט. ומודע לאישה היינו יסוד ז"א כמ"ש בפע"ח בענין מבלות מנות איש יסוד אשה לרעהו יסוד ז"א וכן פי' במא"א מ' יו"ד. שהיסוד נק' מודע מצד הדעת. ומודע זה הוא ענין בועז כמ"ש במא"א ב' מ"ח וז"ל גם בועז נק' יסוד ע"ש שבו עוז ותוקף כד עאל בימא עכ"ל. וזהו ע"ד שכתב שם באות א' שבע"ז איתן נק' היסוד כי לא עאל בימא אלא כד איהו בתוקפא ונה"י נק' איתנים עכ"ל. וע' זח"א ויחי דרמ"ז ע"א במאמר ותשב באיתן קשתו ועיין בשבת דמשפטים דק"י ע"א. ועמוד השמאלי נק' בועז. עמ"ש בענין נ"ח משמאל כי התעוררות האהבה לזווג הוא מצד קו השמאל דקדושה כענין ישיש כגבור לרוץ ארח כו'. וע' פרדס ערך בועז:

חסד. ומצות צדקה היא נגזרה מצדק (וכ"מ ברכות פ' עקב דרל"ב ג' ע"ש) והוא היושר. והיושר הוא להגיע לכל בעל חוק לחוקו (והיינו כל מי שיפרע חובו או שכירו ושאלה בו זהו צדק ויושר) ולתת לכל נשמה מן הנשמות כפי הראוי לו (ר"ל זהו ענין שני במצות צדקה שאף שאין לו עליו חוק עכ"ז יתן לו. כמו שיתבאר. והוא כענין צדקה לעניים אף שאין העני שכיר אצלו עכ"ז צריך ליתן לו די מחסורו. ומ"מ אין זה כמו חסד. כי החסד הוא שיתן בהפלגה יותר מדי מחסורו. כדפי"ל גבי חסד. והשני להטיב למי שהוא ראוי לטובה יותר ממה שהוא ראוי. וגם ע"ד שאמרו המבזבז אל יבזבז יותר כו' ענין המבזבז זהו ענין החסד שיותר מהצדקה המחוייבת). ולפי הענין הראשון לא יקראו בספרי הנבואה החוקים שאתה חייב בהם לזולתך בשתשלמם צדקה (ר"ל מה שפי' הוא ענין הראשון שפי' צדק ויושר אין זה נק' צדקה בספרי הנבואה. ומ"מ לפע"ד י"ל שזה נק' צדק. משא"כ הענין השני נקרא צדקה וכמ"ש בזהר שצדק הוא כענין דין ולפי' הפסוק הוא כמו צדקה כמ"ש והרשתיך לי בצדק אלא דר"ל היושר והוא מ"ש הרמב"ם להגיע לכל בעל חוק לחוקו כנ"ל) כי כשתפרע לשכיר שכרו או תפרע חובך לא יקרא צדקה. אבל החוקים הראוים עליך לזולתך מפני מעלת המדות כרפואות מחץ כל לחוץ (שירפא איזה חולה או שיציל איזה אדם מן הרע המוכן לו. וזה מפני מעלת מדותיו ושלימותם) יקרא צדק ומפני זה אמר בהשבת המשכון ולך תהי' צדקה. כי כשתלך בדרך מעלת המדות כבר עשית צדק לנפשך. ומפני זה תקרא כל מעלת המדות צדקה. אמר והאמין בה' ויחשבה לו צדקה (לך ט"ו י' וכדפרש"י הקב"ה חשבה לו לאברהם לזכות ולצדקה על האמונה שהאמין בו וכן ת"י) ר"ל מעלת האמונה. וכן אמרו וצדקה תהי' לנו. אבל מלת משפט הוא לדון במה שראוי על הנדון יהי' חסד או נקמה. כבר התבאר שחסד נופל על גמילת חסד גמור. וצדקה על טובה שתעשה אותה מפני מעלת מדות להשלים בה נפשך. ומשפט פעמים שתהי' תולדתו נקמה ופעמים שיהי' טוב כו'. והנה נכתבו בתורה אלו השלשה שמות (על הש"י) השופט כל הארץ בפ' וירא. צדיק וישר הוא בפ' האזינו. ורב חסד בפ' תשא עכ"ל. והנה עד"ז יובן מאחז"ל ופרישות מביאה לידי קדושה כו' ויראת חטא מביא לידי חסידות. כי קדושה זהו ע"י קיום המצות כמאמר אשר קדשנו במצותיו וזהו ענין וצדקה תהי' לנו כי נשמור כו' וזהו שלימות המדות הנמשך ע"י המצות. אך אין זה מגיע עדיין לבחי' חסיד שהוא ענין חסד ע"ד איזהו חסיד המתחסד עם קונו ופי' בסש"ב ח"א כפ"י בשם התיקונים עם קן דיליה לייחדא קב"ו בתחתונים. ולא בשביל לגרמיה כלל ע"ש. ועמ"ש מזה סד"ה בהעלותך. אלא שעכ"ז קדושה מביאה לידי כו' וזהו למען אשר יצוה כו' לעשות צדקה כו' בחי' צדיק ועי"ז יבוא אח"כ אתהל"ע למען הביא כו' שיזכה לחסידות. וזהו אשר דבר עליו. עליו דוקא. ע"ד ראיתי בני עליה כו' וכמ"ש בסש"ב שם. וזהו ענין השני אריכין שזקף לו כנגדן שע"י הצדקה יומשך עליו בחי' חסד. והיינו כי הרך כלל נק' ז"א בשם אלקים לגבי ע"ק שנק' בשם הוי' והיינו כי בז"א יש הו"ג א"כ יש שם דין. משא"כ בע"ק לית שמאלא בהאי עתיקא וע"כ בחי' זו דוקא נק' חסד שאין שם דין כלל. ולכן ע"י הצדקה בחי' צדיק זקף לו כנגדו

בחי'

שהי' חסד עילאה הנ"ל וזהו אשר דבר עליו וכמ"ש ובחסד עליון בל ימוט. והוא ע"ד שכ' הרמב"ם להטיב יותר כו' ממה שהוא ראוי דהיינו שהי' אתעדל"ע משהי' שאין אתעדל"ת מגעת שם. ומזה יומשך שיהא לבחי' ומעלת ההודות כו':

יב **צדקה** לעניים. ברע"מ ר"פ כי תשא והדל לא ימעיט דא צדיק שנק' דל לפי שיוסף שהוא יסוד נק' יחוס מאתו שמלא נחשב לו אור הבינה אשר שם מקום העושר כי מצפון זהב יאתה. ולכן אין כסף נחשב למאומה כו'. וע' בסידור האריז"ל ע"פ והעושר והכבוד מלפניך. וע' במא"א ד' י"ב דל נק' היסוד כו' וכ"ש המל' שנק' עני שהיא לית לה מגרמה כו' ובמה שמשפע יסוד אשא שמה צדקה ומרפא היא צדקה לעניים הנ"ל. אך היינו די מחסורו. פי' מה שהי' מלכות חסר שנתמעט האור כו'. וזהו די משהי' ד' נעשה ה' ע"י היו"ד וכמ"ש בפע"ח גבי די אשלו אשהשגא. אבל עמודא דאמצעיתא נק' עשיר וא"ל לצדקה שהי' די מחסורו שנמשך ע"י יסוד שדי שממנו נמשך די מחסורו כו' ועכ"ז צריך לגמילת חסד השמשכה מא"א ורב חסד כו':

יג **עמשיל** שבשי' ז' בשם המד"ר ס"פ ויגש שענין כי יגיע דהיינו שהי' מלמד את בניו והיינו מ"ש ולמדתם אותם את בניכם. והנה בחיוב ומעלת הלימוד לבנים יותר מלאחר אדם. אך שהתלמידים ג"כ נקראים בנים כמ"ש התוי"ט בהקדמה למס' אבות. עכ"ז לא דמי כלל למעלת הלימוד לבנים. והענין י"ל עפמ"ש בלג"ה שי' ע"ז היינו בד"ה להבין משל ומליצה כו' בענין השפי' כו' וז"ל וא"כ שהוא ההשפעה לידי מעשה ממש צריך להתייגע איך להשפיע כו' כגון שרוצה להשפיע דבר חכמה ללמדה לבנו כו' ובחי' עצה זו נק' נו"ה שהן כליות יועצות כו'. כך צריך האב להקטין השכל כו'. ובחי' יסוד הוא עד"מ התקשרות שמקשר האב שכלו בשכל בנו בשעת לימודו עמו באהבה ורצון שרוצה שיבין בנו ובלעדי זה גם אם הי' הבן שומע דבורים אלו עצמם מפי אביו לא הי' מבין כ"כ כמו עכשיו שאביו מקשר שכלו אליו ומדבר עמו פא"פ באהבה וחשק שרוצה מאד שיבין בנו וכל מה שהחשק והתענוג גדול כך ההשפעה והלימוד גדול שהבן יוכל לקבל יותר והאב משפיע יותר כי ע"י החשק והתענוג מתרבה ומתגדל שכלו שהרחבת הדעת להשפיע וללמוד לבנו. וכמו עד"מ בגשמיות ממש רבוי הזרע הוא מרוב החשק והתענוג ועי"ז נמשך הרבה מאמות ולכן המשילו חכמי האמת לזווג גשמי כמשי"ת עכ"ל. וע' מענין החשק במד"ר פ' ויבא פ"פ גבי שבשלשה לשונות של חיבה חשב הקב"ה את ישראל בדביקה וחשיקה וחפיצה כו' ע"ש ועמ"ש ע"פ רק באבותיך חשק ה'. והנה בחי' התקשרות וחשק זהו בחי' יסוד. וזהו דוקא כשמלמד האב את בנו שאז שייך לומר כן שחושק מאד שיבין בנו ולכן מקשר האב שכלו בשכל בנו כו'. כי הבן יוצא חלץ מהאב ממש. ולכן אמר אברהם מה תתן לי ואנכי הולך ערירי כו' ולא די לו כלל בתלמידים כו'. ולכן בלימוד לתלמידים אינו כלל ע"ד ההתקשרות והחשק שלומד לבנו כו'. נמצא עיקר בחי' מדת יסוד המקשר ומביא עצמי' השפע מהחו"ב להמקבל שזהו הנק' זווג. שבחי' אור זרוע ממש לצדיק. וזהו כשמלמד את בנו. משא"כ בלימודו לתלמידים אינו בענין זה ממש. וקרוב לומר שזהו בענין ההפרש בין הטפה להדבור שהדבור מלובש רק הארת השכל והטפה אע"פ שהיא גשמיות

מלובש

מלובש עצם החכמה. כמ"ש קרוב לזה יש לחלק בהשפעה שע"י הדבור עצמו בין ההשפעה לבנו ובין ההשפעה לשאר אדם. שבהשפעה לבנו מרוב החשק שחושק שיבין בנו מתרבה ומתגדל שכל האב להשפיע מעצמיות שכלו יותר ויותר ממה שמשפיע לשאר אדם. וא"כ עי"ז מעורר כן גם למעלה השפעה מעצמיות חכמה עילאה. וז"ש זווג העליון שנק' לימוד כמ"ש בשע"ה בשער הפורים פ"ב ע"פ מכל מלמדי השכלתי. כי דוד הוא מל' ובחי' כל שהוא יסוד ע"ד כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא הוא מלמדו של דוד שהוא מל'. ולימוד זה זהו ההמשכה מבחי' דעת וכו' והאדם ידע. כי אל דעות הוי' שיש ב' דעות כמ"ש בד"ה משה ידבר. והלימוד לדוד היינו שיומשך דעת העליון מבחי' שוכ"ע. וזהו נמשך ע"י ולמדתם אותם את בניכם. וזהו שע"י כי יצוה את בניו כו' זכה שעי"ז לע"ל וכל בניך למודי הוי' ממש ע"ד הנ"ל:

קיצור בענין כי יצוה את בניו. וכן ולמדתם אותם את בניכם. יש בזה התקשרות והחשק יותר להבינו התורה יותר מלימודו עם שאר אדם. והחשק זה גורם השפעת עצמיות החכמה. וכן גורם שהבן שיוכל לקבל יותר. ומעורר כן למעלה בחי' היסוד שהוא מדת ההתקשרות והחשק שימשיך שפע מעצמיות חכמה עילאה להשפיע לכנס"י דהיינו ההמשכה מדעת עליון וכמ"כ עי"ז לע"ל וכל בניך למודי הוי':

יד **באדר"ג** ר"פ ל"ג שבאברהם נאמר לעשות צדקה ומשפט תחלה צדקה ואח"כ משפט. ובדוד כתיב ויהי דוד עושה משפט וצדקה תחלה משפט ואח"כ צדקה כו'. וי"ל דגבי יעקב ג"כ נאמר משפט וצדקה ביעקב אתה עשית תלים סי' צ"ט. וע"ל סעי' ע' בשם המד"ר בחקתי ס"פ ל"ו:

טו **ילקוט** ח"א פ' וירא דכ"ג סע"ד בד"ה מבים אדם אחד אמרו גדולה צדקה כו' כי ידעתיו כו'. ח"ב במלכים א' רסי' א' ע"פ והמלך דוד זקן. בישעי' סי' ס"א דנ"ז ע"ד רמז שס"ה ע"פ כי הלבישני בגדי ישע כו' כי ידעתיו למען אשר יצוה כו'. בסוף הושע ע"פ צדיקים ילכו בם כגון אבות העולם ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה. דע"ה ע"א. בתלים סי' ל"ז ע"פ ולא ראיתי צדיק נעזב זה אברהם כי ידעתיו אשר יצוה. דק"ג ע"ב. שם דקי"ב ע"ב רמז תת"ד. בדברי הימים ב' סי' י"ט ע"פ ויאמר יהושפט לשופטים. דקס"ב ע"א. בקהלת דקפ"ז ע"ד רמז תתקפ"ע בתחלתו:

וה' המטיר על סדום וכו'. באד"ר דקל"ז סע"ב מובן דשם הוי' הראשון היינו בא"א ע"ש בענין אני הוי' לא שניתי. שע"י העדר הגלוי מא"א נמשך שהמטיר מאת ז"א מן השמים כו'. וע' דוגמת ענין זה בביאור הזהר במד"ר בראשית פ' כ"ב גבי קין והבל מבל לבני אתליעין כו'. ויש להקדים ענין חטא סדום. הנה פ"ה דאבות האומר שלי שלי ושלך שלך זו מדה בינונית וי"א זו מדת סדום. ולת"ק עיקר מדת סדום היינו כמ"ש בגמ' כופין על מדת סדום שזהו כשמונע ממנו מה שזה נהנה וזה לא חסר כו'. אבל הי"א ס"ל דאפי' בזה חסר קצת הוי ג"כ מדת סדום. וצ"ל ענין פלוגתא זו וע"ש במדרש שמואל. ויש לומר ע"פ הקדמה המבואר במ"א מה שהמקובלים קראו

לבין

לשון אור. אור א"ס. אורות וכלים. והפלוסופים קראו שפע. כי האור מורה בחי' לא שניתי כמו שאין שינוי והשתנות בשמש ממה שזיו שלה מאיר כו' משא"כ השפע כמו השפעת הרב לתלמיד שנעשה שינוי בהרב ע"י השפעה. וע"ד שאמרו המחקרים כל מניע מתנועע. ולכן בו ית' שנאמר לא שניתי כנ"ל היינו לפי שכל ההמשכה נק' רק אור אור א"ס כנ"ל ונק' שמו כמו השם שאינו נוגע להעצמיות כו' ועד"ז האורות שבכלים הם רק הארה דהארה. שאורך נראה אור. וכמ"ש בענין ויאצל מן וכו'. אך עכ"ז זהו בהאורות עצמן אבל בהכלים ע"ש שייך ענין התלבשות והשתלשלות עו"ע שזהו ע"ד בחי' שפע. וע' בזה"ק איהו וחיוהי ובדרוש יו"ט של ר"ה. ובזה יובן ענין לבי ומעשי א"ע רהט לבושים. ולכן למען יזמרך כבוד כו'. ועד"ז ענין השבת וינח ביום השביעי שזהו מצד הכלים דע"ש שבהן שייך התלבשות ירידות ועליות משא"כ מצד האור. ועיין בפרדס בשער עצמות וכלים שביאר כן שמצד האור הוא בחי' לא שניתי ולא כן בהכלים. ולכן לפעמים נק' המשכה אלקות בשם אש ואור ולפעמים בשם מים וע' ד"ה כי עמך מקו"ח וד"ה אתם נצבים. והנה שרש הוית העולמות נמשך מאור א"ס ממש ולכן הקב"ה מוריד גשמים ומצמיח דשאים בשבת כו' אף שאז וינח כו' כמבואר בד"ה למנצח על השמינית. אלא שהמשכה זו מבחי' הילוגיות א"ק ע"ס. וזהו ענין כמשל ההמשכה בחי' זה נהנה וזה לא חסר. שזהו כמו בחי' המשכה הנק' אור. משא"כ ההמשכה שבבחי' התלבשות והשתלשלות עו"ע הרי נעשה שינוי בהעילה ע"י השפעה זו א"כ אין שייך לומר וזה לא חסר כו'. ולפעמים מגיעו חסרון ממש ע"י המשכה זו כמו אדה"ר שנתן ע' שנים לדוד דהיינו המשכה מו"ח דחכמה עילאה לבחי' הדבור הנק' מל' ונק' דוד הרי חסרו שנים אלו באדה"ר וכן בהמשכת ע' שנין מהאבות ויוסף לדוד וכמ"ש במ"א באריכות שעם החסרון זה לפי שהוא המשכה מכלים דאצי' להיות מאיר לבי"ע ע"כ הוצרכו לרדת ממקומם ממש ולכן חסרו למעלה וכו'. וגם בכל המשכה שאינה עד"ז עכ"ז כיון שהוא התלבשות נעשה שינוי א"כ אין זה דוגמת זה נהנה וזה לא חסר. רק בההמשכה מהאור א"ס ממש שהוא רק ע"ד זיו ואור ולכן נק' קדוש ומובדל הוא דשייך לומר כן. וע' בדרוש בהרת שפי' הקב"ה סוכ"ע וממכ"ע זהו ענין ב' המשכות הנ"ל מה שלמעלה מהשתלשלות בחי' כתר נק' קדוש והחכמה מקור ממכ"ע השתלשלות נק' ברוך. וזהו שעיקר בחי' אני הוי' לא שניתי מבואר בזהר באד"ר שם שהוא בחי' כתר עליון שהוא הארה אור א"ס וכו'. ומזה מובן עון סדום שמנעו כ"כ ההשפעה מזה לזה אפי' בדבר שזה נהנה וזה לא חסר. ע"כ מדה כנגד מדה נמנע מהם גם המשכת הוית העולם שברכו מהילוגיות א"ק בחי' אור א"ס לא שניתי כו' שלמעלה מהשבת כו' ומבחי' וינח כו' לפי שהם לא שניתי רק הארה בעלמא מאיר כו' ויאצל כו' בחי' לא חסר כלל ולא שניתי. נמנע מהם גם השפעה זו כיון שהם מנעו מהעולם אף השפעה זו. אך ביאור דעת הי"א דהאומר שלי שלי וכו'. והענין כי הנה עיקר ההפרש בין תהו לתיקון הוא שבתהו הי' זת"ז כל א' בפ"ע ענפין מתפרדין וכמ"ש העולמות אצי' בפ"ע בריאה בפ"ע כו'. אבל בתיקון בחי' התכללות וכמו בפרצוף אדם שהראש מקבל מהרגל וכמ"ש

מזה

מזה בת"א בד"ה השמים כסאי גבי והארץ הדום רגלי ובד"ה מי שם פה לאדם כו' נמצא אין שלימות לכל א' בלי זולתו והראש צריך לרגל כו'. לכן כל השפעה מזה לזה אך בענין שהוא החסרון וירידה הנה הוא חסרון מצד וריוח מצד. וכמו בענין הצדקה ארז"ל במדרש רות ע"פ שם האיש אשר עשיתי עמו היום בועז יותר ממה שבעה"ב עושה עם העני העני עושה עם בעה"ב כו'. ועד"ז בענין המשכה מכלים דע"ס דאצי' בבי"ע שהוא בחי' ירידה הנה ע"ז נאמר עלי' ביום השבת כו' כמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום. ולכן עיקר החסד הוא אפי' כשזה חסר ממש ע"ז. וזהו ענין אברהם חסד דמ"ה ביטול משא"כ ישמעאל חסד רק מצד הגאוה וגדולה משפיע רק ממותרות מה שא"ל כו'. וע"כ עון שלי שלי ושלך שלך בחי' פירוד עולם התהו היפך עולם התיקון. וזהו הי' שכה"כ כי דוקא במקום ההתגלות בורא אור א"ס ע' בדרוש דור הפלגה. ולכן נמשך לסדום ג"כ כמו שכה"כ ויהפוך את הערים וכו'. והנה הגם כי מאור א"ס ב"ה נמשך ההשפעה להיות העולמות תדיר כמ"ש ולא ישבתו וזהו בחי' הילוכיות אבל להיות ההמשכה בפנימי' זהו ע"י הכלים דע"ס כו' וזהו דוקא ע"י ההשפעה גם בבחי' בזה נהנה וזה חסר כו'. ולאכ"ז יובן שזהו ענין וה' המטיר וכו' שהוא בחי' א"א לא שניתי אעפ"כ גם מבחי' זו נמשך העונש לסדום. אך משם נמשך רק העונש במניעת גילוי האור. ואמנם ע"ז נמשך העונש ממש מז"א שבם יש הו"ג וזהו מאת ה' מן השמים כו'. ועמ"ש ע"פ תפלה לעני שתכלית בריאת עניים ועשירים שיצטרך להיות צדקה וזהו כדי שעי"ז יהי' למעלה יחוד שמשא וסיהרא שהסיהרא נק' עני דל"ל מג"כ וההשפעה מבחי' שמש הוי' וזהו וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה:

ענין שהי' שרה אצל אבימלך ואח"כ נתעברה מאברהם והיו ליצני הדור אומרים כו'. אך כי הענין גלות השכינה. וידוע דעיקר הבירורים והעלאת מ"ן שיהי' עי"ז לידה הוא בגאולה זהו ע"י גלות מצרים כו' שעי"ז בירור הניצוצים. אך היינו ע"י כמ"ש ולא תתורו כו' אשר אתם זונים כי יש ח"ו שנמשך אחר תאוות נה"ב והוא כמשל הזונה בד"ה והי' לכם לציצית. ועמ"ש בדרוש חטא העגל שאמרו רם על כל וכו' וההשפעה ע"י המזלות וכו'. אך שרה מל' וכנ"י באמת לא טעו בזה וזהו שבאמת לא נגע בפנימיותה ח"ו. וע' זח"ג ר"פ תצא גבי וכבודי לאחר וכו'. והנה עי"ז מבררת הניצוצי' ומזה נמשך המ"ן ללידת יצחק צחוק ותענוג שיהי' לע"ל ועמ"ש בד"ה שחורה אני ונאוה:

ויתפלל אברהם אל האלהים וירפא אלקים את אבימלך. רבות במקומו ס"פ נ"ב א"ר חמא בר חנינא מתחלת הספר עד כאן לא נאמר בלשון הזה. כיון שהתפלל אבינו אברהם הותר הקשר הזה. אפ"ל כי ענין התפלה הוא לבטל מדה"ד. שאע"פ שהדין נותן כן כי אין מיתה בלא חטא ואין יסורים בלא עון עכ"ז יומשך הרצון שיתרפא החולה. והנה החכמה נק' ג"כ דין כמ"ש החייט כי ע"פ החכמה נמשך החיוב שיהי' כן דוקא ולא באופן אחר. וא"כ התפלה היא המשכת רחמים מהכתר

שהוא

שהוא הרצון עליון שלמעלה מהחכמה להיות מחילה לזה החוטא ולמחול לו ולרפאות אותו. כמבואר בת"א פ' מקץ בד"ה מזוזה מימין בענין מש"ע קושר כתרים לקונו מתפלותיהם של ישראל. ובלק"ת בשה"ש בד"ה מה יפו פעמיך בנעלים. וזהו ענין הותר הקשר הזה. פי' הקשר והדין שמבחי' חכמה. והיינו ע"י ויתפלל אברהם חסד אל האלקים בינה אשר בה התגלות ע"י כו'. ומתחלת הספר עד כאן לא כתיב ויתפלל כי אברהם הוא הראשון בפתח פתח זה. ועמ"ש בת"א בענין שברכת רפאנו היא שמינית לפי שמילה נקבעה רפואה והיא בשמינית. וענין מילה בשמינית כדי שיעבור עליו שבת א' היינו שהיא למעלה מבחי' שבת ולכן שמונה בגדים של כה"ג הם נגד מילה בשמינית. במד"ר תצוה פל"ח פ' אחרי פכ"א. וכה"ג נכנס לבית קדה"ק. שבחי' שבת נק' קדש בחי' חכמה מוחין דאבא. והכתר נק' קה"ק כמ"ש בלק"ת בד"ה שבת שבתון. וזהו ענין מילה בשמינית שהיא למעלה מבחי' שבת שהוא יום השביעי. וע"כ משם נמשך התשובה שהיא מביאה רפואה. והנה אברהם ע"י המילה נוסף בו ה' עילאה הנק' היא דא עתיקא כמ"ש בת"א ר"פ לך לך לכן אברהם דוקא יכול ויתפלל אברהם וכו' להמשיך רה"ר דע"ק קדה"ק כו'. או י"ל כי חולה זהו ק"נ שממוצע בין הקדושה הנק' חיים ובין הקליפות שקרויים מתים כי הם מות"ל דאתו מנה' בהם וימת. ועמ"ש ע"פ המדרש פ' שמיני פי"ג משל לרופא שנכנס לבקר שני חולים כו'. וזהו"ע הותר הקשר הזה. שיוכל ק"נ להתברר וליכלל בקדושה שהוא החיים. וצ"ע מ"ש בגמ' עד דאתא אלישע לא הוה דחליש ואתפח. שהרי כאן נא' וירפא. ועוד גבי יוסף נא' עבדיו הרופאים. וע' בכלי יקר במ"ב סי' י"ג שהקשה עוד ממ"ש בילקוט ח"ב סי' רמ"ג שחזקיהו חדש עמידת החולי כו' הה"ד מכתב לחזקיהו בחלותו ויחי מחליו ישעי' סי' ל"ח ע' והוא מהמד"ר פ' תולדות פס"ה דע"ב ג' חזקיהו חידש חולי שיתרפא וראיתי ביפ"ת שם שעמד על קושיא זו חזקיהו חידש כו' והא כתיב וירפא אלקים את אבימלך וג"כ אלא מרים דהתם בחולי מחודש בהשגחה לפי שעה לתוכחת מוסר אבל חזקיהו הוא חולי טבעי כי קרבו ימיו למות. ואין קושיא דכתיב ורפא ירפא וכן נרפא הנגע. ושמא דהנהו במכה בעלמא והכא בחולי כל הגוף עכ"ל. וע' בספר כו"פ על ה' נדה כ' בשם הרמב"ן דמ"ש ורפא ירפא קאי על מכות חיצוניים ולא על חולי שבאברים הפנימיים כו' וא"כ א"ש דעד חזקיהו לא הי' חולי מאברים הפנימיים שיתרפא. ועדיין קשה מענין חזקיהו גנז ספר רפואות וע"ש בפרש"י משמע שהיו רפואות מקודם להרבה חולאים:

וירא והנה איל. ארז"ל פ"ה דאבות שאיל א' מעשרה דברים שנבראו בע"ש ביהש"מ. ופי' באוה"ת כי יום נק' אהבה ולילה נק' יראה. והתערבות שהוא בין השמשות נק' אין. וזהו האיל דעקידת יצחק יראה כאברהם אהבה. ועמ"ש מזה בלק"ת בד"ה וידעת היום שהתכללות זו ע"י והגירא כו'. ושם דאין בחי' כתר. וע' בהג"ה סי' י"ב ע"פ והי' מעשה הצדקה שלום. וי"ל ע"י אין שלמטה ביטול היש מעורר בחי' אין העליון. דוגמא ממ"ש בת"א פ' ויקהל בד"ה קחו מאתכם תרומה בענין מלה

להתפלל בחי' אין כו' ממשיך גלוי סוכ"ע. ועד"ז העילוי ממדרגה למדרגה נ"ל בחי' אין בינתיים כמו ענין העמוד שבין געה"ת לגעה"ע וכמ"ש בד"ה מראיהם ומעשיהם וכד"ה והאיש משה . ולכן ביהש"מ זה עיקרו בין יום ו' לשבת . וז"ש קבלת שבת מוסיף מחול על הקדש ממוצע בין בי"ע ימי המעשה ובין שבת אצי'. והממוצע היכל קדה"ק נק' ביהש"מ. ולכן בו נברא קבורתו של משה אשר ממוצע בין יש לאין שער החמישים ממוצע בין חכמה הנק' אין ובינה הנק' יש כמ"ש בלק"ת גבי שבועות בביאור מנעו ע"פ וספרתם לכם. ואפ"ל שביה"ש נברא ע"י דבור ושבת שבת מלדבר רק גילוי מחשבה וביהש"מ בחי' הממוצע בין דבור למחשבה כמו הרהור. ובו נבראו עשרה דברים הנ"ל שהם ג"כ ממוצעים כו'. ועמ"ש ע"פ כ"ה את אשר יאמר הגי. הגיון ממוצע בין מחשבה לדבור. גם ע"ד הוגה מן המסלה. והוא היכל קדה"ק דבריאה הממוצע בין אצי' ובין בריאה כו'. והנה מבמ"א ע"פ הזהר פ' במדבר דק"כ רזא דקרן. קרן היובל ממוצע בין קול אדם לקול הנמשך ע"י בהמה והוא כענין ההמשכה מאצי' אדם לבי"ע בהמה. והממוצע מל' דאצי'. ועד"ז קרן זווית המחבר ב' כתלים והוא עצמו אין. ג"כ מל' דאצי' עתיק לבי"ע. וכן בחי' מלוכה מחבר המלך עם העם. והמל' בחי' אין רק המלך והעם. ואין המחבר מל'. ושרשו מבחי' והחכמה מאין תמצא וזהו רמה קרני כמ"ש בת"א פ' יתרו בביאור ע"פ זכור ושמור בדבור אחד כי מל' דוד שרשו מעתיקא כו'. וזהו ענין שסופן להגאל בקרניו של איל בקרניו דוקא שבחי' קרן הוא אין המחבר כו' כנ"ל בענין רמה קרני כו' והאיל ג"כ ביהש"מ בחי' אין. ולכן תוקעין בשופר של איל להמשיך בחי' מל' המחבר בי"ע עם אצי' . ושופר דלע"ל בחי' עתיקא מל' דא"ס המחבר אצי' עם א"ס כו'. ולכן ארז"ל בפר"א הובא בפרש"י פ' יתרו ע"פ במשוך בקרן היובל שמשני קרניו של איל הנ"ל קרן שמאל הוא קול השופר דמ"ת. וקרן של ימין הוא עתיד לתקוע בו לע"ל ונק' שופר גדול כו'. כמו ע"י קרן נמשך קול אדם בבחי' בהמה. כך מ"ה המשכה מאצי' לבי"ע. ולע"ל הגילוי מא"ס באבי"ע אשר גם א"ק נק' אדם דבריאה ובריאה בחי' בהמה. עמ"ש בד"ה והכלתה אכול. וכמו האיל ביהש"מ בין חול לשבת כנ"ל. וכך לע"ל יום שכולו שבת. ושבת דעכשיו לגבי שבת הנ"ל כחול לגבי שבת כו' עמ"ש בד"ה האזינו השמים. והנה בעקידה ממעל לעלים פי' בלק"ת ממעל לעה"ח ועה"ד כו' להיותו בחי' אין שלמעלה מעה"ח כמ"ש היש בה עץ אם אין כמ"ש זח"ג קנ"ה ב' והרמ"ז שם:

ב **אדרין** בפ"א שור שהקריב אדה"ר כו' ואיל שהעלה אברהם תחת בנו כו' כולם קרנותיהם קודמות לפרסותיהם וע' בגמ' חולין פא"ע ד"ס ע"א והרשב"א שם פי' קרן מורה על עצמו של דבר תרגום של בעצם היום הזה בקרן יומא הדין. ופרסה רמז לשפה ההתחתונה כו' . והכונה לעבות עיקר מחשבה ראשונה לא מהמסובב בסוף הרגל כו' ע"ש. וי"ל כי קרן רומז לכתר כמו קרני החיות כנגד כולן. ופרסה בחי' רגל מל' . וזהו הקרן קיימת לעוה"ב . ובתחלה עלה מהסוף עיקר . כדי להמשיך השפעת העוה"ז. ותשובה שלו להקריב פר שקרנותיו קודמין כי הקרן קיימת לעוה"ב. ואפ"ל זהו בחי' בהמה רבה מל' דא"ק. משא"כ כשפרסותיו קודמין זהו מה שנפל

בשבה"כ

בשבה"כ כו'. ועמ"ש בלק"ת גבי שמע"צ ע"פ טוב להודות לה' משמיה בלחש כו'. וזהו ג"כ ע"ד מעלת הקרן על הפרסה כו'. גם כמ"ש בלק"ת פ' תזריע בענין בלא ע"מ לקבל פרס זיו והדרה כ"א לאשתאבא בגופא דמלכא בבחי' בוכ"ע. והנה פרסותיו ל' פרס. וקרניו העצמיות כנ"ל. לכן בחרו לאשתאבא בהעצמיות ולא לקבל פרס כו'. ועוי"ל ע"ד הקדמת נעשה לנשמע. מפני שהי' ע"פ המשכה מלמעלה הוא היפך מהסדר שמלמטה בנ"ל נשמע קודם. אבל מלמעלמ"ט השפי' לעולם ע' וה"ג בהר ק"ח ב'. וכן אי"ל הנ"ל כיון שהוא בריאה בידי שמים א"כ קרנותיו קודמין לפרסותיו כו' וכדפרש"י בחולין שם. וכן בנפש ע"פ אתעדל"ע מלמעלמ"ט נמשך הרצון בנפש להקדים נעשה לנשמע וזהו ג"כ שקרנותיו קודמין לפרסותיו. פרסותיו בבחי' ההילוך אחרי ה' וקרנותיו הרצון והאה"ר בלי גבול עמ"ש ע"פ בקרן בן שמן:

ג **ירושלמי** פ"ב דתענית ה"ד מבואר מ"ש ברבות פ' וירא פנ"ו א"ר יודן מהו אחר אחר כל הדורות עתידין בניך ליאחז בעונות ולהסתבך בצרות וסופן ליגאל בקרניו של איל הזה שנא' וה' אלקים בשופר יתקע כו' עכ"ל. בבלא"ה ס"פ וירא דפ"ב ע"א פי' איל אחר. שאינו נולד מהבע"ח שנבראו ביום השישי כ"א בריאה בפ"ע בע"ש בין השמשות. רבות פ"ג ב'. ע"ג ג' ק"פ ג' קפ"ע ב' קל"ז ג' קל"ט ב' רי"ו ג' רנ"ג ד' רנ"ה ד' רס"ח ג'. ה"מ ע"ב ג' קכ"ו א':

ד **רבות** במקומו פנ"ו דס"ג ע"ב מהו אחר. אחר כל המעשים. אחר כל הדורות. בחי' אחר הוא היפך מבחי' אחד. כי אחר כענין בעלה אחרא. ועי' זח"א ס"פ וירא דקי"ט ע"ב ע"פ ויהי אחר הדברים ובמק"מ שם שהקליפה נק' אחר הדברים שהיא אחר המל' שנק' דברים יעו"ש. וכן פי' בפרדס ערך אחר הדברים. ואפ"ל שיש הפרש בין אחר הדברים ובין אחרי הדברים שלכן גבי והאלקים נסה נאמר אחר הדברים שזהו ע"י קטרוג ס"מ. ואח"כ גבי בשורת לידת רבקה נאמר אחרי הדברים. והטעם כי היו"ד שאחר הרי"ש מורה שמבחי' אחר ואחוריים נהפך לטוב ע"ד יוסף ה' לי בן אחר שמבחי' אחר נהפך לבן. וענין היו"ד עמ"ש כל רב מבבל וכל רבי מא"י כי היו"ד בחי' בחכמה אתבריר. ועי' רבות לך פמ"ד ע"פ אחר הדברים האלה הי' דבר ה' אל אברם. אחרי סמוך אחר מופלג כו' א"ש לפי הנ"ל. וענין אחר הדברים הי' כו' ע"ד וארא והנה ענן גדול כו' ומתוכה כו' וכן ענין מתוך הסנה ע' זה"ב ר"פ יתרו דס"ט ע"ב. אך מה שנק' איל אחר זהו מה שנהפך מבחי' סט"א לבוא לתשובה ע"ד בן אחר הנ"ל. ועי"ד המובא ברבות בראשית פכ"ג ע"פ כי שת לי אלקים זרע אחר דקאי על משיח וכו' יעי"ש הפי' וכענין אם עושין תשובה נגאלין. נאחז. נאחזים בעבירות (ולאחז בצרות. והיפך אחוז ביד ימיני. טוב אשר תאחז בזה קהלת ז' י"ח. ויאחז צדיק דרכו איוב י"ז ט'). ענין נאחז ע"ד והאחזו בה בפ' וישלח. וכן ויאחזו בה ס"פ ויגש. וכענין ואחזת מרעהו בפ' תולדות כ"ו כ"ו. ופרש"י אחזת לשון קבוצה ואגודה שנאחזין יחד. כמ"כ הפי' שנאחזים ח"ו בעבירות וכענין עבר ושנה הותרה לו. ועד"ז י"ל ענין אחז המלך שנק' כן ע"ש שאחז ברע. ורז"ל פירשו שאחז בתי כנסיות כו'. גם אחז כענין סרכות הריאה שנסתרך ונתקשר מאד בנוף וכה"ג.

כמ"כ

כמ"ש בלק"ת בדרושי שבי"ת בד"ה מי אל כמוך ובש פ"ה. עד שאינו יכול ליפרד ממנו וא"א לצאת ממאסר כה"ג כו' ע"ש. ובמא"א סמ"ך סעיף כ"ד סרכא נק' לילית האחוזה בכנפי ריאה שהם כנפי השכינה שלא תעלה אל דודה עכ"ל. ועי' בת"ז תקון כ"א דנ"ז עמוד ב' מענין סרכות. ואמנם יש ג"כ אחיזה לטוב עדמ"ש בשה"ש סי' ג' ד' אחזתיו ולא ארפנו. ועמ"ש ע"ז בלק"ת ר"פ במדבר סוף דרוש הראשון. וכן כתיב מאחז פני כסא באיוב סי' כ"ו י"ט ואדז"ל פ"ט דשבת דפ"ח סע"ב שאמר הקב"ה למשה אחוז בכסא כבודי כו'. ויש לפרש ענין זה על התשובה שארז"ל גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ. א"כ ע"י תשובה האדם אוחז כביכול בכסה"כ וא"כ אחיזה זו היא האחיזה שלמעלה מהשתלשלות ע"ד במקום שבע"ת עומדים כו'. והיינו שמשה' נאחז בסבך שבאו לתשובה להיות מאחז פני כסא כו' ואזי מוכן ליגאל בקרניו של איל כנ"ל. גם ע"ד שפי' בזה"ג פ' בהר דק"ח סע"ב ע"פ בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו. כל חד יהדר ביה לדרגא דיליה דנשמתיה אחיזא מתמן כמ"ד והרוח תשוב כו' עכ"ל. ובפי' והרוח תשוב מבואר בלק"ת בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון דהיינו לשרשו של הנשמה בחי' מזלי' ע"ד עד יעבור עמך הוי' למעלה משם הוי'. והוא ענין ישראל עלה במחשבה דהיינו בחי' ח"ק. ובמשנ"ת בלק"ת בשה"ש בד"ה יונתי בחגוי בפי' קומי לך. ובד"ה אלה מסעי בנ"י בפי' ואלה מסעיהם למוצאיהם דהיינו למוצא ומקור ושורש הנשמות. וזהו ענין לאחוזתו. ומ"ש לדרגא דיליה כי יש ששרשו בחכמה ויש בחסד ויש בגבורה וכו'. ועד"ז הפ"ל נאחז בסבך בקרניו שע"י קרן האיל בחי' שופר בחי' תשובה שזהו ענין יובל קרן היובל ישובו להיות נאחז באחוזתו בשרשו ומקורו כו' כי לא ידח ממנו נדח ממש לשוב לאשתאבא בגופא דמלכא. וזהו ואני תמיד עמך אחזת ביד ימיני תלים ע"ג כ"ג ועמ"ש בפרש"י :

ה **רבות** תולדות פס"ה דע"ג ג' אש לקורבנך המציא לך הקב"ה שנאמר וישא עיניו וירא והנה איל למאכלך עאכו"כ עכ"ל. י"ל כי אברהם הי' כה"ג ואכילתו ע"ד אכילת כהנים שהוא ענין אכילת אדם העליון שגבוה מאכילת מזבח אדרי' דאכיל קרבנין בירור ע"י ב"ן בהמה כו' :

ו **ר"פ** תוריע דק"פ ע"ג ע"פ אבא דעי למרחוק וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק :

ז **פ'** אחרי ס"פ כ"א דקפ"ע ע"ב ע"פ בזאת יבא אהרן כו' ואיל לעולה. זה יצחק ע"ש והנה איל אחר נאחז בסבך :

ח **וכן** בפ' אמור פצ"ז קרוב לס"פ דקנ"ז ג' ע"פ שור או כשב או עז. כשב בזכות יצחק דכתיב וירא והנה איל. ועמ"ש בענין כשב בלק"ת פ' אמור בביאור ע"פ והניף הכהן אותם בענין שתי הלחם ע"ג שני כבשים. ומ"ש בשה"ש בלק"ת ע"פ שניך כעדר הרחלים :

ט **רבות** אמור פכ"ט דקנ"ט ב' ע"פ בחדש השביעי באחד לחודש כו' זכרון תרועה זה יצחק שנאמר וירא והנה איל אחר. והנה בזהר פ' אמור דצ"ט סע"א ודא שופר אילו דיצחק אקרי תוקפיה דיצחק. תושבחתיה דאבהן ולכאורה אינו מובן הלא

יעקב

יעקב נק' בחיר שבאבות. אלא י"ל ע"ד שלעתיד יאמרו ליצחק כי אתה אבינו. והיינו כמ"ש בלקוטי הש"ס מהאריז"ל במס' שבת שזהו שלעת"ל יהי' ההנהגה ע"י הגבורה בסוד א"ח עט"ב ויהי' ההנהגה ע"י שם ס"ג כו' עכ"ל ושם ס"ג היא בבינה וזהו ענין לא זז מחבבה עד שקראה אמי ובבינה התגלות עתיק שזהו ענין הצחוק דיצחק. וכן פי' במק"מ כאן דהשוה תוקפיה דאבהן היינו נה"י דאימא שהם תוקף דיצחק. כי הגבורה שרשה בבינה. ולכן הוא תושבחיה דאבהן שהם חג"ת שהרי נה"י דאימא הם מוחין לחג"ת כו'. וא"כ לפ"ז אילו דיצחק הוא הבינה וזהו ע"ד כמעלת הזהב על הכסף כו'. והרמ"ז שם ג"כ פי' אילו דיצחק אילו לשון אילת והיינו וה"ס הגבורות דבינה. וקרי ליה תושבחיה דאבהן שביום גירס מתחו היא השלמת כו'. ועי' במא"א ה' סעיף ע'. ובשה"י ג"כ כ' שופר של איל כדי להאיר לאילת השחר:

אשר יאמר היום בהר ה' יראה. ואחז"ל רפ"ה דפסחים לא כאברהם שקראו הר שנאמר בהר ה' יראה ובפ"ט דברכות ס"ב ב' ע"פ ובהשחית ראה ה' וינחם בדה"י א' סי' כ"א ע"ו מאי ראה בהמ"ק ראה שנאמר בהר ה' יראה. וברבות פ"נ ס"ג ב' אברהם קרא אותו יראה שם קראו שלם הריני קורא אותו ירושלים יראה שלם כו'. ועמ"ש בזה בד"ה וכל בניך לימודי הוי' גבי ורב שלום. עוד שם ה' יראה המד"א שלש פעמים בשנה יראה כו'. וברבות תולדות פס"ד ע"א ר"ש אמר אפי' שם חדש עתיד הקב"ה לקרות לירושלים כו' ושם העיר מיום הוי' שמה. יחזקאל בפסוק האחרון. ואמרו ע"ז ברבות באיכה ס"ח ב' ס"פ על אלה אני בוכי' טבה למדינתא דשמה כשם מלכה דהיינו שבמשיח נאמר ג"כ וזה שמו אשר יקראו ה' צדקנו בירמי' סי' כ"ג. ושם מלכה כשם אלהיה כו'. וי"ל כי ירושלים מלכות נק' עכשיו עיר אלקינו כמשנ"ת בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים וארא אכן לעת"ל כתי' והי' אור הלבנה כאור החמה א"כ תהי' במדריגת שם הוי' וכמ"ש את שני המאוה"ג ומלכה היינו ז"א שעכשיו הוא בחי' הוי' לעת"ל יתעלה יותר כמ"ש ואור החמה יהי' שבעתים כו'. ועכ"ז לגבי עצמות אא"ס כתי' והי' הוי' לי לאלקים וזהו ושם מלכה כשם אלהיה כו'. ועי' מזה עמ"ש ע"פ והאבן הזאת. וכמו ז"א וע"י הם הוי' הוי' ופסיק טעמא כו'. ועמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה וירא ישראל. גם בהפלאת הכלי שם הוי' והאור שם הוי'. ועי' מזה ג"כ בגמרא פ"ה דב"ב ע"ה ב'. ומענין סביב שמונה עשר אלף בסנהדרין צ"ז ב' סוכה מ"ה ב'. ועי' עוד מענין הר ובית בזח"ב יתרו דע"ט ע"ב ודף ע' ובמק"מ שם ועמ"ש בד"ה ואשה כי תדור כו':

והנה מענין יראה את פני הוי' אלקיך מבואר בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית בסידור שעל החנוכה שעי"ז זכו לקבל בחי' השתחואה פנימי' בנפש שהוא הביטול בכל רליך כביטול הנר בפני האבוקה מי לי בשמים ועמך לא חפצתי והיינו ע"י גילוי אלקות מלמעלה כללו כביטול הנר בפני האבוקה והגילוי שהי' בביהמ"ק הוא גילוי שכינה הנק' ממכ"ע וגם גילוי סוכ"ע שזהו יחוד קוב"ה ושכינתי' וזהו פני

הוי'

הוי' אלקיך כו' ע"ש. וזהו מה להיות שתי עיניו של מקום. היינו שתי השגחות דשם הוי' ושם אלקים שמתחברים יחד והוא ג"כ ב' הבחי' הנ"ל דממכ"ע וסוכ"ע. ועי' בזח"ב קכ"ד א' ב' ובפ' בראשית ד"ב ע"א בפי' את פני האדון לשון דכר וכ"כ בפרדס ע"ש בערך עין כי עין בעין הם ת"ת ומל'. וזהו עיני ה' אל צדיקים שהצדיקים ממשיך ההסתכלות בב' עיניו של מקום היינו יחוד סוכ"ע בממכ"ע להיות כי צדיק הוא המחבר ומקשר יחוד העליון הנ"ל וזהו"ע יוסף צ"ע יסוד כו' משא"כ ליראיו כתי' עין ה' אל יראיו שנמשך מבחי' עין אחת ממכ"ע כמ"ש בד"ה כי תשמע כו' לעשות הישר בעיני ה' בפ' ראה. ועפ"ז יש לפרש מאמר המד"ר פ' לך לך ר"פ מ"ב ע"פ ויבואו אל עין משפט הוא קדש דקאי על אברהם א"ר אחא לא באו להזדווג אלא לתוך גלגל עינו של עולם עין שעשתה מדת הדין בעולם הם מבקשי' לסמותה. היא קדש א"ר אחא הוא כתי' הוא שקדש שמו של הקב"ה בכבשן האש. ופי' האלשיך עפ"י פרקי דר"א פכ"ד כי בהיות כל העולם בונים מגדל בדור הפלגה עבר אברהם ויקללם בשם ה' מיד וירד הוי' לראות את העיר כו' ע"ש. וידוע דענין העיר והמגדל הוא היפוך לגילוי שכינה ויחוד קוב"ה כ"א הדרכה להגביר כח הקליפ' וזהו ונעשה לנו שם כו'. ועי"י אברהם נמשך עין משפט הוא ההשגחה מבחי' עין ממכ"ע שהוא בחי' משפט לעשות בשם מדה"ד וכן פי' בזח"א פ' ויחי דרמ"ז א' ע"פ בן פורת יוסף כו' עלי עין בנות צעדה כו' דבחי' עין הוא בחי' מל' ממכ"ע ומאן איהו עין משפט והאי עין צעדה על בנות שהם מרכבות השכינה י"ב מלאכים דבריאה כו'. הרי כי עין משפט הוא בחי' מל'. אך פי' הוא קדש היינו שאברהם המשיך היחוד שכ"ע בממכ"ע וסוכ"ע נק' קוב"ה קדוש ומובדל וזהו מאמר המדרש הוא קדש הוא כתי' לשון דכורא היינו המשכת היחוד עליון מבחי' סוכ"ע שנק' דכר בחי' משפיע וזהו שקדש שמו של הקב"ה כי שמו היינו בחי' ממכ"ע וקדש שמו שהמשיך מבחי' אתה קדוש לבחי' ושמך קדוש כמבואר בתו"א פ' ויחי בד"ה אוסרי לגפן ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה ה' לי בעוזרי גבי ושמחו בך ישראל מקדשי שמך ועי' ממאמר הרבות הנ"ל ג"כ בפ' שמיני פי"א קע"ז ב' וברות רבה דמ"א א' בפסוק ובא האיש אלימלך ובמגילת אסתר בפ' ויהי בימי אחשורוש קי"ז ג' וז' בא שכל העולם לא נברא אלא בזכות אברהם (היינו כי בהבראם אותי' באברהם) והו"ע בהבראם בה' בראם. וענין התהילו הכל לוהין וי יובן ממ"ש בזח"ג פ' אחרי דע"ד כע"ב ודע"ה א'. ועי' עוד מענין עין משפט הוא קדש ברבות חקת דרע"ד א'.
וענין בקשו לסמותה כי הנה הלבנה אין לה אור מצ"ע שמקבלת האור מהשמש כך עד"מ כח השגחה זו מבחי' מל' ממכ"ע נמשך בה ג"כ מלמעלה כמ"ש כי הוי' הוא האלקים והמל' מצ"ע נק' עולימתא שפירתא דל"ל עיינין והם רצו שיסלק הקב"ה שכינתו מהארץ ויתנהג העולם כמנהגו ע"י השפעה הנמשך משם אלקים בגי' הטבע לשון טובעו בים סוף שהאור והחיות מוסתר בלבוש שק המסתיר ומעלים עד שיוכל לומר כחי ועוצם ידי ולכן נק' הטבע משא"כ ההשגחה מבחי' עין משפט לתת לאיש כדרכיו ולשלם לאיש כמעשהו. רק כשהוא מבחי' יהו"ת גם השגחה זו מתלבשת בלבושי' כמו מפלת המן וגדולת מרדכי שהיו ע"י אסתר וכן פי' הר"ש אלשיך שהוא

רצו של הרמ"ק הובא פירושו בזרע אברהם. ברכות לך לך ר"פ מ"ש ע"פ הנה עין ה' אל יראיו עין אחת הוא הנה שנמשך דרך הטבע ושתי עיניו שיוצא לגמרי מן הטבע כמו קי"ס כו'. והרשעים כמו אמרפל וחבריו שקשו הסתלקות ב' בחי' הנסים כ"א רק קיום הטבע שיהא עולם כמנהגו נוהג. זה נק' שקשו לשמועה שלא יומשך במל' בחי' זו להיות עין ה' אל יראיו כו'. גם י"ל כמ"ש בזה"א פ' תולדות קמ"א ב' בענין ותכהין עיניו מראות שהוא מדת לילה בחי' חשך והיינו כי מדת לילה הוא בחי' מל' ית' מלכותך מכ"ע מלבוש העלם שמוסתר ומלובש האור והחיות שבחי' הסתר והעלם כמ"ש בד"ה רני ושמחי בפ' מקץ בענין רגלא ברתא. אך אז"ל שצריך להזכיר מדת יום בלילה כמו שאנו אומרים בברכת מעריב ערבים בורא יום ולילה גולל אור מפני חשך וחשך מפני אור כדאי' בגמ' פ"ק דברכות די"א ע"ב והיינו שעי"ז ממשיכים לה אור מבחי' מדת יום שיהי' הלילה ע"ד מ"ש הוא הלילה הזה לה' ס"פ בא דבחי' הזה היינו שנמשך בה בחי' אור וגילוי כמ"ש בת"א גבי פורים בד"ה ותוסף אסתר וזהו כי אשב בחשך ה' אור לי והנה להזכיר מדת יום בלילה זהו"ע יחו"ת כענין עין ה' אל יראיו וכנ"ל אכן הם בקשו לשמועה שיהי' חשך ואפילה לגמרי ולא יאיר כלל מדת יום ויתנהג העולם באפילה ועי' ברכות ר"פ מקץ ע"פ קץ שם לחשך זמן נתן לעולם כמה שנים ישבה באפילה כו' ור"פ נח בפ"ל מהלך במבואות האפילי' כו' בא והאיר לפני כו' ובפ' בראשית פ' ב' והחשך ע"פ תהום דור המבול כו' אמר הקב"ה עד מתי יהי' העולם מתנהג באפילה תבוא האורה ויאמר אלקים יהי אור זה אברהם כו' יעו"ש ומבואר עפ"י הנ"ל שאברהם המשיך אפי' בחי' האור ממש גילוי יחו"ע שזהו עין מטבע הוא קדם אכן הם בקשו שיתנהג באפילה לגמרי ולא אפי' מדת יום בלילה כו' וזהו ויחלק עליהם לילה כי בחלות לילה מאיר מבחי' הארת היום בלילה :

קיצור ענין שבא למדינתא דמה שם מלכה בשמשיו נק' עיר אלקינו ולמע"ל הוי' שמש אור הלבנה כאוה"ח ושם מלכה שבא אלהיה ז"א ג"כ הוי' כאור זה"י ושם אלהיה עלמות הוא"ב כמו ב' שמות הוי' שלפני י"ג מדה"ר. יראה פני הוי' ממכ"ע וסוכ"ע קוב"ה ושכינתי' בשתי עיניו ע"ד עיני ה' אל צדיקים. וזהו עין מטבע היא קדם מקדשי שמך שקשו לשמועה שיהי' מתנהג רק כפי הטבע ולא עין ה' אל יראיו. גם כי מזכירים מדת יום בלילה והם רצו שיתנהג העולם באפילה :

ב **והנה** אז"ל רפ"ק דחגיגה יראה כדרך שבא לראות כו' ועי' פ"ק דסנהדרין ד"ד סע"ב דהיינו מסורת ומקרא שאנו קוראים יראה שיתראו לפני הקב"ה והכתי' יראה. שהם ירצו פניהוי' השכינה ודרשינן תרוייהו מה הוא רואה אותך בשתי עיניו אף אתה כו'. וענין שתי עיניו של אדם י"ל בשתי אופנים הא' עפמ"ש בד"ה וידעת היום ב' פסוקים אתה הראת וידעת היום דאתה הראית קאי על ממכ"ע ועז"כ ומבלעדי אין. ופסוק וידעת היום קאי על סוכ"ע וזהו"ע שתי עיניו של אדם. הב' מ"ש בד"ה לבבתני בפי' באחד מעיניך באחד כתי' ובאחת קרי. באחד היינו יחו"ע איך שהוא ית' אחד ממש ובלא קמי' כל"ח. באחת היינו יחו"ת שבכמל"ו איך שהוא ית' מלך העולם כו'. ועמ"ש בד"ה כי תשמע בקל שזהו"ע מפתחות החיצוניות ומפתחות

הפנימיות. ועמ״ש מזה בד״ה נאנה ונאוה בענין שאו ידיכם קדש. ומשני׳ ב׳ השתלשלות הנ״ל מהאחת יומשך בירור נה״ב שהנה״ב מתפעלת דוקא משני׳ בשכמל״ו כמ׳ בד״ה שכ״ה בכסליו ובד״ה אדם כי יקריב להיות כי ראי׳ דביטול היש לאין הוא נראה ונתפס יותר בחוש הראי׳ ומשני׳ באחד מעינך יגיע ההתפעלות לנה״א כו׳ וצריך להיות לראות בשתי עיניו של אדם דוקא וזהו שמע ישראל פי׳ שמע שם עי״ן שם היינו ב״ן ורפ״ח שנפלו בשבה״כ וצריך להעלותם לשרשם לשני׳ ע׳ רבתי. והיינו ענין בירור נה״ב שנמשכה משני׳ ב״ן בגימ׳ בהמה. והעלאה זו זהו ע״י שמע להתבונן ולהשתכל ביטול היש לאין והוא ג״כ ע״י באחת מעינך. וזהו שם ע׳ שישים עינו ולבו להתבונן איך שהכל נמשך משני׳ שם. והוא מ״ש אח״כ בשכמל״ו. ועי״ז יתהפך רצונו שלא להפוך בהיש ונפרד כ״א במקור החיות כו׳ ועי״ז נכלל שם בעי״ן הנ״ל. וזהו היפוך מדור הפלגה שאמרו ונעשה לנו שם שיהי׳ ב״ן ורפ״ח נפרדים ממקורן. והנה העלא׳ שם לשני׳ עי״ן זהו״ע שמע והו״ע העלאת נה״ב ע״י באחת מעינך ואח״כ ישראל לי ראש העלאת נה״א שביטולה בעצמות אוא״ס והוא ע״י באחד מעינך בחי׳ עצמות אוא״ס דכולא קמי׳ כלא כו׳. הנ׳ ע״פ מ״ש בד״ה שיבה ישראל בענין וירא כל העם כו׳ ויאמרו ה׳ הוא האלקים ב״פ וזהו״ע ב׳ עיניו של אדם היינו ב׳ התבוננות דב׳ בחי׳ הוי׳ הוא האלקים כו׳ ע״ש היטיב. וזהו בן פורת יוסף עלי עין למעלה משני׳ שם ע׳ כ״א גם שמע ישראל כו׳ בחי׳ בשתי עיניו כו׳ וכנ״ל. ע׳ עוד מ״ש בסידור בהביאור ע״פ ששת ימים תאכל מצות בפי׳ כי עין בעין יראו כו׳:

נ״א

ג **ולתוספת** ביאור ענין בשתי עיניו י״ל עפמ״ש במ״א בדרוש פ׳ ראה ענין ראי׳ ושמיעה עד״מ בגשמיות אין דומה שמיעה לראי׳ שמן הראי׳ נמשך התפעלות יותר כמ״ש בד״ה ואלה המשפטים ומ״מ השמיעה דקה יותר שמשיג בהשמיעה קול ודבור משא״כ בראי׳. אך היא הנותנת שלפי שהראי׳ היא הש׳ שלמעלה מהבינה ע״כ מתפשטת למטה יותר כו׳. והנה הראי׳ לפי שהיא משני׳ עליונה יותר היינו משני׳ הכ׳ איזהו חכם הרואה ע״כ היא הבנת המהות ממש משא״כ השמיעה מרחוק שאין משיג המהות ולכן גם בענין ההתפעלות הנמשך מהשמיעה אינו דומה כלל להתפעלות הנמשך מן הראי׳ וז״ש במשה רבע״ה וירא את העגל כו׳ וישלך את הלוחות ושבר גם מקודם שהלא ידע ג״כ ברור מזה שהרי הקב״ה א״ל סרו מהר כו׳ עשו להם עגל כו׳ ואעפ״כ נאמר ושני לוחות העדות בידו אלא ע״י וירא את כו׳ אז דוקא וישלך כו׳ אלא מאחר שאין דומה שמיעה לראיה. וז״ש בפ׳ עקב י״א ב׳ כי לא את בניכם אשר לא

נ״ב

ג **ולתוספת** ביאור ענין בשתי עיניו של אדם יש להקדים שאין דומה שמיעה לראיה הראיה לפי שהיא משני׳ חכמה ע״כ היא השגת המהות ממש משא״כ השמיעה שמשני׳ בינה אין משיג המהות לכן גם בענין ההתפעלו׳ הנמשך מהשמיע׳ אינו דומה כלל להתפעלות הנמשך מן הראיה רק עכ״ז הרי גם על מה שאין יכולים להגיע ע״י ראיה ע״ז נאמר והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי כמ״ש בהתבוננות ענין ביטול

ע"ס דאצילות לגבי אין סוף ב"ה זה אינו מושג כלל כ"א בבחי' שמיעה. והנה מצינו בתורה שגם שמיעה מכונה בשם ראיה וירא יעקב כי יש שבר במצרים וצ"ל שעל השמיעה דבר ברור ומפורסם שייך לשון ראיה דהרי זה כאלו רואה. ועד"ז י"ל בענין ההתבוננות הנה הדעת מחבר הו"כ שגם בדבר הנשמע יהיה כמו בחי' ראיה והוא ע"י שרואה בנפשו שלגבי זולתו הדבור שלו הוא יש אבל מחשבה שלו היא נחשבת אצלו בחי' אין אבל באמת נהפוך הוא. וכמ"כ יובן למעלה בענין עולמות בי"ע שמקור התהוותם מבחי' הדבור הם כלא חשיב לגבי אצילות שהוא בחי' מחשבה. א"כ לפ"ז שייך לומר על שמע ישראל שהוא ביטול דיחו"ע ג"כ בחי' ראיה. והנה ב' בחי' אלו דיחו"ת ויחו"ע נק' בשתי עיניו של אדם א"כ בשתי עיניו הנה יש ראיה ושמיעה. ראיה שהיא חכמה השגת המהות אך היינו ביחו"ת אך יחו"ע אין שייך בו ראיה ולכן צ"ל בזה שמיעה שמע ישראל. ובכתיב נאמר על שמיעה ג"כ ראיה והיינו

כי

ראו את מוסר ה' אלקיכם את גדלו כו' ואת מעשיו כו' כי עיניכם הרואות כו' הרי הוכיחם שאין דומה שמיעה לראי'. אך עכ"ז הרי גם על מה שאין יכולים להגיע ע"י הראי' כו' ועתה ישראל שמע אל החוקים כו' אשר תשמעו אל מצות כו'. והנה כמ"ש בהתבוננות נאמר שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה כי ההתפעלות הנמשך מבחי' ראי' שיראו איך השמי' והארץ נתהוו מאין ליש והמחדש בכ"י מע"ב היא עצומה ביותר. אמנם בחי' הראי' לא שייך רק על שמים וארץ גשמיי' וכן על המלאכים הגם שאין כראי' ממש בעיני בשר עכ"ז הרי מהם נשפע כל ההשפעות גשמיי' שאין לך עשב מלמטה שאין לו מזל כו' וגבוה מעל גבוה שומר ע"כ ע"ז שייך ג"כ שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה כו'. וזהו ענין כל הסיפור בפסוד"ז וביוצר אור מענין ביטול המלאכי'. אמנם ביטול ע"ס דאצי' לגבי א"ס ב"ה שהיא והוי בחי' עליונה יותר זה אינו מושג כלל בבחי' ראי' כ"א בבחי' שמיעה. וזהו שאין הלכה כאנשי יריחו שלא היו אומרי' בשכמל"ו כי בשכמל"ו הוא מורה על ג' עולמות בי"ע שביטול זה דיחו"ת שייך בו בחי' ראי' משא"כ ביחו"ע שבשמע ישראל אין שייך בחי' ראי' כ"א שמע בחי' שמיעה כו' והרי במה שאפשר להיות בחי' ראי' אין דומה שמיעה לראי' כלל. והנה מצינו בתורה שגם שמיעה מכונה בשם ראי' כמו וכל העם רואים את הקולות ורז"ל אמרו רואים את הנשמע. אבל לפי פשוטו יש מי שפי' דגם על דבר הנשמע כיון ששומע את הדבר לפניו שייך בו לשון ראי'. ועד"ז נאמר וירא יעקב כי יש שבר במצרים וא"כ תיקשי נאמר הנה שמעתי כי יש שבר כו' אלא צ"ל לפי פשוטו שעל שמיעת דבר ברור ומפורסם לכל שייך לשון ראי' דה"ז כאילו רואה ועי' בהראב"ע שם שהביא מפסוק ראה ריח בני ועי' בהרלב"ג שם. ועד"ז י"ל ג"כ בענין ההתבוננות שבבחי' שמיעה הנה הדעת מחבר הו"כ וממשיך להיות הבן בחכ' וחכם בבינה שגם בדבר הנשמע יהי' כמו בחי' ראי' ע"ד וירא יעקב כו' כנ"ל והוא ע"י שרואה בנפשו שלגבי זולתו הדיבור שלו הוא יש שזולתו מבין דבורו אבל מח' שלו שאין זולתו מבינה היא נחשבת אצלו בחי' אין. אבל הוא בעצמו באמת נהפוך הוא אצלו

בבחי'

שבחי' חכמ' היא אלא יש ודבר חשיב יותר מהדבור שלו שהוא בטל לגבי חכמ' שהעיקר היא חכמ' ובה וע"י כל הנהגותיו והיא המושלת על כל האברים כו' וע"כ

כי דעת מחבר הו"ב להיות רואין את הנשמע:

הזהירו רז"ל מאד על החכמ' ואמרו הרהורי עבירה קשין מעבירה כו'. ואף שאלא זולתו החכמ' של הדיבור היה אין אבל באמת הוא בהיפך מהנראה לזולתו. ועד"ז גם בחכמ' לגבי הדבור. וכמ"כ יובן למעלה בענין עולמות בי"ע במקור התהוותם נמשך מבחי' דיבור העליון שבעשרה מאמרות נב"ע כו' הם כלא חשיב לגבי אצי' שהוא מבחי' חכ' המהווה עלמין סתימין וכמ"ש בע"ח שער סדר אבי"ע והחכ' היא היש והדיבור הוא האין כי מהוו"ת שבאדם הם דוגמת עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא שלמעלה שהאדם נברא בצלם אלקים וכלול מכל העולמות וכל מה שיש למעלה מרומז בו ובחי' מחו"ד יש עד רום המעלות היינו עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא. ולכן החכ' לגבי זולתו היא בחי' אין כו'. ובאמת היא העיקר והדיבור כלא חשיב אצלה. וא"כ מזה ישכיל ויבין ענין איך שאין ערוך כלל עלמין דאתגליין הנמשכים מבחי' דיבורו ית' לגבי אצי' הנמשך מבחי' חכ' כו'. ואף שאצלנו הוא היש השמים והארץ נבראי' והמלאכים אבל אצי' הוא אצלנו בבחי' אין. אבל באמת הוא מהיפוך אל ההיפוך ממש. וא"כ מבחי' ביטול דיחו"ת שנתהווה ע"י הדיבור יוכל להשיג ולראות ענין עולם האצי' שנק' חכ' ויש עוד למעלה מהנה' כו' וכולא קמי' כל"ח. א"כ לפי"ז שייך לומר על שמע ישראל שהיא בחי' שמיעה דביטול יחו"ע ג"כ בחי' ראי' שהשמיעה שהוא מקרוב ממש שייך בו ג"כ לשון ראי' כנ"ל. ולכן ב' בחי' אלו דיחו"ת ויחו"ע נק' בשתי עיניו של אדם. וזהו באחת מעיניך ובאחד מעינך דהקרי שהוא הגילוי הוא באחת כו' כי ביחו"ת שייך יותר לומר שאו מרום עיניכם וראו כו'. והכתיב שהוא ההעלם הוא באחד דהיינו יחו"ע כי ע"י הדעת וההעמקה להיות מבין דבר מתוך דבר שייך בזה ג"כ בחי' ראי' כנ"ל:

קיצור ולזה צ"ל ההעלאה להמשיך עיני ה' אל צדיקים ע"י שא לראות ג"כ בשתי עיניו. אתה הראת לדעת היום. א"כ באחת מעיניך מפתחות החיצוניות שעי"ז בירור נה"ב בם ע' ואח"כ ישראל העלאת נה"א ע"י באחד מעיניך מפתחות הפנימי' עלי עין א"כ ב' עיניו ע"ד וירא כל העם כו' ויאמרו ה' הוא האלקים ב"פ. א"כ בשתי עיניו הנה יש ראי' ושמיעה ראי' הכ' הבנת המהות לכן אינו דומה שמיעה לראי' ועד"ז נאמר שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה כו'. אך היינו ביחו"ת אבל יחו"ע אין שייך בו ראי'. כמו שנק' בראי' גשמיות אין נתפס בבחי' הראי' רק העשי' ולא קול והדבור ולכן נ"ל בזה בשמיעה שמע ישראל. ומ"מ במה שאפשר להיות בחי' ראי' נ"ל ראי'. וזהו"ע דאין הלכה כאבי יחידי שנ"ל בשכמל"ו יחו"ת ובכתוב נאמר על שמיעה ג"כ ראי' וירא יעקב והיינו כשהשמיעה מקרוב וברור וכן בנפש דעת מחבר ומזווג הו"ב להיות רואים את הנשמע מבין דבר מתוך דבר וכמו באדם שאעפ"י שהתלמיד מחשב את הדבור מרבי ליה ומחשבתו לאין אבל באמת אצל הרב נהפוך הוא וכך יובן ענין יחו"ע ויחו"ת כו':

ד **והנה** ע"י שהאדם בא
להיות בשתי
בחי' (היינו יהו"ה ואדנ"י
כנ"ל בשער"ג) ע"ז ממשיך
ג"כ מלמעלה בחי' שיש ה'
אל צדיקים וזהו יראה כל
זכורך. פי' שיש ה' התחברות
שתי ההנהגות דשוי' אלקים
(עיין לעיל בשער' א')
ביחוד ממטה למעלה כמו
מלמעלה למטה. והתחבר ב'
בחי' אלו זהו עמוד אחד
וצדיק שמו אך הנרמז בחי'
זו זהו ע"י התפלה בצדיק
התחתון. והנה ענין שלש
פעמים בשנה יראה היינו
ענין שלשה ימים טובים
והוא ענין האבות נקראו
בשלש רגלים (האבות היא
כמש"ו כ"כ בפרדס ערך
אבה בתחל' היא אבה
לתפארת וכ"כ במא"ז אות
א' ס' קמ"ה) בשבת היינו
גמ"ח וצדקה (בפרדס ערך
כסף כי כסף לבן מצד
הרחמים ובערך לבן נק'
כתר עליון ברחמי אל
הרחמים הפשוטים) וה"ע
פסח (במא"ז אות פ'
סעיף מ"ט כ' פסח נק'
חסד) ובשבו' היא שבועות
מ"ת. אך בתורה יש בחי'
אותיות ויש בחי' שלמעלה
מאותיות וזהו שבועות
השבעה פנימית מן החכמה
עלאה כמו הטפה בהמשכה
מפנימית

ד **והנה** ע"י שהאדם בא להיות בשתי בחינות ע"ד
הנ"ל ע"ז ממשיך ג"כ מלמעלה בחי' שיש
ה' אל צדיקים ועמך כולם צדיקים ולא יתנהג העולם
בהפילה כו' ח"ו וזהו יראה כל זכורך פי' מזה ברכות
בשה"ש י"ח א' בפסוק ישקני מנשיקות שבלע בזוה"ק הראני
את מראיך וז"ל בא ל"ח א' מפסוק קכ"ד א' תניא
קפ"ג א' ח"ג שלח קס"ה שמ"ב קס"ח א'. וז"ל בפ'
מטפטים בם כל זכורך מהם בנין הנעלן בהלון תמבועא
דנהלא כו'. והענין הדבר כנ"ל אות ב' פי' שיש ה' אל
צדיקים בחי' התחברות שתי הנהגות דשוי' ואלקים יחד
להיות מלמטה"ע כמו מלמעלה"מ וזהו יחד יחזו פנימי
והתחבר ב' בחי' אלו זהו עמוד א' וצדיק שמו בחי' כי
כל בשמים ובארץ כו' וזה"ע כל זכורך דיקא בחי' ברית
המקשר ומייחד יהיה בחי' ג"ע אך הנרמז בחי' זו זהו
ע"י התפלה נ"ת בחי' בנימין וזהו מ"ש בזח"א ויצא קנ"ג
ב' בשכינתא בין תרין צדיקי' יתבא. ושם בפ' תניא שם
דכורין ולא נוק' בנין דהוא דכרות בדכורא אינון ולא בנוק'
כי הברית בממשיך מיהו"ע ליהו"ת וזהו בחי' דכורא
מבא"ב עק' נכנס דעתן קלית בחי' יהו"ת לבד ואין בה
כח להמשיך התחברות ב' בחי' הנ"ל בנק' אל דעת ב'
דעות כנ"ל. גם כי יודע צדיק נפש בהמתו במשבר כח
כה"ב שבי לבין ויודע בם את אנשי ביתו וגם יודע
לבין תיבור כמו והאדם ידע כו' דהא בהא תליא שע"י
במשבר כה"ב ע"ז תתחבר לנה"א. והנה זהו אלקי' רוח
כסברה כמלא ע"ז במשבר נה"ב ממשיך בחי' שם אלקים
וגם צדיק באמונתו יחי' בהאמונה בשכ"ע היא כי בבחי'
דעת עד בחי' ממש תמנה כנו' בר"ה ודעת היום
והשבות אל לבבך ולכן ע"ז ממשיך שם הוי' וזהו"ע יראה
כל זכורך בחי' צדיק ועמך כולם צדיקים וע"ז יראה
כו' פני ה' אלקיך. ובפ' שלח שם זכורך ולא זכרך דנשרין
לקיימא קדישא ועמ"ש ע"פ אלה תולדות נח נח איש
צדיק תמים כו' כי נח יסוד פי' כי הבריאה יש מלין
מבחי' בריאה אין זיו והארה מבכ"ע אבל יסוד ממשיך יש
האמיתי עיקר ולא הארה כמו הטפה נק' יקר נית' יש
וע"כ עביד נייחא לה המשכת התענוג העליון כו'. וזהו
עמוד א' וצדיק שמו בשלוו העולם עומד. וזהו יראה כל
וביד

זכורך דוקא. והנה להבין ענין שלש פעמים בשנה יראה היינו ג' יו"ט . והו"ע האשה שהוא כנ"י נקנית בשלש דרכים שהם נגד ג' דברים גמ"ח ועבודה ותורה. בכסף היינו גמ"ח וצדקה והו"ע קדשנו במצותיך וזהו ענין פסח. ובשטר הנה תרגום בספר ירמי' סי' ל"ב בספרא והוא ענין התורה שנק' ספר והוא שבועות מ"ת. והנה יש כמה בחי' ספרים כמו ספר וסופר וסיפור ויש בחי' שנק' ספר מלחמות ע' זח"ב בשלח דנ"ו א' אכן התורה אינו בשטר כ"א אדרבה חירות משעבוד כנודע שבלוחות הראשונות כתי' חרות על הלוחות חירות כו' אך בתורה יש אותיות ויש בחי' שלמעלה מהאותיות ובשטר זה הוא בחי' אותיות אבל ביאה המשכה פנימיות מן הה"ע כמו הטפה שנמשכה ממוח האב מבחי' עצמיות שלמעלה מאותיות הדיבור שהוא רק הארת הכ' וזהו"ע סוכות והוא בחי' ויעקב נסע סוכותה כי אברהם ויצחק הו"ג הם כסף ושטר ועיקר ההמשכה הפנימי' ע"י יעקב ת"ת שעולה עד הכתר וזהו וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק כי עיקר ההמשכה פנימי' הוא ע"י יעקב וכמ"ש בזה"א פ' ח"ש קל"ג שע"א אברהם מחבק לה ולא יתיר יצחק אחיד בה ושוי דרועוי תחות רישא דכתי' שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני לבתר אתא יעקב ושמש ערסי' ואיזון תריסר שבטין כו' נמצא ההולדה שהוא המשכה פנימי' מאצי' למקור דבי"ע הוא דוקא ע"י יעקב להיותו בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה. וזהו ג"כ ענין אברהם שקראו הר בחי' וימינו תחבקני כי הר היינו אה' וחסד. ויצחק קראו שדה בחי' עבודת השדה שמאלו תחת לראשי כי מימי לא קריתי לשורי שורי אלא לשורי שדי ובחי' שור הוא החרישה ורב תבואות בכח שור . ויעקב בחי' תורה קראו בית אוריי' היכלא עילאה דקוב"ה . לשורי שדי ולאשתי ביתי בית היינו הולדה בניך בוניך אבנה ממנה. וזהו שלש פעמים בשנה דוקא יראה שצריך להיות כל שלשה דרכים הנ"ל גמ"ח ותורה ועבודה. וזהו ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה אשר יאמר היום בהר ה' יראה כי הנה פי' יראה בחירק היינו שהקב"ה רואה אותנו והוא להיות עיני ה' אל צדיקים ועמך כולם צדיקים אבל פי' יראה בצירי היינו שהאדם יראה פני השכינה וכן פירש"י רפ"ק דחגיגה בפי' יראה יראה כמו שביאר המהרש"א שם וז"ל דלפירש"י בין יראה בחירק שהוא המסורת ובין יראה בצירי שהוא המקרא תרווייהו קאי על הקב"ה דיראה בחירק שהוא המסורת מתפרש שהקב"ה בא לראותך ויראה בצירי שהוא המקרא מתפרש שהקב"ה בא ליראות מן האדם ואף לפי' ר"ת שם דתרווייהו קאי על האדם

מעצמיות מוח האב וזהו ענין סוכות ויעקב נסע סוכותה (בפרדס ערך סוכה כתב סוכה גימטריא הוי' אד' והוא הסוד התפארת עם המלכות) וזהו שלש פעמים דוקא בשנה יראה שצ"ל כל ג' בחי' הנ"ל גמ"ח ועבודה ותורה. וזהו ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה היינו שהקב"ה רואה אותנו ע"ד עיני ה' אל צדיקים . אשר יאמר היום בהר ה' יראה היום היינו אחר מ"ת היינו מ"ש יראה כל זכורך שיהי' התגלות השכינה לבאי העולם ברגלים היינו כמו שאצלו ית' למעלה יש ולמטה בחי' אין כמ"כ בראיית האדם יהי' ג"כ בחי' זו שגם מלמטה למעלה יהי' כמו מלמעלה למטה:

יראה בצירי שזהו המקרא היינו שהאדם בא להתראות לפני המקום יראה בחירק שזהו המסורת היינו שהאדם בא לראות פני השכינה. מ"מ זהו בפסוק דפ' תשא וס"פ ראה דלא נאמר ה' יראה כ"א יראה את פני ה' ע"כ אפשר לפרש יראה על האדם משא"כ הכא כתי' בהדיא ה' יראה א"כ מאחר דיראה בחירק קאי בודאי על הקב"ה כמ"ש י"ל דיראה בצירי קאי ג"כ על הקב"ה ומזה ראי' לפירש"י שם. ועכ"פ לפ"ז הפי' כאן כי אברהם קראו הר רק ה' יראה בחירק אבל לא יכול לקראותו יראה בצירי היינו האדם יראה את פני השכינה בגילוי זה לא הי' יכול להיות עדיין בעולם ע"י אברהם כ"א לו לבד אבל לא לבאי עולם כי להיות הגילוי כ"כ זהו דוקא ע"י המשכת פנימי' דכתי' יעקב אשר יאמר היום אשר מ"ה בהר ה' יראה היינו מ"ש יראה כל זכורך שיהי' התגלות השכינה לבאי עולם ברגלים כו' שזהו המשכות בחי' ראי' מלמעלה. וביאור הענין היינו כי מה שה' יראה דהיינו יראה בחירק הרי אנו למעלה היא ולמטה אין וכמ"ש יהי' יראה בצירי שגם בראיית האדם יהי' כמ"ש כתי' ג' היינו שגם מלמטה למעלה יהי' כמו מלמעלה למטה ובחי' ראי' והתגלות זו היו מקבלים במצות ראי' ברגלים כו':

פרשה חיי שרה

בזוהר פ' חיי שרה דקכ"ג ע"א ע"פ ויהיו חיי שרה מאה שנה. מאה שנה כללא דכולא. הנה יש להקדים פי' מאמר דפתח אליהו. אנת הוא חד ולא בחושבן כו' אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין וקרינן להון עשר ספירן. פי' ספירה הוא מלשון אבן ספיר. שהוא מורה ענין בהירות. וכן ויסדתיך בספירים בישעי' כ"ד י"א. ור"ל שהכלים של הע"ס דאצי' שכן הן הע"ס מצד דאלי' האור מצד עצמו הוא פשוט לגמרי וכמ"ש במ"א ע"פ מאמר זוהר פ' בלק דף קצ"א בהירה אני כו' ובמבי"ת ג"כ לקמן אי"ה ועיקר קריאת ע"ס קאי על הכלים. וע"כ נקראו ספירות ע"ש בהירותן דהיינו לומר שהאורות המלובשים בתוכן אינם מכוסים ומוסתרים על ידן כ"א הם מאירים ומתגלים על ידם שאין הכלי מסתיר על האור כו'. וכמו עד"מ זכוכית בהירה מאד שאור השמש העובר דרך בה לבית מאיר ומתגלה אורו מאד ואין הזכוכית מסתרת ומעכבת האור לגודל בהירותה (הג"ה ובפרדס שער מהות והנהגה פ"ב כתב בשם רס"ג וז"ל בספר מצאתי אמרי לקרי ספירות משום השמים מספרים כבוד אל. והנה הבינה כמו שהדבור והמכתב יבאר בהגבלתו להיות מורגש הדברים הנעלמים בתוך מחשבת האדם כן השמים מורים על הפ"י. שכן הספירות הם מגלות המחשבות הנעלמות כו' עכ"ל. לפ"ז ספירות הוא מלשון סיפור והגדה דכמו הדבור הוא גילוי המחשבה כמ"ש במ"א בפי' לכבודי בראתיו יצרתיו. יוצר אור ובורא חשך שהמחשבה היא בחי' העלם ונק' בורא חשך. והדבור הוא האורה וגילוי ההעלם. והרי העלם המחשבה מתגלה ממש ע"י הדבור כן הע"ס דאצי' הם מגלים העלם האורות עליונים שבלתי הכלי' האורות מסתלקי' לשרשן בחי' ישת חשך סתרו וע"י הכלי' נמשכי' למטה. ואמנם הכלי' דאצי' אינן

מסתירי'

מסתירי' על האור רק הדבור מגלה אותו כמו שהדבור מגלה המחשבה. וזהו השמים שהם ע"ס דז"א דאצי' שנק' שמים הם מספרים ומאירים כבוד אל הוא גילוי אור א"ס ב"ה כדכתיב אל ה' ויאר לנו . ועיין בזהר פ' תרומה דקל"ו ע"ב בפי' השמים מספרים דפי' ג"כ מנהרי ומגלי כו'. ועמ"ש במ"א ג"כ מזה ע"פ וספרתם לכם ממחרת השבת כו' . לפ"ז לדברי ספר הבהיר נק' ספירות לשון סיפור והגדה. כמו ונדולאק אספרגה. והמספר מעשה י"ה. עוד פי' שם בפרדס בשם י"א שהוא ג"כ לשון מספר מלשון וספרתם לכם ממחרת השבת כו' שבע שבתות כו' תספרו חמשים יום והמספר הוא מבעלי הגבול. ואף שאינם בעלי הגבול בערך שרשם השפע בעלי גבול הם. אכן בע"ח שער מ"א הוא שער דרושי אבי"ע רפ"ד כ' וז"ל כי יש בהם גבול ומדה כמ"ש בפרקי היכלות דשיעור קומה כל יוצר בראשית רל"ו אלפים רבבות פרסאות וקאי על הכלים דע"ס עכ"ד. והמספר שבחי' הפרסאות אלו הוא בחי' השיעור והמדה שנמדד מהכלי' דע"ס להיות כן. וכן התפשטות האור והחיות בבי"ע שהכלים מגבילים המשכת האור למטה. כן נ"ל לדברי הפרדס. וכמ"ש מזה ע"פ מאמר הזח"ג פינחס דרמ"ע ע"פ ובחודש הראשון. ועמ"ש בביאור ע"פ לבבתני בפי' שמונה ועשרים באמה משמע ג"כ כדברי הפרדס. ועיין בהגה"ק סי' כ' בד"ה איהו וחיוהי שכ' וז"ל הרי הכלים הן בחי' גבול ותכלית כמ"ש בע"ח עכ"ל הנה חפש בשיטות כדברי הע"ח שהכלי' עצמן הן בחי' גבול ותכלית ואין כן דעת הפרדס כנ"ל. נמצא יש ג' פירושים בענין ספירות. האחד לשון כמראה אבן ספיר. הב' לשון סיפור והגדה. הג' לשון מספר וגבול. אך הנה כתיב ולתבונתו אין מספר. הרי בינה היא אחת מע"ס אין שייך בה מספר. אך י"ל כמ"ש בלק"ת ע"פ ולתבונתו אין מספר דבחי' מספר והשבון נמשך מבחי' המל' ושרש בחי' זו מהחזה דז"א ולמטה ששם מסתיים יסוד אימא משא"כ מהחזה ולמעלה ששם יסוד דאימא הוא בחי' ולתבונתו אין מספר. וראיה לזה שג"כ שורש הזמן מתחיל מהחזה דז"א ולמטה ששם המל' מקבלת. וזהו ענין מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות כמ"ש בלק"ת פ' בראשית. נמצא דאך כלל בחי' הספירות שנק' עלמא דאתגליא שייך ג"כ לשון מספר וחשבון אבל בעלמא דאתכסיא דהיינו חו"ב נאמר אין מספר. אך הרמ"ז פ' במדבר דקי"ז ע"ב גבי והיה מספר כו' אשר לא יספר כ' וז"ל ונלע"ד שאין ספק שגם למעלה במקום היחוד יש בחי' חשבון להורות אך החילוק הוא שלמעלה הכל ביחוד גמור וע"ד גוף האדם שכלול מרמ"ח אברים אבל הם מיוחדים לגוף אחד עכ"ל. וענין זה יובן ע"ד מ"ש בלק"ת פ' האזינו בד"ה כנשר יעיר בענין שבמ"ת רואין את הנשמע ושומעין את הנראה שאין שם פירוד בין ראיה לשמיעה ועד"מ כחות הנפש שבגוף כמו שהן כלולים בעצם הנפש כו'. וזהו ענין אין מספר. ומ"מ שייך שם ספירות לשון בהירות ולשון ספור והגדה כנ"ל. ועמ"ש מזה בלק"ת פ' במדבר בביאור ע"פ והיה מספר באריכות כי בחי' גלוי וכתים שבע"ס שייך עד רום המעלות עד שאפשר לומר דאך כלל שזהו"ע ע"ס דאצי' נק' ע"ס הגלויות וע"ס הגנוזות הוא ע"ס דעתיק וא"א זהו"ע כתים. ולע"ל יהי' בחי' ע"ס שייך בהם בחי' מספר בבחי' ומדריגות אשר לא יספר כו'. והנה אפשר עוד י"ל בבחי' ספירות

לשון

לשון ספר וסיפר. כמו זה ספר תולדות אדם. ספר הברית. בספר התורה. בספר כריתות. ובענין מ"ש בס"י בשלשה ספרים ברא הקב"ה את עולמו בסיפר וספר וספור ובענין מ"ש האריז"ל על מארז"ל שלשה ספרים נפתחים בר"ה. אך הרד"ק כ' כי ספר קרוב לענין ספור והגדה כי כתיבת הספר הוא סיפור הדברים. אך במשנה ב' פ"ב דמגלה עד שתהא כתובה אשורית על הספר מבואר דפי' ספר היינו קלף. וכ"ה במשנה ד' פ"ב דסוטה ובגמ' פ"ב דגיטין דכ"א ע"ב מבואר דפי' ספר היינו ג"כ ספירת דברים. ואפ"ל עפמ"ש בביאור ע"פ שימני כחותם בענין הקלף דתפלין והאותיות אשר כל אות שאין גויל מוקף מארבעה רוחותיו פסול. כי הגויל הוא לבן רומז לבחי' חיורתא שהוא בחי' גלגלתא שממנו נמשכים השערות שהם האותיות. והנה האותיות הם ע"ש בחי' הכלים והקלף שהוא נובע אותם הוא הנובע וכולל אותם. וא"כ י"ל שהוא אור המקיף דע"ס וגם האור פנימי שבחי' האור פנימי מצד עצמו הוא בלי מהות וזהו"ע ע"ס בלי מה. ועמ"ש במ"א שזהו"ע שהתורה ניתנה כאש שחורה ע"ג אש לבנה כו' א"כ אש לבנה זהו"ע ע"ש לשון ספר כמו הקלף הלבן כו' והוא כענין אבן ספיר לשון בהירות. וכשנכתב עליו כתב התורה זהו"ע הכלי' הוא ג"כ ענין ספירת דברים כו'. ועמ"ש בהגהות לד"ה זאת חקת התורה ויקחו אליך פרה שבזהר הוא את יו"ד חכמה והקולמוס יסוד וה' אצבעות היד ה' עילאה וכתב על הספר שהוא קלף היינו מל' וכמ"ש בזהר פ' יתרו דף ע' בפי' ספר זכרון הוא המל' ספר דהכא זכרון יסוד ואית ספר לעילא בינה כו'. ובענין פי' אבן ספיר פי' הרד"ק בשם גאון שהוא אבן לבן כמו הנק' קריסטאל או דימאנטי. והראב"ע פי' כי הוא אבן אדומה יקרה. ואפשר לענין ע"ש דז"א יצדק יותר אבן לבן שהז"א נק' חיורא חיורא ולענין ע"ש דנוק' יצדק יותר אבן אדומה כי בנין המל' מהגבורות כו' עכ"ה). ויובן זה ג"כ עפמ"ש במראה אבן ספיר דמות כסא דכמו אבן ספיר הוא אבן טוב המאיר רק עד"מ דמות כסא שהוא בחי' מל' דאצי' היינו מלבשת ומסתרת האורות דאצי' ומעלמת אותן לגמרי מלהאיר בבי"ע כ"א האורות מאירין על ידה לבי"ע ומ"מ בחי' מל' נק' מראה ודמות כמ"ש כדמותנו וכו' שהוא עד"מ כמו הספיגעל שהוא הנק' מראה. וע' בגמ' פכ"ג דשבת. שמסתכל בה האדם תוארו ודמותו או תואר ודמות שא"ד הרי הוא מגלה הדבר בלי שינוי כלל אעפ"כ הוא רק גילוי דמות הדבר אבל לא מהותו ועצמותו ממש. כך עד"מ המל' דאצי' הוא הנק' מראה כמ"ש במראה אליו אתודע. וע' בזהר ר"פ וילא. שמתגלין בה ועל ידה אורות דאצי' למטה בבי"ע. ולא כמו הלבוש מסתיר ומעלים את המלובש בו.

אך אעפ"כ אין מתגלה בבי"ע ע"י המל' עצמות אורות האצי' כ"א רק כמו עד"מ דמות הדבר הנראה במראה וכו'. וזהו ענין כל הנביאים נתנבאו בכה בחי' כדמותנו כו'. וכמו כל העשרה מאמרות שבהן נבי"ע שהם בחי' ע"ש דמל' שהוא בחי' דבור העליון. ויאמר אלקים יהי אור הוא חסד שבמל' אין הבינה בגלוי כלום המאמר נמשך מספי' החסד שבמל' עצמו ממש ח"ו כ"א עצמות אוא"ס ב"ה מאיר האלקי ע"י ספי' החסד שבמל' בחי' אור ואין הכלי דחסד שבמל' מסתרת כלל על אוא"ס ב"ה שיהי' כאלה ח"ו שההשפעה נמשך מהספי' ממש. ולכן נק' ספירות שאין מסתירים על

אוא"ס

אוא"ס ב"ה ה"ו ומ"מ נק' המל' כסא כס א' שהוא ג"כ בחי' כיסוי והיינו שאין גילוי עצמות האור ע"י הכלי רק בחי' דמות כנ"ל (ועיין בזה"א נח דע"א ב' ויגש דרי"א א'). ועד"ז יובן ג"כ בענין הע"ס דאצי' עצמן שלמעלה מבחי' מל' שנק' ספירות מהאי עצמא מגד בהירותם שאינן מסתירים על האורות רק הם כלים שבהם וע"י מתגלה האור. משא"כ האור בעצמו בלא אמצעות הכלי לא היו יכולים להכילו כלל. ולכן נק' ג"כ עשר תיקונין שהם תיקון שבהם ועל ידם יתחבר גלוי אוא"ס ב"ה בהעולמות כו'. ועמ"ש מענין תיקונין בת"א פ' וירא באריכות. משא"כ הלבושים שאמר לקמן לבושין תקינת לון הם מסתירים על האורות והכלים ולכן לא נקראו ספירות. (הג"ה. והנה לכאורה זהו סתירה למש"ל שהספירות דאצי' מגלות את האור ממש. וכאן אמר שאין הגילוי רק הדמות ולא העצמיות ממש. אך י"ל דיש אספקלריא דלא נהרא ואספקלריא דנהרא. וע"י אספקלריא דלא נהרא שהוא המראה רואי' רק דמות הדבר וכו' וזהו בחי' מל'. אבל ז"א דאצי' נק' אספקלריא דנהרא. וזהו"ע מדע"ה שנתנבא בזה וכמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה ת"ר נר חנוכה בש"א יום ראשון כו' ע"ש. ועיין בת"א פ' משפטים בפי' לבנת הספיר וכעצם השמים דלבנת הספיר הם אותיות דשם ב"ן ועצם השמים הוא אותיות שם מ"ה וא"כ השמים מספרים זהו בחי' אספקלריא דנהרא כו'. ול"ע דמ"א בביאור דבקשתי כ' דבקשת משה הראני נא את כבודך פי' שיראה א"ס שלא בבחי' כלי והשיבו כי לא יראני כו' ע"ש. ואם ע"י הכלי רואי' עצם האור א"כ הרי ראה כו'. אמנם באמת הרי בגמ' סוף פ"ד דיבמות איתא דלא יראני היינו באספקלריא המאירה א"כ צ"ל אף שע"י אספקלריא המאירה שהם כלים דאצילות מתגלה האור ממש. אך אין זה רק האורות שבכלים שהן עצמן רק זיו והארה לבד וכמו שאין ערוך זיו השמש לגבי השמש כך אין ערוך אורות דאצי' גם לגבי הכתר שהוא מקיף כשמש המקור לזיו ומשה בקש התגלות הכתר כדאיתא ברע"מ פ' פינחס דרנ"ח ע"ב. ועי"ז נאמר כי לא יראני באספה"מ כו' כ"א ע"י אספה"מ וכדלקמן דבבחי' בריאה יש ג"כ כתר כו' עכ"ה) :

קיצור כדי להבין ענין חיי שרה מאה שנה שפירשו בכתר יש להקדים ענין ספירות שפירשו לשון כמראה אבן ספיר שהוא לשון בהירות היינו שאין מסתירים על האור משא"כ הלבושים מסתירים. גם לשון ספור והגדה השמים מספרים. גם לשון מספר והיינו לפי שבהם ועל ידם נמשך מא"ס השפעה לבי"ע שהם בעלי גבול שזהו"ע המספר. וענין רל"ו אלפים רבבות פרסאות משמע שיש בהכלים גבול ותכלית. אך הנה כתיב ולתבונתו אין מספר והיינו בבחי' עלמא דאתכסיא. ועד"ז יש הפרש בין ע"ס הגנוזות. גם ספירות ע"ד בשלשה ספרים ברא הקב"ה עולמו. וענין שלשה ספרים כתובים בר"ה. ול"ע אם יש להעמיס בשלשה ספרים דר"ה כל הע"ס או שהן רק חג"ת. וי"ל שיש להעמיס כן כי הן ג' קוין קו ימין חסד קו השמאל גבורה קו האמצעי רחמים. וענין וכל מעשיך בספר נכתבים. הספר נכתב ע"י דיו וזהו יו"ד בה' אצבעות זהו ה'. בקולמוס ו' על קלף מל' וזהו ש' הוי'. ויש פי' דהקלף גלגלתא והשערות הם האותיות. ענין אבן ספיר י"א לבן וי"א אדום והיינו ע"ש דז"א נק' נהורא חיורא

וש"ב

וע"ז דמל' י"ל שהוא בנין המל' מהגבורות. והנה ע"ס דמל' ג"כ אינן מאירים ות"מ הגילוי רק כדמיונו ע"ד שהגלוי בכח וע"ס דז"א מגלות המדות ממש כהגלה בזה . ומה שבקש הרחמי לא הכונה על הכתר בשם האורות דע"ס דאצי' הם רק האדם ממנו :

ב וזהו שאמר אצי' אח"כ לבושין תקינת לון .(הג"ה כי יש אורות וכלים ולבושים ועי' בע"ח שער מ"א שהוא שער דרושי אבי"ע פרק ד' ה' מענין הלבושים ושם בחי' אורות וכלים לבושים והיכלות ושם מבואר שעל הלבושים שורים האורות מקיפים והחשמל דאימא מלבים לזו"נ. ועיין בת"א פ' חיי שרה בכת"י אדמו"ר נ"ע מענין לבושי החשמל. ובע"ח שער מ"א פ"ד בדרך כלל י"ל ג"כ דאצי' בחי' נשמה ובריאה גוף ויצירה לבוש ועשיה היכל. והנה ד' בחי' אבי"ע הם ג"כ ד' בחי' דצח"מ ובוודאי דומם צומח מובדלי' מבחי' חי ומדבר. כך מובדל הלבוש מן הגוף. כי הנה הגוף והנשמה מתאחדים זע"ז. משא"כ הלבוש הוא מבחוץ. ועמ"ש מענין זה בד"ה אז ישיר משה הגיסעים יובב ועמ"ש מזה בד"ה מה יפו פעמיך ובת"א פ' יתרו בד"ה זכור ושמור בדבור אחד . ועי' בזח"ג אמור דפ"ח בענין שיורד ע"פ מדותיו לבין מהו כד לבושי' דהנהו רבא שהם הלבושים של המדות כו'. ועיין בת"א ע"פ ועשית בגדי קדש ועמ"ש עוד בזח"ג שם בענין וכל מלבושי אגאלתי עכ"ה). והנה הכלים הם הע"ס שהם בבחי' בהירות ואינן מסתירים על האור. משא"כ הלבושי' אף לבושי' דאצי' הם מלבישי' את הכלי' ומעלימי' ומסתירי' עליהן לפי שאינן בחי' ספירות ובהירות כמו הכלי' ע"כ הם מעלימי' ומסתירים. והיינו כי הכלים הם אלקות. וכנודע מענין איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד. וכמ"ש הרמב"ם שהוא היודע והוא הדעה עצמה כו'. משא"כ הלבושים אינן מתייחדי' כ"כ עם הע"ס וע"כ הם מסתירים עליהם (הג"ה ובשה"מ גבי לבושין תקינת לון דמנייהו פרחין נשמתין כ' כמה מיני לבושי' תיקן המאציל כדי שיוכלו התחתונים לסבול אור העליון. הא' ענין התלבשות הע"ס עצמן זה בזה. הב' שכל ספי' יש לה ג' בחי' נרנ"ן גוף ולבוש והיכל כו'. גם אבי"ע מלובשי' זה בזה עכ"ד בקצרה. והנה קודם חטא אדה"ר כתיב ויהי שניהם ערומים שלא הי' צריך ללבושי' המסתירים על הגוף כ"א ע"י החטא עי"ז הוצרך ללבושי' המסתירים כו'. ועיין מזה בזח"א בראשית דכ"ח ע"ב ובזח"ג פ' צו דכ"ח ע"א. ועיין בעמה"מ שער שבי ס"פ ס"ג. ועיין במד"ר בראשית פ"ח וישב ר"פ פ"ה. ועמ"ש מזה בד"ה ואשה כי תזריע עכ"ה). והנה בריבוי השתל' הלבושים יש בהן שי"ר לבושים דיצירה ועשיה משא"כ הכלים גם בעשיה הכל קדושה (וכמ"ש מזה בע"ח שער מ"ג הוא שער ציור העולמות ספ"א). והוא עד"מ כאדם שיש שכל ומדות וכן בחי' כלים לעצמות הנפש שהוא למעלה גם מהמדות שכל ומ"מ מתייחדת עם השכל (רק לא ע"ד יחוד העליון שהוא היודע והוא הדעה כו'. אלא עד"מ כמו התאחדות הגוף עם הנשמה) משא"כ מחשבה ודבור ומעשה הם בחי' לבושי' שהלבוש אינו מתאחד כלל עם הגוף אע"פ שמלובש בו מ"מ הוא בעצם דבר נפרד כן בחי' האותיות אין להם שייכות והתאחדות ממש עם השכל ומדות (ועמ"ש מזה בת"א פ' בראשית בד"ה ויצר את האדם ובפ' וישב בד"ה בכ"ה בכסלו ובלק"ת פ' בהר בביאור ע"פ שבתותי תשמרו .

בענין בורא קדושים ישתבח שמך) ולכן שכל א' המלובש באותיות אלו יוכל לאמרו באותיות אחרים משא"כ בשכל ומדות כשהשכל מאיר במדות ונמשך ממנו מדות אלו לא שייך לומר כן שכך יוכל להלביש שכל זה במדות אחרים כו'. כי שכל השייך לאהבה הוא אינו שכל הגורם יראה כו'. ונמצא השכל והמדות מתאחדי' זע"ז ואין המדות לגבי השכל כלבוש ודבר נפרד וכן כללות השכל והמדות לגבי עצם הנפש והן הן בחי' ע"ס שבנפש כי השכל כולל ג' בחי' חב"ד והמדות הם חג"ת נה"י. ונה"י הם בחי' תחתונה שבהם שמתלבשים בהלבושים דמחדומ"ע כנראה בנפש האדם שעצמות המדות א"א להתגלות אפי' במחשבה ודבור (צ"ע דבדבור והא י"ל כן שאין מתלבש בו רק נה"י וכמ"ש במ"א ע"פ מאמר הזהר פ' קדושים דפ"ו ע"פ אתם עדי כו' ואחרי לא יהי' כו'. והראי' כשהאדם בהתפעלות יתירה לא יוכל לדבר כי פנימי' המדות א"א להתגלות בדבור וכמ"ש ג"כ בענין קול פשוט דשופר שלכך הוא קול פשוט כו' להיותו עומקא דלבא כו'. אך מ"ש גם במחשבה א"א שיתלבש פנימי' המדות צ"ל דהיינו במחשבה התאוה כו. ועיין בתניא פ"כ כ"א) רק חיצוניותו בלבד הוא בחי' נה"י שבהן הם מתלבשים במחשבה לחשוב הדבר ההוא שמתאוה לו כו' וכן בדומ"ע. ובשעה שנתלבשה חיצוניות המדה במחשבה אזי מסתתרת בתוך אותיות המחשבה. ואותיות המחשבה מלבישים אותה ומסתירים עליה ממש ומכ"ש הדבור ומעשה (הג"ה וזהו ענין לכבודי בראתיו וכו' כבוד היינו לבוש וכו' וזהו ענין הפרסות שבין אצי' לבי"ע שהם לבוש המסתיר וכו' וכמו המשל המלביש להשכל והוא כמו בחי' ספירה שהאור מתגלה על ידו וכו'. והנה בע"ח שמ"א פ"א איתא כי ענין החשמל שהוא לבוש החיצון של בינה והבינה מלבשת את זו"נ במלבוש זה לשימרם מיניקת החיצונים. והנה החשמל הזה מלביש לזו"נ מכל צדיהם אפילו מתחת רגליהם ומה שהוא מצדם נק' מלבושי' ומה שהוא מתחת רגליהם נק' מנעלים. והנה נעל הזה הנז' הוא עצמו המסך המפסיק בין אצי' לבריאה עכ"ד נמצא מבואר שהמסך שבין אצי' לבריאה זהו ג"כ בחי' לבוש והחשמל אלא שהוא לבוש עב יותר מהלבושים שבאצילות עצמו כערך עובי הנעל לגבי לבושי הגוף. והענין כי הנה המסך הוא ע"ד ענין המשל הגשמי שמלביש ומכסה על הנמשל.

ועיין מזה בת"א פ' לך לך בד"ה והבדלה לכם. והלבושים עצמם הם כמשל אותיות מחדומ"ע עצמן שלא ע"י משל גשמי. והנה המל' דאצי' עצמה נק' ג"כ לבוש כמ"ש ה' מלך גאות לבש י"ל שזהו כענין התלבשות הפרצופים שהעליון מלובש בתחתון כו'. גם נאמר לבושי' כתלג חיור שהם י"ג ת"ד שנק' רק לבוש לפי שהם בחי' שערות אשר השערות אינן מערך האברים עצמן כו'. אך שהם לבושי' שלמעלה מאצי' וכמ"ש בע"ח שם שמ"א פ"ד שגם בכתר יש בחי' לבוש כו'. אלא שמ"מ השערות הן לבושי' היותר עליוני' שהרי מ"מ הם צומחים מהגוף ממש כו'. והנה הנשמות נמשכים מבחי' לבושין דמנייהו פרחין נשמתין לבני נשא פי' בשה"ת דקי"א א' כי בי"ע מלבושי' לאצי' והנשמות נמשכו מבי"ע ע"ש.

והירידה בגוף צורך עלי' הוא בחי' לאסתכלא בגופא דמלכא שנכלל בבחי' הע"ס.

והיינו שנעשה בבחי' בהירות כמו הספי' שבהן ועל ידן גילוי אוא"ס ממש שלא בבחי' העלם כמו ע"י לבושי'. ולכן עלי' זו ע"י ירידתו בגוף לזכך הגה"ב. וכמ"ש במ"א

דהיינו

בענין ספי' העומר זיכוך נה"ב. כי העומר שעורי' מאכל בהמה. וזהו שנאמר בספה"ע וספרתם לכם לזכך מדות נה"ב שלא תהיינה מעלימות ומסתירות על אור ה' וכמו נפש האלקית. וע"י זיכוך זה מדה כנגד מדה גורם עלי' וזיכוך נפש האלקית שתעלה מבחי' לבושין לבחי' התכללות בהספירות ממש שהספי' הוא ענין זיכוך ובהירות כו'. וגם כמ"ש במ"א שזהו ע"י ההמשכה שממשיך ע"י התומ"צ מבחי' אוא"ס ב"ה ממש שלמעלה מעלה מהע"ס אשר אלו הע"ס והלבושין שניהן שוין כי כולם בחכמה עשית כתי' שהחכמה שהיא ראשית האצי' נחשב אלו י' כגשמי' גופניות ממש לכן ע"י המשכה זו תעלה הנשמ' מבחי' לבושין להתאחדות בגופא דמלכא ממש. וכמ"ש במ"א ע"פ מקושש עצים ובת"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת וכתיב שמור את יום כו' ע"ש. וזהו ג"כ ענין כוונת אלה ברכות שממשיכים מבחי' סוכ"ע אנת הוא חד ולא בחושבן שהע"ס ומזה יומשך גם למטה להיות עליית הנשמות להתאחדות בגופא דמלכא. ועוד כי לא כל הלבושים שוין כי בי"ע הם מסתירים אכן יש לבושי' גבוהים כמ"ש במ"א ע"פ ה' אלקי גדלת מאד הוד והדר לבשת ואחז"ל שלבוש זה לבש בבריאת העולם היינו קודם מיעוט הלבנה והנה עכ"ד היו הלבושי' מבחי' הוד והדר שאין מסתירים כלל וכענין שירש בגדי כה"ג הנק' בגדי קדש ולכן ע"י המצות עושים לבושי' מבחי' הוד והדר שזהו ענין אשר תנה הודך כו' וכתיב הודו על ארץ ושמים כו':

קיצור ענין הלבושין דע"ס שהם אינן בבחי' בהירות כמו הכלים דע"ס וכמו ג' לבושי הנפש מחומ"מ לגבי השכל והמדות שבנפש. ויש כמה בחי' לבושי' וכמו לבוש הנעל ומזה נמשך הספה"ע. וענין לבושין דמנייהו פרחין נשמתין וירידה לזכך עליה להתאחדא בגופא דמלכא כי ע"י תומ"צ ממשיכים מאוא"ס ב"ה שהוא למעלה מהע"ס ומהלבושים שהם בי"ע לכן ע"ז יוכל להיות שמבחי' לבושי' יתעלו להיות נכלל בע"ס. וענין שי"ל שע"י המצות ממשיכים לבושים עליונים מבחי' הוד והדר לבשת עכ"ה):

ג **אך** הנה הוא חד ולא בחושבן. כי הנה עשר ספירות הם ג"כ רק בחי' כלים אלא שהם בבחי' בהירות ואינן מסתירים על האור. אבל מ"מ אינן בערך האור שאור א"ס ב"ה פשוט בתכלית הפשיטות. ולכן נק' הקב"ה שהוא קדוש ומובדל מגדר בחי' מהות מושג מה שיכולי' לומר עליו כי זה הוא שאין שייך לומר עליו יתי' מהות חכמה כמו שאין שייך לומר עליו עשיה גשמי'. כי גבהו דרכיו גם מבחי' חכמה ושכל כמו מבחי' עשי'. ואם תאמר א"כ מה הוא החקר אלוה תמצא. וכמו שהאריך בזה ג"כ הגאון מהר"ל מפראג בהקדמת ספרו גבורות ה' ודבריו אמיתיים בזה (רק במ"ש שהידיעה ג"כ נבדלת ממש זה אינו כי הדעת הוא מבחי' עשר ספירות שהן למעלה מעלה מבחי' בריאה כו'). והי' לזאת הנה ענין אצי' ע"ס עשר ולא תשע עשר ולא י"א היינו רק מפני שכך עלה ברצונו הפשוט שיהי' נאצל רק ע"ס לא פחות ולא יותר. והאצי' זו הוא באמת ע"י צמצום גדול וצמצום מאד (כנודע מענין הצמצום עד שנעשה מקום פנוי ובחי' חלל כו' וקו נמשך ע"ז לבד נתהוו ע"ס כו') כי המאציל א"ס ב"ה הוא כל יכול ובכחו כן הוא אין לו סוף ותכלה כלל לכן היה יכול להאציל רבוא רבבות ספירות

שוות אין קץ כלל. וכמ"ש ג"כ בת"א בביאור שני שע"פ יביאו לבוש מל' ע"ש. והיינו דכיון שהוא פשוט בתכלית הפשיטות וקדוש ומובדל מגדר מהות הספירות ואין שייך לומר בעצמותו מהות מדות או שכל כי גבהו דרכיו למעלה מעלה ממעלת השכל אלא שלמנם א"ע והאציל מהות ספירות אלו ג"כ קץ שיכולתו להאציל ריבוא רבבות ספירות כו' וזהו לפני אחד מה אתה סופר כי לאו מכל אינון מדות איהו כלל. ולא שייך לומר בו ע"ס וזהו לפני אחד מה אתה סופר ופי' כי הנה אע"פ שלא נאצלו רק ע"ס מ"מ הרי הוא ית' כל יכול א"כ גם עתה יש בו ית' הכח להאציל רבוא רבבות ספי' וכח זה הוא ג"כ רק הארה בעלמא ובטל בו ית' והוא בחי' א"ס והוא כח ויכולת להאיר הארה וזיו בבחי' א"ס וע"ז אחז"ל עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד כמ"ש בד"ה שח"ש ובשאר דוכתי שבחי' שמו היינו בחי' האור כמו שכלול בעצמותו ובכח ואור זה להאציל שפי' אין קץ. וזהו מה אתה סופר שאין שייך לומר בכח זה בחי' מספר לספי' כי הוא א"ס כו' (ועמ"ש מזה בביאור ע"פ מי מנה כו' ומספר כו'). והנה בחי' כח ואור א"ס הוא ג"כ פשוט בתכלית הפשיטות כי האור מעין המאור ולפיכך יש בכח זה להיות שפי' אין קץ אלא שמ"מ נמשך ונאצל רק ע"ס עשר ולא ט' עשר ולא י"א שהוא לפי שכך עלה ברצונו להאיר ע"י צמצום וקו עד שיומשך ע"ס דוקא:

קיצור ביאור ענין אנת הוא חד ולא בחושבן שאוא"ס ב"ה פשוט בתכלית ולא שייך לומר בו ענין ע"ס הו"ב ומדות. וזהו לפני אחד מה אתה סופר ולכן הי' יכול להיות אצי' רבוא רבבות ספירות. וזהו אנת הוא חד ולא בחושבן. וכן משמע בביאור ע"פ יביאו לבוש מל' ובת"א פ' וירא בד"ה אנת הוא חד ולא בחושבן. וזהו"ע הכלים דע"ס. אבל האורות דע"ס הם בלי מה בלי מהות. ולפ"ז ענין אצילות ויאציל דמשמע שהן הארת הא"ס ממש מתפרש על האורות דע"ס. וזהו שטת הר"מ מרקאנטי הביאו הקייט. אך קשה דהא הכלים דע"ס הם ג"כ אלהות ונקראו אצילות והארה וכתבתי במ"א לתרץ שהם הארה מהרשימו שנשאר אחר הצמצום ומקום פנוי כו'. ובעת המערכת והעה"ק דהע"ס הם עצם האלהות ממש רק שנמשכו מההעלם אל הגילוי. רק שההעלם גבוה ונעלה הרבה מהגילוי ונזכר מענין זה בלק"ת גבי דרושי שבועות בד"ה וידבר אלקים אנכי ע"ש פ"ב. וזה כענין מ"ש עוד בלק"ת פ' תצא בביאור ולא אבה גבי כי אהבך הוי' ע"ס שבמאציל עצמו כו'. ועיין בעה"ק ח"א פ"ב ופ"ד ופרק חמישי וע"ש פרק ה' שם כ' שהם שרש כח הגבול שיש בא"ס. כי עם היותו בל"ג לא יחסר ממנו ג"כ הכח שיאיר בבחי' גבול. וזהו בחי' עשר ספירות הכלולים בו כו' עכ"ד. ואפ"ל דענין אורות וכלים שיש בע"ס היינו דכלים שרשן מכח הגבול שיש בא"ס ב"ה. והאורות הן התפשטות הארת הא"ס ממש שבלי גבול כו'. קיצור מהג"ה ועוד שטה יש למקובלים הראשונים שהע"ס הם נמשכו רק מההעלם אל הגלוי ויש ע"ס הגנוזות והם מה שמשלימות הא"ס שלא יחסר בו גם כח הגבול. ומ"מ לפ"ז ג"כ י"ל שזהו הכלים דע"ס אכן האור הנמשך שבהן זהו הארת בלי גבול כו'. וכן משמע בסידור שער הק"ש בד"ה להבין ההפרש שבין ק"ש לתפלה. דמצד האורות הן בלתי מוגבלים ומצד הכלים הם מוגבלים כו' ע"ש:

והנה

ד והנה הכתר דאצי' הוא ממוצע בין המאציל לנאצלים. וכמ"ש מזה בסידור בשער הל"ג בשיעור גבי ענין ברכה והודאה והוא מבואר בע"ח שמ"א פ"ג שהוא כלול מבחי' דהיינו בפנימי' הכתר הוא בחי' התחתונה שבמאציל וחיצוני' הכתר הוא ראש הנאצלים. והיינו בחי' עתיק ובחי' אריך כמש"ש בע"ח. וא"כ מאחר שיש בו מבחי' התחתונה שבמאציל הרי זהו בחי' דלעי' מכל הענין מדות אלהי כלל והוא בחי' לפני אחד מה אתה סופר. חד ולא בחושבן כנ"ל. (וגם שייך פי' ולא בחושבן היינו באין ערוך לך וע"ד הנז' בהגה"ה ת"א פמ"ח וגם' בת"א בביאור ע"פ הרע"מ מחצית השקל) ומאחר שיש בו מבחי' ראש הנאצלים שייך בו בחי' חשבון דע"ס. וזהו ויהיו חיי שרה מאה שנה במספר המאה נמשך במלכות דאצי' הנק' שרה ע"י קבלתה מבחי' כתר וכמ"ש הזהר דאתכליל מאתר עילאה שרותא דכל שרותין במאה כו'. ושרותא דכל שרותין הוא בחי' כתר כי י"ה שהוא א"א נק' ג"כ שרותין עלמא דאתכסיא. וכמ"ש במאמר דפתח אליהו ועל אלין תרין כתיב הנסתרות לה' אלקינו והכתר נק' שרותא דכל שרותין ובהמשך האור מבחי' כתר למלכות זהו"ע חיי שרה מאה שבכתר הוא בחי' מאה היינו שכולל ע"ס דאצי' כנ"ל שהוא ראש הנאצי' וכולל אותם בשלימות היותר מבואר עד שנה כל א' כלול מעשר לכן היא מספר מאה. (הג"ה. ר"ל שכל בחי' מע"ס שבו שקולה כנגד כל הע"ס דאצילו' וזהו ג"כ ע"ד אתוון רברבן לגבי אתוון זעירים. ועמ"ש בלק"ת פ' צו בד"ה והיה אור הלבנה פ"ג ע"פ הנער בן מאה שנה כו'. וזהו מ"ש במד"ר פ' בראשית פי"ב בפירוש ואולך אתכם קוממיות מאה אמה היינו ג"כ שיתגלו שיאיר בהם ע"ס דכתר שהם בבחי' מאה. ועפ"ז יפ"ל מאמרז"ל פ"ה דאבות בן מאה כאלו מת ועבר ובטל מן העולם. שנתקשו המפרשים מה בא להשמיענו. ונראה דאמרז"ל ע"פ כי לא יראני האדם וחי בחייהם אינם רואים אבל במיתתם רואים הם והיינו ע"י שמזכך גוה"ג ע"י ימי שנותיו שהם שבעים שנה כו' שעי"ז זוכה לבחי' אור שבעת הימים כו'. ועי"ז אמר בן מאה שנה שנתעלה כ"כ שניתנו לו מאה שנה לעבוד בהן את הבורא ית' ע"ד הנער בן מאה שנה הרי היא כאלו מת ויוכל גם בחייו להגיע לבחי' מה שבמיתתם רואים כו'. וזהו מענין מארז"ל כנור של בהמ"ק של ז' נימין ולימוה"מ של שמונה נימין ולעל"ל של עשרה נימין וזהו עלי עשור. ובהתכללות מיו"ד הנה בחי' ז' זהו ע'. ובחי' ח' זהו ואם בגבורות שמונים שנה. ובחי' עשור זהו"ע בן מאה. והיינו שלעת"ל יאירו כל הע"ס בשלימות שיאיר גם בחי' הכתר. ושרה זכתה לבחי' זו ולכן נאמר ויהיו חיי שרה מאה שנה. ומזה יובן מעלת מאה ברכות. קיצור מהג"ה. מאה היינו ע"ד אתוון רברבן וזהו"ע קוממיות מאה אמה. בן מאה כאלו מת. שעי"ז יוכל להיות גילוי בחי' ראיה ע"ד במיתתן רואין. וזה ע"ד עלי עשור. וזהו חיי שרה מאה. עכ"ה). אך מ"מ זהו מאחר הבחי' היותו ראש הנאצלים לכן הוא בגדר מספר ספי' ונק' מאה. אבל מאחר הבחי' התחתונה שבמאציל שהוא פנימי' הכתר אינו בגדר ספי' וחשבון כלל. כי הוא הארת אור א"ס ב"ה הפשוט בתכלית הפשיטות וא"כ יש בכח הארה זו שיומשך ממנה ספי' אין קץ ולא חשבון ע"ס לבד. כיון שהיא בעצם לא ממהות הספירות א"כ כמו שנמשך ממנו ע"ס כך הוא כל

יכול

יכול להאציל שפי' אין קץ וכנ"ל. ולכן נק' בחי' זו עתיק שנעתק ונבדל ממהות הע"ס דאצילות כמ"ש במ"א. אך מ"מ מצד ששני בחי' אלו שבכתר היו לאחדים ממש שזהו"ע היותו ממוצע שכלול מב' בחי' יחד לכך מבחי' עתיק יומשך ומתלבש בבחי' אריך שהוא שרש ומקור ע"ס דוקא עשר ולא ט' עשר ולא י"א כנ"ל. והיינו שנמשך האוא"ס להתלבש בשרש הע"ס כו'. וזהו"ע שנאמר חיי שרה מאה שנה. כי בחי' מאה זהו מצד קבלתה מבחי' שרש האצילות שבכתר. והטעם מה שנאמר בהם שנה לשון יחיד היינו מצד קבלתה ג"כ מבחי' התחתונה שבמאציל שבכתר שהוא המתלבש בבחי' שרש האצילות שבכתר והיו לאחדים ממש עד שמאה הם בחי' שנה לשון יחיד ממש. ומאלי טעמא שרש הע"ס שבכתר הם בחשבון היותר גדול היינו מספר מאה. (ועד"ז יובן מעלת שונה פרקו מאה פעמים ואחד דוקא). דהנה מבואר שמצד בחי' פנימי' הכתר שהוא אחד ולא בחושבן הי' כל יכול להאציל שפי' אין קץ אלא שאעפ"כ לא נמשך ממנו רק ע"ס לפי שכך עלה ברצונו ית' להיות רק ע"ס עשר ולא ט' עשר ולא י"א. מ"מ עכ"פ נמשך מספר העשר באופן היותר שלם ומשובח היינו שכל א' ג"כ כלול מעשר וזהו מספר מאה. ולכן דוקא מצד היותן שנה ל' יחיד שמקבלים מבחי' אחד ולא בחושבן שהוא בחי' עתיק ע"כ הם במספר גדול היינו בחי' מאה. והמאה הם שנה ל' יחיד שמתאחדין ומתכללין בבחי' יחיד ממש בחי' לפני אחד מה אתה סופר כנ"ל. (הג"ה. ולפמ"ש לשטת המערכת והעה"ק שהע"ס דאצי' יש להן שורש בהמאציל ממש ונק' ע"ס הגנוזות. והם עד"מ כחות הנפש כשהם כלולים בעצם הנפש וכמ"ש מזה ג"כ בת"א ס"פ נח בד"ה הן עם אחד. א"כ י"ל זהו"ע ע"ס דעתיק שהם בחי' ע"ס הגנוזות ולכן שם נק' שנה ל' יחיד ממש. כמו עצם הנפש שהיא בחינה אחת ובה כלולים כל הכחות יחד משא"כ בא"א הם ע"ס ממש כמו עד"מ כחות הנפש כשהם באברים חכמה מוחא בינה ליבא חסד דרועא ימינא כו'. וב' הבחי' שבכתר יחד זהו ענין מאה שנה כנ"ל עכ"ה). והנה ענין זה מבואר ג"כ בזהר"ז (דף רפ"ח ע"א) וז"ל עתיקא דכל עתיקין כו' אפיק תשע נהורין כו' ואזלין ומתפשטין לכל עיבר כבוצינא דאתפשטין מיני' נהורין לכל עיבר כו'. כד יקרבון למינדע לון לא שכיח אלא בוצינא בלחודוי. כך הוא ע"ק הוא בוצינא עילאה כו' עכ"ל. ועיין בע"ח שער א"א פרק שני מבואר כי ט' נהורין הם הספי' דאריך כח"ב חג"ת נה"י. וע"ש כי המל' דא"א נמשכה ונתהווה מנה"י דע"י המתלבשים בא"א ולפי שנרשמה מבחי' שלמעלה מע"ס דא"א נק' עטרת בעלה כו' (הג"ה ואולי יש להעיר לענין ט' ברכות דר"ה שהם כנגד ע"ס דא"א שמהם מקור בנין המל'. ובגמ' ר"פ תפלת השחר אמרו שהם כנגד ט' אזכרות שאמרה חנה. ועמ"ש בד"ה לא תהי' משכלה בענין ותתפלל חנה על ה' כו'. וגם קול השופר הם ט' מעיקר הדין היינו ג"פ תר"ת וכענין ויהיו חיי שרה מאה שנה שהוא ג"כ ההמשכה מא"א כנ"ל ואפשר נגד בחי' מאה שנה תיקנו מאה קולות בשופר עכ"ה) ואזלין ומתפשטין לכל עיבר שהם מתלבשים בכל האצי' כו'. וכד יקרבון למינדע לון לא שכיח אלא בוצינא בלחודוי היינו בחי' עתיק (שהוא בחי' הארת אוא"ס הנמשך ומלובש בא"א. ע"ד התלבשות האורות בכלים דאצי' שהכלים דאצי' ג"כ אינן מסתירין

כלל על האור ונק' יחו"ע ביטול עד שאין עוד מלבדו. וכ"ש בספי' דאריך שהם בהירי' לאין קץ יותר מספי' דאצי' עד שבחי' ז"א דאצי' נק' לגבי א"א כמו בחי' יחודא תתאה לגבי יחו"ע כנודע מפי' הוי' הוא האלקי' דז"א בעלותו לגבי עתיקא כאלקי' יחשב וכמ"ש במ"א. וא"כ הספי' דאריך יש בהם בהירות יותר נפלא עד שאין מסתירין כלל וכלל על אור הע"ק ולכן כד יקרבון לאיתידע לון לא שכיח אלא בוצינא בלהודוי אין עוד מלבדו ממש) ועכ"פ מצד היות מתגלה בהן בחי' ע"ק שהוא בחי' חד ולא בחושבן ע"כ מה"ע דוקא יש בהם מספר מאה שהוא משובח ונעלה יותר ממספר ע"ס כי גם כל אחד כלול מעשר כו' וכנ"ל דהא בהא תליא. (הג"ה. והנה חז"ל חייבו דין חיוב מאה ברכות מפסוק ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך. מ"ה אלו מאה ברכות כמבואר בגמ' במנחות פרק התכלת דף מ"ג סע"ב. ועיין במדרש רבה פ' קרח קרוב לסוף הפרשה מענין זה. ובזה"ג פ' קרח דקע"ט א'. דבא"ת ב"ש מ"ה הוא מאה היינו י"ס ה"ך. וע"ס מענין מאה ברכות. וענין זה מבואר במ"א בד"ה אלה מסעי. כי פי' מה היינו בחי' ביטול דהיינו לעשות מיש אין דהיינו שלא יהי' נחשב יש ודבר בפני עצמו לומר כך אני רוצה וזה איני רוצה כו' כ"א לעשות מבחי' אני בחי' אין להיות משים עצמו כשיריים כאלו הוא אין. וזהו בחי' מ"ה כדכתיב ונחנו מ"ה. והנה על ידי זה שעושה מבחי' אני שהוא היש של עצמו להיות אין ומ"ה על ידי זה ממשיך כמ"כ היש לאין דהיינו מבחי' יש האמיתי הוא א"ס ב"ה כי גאה גאה יומשך ממנו הארה בבחי' מדת מל' ית' שנק' אין שהיא הארה בעלמא כו' כמ"ש בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו ועמ"ש בד"ה ואהי' אצלו אמון בענין אני תורתך שעשעתי וע"ז נאמר ארוממך אלקי המלך להמשיך מבחי' סוכ"ע שהוא בחי' הרוממות בבחי' מלכותו ית' וזהו הוקם על. והנה יש פי' ארוממך מלמטה למעלה וזהו שסמכו בזח"ג שם ענין מאה ברכות לענין תרומה כי המל' נק' מה כמ"ש בזח"ב ר"פ תרומה והעלאה דבחי' מל' מלמטה למעלה ע"י ק"ש שמע ישראל בשכמל"ו נק' תרו מ"ה לשון רוממות והעלאה וההמשכה מלמעלה למטה הוא ע"י מאה ברכות להמשיך הרוממות למטה ועיין מזה בביאור ע"פ כי אתה נרי. וזהו ארוממך כו' ואברכה שמך כו'. וזהו ענין ויהיו חיי שרה מאה שנה. ולהיות כי מאה אלו צ"ל בהם המשכה משני הבחי' שבכתר כנ"ל שהם מאה ועכ"ז שנה לשון יחיד. הנה זה עצמו מרומז בענין א"ת מה אלא מאה. כי ההפרש בין מה למאה הוא רק תוספת אות אל"ף ובחי' אל"ף היינו בחי' עתיק כנ"ל בענין חד ולא בחושבן לכן מורה ע"ז א' שהוא ענין חד כו'. וזהו ג"כ ענין אל"ף דאגבי וגם הוא אותיות פלא כו' וכמ"ש בזהר משפטים דקכ"ג ע"א בענין אחה"ע א' נהירו דע"ק כו' לכן ע"י המשכת א' נעשה מאה שנעשה התכללות ע"ס במספר מאה שהוא בחי' אריך וכ"ז נמשך בזו"נ כו'. ואפ"ל ג"כ ענין א"ת מה אלא מאה. אשר ע"י מאה ברכות ממשיכים מע"ס דא"א בבחי' מל' המנה כשהם ג"כ בבחי' מ"ה וביטול אז ממשיך ג"כ מבחי' ע"ק. ודוגמת שונה פרקו מאה פעמים ואחד שגבוה הרבה משונה פרקו מאה פעמים. וב' בחי' אלו שבכתר י"ל סוכ"ע ומה שלמעלה מסוכ"ע (והנה בבעל הטורים איתא מנין ויהיו הי' עיקר בניתיה של שרה משנולד יצחק דבת תשעים היתה כשנולד וכל ימיה

הי'

הוא קכ"ז עכ"ל והם ל"ז שנה ופי' בלק"ת מהאריז"ל כי ויהיו עולה ל"ז דהיינו מילוי דשם ס"ג כשמתגלה האור מיסוד אימא המסתיים בחזה דז"א ומבחי' זו עיקר החיות של שרה שהיא מל' עכ"ד . ועיין בפע"ח שער הברכות דשם ס"ג עם המילוי ל"ז הם ענין מאה ברכות. ומה שעיקר החיות ל"ז יובן עפמ"ש בביאור הזהר פ' זו דהמילוי ל"ז זהו בחי' הנק' הבל הלב. הבל בגימ' ל"ז וכן הלב. והבל זה הוא מקור ושרש הדבור ונק' כתר דנוק' ועיין מענין הבל בזח"ג תזריע דמ"ז ע"ב ונת' במ"א ובהגהות ע"פ הדרוש תקעו בחדש שופר) :

קיצור והנה הכתר הוא ממוצע. ומצד בחי' שורש הנאצלים זהו נק' מאה. ומצד בחי' התחתונה שבמאציל זהו שנה ל' יחיד . וענין מאה ע' בקיצור מהסג"ה. וז"ש באדר"ז אפיק ע' נהורין כו' אלא חדא כו' . ענין א"ת מה אלא מאה . א' דמאה בחי' א' דאלפי . וזהו חיי שרה מאה שנה מה שמקבלת המל' מב' הבחי' שבכתר ע"ד ארוממך אלקי המלך. ויהיו גימ' ל"ז הוא מילוי דס"ג בחי' הבל הלב שהוא מקור הדבור אך מאה זהו ס"ג עם המילוי. וס' ס"ג י"ל שנק' על הוי' שהוא ז"א שם מ"ה. וזהו הוקם על . עכ"ה) :

ה **עשרים** שנה . הנה או"א הם תרין רעין דלא מתפרשין שזהו"ע המחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב. תמיד דוקא שהתחדשות מאין ליש צ"ל תמיד בכל רגע. וזהו ענין יחוד או"א כי החכמה מאין תמצא ובינה נק' ים כמ"ש להנחיל אוהבי יש. וזווגייהו תדיר להחיות העולמות מאין ליש (הג"ה וזהו כמו מהשכל להמדות וממדות להמחשבה ומהמחשבה לדבור זהו דרך השתלשלות יש מיש משא"כ התהוות השכל מעלם הנפש הוא עד"ז כ"א כמו יש מאין. שהרי לא נרגש התכללותו ומציאותו תחלה בעלם הנפש כמו שנרגש התכללות המדה בשכל ע"כ נק' כמו יש מאין. וע' בלק"ת בד"ה ואתחנן אל ה' פ"ב. וזהו"ע והחכמה מאין תמצא ולכן יחוד חו"ב זהו ההמשכה מאין ליש ועמ"ש בד"ה אלה פקודי המשכן בענין משכן העדות עכ"ה). וההתחדשות מאין ליש הוא ע"י כח המאציל' א"ס ב"ה הנמשך בחכמה שהוא לבדו שבכחו ויכולתו לחדש יש מאין. ולזאת נקראי' חו"ב עשרים שנה ג"כ שנה לשון יחיד פי' עם היות שהם במספר קטן יותר מהכתר שהם ביחד עשרים היינו בחכמה הנק' פרצוף אבא יש ע"ס וכן בבינה הנק' אימא ע"ס אעפ"כ הם שנה ג"כ לשון יחיד כמו בכתר שנק' מאה שנה כנ"ל. (הג"ה ועוד כי הנה יו"ד דשם שהוא חכמה הוא רומז לחו"ב יחד כי עצם היו"ד זהו חכמה ומילואו ו"ד הוא הבינה כמ"ש הרמ"ז פ' קרח . עוד יש להעיר לענין עשרים ממשארז"ל גבי סוכה ונר חנוכה למעלה מעשרים אמה היא פסולה כי למעלה מאות יו"ד דשם א"א לעלות. כ"כ בטו"ז ה' חנוכה סי' תרע"א. ושארז"ל למעלה מעשרים אמה לא שלטא בה עינא. וזהו ענין עשרים גרה השקל פי' שקל הקדש מה שקדש העליון נמשך ומאיר זהו בחי' יו"ד דשם שהוא עשרים כנ"ל . ועכ"פ כיון שעשרים זהו היו"ד ומילואו ע"כ נאמר ע"ז שנה לשון יחיד כי הוא בחי' אות יו"ד של שם. והנה עשרים הוא ג"כ בחי' כ"ף שרומז לכתר וגם עשרים גימט' כתר . היינו כי או"א מלבישים לאו"ג שבכתר ויונקים ממזלות דמו"ס . ועיין זח"ב פ'

בשלח

בפלא דס"ג ע"ב כד ע"ק סדכ"ס באה לזמנא ברכאן לעלמא אשרי כולא בהאי עניקא עילאה. היינו בחו"ב שההמשכה מהכתר א"א שיבוא כ"א ע"י חו"ב. ועמ"ש מזה ג"כ בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י. ומ"ש בלק"ת ר"פ במדבר בענין מבן עשרים שנה לגלגלתם כו'. קיצור מהגה"ה עשרים שנה יו"ד של שם הוי' עם המילוי. למעלה מעשרים לא שלטא בה עינא. עשרים גרה שקל הקדש עשרים כ' וגימט' כתר כי או"א מלבישים את הכתר והמשכת הכתר באלי' הוא ע"י או"א. וזהו של"ל מאה שנה וגם עשרים שנה. ויש להעיר לענין בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה דקאי על משה. עכ"ה). רזא דיחודא דלא אתפרש מחשבה ויובלא לעלמין (הג"ה וזהו ענין ונהר יוצא מעדן כי נהר זה יובל שמו יוצא תמיד מעדן שהוא חכמה ועמ"ש ע"פ וקדשתם את שנת החמשים שנה שהוא שנת היובל פי' וקדשתם קדש הוא חכמה היינו יחוד חו"ב שמקורו מהכתר עכ"ה) שהוא יחוד חו"ב אין ויש שיתחדש תמיד מאין ליש והרי התחדשות זו התמידי' הוא בכח הא"ס ב"ה שהוא יחיד ומיוחד חד ולא בחושבן אשר ע"כ נק' העשרים דחו"ב עשרים שנה לשון יחיד מחמת אור א"ס ב"ה המלובש בחכמה. ועיין בתניא פרק ל"ה בהג"ה בשם הה"מ נ"ע. ומ"מ אינו דומה לבחי' הכתר שנק' מאה שנה שבכתר עצמו יש הבחי' תתאוה שבמאציל חד ולא בחושבן יחיד ומיוחד וע"כ גם בבחי' היות הכתר שרש הנאצלים נתהוה במספר גדול מאה. שכל א' מע"ס שבו כלול מעשר כנ"ל. ומטעם הנ"ל דהא בהא תליא. משא"כ בחו"ב שהן הנאצלים ממש ואפילו שאוא"ס ב"ה שורה בהחכמה הוא רק דרך הארה לבד. והיינו שיכול להיות שיהי' שורה בה בבחי' העלם ג"כ וכענין מרע"ה שהי' בחי' יסוד אבא שאמר ונחנו מה ואעפ"כ אמר לו א"ס ב"ה וראית את אחורי ופני לא יראו שלא השיג בחי' פנימי' החכמה בחי' אור א"ס השורה בכלי החכמה שלו כו' (הג"ה נמצא עם היות אור א"ס שורה בהחכמה עכ"ז יוכל להיות שלא יהי' מתגלה בהחכמה רק בחי' אחורי' ולא בחי' פנים כו' אע"פ שגם בחי' הפנים שורה בו כי הפנימי' אבא הוא פנימי' ע"י הרי מ"מ אין מתגלה בו רק בחי' אחורי' והילוניות. וי"ל עד"מ בנות האדם מלובש הנשמה ושורה שם אעפ"כ אין האדם משיג מהות הנשמה איך ומה היא אע"פ שהיא שורה בו ואינו משיג רק הארה ממנה היינו בחי' השכל והמחשבה כו'. ועד"ז י"ל בהבדל הבדלות לאין קץ שגם בחי' החכמה עילאה עצמה עם היות שאור א"ס מלובש בה כנ"ל דאפי' פנימי' ע"י הוא פנימי' אבא מ"מ אין מתגלה המהות בבחי' חכמה רק מבחי' חילוניות וכנודע דאבא יונק ממזלא בחי' שערות דא"א לבד כו' שנק' בשם אחורי. וכמ"ש במ"א בפי' יערוף כמטר כו'. משא"כ הכתר שהוא ממוצע ממש בין המאציל לנאצלי' א"כ יש בו ממש מבחי' תתאוה שבמאציל ולא בבחי' הארה לבד. ועיין בפי' הספד"צ מהאריז"ל פ"ק דקי"ע ע"א היתה משל זה אפילו על בחי' רדל"א כביכול כאדם שאינו משיג מהות הנשמה שבו כך בחי' רדל"א אינו משיג מהות העצמות אור א"ס המלובש בו עכ"ד וכמ"ש במ"א בדרוש ברוך שאמר והיה העולם וזהו ענין בחי' הארה לבד האמור כאן. אלא דהתם היינו לגבי עצמות אור א"ס ממש וכאן נ"ל הענין בבחי' הארה לבד מאור א"ס דהיינו הארת רדל"א שבבחי' ההארה היא בכתר בגילוי יותר

מבחכמה כו'. אמנם בבחי' השראה שורה בחכמה מפנימי' ע"י דהיינו פנימי' רדל"א כו' ודו"ק. ועפ"ז י"ל כמ"כ מעלת עסק התורה שנמשכה מחכמה עילאה שבה שורה אור א"ס ב"ה. לכן אע"פ שהתורה מלובשת בגשמיות מ"מ שורה בה אור א"ס ב"ה בבחינת השראה כו'. ועיין בפי' האדר"ז שכתב עפמ"ש בתיקונים ישת חשך סתרו הוא כתר המלביש ומקיף אל הא"ס. ולפ"ז נראה שהכתר לבדו הוא המלביש את האור א"ס והוא פרצוף ונק' אני' ושאר הע"ס מלבישין כתר זה כו'. ואין זה סותר למ"ש בתניא שאור א"ס ב"ה שורה ומלובש בח"ע. דהיינו ע"י הכתר ע' בהרמ"ז פ' במדבר קי"ח א' ד"ה ישראל. א"כ שורה דוקא בבחי' השראה משא"כ בכתר הוא בגילוי. אמנם מ"מ מבואר שם שהכתר אינו מלביש הא"ס כ"א חלק מקצתו המתפשט לקיום העולמות כו' והוא רק בחי' הקו מאור א"ס. עכ"ה). ואעפ"כ מצד היות שורה בחכמה א"ס ב"ה (וגם מלובש בה בבחי' גילוי ממש בחי' הכתר ובחי' וראית את אחורי כו') והו"ע הש תרין רעין דלא מתפרשין לכן נק' עשרים שנה לשון יחיד (הג"ה וענין שצ"ל שהמשכה מהכתר נק' מאה שנה וגם מאו"א נק' עשרים שנה יש לפרש כפשוטו דודאי צ"ל בהמלכות המשכה מכל הספירות שלמעלה הכתר שבמל' מקבל ממלכות שבכתר כמ"ש ע"פ ארוממך אלקי המלך וזהו ההמשכה של מאה שנה שממשיכי' מהכתר עליון לכתר שבמלכות והו"ע שבמל' מקבלי' ממל' דהו"ע ועד"ז הוא ההמשכה דבחי' עשרים שנה. ועמ"ש כה"ג בענין ע' שנה שנתן אדם הראשון שהוא חכמה עילאה לדוד שהוא מל' דאצי' זהו ההמשכה מחכמה במל'. וכן האבות שהם המדות עליונות נתנו ע' שנה לדוד כמ"ש מזה במ"א ושאעפ"כ חי רק ע' שנה. ועוי"ל ענין ההמשכה מכתר ומחו"ב כי הנה נודע שיש ב' יחודים בחכמה ובינה. הא' היחוד התמידי בשביל להחיות העולמות שההתהוות מאין ליש צ"ל תמיד וזהו בחי' ריעים. והב' בשביל להמשיך מוחין לזו"נ להוליד נשמות חדשות. ומבואר בפע"ח שער הק"ש פי"א כי בחי' היחוד התמידי נמשך ממוחי חו"ב עצמן כו' אך היחוד להוציא נשמות חדשות צריך שיקבלו או"א מלמעלה ושמור כלל זה בידך עכ"ל. וא"כ בבחי' חיי שרה צ"ל נמשך מב' הבחי'. ומאה שנה שהוא מהכתר. וזהו מבחי' המוחין להוציא נשמות חדשות. והבחי' הנק' עשרים שנה זהו היחוד של מאין ליש תמיד בשביל להחיות העולמות. ועיין בביאור הזהר פ' וירא דקי"ב ע"פ וגם אמנה אחותי בת אבי היא כו' שאע"פ שהיחוד התמידי הוא רק להחיות העולמות ולא אור חדש עכ"ז יש בו ג"כ מעלה מצד אחד מצד שאינו נפסק ונמשך תמיד וזהו"ע אחותי כו' ע"ש. ועיין מ"ש בלק"ת בשה"ש בביאור שני ע"פ יונתי דמ"ש מאו"א עצמן ודאי מאור א"ס המלובש בחכמה עילאה ע"ד אנת חכים כו'. וכענין מארז"ל בפ"ד דמגלה משה מפי עצמו אמרו וכו' התוכחת ברוח הקדש. ועיין מ"ש בדרוש למגלה על השמינית מענין זה דלהחיות העולמות שאינו פוסק תמיד כו'. מה גם לפמ"ש דח"ע יש בבחי' השראה עכ"פ גם מפנימי' עתיק שהוא אור א"ס ממש א"כ עם היות שההמשכה דלהחיות העולמות הוא רק מחיצוניות החכמה לבד אבל עכ"ז גם הפנימי' הוא בבחי' מקיף ונעלם על החיצוניות כו' מאחר שורה בו. ועכ"ז יובן ענין מעלה ב' ההמשכות דמאה שנה ועשרים שנה שיש בכל

בחי'

בחי' מעלה כו'. אך עוי"ל בענין מאה שנה ועשרים שנה כי גם ההמשכה מא"א וע"י הנקרא מאה שנה א"א להיות המשכה זו בגלי' כ"א ע"י זו"א וכמ"ש בזח"ב בשלח דס"ג ע"ב ע"פ ממעמקים קראתיך כד ע"ק שדכ"ש כו' ועמ"ש בלק"ת פ' אמור בביאור ע"פ ונקדשתי שלכן נק' זה יחוד או"א ובאמת ההמשכה אור חדש מא"ס ממש. ועמ"ש בד"ה אלה פקודי בענין משכן העדות שהוא יחוד או"א ע"י ל"ת וההמשכה מא"ס ממש ועד"ז י"ל כאן בענין מאה שנה ועשרים שנה. ועמ"ש בענין התפלין בביאור ע"פ ועשית לך. וכפשוטו זהו המשכת כח"ב במל'. ואפ"ל שלמעלה זו זהו כשהמל' מקבלת מכח"ב בעצמה שלא ע"י ז"א שזהו תכלית עליית המל'. ועד"ז הי' ענין שרה שהרי אברהם היה טפל לה בנביאות וכמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש סד"ה קול דודי :

קיצור ביאור ענין עשרים שנה שהם חו"ב הנק' תרין ריעין ונהר יוצא מעדן מחשבה ויובלא. והמל' הנק' שרה מקבלת מחו"ב היינו שמקבלת מכל הג"ר כח"ב וזהו מאה שנה ועשרים שנה ע"ד שנת' בעמוד שקודם לזה שיש ב' יחודים באו"א. האחד להחיות העולמות וזה נמשך מאו"א עצמן וזהו ענין עשרים שנה. הב' להוליד נשמות חדשות זה נמשך מבחי' מאה שנה שהוא הכתר. וגם זהו תכלית עילוי המל' שמקבלת מכח"ב שלא ע"י ז"א עד שמה"ט היה אברהם טפל לשרה בנביאות :

ו **ושבע** שנים. אלין אתפרשן ונפקאן מכללא סתימאה דלעילא ואע"ג דכולא יחודא הדא. אבל מתפרשן בדינא ורחמי בכמה סטרין ואורחין מה דלא הוה הכי לעילא (פי' בג"ר כח"ב) ובג"כ כתיב שנה רזא דיחודא דלא אתפרש לעלמין. (הג"ה מזה יש להעיר למ"ש במ"א ע"פ זה האשה אשר תקריבו לה' כבשים בני שנה שארז"ל הובא בילקוט פ' פינחס שהן מכבשין עונותיהם של ישראל ועושים אותן כתינוק בן שנה. והלא בן שנה נהי שאין בו חטא עדיין אינו בן מצוה כלל. אלא י"ל המכוון כמש"כ דבכתר וכן בחו"ב נאמר שנה לשון יחיד שאע"פ שהן מאה או עשרים הם יחוד אחד ממש משא"כ בז"ת לכן אמר שהם עושין אותם שיאיר בהם מבחי' היחוד עליון של ג"ר כח"ב עד שנקראים בן שנה ועד"ז נאמר בן שנה שאול במלכו עכ"ה). שבע שנים אלין אתפרשאן בדינא ורחמי בכמה סטרין ואורחין מה דלא הוי הכי לעילא ובגין כך באלין שבע שנים כתיב בהו שנים ולא שנה עכ"ל הזהר. והנה בענין אלין אתפרשן ונפקאן מכללא סתימאה היינו שאף שהן אצי' ממש עכ"ז יצאו ממעלת ג"ר יובן קצת ממ"ש בד"ה ויבוא אל בנ"י ואל פרעה שזה היה ענין מ"ת המשכה מג"ר משא"כ וארא אל אברהם כו' היה מבחי' המדות חג"ת. ועיין מזה ג"כ בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקי' כו' וארא כו' ומ"ש במ"א ע"פ את שבתותי תשמרו שזהו ענין תפלין דמארי עלמא המשכת ג"ר ממוחין דאו"א לז"א וממ"ש ע"פ הללוי"ה הללי נפשי. ומ"ש בסידור שער היו"ט ע"פ הזהר אמור דף ל"ד ע"א תלתא אינון זמינין מקדש ומשם יובן שזהו ההפרש בין שבת ימי המעשה ובין קדושת שבת ויו"ט. ועמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה באתי לגני ומ"ש ע"פ הזהר אחרי דס"ז ע"ב ע"פ כאיל תערוג ומ"ש ע"פ הזהר דפתח אליהו בפי' עילאה על כל עילאין שאו"א נק' עילאין וזו"נ נק' תתאין ומ"ש בד"ה אלה פקודי המשכן משכן העדות. ובביאור ע"פ ונקדשתי בענין ג"פ קדוש:

ונשוב לענינינו. כי בז"ת מתחלקים זה מזה עד שהן הפכיים ומנגדים זל"ז כמו ב' מדות חו"ג הם ענפין מתפרדין משא"כ בחו"ב. (הג"ה. ועמ"ש בדרוש ע"פ ועבר ה' לנגוף את מצרים וארז"ל נגוף ורפוא ובזהר פ' אחרי על המאמר שם דע"ע ע"ב הביאו עלי כפרה עכ"ה) אך הקב"ה עושה שלום במרומיו בין חו"ג והיינו ע"י מדת תפארת הממוצע המכריע ביניהם כמ"ש בזהר ר"פ ויקרא ע"פ ונתתי לי אות אמת דא וא"ו ובאג"ה סי' י"ב בד"ה והיה מעשה הצדקה שלום. והיינו ע"י שבתפארת מאיר בחי' אין שעי"ז מתבטלים חו"ג ומתכללים יחד. ועמ"ש מזה ג"כ בלק"ת פ' תזריע בד"ה קא מיפלגי במתיבתא דרקיעא. ובפ' ואתחנן בד"ה וידעת היום דרוש השני בענין והגורה בתוספת וא"ו. ואעפ"כ מצד שמאלא בהם הפירוד וההתחלקו' אף שנכללים זב"ז נקראו שבע שנים לשון רבים ולא שנה לשון יחיד. שהגם שהם מספר קטן יותר מכולם רק מספר שבע עכ"ז נאמר בהם שנים לשון רבים (הג"ה. ועמ"ש בד"ה והי' מספר בנ"י בענין שבז"א שייך בחי' מספר משא"כ בבינה הרי נאמר ולתבונתו אין מספר. ור"ל זהו ע"ד שנה ל' יחיד. ועד"ז פי' הרמ"ז בפ' במדבר דף קי"ז ע"ב:

וכולהו אקרון חיים ויהיו חיי שרה. פי' גם הז"ת הם ממש חיים וכמ"ש בזה"ג ר"פ תזריע דמ"ב ע"ב בפירוש כל ימי חייה בזמנא דאינון יומי השמים נהרין עלה שהם המדות דז"א. שהרי ז"א נק' עץ החיים לגבי המל' שנקראת עה"ד. ובפרט כי ע"י ת"ת קו האמצעי נמשך מכל הג"ר בז"א. וכמ"ש בפרדס ערך עץ וז"ל עץ החיים ת"ת חיים דיליה חכמה ובינה כו' ומה גם כי בהנהגות העולמות בי"ע ע"י מוכרח להיות ע"י מדות חו"ג וכמ"ש ע"פ הרע"מ פ' שופטי' ע"פ על פי שנים עדים יקום דבר כו' ועד"ז מ"ש במד"ר פ' בראשית ס"פ י"ב פירוש הפסוק ביום עשות הוי' אלקי' ארץ ושמים כו'. וא"כ המדות עליונות שהם הז"ת הם חיי המדת מל'. והראי' ממ"ש עוד בזהר ויגש דף ר"י ע"א בפי' רחל מבכה כו' כי אינו דאתרחק וא"ו מינה. שכשהמדות חו"ג מאירין בה נמשך ההשפעה בטוב לסטרא דקדושה. משא"כ בהעלם המדות בבחי' עיבור נעשה העלם והסתר כמ"ש בת"א בד"ה וירא אל אברהם ובד"ה כי אברהם לא ידענו. וגם על גילוי המדות בה נאמר שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. משא"כ בחי' השיב אחור ימינו כמ"ש בזהר פ' אחרי דף ע"ד. ולזה אנו מבקשים הושיעה ימינך וענני. וזהו הוא אחשורוש המולך מהודו ועד כוש שבע ועשרים ומאה מדינה דאיתא במה"א סוף אות א' סעיף קפ"ב וז"ל אחשורוש יש בהגדה ויאמר המן זה מדת הדין אחשורוש זה הקב"ה שאחרית וראשית שלו עכ"ל. וא"כ לפ"ז פי' המולך מהודו זהו ע"ד ה' אלקי גדלת מאד הוד והדר לבשת. ואיתא בפסיקתא שלבוש זה לבש הקב"ה כשברא העולם. שאז קודם חטא עה"ד האיר הוד והדר. וכענין מארז"ל ע"פ וכשנים קדמוניות כשני הבל שנאמר וישע ה' אל הבל לפי שלא היה אז עדיין עכו"ם בעולם וידוע דשנים קדמוניות הם מבחי' כתר כמ"ש בזח"ג נשא קל"ד ב'. וזהו ע"ד הנ"ל בפי' מאה שנה. וכ"ש קודם חטא עה"ד. ע"כ אז דוקא הוא הוד והדר לבשת. והשפך מזה הוא בחי' כוש שהיא ענין אלביש שמים קדרות. כמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה יונתי בחגוי. ועיין בזהר פ' אחרי דף ע"ה א' גבי וכדין לבשו שמים קדרות.

ועמ"ש

ועמ"ש בלק"ת בשה"ש ע"פ שחורה אני ונאוה כאהלי קדר. ובמא"א אות כ' סעי' כ"ח כוש שכ"ה דינים ע"ה ולכן נק' ס"מ כושי כי הוא יונק משכ"ה דינים עכ"ל. ואעפ"כ הוא ית' המולך מהודו ועד כוש כי מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור. ועמ"ש מזה ג"כ בלק"ת בשה"ש סד"ה שחורה אני ונאוה דרוש הראשון:

קיצור. ושבע שנים ז"ת הם בבחי' התחלקות עד שהם הפכיים אך הקב"ה עושה שלום במרומיו בין מים ואש. ומ"מ נק' שנים לשון רבים. (ה'. ומזה יובן ענין כבשים בני שנה שהן מכבשין. בן שנה שאול במלכו. ומתן תורה ושמי הוי' המשכה מג"ר. וכן ההפרש בין ימי החול מאירין ז"ת. ובשבת ויו"ט ג"ר. ע') והתחברותם ע"י תפארת והנורא. וכולם נק' חיים לבחי' מל' שהרי ז"א נק' עץ החיים לגבי מל'. ולכן רחל מבכה כו' כי איננו דאסתלק הוא"ו מינה. כי שמאלו כו' וימינו תחבקני. ענין הוא אחשורוש המולך מהודו ועד כוש. הודו בחי' הוד והדר לבשת. כוש אלביש שמים קדרות וקמי' כחשכה כאורה ומלכותך מל' כל עולמים. ולכן אסתר מלכה על קכ"ז מדינה כענין שני חיי שרה:

ויתן לי את מערת וכו'. פ"ה דערובין כ"ג א' בית ועלי'. י"ל ה' תתאה וה' עילאה היינו מל' ובינה. כי בית נק' מל' כנודע מענין בחכמה יבנה בית לרזפי אותיות הדבור. ועליה היינו מחשבה ע"ד עלה במחשבה. מחשבה עילאה. וע' במא"א ע' סעיף ל"ה על הוי' נק' בינה שהיא על ז"א הנק' הוי' כו'. ואפ"ל זהו ענין ראיתי בני עליה והם מועטים היינו הזוכים לקבל מבחי' עליה ה' עילאה כו'. ומ"ד ב' בתים זה לפנים מזה י"ל זו"נ שנק' בתי בראי ואו"א נק' בתי גואי כמ"ש במא"א אות בית ס"ז. א"כ ה' תתאה והמילוי ג"כ ה' זהו ב' בתים. [עוד להעיר ממ"ש במא"א אות קו"ף ס"ג קבר נק' יסוד דנוק' וכו'. ויש להעיר מענין פתיחת הקבר בגמ' ס"פ י"א דשבת דהיינו ענין הלידה והגילוי הנמשך מיסוד דנוק'. ולכן תה"ה נק' בפתחי את קברותיכם כי הגאולה נק' לידה וה"ע פתיחת הקבר ומזה יומשך תח"ה כו'. עו"ש במא"א קברות התאוה נק' בינה כי שם קברו העם המתאוים שפע עוה"ב עכ"ל. ועמ"ש ע"פ ויקבור אותו בגיא וכו' לעליונים נדמה להם וכו' שקבורתו בשער החמשים דבינה. והוא ג"כ המקום שנכנס בו יסוד אבא וכו'. והוא ממוצע בין אין ויש שהם או"א כו'. ובעמה"מ ש"א פ"ד ד"ג ע"ג בשם ספר ברית מנוחה שהחכמה נק' קברות התאוה שכל הנבראים מתאוים להשיג עומקו ותבונתו ויפיו וממשלתו כו' ועל בן עזאי ובן זומא נאמר שם קברו את העם המתאוים כו'. וי"ל דהיינו כמ"ש בת"א בד"ה ויצא יעקב כו' מנחה. שלפי שהי' רק בחי' רצוא בלי שוב ע"כ שם קברו כו' אלא צ"ל רצוא ושוב להלביש האור בתומ"צ כו'. ובזה"א בראשית דכ"ז סע"ב קבורתא דיליה איהי משנה. היינו מה שנתלבש ה"ע בענינים גשמיים א"כ לפ"ז שם קברו את העם המתאוים היינו בחי' השוב אחר הרצוא והתאוה ילבישו תאוותם בעסק תשבע"פ. [יחזקאל ל"ז
י"ג

י"ב לכן וכו' הנה אני פותח את קברותיכם וכו'. בעמה"מ סוף שער הששי ס"פ ע"ב מ"ב ג' שיתגלגלו תחת מחילות ויקבלו נשמתם בא"י ועז"כ ונתתי רוחי בכם וחייתם. [רבות בראשית פי"ג דע"ז א' בענין גשמים ושקולה כתחיית המתים. בזו פתיחה ובזו פתיחה. בזו פתיחה יפתח ה' לך את אוצרו הטוב. ובזו פתיחה הנה אני פותח את קברותיכם. במא"א פ' כ"ו פתח מל' כנסה ואליאה כו' פתח נדרים יסוד דבינה כו'. ובפרדס שער הנקודות פ"ה הקמץ בכתר והפתח בחכמה שהוא מגלה העלם של הכתר כו' ועו"ש כמה פירושים בענין פתח. וע' זח"א תולדות קמ"ה ע"א ע"פ פיה פתחה בחכמה כו' ועמ"ש בת"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות בפי' פותח בברוך ובד"ה ועשית ציץ בענין ופתחת עליו פתוחי חותם. בפ' ויצא פע"ג דפ"ב ע"א ע"פ ויפתח את רחמה שלשה מפתחות ביד הקב"ה מפתח של קבורה ומפתח של גשמים ומפתח של רחם כו' הנה אני פותח כו' כ"ז הוא פתיחת יסודות. ונודע שלהיות פתיחת הרחם ללידה זהו ענין קי"ס דעתיקא תליא וכמ"ש מזה בלק"ת פ' לו בד"ה היש ראה ויכום שבכדי שיהי' בחי' לידה ופתיחת הרחם להיות הנשמה יוצאה מן ההעלם אל הגילוי צ"ל הארה והמשכה במדת המל' מלמעלה מהשתלשלות כו' ועמ"ש בפ' בלק סד"ה מה טובו אהליך בענין פטר כל רחם כו' ובמ"ש בת"א פ' לך לך שכדי להיות הגילוי מח"ע אב רם למטה צ"ל ההמשכה מעתיק וזהו ענין ה' דאברהם כו'. ובזהר ר"פ לך לך פי' ענין לך לך על ירידת הנשמה מג"ע בגוף כו' שכדי להיות ירידה זו הוא ע"י שהקב"ה מברך לה בשבע ברכאן כמנין לך לך. ושבע ברכות שרשם מהכתר כו' וע"ש בפי' הרמ"ז. ועד"ז יובן ג"כ מפתח של קבורה שהוא ג"כ שיהי' הגוף כלי לגילוי הנשמה שתרד בו ושיהי' הגוף במדרגה עליונה עד שלא יצטרך לאכילה ושתיה כו' כ"ז נמשך מגילוי מבחי' כתר כמ"ש בת"א פ' יתרו סד"ה ענין האבות הן הן המרכבה. ובענין על של תחיה בלק"ת סד"ה ויאכילך את המן ובת"א פ' תולדות בביאור ע"פ מים רבים בסופו. לכן דומה למפתח של גשמים. כי כמ"כ זהו ענין טל שגבוה מהגשם כמ"ש סד"ה האזינו השמים. ונתבאר במ"א בביאור האזינו השמים דרוש השני.] ויחי ס"פ. צ"ו הצדיקים שהן קבורים בח"ל כו' הקב"ה עושה להן מחילות בארץ כו' שכן כתיב הנה אני פותח את קברותיכם והעליתי אתכם מקברותיכם עמי והבאתי אתכם אל אדמת ישראל ואח"כ ונתתי רוחי בכם וחייתם כו' ועמש"ל בשם עמה"מ סוף ש"ו. ויש להעיר לענין מפתח ממ"ש בלק"ת פ' ראה בד"ה כי תשמע בקול בענין מפתחות החיצוניות ומפתחות הפנימיות. ומ"ש בזהר ר"פ שלח בענין מ"ס סתומה דלמרבה המשרה. ואיתא במק"מ שם כי ביל"ת נפתחה מ"ם דלמרבה המשרה פתח קטן כו' אבל לע"ל יפתח הקב"ה מ"ם הנז' באלכסון ותעשה ב' דלתי"ן של בן דוד כו' וב' דלתי"ן אלו הייגו מל' דא"ס ומל' דאצי' וזהו הן עם לבדד ישכון כמ"ש במ"א ע"פ מאמר הזהר ר"פ נח דכ"ט ע"ב:

ויען עפרון את אברהם. בנועם אלימלך פי' עפרון מלשון עפר והוא העצלות והעצבות שנמשך מיסוד העפר שגורם ביטול לעבודת ה'. ועמ"ש בת"א פ' וישלח בד"ה ויאבק איש בענין אבק דאסתלק מן נורא. ועד"ז י"ל ענין עפרון. ועמ"ש בד"ה ויספו ענוים שהענוה עם השמחה שם א' דו"כ וזהו ענין ערב ובקר. ולעומת זה הגסות עם העצלות דו"כ דקליפה. ובמא"א אות ע' שכ"ד עפר נק' הבינה כו' גם עפר נק' המל' כו' עפר נק' הקליפה והוא עפר אשר בקרקע המשכן והוא סיגי הדינים כו'. ועזה"ג נשא דקכ"ה ובפ' לך לך ד"פ ע"א בס"ת אית עפר קדישא ואית עפר מסאבא כו'. והיינו עפר קדישא ענוה וביטול. ולכן שדה המכפלה שהוא שם ב"ן הי' תחלה ביד עפרון דוגמת כללות א"י שהיתה ביד כנען כמ"ש, הענין בזה"א פ' נח דע"ג ב' ופ' לך דע"ט סע"ב שהוא ע"ד שיתרון האור נמשך מן החשך וכענין מי יתן טהור מטמא כמ"כ ארץ ארבע מאות שקל כסף שה"ע עולם התענוג הי' תחלה ברשות עפרון שנפל שם בשבה"כ דוגמת תענוגי' גשמיים כדי שיהי' יתרון האור מהחשך. וברבות נהפל להון רע עין זה עפרון. כי כן עפרן חסר וי"ו גימט' רע עין וע' במא"א אות ע' סעי' י"ד דרע עין זהו ס"מ כו'. אשר יביאנו שאברהם בירר ממנו שם ב"ן כו'. גם להעיר מענין בחי' לבוש ס"ק שהוא נגד ארבע מאות עלמין דכסופין ובחי' שק זהו ענין עפרון וכמ"ש במ"א בענין ת' תחיה ת' תמות. כי ת' רשים רשימו לע"י. ועמ"ש מזה בלק"ת ס"פ בהר בביאור ע"פ את שבתותי תשמרו. ובעה"מ דעולם התהו שרשו מת' של המלבוש וזהו ת' תמות וימלוך וימת כו'. ועזח"ג חקת ק"פ ע"ב דת' ד' וג' מתחבר כחדא וכו"ן הא אתמר ולא תוגו כו' ע"כ. מזה יובן ענין רע עין גימט' ת' ששרשו מסיגי הגבורות הנ"ל שמבחי' בא נחש על חוה כו' שזהו ענין אחיזת עפרון בשדה המכפלה. ולכן נתן לו אברהם ד' מאות שקל כסף שנתן לו הלקו כמ"ש במ"א ע"פ ונוגשיך צדקה. וז"ש ויקם שדה עפרון כו' שהי' לו קימה ועלי' גדולה שנתעלה משבה"כ ונתעלה בקדושה עליונה התגלות תענוג העליון. [ענין ארץ ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר פי' בא"ר נשא קכ"ח ע"ב מנהירו דההוא היורא ירתי לדיקיא לעלמא דאתי ארבע מאות עלמין הה"ד ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר ופי' שם בקול ברמה דע כי בא"א יש ד' מוחין והארתם מתפשט לחוץ דגולגולת שלו בלתי לבוש שאינו מתפשט תוך השערות וכו' חיורתי ע"ש לבנונית שבין הגימין כו' ומהם נמשך ד' מאה עלמין כו' והיינו לעולם התחי' וז"ש וישקול אברהם לעפרון דהיינו לאותם שוכני עפר גם עלמין ל' העלם שהם ת' אלפין אורות נעלמים. הרי"א עכ"ל. עו"ש פי' שהחסד מעורב עם הג' מוחין ע"כ הם ת' עלמין וז"ש וישקול אברהם שהוא החסד כו'. עו"ש עמ"ש בא"ר בפלגותא דשערי אזיל חד ארחא דנהיר למאתן ושבעין עלמין כו' שזהו ענין א' עם ת' עלמין הנ"ל כי הנה השערות הם להעלים אור העליון הנמשך מה"א לז"א ע"י השערות דא"א. ובצדיקים נאמר אז תתענג על הוי' למעלה מהז"א הנק' הוי' והיינו שהם מקבלים מהחיורתי הפנוי מבערות ועמ"ש מענין חיורתי בביאור ע"פ שימני כחותם ובביאור ע"פ בהורה אני ונאוה. ועוד מענין ע"ר עלמין כנגד כ"ז אותיות התורה ועוד ק"ל מאירים דרך היורא דריבא שבין שער לשער. והענין כי אלו

הת' נהלקין לתלת מוחין הב"ד כו' ע"ש. ואפ"ל כי מנין ק"ל כמ"ש קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה. והיינו עלמין דכסופין הנמשכין ע"י יג"מ הרחמים שכל א' כלול מיו"ד הרי ק"ל. ומנין ע"ר נגד ז"ך אותיו' התורה שכל א' ג"כ כלול מיו"ד. ובעמה"מ שער שבע תיקונים רפ"ה כ' כי באורה זה יש שם ארבע מאות עלמין דכסופין פי' נכספה וגם כלתה נפשי והוא לשון חמדה גנוזה ונאמר נכסוף נכספת לבית אביך וסוד ארבע מאות עלמין כי באריך יש הוי' במילוי יודי"ן וד' יודי"ן אלו כלולים מעשר ועשר מיו"ד הם ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר (ועמ"ש מענין שם הוי' במילוי יודי"ן שהוא שם ע"ב והמלוי הוא מה שמשפיע לתחתונים ויו"ד הוא חכמה והיינו שאפי' המילוי שלו הוא ג"כ בחי' יו"ד ע"ד ומעין מבית ה' יצא. ועמ"ש מענין ד' יודי"ן אלו דשם ע"ב בביאור ע"פ מי מנה בסופו בשם שער היחודים שהם בחי' נר"נ ונשמה לנשמה כו') הוא הצדיק המחזיר לעלות כו' עם הסחורות שלו כו' המעשים טובים שלו כו' (והיינו כמו אבנים טובות אבן א' ב"ן כו') עכ"ל ועמ"ש מענין סוחר בד"ה ויצב יעקב ובלק"ת פ' עקב. ובמ"א ע"פ אכלו ריעים פי' אדמ"ו כ"ע שיש בחי' כסף טוב שגבוה מהזהב כו'. וע' בת"א בד"ה וישלח יעקב מענין ד' מאות עלמין דכסופין ת' שקל כסף כ"ז אותיות התורה י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן. או ארבעים יום דמ"ת. ברבות בשה"ש ע"פ אם יתן איש את כל הון ביתו. וכ"א כלול מיו"ד. או פתחו של אולם גבהו ארבעים אמה וה"ע אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת שאין לו דלאות וזהו ענין שראשי נמלא טל בביאור ע"פ אני ישנה. ומספר ע"ל ג"כ ארבעים חסר אחת. ונק' ארבעים ע"ד ע"ל מלקות נק' ארבעים יכנו. כי ע"ל מלוי ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. והנה ארבעים היינו ב' כפי"ן ב' בחי' שבכתר א"א וע"י כי אני אכי הספרם כ"ף וכתיב אנכי אנכי היינו ב' כפי"ן מזה נמשך הטל אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת ובו דוקא יחי' המתים ולכן כאשר ב' בחי' הנ"ל כ"א כלול מיו"ד זהו ענין ת' עלמין דכסופין. ולהעיר ממ"ש סוף שה"ש ומאתים לנוטרים את פריו. ובזח"א פ' חיי קכ"ד ב' במה"כ מאתים עולמות וכסופין בשביל התורה. ומאתים על שמוסרים עצמם בכל יום כאלו נהרגו על קדושת שמו כו' הוא ארבע מאות עולמות לעוה"ב. וע' מזה בשה"מ ע"ה ב'. זח"א עמוד קכ"ו ח"ב עמוד ח"ה. עמה"מ ל"ב ע"ז א' קכ"ו ב' קמ"ע ב' קס"ה א'. והיינו ב' בחי' שבכתר הנ"ל שע"י התורה ממשיך מא"א וע"י מס"נ מע"י. (בענין מש"ל ב' האריז"ל דפי' וישקול לעפרון לשוכני עפר י"ל ע"ד מש"אריז"ל פ"ק דסוטה ד"ה ע"א בפי' הקילו ורננו שוכני עפר מי שנעשה שכן לעפר בחייו וכמ"ש אברהם ואנכי עפר ואפר. וע"ד לשארית נחלתו למי שמשים עלמו כשיריים. וכענין חותם בולט שמאיר דוקא בחותם שוקע ביטול. גם לשוכני עפר היינו לעולם התחי' דוקא כי בג"ע מאיר רק מבחי' חכמה ע"י שערות כו' אבל הגילוי מהיורתא יאיר דוקא לתחה"מ. ברבות פ' חיי בענין שדה המכפלה שכל מי שקבור בה שכרו כפול ומכופל. היינו ג"ע התחתון וג"ע העליון זהו כפל א'. אך ומכופל כי עיקר השכר לזמן תחה"מ שזהו ענין וישקול אברהם כו'. ענין שכן לעפר יש להעיר ממ"ש כי עפר אתה ואל עפר תשוב וע' מזה זח"ב דרס"ח ע"ב. והבחי' כ' ע"ז ע"ד והדם על עפר ישוב איוב ל"ד ע"ו וע' מזה בזה"א ויצב קפ"ז סע"ב דקאי

על

על ענין יבוס וכ"ה בזהר ר"פ חקת ובפ' פינחס רע"ז א'. וגם העירו מפסוק וישוב העפר על הארץ כשהי' והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה ועמ"ש מענין והרוח תשוב בלק"ת בד"ה האזינו השמים ולפ"ז אפ"ל וישוב העפר זהו ענין תשובה תתאה והרוח תשוב זהו ענין תשובה עילאה. גם בד"ה מזבח אדמה נתבאר דאדמה נק' כשהעפר מחובר בארץ . ועפר נק' גם כשהעפר נפרד . והיינו כי ארץ מל' דאצי' וכשהעפר נפרד בחי' ומשם יפרד. וא"כ וישוב העפר על הארץ שישוב לשרשו בבחי' ביטול היש . וזהו ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו. אדמת עפר דוקא ע"ד מזבח אדמה וע"ד עפר מן האדמה. והרמ"ז פ' קרח קע"ז א' פי' ואדם על עפר ישוב שתכנס בו הנפש שהוא מסוד המל' הנק' עפר כו'. רבות כ"ד א' ג' קע"ו ד' קפ"ז ב' רכ"ג א' רס"ז ד' קהלת ל"ע ג' ק"ה א'. גם כח הצומח של התומ"ל הנק' זריעה הוא בארץ דייקא והיינו מי שנעשה שכן לעפר יצמח בחי' וארוכתך מהרה תצמיח ועמ"ש מענין עפר בלק"ת סד"ה ושאבתם מים בששון שי"ל עפר העליון מל' דא"ס ארץ חפץ כו' ע"ד ת' רשים רשימו בחי' האחרונה שבא"ס נק' עפר וזהו הכל הי' מן העפר. ובד"ה מי מנה עפר יעקב פי' דהיינו תורה ע"ד ונפשי כעפר לכל תהי' פתח לבי בתורתך גם ע"ד הכל הי' מן העפר אפי' גלגל חמה כי עפר זה היינו בינה. גם אפ"ל לפ"ז דז"ש הקיצו ורננו שוכני עפר כי טל אורות טליך ומה ענין זל"ז אלא כי טל אורות היינו טל תורה ובתורה כתיב ונפשי כעפר ואזי פתח לבי. גם כמו טל אורות אותם בולע נמשך דוקא במקום הביטול וברדת הטל לילה. לילה ענוה וביטול. ובת"ז תקון ס"ט קי"ד א' מן האדמה לא כתיב אלא עפר מן האדמה ודא שכינתא תתאה דאתמר בה ואדם על עפר ישוב דאיהו גלגולא דיליה וע' בהרמ"ז תולדות קל"ד סע"א וכ'. וברבות כאן פי"ג דרנ"א ג' ע"פ ושפל רוח יתמוך כבוד זה אברהם שהשפיל רוחו ואמר ואנכי עפר ואפר יתמוך כבוד קרא הקב"ה אותו האדם הגדול בענקים שם זה גדול מן אדה"ר כו' גם אין כבוד אלא תורה :

וישמע אברהם אל עפרון וישקול אברהם לעפרון כו'. ברבות משפטים ס"פ ל"א ע"פ אשר כריתי לי שצבר יעקב כל כסף וזהב ועשאו כרי ונתנו לעשו עבור חלקו במערת המכפלה. והיינו כמ"ש ברבות ר"פ חיי בפי' המכפלה שכל מי שקבור בה שכרו כפול ומכופל. וע"ד טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף. וי"ל הלשון כפול ומכופל. באצלות ההיים ב' אצלות. הנה מתחלה י"ל ענין ירידת הנשמה בגוף שהיא ירידה לצורך עליה. והענין כי הנה הנשמות אף שעלו במחשבה עמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו ובד"ה הים ראה וינוס מ"מ המחשבה היא ג"כ רק לבוש לבד. עמ"ש בת"א פ' וירא בד"ה פתח אליהו . וירידתה בגוף לצורך עליה. למעלה מבחי' מחשבה ולבוש ועמ"ש בד"ה ושמתי כדכד בענין טהורה היא והעליה בבחי' ואנכי קדם . ועמ"ש מזה בד"ה שבת שבתון . והיינו לאשתאבא בגופא דמלכא . עמ"ש מזה בד"ה במדבר סיני באהל מועד. היינו בע"ס דאצילות שהוא בחי' גופא שלמעלה מבחי' לבוש. ובהן

מלובש

מלובש הקו מאוא"ס ממש ועמ"ש בד"ה מי מנה שזהו ענין את רובע ישראל הבחי' הרביעית שלמעלה מג' בחי' מודומ"ע שהן בי"ע. ת' עלמין אבי"ע שבאצי' ואצילות הוא אלו ממש. ועמ"ש מזה בד"ה מקושש עצים שלא כדפס. ובת"א פ' יתרו בד"ה זכור ושמור בדבור אחד כו'. והיינו ע"י המצות אקב"ו דרמ"ח פקודין איקון רמ"ח אברים דמלכא ממש עמ"ש בד"ה והיה לכם לציצית ובד"ה מנורת זהב בענין כשמן הטוב כו' שנמשך בכל ה' נשמת אדם ישאהו על אברתו. אך מתחלה צ"ל ההעלאה בתפלה שיהי' בבחי' לאשתאבא בגופא דמלכא ממש כמו המאכל שנהפך לדם הנפש. כך הוא ענין רעיתי פרנסתי כמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה אני ישנה ואז אח"כ ימשיך ע"י המצות. והיינו מאחר שהנשמות הוא מבחי' לבוש איך יתהפך לבחי' גוף אלא שזהו כמו המאכל מצומח וחי שנהפך להיות גוף האדם ממש וכך הוא ענין הקרבנות ותפלה במקום קרבנות כו'. והנה מה שהמאכל מחיה את האדם ומחבר נשמתו עם גופו זהו לפי ששרשו גבוה יותר מלפני מלך מלך כו'. וכך ענין והחיות נושאות את הכסא ובחי' כמראה אדם שעל הכסא להעלותו לאור א"ס ממש להמשיך בו בחי' נשמה לגופא עמ"ש בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה בת"א פ' יתרו. וכמ"כ וכ"ש ע"י בירור נה"ב בתפלה בבחי' לאשתאבא בגופא ממשיך אוא"ס בע"ס ועי"ז נכללה הנשמה ג"כ בגילוי זה. וז"ש כי עזה כמות אהבה דהיינו כפריסותא דנפשא מגופא כו'. ואזי ע"י המצות נכללה נשמתו ברמ"ח איברין דמלכא. וז"ש מהלכים בין העומדים ב' בחי' הילוך כו' וכענין ארון נושאיו נשא כו'. גם כמ"ש בד"ה לא הביט און ביעקב בענין מצות צריכות כוונה ע"ש דהיינו ע"י התפלה שאינה ממנין רמ"ח אברים אלא שבה ועל ידה נמשך האור בהכלים כו' בחי' דעת והיינו כמו המאכל מחבר הנשמה עם הגוף וזהו ימים יצרו ולו אחד בהם. יומין הם המצות ועמ"ש מענין יום בד"ה ויחלק עליהם לילה כי ויקרא לאור יום המשכת אא"ס ממש אל ה' ויצר לנו כו' ולו אחד ע"ד יום אחד הוא יודע לה' ע"ש היינו גילוי אתה אחד כו' והקרי ולו בוא"ו מ"ע והכתיב לא באלף ע"י ל"ת ממשיכים אל"ף פלא כתר כו' וכ"ז נמשך ע"י המצות. וזהו אשר תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום שתהיו מאירים כיום כ"כ בספרי פ' עקב אך היינו ע"י ימים יצרו ויהי ערב ויהי בקר בריאת תבונה כו' ע"ד רננא ברמשא תיקון נהורא אוכמא כו' בירור נה"ב כו'. וזהו ואברהם זקן, שקנה חכמה עלאה ע"י בא בימים ימים יצרו כו' וידעת היום כו'. קיצור שכרו כפול ומכופל הנשמות מחשבה לבוש טהורה היא והעליה לאשתאבא בגופא קדש. רובע. רמ"ח פקודין אברים. אברתו. כשמן הטוב. בתפלה לאשתאבא בגופא. רעיתי המאכל נהפך לדם כן הלבוש נהפך לגוף. והחיות נושאות מחברי' גוף עם אור א"ס נשמה. כי עזה. מהלכים. מצות צריכות כוונה. ארון נושאיו נשא. ימים. יצרו. מצותי כו' היום. ומתחלה בריאת תבונה תיקון נהורא אוכמא רננא ברמשא. ולו אחד יום אחד:

ב **והנה** בג"ע כתיב ויטע ה' אלקים גן בעדן מקדם. שם מלא. וברבות קדושים פכ"ה ע"פ וכי תבאו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל. אחרי ה' אלקיכם תלכו וכי אפשר לב"ו להלוך אחר הקב"ה כו' אלא מתחלת ברייתו של עולם לא נתעסק הקב"ה

אלא במטע תחלה הה"ד ויטע ה' אלקים גן בעדן אף אתם כשנכנסי' לארץ לא תתעסקו אלא במטע תחלה הה"ד וכי תבאו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל. והענין כמ"ש ע"פ ויטע אשל בבאר שבע שנז' ברבות פ' ויגש שהוא בריח התיכון וענין בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה היינו תפארת שעולה ע"י הבינה וממשיך הארת הקו והוא עד הקצה התחתונה בחי' מל' מקור בי"ע כו' עמ"ש מזה בד"ה בן פורת יוסף. וזהו ענין המשכת אשל בבאר שבע שהוא מל' וה"ע היחוד העליון דזו"נ להמשיך בחי' כי האדם עליון עץ השדה להאיר בארץ העליונה כו'. וזהו ויטע ה' אלקים גן חיבור ב' שמות הוי' אלקים שם מלא ההמשכה מסוכ"ע בממכ"ע ע"ד וימלא כבוד ה' כו'. ומשל כמו פירות האילן יש בהם מתיקות ותענוג משא"כ תבואת הארץ רק חיות ומזון המוכרח כענין בכ"ר וחסרונן זה המזון דלא סגי בלא"ה להחיות בהן נפש היינו תענוג לתוספת חיות כו' כך למעלה תבואת ה' זהו חיות וקיום העולמות הנמשך מה' תתאה בה' בראם. אבל גן עדן מטע פירות האילן עץ החיים כענין להחיות בהם יותר הרבה מכדי חסרונן. וזהו בפסח על התבואה ובעצרת מ"ת על פירות האילן כתפוח בעצי היער כו' ופריו מתוק לחכי. מתוק דוקא כמ"ש ומתוקים מדבש. כי דבש תענוג המורגש. והמצות הן המשכות מבחי' כי עמך מקור חיים מקור התענוגים. ועמ"ש בבה"ז פ' אחרי דע"ז שבחי' השפעת חיות העולמות נמשך מז"ת שבמל' דאצי' אבל ההשפעה שבג"ע נמשך מבחי' ג"ר שבמל'. והנה כח"ב שבמל' נמשכים ממל' דכח"ב א"כ המשכה זו בג"ע שרשה מכח"ב וכמ"ש בדרוש ג' בחי' אדם שהמשכה זו שבג"ע שרשה מעתיק וכמ"ש ונהר יוצא מעדן כו' יוצא תמיד ועמ"ש בת"א פ' לך בד"ה והבדילה הפרוכת בענין דתרעין דג"ע אסתימו בלילה לפי שאז אין נמשך ההמשכה הפנימית. ובד"ה במדבר סיני נת' שבג"ע מאיר אצילות ממש משא"כ בעולמות בי"ע עצמן האצילות מוסתר ונעלם ע"ד הסתר והעלם הבורא מהנברא. ועמ"ש בת"א פ' חיי בד"ה ואברהם זקן בא בימים. ומ"ש סוף שה"ש בלק"ת בד"ה כי כאשר השמים החדשים. וזהו עליית הנשמות אחר ירידתן אף שמקודם היו ג"כ בג"ע אלא שמקודם היו מקבלים מבחי' בי"ע עצמן אבל ע"י ירידתן שנהנין מזיו התומ"צ גילוי האצי' בחי' ויטע כו' את האדם כו' כי האדם עץ השדה כו' וע' במא"א אות ג' סכ"א מענין גן עדן שפי' יסוד דנוק' היינו שבו נמשך בחי' נטיעת האשל המשכת יסוד דדכורא וכנז' בזח"ג דר"מ יע"א בפי' באתי לגני ור"פ נח דנ"ט ע"ב גבי וגנתא נייחא ביה כו'. ומיחוד זה שהוא המשכת אור הסוכ"ע בממכ"ע נהנים נשמות הצדיקים כו'. וזהו ג"כ ענין והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים דפי' במא"א אות צדי"ק סעיף כ' צרור החיים נק' היסוד דאימא ויסוד דנוק' שנצרר בה יסוד אל חי. ועמ"ש ע"פ ואולם חי אני וימלא כבוד ה' כו'. קיצור. ויטע ה' אלקים שם מלא בחי' ואולם חי אני וימלא כבוד ה'. במטע תחלה בריח התיכון הממשיך סוכ"ע בממכ"ע פירות האילן מתיקות תענוג משא"כ תבואה בכ"ר וחסרונן. ומתוקים מדבש. ז"ת וג"ר. בי"ע ואצילות. וזהו העלי' אחר הירידה. ג"ע יסוד דנוק' צרור החיים:

ג **והנה** כתי' אתהלך לפני ה' בארצות החיים וברבות בשלח פכ"ה אמרו ע"ז שהקב"ה מביא להם פירות מגן עדן ומאכילן מעץ החיים. ע"ד מ"ש במא"א אות

פ' סי"ז פרי עץ נק' מל' פרי יסוד הנק' עץ כו' ועמ"ש ע"פ אם בחקתי תלכו כו' ועץ השדה יתן פריו כו' מלשון בן פורת יוסף ל' פירוי וריבוי הייגו תוספת ורבוי האור ועמ"ש בד"ה כי תבאו אל הארץ בפ' בהר מענין פירות. גם הנשמות נק' פירות האילן וא"כ מה שמביא לכן פירות י"ל גילוי נשמות עליונות. גם אתי פירי אלות. ופי' בארצות ב' ארצות מל' ובינה שהמל' נק' ארץ החיים שמקבלת מיסוד ז"א אל חי. והבינה נק' ארץ החיים שמקבלת מבחי' החכמה תחיה ועמ"ש כה"ג ע"פ וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען ב' בחי' בארץ הם ב' בחי' הנ"ל. והם בחי' ה' גדולה לאה ה' קטנה רחל. ה' עילאה דשם הוי' בחי' מחשבה אתוון רברבן עלמא דאתכסייא ה' תתאה אתוון זעירין עלמא דאתגלייא דבור. וזהו ענין ג"ע התחתון וג"ע העליון. כמובן ממ"ש במא"א אות ג' סכ"א. והיינו כי בינה מקננא בבריאה ומל' בעשיה. והיינו ע"ד יחוד ו"ה ויחוד י"ה כמ"ש בד"ה אלה פקודי המשכן משכן העדות יעו"ש. והיינו יחוד ו"ה נק' ג"כ נהר יסוד ז"א היוצא מעדן חכמה להשקות את הגן מל' אכן יחוד י"ה נק' נהר יסוד אבא היוצא מעדן עילאה להשקות את ג"ע העליון בינה כו'. ולפ"ז הסבר דג"ע התחתון נמשך מקיום מ"ע שהן מבחי' זכרי עם ו"ה רמ"ח. וג"ע העליון נמשך ע"י קיום מל"ת שהם שמי עם י"ה שס"ה. וכן ע"י עסק התורה שהוא ג"כ מבחי' י"ה אלפים שנה כו'. וזה ולו אחד בהם ולא כתיב שהם מ"ע ומל"ת. וא"כ ב' בחי' ארצות החיים היינו ב' יחודים הנ"ל. וכענין חיי גופא וחיי דנשמתא פי' חיי גופא היינו אורות שבכלים וחיי דנשמתא עלם האור ע"ד כי על אורות כו'. וע' בזהר ר"פ תרומה בענין אפריון ואפרסמון שהם ב' בחי' ג"ע הנ"ל. וע' במא"א אות א' סעיף קס"א. וארז"ל ברבי אבהו כשנסתלק מן העולם ראה תליסר נהרי דאפרסמון המתוקנים לו כדאתא בילקוט ביסעי' סי' מ"ט ע"פ ואני אמרתי לריק יגעתי כו' והיינו המשכה מי"ג ת"ד דא"א המאירי' בבינה ה' עילאה ומשם האירו לו בחי' אלו בג"ע העליון כו'. ועפ"ז נבוא לענין מערת המכפלה דפי' בזהר פ' חיי דקב"ע א' מאן מכפלה ה' דבשמא קדישא דאיהי מכפלה היינו שבחי' אות ה' נכפל ב' פעמים בשם הוי' ע"כ נק' מכפלה. והיינו בינה ומל'. שהם אותיו' המחשבה ואותיות הדבור. ועמ"ש מענין ב' בחי' אלו בדרוש קי"ם בד"ה והנוף ידו על הנהר בעים רוחו ומשם יובן ענין הבחי' שלמעלה גם מג"ע העליון הנק' מחשבה והוא הגילוי דלעת"ל כו' ע"ש. ועיין מזה בת"א פ' חיי בד"ה יגלה לן טעמיה. וזהו שאמרו ברבות שסברו כפול היינו ג"ע התחתון וג"ע העליון שהם בחי' המכפלה. אך דרך פרט גם כל ה' משני ההוי"ן היא כפולה כי בכל ה' יש מלוי ה' דהיינו שם ב"ן מילוי ההי"ן כו'. ועמ"ש מזה בדרוש המילויים. ובזהר פ' חיי שם ובמק"מ פי' ענין הכפל שהמל' מקבלת העלאת מ"ן הנכלל בה מבי"ע והמשכת מ"ד הנמשך בה מז"א וה"ע התפלה והתורה כנ"ל. וזהו ענין ונתתי לך מהלכים ב' בחי' הילוך מלמעלמ"ע ומלמטלמ"ע. וזהו ענין התהלך לפני ה'. וא"כ גם בכל בחי' ג"ע יש כפל הסבר דהיינו הגילוי ב' בחי' הנ"ל בחי' ממטלמ"ע זהו ענין ע"ס דאו"ח המתבררים מסבה"כ ומלמעלה למטה זהו ענין ע"ס דאו"י. וזהו ענין מעין גנים באר מים חיים כמ"ש בלק"ת פ' חקת בביאור ע"פ אז ישיר ישראל כו' עלי באר כו'. ועמ"ש בד"ה

קול

קול דודי בענין מדלג על ההרים שהם האבות ומקפץ על הגבעות שהם האמהות. וזהו ענין שסברו כפול ומכופל כו׳. היינו כפל ב׳ בחי׳ ג״ע. געה״ת וגעה״ע. וגם בכל א׳ יש בחי׳ כפל בחי׳ אתהלך מלמעלמ״ע ומלמטמ״ע הנ״ל. קיצור בארלות החיים בינה ומל׳. יחוד י״ה ויחוד ו״ה. געה״ע וגעה״ת. פירות מג״ע נשמות ואורות. חיי גופא וחיי דנשמתא. אפריון ואפרסמון. המכפלה ה׳ מכפלה שסברו כפול גם מ״ן ומ״ד מהלכים מלמטלמ״ע ומלמעלמ״ט :

ר **והנה** ארז״ל פ״ה דערובין דנ״ג ע״א בענין מערת המכפלה ח״א בית ועליה. י״ל כי בית נק׳ מל׳ כמ״ש בחכמה יבנה בית היינו צירופי אותיות הדבור. וע׳ במא״א אות בית סעיף י״ד. ועליה היינו מחשבה שהוא למעלה מהדבור. וכענין עלה במחשבה. מחשבה עילאה. והוא ג״ע העליון. ואפ״ל שזהו ענין מארז״ל ראיתי בני עליה והם מועטים. וכמ״ש אז תתענג על ה׳ וע׳ במא״א אות ע׳ סל״ה על ה׳ בינה שהיא על ז״א הנק׳ הוי׳. ושם סעיף פ״ו מעל שמים בינה על הז״א הנק׳ שמים. ועמ״ש במ״א ע״פ הבונה בשמים מעלותיו כו׳ ושמים נק׳ ג״ע העליון כו׳. וע׳ בזהר ר״פ צו בענין עולה ובפי׳ הרמ״ז שם. ובהרמ״ז ס״פ חיי קכ״ה איזהו עליה כו׳ פי׳ העליונה שבכולם זהו עדן. ומ״ד שני בתים זה לפנים מזה י״ל ע״ד בתי בראי ובתי גוואי שהם ז״ת וג״ר ע׳ במא״א אות ב׳ סנ״ז. ולשון מערה כ׳ הרד״ק במכלול שפי׳ ר׳ יונה מלשון כמער איש ולוית. וא״כ י״ל שהם גילוי יחודים עליונים כנ״ל שיחוד ו״ה מאיר בג״ע התחתון ויחוד י״ה מאיר בג״ע העליון. וזהו ענין מערת המכפלה שכפולה בזוגות יחודים הנ״ל. גם ל׳ עד יערה עלינו רוח לשון גלוי כי המערה הוא מכוסה ושם בעלמא דאתכסיא מתגלה הביון עוז העלמות כו׳. ול״ע מפסוק ובאו במערות צורים מפני פחד כו׳ ומענין המשים המביש איש במערה כו׳. ואף שהמערת המכפלה היא בגשמיות בעוה״ז עכ״ז רומזת לג״ע התחתון והעליון. וזהו שתי גנות זו על גב זו והירק בינתיים הוא העמוד שבין געה״ת לגעה״ע כו׳. וכיוצא בזה בענין קברות התאוה כ׳ במא״א אות ק׳ סעיף ג׳ שהוא בינה שם קברו העם המתאוים שפע עוה״ב. ובעמה״מ ש״א פ״ד ד״ג ע״א בשם ספר ברית מנוחה שהחכמה נק׳ קברות התאוה שכל הנבראים מתאוים להשיג עומקו ותבונתו ויופיו וממשלתו כו׳. ועמ״ש ע״פ ויקבור אותו בגיא לעליונים נדמה להם למטה שהוא ענין שער החמשים דבינה כמ״ש בלק״ת בביאור ע״פ וספרתם לכם דגבי חג השבועות. ובזח״א פ׳ בראשית דכ״ז סע״ב קבורתא דיליה איהי משנה כו׳ היינו מה שירד מהו״ב ונתלבש במשנה. עד״ז י״ל בענין מערת המכפלה שמלובש בה כח ב׳ ההי״ן כו׳ :

קיצור ענין בית ועליה. עלה במחשבה. בני עליה. מעל שמים. עדן. בתי בראי ובתי גוואי. מפתחות החיצוניות ומפתחות הפנימית. מערה כמער איש. יערה עלינו רוח. שתי גנות זו על גב זו. קברות התאוה. ויקבור אותו בגיא. משנה :

ה **והנה** ענין עפרון היינו כמ״ש במא״א אות ע׳ סכ״ד עפר נקרא הבינה כו׳ גם עפר נק׳ המל׳ כו׳ עפר נק׳ הקליפה והוא עפר אשר בקרקע המשכן והוא סיגי הדינים כו׳ ועזח״ג נשא דקכ״ה ובפ׳ לך לך ד״פ ע״א בש״ת אית עפר

קדישא ואית עפר מסאבא כו' והיינו עפר קדישא זהו ענוה וביטול ועפר מסאבא י"ל עצבות. וכן פי' בנועם אלימלך עפרון מלשון עפר הוא ענין העצלות והעצבות הנמשך מיסוד העפר שיהיה ביטול לעבודת ה' ועמ"ש בת"א בד"ה ויאבק איש כו' ולכן שדה המכפלה שהוא שם ב"ן היה תחלה ביד עפרון דוגמת כללות א"י שהיתה ביד כנען כמ"ש הענין בזה"א פ' נח דע"ג ב' ובפ' לך דע"ט סע"ב והיינו שהוא ע"ד מ"ש מי יתן טהור מטמא כי יתרון האור נמשך מן החשך דוקא ועמ"ש מענין מי יתן טהור מטמא בלק"ת פ' חקת בביאור ע"פ זאת חקת פרק שני. והיינו שכדי שיהי' המשכת ת' עלמין דכסופין מעולם התענוג הנק' עובר לסוחר למעלה גם מבחי' ודר וסוחרת כו' הוא ע"י הבירור מבחי' עפרון מה שנפל למטה בשבה"כ בעפר הגשמי שכל מה שנפל למטה יותר שרשו גבוה יותר כו' ועיין מ"ש הרמ"ז תולדות קל"ד על מה"כ וינער אותם מעפרם ירלה שיפריד מעליהם כח קליפת נוגה כו' ועפר הוא בחי' הסיגים דומ"ל כו' עד הס"ד התנערי מעפר ה"ס חזרת ש' ב"ן למקורו. ועד"ז ענין בירור עפרון. וכמ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה אני ה' אלקיכם פ"א בענין הבירור מהתענוג שנפל בשבה"כ להיות יתרון אור מן החשך כו'. וברבות נבהל להון רע עין זה עפרון כי עפרן חסר ו' גימ' רע עין ובמא"א ע' י"ד דרע עין זהו ס"מ כו' חסר יביאנו שאברהם הוציא ממנו מה שנפלו בו אורות דב"ן ע' בהרמ"ז שם. ואפ"ל עוד ע"פ מארז"ל ת' תחיה ת' תמות בפ"ה דשבת וענין ת' תמות הוא ע"ד מ"ש בעמה"מ דעולם התהו שרשו מת' דעולם המלבוש ובעולם התהו מתו זמ"ל ונפלו כו' גם כמ"ש בזה"ג חקת דק"פ ע"ב דת' ד' וגו"ן מתחבר כחדא וכו"ן הא אתמר ולא חוזו כו'.וענין אוגהה זו ע"ד כן אשה מגלפת הכלה ומתחה כו' דהיינו כשהמל' מקבלת מגבורות קשות וזהו ענין בא נחש על חוה ועד"ז היתה א"י ברשות כנען וזהו ג"כ אחיזת עפרן גימט' ת' בשדה המכפלה. ולכן כדי להוציא ממנו שלא יהי' לו אחיזה בה נתן לו אברהם ד' מאות שקל כסף שנתן לו חלק להיות ומשלם לשונאיו אל פניו כו' וזהו ענין ונוגשיך לדקה. ועד"ז יש אחיזה לחילוני' מטעיר דר"ה כדי שיתפרש משדה נעבד בזוהר ר"פ חיי. וז"ש ויקם שדה עפרון שהיתה לה קימה גדולה שנתפרש ממנה הנחש כנען ואם בשדה מלאה כו' ונתעלה השדה ונתגלו בה ת' עלמין דכסופין ת' תחיה היינו בתח"ה יהי' גלוי ת' עלמין דכסופין. והוא ענין מ"ש בזח"ג נשא קכ"ח ב' ת"ו רשים רשימו לע"י ועמ"ש מזה בלק"ת פ' בהר בביאור ע"פ את שבתותי תשמרו פ"א ופ"ה שהוא בחי' אהרוגה שבא"ם כו' ע"ש. והנה מבחי' אהרוגה שבא"ם נעשה כתר לא"ק וזהו ענין ת' כי ב' בחי' שבכתר ע"י וא"א הם שני כפי"ן. כמ"ש בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ אני ישנה בענין פתחו של אולם גבהו ארבעים אמה. וכל א' כלול מיו"ד זהו ענין ת' עלמין דכסופין. ועיין במא"א אות ב' סעיף ד' בענין בד נק' המוחין דנוק' שהי' בקליפה תחלה בין מלכים דמיתו ס"ק ונתלבשו. ונעשו בד כי כן בא"ת ב"ש שק בד ותמיד מורה בד על ליבון זה כי הפשתן סוד הגבורות מלכי אדום עכ"ל ולכן קין הי' קרבנו זרע פשתן כי קין נק' ג"כ נבהל להון רע עין כמו עפרון. ברבות משפטים ס"פ ל"א. וכמו עפרון בקש ת' שקל כסף בחי' ש"ק הנ"ל שבקליפה וכן בעשו וארבע מאות איש עמו. וכשנתברר

נעשה בד קדש שהוא עולם האחדות. ועמ"ש מענין בד קדש בלק"ת פ' אחרי בד"ה ביאור הדברים ע"פ כי ביום הזה יכפר פ"א. ושם פ"ג נת' ענין זה שהוא ענין ת' עלמין דכסופין עובר לסוחר למעלה מבחי' סוכ"ע כו' ע"ש :

קיצור עפרון עפר משאבא ק"כ שיגי זמ"ל עלבות אבק. ושהיה בידו המערה ע"ד ארץ כנען להיות מי יתן טהור מטמא התנערי מעפר דק"כ. עפרן רע עין כשאל להון גימ' ת' תמות עולם תהו וימלוך וימת. גם ת' ד' כ' הולה. כן דרך כו' בא כהם. ואברהם הפרישו ע"י ומשלם לשוקליו וזהו אשר יביאנו ונתגלה בה ת' תחיה ת' רשים רשימו לע"י. ב' כפי"ן כ"א כלול מיו"ד. וזה ענין בגדי בד קדש. מב"ק מתברר ומתלבן ונעשה בד . להיות גלוי ונשגב ה' לבדו. וע' ברכות וישלח ע"פ ויותר יעקב לבדו:

י **והאריז"ל** פי' ע"פ וישקול אברהם לעפרון היינו לשוכני עפר. שהם הצדיקים שיעמדו בתח"ה. שוקל להם אברהם חסד עליון ת' עלמין דכסופין. כמובא בשה"מ סי' קנ"ב בשם פי' השפד"ל. וכן הובא בביאור האד"ר. א"כ לפ"ז האי עפרון הוא לשבה שהגיעו למדריגת עפר קדישא שהוא ש' ב"ן כשנתברר ונתעלה בס"ג. והיינו כמארז"ל פ"ק דסוטה דף ה' ע"א בפי' הקיצו ורננו שוכני עפר מי שנעשה שכן לעפר בחייו לאפוקי מי שיש בו גסה"ר אין עפרו ננער כו'. והענין כי עיקר שבה"כ הי' בשם ס"ג שמזמ"ל נמשך ע"י שבה"כ שרש הגבות. והבירור ע"י שם מ"ה שהוא ביטול ונחנו מה וזהו ג"כ ענין עפר שהכל דורסין עליו ולכן אברהם אמר ואנכי עפר ואפר ע"י שאברהם פירושו אבר מה שהוא אבר וכלי לבחי' ש' מ"ה לכן בבחי' זו מי שנעשה שכן לעפר בחייו לו דוקא ישקלו ת' עלמין דכסופין שהוא מבחי' לך ה' הגדולה ועדמ"ש בלקו"ת פ' עקב בד"ה ארץ הרים ובקעות בענין לשארית נחלתו למי שמשים עצמו כשיריים אותם שוקע זהו הכלי לגילוי אותם בולט אורות עליונים שלמעלה מהשכלים כו' ע"ש ובביאור ע"פ שימני כחותם. וזהו הקיצו ורננו שוכני עפר כי טל אורות טליך. ומה ענין זל"ז אלא כי פי' טל אורות היינו אורות ממש שלמעלה מהשכלים ובענין ולא יכנף עוד מוריך וגילוי זה נמשך ע"י השקיעה והביטול מה שהי' שכן לעפר בחייו :

רבי בנאה הוה קא מציין מערתא כי מטא למערתא דאברהם אשכחיה לאליעזר עבד אברהם דקאי קמיה בבא א"ל מאי קא עביד אברהם א"ל גני בכנפי דשרה וקא מעיין לי' ברישי' ע"כ. ולהבין פי' וענין אגדה זו שאין לו הבנה כלל לפי פשוטו וע' בתשובת הרשב"א סי' תי"ח מה שהחכם ר' ידעיה הבדרשי הקשה ע"ז ומתמה זה פי' בו פי' זר כו'. אך הנה באברהם כתיב לך לך מארצך כו' אל הארץ אשר אראך ופי' שילא מבחי' ההעלם אל הגילוי. וזהו שנתוסף בו את"כ ה"א להיות נק' אברהם כי אברם בלא ה' מורה על בחי' הרוממות וההעלם אב רם וה"א הוא מורה על בחי' הגילוי שיהי' יכול להתגלות כו' (ועמ"ש מזה בת"א בד"ה לך לך ושם ביאר דה"א היא בינה וכאן נראה שמפרש ה' תתאה מל' כמ"ש לקמן אתא קלילא. והנה עיקר הוספת

הה"א

הה"א להיות הגילוי הוא להיות אב המון גוים וכמ"ש ולא יקרא עוד שמך אברם והי' שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך כי מתחלה הי' אב רם דהיינו אב לישראל בלבד וכמ"ש באיוב רסי' ל"ב בענין אליהוא ממשפחת רם ופי' רש"י וכן ת"י דהיינו מאברהם שנק' האדם הגדול בענקים אבל אח"כ ע"י תוס' הה"א נק' אב המון גוים שכל גרים שנתגיירו מן האומות אברהם הוא ג"כ אביהם ולכן נק' ע"ש אברהם כנודע והיינו ע"י המילה שהעביר המסך המסתיר דק"נ אז ע"י הגילוי יכול להיות התכללות הניצוצות שנפלו וכמ"ש מזה בתו"א ע"פ הנ"ל. והענין כי בכדי שיהי' הנכרי העובד כוכבים מגייר עצמו להיות תחת כנפי השכינה א"א שיהי' זה בעצמו כ"א ע"י השפעה שנמשך לו מלמעלה ומאברהם היא באה שהוא האב להם המשפיע זאת להם (וכ"כ עוד בזהר הרקיע מהאריז"ל בפ' משפטים וע' שם בזהר דל"ה ע"ב עלובתא איהי נשמתא ומ"ש שם הרמ"ז וז"ל בפ' בראשית הארכנו בנפשות כו' וע' בזח"א די"ג ובפ' שלח דף קס"ז סע"ב ודקס"ח ע"א:

קיצור. ענין אב המון גוים שמשפיע הארה והתעוררות לניצוצות שנפלו בק"נ שנתעוררו להתקרב לקדושה וזהו ע"י הה"א שנוסף בו. ועמ"ש בד"ה ועשית בגדי קודש לאהרן:

ב **והנה** עד"מ בגשמיות הנה השכל הוא המשפיע במדות כנראה בעליל שהמדות הן לפי מהות ואופן השכל יש שהוא חסדן בטבעו ויש מי שהוא רגזן בטבעו ויש רחמן כו' הכל לפי אופן השכל שלו ששכלו מטה ומחייב להיות מדתו ע"ד ואופן זה וכן גם בגשמיות מן הראש נמשכים ויורדים לכל האברים כולם ומתפשטים ליד ורגל כו'. ועי"ז כולם מקבלים שפעם מן המוח היד מקבלת שפעה וחיות תחלה ואח"כ הרגל כו'. והנה גם השערות יוצאים ונמשכים מן המוח אמנם ההפרש ביניהם ובין האברים הוא שהאברים הן הנה מחוברים אל הראש שאם יחתכו את היד או הרגל יכאב לו במוח מאד והיינו לפי שחיותם נמשך מהמוח ממש וכמשל השפעת השכל במדות כו' אבל השערות יכולים להפרידם מעל המוח ולא ירגיש ויכאב לו כלל וכלל והיינו לפי שנמשכים מבחי' מותרי מוחין דהיינו פסולת המוח הוא שיוצא ונמשך ממנו השערות כו'. ולכן יש בהם גם כנים כי אצל פסולת מתקבץ גם פסולת גמור. והנמשל מזה למעלה יובן בבחי' אברהם שהוא בחי' חסד עליון דאצי' שהוא חסד אלקות ממש מקור כל ההשפעות להחיות העולמות והנבראים כו' כי לבחי' זו הי' אברהם התחתון מרכבה כידוע וזהו"ע בהבראם ואמרו רז"ל באברהם כי עולם חסד יבנה חסד אל כל היום וע' מזה בזהר פ' לו דל"א ע"א ובפ' שמיני דל"ח ע"א ובפ"ג דמנחות דכ"ט ע"ב אמרז"ל בהבראם בה' בראם ובעמ"ה שער ב' פמ"ח דכ"ה ג' פי' בה"א בראם בה' פרצופי' של עולם האצי'). והנה ההשפעה הנמשכת ממנו בקדושה למלאכים ונשמות כמו מלאך מיכאל שעומד מסי"ב באהבה תמיד להוי' וכן נשמות שכמותו שאין להם אהבה זו אלא ע"י שמקבלים מבחי' אהבה וחסד דאצי' והשפעה זו שממנו הוא כענין השפעת השכל במדות שכך בחי' החסד דאצי' הוא המשפיע לנשמות ומלאכים בבי"ע (כי שלשים כלים דזו"נ דאצי' נעשים נשמה לכלים דע"ס דבי"ע וכמ"ש

בלק"ת

בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ ששים המה המתחיל הנה ענין מדלג כמלא זהו דרך ההשתל' שמעלם הכלי דאצי' נמשך השפע בכלים דבי"ע) אמנם ההשפעה הנמשכת ממנו באומות להיות מהם גרים שכל.עובד כוכבים שמגייר עצמו היינו ע"י השפעה כו' אך הוא כמשל השפעת המוח בשערות שהם אעפ"כ נפרדים ממנו לפי שפסולת של המוח לבד הוא שנמשך וכך למעלה מפסולת החסד עליון בלבד הוא שנמשך באומות בשרים של עו"ג שר של אדום שר של בבל כו' שהרי מכאו"א מהם נעשים גרים כידוע ואינו בערך ההשפעה הנמשכת ממנו לישראל כי לישראל הוא אב באמת היינו כנ"ל שהמלאכים ונשמות המקבלים שפעם ממנו הוא כמשל האברים שמקבלים מהמוח והן מחוברים כו' משא"כ לעו"כ אינו אב אמיתי מצ"ע רק שהוא יתי' נתנו לאב כו' שהגר שמתגייר אינו זרעו ממש כמו הישראל וההשפעה הנמשכת להם רק בדרך שערות כנ"ל והטוב שבגרים מעו"כ גרוע מהפחותים שבישראל* :

קיצור. ב' השפעות . הא' השפעה שנמשכת מעלם המשפיע כמו משכל למדות והמוח לאברים. והב' שבאה דרך שערות שהוא רק מותרי מוחין שאינו נוגע.

וכן למעלה מהחסד לאברהם נמשך בקדושה בבי"ע מהעלמיות שלשים כלים כנ"ל אבל ההשפעה הנמשכת לגילולים שבק"נ נמשך רק דרך שערות כי הנה אברהם שהוא מדת החסד עליון דאצי' עצמו אין בו שום סיג ח"ו כ"א בההשפעה הנמשכת מבחי' הפסולת שלו הנק' מותרי מוחין הוא שמתערבים הפסולת הגם (ועמ"ש בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה בפי' אברהם שיצא ממנו ישמעאל שילה ונפרד ממנו כו') ושרה היא שמפרדת אותן שיהי' השערות כמו שהן בל יתערב בהן פסולת גמור והיינו שיהיו הגרים שהם מקבלים שפע מאברהם כענין בחי' שערות כנ"ל יהיו נקיים מכל סיג ופסולת גמור וע"ד שמצינו שהיו גרי' צדיקים גדולים כמו ר"ע ואונקלוס הגר ור' מאיר ושמעיה ואבטליון כו' ועובדיה שהוא נביא כמ"ש חזון עובדיה הי' ג"כ גר כו' ובודאי קבלו השפעתן מאאע"ה והיינו לפי ששרה הפרידה הפסולת הגמור מן השערות דאאע"ה שיהיו נקיים מכל סיג ולא ימצא להם פסולת הכני' כו' (ועמ"ש בת"א פ' לך לך בד"ה אנכי מגן לך בפי' מגן אברהם שנ"ל מגן ונרתק לשפע הנמשך מאברהם שלא ימשך למקום שא"ל כו' . ועד"ז ג"כ יובן ענין זה דשרה דוקא קא מעייל לי' בריש') והטעם דשרה

*) בהעתקה ראשונה נמצא זה

והנה כמו שבשערות יש כנים. והיינו לפי שהן עלמן מפסולת המוחי'. לכן נאסף אללם פסולת הגמור וכך הוא בגרים מעכומ"ז. כי עם היות שמתגייר ונכנס תחת כנפי השכינה מ"מ הרי סביביו ומשפחתו הם עוכמ"ז ויש גם בו כמה מדות רעות ואכזרי בטבעו. כמ"ש בגמ' גבי הנתינים ואינו כמו ישראל זרע יעקב יצחק ואברהם שהן רחמנים. והיינו כמשל הכנים שהוא הפסולת הגמור שנמצאי' בשערות לפי שגם השערות עצמן שהוא ההשפעה הנמשכת בגרים היא מפסולת החסד עליון כנ"ל שלכן נאסף אללם גם פסולת גמור ככנים. והוא הרע שיש בגרים כו'. ובגמ' נקראו ספחת דהיינו נגעים כדדרז"ל ע"פ ונספחו קשים גרים לישראל כספחת כו'. וז"ש שאחז"ל דשרה קא מעיילא לי' לאברהם בריסא. שמעיילא להוליא הכנים שהם הפסולת הגמור להפרידם מן השערות שהם ההמשכות ממותרי מוחי' דאברהם :

דשרה דוקא קא מעייני' לי' בריסי'. הענין כי שרה היתה בנביאות גדולה יותר מאברהם כמ"ש המדרש והובא ברש"י פ' וירא ע"פ כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה למדנו שהי' אברהם טפל לשרה בנביאות (ועמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש סד"ה קול דודי גבי מקפץ על הגבעות) ולכן היא ידעה שיצא ישמעאל לתרבות רעה וצוה לו לגרש את האמה הזאת ואת בנה. ואברהם חרה לו בזה ובודאי שאינו מצד טבעי' שאילולי הי' יודע שיצא לתרבות רעה כ"כ לא הי' רוצה כלל להחזיקו אלא הי' סבור שיהי' גם הוא הגון וחשוב רק לא כיצחק. אבל שרה היא ידעה בנבואה שיצא לתרבות רעה רק שיצאו ממנו גוים והיינו לפי ששרש נשמתה הי' למעלה מנשמת אברהם ולכן נכתבו שני חיי שרה ויהיו חיי שרה מאה שנה כו'. פי' חיות של שרה נמשך ממקום גבוה מאד נעלה מבחי' הנק' מאה שנה ומבחי' הנק' עשרים שנה כו'. וכמ"ש בזהר פ' חיי שרה דקכ"ג ע"א (ועמ"ש מזה בבה"ז שם ובלק"ת פ' הברכה ע"פ ואתא מרבבות קודש) ולכן היתה היא מעייני' לי' בריסי' להפריד הכנים שהם הפסולת גמור מן השערות כנ"ל ואברהם עצמו לא הי' יכול בזה עד"מ שאין השערות עצמן יכולי' להשליך כנים שבהם אלא שרה דוקא שהיא ממקום גבוה מאד נעלה כי שרה לשון שררה בחי' כתר לכן היא שהשליכה אותם עד"מ כשר גדול נכנס בבית אזי לא יכול לסבול אם לא יהי' הבית נקי כ"כ ואפי' דקות מהדקות שבדברים המאוסי' יצוה להשליך כי לא יכול לסבול שום פסולת כלל וכלל. משא"כ מי שאינו גדול כ"כ אזי לא יכול לסבול מיאוס גמור כטינוף וכיוצא אבל מה שאינו מאוס כ"כ לא יקפיד עליו כלל כמ"כ עד"מ בחי' שרה להיותה ממקום גבוה מאד נעלה ע"כ היא דוקא דמעיינא לי' בריסי' להפריד הפסולת כי אינם נסבלי' לה דוקא משא"כ אברהם עצמו כו'. (ועמ"ש כה"ג בענין מילה ופריעה שאברהם לא נצטוה על הפריעה ואח"כ נצטוו כי לגבי גילוי יותר גם עור זה הדק הוא הסתר וקליפה כו'. בד"ה עשה לך חרבות צורים בסידור) וכמ"ש וירע לאברהם על אודות בנו שחרה לו על גירוש ישמעאל והיא דוקא שאמרה לו גרש את האמה הזאת ואת בנה ולכן הוא גאני בכנפיה דשרה שראש שלו הוא בידים שלה כי ראשה נעלה יותר מראשו כו'. (ועמ"ש כה"ג בענין שאול בצוארו משכמו ומעלה גבוה כו'. ור"ל כי אברהם אבר מ"ה ושרה ב"ן שאחר הבירור עולה לס"ג שגבוה הרבה ממ"ה כו'. בביאור ע"פ מהלכי' בין העומדי' יעו"ש):

ולתוס' ביאור להבין באר היטב מאמ' אגדת' הנ"ל. ומתחלה ית' ששרה היתה גדולה מאברהם בנביאות וכמ"ש הקב"ה לאברהם כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה שכן הי' גבי ישמעאל ששרה אמרה לו גרש את האמה הזאת ואת בנה ובאברהם כתיב וירע לאברהם על אודות בנו כו' והיינו מפני שהוא לא ידע שיהי' ישמעאל לא הגון כ"כ אבל שרה היא ידעה לכן אמרה גרש כו'. והנה כתי' ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך כו'. ואח"כ נק' שמו אברהם בתוס' ה"א ע"ש כי אב המון גוים נתתיך פי' כי מתחלה הי' בבחי' העלם ונק' אב רם ואמר לו הקב"ה לך לך מארצך שהוא בחי' ארץ הסתומה ונעלמה מעין כל חי (ועמ"ש בת"א בד"ה לך לך ובפרדס ערך ארץ שמל' ובינה נק' כן א"כ פי' מארצך היינו מבחי' בינה) להיות בבחי'

גילוי ואז נק' אב המון גוים ועי"ז דוקא נוסף בו ה' כי הנה ה"א הוא בחי' ה"ח ועוד כי ה"א היא אות קלילא דלית בי' משכא כמ"ש באקדמות ופי' אות קלילא היינו שהשכל הוא מועט בה יותר מבכל האותיות כי הנה ה' מוצאות הם אחה"ע מהגרון בומ"ף מהשפתים גיכ"ק מהחיך כו'. ואותיות אחה"ע הם קלים יותר מכל האותיות דהיינו שהשכל שבהם הוא במיעוט יותר מבאותיות זולתם וכמו גיכ"ק מהחיך יש בהם שכל יותר ובפרט אות הה"א הוא שהשכל שבו מועט יותר גם מאותיות אח"ע לכן נק' אות קלילא פי' שקל לדבר ולהוציאו במבטא משום דלית בי' משכא שמועט השכלו* (ועמ"ש מזה בד"ה האזינו השמים דרוש השלישי שזה"ע בהבראם בה' בראם לכן בהבראם אותיות באברהם ועדמ"ש בד"ה ויעש דוד שם שהשכל הוא החומר שבאותיות ויש בהם בחי' צורת האותיות. ועמ"ש מענין בה"א בראם בד"ה לבכומי בפוריא דרוש הראשון). והנה כמ"כ למעלה יש כ"ב אותיות שעצמותן ומהותן של האותיות שבדיבור העליון הוא בחי' השכל ובחי' שכל זה הוא המהוי' את הנבראי' כו' עם היות שהוא רק בחי' שכל בעולם העליון הנה לגבי עולם התחתון הוא מקור החכ' כמו שאנו מוצאי' בבריאת האדם הראשון כמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים שמבחי' שכל העליון ית' היוצא בנפיחתו עד"מ נתהווה נשמת אדה"ר המשכלת וככה הוא באמת בכלל שמבחי' דיבור שבעולם העליון נתהווה בחי' חכ' בעולם התחתון וכמו שאנו רואי' כעין זה גם למטה שמדיבור של המשפיע נעשה בחי' שכל במקבל אלא שזהו בגילוי' ולמעלה כן הוא בפנימי' (כי למטה אינו אלא לעין הרואה מבחוץ כי אין התהוות עצמיות החכ' בהמקבל מדבור של הרב שהרי הוא חכם בפ"ע אלא שמקבל דבר חכ' על ידי דיבורו של זה לפי שכבר יש בו שכל להבין השכל הגנוז בדבור משא"כ למעלה שפנימיות ועצמיות החכ' שבמקבל נמשך ממש דבור העליון וד"ל). והנה בחי' ה"א שבכ"ב אותיות עליוני' נק' ג"כ אות קלילא שהוא קל יותר מכולם לפי שהשכל שבו הוא מועט יותר מכולם** (ויש להעיר

מענין

*) בהעתקה ראשונה נמצא זה

*כי הנה האותיות יש בהם חומר וצורה ע"י כי כל האותיות מהותם ועצמותם הוא מגשם א'. כמו האותיות שבדיבור מהותן מבחי' הבל הלב. ואותיות המח' אין מהותם בחי' הבל אלא ממהות שכל. ועיקר התחלקות ומה שנמצא כ"ב אותיות בכל אומ' ולשון ולא יותר היינו מצד הצורה של האותיות שהוא תמונת הא' כך והב' כך כו'. ויש כ"ב צורות לכ"ב אותי' אפס זולתם. ושרשן בלמעלה מהשכל אלא שנתלבשו בשכל ובמדות כו'. וכשמתלבשי' בשכל אזי נעשי' אותיות המח' שנעשה צורה בגשם מהות המחשבה להיות א' או ב' כו' וכן אח"כ במדות שהשכל שמהם הוא גשם האותיות. ונמשך צורת האל"ף ומתלבש בהשכל ועושה בו תמונה זו כו'. וציור התמונה הוא ע"ד תמונת אותיות הכתב אלא שענין הטי' הולכת והובאת האותיו' ההם הוא ברוחני' ובכתב נתלבשו בגשמיו' להיות נעשה צורה כזאת בדיו שהוא גשם האותיות שבכתב ע"ד שהשכל הוא חומר וגשם האותיו' שבדיבור כו'. והנה השכל שבאותיו' שהוא גוף החיות שבהן הוא שמועט בה"א מכל האותיות ולכן נק' אות קלילא כו' שקל במבטא וד"ל:

**ולכן הוא שנתוסף באברהם כי עיקר הוספת אות זה הוא בשביל להיות אב המון גוים כו' דהיינו שנוסף בו בחי' הארה אלקות שתתגלה שעי"ז יקרב גוים תחת כנפי השכינה. ולכן צ"ל ההארה מועטה והיינו אות הה"א שהיא אות קלילא כו':

מענין קדשי' קלים לגבי קודש הקדשים שהוא ע"ד והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש כו'. ומענין רוכב על כרוב קל שלו. ומענין נשים דעתן קלות. ופי' דלית בה משכא כי ממש היינו יסוד שהוא הנק' דבר שיש בו ממש. ברע"מ פ' משפטים דקט"ז ע"א. ע"י שיומשך מחו"ב להנחיל אוהבי יש. אבל המל' היא האשה בעלמא ונק' שם דבר שאין בו ממש. וזהו אתא קלילא דלית בי' משכא. ועמ"ש בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו בפי' שהבריאה נק' יש מאין יעו"ש. ומשם יובן ענין דלית בי' משכא. קיצור ענין ה"א דאברהם אתא קלילא מיעוט מההבל. ומהו ענין הבל וענין קלילא ולית בי' משכא. ועמ"ש עוד מענין ה"א סד"ה המגביהי לשבת בת"א פ' מקץ ובד"ה עיני כל אליך ישברו . ובד"ה יחיינו מיומים):

ב **והנה** מבחי' אברהם נמשכים ב' מיני השפעות. א' הנמשכת בעולמות בי"ע בשט' דקדושה למלאכי' ונשמות. וא' היא להיות אב המון גוים לקרב האומות תחת כנפי השכינה כמשי"ת. ואמנם הן הנה רחוקים זמ"ז בערך מאד. ויובן ע"ד שאנו רואים באדם ג"כ ב' מיני השפעות החיות הנמשכי' מן המוח שונות זמ"ז. ה"א הוא התלבשות המוח באברים בידים וברגלים וכיוצא שעצמות המוח והיות שבו ממש מתפשט בתוכן כנראה בעליל שרצון העולה במוח לעשות איזה תנועה באיזה אבר אזי יפעול כן תיכף אותו האבר מיד כרגע בלי שום שיהוי כלל והיינו מפני שחיות המוח ממלא ומלובש שם באותו האבר וכנודע שיש גידי' דקי' הנק' נערווין שבהם נמשך חיות המוח והולכי' ונמשכי' מן המוח בכל האברים ונק' בל' הרמב"ם עצבי' ומותרי' כו'. וכן הוא התפשטות השכל שבמוח במדות הנמשלים ג"כ לאברי' חו"ג דרועא ימינא ודרועא שמאלא נו"ה נק' רגלים כו'. שהרי אנו רואים שהמדות הן לפי השכל כי לפי שכלו יהולל איש שהקטן שכלו קטן מתאוה לדברי' קטני' והגדול ששכלו רב תאותו וחפצו הוא בדברי' חשובי' וכ"א לפי שכלו כך המה מדותיו. והיינו לפי שעצמיות השכל ממש מתפשט בתוך המדות להיות בבחי' חסד ובבחי' דין וגם הנה הוא ענף השכ' כו' והרי המה מחוברים יחד זה לזה האברים עם המוח והמדות עם השכל עם היות כי מצד מהותן ועצמותן אינן ערוך זל"ז שהרי אין ערוך מהות אבר גשמי למהות המח' ורצון שבמוח וכן המדות אינן ממהות שכל כלל מ"מ הוא מתפשט בתוכן הן בגשמיות הן ברוחניות שבגשמיות מתפשט המוח בתוך האברים וברוחניות השכל במדות ומחוברים זע"ז וה"ז כדוגמת הנשמה שמתלבשת בגוף שעם היות שאין ערוך כלל שהנשמה היא עצם רוחני והגוף בשר ודם מ"מ היא מתלבשת ממש בגוף ומתפשטת ממנה חיות להחיות הגוף ומאירה בו וכמו שאנו רואי' השינוי הגדול באדם בין כשהוא ער לכשהוא ישן שמוטל על מטתו בלי הרגשה כלל והיינו משום שבעת השינה מסתלקת הנשמה מהגוף ולא"כ מאירה בו והרי המה מחוברים יחד זע"ז. והנה בדרך ואופן כזה ממש הוא המשכת החיות מאברהם שלמעלה בשט' דקדושה בבי"ע כי הנה בחי' אברהם הוא חסד דאצי' כי מתחלה כאשר נק' אברם היינו כשהי' עדיין מעלה מעלה בבחי' רוממות והעלם ואח"כ אמר לו לך לך מארצך כו' להיות בבחי' גילוי והוא בחי' ירידה למטה ואח"כ ויסע אברם הלוך ונסוע שהתחיל לעלות ממטה למעלה ונשאר בחסד דאצי'

שכנגד

שכנגד בחי' זו הי' מרכבה (וע' בפרדס בער הכינויים פ' ד' בשם ספר הבהיר מהו וישמור משמרתי כך אמרה מדת החסד כל ימי היות אברהם בארץ לא הוצרכתי אני לעשות מלאכתי שהרי אברהם עמד שם במקומי וישמור משמרתי כו') ובחי' חסד זה הוא המשפיע היות בבי"ע למלאכי' ונשמות להיות בחי' מיכאל באהבה כו'. והיינו ע"י שהחסד מתלבש בחסד דבריאה ואח"כ בחסד דיצירה ועשי' כי בחי' ע"ס דבי"ע הם בחי' אלקות ממש רק שההפרש הוא שבחי' נפש ורוח שבהם אינן בבחי' אלקות כבאצי' אבל הנשמה שבהם (שגם הע"ס יש בהם נר"נ) הוא בחי' אלקות רק שהוא בגבול כו' ובחי' חסד דאצי' הוא המתלבש בבחי' חסד שמע"ס אלו ובהתלבשותו בבריאה מקבלי' מחסד דבריאה נשמות ומלאכי' דבריאה כמו מלאך מיכאל ונשמת אברהם שלמטה בגוף כי כשהוא למטה בגוף הוא מקבל מבריאה רק שהוא בחי' מרכבה לאצי' וכן שמאי והלל שהן חו"ג . ועד"ז כל הצדיקי' נשמות שמפנימית העולמות ומלאכי' שמחיצוני' העולמות כולם מקבלים היות מחסד דאצי' שבו מלובש או"א ב"ה דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון ע"י שמתלבש בחסד דבריאה ובחסד דיצי' עד בחסד דעשי'. והרי מובן שעצמיות בחי' החסד דאצי' הוא המתפשט בחסד דבי"ע דרך כלל. ונמשך בנבראי' שבהם כנ"ל. והרי הם מחוברים יחד . ועם היות שאין ערוך הבריאה לגבי האצי' מ"מ מתפשט בהן ולא יהא אלא כנשמה בגוף שאעפ"י שהגוף גשמי מ"מ מתלבש בו הנשמה שהיא עצם רוחני' כנ"ל וכך החסד דבריאה נק' גוף לחסד דאצי' כמ"ש כמה גופין תקינת לון כו'. ואתקריאו בתיקונא דא חסד דרועא ימינא כו'. והיינו בחי' חסד דבריאה שהוא כלי לחסד דאצי' שנק' בשם נשמה (ומ"מ גם הוא בחי' כלי וגוף לגבי בחי' א"ס שהוא כנשמה לנשמה כו' כמשית"ל) שמתלבש בו ומחוברי' יחד כהתפשטות השכל במדות והמוח באברים שאעפ"י שרחוקי' בערך זמ"ז מצד עצמותן מ"מ מתפשט בהן ומחוברי' יחד כו'. וכן הוא בכל שע' דקדושה שהם הנבראי' שבבי"ע נשמות ומלאכי' המקבלים מהם כנ"ל:

קיצור. מהחסד נמשך ב' השפעות . א' לשע' דקדושה בבי"ע זהו דוגמ' התלבשות הנשמה באברי הגוף ודוגמ' התלבשות השכל במדות כך למ"ד כלים דאצי' מתלבשי' להיות נשמה לע"ס דבי"ע :

ג **אמנם** ההשפעה השנית הנמשך ממנו לע' שרים של עו"כ שר של בבל שר של אדום כו' כדי שיהי' מהם גרים וכמו עובדי' שהי' גר אדומי שזה א"א כ"א ע"י השפעה מלמעלה כי להיות העו"כ נהפך לחסות תחת כנפי השכינה איך יולד זה מצד עצמו אין זה כ"א ע"י השפעה מלמעלה והיינו מבחי' אברהם שנמשך עליו בחי' חסד וימין מקרבת שע"י גילוי החסד ואהב' מקרב אליו הרחוקי' כו' (וכמש"ל בשם האריז"ל בענין חוט של אהע"ה שע"י מתעוררי' ה"ג כו') אך ההשפעה זו אינה כערך השפעה שבשע' דקדושה הנ"ל. אלא עד"מ שאנו רואים באדם בחי' ב' בהשפעה והוא עד"מ המשכת השערות שגדלים ויונקי' ג"כ מן המוח כי השערה היא תלויה ובתוך החלל נמשך ומתלבש הטל מן המוח והוא הדוחה אותה ומכה בה שתגדל ובגמ' מס' נזיר יש ג"כ מחלוקת אם השערה גידולה מלמעלה או מלמטה ע"ש דל"ע והכריעו שם שגידולה

מלמעלה

מלמעלה. ומ"מ הרי השערות הם בחי' נפרדים לעצמן ואינן כמו האברים המקבלים חיות מהמוח שהם מחוברים עמו שבהחתך איזה אבר יכאב לו ויצא דם משא"כ השערות שגוזזים אותם ואין מרגישים כלל והרי הם בחי' דבר נפרד בפ"ע והיינו לפי שהם רק בחי' מותרי מוחין כמ"ש בלק"א שהוא היוצא מן המוחי' ונמשך בתוך השערה ואין לו שייכות לעצמי' המוחי' ולכן הם בחי' נפרד בפ"ע ואינן מחוברים ומתאחדים יחד רק נק' לבושים שהלבוש הוא דבר נפרד מן המתלבש בו ואינו כמו חיות המוח שבאברים שעצמיות חיות המוח מתפשט בהם. ולכן המה מחוברים יחד כו' והנה כמ"כ ממש הוא ההמשכה שבע' שרים של עכו"ם להיות כי הקליפות הן בבחי' פירוד ממש מאלקותו ית' דקרו לי' אלקא דאלקיא ואינו שייך אליהם והחיות דקדושה הנמשך בהם ה"ה נפרד מהקדושה: והיינו כמשל השערות היוצאי' מן המוח שהם בבחי' נפרד כנ"ל ואינו כההמשכה שבשר' דקדושה שהוא כחיות המוח שבאברים שמחוברים יחד כי כל שר' דקדושה הם שבטלי' ולא דקרו לי' אלקא דאלקיא כו'. והנה כנ"ל שעיקר החיות שבשערות הוא בחי' ההבל היוצא מן המוח ומתלבש בתוך השערה כו'. וכמ"כ יובן למעלה שזהו"ע הה"א שנתוסף באברהם בשביל שיהי' אב המון גוים ומשפיע לאומות כי ההבל שבה"א הוא החיות המוחי' כנ"ל והוא המתלבש אח"כ בבחי' שערות ונמשך בע' שרים ולכן הוא ה"א דוקא משום שהיא אות קלילא. שההבל בו מועט מאד והוא בלבד שיכול להתלבש בבחי' שערות ולהיות נמשך בע' שרים כו'. ועד"מ הנ"ל באדם שההבל היוצא מן המוח להתלבש בשערות הוא רק בחי' מותרי מוחין וד"ל (והנה כמו שבק"נ א"א שיומשך מהקדושה דאצי' רק ע"י שערות כמ"כ עד"ז שיומשך באצי' מפנימי' הכתר א"א רק ע"י שערות משא"כ מבחי' הו"ג דא"א שהן עצמן מתלבשי' בהו"ב כו'. ובמ"א נת' דהאצי' שמפנימי' הכתר אף שמאיר ע"י שערות גבוהה מהעצמיות דהו"ג דא"א ושם אין שייך פסולת ח"ו כיון שהם גבוהים מאצי' כו'). ועתה יובן ענין המאמר הנ"ל דשרה קא מעייל לי' בריש' בהיות עד"מ שאנו רואי' בגשמיות שמציאת הכנים הוא בשערות האדם בלבד ולא בדבר זולתם והיינו מחמת שהשערות הם בחי' פסולת לכן נטפל אליהם פסולת הגמור (כענין כל עוף למינו ישכון לא לחנם הלך זרזיר אצל עורב וכן רישי' דעשו בעיטפוי דיצחק מה"ע · אף שיצחק הוא קדושה עליונה אעפ"כ אמרו ע"ז בזח"א תולדות קל"ז ב' וכל זינא אזיל בתר זיני') וכן הוא למעלה שבבחי' השערות דאברהם שהם ההמשכות המצומצמות מבחי' מותרי מוחי' ובחי' פסולת שלו שמה ימצאו גם בחי' פסולת גמור ונק' כנים עד"מ דהיינו שנטפלים עליהם גם בחי' פסולת גמור. וז"ש רז"ל על הגרים שהם קשים כספחת לישראל כו'. והיינו שמדותיהם מגונות ואכזריות הם כדאי' בגמ' שלכן גזר דוד על הנתינים אף שהיו גרי צדק בימי יהושע אלא שמ"מ אכזרי' הם כו'. ובאמת גם החוש מעיד ע"ז שאיך יהי' הגר שלם בטבעיות במדות טובות כ"כ אחר שג' שותפים באדם אב ואם כו'. ואבותיו עו"כ האוכלי' כל תועבה. וזהו ששרה מעייל' לי' ברישי' להוציא הכני' ולהיות הגרים מנוקי' מכל סיג כר"ע וכיוצא בו ושרה דוקא היא שיכולה לעשות כן ולא אברהם בעצמו וכדאשכחן ששרה היתה גדולה בנביאות

מאברהם

מאברהם להיות כי שרש נשמת שרה הי' למעלה משרש נשמת אברהם וכמ"ש ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. פי' שהיות של שרה הי' מבחי' עליונות מאד. מאה שנה היינו בחי' הכתר שכלול מעשר ועשר מעשר הרי מאה. ועשרים שנה היינו בחי' אבא ואימא שכל או"א מהם כלול מעשר בלבד הרי עשרים. ושבע שנים הם שבע תחתונות שהם בבחי' יחידות בלבד. כי יחידות עשירות מאות הוא בזו"נ ואו"א וכתר. ז"ת הם כאו"א בבחי' יחידות ואו"א כ"א מהם בבחי' עשירות והכתר הוא בחי' מאה. והנה מכל אלו האורות הוא שהי' חיות שרה ולכן היתה גדולה בנביאות מאברהם עם היות שבחי' נקבה היא בחי' גבורה ולגלומים והזכר הוא בחי' חסדי' שהן מעולים יותר. וגם נודע דשרה היא בחי' ב"ן ואברהם הוא בחי' מ"ה. אך הענין דכלל בע"ת שבחה ב"ן הוא בחי' ב"ן שבס"ג והוא למעלה משם מ"ה ולכן לע"ל נקבה תסובב גבר כי עם היות שהיא מבחי' שם ב"ן שלמטה ממ"ה הנה שרשה בב"ן דס"ג הנ"ל. וזהו ג"כ ענין מעלת הזהב על הכסף וכן והכהנים הלוים שלע"ל יתעלו הלוים להיות כהנים כי הגבור' עם היות שבמקומן הן למטה מהחסדים אבל בשרשן הן יותר נעלי' כי שרש הגבו' הוא מבחי' מלכים דתהו שהיו בבחי' גבורה. וכמ"ש בכולם וימלוך כו' שהי' בבחי' מלכיות שהוא בחי' ב"ן שעיקרו גבו' כידוע והן הם למעלה מעולם התיקון שבבחי' מ"ה כי בתיקון האורות מועטי' והכלי' מרובי' אבל בתהו האורות מרובים אלא שבעת הגבור' למטה לפי שהם בבחי' נפילה שהמלכי' נפלו וירדו למטה אבל לאחר הבירור הם למעלה מהתיקון. אמנם שרה לפי שהטעימן מעין עוה"ב לכן היתה נעלה יותר מבחי' אברהם כמו שיהי' לע"ל כמ"ש בביאור קול דודי הנ"ל. והיינו כי שרה גם כמו שהיתה במקומה היא נעלה יותר מבחי' אברהם כי שרה לשון שררה שהיתה מבחי' כתר כו'. ולכן היא דוקא שתוכל לברר ולהפריד הכני' מהשערות וכנודע גם בבחי' הבירורים ששם ב"ן מברר בבי"ע והיינו לפי שהוא מבחי' כתר כו':

קיצור. ענין ההשפעה הב' הנמשך מהחסד דרך שערות והיינו להעלות ק"נ ויש בהן אבל מהמות ושרה מעייל' לי' ברישי' כי נקבה תסובב א"ח עט"ב הגבו' בשרשן גבוה מהחסדי' וכן ב"ן מס"ג למעלה ממ"ה:

ד **וזהו** מ"ש על אברהם גני בכנפי דשרה. ופרשב"ש בזרועותי' שראשו הוא בחי' חב"ד שלו נתון בידי' שהוא בחי' חג"ת שלה אבל ראשה וחב"ד שלה נעלי' יותר מראשו וחב"ד שלו. והנה עיקר הבירור הזה דקא מעייל' לי' ברישי' להוציא הכני' הוא בב' ידים דוקא שהם בחי' חו"ג ימין ושמאל ונודע שמאל דוחה וימין מקרבת ולכן להפריד הכני' ולדחות אותן הוא ע"י בחי' הגבור' שבשמאל דוחה ולהאיר השערות הוא ע"י בחי' ימין מקרבת להיות נמשכים ההשפעות לקרב הגילולות תחת כנפי השכינה אך שיהיו טובים ומעולים כרע"ק וכיוצא לפי שכבר הוסרו הכנים. וזהו ששרה דוקא היא שידעה בישמעאל ואמרה לו גרש האמה הזאת ואת בנה כי ישמעאל הי' בחי' פסולת גמור כמו בחי' כני' כו'. ומ"מ אברהם לא ידע בו. שהוא בעצמו לא יוכל להפריד הכני' כנ"ל. ומה שאליעזר קאי אבבא. הענין הוא כי הוא הי' ג"כ גר אלא שהי' גר טוב לפי שכבר הפרידה שרה הכנים כו'. ומ"מ לבן הוא

שאמר

שאמר לו ברוך ה' כי להיות נהפך מארור לברוך לא הי' זה בכח אברהם אלא ע"י בחי' לובן העליון מקור הרחמים וכענין שהי' הכה"ג לבוש בבגדי לבן ביום הכפורים כי משם דוקא עיקר המחילה להפך מרע לטוב כו'. וכמ"ש במ"א. ובזהמ"ק כתי' מארזי הלבנון פי' הארזי' שנתלבנו מבחי' לובן העליון כנ"ל. ואינם ערוך לעצמיות בחי' לבן כו'. והנה כ"ז הוא מלמעלה למ' בגלה איך שהוא הילוך השפע מלמעלה מבחי' אברהם ושהוא ע"י שרה המבררת כו':

קיצור. הבירור ע"י ב' ידים שמאל דוחה וימין מקרבת. אליעזר דוקא ע"י לבן נתהפך מארור כנען להיות ברוך ה'. ועמ"ש בת"א מענין אליעזר גימט' שיח בחי' שית שרפי קודש כו'. ולכן קאי אבבא דאברהם ושרה מ"ה וב"ן דאצי' כו' דוגמת השרפים שבבריאה כו':

הג"ה **וביאור** הענין הנה ידוע מענין שבקדושה יש ע"ס עשר ולא אחד עשר. משא"כ בקליפ' הם י"א כתרין וזהו"ע אחד עשר יריעות עזי' עיין זהר פקודי דף רע"ב ובבה"ז שם ועיין במאו"א אות יו"ד סל"ז יריעות עזים כו' וסעיף כ"ז. וע' בת"א פ' תולדות בד"ה ראה ריח בני שבחי' הי"א הוא מקיף עליהם והיינו משום שאין הקדש מתערב בחול ולכן א"א כ"א שיהי' מקיף עליהם. משא"כ בקדושה עצמה האור והחיות מלובש בתוכם ממש וע"כ גם השפעה מהקדושה לק"נ בפנימי' א"א להיות כ"א ע"י שערות ולא מהעצמיות כו'. והנה בקדושה ג"כ יש בחי' שלמעלה מע"ס שאינו בחשבון ע"ס וזה"ע פנימי' הכתר וזהו חד ולא בחושבן שכמו שאין הקדש מתערב בחול. כך בחי' עתיק אין יכול להתערב בע"ס שהכלי' דע"ס הן בחי' גבול ובחי' עתיק הוא מל' דא"ס. וזהו קדושתי למעלה מקדושתכם כי קדושתכם ליכלל בע"ס דאצי' וקדושתי למעלה ע"ד שאינו מתערב כו'. וזהו למעלה. וכענין והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדה"ק. שהקדש לגבי בחי' זו כערך החול לגבי הקדש. כמ"ש בד"ה האזינו השמים הראשון ובד"ה שבת שבתון. וזהו שמבחי' עתיק שיומשך לאצי' זהו רק ע"י שערות. וזה"ע ושער רישי' כעמר נקא. וכמו שמקדש לחול א"א שיומשך רק ע"י שערות כנ"ל כמ"כ מקדה"ק לבחי' קדש כו'. ועל פי זה יובן מש"ל בענין ממשפחת רם דהנה מבואר בזח"א דף י"ג סע"א ע"פ תוצא הארץ נפש חיה למינה בענין הגרים (בזמן שהי' מותר לקבל). וכולהון עאלין תחת גדפי דשכינת' ולא יתיר אבל נשמתא דישראל כו'. ולפי' הז"ח שם עלי' הגרים רק עד היכלות דבריאה ולפי' המק"מ שם יש להם עלי' עד המל'. וגש"י עליית' בת"ת לאתאחדא בגופא דמלכא. ובזה"ב ס"פ משפטי' דפ"ז א' איקרי גר צדק ולא יתיר ובזה"ג פ' משפטים דע"ה סע"ב בד"ה מהאריז"ל ענין הגרים הם במל' ומתעורר עליהם חוט של היכל הלבנון של הנוק' וחוט זה הוא חוט אברהם אבינו ע"ה ועל ידו מתעוררין נפשות הגרים כנז' בסוד אתערותא דעבד אבר' בסט' דחסד עכ"ל. ולכן גר צדק כנ"ל. וע' במאו"א אות ג' סל"ד שגם המל' נק' לפעמי' גר בהיותה גרה בעולם הבריאה. וע' בלק"ת ס"פ בחקתי בפי' הגר אשר בקרבך כו'. והענין י"ל עפמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי רנה ברמשא ושמחה בצפרא שהמלאכי' יש להם בחי' רינה והיינו מ"ש ולדקתך

ירננו כו'. לדקאך הוא מל' הנק' לדק אשר עד שם עולה השגתם איך שמלכותך מכ"ע והוא דק ש' והארה כו'. אבל בבחי' רב טובך אין להם השגה רק זכר רב טובך יביעו כו'. אבל בישראל מה רב טובך אשר צפנת ורב טוב לבית ישראל ע"ש. וזהו רני ושמחי בת ציון דוקא. והנה עלי' זו היא בנש"י לפי שגם מקודם ירידתם נשמה שנתת בי טהורה היא עלו במח' בריאה עלמין סתימין כמ"ש בד"ה שבת שבתון ועליית' בבחי' קדש כו' והיינו בת"ת בריח התיכון וזהו ע"י התור' וכמ"ש בד"ה ונתתי לך מהלכי' בין העומדי'. אבל הגר שעצמותו מק"נ הנק' סתר המדריגה הנעלם והסתר ע"כ תכלית עלייתו עד בחי' לדק וכנ"ל שערך החול לגבי הקדש כערך האצי' לגבי ע"י כו'. ולכן כיון ששם מק"נ הנק' חול תכלית עלייתן עד המל' והיכלות דבריאה. ועד"ז נשמ"י שרשן בלא"ה מע"ס דקדושה מהכלי' ע"כ עלייתן לקבל מאא"ס המאיר בת"ת בריח התיכון שעולה עד הכתר כו' וזהו"ע אברם. וע' בהרמ"ז פ' לך לך בדף ע"ט סע"א דע כי הגרים הם ניצוץ מק"נ. וזהו בקשת רחב ונתתם לי אות אמת שבקשה שתתעלה בעילוי רב על שאר נפשות הגרים שמקבלי' מבחי' מל' והיא בקשה אות אמת דא אות וי"ו בזהר פ' ויקרא היינו שיומשך לה מבחי' ת"ת כמו שנמשך לנש"י כו'. ודוגמת מה שבמלאכי' עם היות בהיותם מצד עצמם הוא ולדקאך ירננו אך ע"י השפעתם לנש"י מתעלי' ג"כ בבחי' אצי' ממש וזהו"ע מהלכי' בין העומדי' וכך בקשה רחב כיון שהצילה את שלוחי יהושע ראוי שיותן לה עי"ז אות אמת כו'. ועד"ז יובן מאמר המדרש ויצא גבי שאלת עקילס מר"א ור' יהושע בפסוק אוהב גר לתת לו לחם ושמלה שהשיב ר' יהושע להם זו תורה ושמלה זו טלית ובפ' יתרו פ' כ"ז ע"פ בחוץ לא ילין גר דאע"פ שעצם מדרגתו רק עד בחי' לדק עכ"ז הכל לפי מעשיו יוכל להתעלו' לתת לו לחם ושמלה וכענין ונתתם לי אות אמת וכמו עובדי' הנביא שהי' גר אדומי כו'. קיצור. בקדושה עשר ובקליפה י"א כי אין קודש מתערב בחול ולכן כדי שיומשך השפע מהקדושה לקליפה רק ע"י שערות. וכן יש בקדושה ג"כ בחי' קדושתי למעלה מקדושתכם. חד ולא בחושבן ע"ש. ומשם נמשך בקדו' ג"כ רק ע"י שערות. ולכן עליות הגרים רק עד לדק מחול לקדש היינו לבריאה ומל' ולדקאך ירננו אבל עליות נש"י טהורה היא עלייתן בעצם האצי' אות אמת בריח התיכון ממשיך מאני ראשון כו'. וזה הי' בקשת רחב. וזהו לתת לו לחם ושמלה:

והנה כמו שבשערות יש כנים והיינו לפי שהן עצמם מפסולת המוחי' לכן נאסף אצלם פסולת הגמור וכך הוא בגרי' מעוכמ"ז כי עם היות שמתגייר ונכנס תחת כנפי השכינה מ"מ הרי שביביו ומשפחתו הם עו"כ ויש בו כמה מדות רעות ואכזריות בטבעו כמ"ש בגמ' גבי הנתיני' ואינן כמו ישראל זרע יעקב יצחק ואברהם שהם רחמנים והיינו כמשל הכני' שהוא פסולת הגמור הנמשכי' בשערות לפי שגם השערות עצמן שהוא ההשפעה הנמשכ' בגרי' הוא מפסולת החסד עליון כנ"ל. שלכן נאסף אצלם גם פסולת גמור ככני' והוא הרע שיש בגרים כו':

הג"ה (**בענין** כנים הנה יש להעיר ממאחז"ל בשבת פי"ד ובפ' לפני אידיהן ד"ג סע"ב שלישית הקב"ה יושב וזן מקרני ראמים עד ביצי כנים ופי' בספר טור ברקת סי' תרכ"ב וז"ל מקרני ראמים שהם סוד עשר קרנות שהיו בראשן של ישראל

ונתנו

ונתנו לעוכמ"ז כמ"ש במדר' איכה ע"פ גדע בחרי אף כל קרן ישראל. עד ביצי כנים היא הקליפ' עכ"ל. והנה בענין קרני החיות כנגד כולם פי' רבינו ז"ל שהוא בחי' כתר כי הקרן הוא על הראש שלומה מהגלגלת בד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת ספ"א. ועמ"ש בלק"ת ס"פ שמיני וענין ראש הוא גבוה מאד והרי על הקב"ה נא' שתועפת ראם לו. וראם י"ל רום והרוממות הוא בבינה ועיקרו בכתר. וז"ש הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד. ובמא"ה אות קו"ף כל"ה פי' קרני ראמים כו"ה דאימא. וזהו ע"ד בקרן היובל. קרן בן שמן. ועמ"ש במא"ה סמ"ב. וז"ש דוד ותרם כראם קרני בלותי בשמן רענן כי הנה מבמ"א רמה קרני דוד שנמשח בקרן הוא בחי' רמה ששרשו נמשך ממל' דא"ס. כי נעוץ סופן כו'. וכמ"ש בביאור כי אתה נרי בפי' ארוממך אלקי המלך בחי' מלך יחיד כו'. וזהו ותרם כראם קרני ולכן בלותי בשמן בחי' כשמן הטוב היורד על הראש כו'. וזה"ע בקרן בן שמן. ובמא"ה אות רי"ש סי"ד כ' מט"ט נק' ראם. י"ל זהו לפי שמט"ט קושר כתרים לקונו כו'. ועמ"ש מזה בת"א פ' מקץ בד"ה מזוזה מימין ובלק"ת בשה"ש בד"ה מה יפו פעמיך בנעלים א"כ כיון שיוכל להמשיך הכתר לכן נק' ראם וגם מל' נק' מט"ט כידוע שעז"כ הנה ישכיל עבדי ירום ונשא בזה"א ויצב דקפ"ה. וא"כ קרני ראמי' שהם עשר קרנות י"ל ע"ס שבכתר כו' שכולם נק' קרן והם גבוהים מאד והוא ית' זן את כל הנאצלי' מקרני ראמים ע"ס דאצי' עד הבחי' היותר שפלי' שהם ביצי כנים ע"ס דקליפ'. ואחז"ל מינא הוא דאיקרא הכי. כי הנה בפרדס ערך ביצה פי' דענין היו"ד נק' כן כמ"ש בזהר פ' פינחס בענין כזית כביצה. ועוד פי' דכל הספירות נק' ביצי' וא"כ לפי"ז ביצי כנים הם ע"ס דקליפה. ובפע"ח שער חג המצות פי' כנים בגימט' ק"כ צירופי אלקי' ומכת כנים נמשך מהוד שבמל' דאצי' והכה לזו"נ דקליפה שבשערות שלהם נפלו הכנים עכ"ל. ואפ"ל כנים שייך ללשון כינוי וע"פ ואבדתם את שמם אמרז"ל כנה שהכנוי הוא אבוד השם כמו שהביא בתשו' מהרי"ק שרש קס"ב. ועד"ז פי' המגיד נ"ע ענין נגד ~~שמא אבד~~ שמי' שע"י הצמצומי' בבחי' שמו ית' כדי שיתהוה העולם יש ודבר נפרד להיות נגד שמא ע"ז כביכול אבד שמי' ר"ל שנתלבש בכמה וכמה כינויים המעלימים ומסתירים ואין האור בגילוי וכמ"ש במ"א ע"פ ואלה שמות בנ"י הבאים מצרימה כו' שהשמות מתלבשים בבחי' מצרים וגבולי' ולכן ע"ס דקליפה נק' כנים שאור אלקי המחי' אותם מוסתר בהם בתכלי' ע"ד אבד שמי' והיינו מ"ש בפע"ח שכנים גימט' ק"ך צירופי אלקי' שמשם יניקת החיצוני' ק"ך צירופי אלקים אחרים ולכן במצרים הי' מכת הכנים כי מני' וביה לשדי' בי' נרגא כמ"ש וסכסכתי מצרים במצרים וכו'. ומכ"ז יובן ענין הכנים שבשערות ששרש בחי' זו ה"ע יניקת ע"ס דקליפ' הנק' ביצי כנים מה שיונקים מהשערות דבחי' אברהם כו'. עכ"ה) . ולכן אמרז"ל פ"ד דיבמות דמ"ז ופי"ג דק"ע ע"ב קשים גרים לישראל כספחת שנאמר ונספחו על בית יעקב בישעי' ר"ס י"ד. וספחת היינו מהנגעים שאת או ספחת. והיינו מטעם הנ"ל לפי שהם מקבלי' מהשערות ובהם דבוקי' ע"ס דקליפה הנק' ביצי כנים כו' וע"כ זהו מאחז"ל דשרה קא מעייני' לי' ברישי' שמעייני' להוציא הכני' ע"ס דקליפה שלא ינקו מהשערות יעו"ש:

וה'

וה' ברך את אברהם בכל. ת"י בכל מיני ברכתא. וזהו ע"ד הנזכר בגמרא ספ"ק דב"ב די"ו ע"א שהטעימן הקב"ה מעין עוה"ב. אברהם דכתיב ביה בכל כו'. ופרש"י כלומר לא חסרו שום טובה. והיינו משום דאחז"ל ספ"ג דפסחים ע"פ ביום ההוא יהיה הוי' אחד. דהיינו שלע"ל כולו הטוב והמטיב. מבחי' דלית שמאלא בהאי עתיקא. וכיון שהאיר בהם מעין בחינה זו ע"כ לא חסרו שום טובה. כיון שנמשך מבחינה שכולו הטוב והמטיב. וזהו ענין בכל. ומזה יובן מעלת בחינה הנקרא כל. שאין בבחי' זו שום חסרון. וז"ש הת"י בכל מיני ברכתא. ויש להעיר מענין כל הנקרא בשמי. בישעי' סי' מ"ג. ועמ"ש בד"ה טובה ישראל דרוש השני בענין אמרו עליו כל תשא עון. ועי' במד"ר ר"פ תרומה פל"ג בענין כי כל בשמים ובארץ משמע מדת כל הוא יסוד. י"ל לפי שהיסוד מושך השפע מהבינה הנקרא עוה"ב לפי שבה התגלות עתיקא. ואפ"ל זהו פי' כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב כל דוקא מאן דנטיר ברית הנק' כל. ועמ"ש ע"פ אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל. ומ"ש ע"פ אשכול הכופר. בפי' אשכול איש שהכל בו:

ב **והנה** לעיל מייתי בגמ' שם בענין ברך כו' בכל. רמ"א שלא היתה לו בת. אפ"ל זהו כפי' רש"י בחומש בכל בגימ' בן. והיינו כי עיקר מדת כל זהו יסוד שהוא דכר. ריה"ו אומר שהיתה לו בת. אחרים אומרים בת היתה לו לאברהם ובכל שמה. ועיין מזה ג"כ במד"ר חיי פנ"ט דפליגי בזה ריה"ו ורנ"ח. והנה ענין דברי ר"מ ורנ"ה במד"ר י"ל עפמ"ש בענין אם בן הוא כו' וכל הבת תחיון. ודברי ריה"ו זהו ע"ד לא זז מחבבה עד שקראה בתי ועמ"ש בלק"ת בד"ה כי תצא דרוש השני בענין מאן דקטיל לחויא יהבין ליה ברתא דמלכא. ודברי אחרים ובכל שמה י"ל ע"ד מ"ש בת"א פ' מקץ סד"ה רני ושמחי בת דרוש הראשון. שעם היות שעכשיו בחי' מעלת שקראה אחותי וכ"ש מעלת שקראה אמי גבוה ממעלת שקראה בתי. אך לע"ל תתעלה בחי' בת יותר שתהי' אהעט"ב וזהו רני ושמחי בת דוקא ובענין מ"ש והי' ביום ההוא ילאו מים חיים מירושלים שהיא בחי' בת אל הים הקדמוני שהיא בינה בחי' אימא כו' והיינו ע"י בירור כח"ב דתהו שמתברר ע"י בחי' בת דוקא. ש' ב"ן. כי יתרון האור נמשך מן החשך דוקא. גם כמ"ש בזהר וילא דקנ"ו ע"ב שבחי' בת הנ"ל לא זז מחבבה גם יותר מתדרגת שקראה אמי. דהיינו קרא לה בשמיה והחכמה מאין תמצא. הכמה ודאי. ור"ל כי אמיתת שם חכמה היינו חכמה עילאה בחי' אבא שנק' והחכמה מאין תמצא מבחי' כתר. והוא גבוה מבחי' אמי כמ"ש בלק"ת בד"ה ושאבתם מים בששון דרוש השני וכמו שבת לגבי יו"ט. והמל' הנקרא בת קראה ג"כ חכמה. דהיינו ענין חכמה תתאה. כמלא קרא לה בשמיה. ומזה יובן ענין כל האומר תהלה לדוד כו' מפני שנאמר בו פותח את ידיך ב' יודי"ן יו"ד דהוי' ויו"ד דאד' שהוא ח"ע וח"ת שמתחברם יחדיו. ועמ"ש ע"פ אל יתהלל חכם בחכמתו כו' כ"א בזאת יתהלל כו'. זאת היא ח"ת כו'. ולע"ל יאמרו להאי דרגא כי אתה אבינו שתתעלה ח"ת בח"ע כו' ועמ"ש ע"פ הכמות בחוץ תרונה בת"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת דרוש הראשון. וזהו ההפרש בין ריה"ו ובין אחרים שלדברי ריה"ו בירכו בבת שהיא המל' כמו שהיא

שבחינתה לא זז מחבבה עד שקראה בת. אבל אחרים אומרים שע"י הבירור מבחי' אחר הדברים. שבירור זה הוא ע"י המל'. זכה לבחי' בת ובכל שמה דהיינו לבחי' מל' כמו שהי' לע"ל אהעט"ב ע"ד רני ושמחי בת כו' כי הנני בא ושכנתי בתוכך דוקא. ולכן בכל שמה. כי בעלה נק' כל. צדיק יסוד עולם. וכיון שהוא עטרת בעלה נק' בכל. שהוא יותר מבחי' כל. וכמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה לסוסתי ברכבי דרוש השני בפי' לעולם ה' דברך נצב בשמים. נצב לשון שררה כו'. וע' בזח"ב פ' תרומה דקנ"ה ע"א עטרה על רישיה. וזהו ענין נקבה תסובב גבר. גם ע"ד ומלכותו בכל משלה. גם י"ל ובכל שמה היינו פרצוף הפנימי דמל' הנק' כנס"י ע' מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה כו' אחת היא דרוש הראשון בהביאור מ"ש בשם המ"ח. גם בכל ע"ד מרוב כל יותר מבחי' ריבוי הבחי' כל כמ"ש בת"א בד"ה ואתה תצוה. ובלק"ת בד"ה מנורת זהב כולה. ועמ"ש סד"ה כי ההרים ימושו בענין וברית שלומי לא תמוט:

בלק"ת מהאריז"ל ר"פ לך וז"ל ראוי להבין אם קודם מ"ת היה הזווג נעשה בימי האבות כו'. וענין הזווג ע' בהקדמת מהרח"ו לפע"ח. עכ"פ עיקר הזווג זהו ע"י מ"ת כי ביום חתונתו זה מ"ת. וע' בלק"ת בשה"ש בד"ה שחורה אני ונאוה. דרוש השני. ועמ"ש בביאור המגיד מראשית אחרית בענין ג' בחינות שארה כסותה ועונתה. ושם נת' ג"כ ענין הזווג זו"נ שכדי שיומשך אוה"ס בנבראים צ"ל ע"י ב' ממוצעים כענין כרוב אחד מקצה מזה כו'. וי"ל כמו יל"מ ע"י משה ואהרן כו' וכן תשב"כ ותשבע"פ. וע' מזה ענין הזווג ג"כ בסידור שער חג המצות בד"ה שבת ימים תאכל מצות דרוש השני. ועיקר זווג זה זהו ענין ביום חתונתו זה מתן תורה. והנה במד"ר בחקתי פל"ו בענין וזכרתי את בריתי יעקב אברהם לא ניצול מכבשן האש אלא בזכות יעקב משל לאחד כו' וראה שעתיד להוליד בת ונשאת למלך כו' כך כו' הרי עיקר בחי' בת שנשאת למלך זהו בחי' יעקב. והיינו כי אברהם ויצחק זהו רק הכנה לבחי' הזווג ע"ד שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. ועיקר הזווג ע"י יעקב שהי' מטתו שלימה והוליד י"ב שבטים כמו שע"י יחוד זו"נ נולדי' י"ב בחי' דבריאה שהן המרכבה. וכמ"ש בזהר פ' חיי דקל"ג ע"א ת"ח אברהם כו' הוה מחבק לה ולא יתיר כו' לבתר אתא יעקב ושמש ערסא כו' וכן שם לעיל מיני' בתחלת עמוד הנ"ל אלא לחברא יעקב בעדביה כו' ובג"כ יעקב משמש במרום כו'. וא"כ ממאמר זה נפשט ספיקו של הרח"ו בלק"ת ר"פ לך הנ"ל. וע' זח"ג פ' במדבר דקי"ח ע"ב. ומזה יובן ענין דברי ריה"ו דפי' וה' ברך את אברהם בכל שהיתה לו בת. ור"ל ע"ד המד"ר דבחקתי בת ונשאת למלך כו' דהיינו ענין הזווג והיחוד עליון שזהו ע"ד ענין ביום חתונתו זה מ"ת שזהו המשכות תוספת אור חדש לאין שיעור יותר מהחוק הקצוב להיות העולמות. ועי"ז יהי' הגילוי אור למטה לע"ל כנודע. ונק' בחי' זו בת. כי כדי לקבל האור צ"ל כלי לזה והוא הנק' יסוד דנוק'. ועז"כ בת אבי היא שנעשית כלי זה ונמשך מחכמה עילאה דוקא כי בחכמה יסד ארץ אבא יסד ברתא. וע' בת"א פ' משפטים בד"ה לא תהי' משכלה ועקרה בארצך ומ"ש במ"א בד"ה הנותן לשכוי בינה. ובלק"ת

פ'

פ' נשא בענין מקדש אד' כוננו ידיך. אך ד' ר"מ ורנ"ח שלא היתה לו בת ס"ל כיון שעיקר היחוד והזווג לא הי' רק עד מ"ת או עכ"פ עד יעקב. א"כ ס"ל דטוב יותר שלא הי' לו בת. דכיון שא"א להיות בהי' היחוד א"כ מבחי' בת שהיא בחי' ה"ג יוכל להיות יניקת החיצונים וכנ"ל בענין וכל הבת תחיון כו' וכמו חטא עה"ד ע"י חוה כו'. ובזהר פ' בלק דף קפ"ה ע"ב אלא חטה ברתא דמתחטא' לגבי אבוה ועבד לה רעותא כו' בשבטים כולהו לית בהו ח"ט,ובה אית ח"ט וקרינן חטה. אמר ההוא ינוקא ודאי דהא ח"ט שריא סמוך לה. ור"ל כי המל' סמוך לה הם הקליפות ע"ד כשושנה בין החוחים. ירושלים בין הגוים שמתיה. משא"כ בהשבטים הנק' שבטי יה וע' מזה בלק"ת פ' ראה בביאור ע"פ וכל בניך. וזהו עה"ד חטה היתה כו' וע' מענין חטה בלק"ת פ' אמור בד"ה והניף את העומר. וא"כ י"ל בחי' זו בתשבע"פ שנאמר בה למיימינים בה סמא דחיי ולמשמאילי' בה וע' בת"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות משא"כ עה"ח היא תשב"כ והמכוון פנימי' התורה וז"ש אותי אמור לחכמה אחותי את ע' בד"ה רני ושמחי בת דרוש הראשון. וע' בזה"ב ויקהל דף ר"ג ע"ב בהאי נוגה מפתה לאתתא לנטלא כתורא כו'. וכנודע ג"כ מענין נשים דעתן קלות (ע' זה"ג רע"ו ב' לאברהם לגדלא לה כי כוס ש"ב צ"ל בימין דוקא. ע' זה"ג רע"ד ע"א. וז"ש רב חסדא לדידי עדיפא לי ברתא. כי רב חסדא מבחי' חסד. וז"ש בת נדיב דוקא. ולכן אליעזר עשה סימן והי' הנערה אשר תאמר שתה. שיש בה מבחי' בת נדיב. גם ואיש אשר יקח אחותו חסד הוא זה"ג ז' ב' ע"ז ב') בלק"ת פ' תזריע בד"ה שוש תשיש. וע' במד"ר בראשית פי"ז מתחלת הספר ועד כאן אין כתיב סמ"ך כו' ושם פרשה כ"ו נוטה להטין יותר מן השעורים כו' יעו"ש. וריה"ו ס"ל דעכ"פ עשה אברהם הכנה ליחוד א"כ טוב הוא שהיתה לו בת שתיקן בנין המל' כמ"ש בזה"ג פ' תצא דרע"ו ב' שבחי' בת היא כלת משה. ור"ל שע"י משה שהוא עיקר בריח התיכון בחי' דעת המשיך בה היחוד. ואברהם גידל לה ותיקן עצם פרצוף המל' ע"י החסד כו'. ולכן אין חשש שיהי' ממנה יניקת כו' כי זהו דוקא כשמקבלת מבחי' גבורות אז יש יניקה לק"נ. כמ"ש בלק"ת פ' חקת בד"ה ויקחו אליך פרה איתא במשניות. אבל אברהם המשיך בה חסד וחיברה בימין. ואותם האומרים שהיתה שמה בכל ס"ל שאברהם המשיך ג"כ היחוד עליון שהרי קיים אאע"ה כל התורה כולה עד שלא נתנה. א"כ ודאי המשיך היחוד ע"ד ביום חתונתו זה מ"ת וכמ"ש בזהר ויקרא דכ"ב בפי' ויטע אשל בבאר שבע. ולכן שמה בכל. שם זה הוא כשמיוחד עם היסוד הנק' כל. וכמ"ש בזהר פ' חיי דקכ"ב ע"א בפי' ויתרון ארץ בכל היא כו'. והנה שבת פירשו ש' בת. שהמל' הנק' בת מתחברת עם הג"ת וה"ס היחוד עליון כנ"ל בענין וזכרתי את בריתי יעקב כי שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני זהו חו"ג ואז ע"י ת"ת גופא נמשך בה האור מכח"ב כו'. וגם כמש"ל כי בכל מורה על לע"ל שלא חסר שום טובה לפי שכולו הטוב והמטיב. והנה החסרון נמשך מצד פגימו דסיהרא מארת חסר. ולכן בחי' בת עכשיו יש בה חסרון לפעמי' מצד פגם שיש לפעמים בלבנה. אבל לע"ל והיה אור הלבנה כאור החמה כו'. א"כ כשנק' הבת בכל זהו ע"ד שיהי' הלבנה לע"ל כו':

ד **ברע"מ** פ' תלא דרע"ו ע"ב. האי כלה דילך קודב"ה יהב לה לאברהם לגדלא לה לגבך. וכ' הרמ"ז וז"ל נלע"ד דהיינו בסוד הפנימית שלה כי ההילוכיות שהוא להיות העולמות ודאי שלא חסר ממנה כל קומתה. דאלת"ה איך היה נמשך השפע לעולם שצריך לבוא דרך בה עכ"ל. ויובן זה ע"ד שנתבאר אצלינו בענין ר"ה שאז הוא בנין המל' כמארז"ל אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם. והמשכה זו זהו ע"י השופר והתפלות. וא"כ איך בא השפע לעולם בליל ר"ה. אלא הענין שהפנימית מסתלק וזה צריך להמשיך בר"ה אבל ההילוכיות נשאר. ושם פי' שההילוכיות הוא כמו עד"מ כח העשיה שהוא הילוכיות לגבי המחשבה כו' והוא בחינת נה"י. ולפמ"ש הרמ"ז לקמן דכלת משה היא פנימית המל' בלא"ה. ובגין דאיהו נטיר לה אתקריאת ברתיה. הה"ד בת היה לאברהם ובכל שמה. ובה קיים כל אורייתא כולה ואפילו עירובי תבשילין: וכ' הרמ"ז מפני שחסד כליל כולהו יומי. ולכן נקרא יומם. וכמו שבתרי"ג מצות נתקנים זו"נ בכללם כך אברהם קיים כולם בבחי' הכללות שנכללים במדה זו כל המדות (ר"ל במדת החסד שנקרא יומם דכלול כולהו יומי) וכיון בזה לגדל המל' בכל האופנים עכ"ל. וקודב"ה בריך ליה בגינה וה"ד וה' ברך את אברהם בכל. ופי' הרמ"ז דר"ל עם אברהם ברך ה' את בכל שעל ידו נתברכה. ולרמוז זה תמצא כי ברך ה' גימטריא אברהם. ואברהם עם ברך ה' גימטריא מלכות עכ"ל. וא"כ אברהם אברהם ג"כ גימט' מלכות. ועיין מענין אברהם אברהם בזה"ג נשא קל"ח ע"א. ובמד"ר פ' וירא פנ"ו דס"ג ע"א אברהם אברהם תני ר' חייא לשון חיבה לשון זירוז דאב"י אומר לו ולדורות כו'. ומ"ש בריך ליה בגינה זהו ע"ד מאמר כי היא מקור הברכה מראש ומקדם נסוכה. דר"ל לפי ששורש המל' הוא מהחכמה והכתר דהיינו מראש ומקדם. ועמ"ש מזה בלק"ת סד"ה ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה. ובפ' נשא סד"ה כה תברכו וסוף הביאור שע"ז. ועיין בזהר ר"פ ויגש דף ר"ה ע"ב ע"פ כי אתה אבינו דקאי על המל' הנקראת אתה והיא הברכה יעו"ש. וזהו ענין וזאת הברכה. ומה גם כמ"ש במ"א בענין ההפרש בין ברכה לתפלה שהברכה היא גילוי ההעלם והשורש וזהו איש אשר כברכתו כו'. וזהו כי היא מקור הברכה כי שורש המל' זהו מאד נעלה. ועמ"ש בד"ה כי כארץ תוציא למחה בענין פי' המלך הקדוש. ומ"ש בפי' ברוך כבוד ה' ממקומו. בד"ה האזינו השמים דרוש השלישי. ובד"ה כי על כל כבוד חופה. וזהו ענין סוף מעשה במחשבה תחלה היינו אף שהמל' היא סופא דכל דרגין אבל במחשבה היא היתה ראשונה לכולם וע' פרדס שער הטעמים בתחלתו בענין זרקא ובענין סגולתא. וע' זח"א פ' בראשית דף כ"ד סע"א וע"ב. ובזח"ב תרומה דקנ"ח ע"א וע"ב. ועיין בסידור בדרוש ברכת הזימון בענין שדוד אומר לי נאה לברך על כוס של ברכה דלע"ל. והיינו מטעם הנ"ל שדוד הוא מל' והיא מקור הברכה להמשיך הברכה מהכתר משום דנעוץ תחלתן בסופן דוקא כו'. וע' בת"א סד"ה רני ושמחי בת דרוש הראשון שבחי' בת תתעלה לע"ל יותר מבחי' אמי וזהו ע"ד מ"ש בה"ז פ' שלח דקע"א בענין והיה ביום ההוא יצאו מ"ה מירושלים שהוא מל' אלים אל היא הקדמוני שהיא בינה והיינו ע"י שבחי' מל' מוברת כה"ב דתהו כו'. וזהו כי בעטרה שעטרה לו

אמו ופי' בלק"ת בשה"ש בד"ה לאיגה ורא"נה דרוש השני בהביאור שהעטרה איגה מבחי' אמי ממש כי העטרה היא מבחי' כתר וחכמה רק שעטרה לו אמו עטרה זו. וכן מבואר במק"מ פ' בראשית דכ"ע שלימתא היינו בינה עטרה לו מדבר הגבוה מעלמותה. הייגו מבחי' כתר כו'. אכן בחי' בת נאמר א"ח עטרת בעלה שהיא עלמה העטרה והייגו ע"י עליות המל' בכתר ממש כגור של יו"ד גימין. וזהו ענין מעשה גדול לע"ל יותר מהתלמוד שהוא אהותי אחים וריעים. והגה אף בק"ש ס"ל לר"ש בירושלמי דמי שתורתו אומגתו אינו מפסיק לק"ש ומפסיק לעשות סוכה ולולב. א"כ יש במעשה בחי' שלמעלה גם מבחי' אמי והייגו מלד בירור עולם התהו שזהו ע"י מעשה דוקא כו' וק"ש כק' שגון ולא מעשה כו'. ואפ"ל ג"כ כי מל' נק' לבנה. ובינה שהיא אמי נק' חמה כמ"ש במק"מ ר"פ תרומה. ולע"ל י"ל שתתעלה הלבנה בבחי' שבעתים כאור שבעת הימים א"כ זהו גבוה מבחי' חמה ולכן נאמר ולא יהי' לך עוד השמש לאור יומם והיה לך ה' לאור עולם. וכ"כ במד"ר פ' בא ס"פ ט"ו שהחמה היא של אש והלבנה היא של אור ולכן ע"י שמוגין ללבנה זוכין לבחי' אור זרוע לצדיק יעו"ש. וזהו רני ושמחי בת היא בחי' הלבנה. ויש לקשר בחי' זו דבחי' בת גבוה ביותר עם בחי' הענין אפילו במאכין דילי לא אשתמש אלא במאכין דילך ועם מ"ש במד"ר תרומה פל"ג ע"פ כי כל בשמים והארץ ולא עוד אלא שמה שלמטן חביב יותר דהייגו ג"כ ע"ד מעשה גדול וכו'. וזהו ענין נקבה תסובב גבר. תסובב זהו ע"ד עטרת בעלה. בחי' גר ואמי אבוקה. ובודקין את החמץ לאור הגר דוקא. ובהגוכה ג"כ גרות דוקא ולא אבוקה. ע"כ רני ושמחי בת דוקא גילי מאד בת ציון כו' הגה כו' לדיק ונושע. י"ל גובלות בינה שכינה לשבת כמו בענין גובלות חכמה שלמעלה תורה בת"א ר"פ לך לך:

במדרש פרשה חיי שרה פ"ס. א"ר אחא יפה שיחתן כו'. והייגו שבכל התורה כולה שורה אור א"ס ב"ה בהעלם ולכן נאמרו ג"כ גופי תורה רק ברמיזה וכאן בפ' אליעזר הי' התגלות אור א"ס ב"ה שלכן כתיב ויקוד וישתחוו כו' (ועיין מענין השתחואה בב"ר פ"ג הכל בזכות השתחוואה כו') ולכן הוכפלה פרשתו. והטעם לגילוי זה מפני שעשה דבר גדול שלקח את רבקה אשה ליצחק והוא ענין היחוד ש' ב"ן לשם מ"ה ויצחק הוא נעלה מאברהם כמעלת הזהב על הכסף ולע"ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו כו' ובפרט לאחר העקידה ממעל לעלים שהן עה"ח ועה"ד כו' (למעלה מעה"ח הוא בחי' אין בזח"ג שלח קנ"ח ב' ובזח"א ר"פ נח ד"ס ע"א שבהעקידה נמשך בו הנשמה שמעלמא דאתי וע"ש במק"מ והוא בחי' מזלי' נוזלים מן לבנון והחכמה מאין תמצא כו'. ועוד כמ"ש במדרש שם פ"ס לא נבעלה אשה ממהול לשמונה תחלה אלא רבקה וענין מהול לשמונה מבואר בדרוש למנצח על השמינית בחי' מלך השמיני הדר יסוד דא"ק ועיין בלק"ת ר"פ לך לך ראוי להבין כו' ובודאי מובן למשכיל שהתעוררות הזווג עליון דוקא ע"י מהול ובפרט מהול לשמונה וא"כ מובן שב"ז הוא בבחי' יצחק). והנה ד' בגים ד' אמהות ד' בחי' ש' ב"ן ורבקה ב"ן דהא' אחרי אמו שרה

כתר דוקא ורבקה הכמה הכס בההור ישבחנה כו'. והנה רבקה היתה רחה לשועלים כו' ולכן הם יעקב ועשו כי רגליה יורדות ומקבלים החילונים ג"כ (ובמדרש שם ותקם רבקה כו' על הגמלים מה גמל זה יש בו סימן טומאה וסימן טהרה כך העמידה רבקה לדיק ורשע והיינו שמל' דאלי' נק' עה"ד טו"ר לפי שממנה יש יניקה גם לרע רגלי' יורדות כנ"ל ועיין בזח"ב ס"פ משפטים ע"פ לא תבשל גדי בחלב אמו דגדי הוא סט"א והזהיר לו הכתוב שלא יהי' יונק מחלב אמו שהיא השכינה ע"ש דקכ"ד סע"ב ודקכ"ה ע"א ובמק"מ שם והיינו שנק' רבקה ג"כ אם עשו וזהו בני אמי נחרו בי) והי' לריך אליעזר להגביהה ולהעלותה לאצי' להחברה לשם מ"ה (והוא חיבור עולמות בי"ע עם אצי' והדרכה עם בחי' אין שלמעלה מאצי' כנ"ל והיבור עה"ד לבררו ולחברו עם עה"ח ועם בחי' אין שממעל לעלים כו' והיבור ב"ן למלך השמיני הדר ע"י מזול לשמונה כו') ולכך לקח עשרה גמלים מגמלי אדוניו שהאבות היו מרכבה ולכן גם הגמלים של אדוניו היו ג"כ מרכבה (עיין בזה"א ויצא קפ"א סע"ב ובמק"מ שם שהם ע"ס דבריאה) וכל טוב אדוניו בידו הוא כל האורות שבאצי' לקח אתו בכדי שיוכל להעלותה מבי"ע לאצי' (ועיין בכוונת לכה דודי לקראת כלה) כי כל מעשה האבות שעשו לא הי' כלל גשם כ"א הכל ברוחניות למעלה מפני שהאבות הן הן המרכבה והיו תמיד בבחי' ביטול כדכתיב אשר התהלכתי לפניו הפי' שהי' מהלך תמיד למעלה בבחי' רו"ש וזהו לשון התהלכתי ולכן היו כל מעשיהם בחי' רוחניות ולא גשם כלל (וכמאמר המדרש יפה רחילת רגלי עבדי אבות מתורתן של בנים כי רחילת רגליהם הי' ע"ד מ"ש בשה"ש רחלתי את רגלי כו' דהיינו מבחי' רגליה יורדות כו'):

כ אך להבין הרי בשאר המלות יש ג"כ חיבור מ"ה וב"ן (שהדבר שנעשה בו המלוה הוא בירור ק"נ ועי"ז נמשך מ"ה לברר ועיין בתניא פ"מ בהג"ה השניה ובפרק מ"א בהג"ה ובק"א ד"ה עיין ע"ח שער הנקודות ש"ח פ"ז שאין החזרת פב"פ כ"א ע"י מלות מעשיות דוקא כו' הרי שע"י המלות נעשה יחוד העליון). והענין שבכאן הי' התחברות שם ב"ן שהיא מל' דאצילות שהיא הכללי' של תשבע"פ כי מל' פה תשבע"פ קרינן לה והי' כאן החיבור בדרך כללי' שכללות תשבע"פ כולה שהוא שם ב"ן חוברה לשם מ"ה (עיין בת"א פ' משפטים בד"ה ותחת רגליו כו' לבנת הספיר וכעלם השמים ומשם יובן מ"ש דתשבע"פ הוא ב"ן ותשב"כ הוא מ"ה) וכל התורה שהם המלות פרטיים שבה נק' אברים דמלכא שכל מלוה נק' אבר א' פרטי לכך החיבור דמ"ה וב"ן שע"י המלוה הוא דרך פרטי וזהו ענין שנתנו ברמיזה וקילור שהוא בחי' העלם אבל כאן הי' היחוד דכללות שם ב"ן ממש עם כללות ש' מ"ה (ועמ"ש ע"פ אמרו אליו כל תשא עון שהקב"ה נק' כל והוא ענין שכולל את הכל והוא בחי' כתר שכולל כל ד' בחי' הו"ב תו"מ וגם כמארז"ל בענין אשכול איש שהכל בו) פי' כמו עד"מ באדם (יש ג"כ בחי' גילוי כללות החיות ויש בחי' חיות פרטי' שבכל אבר וגם כן בהפרטים יש בחי' התכללות מכולם אבל אין לו ערך לבחי' כללות החיות ממש) כללות החיות נמשך ושורה ומתגלה במוח ולב ששם שורה החיות הכללי והתגלות (כמבואר בתניא פנ"א בענין המוח וכמ"כ בלב ועיין בתשובת ה"ל סי' ע"ד ע"ז) משא"כ בכל אבר הוא רק

היות

היות פרטי השייך לו אך אעפ"י שבכל אבר אין מלובש רק היות פרטי מ"מ יש בו ג"כ בחי' התכללות היות משאר כל האברים פי' למשל ברגל יש בו החיות של הראש ועין ג"כ שהוא כלול מכולם כנראה שאם מקיזין דם הרגל מועיל להתרפאות הראש וגם יכול להיות לו רפואה לעין כשיקיזו דם מן הרגל נמצא יש בהרגל החיות של הראש ועין ג"כ וכן מכל האברים שהוא כלול מכולם. רק החיות של הראש והעין הוא שורה בהרגל רק בקיצור מופלג ורק בדרך רמז בלבד ובהעלם מאד משא"כ במוח ולב שורה התכללות החיות של כל האברים בהתגלות ולא בדרך רמז והעלם לבד. וכמ"כ למעלה הוא ההפרש בין החיבור שחיבר אליעזר ש' ב"ן לשם מ"ה ששם ב"ן הוא כללות כל התשבע"פ וחיבור הכללית התשבע"פ לשם מ"ה (ועיין בתו"א בד"ה ואלה שמות בענין ששים המה מלכות ומשם יובן ענין חיבור זה דמ"ה וב"ן בעסק המשניות אלא שבאליעזר הי' החיבור בכללות תשבע"פ לש' מ"ה) לכך נכפלה פרשה של אליעזר שהוא כללות התשבע"פ והי' אוא"ס ב"ה בהתגלות מפני שהוא הכללות וכמשל התגלות החיות הכללי בלב ומוח כו' משא"כ שאר כל התורה שהם המצות הם רק אברים דמלכא אף ששם יש ג"כ חיבור שם ב"ן לשם מ"ה הוא רק ברמיזה וקיצור מופלג והעלם מאד כמשל כללות החיות שיש בכל האברים כלול מכולם רק דרך רמיזה והעלם וקיצור מופלג כנ"ל (ועיין בפרדס שער הצחצחות פ"ד בשם רב האי גאון בענין ג' ראשי שלמעלה מהכתר שמהם שרש י"ג מדה"ר שעם ע"ס דכתר יוצא יג"מ והמשיל הג' בחי' הנ"ל ללב וריאה כו' שהם אברים פנימים וכללים כו' ועיין בת"א פ' נח בדרוש דור הפלגה בענין ג' בחי' עקודים נקודים וברודים אשר עקודים הוא כללות החיות יחד שבמוח ולב שכל בחי' כללות החיות שורה ומתגלה בכלי אחד או המוח או הלב וכך הוא ענין עקודים בכלי אחד אבל בברודים הם בחי' רמ"ח אברים רק שיש בחי' התכללות זו בזו וזהו דוגמת התכללות שיש בשאר כל האברים זמ"ז א"כ לפ"ז י"ל דיחוד מ"ה וב"ן שעל ידי אליעזר הוא שרש ההמשכה מעקודים שהוא יחוד דכללות מ"ה וב"ן משא"כ ע"י פרטות כל מצוה היחוד נמשך מבחי' ברודים עולם התיקון ועמ"ש לקמן בסמוך) . וזהו יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בנים פי' שהרי התורה היא נצחיות ומעשה דאליעזר הוא ג"כ תורתן של בנים שישנה בכל המצות כו'. אך היא יפה מתורתן של בנים שהוא החיבור הכללות תשבע"פ למ"ה לכך נכפלה שהי' גילוי אוא"ס ב"ה יותר משא"כ בשאר המצות שהם אברים דמלכא הרבה גופי תורה לא נתנו אלא ברמיזה . (הגה"ה . והענין דלכאורה באמת י"ל מדוע גופי תורה נתנו רק ברמיזה ומדוע לא ביארה התורה גופי התורה בפירוש ולא הי' ראוי לקצר לכאורה במקום שהי' ראוי להאריך ולבאר הדבר בפירוש . אך הענין כי אורייתא מחכמה נפקת והחכמה היא בחי' יו"ד של שם הוי' וידוע שהיו"ד הוא בחי' צמצום ונקודה קטנה כי להיות שהחכמה היא ראשית הגילוי וכדי להיות גילוי מאור א"ס ב"ה לא היו יכולים להכיל כ"א ע"י צמצום עצום וכמ"ש מזה בכמה דוכתי ומהן בת"א פ' לך לך בד"ה שרי אשתך ובד"ה רני ושמחי בת ובד"ה ולא אבה הוי' אלהיך לשמוע אל בלעם ושאר דוכתי . אך במ"א כת' שצמצום זה איננו צמצום והעלם גמור להסתיר האור לגמרי מכל וכל דהא כתיב אני הוי' אני היינו מהותו

ועצמותו

ועלמותו עם שם הוי' כולא חד ממש אלא ענין לאלום הוא ע"ד הלמלום שאחז"ל לעולם ישנה אדם לתלמידו דרך קצרה שמלביש כל ההשכלה ומעלימו במלות ותיבות מועטים וזה המועט מחזיק את המרובה באמת רק שהענין בהעלם וכמו ענין המשנה לגבי הגמ' שבאמת כל הדינים העולים מפלפול הרב שבגמ' מרומז הכל במשנה כמאמר אילפא מי איכא מידי בברייתא דלא פשיטנא לה ממתניתין אלא שעכ"פ הוא במשנה בהעלם וברמיזה לבד והלומד המשנה לא יבין כלל זה רק אחר זמן רב כשילמוד ויחכם יוכל להבין זה וזהו הענין שילמוד האדם בדרך קצרה. ועד"ז יובן ענין למלום היו"ד של שם הוי' וכמשנ"ת מזה בביאור מאמר הזהר פ' אחרי דע"ע הביאו עלי כפרה כו'.
וזהו ענין שכמ"כ נאמרו הרבה גופי תורה רק ברמיזה כי התורה היא ח"ע אשר הוא בחי' יו"ד של שם הוי' שההמשכה מאור א"ס בחכמה הוא באופן זה דוקא. אך למעלה מהחכ' הוא הכתר שנק' א"א ובפסוק נק' ארך אפים ששם הוא בחי' שלמעלה מהלמלום ודרך קצרה וע"ז רמזו רז"ל כסא דמלכא משיחא מחזיק רכ"א לוגין היינו בחי' ארך. וזהו ענין למען יאריכון ימיך ליום שכולו ארוך כו'. וכמו עד"מ התלמיד שלמד המשנה שלאחר שהגדיל בחכמה יוכל לעמוד על כל הרמיזות שבמשנה להבין האריכות המרומז ברמיזות אלו וכמו אילפא כנ"ל וזהו ענין גילוי א"א שלמעלה מהחכ' וע"ז נאמר והרוכתך מהרה תלמה. וזהו מאחז"ל מקום שאמרו להאריך אין רשאי לקצר מקום שאמרו לקצר אין רשאי להאריך כי יש בברכות מטבע ארוך ומטבע קצר אשר מטבע קצר רומז לבחי' הנק' עולם קצר ונק' ז"א ומטבע ארוך רומז לבחי' א"א. וזהו ג"כ ענין שופר מאריך והצוצרות מקצרות פי' שופר מאריך שממשיך בחי' אריך וזהו ג"כ ענין המאריך באחד וכמ"ש במ"א. ועוד יובן ענין הנ"ל שהרבה גופי תורה נתנו ברמיזה דוקא כי התורה נק' מוסר אביך והוא כמו עד"מ טיפת האב שבה נכלל כח הולד כולו אבל הוא בקיצור מופלג ובבטן האם מתגדל ונעשה ולד כך הוא ענין תשב"כ ותשבע"פ. אמנם האבות ע"י הביטול שלהם הגיעו שיאיר עליהם אור א"א שלמעלה מהחכמה וע"כ נכפלה פרשה של אליעזר באריכות ולא ברמיזה וקיצור כו' כי בה האיר בחי' אריך כו' משא"כ הרבה גופי תורה נתנו רק ברמיזה לפי שנרשן מהחכמה בחי' יו"ד ולמלום כו':

ג **אך** להבין ענין הלשון יפה שיחתן. הנה אחז"ל בפ' חלק דל"ט ע"ב ע"פ אדם לעמל יולד כו' ועדיין איני יודע אם לעמל שיחה אם לעמל תורה כו'. כי הנה כתיב את הוי' האמרת היום והוא ע"ד מ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה שהחסד הוא נבנה ומתהווה תמיד כמאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד והמשכה זו מא"ס ב"ה דלאו מכל אינון מדות איהו כלל הנה בתחלה בריאת העולמות הי' מפני כי חפץ חסד הוא מאליו וממילא ועכשיו בהשתלשלות תליא והוא מ"ש כי אמרתי דקאי על כנס"י והאמירה זו היא בחי' רעו"ד שעי"ז את ה' האמרת כו' כמ"ש בד"ה לסוסתי ברכבי ועמ"ש בד"ה אני ישנה דפי' האמרת היינו המשכת לירופי אותיות הדבור ויאמר אלקים יהי אור כנ"ל ועיין בהו"א בד"ה וידבר כו' ואלא כו' בפי' יבנה היינו בחי' בנין ע"ד לירופי אותיות שתי אבנים בונות שני בתים והוא המשכת החסד כשנמשך במל' דאלי' הנק'

עיר אלקינו שע"ז ארז"ל אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו כו' ע"ש. ועי"ז ארז"ל במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו כי הוא השפלה גדולה להתלבש בעשרה מאמרות כו'. וזהו הנק' עמל שיחה כי לאו אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא לומר יהי אור יהי רקיע כמ"ש בסידור בד"ה הקל קול יעקב ע"כ נק' שיחה וכמאמר הפייט כי הוא שח ויהי. והנה התפלה נק' ג"כ שיחה כמ"ש ויצא יצחק לשוח בשדה וכתיב ערב ובקר ואהרים אשיחה ואהמה וכתיב תפלה לעני כו' ולפני ה' ישפוך שיחו כי ענין הבקשות שבתפלה ה"י ברכאן דצלותא היינו המשכות אוא"ס ב"ה במדת מלכותו ית' להיות רופא חולים ומברך השנים כו' ועמ"ש מזה ע"פ תבנה ותכונן עיר סיחון כו'. וזהו ג"כ ענין כנועם שיח סוד שרפי קודש. וזהו וכל שיח השדה טרם יהי' בארץ עיין במדרש ובזהר ע"פ זה. וזהו עמל שיחה. ועכ"ז עמל תורה גבוה יותר כמארז"ל מניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה. פי' שעה נק' המל' מקור בחי' הזמן הוא בחי' מל' מלך מלך וימלוך עבר הוה ועתיד והמשכה לחיי שעה הוא מהמדות עליונו' עולם חסד יבנה ומהמוחין המלובשים בהם. אבל התורה היא חיי עולם. עולם היינו ז"א וחיי עולם הוא מחו"ב שהיא החכמה שלמעלה מהמדות אלפים שנה קודם שנבה"ע עיין בת"א בד"ה השמים כסאי כי אין ערוך החכמה שבמדות לגבי עלמיו' הח"ע וכמ"ש בד"ה באתי לגני בענין עמקו מחשבותיך כו"ל. וגם כי עשרה מאמרות הוא הדבור כשמתלבש למטה מהפרסא יהי רקיע כו' אבל הדבור שבתורה הוא המשכה מלמעלה מהפרסא כמ"ש ויהי קול מעל לרקיע כמ"ש בת"א ע"פ זה. וזהו מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש פי' כי הוי' נק' שמש ושם אלקים נק' מגן והוא ענין הפרסא. ועמל שיחה היינו תחת השמש שממשיך בחי' שם הוי' כמו שהוא מלובש בש' אלקים. ע"י הפרסא. אבל עמל תורה הוא לעילא מן שמשא שממשיך אוא"ס בז"א הנק' שמש. וזהו אין כל חדש תחת השמש שלהיות המשכת אור חדש זהו מא"ס ב"ה דוקא משא"כ המשכה מבחי' שמש ומגן זהו לחדש הישנות ולכן ע"י עסק התורה נמשך אור חדש ולכן ארז"ל על ד"ת בכל יום יהיו בעיניך כחדשים ועמ"ש מזה בת"א פ' בראשית בד"ה לאיגה ואיגה ועיין מענין תחת השמש בת"א פ' וארא בד"ה וידבר כו' וארא כו' ובזח"ג חוקת קפ"א ע"ב. ונראה לומר תחת השמש היינו אחר בחי' המגן ונרתק שהוא הפרסא ועי"כ אותותינו לא ראינו. אבל עמל תורה ממשיך מלמעלה מהפרסא ולכן התנאים והאמוראים היו עושים נסים מופלאים כמו גיגתי חלוק לי נהרא וזוטרא דבכו מחיה מתים כמ"ש בדרוש בהרת ועיין בת"א ס"פ ואלה שמות ולכן מי שתורתו אומנתו פטור מן התפלה וכמ"ש בסידור שער הק"ש סד"ה להבין ההפרש בין ק"ש לתפלה. והרמ"ז פ' חוקת שם פי' תחת השמש היינו כשהמל' קומתה מהחזה דז"א ולמטה כו'. ויובן עפמ"ש בד"ה והי' מדי חדש שיש ב' בחי' הדבור. הא' כשמקבל מן המדות. והב' כשמקבל מהחכמה עלאה והיינו ע"י עסק התורה דמחכמה נפקת. וזהו ענין ההפרש בין כשהיא מהחזה ולמטה משכן המדות או כשהם שוין בקומתן כו' וזהו ג"כ ההפרש בין עמל שיחה לעמל תורה. והנה לפ"ז תורה למעלה מהתפלה וצ"ל ענין החסידים הראשונים שהיו שוהין בתפלתן תשעה שעות ביום ובטלו עסק

התורה זמן רב בכל יום. אך הענין דלפעמים מבואר ישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא בקוב"ה ולפעמים משמע נש"י גבוהים מהתורה שהתורה נק' מאורשה וכלה לנש"י. ונת' כי יש ב' בחי' אהבה בכל נפשך ובכל מאדך. והנה בכל נפשך בבחי' ממכ"ע אזי מתקשראן באורייתא כו' אבל ע"י בכל מאדך בלי גבול רעו"ד שהוא בחי' כתר אזי הוא למעלה מהחכמה שהיא התורה. ותפלה בבחי' זו גבוה מהתורה כי ממשיך יהי רצון עושים רצונו פי' מה שלמעלה מהחכמה כו' וכמ"ש במ"א בד"ה איזה בית כו' וגבי שימני כחותם כו' ובד"ה יהודה אתה כו'. וזהו יש קונה עולמו בשעה אחת דהיינו אף שתפלה נק' חיי שעה עכ"ז יש קונה עולמו חיי עולם ע"י שעה א' כשיש לו רעו"ד ומש"כ ממשיך בחי' וישע ה' שע"ה נהורין כו' והוא למעלה מחיי עולם כי ממשיך ימי קדם כנ"ל וכמו שבחי' אמי גבוה מבחי' אחותי עיין בד"ה רני ושמחי. וע"ז ארז"ל יפה שיחתן של עבדי אבות כי התפלה נק' שיחה כנ"ל ור"ל דעם היות עמל תורה הוא למעלה מעמל שיחה אבל שיחתן של עבדי אבות בחי' רעו"ד בכל מאדך השתחוו' וביטול ממש זהו גבוה מאד נעלה מתורתן של בנים כי שיחה זו היא כענין שיחה והזזה שממשיך הנשמות מג' דה"ס להיות כתר לאצי' שזהו ענין עושין רצונו של מקום וזהו תבנה ותכונן עיר סיחון כו' והוא למעלה מהמשכה שע"י תורתן של בנים הנק' חיי עולם ולפמש"ל דעמל שיחה נק' כשממשיכים בהדבור העליון מהמדות עליונות עולם חסד יבנה ועמל תורה היינו כשממשיכים מה"ע עכ"ז יפה שיחתן כו' כי אית חסד ואית חסד באד"ר קל"ג ב' וע"י בכל נפשך ממשיך מחסד דז"א ולכן עמל תורה גבוה מזה אבל ע"י מאדך בבחי' עבדי אבות ממשיך מבחי' כי חפץ חסד הוא חסד דעתיק והוא למעלה מעלה מהחכמה וז' תיקונים דגלגלתא נמשכים מז"ת דעתיק כו' וזהו ענין עשי"ת שנק' ירח האיתנים והיינו מ"ש בזה"ג אמור דק"ב שביוהכ"פ מנהורא עילאה נהיר ולא מנהורא דשמשא כו' בחי' לפני הוי' תטהרו ע"כ הוא למעלה מהתורה שנק' שמש הוי' כו' והנ"ל מבחי' הנק' תחת השמש כו'. ועוי"ל הנה מבואר לעיל דעמל תורה הוא בחי' קול מעל לרקיע מלמעלה מהפרסא משא"כ עמל שיחה שהדבור מתלבש בהפרסא. והנה בין אצי' לבי"ע יש פרסא אבל בין המאציל לנאצלים אין די בפרסא כ"א צמצום ומקו"פ כמ"ש בת"א פ' וירא וע"י עמל תורה עם היות שממשיך גלוי מלמעלה מהפרסא והיינו מה"ע כי הפרסא שרשה מבינה כו' אבל כ"ז מהקו שאחר הצמצום אבל על ידי בכל מאדך ממעמקים קראתיך ממשיך מאור א"ס ב"ה שלמעלה מהצמצום. ועוד הוא יפה כי ע"י שיחתן הנ"ל ממשיכים יחוד תשב"כ ותשבע"פ שזהו ענין עובדא דאליעזר כנ"ל ויחוד זה הוא שיומשך בחי' המשכה פנימי' מתשב"כ לתשבע"פ וזהו דוקא ע"י הרעו"ד בתפלה שממשיך בחי' כתר וכמ"ש בד"ה תורה צוה לנו כו'. ועוי"ל בענין יפה שיחתן כו' דהנה דוד המלך ע"ה אמר זמירות היו לי חוקיך ונענש ע"ז דוד זמירות קרית להו והיינו כי זמירות הוא החכמה שבמדות ואיך לעורר ההתפעלות ע"י הניגון ועד"ז גם מזמורים, שבתהלים שהם ההתפעלות מאלקות הוא ג"כ רק מהחכמה שבמדות ואין ערוך לד"ת שהן עצמות חכמה ולכן נאמר וארא אל אברהם כו' שהן חג"ת ושמי הוי' עצמיות ח"ע לא נודעתי

להם

לכם. אך זה שהמדות והב"ד שבהן אינן ערוך להב"ד זהו באצילות וכן בכל עולם אבל חג"ת דעתיק הרי הם גבוהים מהב"ד דאצילות ועד"ז יפה שיחתן של עבדי אבות שהם כענין זמירות שלהן יותר מתורתן של בנים כו' והכל עולה לסגנון אחד) ע"כ הגה"ה :

ד **ומב"ז** יובן בתוספות ביאור דקדוק לשון שיחתן. י"ל דהנה בביאור ע"פ וגלחה את את ראשה מבואר דלפעמים מצינו בשערות קדושה נפלאה כמו י"ג ת"ד וכמו בנזירות ולפעמים שער באשה ערוה ונתבאר דהשערות נק' מותרי מוחין אלא שבבחי' עליונה מאד מאד אזי גם השערות ומותרי המוחין נעלמים מאד וכמו ענין שיחתן של ת"ח צריכה לימוד לכן בחי' י"ג ת"ד ששרשן ממקום גבוה מאד מבחי' עתיק שהיא בחי' תחתונה שבא"ס ע"כ גם הגילוי רק בבחי' שערות שהוא עד"מ בחי' שיחתן כו' היא קדושה נפלאה כי באופן אחר לא יוכל להיות הגילוי מבחי' עתיק שהוא א"ס ממש וכמ"ש במבו"ש ש"ג ח"ב פ"ה אמנם המשך הראש השני (שבו גילוי כללות רדל"א) הוא בסוד הדיקנא דעתיק כי אין יכולתו להתלבש באבר העלמי רק בסוד שערות לרוב העלמו עכ"ל . וזהו ענין דקדוק לשון שיחתן של עבדי אבות מתורתן כו' כי תורתן היינו עצמיות רמ"ח אברים ושיחתן רק עד"מ בחי' שערות ואעפ"כ זהו יפה יותר כי האבות שרשן מחג"ת דעתיק שמשם שרש הדיקנא ע"י התלבשות הו"ג בכתר ומו"ס דא"א כנודע וקרומא דאוירא בו מלובש ת"ת דעתיק ואוירא שע"ג קרומא בחי' הדעת כו' ומבחי' זו לא יוכל להיות הגילוי רק בבחי' השערות הנק' שיחתן ויפה שיחתן כו'. ועד"ז נת' במ"א מה שאו"א יונקים ממזלות דמו"ס ונוצר ונקה הוא גבוה ונעלה יותר ממה שמלבישים ממש להו"ג דא"א . וגם לפי מ"ש הפרדס פ"א משער הצחצחות דשרש יג"מ שהן י"ג ת"ד נמשכין משלשה ראשי ראשים שהם כח"ב הגנוזות כללות ג' קוין י"ל דשם שרש האבות ועמ"ש בד"ה אם בחקתי בענין פי' בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו' והיינו כי נהר יוצא להשקות את הג"ן סדרים דאורייתא והאבות שרשן למעלה מבחי' הנ"ל בבחי' ג' הגנוזות בעצמות המאציל וההמשכה משם רק ע"י שערות י"ג ת"ד. וזהו יפה שיחתן כו' ועמ"ש בד"ה ואברהם זקן בא בימים עד אברהם לא הי' זקנה נמצא שבאמת שרש גילוי י"ג ת"ד נמשך מאברהם ויצחק כו' ועיין בב"ר פס"ה ע"פ ויהי כי זקן יצחק כו'. וגם כי כללות התורה ג' קוין תורה ועבודה וגמ"ח וזהו עצמו ענין האבות. אברהם גמ"ח. בגשמיות ויטע אשל וברוחניות ויקרא שם בשם ה' כו'. ועבודה קרבנות זהו יצחק שנעקד ע"ג המזבח. ותורה בחי' יעקב ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל. וגם עכשיו י"ל יש בחי' זו דהנה ענין התשובה ממעמקים קראתיך ממשיך הגילוי מע"ס הגנוזות שהם העומקים ועי"ז מתמלא מה שפגם במצות נמצא המשכה זו למעלה מההמשכה שע"י מצות. והוא הנמשך ומתגלה ע"י יגמה"ר וי"ג ת"ד . ועיקר המשכה זו בתשרי בר"ה ויוהכ"פ שנק' ירח האיתנים שבו נולדו האבות כו'. וזהו ענין יפה שיחתן של עבדי אבות כו' דוקא כנ"ל דהיינו ע"י ממעמקים קראתיך שזהו שרש האבות כמ"ש במ"א בענין טורי חשוכא כו' ושקל בפלס הרים וכו' ונק' ג"כ שיחתן ע"ד אשיחה ואהמה וכמ"ש ג"כ בענין עיר סיחון צלותא העי' והשעי' מה שמל' דא"ס נעשה עתיק לאצילות כו'. גם עבדי אבות כענין רחב"ד כעבד לפני

המלך

המלך והמשיך מלמעלה מהחכמה יהי רצון כו'. אבל ריב"ז כשר לפני המלך מבחי' חכמה כו'. ועמ"ש במ"א בפי' קדושתי למעלה מקדושתכם דמאי קמ"ל אלא דר"ל כי קדושתכם בחי' הקדושה שע"י המצות מגיע בבחי' א"א שרש הנאצלים אבל ההמשכה מבחי' עתיק עם שהוא בחי' היותר תחתונה שבמאציל נק' קדושתי והוא למעלה מההמשכה שע"י המצות ונמשך ע"י י"ג מדה"ר. וזהו עלמא: ענין יפה שיחתן כו' הפי' ושערות דיג"מ כל"ל. גם ארז"ל שלשה הטעימן מעין עוה"ב אברהם יצחק ויעקב. והנה מבואר בביאור דהשמים החדשים כי ההמשכות דהיום לעשותן נמשך יחוד מ"ה וב"ן שהם מ"ד ומ"ן חיבור אצילות בבי"ע אבל לע"ל השמים החדשים המשכות פנימית עתיק באצי' והאבות שהטעימן מעין עוה"ב א"כ יפה שיחתן כו' מתורתן כו' כי היא המשכה מבחי' עקודים פנימיות עתיק כו'. והנה לפי מ"ש דבחי' עשי"ת הוא מעין בחי' יפה שיחתן כו' י"ל כי בשמ"ע הוא יחוד כללית מ"ה וב"ן דוגמת יחוד יצחק ורבקה כו' כי היא שמחת התורה יחוד תשב"כ ותשבע"פ וזהו ותרד כדה על שכמה כ"ד ספרין דאורייתא כו' כמ"ש במ"א בד"ה תורה לוה לנו:

והנה זה הי' עובדא דאליעזר שהלך ליקח אשה ליצחק והשביעו שלא יקח אשה מבנות כנען כ"א ממשפחתו ומבית אביו דוקא. ופי' מפני שנח היה יסוד אבא ואתחזי בתלת גווני קשת שהמה הג' בניס שם חם ויפת והי' שם מקו הימין ולכן לא ירד ממנו בהשתלשלות בהגשמה למטה כ"א נשארו בקליפות נוגה לבד וגם היו כמה צדיקים ממנו שהם פלג ועבר כו' וכן הד' אמהות הם ג"כ מתולדות שם והוא מפני שבקליפות נוגה יש ג"כ טוב כו'. אבל חם הי' קו שמאל לכך ירד בהשתלשלות מאד להתהוות ג' קליפות הטמאות לגמרי שאין בהם טוב כו' כי עיקר יניקת החיצונים הוא מקו השמאל כמ"ש זאת חוקת התורה כו' ויקחו אליך פרה אדומה כו' ולכך לוהו שלא יקח כו' מבנות הכנעני מזרע דחם שהם הם ג' קליפות הטמאות כו' כ"א ממשפחתי כו' שהם זרע דשם שממשפחתו היה רק קליפות נוגה שיש בה טוב ולכך חזר תרח בתשובה וכן לבן ובתואל אמרו מה' יצא הדבר. וזהו ותאמר בת בתואל כו' אשר ילדה לו מלכה שהוא המל' דק"כ שאותה המל' שבטוב נק' מלכה והיא נק' מלכה בהירק להקטין הענין שהיא קטנה ממנו (והוא ע"ד ההפרש בין דברים המותרים לדברים האסורים שההיתר הוא ג"כ מקליפות רק שהוא מק"נ שיש בה ג"כ טוב וע"כ יכול להתברר ואחר הבירור הוא מאד נעלה משא"כ האיסור הוא מג"ק שלמטה מנוגה ואינו יכול להתברר ולעלות וע"ז באו כל הל"ת לדחותו ועמ"ש מזה בד"ה שחורה אני ונאוה כו' ומכאן יובן דשרש ק"נ בשרשה מבחי' חסד קו הימין ושרש ג"ק מבחי' גבורה דתהו כו' ורבקר שנתבררה מק"נ כשושנה בין החוחים נתעלית מאד כמ"ש במ"א פ' תולדות בד"ה מים רבים) וזה הלך אליעזר לברר מאבירת הכלים שבבי"ע והוא לברר הטוב שבנוגה ליקח לאשה ליצחק להעלותה לאצילות אהבר ביצחק כו' ועשה לו סימן הנה אנכי נצב כו' והיה הנערה אשר אמר אליה הטי נא כדך ואמרה שתה וגם לגמליך אשקה כו' אותה הוכחת לעבדך ליצחק כו' פי' שהיה צריך לברר ניצוץ אלקות מק"נ ועשה לו סימן הזה כו' והוא מפני שההפרש בין הקליפות

לקדושה

לקדושה הוא שמדת אלקות הוא רק להשפיע לזולתו והוא מפני שא"ס ב"ה הוא כל יכול ואינו צריך לכלום והוא רק משפיע לברואיו שא"ל לעצמו כלום שהוא כל יכול כו' ולכך כל בחי' אלקות היא המדה להשפיע לזולתו כו' וטבע הקליפות הוא רק הלעיטני נא בחי' לגרמי' הב הב שהם רוצים רק לקבל לגרמי' לעצמם ולא להשפיע כו' ולכך עשה זה הסימן שאם תאמר שתה וגם גמליך אשקה שהוא מדת ההשפעה לזולתו הוא סימן שהיא ניצוץ אלקות והמהר ותרד כדה כו' ותשאב לכל גמליו :

ו **והאיש** משתאה לה מחריש כו' פי' משתאה הוא שיאוי ושממה כמו אם שאו ערים מאין יושב והאדמה תשאה שממה בישעי' סי' ו' ועמ"ש בד"ה נשא תקס"ג בענין מ"ב מסעות במדבר דוקא להכניע מדבר העמים ע"י העלאת מ"ן שלהם לבחי' המדבר הגדול והנורא שהוא עולם התהו לשון שממה בחי' מדבר שזה הי' מחמת ריבוי האור ומיעוט הכלי ע"כ הי' רק בבחי' רצוא וביטול וזה נק' מדבר ושממה ועד"ז ית' ענין משתאה ושממה דאליעזר שנתבטל מאד ע"ד מדבר ושממה דעולם התהו ועי"ז העלה רבקה מק"נ שפרש ק"נ הוא מעולם התהו ואין הדינין נמתקין אלא בשרשן. או יאמר ע"ד שנת' בביאור ע"פ לאיננה ורחיבה בפי' במדבר אשר לא ישב אדם שם דמבואר בספד"צ רפ"ב שהוא מה שלמעלה מבחי' אדם העליון והוא בחי' מלאה שאין שם גידול השערות כמדבר שאין שם צמיחה שהזריעה והצמיחה הם בינויים מקטנות לגדלות וזה שייך רק בבחי' אדם משא"כ בחי' כי לא אדם הוא והוא בחי' רעדכ"ר דכתיב בי' אני הוי' לא שניתי ובחי' זו דמנלא למעה זהו הרצון והמס"כ שלמעלה מהשכל ועי"ז נאמר גם נצח ישראל לא ישקר כו' כי לא אדם הוא נצח ומלא הכל א' וע"כ גם בעובדא דאליעזר שראה בחי' שלמעלה מהשכל והגיע לבחי' ביטול הנ"ל שלמעלה מההשגה שזהו הנק' מדבר . וזהו ענין והאיש משתאה לה בבחי' שממה ומדבר הנ"ל אשר לא ישב אדם שם כענין אם שאו ערים מאין יושב שזהו למעלה מבחי' ישוב כ"א בחי' מדבר וכמ"ש במ"א בענין דור המדבר שהם מבחי' מדבר הנ"ל וזהו שאין להם חלק לעוה"ב פי' שעוה"ב הוא בחי' תענוג אבל מדבר ורצון הנ"ל הוא למעלה מבחי' גילוי התענוג כ"א מקור התענוגים כמו שופר שהוא מעיל הרדה כו' ועד"ז ארז"ל ע"פ והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ אלו ימות המשיח שאין בהם. לא זכות ולא חובה בשבת פכ"ג דקנ"א ע"ב הרי שבבחי' זו היום לעשותם גבוה יותר שיש בהם חפץ ורצה"ע ולכן ארז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב . וזהו ענין החפץ לה' בעולות כו' שמוע מזבח טוב א"כ השמיעה והביטול למעלה מהשכל זהו עיקר החפץ ולכן ימות המשיח נק' אשר אין לו חפץ בהם כו' וזהו ענין דור המדבר שלמעלה מעוה"ב , וזהו ענין משתאה.שממה דבחי' מדבר הנ"ל. ופי' מפני שראה שנתקיים הסימן כו' וראה גילוי אור א"ס ב"ה למעלה מן השגתו נתבטל לגמרי ונתבלבלו מחשבותיו לגמרי ונשאר מחריש בלא מחשבה שהוא תכלית הביטול כו' והוא כענין שבעולים הנשמות מג"ע התחתון לג"ע העליון מדי חדש ושבת כו' שהם עולים דרך עמוד כו' ופי' שזהו עמוד בעולין מג"ע התחתון לגעה"ע כו' ופי' כמשל אדם שמשיג איזה שכל כו' וכאשר משיג אח"כ בו השכלה חדשה ועמוקה מאד למעלה מן השכל הזו הוא' מתבטל מן

מחשבתו

מחשבתו השכל הקטן הראשון שהשב קודם שהוא בא להשגת השכל החדש העמוק וביני ביני הוא בבחי' שיאוי בלא מחשבה כלל שהמח' הראשונה כפלה שראה שכל עמוק וחדש ולהשכלה השניה עדיין לא בא שהיא עמוקה מאד ונשאר ביני וביני בלא מחשבה כלל רק בבחי' שיאוי ושממה שהוא הביטול לגמרי בלא מחשבה כלל וד"ל. וזהו ג"כ למעלה העמוד (שעי"ז הביטול הוא משיג אח"כ השכל העמוק והחדש) כי תחלה מתבטל ממחשבה ראשונה ונשאר בלא מחשבה כלל בבחי' שיאוי ועי"י הביטול הוא משיג אח"כ השכל החדש וזהו העמוד שעולים בו (וי"ל שהוא ע"ד המבואר בת"א ר"פ מקץ וז"ל וכן כשהולך מחיל אל חיל מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני כו' צריך עוד טבילה בנהר דינור אחר לשכוח גם ההשגה שהשיג בג"ע התחתון ועליון כו' וכן נת' בפ' יתרו בד"ה מראיהם ומעשיהם שזהו כענין שמצינו בר' זירא דצם מאה תעניות דלשכח תלמוד בבלי כו' הגם שלמד תלמוד בבלי בדחילו ורחימו עד דלא שלט בו האור כנודע ממעשה דקטינא חריך שקיה והיינו כי כל רב מבבל וכל רבי מא"י אשר בבבל עורי דפרודא אף כשמתעלים בבחי' יחוד נק' רב ובחי' זו נמשך מבינה המקננת בבריאה אבל רבי בתוס' יו"ד הוא חכמה עילאה שמאיר בא"י כמ"ש במא"ת אות רי"ש סעיף ז' והיינו כי אבא יסד ברתא אוירא דא"י מחכים עיני ה' אלקיך בה והוא כמעלת האצילות על הבריאה וע"כ התענה כדי לשכוח על בחי' השגה הראשונה דבריאה כו' והוא ג"כ כענין שיש קטנות וגדלות ויש אחר גדלות ראשון בחי' קטנות שני כדי שעי"ז יבא אח"כ לבחי' גדלות שני. וזהו ענין דלשכח על תלמוד בבלי שתלמוד בבלי כמו גדלות ראשון והשכחה בחי' קטנות שני לבוא אח"כ לבחי' גדלות שני כו'. וכענין זה פי' בס' פנים יפות מבעל ספר הפלאה ע"פ קטנתי מכל החסדים כו'. ושכחה זו י"ל שענינה בחי' שממה הנ"ל שהוא מה שנשאר בלי מחשבה ונפל משכלו ומחשבתו הראשונה ונתבטל מכל ע"י שרואה בחי' שלמעלה ממהות שכלו והשגתו הראשונה רק שלא השיג עדיין בחי' התגלות זו וההשכלה שלמעלה מעלה מהשגתו ע"כ הוא בבחי' שממה כו' ועי"ז אח"כ יבא להשיג בחי' השגה זו שלמעלה מהשגתו ונמצא שממה זו הוא הממוצע שבין ג"ע התחתון לגעה"ע ובין געה"ע לאצילות כו'. ועד"ז יש מדרגות אין קץ. וכן בעליות המל' מבריאה לאצילות נסתר כל פרצופה ונעשית רק נקודה תחת היסוד והוא ענין שממה הנ"ל ועי"ז נבנית אח"כ בפרצוף נעלה יותר כי א"א להצמות מים יש כ"א ע"י שיהי' בחי' אין בינתיים וכמו בגידול התבואה א"א שיצמח הזרע בלתי אם ירקב תחלה ויהי' נעשה בחי' אין אזי דוקא יתלבש בו כח הצומח להצמיחו בריבוי עצום ועמ"ש מזה בת"א פ' ויקהל בד"ה קחו מאתכם תרומה. ועד"ז יובן ענין אשר שם שמות בארץ א"ת שמות אלא שמות ומבואר בת"א גבי פורים בד"ה ובבואה לפני המלך ענין שמות מלשון שממה הוא ענין וחד חרוב דהיינו בחי' העלי' באלף השביעי שנק' ג"כ וחד חרוב בחי' שממה כענין בחי' מדבר הנ"ל שלמעלה מבחי' אדם ושממה זו הוא ג"כ בחי' ממוצע שבו ועי"י יתחדש בשמיטה שאחריה הגילוי בבחי' עליונה יותר מה שעכשיו הוא עדיין למעלה מהשגתו וכענין העמוד שבין געה"ת לגעה"ע שהוא עדיין לא הבינם רק שאח"כ ישיג כו' וזהו ע"ד

שנת'

שנת' כד"ה והי' הוי' לי לאלקי' בפי' וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך ע"ש ועיין עוד מענין העמוד בד"ה ובזה הנערה באה ועיין מענין העמוד במא"ה אות עיי"ן שבעי' ע"ז ול"ע בענין תר"ך עמודי אור דספר עליון) וכמ"כ כאן שהשיג השגה חדשה ועמוקה מאוד שהי' גילוי אור א"ס ב"ה נתבטל לגמרי מן השגה ראשונה ולזה החדשה עדיין לא הגיע ונשאר משתאה בבחי' שיאוי ושממה בלי מחשבה כלל רק ביטול בתכלית וד"ל והוא תכלית הביטול שנשאר בלא מחשבה כלל כי א"ס ב"ה לית מחשב"כ והו"ק :

ז **וזהו** ענין נפילת אפים שנפל מן הראשונה ואינו מגיע לשניה (והענין י"ל עפ"י מ"ש במ"א ע"פ כמראה הקשת כו' כן מראה הנוגה כו' ואראה ואפול על פני אשר כשהגיע לבחי' גילוי זה דוקא נפל על פניו ומבואר במ"א ע"פ והר סיני עשן ענין ג' גווני הקשת המתגלי' בענן הוא מה שהמל' מבררת מק"נ ועולים הבירורים דתו"ה. והם ג' גוונין ע"ד ושלשת תרד מאד שהבירורים דתהו עושין הג' קוין דתיקון. ועי"ז נאמר הנך יפה רעיתי ולפי שעולם התהו שרשו גבוה מהתיקון ע"כ בכח בירורים אלו נעשית המל' אשת חיל עט"ב שהוא בחי' כתר מלמטה למעלה ויסוד הוא חכמה כו' וזהו כן מראה הנוגה כי נוגה שבקדושה בחי' גבוה מאד כמ"ש וארח לדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום במשלי סי' ד' י"ח ואיתא בזה"ר נשא קכ"ט א' בפלגותא דשערי אזיל חד ארחא כו' הה"ד וארח לדיקים כו' שהוא בחי' לבנונית דגלגלתא מה שלמעלה מבחי' שערות ועי"ז נאמר אז תתענג על הוי' על דוקא והוא בחי' אור נוגה העליון שבפלגותא דשערי כמ"ש בביאור האד"ר שם. ובלק"ת פ' תשא בענין מחצית השקל איתא שאורח הנ"ל מאיר בו יסוד דעתיק. גם בפרדס בעה"כ ערך נוגה כו' שהנוגה הוא אש לבן כעמר נקי וידוע מענין שהתורה נתנה באש שחורה שהוא ז"א ע"ג אש לבנה בחי' עתיק יומין א"כ בחי' נוגה זהו גבוה מאוד. והנה זה לעומת זה בקליפת נוגה יש ג"כ בחי' לבן וזהו ענין לבן הארמי וגם בהרת עזה כשלג ולכן נק' ג"כ נוגה. אך שזהו למטה מאד מעורב טו"ר. אך כשמבררים ק"נ ע"י כמראה הקשת בחי' או"ח שהוא התשובה בהילא יתיר ע"ז נאמר גם כן מראה הנוגה שהוא מה שנתברר מק"נ שהוא בחי' כתר שבקליפות ושרשה מכתר דתהו וכשמבררים הניצוצים מהם לכן בכח בירור זה המל' נק' אשת חיל המבררת אותם נעשית כתר ועט"ב שלמעלה מהז"א וע"כ בבחי' גילוי זה שמבחי' כתר כתיב ואפול על פני שהוא בחי' שלמעלה מהחכמה והבינה והדעת ונתבטל מהשגתו לגמרי בראות גילוי אור שלמעלה מההשגה כו'. וכן פי' בת"ז בהקדמה ד"ו כן מראה הנוגה כו' דא שכינתא תתאה ונוגה לו סביב דאתמר בה נקבה תסובב גבר וידוע דפי' תסובב היינו מצד היותה בחי' כתר מלמטה למעלה אשר כתר הוא בחי' סובב כענין כתרו את בנימין) וז"ש וכד מטא למות כתר דאיהו דרגא עשיראה חמי מה כתיב בי' ואראה ואפול על פני דלא יכיל למסבל כי הכתר גדול מכל מה שתחתיו כנודע מענין קרני החיות כנגד כולם. ואם מראות דלתתא הכי היינו שיחזקאל ראה בעולם היצירה כ"ש וכ"ש מראות עילאין דספי' דבריאה כ"ש וכ"ש מראות דאצילות. וע"ד ואפול על פני דגבי יחזקאל יובן ג"כ ענין נפילת אפים שהוא ג"כ הביטול בתכלית עד דלא יכיל לסבול לכן נופל על

פניו והיינו ע"י גילוי יחוד העליון מה שנמשך מבחי' סוכ"ע להאיר אל בחינת עוזו ית' בשים שלום. וכיון שהמשכה זו באה מבחי' סוכ"ע ע"כ לא יוכלו לסבול ונופלים על פניהם . ודרך כלל זהו בחי' יוהכ"פ שנאמר והכהנים והעם כו' כשהיו שומעים כו' ונופלים על פניהם כו'. ועמ"ש מענין זה דנפ"א ויוהכ"פ שהוא חד דרגא בביאור ע"פ כי תצא. ומכ"ז יובן ג"כ פי' והאיש משתאה לה . לה דוקא. כי רבקה היא כשושנה בין החוחים שבינתא תתאה שע"ז נאמר ונוגה לו סביב כנ"ל וכתיב כמראה הקשת כו' כן מראה הנוגה כו' שעי"ז ואפול על פני לכן נמשך לו ג"כ בחי' משתאה לה שהוא בחי' הביטול הנ"ל מה שלמעלה מההשגה שלא יכלה כלי השגתו לסבול ולהכיל עד שנשתומם על המראה ע"ד מ"ש בדניאל ססי' ח' ואשתומם על המראה ופרש"י ואתבהל על החזון וכן בישעי' סי' נ"ט ע"ז וישתומם כי אין מפגיע ועמ"ש בפרש"י ג"כ לשון תימה דהיינו מה שלמעלה מהשגה וכן בירמי' סי"ב שומו שמים על זאת פירש"י ג"כ לשון תמהון. ועפי"ז י"ל ג"כ כמ"ש ימצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישימון יסובבנהו יבוננהו פי' בחי' מדבר וישימון לשון שממה מזה נמשך אח"כ שיסובבנהו ויבוננהו והוא כנ"ל שע"י שממון וביטול הנ"ל נעשה אח"כ הבנין מחדש וזהו א"ת שמות אלא שמות שמבחי' שמות יבא להבנות בבחי' שמות כענין טוב שם משמן טוב. (ועיין מזה ברכות פ' במדבר פ"ב דרי"א א' מענין ובתהו ילל ישימון. ועיין מענין והאיש משתאה לה ברכות כאן במקומו פ"ם ממלמץ ומביע בה ובזה"ג פינחס דרכ"ה) ולכך הנגינה על מחריש הוא זקף גדול שהוא להראותו שהוא בחי' נעלה וגבוה מאוד (ועמ"ש מענין זקף גדול בד"ה ואתה כי תדור) שהוא תכלית הביטול למעלה כו' שהוא בחי' שתיקה תכלית הביטול (כמ"ש סד"ה את שבתותי תשמרו פי' סייג לחכמה שתיקה סייג מקיף וגדר והוא בחי' כתר לי זעיר. ועד"ז נאמר בקריעת ים סוף ואתם תחרישון כו'). וזהו ענין שמו"ע בלחש שהיו שוהים החסידים הראשונים שעה א' שהיה רק בחי' שתיקה תכלית הביטול:

קיצורים והוספות להדרוש יפה שיחתן.

א **יפה** שיחתן. רבקה ליצחק חיבור ב"ן למ"ה. (וע' מענין יחוד מ"ה וב"ן בלק"ת בהביאור ע"פ את קרבני לחמי דרוש הראשון וא"כ מזה מבואר דבחי' שם מ"ה זהו בחי' סוכ"ע כו'. ועיקר היחוד ע"י יצחק שמאלו תחת לראשי. וכענין הנז' בזח"א ויחי דרכ"ע ע"ב בענין תפלת מנחה שהן עיקר היחוד ולכן תפלת ערבית רשות ואליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה מנחה מן ח' ה' בת"א ד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה. ואת בריתי אקים את יצחק. גבורות גשמים. נבעלה למהול לשמונה. הדר. ביום השמע"צ. ד' בנים ד' בחי' שם ב"ן. יצחק גימט' ד"פ ב"ן. רבקה אם יעקב ועשו רגליה יורדות. גדי בחלב אמו. זעזה"ב באלה ד"כ ע"א ע"פ אופן מרכבותיו: וזהו שליחות אליעזר להעלות את רבקה. (הג"ה ועמ"ש בענין שליחות המרגלים לתור את ארץ כנען ג"כ בירור ב"ן לייחדו עם מ"ה שאז נק' ארץ ישראל שהוא כענין שמברכים על המזון עובר לעשייתן בחי' המשכת מ"ד להיות כח להעלות מ"ן כו'. ועמ"ש ע"פ והשביעך כו' ע"ד שבע ברכות עכ"ה). עשרה גמלים. רחיצת רגלי עבדי אבות היינו

מן

[illegible]

מן האבק כמ"ש בזהר בענין ויאבק:

ב **אף** שע"י כל מצוה נעשה ג"כ יחוד מ"ה וב"ן אך כאן הוא כללות היחוד תשב"כ עם תשבע"פ. ובשאר המצות זהו דרך פרט (הג"ה דוגמת ר"ה כולל חיות כל השנה ובכל יום נמשך חיות פרטי מהכלל אל הפרט ועד"ז כל חדש תשרי יש בו בחי' כללות לכל השנה בר"ה נמשך יראה וביוהכ"פ תשובה. סוכות שמחה של מצוה. שמע"צ שמחת תורה כו' ונק' ירח האיתנים. ועמ"ש לקמן ססעי' ד'. עכ"ה) כמו ההפרש בין רמ"ח אברים ובין מוח ולב (וע' הפרש ההתכללות בין עקודים לברודים) ועד"ד בא דוד והעמידן על י"א וכן ואהבת לרעך כמוך זהו כללא דכל אורייתא וכן אהוי"ר יסוד רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת. והנה מה שדיני התורה לא באו בגילוי זהו ששרשן מחכמה יו"ד נקודה אחת. ואינו לצמצום גמור רק ע"ד לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה אך למעלה מהחכמה והיו"ד הוא אריך אנפין בחי' אריכות שלמעלה מצמצום היו"ד כו' ולכן האבות זכו לבחי' זו וע"כ פרשת אליעזר באה באריכה. וכן נתבאר בלק"ת פ' ויקרא בביאור ע"פ ולא תשבית מלח פ"ד שסיפורי מעשיות שבתורה הם מבחי' הכתר שלא ניתן להתלבש בחכמה. ועמ"ש מענין אותיות התורה בד"ה מזוז מימין ששרשם למעלה מן החכמה וזהו ענין יפה שיחתן כו'. (הג"ה ואפ"ל באופן אחר כי זה שבתורה באו הדינים ברמיזה לפי שהחכמה היא גבוה מאד ונק' שכל הנעלם. ולכן אינה מאירה בגילוי וקירוב כמו הבינה אלא מרחוק כמ"ש בד"ה ביום השמע"צ ות"א כניסין יהי לכון. ולכן נאמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. וכמו האב אינו מזריע רק טפה כו' רק בבטן האם נעשה ולד ברמ"ח איברים כן הבינה נק' רחובות הנהר כו'. אמנם יש לפעמים שגם החכמה יאיר בגלוי רב כמו הבינה ע"י המשכת הכתר כמ"ש בד"ה ביום השמע"צ הנ"ל וזהו הענין שהאבות שבא פרשתן באריכות גם בתשב"כ לפי שאצלם הי' מאיר החכמה ג"כ בקירוב וגילוי כמו הבינה כו' והיינו ע"י הביטול שבהם אברהם אבר מ"ה. ויותר י"ל שהכפילות הוא עדמ"ש ועל השנות החלום אל פרעה פעמים כי נכון הדבר מעם האלקים וממהר האלקים לעשותו וענין וממהר יובן ע"ד מ"ש בלק"ת פ' קרח בענין והנה פרח מטה אהרן ויגמול שקדים. והיינו לפי שענין החלום נמשך ממנו יצי"מ ומ"ת. גם יש להעיר מענין בעתה אחישנה. וכן בשבת יום ליום יביע אומר . כמ"ש בסידור כי עיסקא דשבתא כפול שירו כפול מזמור שיר קרבנו כפול וע' מזה בלק"ת ד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת. והנה ענין עיסקא דשבתא כפול ר"ל יחוד מ"ה וב"ן דהיינו ענין זכור ושמור. ועד"ז י"ל שנכפל פרשתו של אליעזר לפי שהוא ענין יחוד מ"ה וב"ן משא"כ המצות בנין רמ"ח איברים זהו רק הכנה לבחי' היחוד. וזהו שפ' והי' אם שמוע לא נק' עושין רצונו של מקום שהרי נאמר ואספת דגנך וקשה הרי נאמר והי' אם שמוע תשמעו אל מצותי אנכ"ל כי פי' עושין רצונו של מקום היינו שבבחי' מקום ממכ"ע יומשך גילוי רצון עליון הסוכ"ע דהיינו יחוד מ"ה וב"ן זה נמשך ע"י ובכל מאדך דוקא. ועד"ז נכפלה פרשתו של אליעזר כו':

ג **ובפי'** שיחתן. ענין עמל שיחה. את ה' האמרת כי אמרתי עולם חסד יבנה בד"ה לבושתי. ופי' יבנה ע"ד בתי אבנים בונות בתי בתים. עיר אלקינו. כי הוא בא

ויהי

ויהי. אך כי לאו הורמנא דמלכא כו'. וצ"ל אתעדל"ת והיינו ג"כ ע"י התפלה. ערב ובקר וצהרים אשיחה. ונק' התפלה חיי שעה. אך התורה היא חיי עולם (וע' בחד"א ח"א פ"ו בענין אהבת עולם דפי' שגבוה מאה"ר. וחיי עולם ע"ד חיי העוה"ב. שעוה"ב בינה הנק' עלמא עילאה. וחיי העוה"ב הוא מהחכ' והחכ' תחיה ביו"ד נברא העוה"ב). אלפים שנה. ויהי קול מעל לרקיע. ועמל שיהיה י"ל שנק' עמל שתחת השמש. משא"כ עמל תורה הוא לעילא מן שמשא כי שמש ומגן. תחת השמש מהחזה ולמטה. משא"כ למעלה מהחזה עץ החיים חיי עולם. אך מצינו שהתפלה למעלה מהתורה יש קונה עולמו בשעה אחת. אחת היא יונתי למעלה מששים מלכות ששים מסכתות. והיינו ע"י רעו"ד כתר. ולכן אמר ריב"ז א"י באיזה דרך. ודרך חיים. בצרור החיים. שקראה אמי למעלה מבחי' אחותי. ולכן יפה שיחתן. עיר סיחון. אית חסד ואית חסד. ובחי' האהבה זו י"ל שמאיר בעשי"ת ירח האיתנים. ונק' רעא יחוד כללי גם ע"י התורה קול מעל לרקיע אבל ע"י רעו"ד גם למעלה מהקו כו'. גם שיחתן כענין זמירות ולכן דהע"ה נענש על אומרו זמירות היו לי חוקיך אבל בהאבות יפה שיחתן כו'. (וכענין זה מצינו שארז"ל ע"פ כי טוב יום בחצריך מאלף טוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה מאלף עולות שעתיד להעלות שלמה בנך בפ"ב דשבת ד"ל סע"א. וכ"ה בפ"ב דמכות ד"י סע"א. ויש להקשות ע"ז שהרי פ"ק דמגלה אמרו דת"ת דיחיד קילא מעבודה שהוא קרבנות. ואיך טוב יום אחד שאתה יושב דהיינו עכ"פ ת"ת דיחיד. אלא צ"ל לפי שדוד גבוה משלמה. כי דוד הי' כללות מל' דאצי'. ושאר המלכים ואפי' שלמה הי' רק הארה פרטית מבחי' מל' וע"ד ששים המה מלכות כו' אחת היא יונתי כו' שבחי' ששים הם ו"ק דמל' הכלולים מיו"ד א"כ המה בחי' פרטיים משא"כ א' היא היינו כללות המל' דאצי' ובחי' ששים הנ"ל זהו כשמאיר בבריאה יצי' וכמ"ש בזה"ב פ' שמות די"ד ע"ב ובמק"מ שם שהם ששה היכלות דבריאה והיינו שכל א' כלול מיו"ד. אבל א' היא יונתי היינו מל' דאצי'. ולפיכך אף שעבודה גדולה מת"ת זהו בכל אים ואים. אבל תורה דדוד גבוה מעבודה דשלמה. וכדאיתא שדהע"ה הי' מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה. וכן מי שתורתו אומנתו אינו מבטל לתפלה צ"ל שעסק התורה שלו גבוה יותר מעסק התורה של מי שאין תורתו אומנתו. וע' ברכות פ' היי פס"ב ופ' מקן פל"ב נראה דמפרשים פי' כי טוב יום בחצריך מאלף שהוא ענין מארז"ל יפה שעה אחת בתומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב. ואיך פירושי' יובן מזה שהבחי' המעוטה של עולם העליון גבוה מכל עוה"ת. כמו רגלי החיות כנגד כולן כו'. אשר לכן יפה שעה אחת של קורת רוח בעוה"ב מכל חיי העוה"ז. והיינו מפני שכל תענוגי עוה"ז הם רק פסולת ממה שנפל בשבה"כ ולכן אינו ערוך אף נגד שעה א' בג"ע התחתון. וכמ"ש מזה בד"ה מנורת זהב. ובד"ה אני ה' אלקיכם דפ' ציצית דרוש הראשון פ"א בענין וכל קרבי. כי אבר הכבד זהו פרסא המפסיק בין אברי הנשימה לאברי מזון ובקרביים מתברר השפע ומובחר החיות עולה לאברי הנשימה כו' עד שהפסולת נדחה כו'. ובד"ה שמע ישראל בענין פי' ובאהבת בחיים. יהי רקיע ויהי מבדיל. ועד"ז יובן ג"כ לסיפא ענין יפה שעה א' בתומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב. כי העוה"ב אף שהוא למעלה מהפרסא מבחי' יהי רקיע. עכ"ז

תומע"ש מגיע עוד למעלה יותר בבחי' סוכ"ע לכן יפה שעה א' וכו' וזהו כי טוב יום בהצריך מאלף לפי' מהרמ"א היינו אף מבחי' האלפך חכמה כו' כי בתורה נאמר ואתא מרבבות קדש. ועד"ז הוא ג"כ ענין יפה שיחתן של עבדי בתי אבות מתורתן של בנים. כי הם מעולם העליון יותר עד שבחי' התחתונה שבהם גדולה מכל מדרגות העליונו' של בנים ואף מתורתן של בנים וכמו שמל' דילי' נעשית כח"ב לעשי' הרי בחי' התחתונה דילי' גבוה מכל העשי' כולו ועד"ז מל' דאצי' עתיק דבריאה וכן מל' דא"ק עתיק לאצי' כו' והיינו מל' של עולם העליון נעשה מקור ושורש של החכמה שבעולם התחתון והיינו יפה שיחתן כו' מתורתן כו'. ועוד יובן זה דהנה ארז"ל דבר גדול מעשה מרכבה דבר קטן הויות דאביי ורבא. והיינו א"א וז"א. כי ז"א נק' קטן כי נער ישראל. וזהו ענין עוצה אור כשלמה שהתורה היא הממוצע בין אור א"ס ובין בי"ע והממוצע יש בו מב' הבחי' היינו בחי' א"ס ובחי' שורש הגבול והיינו סתים וגליא שבתורה א"א וז"א. חסד דלגאו שבבחי' א"ס וחסד דלבר בחי' חסד עולם כמ"ש בלג"ה בד"ה חסדי ה' כי לא תמנו. והנה האבות הן הן המרכבה שהיו כל ימיהן בבחי' רו"ש שמגיע בבחי' דבר גדול היינו א"א. ולכן הוא גבוה מתורתן של בנים שהם בחי' ז"כ. ועי"ד שכ' האריז"ל שע"י תומ"ל ממשיכים יחוד ז"כ אבל יחוד או"א א"א להמשיך אלא ע"י מס"נ היינו רצוא ושוב. ולכן קדמה קבלת עול מלכות שמים לעול מצות שזהו דבר גדול מעשה מרכבה שע"י המרכבה שרפים עומדים ממעל לו ממשיכים מבחי' כח"ב בביאור ונקדשתי בתוך בנ"י. וזהו ממעל לוא"ו ז"א. והיינו ענין והחיות נושאות בחי' אדם לבחי' כי לא אדם הוא בד"ה זכור ושמור בדבור אחד. והאבות היו כל ימיהן בבחי' מרכבה זו וביטול זה והדרבה הן מרכבתא עילאה דאצי' ומעלות תו"ב לאור א"ס ממש כמס"ש. גם כמ"ש במ"א בענין שהמגיד בישרו להב"י שיזכהו לבוא עק"ה הרי זה מעלה גדולה יותר אף מהעוסק בתומ"ל שעסק הב"י חמשים שנה כו' אף כי ובחרת בחיים שהן התומ"ל. אלא שזהו כמו חיי החיים ע"ד ודרך חיים שלמעלה מנר מצוה ותורה אור. וכמו המקור חיים לגבי מים חיים הנמשכים ממנו ע"י גידים דקים כו'. והנה האבות היו כל ימיהם בבחי' ביטול ומס"נ הנ"ל וזהו ענין הן הן המרכבה. לכך יפה שיחתן של עבדי בתי אבות מתורתן של בנים. וזהו אין קורין אבות אלא לשלשה. רק באבותיך חשק ה'. ולכן ארז"ל ברכות פ' וירא פנ"ה שאמר לו הקב"ה למשה רבינו שדימה א"ע לאברהם ובמקום גדולים אל תעמוד כו'. ונאמר על אברהם האדם הגדול בענקים שגבוה מבחי' אדם הראשון שהוא חכמה והיינו ע"ד הנ"ל בפי' דבר גדול כו'. והנה זהו בשרש דבר גדול ודבר קטן שהם א"א וז"א ועמ"ש בענין שופר גדול. ובפי' תלמוד גדול או מעשה גדול. אך בהתלבשותן למטה בבי"ע יובן זה יותר כי משנה בילי' שסם מט"ט הנק' נער ולכן נק' דבר קטן. וע' בלג"ה בסופו האריך איך משנה ותלמוד בו"ק דבריאה וילי' כו' והמרכבה היא בבריאה ששם מאיר בינה הנק' פום ממלל רברבן לכן דבר גדול מעשה מרכבה כו' וכש"כ האבות שהן מרכבתא עילאה כנ"ל. קיצור תהגה"ה. ענין כי טוב יום. לפי שדוד מל' דאצי' ע"כ עסק התורה שלו גבוה מעבודה דשלמה. ויש פי' כי טוב יום ע"ד יפה שעה א' של קורת רוח בעוה"ב מכל

חיי העוה"ז. כי יהי רקיע ויהי מבדיל. וכל קרבי כו'. ויש פי' שהוא ע"ד יפה שעה א' בתומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב. הבחי' התחתונה שבעליון היא שורש ומקור לעולם התחתון ועד"ז ה"ע יפה שיחתן של עבדי בתי אבות מתורתן של בניהם. גם ע"ד דבר גדול מעשה מרכבה דבר קטן הוויות דאביי ורבא. אורייתא סתים וגליא. והרי האבות הן הן המרכבה. רו"ש מס"כ ממשיך כה"ב ותומ"ל ו"ה. לכן בישרו המגיד להרב"י. מקור לגבי גיד הנמשך ממנו. אין קורין אבות אלא לשלשה. ובמקום גדולים אל תעמוד. משנה בילי' נער. המרכבה בבריאה. שרפים עומדים ממעל לו :

ד **ולשון** שיחתן זהו ע"ד ועלהו לא יבול. שהם כמו השער שבמקום עליון זהו קדושה קדוש יהי' גדל פרע. י"ג ת"ד. משא"כ בלוים והעבירו תער. וי"ג ת"ד גבוהים אפי' מהו"ג דא"א כש"כ מז"א. ועד"ז יפה שיחתן כו' מתורתן כו'. כי שורש האבות מהג"ת דעתיק. ועכשיו יש מבחי' זו ענין ממעמקים קראתיך כו' ושקל בשלם הרים. המלך הקדוש. קדושתי למעלה מקדושתכם. ועמ"ש בענין שבעה רועים ושמונה נסיכי אדם. הילוכיות של עולם העליון גבוה מן הפנימית של עולם התחתון זהו ג"כ ע"ד יפה שיחתן כו'. וזהו ענין עבדי בתי אבות ע"ד רהב"ד כעבד לפני המלך. א"כ עבדי היינו מט"ט שנק' עבדו זקן ביתו בחי' נער הייתי גם זקנתי כשעולה באצי' לכן יפה שיחתן של עבדי כו' מתורתן של בנים שהם בבריאה ויצי' כמ"ש במ"א בפי' על תורתך שלמדתנו :

ה **שלשה** בני נח נה"י שי"ה. גם אליעזר גימט' שי"ה והיינו מ"ש וירק את חניכיו וכו' שמונה עשר ושלש מאות כו' פ' לך י"ד וע' מזה שפ"ג דנדרים דל"ב. ובמ"ע סי' ל"ד פי' שיה גימט' ג"פ קו היינו המשכת ג' קוין נה"י הנמשכים במל' דהיינו בחי' אליעזר שה"ע ג' בחי' המרכבה שור אריה נשר וזהו ענין דמשק אליעזר דולה ומשקה כו'. ומבחי' שיד קו השמאל נאחזו הקליפות דוה ונמשך בג"ק הטמאות אבל משם קו הימין נמשך רק בק"נ שיש בו טוב ונוגה לו סביב. ויוכל להתברר בבחי' כמראה הקשת כו' כן כו'. נוגה לגבי ג"ק כמו כתר לגבי ע"ס וכמו אצי' לגבי בי"ע. וידוע כי רק בהשתלשלות הקליפות למטה נעשו רע יותר. משא"כ בשרשן שהרי אז"ל לש"ש נתכוין כו' ושקיה לכרעיה כו'. ועשה לו סימן ואמרה שתה. כי בקדושה מיהב יהבי. והיפך בקליפה הב הב. לכן עפר מדבר פסול לכסוי. ועמ"ש ע"פ ויאבק כו'. ומעלת ארץ נוק' שיש בה כח הצומח על ידי נעוץ תחלתן בסופן. בפי' הנה אנכי נצב על עין המים פי' באוה"ת הנה אנכי היינו עשרת הדברות שפתח באנכי. נצב ועומד בעובדא של זווג הנולד מעין המים שעל ידי זווג זה נולד יעקב וכתיב ויקם עדות ביעקב. ובעה"מ פי' כי עין המים היינו שנמשך בהמעיין מבחי' עין ה' אל יראיו למיחלים לחסדו. גם עין ע"ד יצרנהו כאישון עינו עין יעקב הוא נבואה. גם י"ל אנכי הוא הכתר נצב על עין המים שנמשך להאיר בחכמה שזהו ענין התורה. וזהו עצמו ענין אנכי הוי' אלקיך כו'. נזם זהב בקע משקלו פי' הבחיי ע"ש בקע לגלגלת בפ' פקודי ושיקבלו שני לוחות הברית שבהם עשרת הדברות ויש בכללם קע"ב תיבות כו'

כו' עכ"ל. ועמ"ש מזה ע"פ והי' עקב תשמעון. והנה יעקב שנולד מזווג זה הוא יו"ד עקב וגם אותיות יבקע ע"ש או יבקע כשחר אורך וע' בזהר אמור דק"ד ובסידור שער חג הסוכות מענין בקיעה ע וגם בקע לגלגלת שהוא מהלית השקל נאמר בו כל העובר על הפקודים ואמרו בירושלמי פ"ק דשקלים כל דעבר על ימא. ובים נאמר ג"כ ל' בקיעה נטה את ידך על הים ובקעהו. גם אחז"ל ברכות פ' בשלח פ' ע"ו שבזכותו נבקע הים. וזהו י' עקב דהיינו ג"כ יו"ד בקע שע"י נטה את ידך יוד"ך נבקע הים וע"כ נתנו בקע לגלגלת בקע לשון בקיעה שיבקע כשחר אורך וארוכתך מהרה תצמח. היינו בקיעת ההסתר. ועמ"ש מזה בלק"ת פ' לו. וזהו ענין קע"ב תיבות שיש בהם תר"ך אותיות בחי' כתר שמשם שורש כח הבקיעה דיעקב אמר יבקע כי יעקב ת"ת בריח התיכון העולה עד הכתר ומבריח מן הקצה אל הקצה היינו עד בחי' עקב ובוקע הפרסא המפסיק כו' והיינו ענין הקו וחוט ועמ"ש ע"פ וזכרתי את בריתי יעקוב כו' שנאמר יעקוב מלא בוא"ו שזהו בחי' הקו וחוט הבוקע את החשך. והיינו ע"י עקב תשמעון להזהר גם מעונות שאדם דש בעקביו עי"ז ממשיך להיות אז יבקע כו' וכ"ז מרומז בענין בקע משקלו. ובמא"ה בי"ת סעיף ל"ב בקע כל בקיעה מסטרא דיסוד הבוקע ועושה לו דרך לעבור (ול"ע דיעקב הוא ת"ת) ובקע גימט' ב"פ אלקים כו' וכל בקיעה הוא מסטרא דאלקים עכ"ל. והי"ל כ' ע' בפי' מאמר הזהר פ' בראשית דע"ו בריש הורמנותא דמלכא כו' בקע ולא בקע כו' ע"ש מה שמפרש ע"ז עכ"ל. ועמ"ש ע"פ ונבקע הר הזיתים כו':

ו **וזהו** והאיש משתאה. ע"ד במדבר אשר לא ישב אדם שם. בחי' רצון פשוט במס"כ שלמעלה מהשכל הנק' אדם. מדבר שממה במדבר הגדול. וזהו משתאה. שבחי' והאיש בא לבחי' לא עבר בה איש. וזהו ענין דור המדבר. והיינו ע"י שראה גילוי מבחי' שלמעלה מההשגה. עד"ז העמוד שבין געה"ת לגעה"ע. ר"ז לס דלשכת תלמוד בבלי. קטנות שני. נקודה תחת היסוד. שמות שמות. ועמ"ש בלק"ת פ' במדבר בענין מדבר. ומ"ש ע"פ ויקהל כל העם בד"ה זכור ושמור בדבור אחד. ובגמ' אשתומם כשעה חדא פ"ק דחולין דכ"א א' ובדפ"ד ע"א פרש"י אשתומם ל' תימה. וכן פרש"י בישעי' סי' כ"ע ע"ז. ובזהר ויגש דר"ו ע"ב ע"פ כי הנה המלכים שהם זו"נ נועדו היינו יחוד וחיבור אזי העולמות המה ראו כן תמהו והיינו כמש"כ שבחי' נפילת אפים זהו ע"ד והאיש משתאה וא"כ הוא ע"ד כן תמהו וזהו ע"י היחוד שבשים שלום. ועד"ז פי' ברכות ר"פ ויגש כי הנה המלכים נועדו זה יהודה ויוסף שהם מל' ויסוד. המה ראו כן תמהו ויתמהו האנשים איש אל רעהו בפ' מקץ מ"ג ל"ג. והיינו ג"כ לפי שראו דבר הפלא שלמעלה מהשגתם ע"ד והאיש משתאה כו' שהיה מכה בגביע כו' כדפרש"י שם. וכן לפי' המדרש דשייך לענין כי הנה המלכים נועדו כי י"ב שבטים הם בבריאה וכשהשיגו ורא יחוד עליון דאצי' תמהו כו' שזהו למעלה מהשגתם:

ז **וזהו** ענין נפ"א. ובבחיי פ' קרח ע"פ ויפול על פניו. כי נפ"א יש בו ג' כוונות. האחת למורא השכינה כענין שכתוב במשה ויסתר משה פניו כו' וכן בהיות

הקדש

הקדש והחיות רצוא ושוב כו' שאינן רשאין להתעכב באותה מרוצה ולהאין כו'. ואח"כ לפירושו כפ"א זהו ענין ושוב כו': הג' להראות אבירם הושיו וביטול הרגשותיו כו'. וזהו ג"כ כענין משאלה. כמראה הקשת כו' ואראה ואפול כו'. נוגה בקדושה בחי' גבוה מאד. וכן הבירור שמבחי' ק"נ עי"ז נעשי' המל' עט"ב. וכן ביוהכ"פ נופלים על פניהם. מהרים זקף גדול. שמו"ע באהש :

שלשה אבות הם שורש ג' עמודים תורה ועבודה וגמ"ח כי אברהם חסד ויעקב תורה ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל. ועבודה יצחק נעקד ע"ג המזבח. והנה קרבנות זהו בירור מ"ה וב"ן בהמה גימט' ב"ן וכללת בביטול שם מ"ה כמ"ש בלק"ת פ' פינחס בד"ה את קרבני לחמי דרוש הראשון בהביאור. ורבקה היא שורש בהמה שם ב"ן רבקה של שלש שלש בקר בת"א פ' תולדות בד"ה מים רבים לא יוכלו. וע"כ העלאת רבקה ליצחק זהו שורש בירור ב"ן בהמה בבחי' מ"ה זהו שורש עמוד העבודה כו'. וע"כ זה הי' כללות יחוד מ"ה וב"ן. מה שבכל מצוה זהו רק פרט. וקרבן גימט' ארך אפים המשכת א"א שלמעלה מהחכמה בחי' יו"ד כו' ע"ל סעיף ב'. והנה כדוגמא זו תרי"ג מצות ניתנו לישראל בא דוד והעמידן על י"א סוף מס' מכות וע"ש בענין יעקב במהרש"א מה שהקש' ע"ז והתירוצים דחוקים. וי"ל ע"ד אחת שאלתי וכו' ממך למדתי שאמרת ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה ואח"כ אמרת מצות רבות. והתירוץ ששאל כ"א ליראה וע"י היראה ממילא יבוא לשאר המצות כי בקדושה המדרגות כלולי' יחד ואין שם קצוץ ופרוד וכמ"ש בזה בלק"ת ס"פ מסעי. ועד"ז בא דוד והעמידן על י"א לומר כשיהיו אלו י"א המדות בידו אזי ממילא יהי' בנקל לבוא לקיום כל תרי"ג מצות. ועד"ז העמידן ישעי' על שש וכו'. ואלו הבחי' הם כלליים לגבי כל התרי"ג מצות. וזהו דוגמת ענין פ' אליעזר עבד אברהם שזהו כללות היחוד דמ"ה וב"ן לכן זהו למעלה מכל התורה שניתנה ברמיזה כמ"כ ענין י"א מדות הללו הם ענינים כוללים וכו':

פרשה תולדות

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק, פ"ז דב"מ דפ"ז א' נהפך קלסתר פניו של יצחק ונדמה לאברהם, מיד פתחו כולם ואמרו אברהם הוליד את יצחק. י"ל שהוא בחי' שמאלא אתכליל בימינא. וכענין דם נעכר ונעשה חלב. ובעמה"מ דקל"ג ג' שע"ז פי"ו פי' כי הדעת דז"א נוטל תרין עטרין מאו"א שהן ה"ח וה"ג שמקבל מיסוד אימא ולכן דעת אותיות עדות. שניכר בפניו שהוא בן או"א מאחר שיש בו ה"ח וה"ג שהן מאו"א לובן ואודם כו' ע"ש. וזהו ענין אברהם הוליד את יצחק. שזיו איקונין של יצחק דומה לאברהם מטעם הנ"ל והוא מהמבואר באדר"ז דרל"א א'. ועמ"ש מענין עדות בד"ה אלה פקודי המשכן גבי משכן העדות. ועמ"ש בד"ה וכל בניך. ועפ"ז י"ל ג"כ מ"ש ברבות כי תשא ס"פ מ"ו אמרו הנביאים להקב"ה אתה אומר שאין בניך ובפניהם הם נכרים שנאמר כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה'. פי' ובפניהם הם ניכרים כי שרשם מז"א שמאירים בפניו

ההרין

התרין עטרין דירית מאו"א ובאדם למטה ה"ע אהבה רבה שיש באדם וכן יראה כו'. גם כמ"ש בד"ה ראה אנכי נותן לפניכם. לפניכם בבחי' פנימיות יש בב"א שם הוי'. אשר בחי' י"ה זהו שהדוגמא שהוא בן או"א כו' וזהו ובפניהם הם ניכרים כו' ועמ"ש בד"ה ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. ברבות ר"פ תולדות דס"ע ב' יצחק נק' אברהם שנאמר בן אברהם אברהם. הוא ג"כ בסוד התכללות חו"ג ע"י העקידה. ר"פ ואלה שמות קי"ו ב' אתה מוצא באברהם שייסר את יצחק בנו ולמדו תורה כו' ואלה תולדות יצחק בן אברהם שהי' דומה לאברהם בכל דבר כו' הוי ואוהבו שחרו מוסר. ר"פ משפטים קמ"ה ג' ואלה תולדות יצחק מוסיף על הראשונים היינו עשו שדומה לישמעאל אבן תולדת הסר להוציא יעקב שאינו דומה לישמעאל. ומזה יובן פרש"י על ואלה תולדות יעקב ועשו האמורים בפרשה. הנה יצחק הוא יראה כמ"ש ופחד יצחק הי' לי. ונודע שיש ב' בחי' יראה שע"ז נאמר אם אין חכמה אין יראה אם אין יראה אין חכמה. וב' יראה אלו זהו ב"פ יצחק הנז' בפסוק. הא' ואלה תולדות יצחק יר"ת. הב' אברהם הוליד את יצחק היינו יראה עילאה. ולכן יאמרו ליצחק כי אתה אבינו כי יראה עילאה נמשכה מבחי' אבא. ובינתיים ב"פ אברהם היינו אהבה זוטא דז"א ואהבה רבה דבינה. ועמ"ש בסידור בד"ה אחרי ה' ענין ב"פ שמאל וב"פ ימין. במדרש תנחומא ע"פ אלה תולדות יצחק הביא מענין שלמים ע"ש. והיינו כי שלום התכללות חו"ג כך הוא ענין אברהם הוליד את יצחק. עו"ש אברהם הוליד את יצחק זש"ה כל כלי יוצר עליך לא יצלח כו' בישעי' סי' נ"ד. לכאורה אינו מובן מה ענין זל"ז. אך י"ל עפמ"ש בזה"ג אמור ק"ג א'. ויצחק אמר כל כלי יוצר עליך לא יצלח. ונת' בסידור שער הסוכות ושם ברבות ובתנחומא הביא ע"פ ואלה תולדות יצחק מפסוק גיל יגיל כו' היינו כי יצחק לשון צחוק ושמחה וזהו ויולד חכם ישמח בו. בסידור שם דיצחק הוא חסד שבגבורה. והיינו אברהם הוליד את יצחק. וכיון שכן יומשך שכל כלי יוצר עליך לא יצלח מאחר שנמתקו הגבורות בשרשן:

עוי"ל עפמ"ש בד"ה וידעת היום שבענין התכללות אהבה ויראה יש ב' אופנים. הא' שהאהבה בגילוי והיראה בהעלם ובפנימיות. והב' להיפך ע"כ הפ"ל כנגד זה נז' כאן ב' פעמים יצחק וב"פ אברהם כו'. עוי"ל בענין היתור בן אברהם ואח"כ אברהם הוליד דלכאורה היינו הך. ופי' בכלי יקר כי בן שייך אף בתלמיד אע"פ שלא ילדו ממש. ואברהם נק' אב המון גוים אע"פ שלא ילדם. אבל מוליד היינו שהולידו ממש. וכדבריו משמע ברבות כי תחלת ס"פ מ"ו שהמגדל נקרא אב ולא המוליד כו' ע"ש. ובאמת יש מעלה בזה ומעלה בזה. כי באמת יש מעלה בזווג גופני. שהוא המוליד. מבההשפעה שנמשך ע"י הדבור. שבהדבור מלובש רק הארת השכל ובהטפה מלובש עצמיות ח"ע כמ"ש בביאור מאמר הזהר פ' בראשית דכ"ז ע"ב גבי אעשה לו עזר בענין משנה אתתא דההוא נער כו' שזהו ההפרש בין מלאכים ונשמות וכ"כ עוד בביאור המאמר פ' בלק דק"ל ברכו ה' מלאכיו כו' ובביאור ע"פ ששים המה כו'. אחת היא יונתי כו'. ומ"מ יש ג"כ מעלה גדולה בבחי' ההשפעה שע"י הדבור שהרי ארז"ל במשנה ס"פ אלו מציאות שרבו קודם לאביו

וע'

ועי' בחוי"ע בהקדמתו למס' אבות ועמ"ש ע"פ לריח שמניך. וע"כ אמר ביצחק שהי' בו ב' הבחי' מאברהם שהוא בן אברהם כענין שהרב קרוי אב וגם שאברהם הולידו ממש ונמשך בו מעצמיות ומהות בחי' אברהם כו'. והצרך לכ"ז למה שאח"כ הוליד את עשו שאין זה לגרעון בחי' יצחק ח"ו ולא מצד בחי' רבקה ח"ו כי אם שדרך ההשתלשלות מבחי' גבורה נמשך יניקת החיצונים. והרי הוליד את יעקב שהוא בחיר שבאבות:

ויהי יצחק בן ארבעים שנה כו'. הנה ברבות כאן דרש סיפי' לקרא רבקה בת בתואל הארמי כו' אחות לבן הארמי. שרבקה היתה כשושנה בין החוחים. וכ"כ עוד בפ' אחרי ר"פ כ"ג ובשה"ש ע"פ כשושנה בין החוחים. והנה לאחר הפסוק כשושנה בין החוחים כו' כתיב כתפוח בעצי היער כן דודי. והתפוח הוא ז"א שכלול מג' גוונים חג"ת ויש בו טעם שהטעמים נמשכים לו מחו"ב ויש בו ריח הנמשך בו מכתר כמ"ש בפרדס בערך תפוחים. וכדי שיהי' יצחק בבחי' כתפוח מאחר שרבקה היא כשושנה הי' צריך להיות בן ארבעים שנה שהוא ההתכללות מכל ד' רוחות העולם שכ"א כלול מיו"ד. גם כי ג' בחי' חב"ד והדעת נחלק לחו"ג. גם להעיר מבן ארבעים לבינה ומענין לא קאים איניש אדעתי' דרבי' עד ארבעין שנין וכדפרש"י ס"פ כי תבוא. ולענין הוראה איתא ספ"ק דעכומ"ז די"ט ע"ב ועד כמה לא הגיע להוראה עד ארבעין שנין והיינו משנולד וכמ"ש בי"ד סי' רמ"ב. והוראה היא תורה הוא בחי' שם מ"ה המברר בירורים כו'. הרי בחי' זו מתגלה בהיותו בן ארבעים. וכמ"כ רבקה שם ב"ן ויצחק שם מ"ה המברר כו'. להעיר עוד מענין ארבעים חלות דקרבן תודה ומענין ארבעים יום מר"ח אלול עד יוהכ"פ ומענין ששהה משה בהר סיני בקבלת התורה ארבעים יום. ועי' בלק"ת פ' כי תצא דרוש השני מענין מ"ם דצלם בחי' כחב"ד. גם מת"ש בהושע סי' י"ד אהי' כטל לישראל יפרח כשושנה. ולפי שרבקה הי' בחי' כשושנה הי' יצחק צ"ל בבחי' אהי' כטל והיינו בן ארבעים. ע"ל שנה ויום אחד כו'. בלק"ת ר"פ זו כ' ג"כ כי יצחק ורבקה היו בחי' ישסו"ת ששניהם בבינה ע"כ הי' בן ארבעים כי בן ארבעים לבינה. וא"כ בלידתו בן ששים יש להעיר מענין מ' וסמ"ך ששניהם בבינה כנז' בזח"ב ר"פ תרומה דקכ"ז סע"א וע"ב. ובע"ח שער הזווגים דבחי' מ"ם סתומה זהו ענין ישסו"ת ובחי' סמ"ך זהו ענין אימא עילאה היינו ששה ראשונות כחב"ד חו"ג דבינה. ולהיות ההולדה נמשך דוקא מכח היותר עליון. כי להוליד נשמות חדשות נמשך דוקא מיחוד או"א עילאין כמבואר ביחוד דק"ש ע"כ הוליד כשהי' בן סמ"ך:

ויעתר יצחק. ע' סוכה י"ד א' ויבמות ס"ד מה עתר זה מהפך כו' דעתו כו' למדת רחמנות. ובפרדס בע"כ ערך ויעתר הוא הסתלקות התפלה עד הכתר. ולכן י"ל שמהפך דעתו כו' כי מה שהדעת נחלק לשני מוחין חו"ג זה נמשך ע"י גילוי הכתר כמ"ש בזה"ג ואתחנן דרס"ב א' וממשיכותא דמוחא עילאה שהיא דע"ק כו' ונתבאר בסידור שער התפילין. וכיון שמשם מקור חו"ג ממילא יכול להפך הגבורות לחסדים. ועד"ז נאמר במשה למתי אעתיר לך פ' וארא ה' ג' וכן נזכר שם כמה

פנמים לשון העתירו והנראה כי כשצריך להפך הדבר מהיפך להיפך כמו בענין פרעה שהיה עליו תכלית הרוגז להכותו וכשבקש להפוך הרצון אליו נק' זה העתירו וגם כאן שרבקה עיקר מעדון לא הי' לה ע"כ צריך להמשיך ענין חדש. ולזה צריך לבוא ההמשכה ממקורא דכולא. ורש"י בפ' וארא ח' ה' פי' שכל לשון עתר הרבות פלל הוא כו' וכן לשון העתרתם עלי דבריכם יחזקאל ל"ה הרביתם. וכן פי' הרד"ק במכלול סוף ערך עתר שהוא ענין ריבוי התפלה. ואפ"ל כי הנה גם מבחי' כתר דז"א יוכל להיות נמשך פעולת התפלה וכמ"ש בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה בענין תפארת דאימא שנעשה כתר לז"א אשר הכתר והרצון מהפך הכעס והמדה מחובה לזכות כו' כענין מ"ש כי יצר כו' רק רע כו' ואחר שנאמר וירח כו' נתהפך כעס זה עצמו מחובה לזכות והוא מ"ש כי יצר כו' מנעוריו. אך כדי להמשיך המשכה חדשה ממש צ"ל מא"ס ממש והיינו ע"י הכתר עליון הממוצע בין א"ס לנאצלים. וזהו ענין ויעתר שמהפך מהיפך להיפך. והוא ההמשכה מבחי' רעוא דכל רעוין כו' וכן גבי מנוח שופטים י"ג ח' כתי' ויעתר מנוח לפי שביקש דבר גדול מאד שיבא אליו עוד איש האלקים כו'. והנה גבי מנשה כתיב בדה"י ב' סי' ל"ג י"ג ויתפלל אליו ויעתר לו. ובסנהדרין דק"ג א' איתא ויחתר לו כמין מחתרת כו' מפני מדה"ד. וע"ש שהקשו שלא נמצא במקרא כ"א ויעתר. אכן ברבות אמור פ"ל ד"ר ע"ב איתא מהו ויעתר לו אר"א ברבי שמעון בערביא קורין לחתירתא עתירתא ופי' במ"כ החתירתא מחתרת שהקב"ה עשה לו מחתרת תחת כסא כבודו לקבל תפלתו. וע' ברבות נשא ר"פ י"ד מענין ויעתר לו לי מנשה כו'. ובפ' ואתחנן דרפ"ע ד' איתא כדברי המ"כ הנ"ל. וכן איתא עוד ברות רבה בפסוק ויאמר לה בועז כו' גשי הלום כו' וטבלת פתך בחומץ. חתר לו חתירה מתחת כסא כבודו ממקום שאין מלאך יכול לשלוט כו'. נמצא שרש המשכה זו נמשך ממקום גבוה מאד. כי כסא כבודו הוא מכוון נגד היכל קדה"ק שבו נכנס כה"ג ביוהכ"פ ועז"נ ג"כ וכל אדם לא יהי' באהל מועד בבואו כו' היינו אפי' מלאכים כדפי' בירושלמי דיומא פרק הוציאו לו הובא במ"כ פ' אחרי ס"פ כ"א. נמצא היכל קדה"ק הוא שאין מלאך יכול כו'. ויובן עם מ"ש בד"ה שבת שבתון בפי' קדש הקדשים שהמשכה זו באה מבחי' שלמעלה מסוכ"ע. והוא למעלה מבחי' אדם העליון שעל הכסא בחי' כי לא אדם הוא. ולכן נמשך מזה שבחי' וכל אדם היינו מלאכים שעכ"פ שרשם רק מבחי' אדם לא יהי' באהל מועד כו' בעת שנמשך הגילוי מבחי' כי לא אדם הוא לבחי' כמראה אדם כו'. והנה במ"א נתבאר שהחתירה הוא על עונות שאין נמשך עליהם תשובה כ"א מבחי' אנת הוא חד ולא בחושבן כו' בחי' ולתבונתו אין מספר כי הנה בתורה כתי' ואתא מרבבות קדש הרבבות בא"א ואלפים בחו"ב אאלפך חכמה כו' תורה קדמה אלפים שנה כו' מאות בז"א ועשירות במל'. או לפע"ד י"ל אלפים בא"א עילאין שבניהם בחי' יו"ד של שם הוי' חכמה. מאות בישסו"ת שניהם בחי' ה' של שם בינה. עשירות בז"א. יחידות במל'. והם ה' בחי' נרנח"י אשר כל א' מקבל רק מבחי' העשירית שבהעליון בחי' מל' שבו. והנה בבחי' יחידה מלובש ניצוץ אלקי כמ"ש בע"ח במ"א. וכמ"כ למעלה בבחי' א"א מלובש בחי' התחתונה שבמאציל

הנק'

הנק' ע"י ובחי' זו נק' חד ולא בחושבן שאינו בגדר מספר כלל. וכמ"כ יש עונות הפוגמים בנפש ויש כרות כו' והם ג"כ בבחי' חשבון. ויש עונות המורים שעליהם נאמר כי אין חשבון כו' בשאול. ולכן הסליחה ע"ז א"א שתהי' נמשך גם מבחי' רבבות קדש כ"א מבחי' חד ולא בחושבן כנ"ל וזהו הנמשך בעשי"ת ע"י החתירה מתחת כסה"כ. והענין י"ל עפמ"ש ביחזקאל סי' י"ב ה' חתר לך בקיר כו' בקיר יחתרו להוציא בו. וה"ע לדקיהו שילא דרך מחתרת כי ירא לצאת בפרהסיא מפני הכשדים. והוא ענין בורח שברח מן העיר ע"ש בפרש"י. וכך י"ל בענין התשובה שנק' ג"כ בורח וכמ"ש בתניא פרק ל"א שזהו ענין יצי"מ שנאמר בה כי ברח העם כו' מפני שהרע שבנפשות ישראל עדיין הי' בתקפו כו' רק מגמתם ותפלם היתה לצאת נפשם האלקית מהסט"א היא טומאת מצרים כו' ע"ש וע"כ נאמר חתר לך בקיר כענין קירות לבו ברע"מ ר"פ שופטים. וגם כמו שהמחתרת ע"י ששובר את הכותל כך הוא ענין התשובה לשבור לבו לב נשבר ונדכה זבחי אלקים רוח נשברה ועמ"ש בד"ה ואני הראה בשוגגי שזהו ההפרש בין משגיח מן החלונות שהוא בחי' לדיק ובין מליץ מן החרכים שעושה סדק בכותל והוא תשובה כו'. והנה פי' בורח שמסתיר א"ע בבחי' הצנע לכת ועי"ז נסתר מהמקטרגים. ולכן לוחות האחרונות שהיו ישראל בעלי תשובה ניתנו בחשאי כו'. בחי' פנימיות הלב שלמעלה מעלמא דאתגליא כו'. ועד"ז יש למעלה שזו"ן עולים בהיכל או"א להתייחד שם מפני יראת יניקת החיצונים. והנה ע"י בריחה הנ"ל בבחי' תשובה ממשיך בחי' ברח דודי כו' על הרי בשמים כי התשובה נק' בשמים בחי' ריח בוגדיו והרי בשמים הם ג"ר דאצי' כמש"ל. ועוי"ל לענין חתר לו חתירה עדמ"ש ביונה סי' א' י"ג ויחתרו האנשים להשיב אל היבשה. ופרש"י יגעו ועסקו כחותר במחתרת. והרד"ק במכלול פי' ויחתרו במחשבותם חקרו וחפשו עילות ותחבולות שיוכלו להוציא הספינה אל היבשה כו' וזהו ג"כ מ"ש רש"י יגעו ועסקו כו'. וכך יובן למעלה עדמ"ש מאד עמקו מחשבותיך בחי' עומק המחשבה. כי מחשבה היא חכמה. אך עומק המחשבה י"ל חכמה סתימאה. וזה ענין התשובה שנאמר בה ממעמקים קראתיך. והיינו ג"כ ע"י ממעמקים עומקא דלבא בחי' ויחתרו כו' חקרו וחפשו כו' וכמ"ש וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ה'. וכמשכ"ת בתניא פמ"ב שכך צריך לחפור ביגיעה עצומה לגלות אוצר של יראת שמים כו' ע"ש. ועמ"ש ע"פ באר חפרוה שרים. וי"ל עוד שרש חתירה זו המשכה מבחי' כתיב לא ידעו איש כו' כמש"ל על פ' וישב אותם אברם. והנה כל זה בענין מנשה שחתר לו חתירה. ובענין יצחק כי הנה בני לאו בזכותא הנמשך על ידי החכמה תליא אלא במזלא כתר תליא. וי"ל עוד בענין כי עקרה היא עפמ"ש בד"ה ה' לי בעוזרי מה שכנס"י נק' עקרה שפולטת הטפה כו' ואינו נמשך רק בבחי' מקיף כו' והגורם לזה הוא הגוף וכה"ב וזהו שרבקה הי' עקרה כי רבקה רבקה של שלש שלש בקר בירור שס"ב ב"ן כה"ב וכשלא נתברר בכנ"י כה"ב לכן גורם שכנ"י שם ב"ן נק' עקרה שאין נכנס לתוכה בשלימות הביטול דמ"ה. והנה ביום השמע"צ שאז הוא סקליטה שנקלט הטפה כו' ע"י הגילוי מלמעלה מבחי' ביום שבה התגלות עתיק ועי"ז

נעשה

כנעשה מל׳ הבינתא תתאה הנק׳ עקרה כמו שבינתא עילאה אם הבנים שמחה. וכענין ק״ש לידה ע״י רוח קדיש. וכך זהו ענין ויעתר יצחק לנכח אשתו כי עקרה היא שיוקלע בה הטפה דמ״ה ביטול אמיתי ולא יהי׳ מניעה מצד הנה״ב. ולקליטה זו צ״ל המשכה מבחי׳ כתר וזהו ענין ויעתר כו׳. ובמדרש ששפך תפלות בעושר. ענין עשיר הוא עמודא דאמצעיתא ברע״מ ר״פ תשא בריח התיכון המבריח מן הקצה כו׳ והוא ג״כ ענין העתירה. לברוח בתוך הקרשים כענין ברח דודי כו׳. וזהו ותהר רבקה והיתה בשמות רבה שאהרן נק׳ כן ע״ש ההריון ואהרן פרשו מבחי׳ ורב חסד שמשם נמשך להיות קליטה והריון. וע׳ עוד מענין יעתר כו׳ ויראהו בזח״א פ׳ מקץ דקצ״ה ע״א. ענין העתירתא עתירתא שההי״ת מתהפך על עיי״ן יש להעיר ממ״ש במ״א בענין אהד בחלופי אחון ועד שההי״ת מתחלף על עיי״ן. בגמ׳ פ״ג דמנחות דכ״ט ע״ב שכל בע״ת נכנס ע״י פתח קטן דה״א ע״ש ועמ״ש מענין פתח זה ע״פ מזמור לתודה הריעו כו׳. ועכצ״ל שהעתירה הוא בחי׳ עליונה יותר וכנ״ל:

שני גוים בבטנך. עמ״ש מזה ע״פ ראשית גוים עמלק. ומ״ש ע״פ ישמחו וירננו לאומים במד״ר זה מתגאה בעולמו וזה מתגאה במלכותו. י״ל יעקב מאלי׳. ועשו אלי׳ דקליפה. ולאם מלאם יאמץ. רפ״ג דפסחים מ״ב ב׳. עמ״ש מזה ע״פ ציון במשפט תפדה ומ״ש בביאור ע״פ ואתה תלוה פ״א בהג״ה בענין שכר מצוה בהאי עלמא ליכא. ענין גאות דעשו ועמלק ע״ד אם תגביהי כנשר בד״ה ויאבק איש עמו. וע׳ מד״ר ע״פ שממית בידים תתפש. וע׳ בת״א ד״ה לבסוסי בפוריא דרוש הראשון פי׳ כי יד על כס. יד רמה. וזהו זה מתגאה בעולמו בחי׳ ויוצאים ביד רמה כו׳. עוי״ל פי׳ מתגאה בעולמו עדמ״ש בקהלת סי׳ י״ב ה׳ כי הולך האדם אל בית עולמו ואחז״ל שם במד״ר אל בית עולם אין כתיב כאן אלא אל בית עולמו. אר״ל למלך שנכנס במדינה ועמו דוכסין כו׳ עד כאו״א יש לו עולם בפ״ע. וזהו מתגאה בעולמו דוקא וזהו השוה״ב. כי עוה״ז ועוה״ב פרשה מב׳ שמות הוי׳ כמ״ש בזח״א וילא קנ״ח ב׳. וע׳ מענין ב׳ שמות הוי׳ אלו בת״א פ׳ בשלח בד״ה וירא ישראל את היד. ושד״ה ועשית ציץ. וזהו זה מתגאה בעולמו שמקבל משם הוי׳ דלעילא סוכ״ע. וגם עולמו ל׳ עולמית ונצחיות שזהו הנמשך מעת״ק ע׳ מד״ר ר״פ קדושים ע״פ ואתה מרום לעולם ה׳ שמבחי׳ מרום שהוא כתר נמשך לעולם ההשפעה בלי הפסק. וע׳ זהר חיי קל״ג א׳ בענין יעקב משמש במרום. זה״ג בלק קצ״א סע״א נז׳ ענין ולאם מלאם יאמץ. ושם פי׳ ענין יקבוהו לאם ל׳ אומה. א״כ עד״ז י״ל ענין ולאם מלאם יאמץ. כי אומה תתאה מל׳ מטרוניתא מקור הנשמות ושרשן מאומא עילאה. ויש לעומת זה אומה של הרשעים כמו עמלק נולד מן ותמנע היתה פלגש וכמ״ש בירמי׳ סי׳ נ״ן י״ב בושה אמכם מאד כו׳ ע׳ מזה פ״ע דברכות דנ״ה א׳ ב׳. במא״א ג׳ סעי׳ ז׳ גוי גימט׳ הוס והיא תואר לנוק׳. בקדושה גוי קדוש. ובקליפה גוי כבל גוי חוטא. וע׳ בת״א ר״פ בראשית בד״ה השמים כסאי בפי׳ וצדקה תרומם גוי שם פי׳ ענין ג׳ אותיות גימ״ל וא״ו יו״ד כו׳. ויש להעיר ממ״ש לקחת לו גוי מקרב גוי כו׳. וממ״ש במד״ר פ׳ לך פל״ט ע״פ ואעשך לגוי גדול. אותה אומה שכתוב כי מי גוי גדול אשר מעניד נמך וגו׳ לעיל פ׳ לך

ע״פ

ע"פ זה דואעשך לגוי גדול. וע"ד וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול:

ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו הוי'. ברכות פ' בא פע"ו דקל"ב ע"ד בא אברהם והתחיל להאיר שנאמר מי העיר ממזרח כו'. בא יצחק אף הוא האיר שנאמר אור זרוע לצדיק. בא יעקב והוסיף אור שנאמר והי' אור ישראל לאש כו' וכ' המ"כ ה"ג אור זרוע לצדיק וכתיב ויזרע יצחק במקום ההוא. הרי פי' ויזרע יצחק מהו הזריעה ה"ע אור זרוע לצדיק כו'. ובתד"א ח"ב פ"א יצחק לא נשתבח אלא בצדקה מנין שנאמר ויזרע יצחק בארץ ההוא ואין זריעה אלא צדקה שנאמר זרעו לכם לצדקה בהושע ס"י. בביאור מאמר הזהר ר"פ חיי פי' אדמ"ו נ"ע דהע"ס שבכתר נק' מאה שסס כ"א כלול מיו"ד ועמ"ש ע"פ קוממיות מאה אמה. י"ל עפמ"ש בשל"ה קס"ע ב' ומ"ש בביאור ע"פ עיני כל. ומ"ש ע"פ לך ה' הגדולה כו'. וי"ל שזהו פי' תחת כו' מרוב כל. כי בחי' כל בשמים ובארץ ובחי' לך ה' הגדולה גבוה יותר גילוי מדות דא"א בז"א ע"ד שיורד ע"פ מדותיו כו'. י"ל מאה שערים ע"ד נודע בשערים בעלה יחוד הו"ב נש"ב. וכמ"כ יחוד זו"נ ג"כ כי כל בשמים ובארץ שנש"ב נמשכים ביסוד ומשם נמשכים במל' הנק' כלה וזהו ענין לך ה' הגדולה כו' הם נש"ב. ואח"כ כי כל כו' מה שנמשך גילוי זה בנוק' ועמ"ש ע"פ נשמת כל חי תברך כו'. ועמ"ש ע"פ וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק. יצחק גימט' ארבה שהריבוי נמשך ע"י גבורה ועד"ז ויזרע יצחק דוקא בחי' וארבה את זרעו כו' כי שמאלו תחת לראשי הוא המעורר תיאובתא דדכורא לגבי נוק'. וזרעתי את בית ישראל ירמי' ל"א כ"ז. וזרעתיה לי בארץ הושע ב' כ"ה. עשב מזריע זרע בראשית א' י"א. וזורע צדקה שכר אמת משלי י"א י"ח. ונתן זרע לזורע ישעי' נ"ה י'. בארץ לא זרועה ירמי' ב' ב'. כי הם זרע ברך ה' ישעי' ס"א ט'. והיינו ויזרע יצחק כו' ויברכהו ה' כי זרע ברוכי ה' המה ס"ה כ"ג. ויקהל רי"ז ב' שמיני מ"א ב' ואתחנן ר"ם סע"ב ע"ש בהרמ"ז פי' שממשיכים ברכה בשם הוי'. מאה שערים י"ל מ"ט ימים דספה"ע וכתיב וספרתם כו' תמימות כו' המשים יום נש"ב. ומ"ט שנים ויובל עוד נש"ב ס"ה מאה שערים. כי המשים יום דספה"ע רק מבחי' דיובלא א"כ הם בזו"נ. ודיובל הם בבינה. וכ"כ בפרדס שער השערים פ"ד. ולכן לע"ל בשופר גדול יובל ממש לא יהי' עוד שעבוד כו'. הנה בד"ה בשלח פרעה פי' ענין הזריעה דכתיב קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. וזהו ענין הזריעה של בחי' תבואתה הנ"ל. ועד"ז פי' ויזרע יצחק כו' והצמיחה הוא להיות ברוך הוי' מן העולם ועד העולם כו' וזהו ענין אור זרוע לצדיק כו'. גם זהו ענין זורע צדקות מצמיח ישועות פי' גילוי ש"ע נהורין וע"ד וישע ה'. גם זהו וזורע צדקה שכר אמת פי' שיהי' גילוי אחת הוי' לעולם. והנה ענין זרע ברך הוי' פי' בלק"ת בד"ה ואתחנן שהוא לשון המשכה כמו המבריך והמרכיב כו' בכדי להיות ברוך הוי' מן העולם ועד העולם מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא. וע' בזה בזהר ויצא קנ"ח וגת' בד"ה בשלח פרעה שהוא המשכה משם הוי' דלעילא בחי' ע"ק המאיר בעלמא דאתכסיא בינה לשם הוי' דלתתא ז"א המאיר בעלמא דאתגליא. וע"ז תקנו מאה ברכות כי בא"ת הוא בחי' מאה כנ"ל. וזהו וימצא מאה שערים וע"ש בהביאור בענין ברוך ה' שיש בזה ב'

פירושים

פירושים הא' שממשיכים ע"י אתעדל"ת בירור רפ"ח ועי"ז ממשיכים מ"ד מלמעלה מהפרסא שבין כתר לחכמה. הב' כענין ברכת המצות עובר לעשייתן מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם כו'. ועמ"ש בד"ה כה תברכו בענין יברכך כו' ואני אברכם ברכה בראש שיהי' הצמיחה ואתעדל"ת בריבוי כו' ברכה בסוף כו'. ואפ"ל עד"ז גם כאן בענין ויברכהו ה' וימצא מאה שערים שיש בהברכה ב' בחי' הנ"ל. וכן בפי' ברוך כו' מן העולם יש ג"כ פי' מהעוה"ז עד העוה"ב והוא מלמטלמ"ע. לפ"ז אפ"ל מאה שערים תמשיך מלמטלמ"ע העלאת המדות ע"ד נש"ב דספה"ע וחמשים מלמעלמ"ע כענין מ"ת ביום החמשים כו' וזהו ענין לך הוי' כו' ואח"כ כי כל כו'. וענין כל רואיהם יכירום יובן עפמ"ש בד"ה וכל בניך ספ"א גבי בינה בן י"ה ומש"ש ב' האדר"ז וע' בד"ה אלה פקודי בפי' עדות לישראל. והנה מ"ש בתד"א דפי' ויזרע יצחק היינו צדקה י"ל דקאי ג"כ על כל המצות כמ"ש וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות כו' וכן ארז"ל בשוחר טוב אין לך צדקה שמצלת ממיתה אלא תורה. ונק' אור זרוע לצדיק דת"י דקאי על אור שנברא ביום ראשון דמעמר לצדיקיא. ואיך נלפן היינו ע"י זריעה והיינו כמ"ש וידבר כו' לאמר ר"ת אור מים רקיע וזה נק' זריעה וכמ"ש מזה ע"פ כי עמך מקור חיים פ"ו באריכות. והצמיחה מזה זהו ענין גילוי מה רב טובך כו'. וזהו ג"כ מצמיח ישועות ש"ע נהורין בחי' שבעתים כאור שבעת הימים עולה שמ"ג. וזהו בשגם הוא בשר. ועם כ"ז אותיות התורה הוא ש"ע או עם ל"ב נ"ח הוא שע"ה נהורין כו'. והנה עכשיו ג"כ שייך זריעה זו עדמ"ש תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע כו' ופי' תדשא הוא אש דת. והוא בבחי" זריעה כמ"ש בלק"ת ר"פ בהר בד"ה כי תבואו אל הארץ שם פ"ב. והוא כמשל גרעין הזרוע כו' והצמיחה מזה הוא גילוי זיו השכינה בצ"ע. וזהו שם שנים תזרע שדך הם שיתא סדרי משנה כו'. ועמ"ש מענין צמיחה זו בד"ה להבין ענין פרה אדומה בפי' ויטע ה' אלקים גן כו' כמו אין לך עשב שאין לו מזל כו' כך מקור התומ"ל הן הן בחי' מזל לעלי הגן כו' הנק' עלי הוי' כו'. ועוד שייך בחי' זריעה ע"ד קדש ישראל לה' ראשית תבואתה והיינו לזרוע בנה"ב המשכת שכל ומדות של נה"א. כי נה"ב יש בה כח הצומח ע"י שרשה מבחי' האופנים ברעש גדול כו' מעולם התהו. וזהו אור זרוע ע"ד ואהבת ב"פ אור כו'. ועמ"ש מזה בד"ה האזינו השמים דרוש השלישי:

ויגדלו הנערים כו' איש שדה כו' ויבא עשו כו'. במ"ר פס"ג שעבר עשו שתי עבירות שבא על נערה המאורסה שנאמר (דברים כ"ב) כי בשדה מצאה כו'. לכאורה תמוה. דהא אמרינן פ"ז דסנהדרין דנ"ז סע"ב לנערה המאורסה דלדידהו לית להו כו' וא"כ בימי עשו לא משכחת כלל נערה המאורסה. שוב ראיתי שהתוס' שם הקשו כן משם על הש"ס פ"ק דב"ב די"ו דאומר כמ"ש המדרש כאן. אך תירוצם דחוק דמשום מכוער הדבר לא שייך כ"כ מ"ש המדרש ומגלה עריות כו' ולא דמו ג"כ לשופך דמים דעי"ז נלמוו בני נח. וע' מזה ג"כ בתוס' ספ"ק דב"ב די"ו סע"ב. אך

הענין יובן ע"פ מ"ש ואם בשדה ימצא כו' ומת האיש לבדו כו' כי בשדה מצאה. ואיתא בזה"א פ' חיי שרה דקב"ה ע"פ מלך לשדה נעבד. בגין דאית שדה ואית שדה כו' עד כדין כתיב כי בשדה מצאה כו'*. ולהבין זה צריך להקדים מארז"ל בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא כו'. הנה ידוע ענין ק"ך צירופי אלקים שבמל' ע"ב צירופים הראשונים הם בקדושה. ומ"ח צירופים האחרונים נק' אדמת בני חם שמהם יניקת החיצונים דאלקים אחרים עובדי כוכבים כו' וכמ"ש בסידור האריז"ל בתיקון חצות גבי אלקים באו גוים בנחלתך כו' וזהו ענין האומרים ערו ערו עד היסוד בה. וביאור הענין דהנה מדת המל' הוא כמ"ש מלך במשפט יעמיד ארץ ועזה"א ר"פ מקץ. וידוע דמשפט איהו רחמי ולכאורה הרי המשפט הוא דין לענוש את הרשעים ואיך נק' רחמים. אך מבואר במ"א דיש בהכאת הרשע מלקות בחי' חסד וגבורה שההכאה עצמה שמיסרין גופו זהו דין אבל מה שע"י ההכאה יהי' אח"כ נקי מחטאו כמארז"ל כיון שלקה הרי הוא כאחיך נמצא נתתקן עי"ז וזהו בחי' חסד שהי' בהעלם בהגבורה והדין של המלקות שהרי אפי' באב לגבי בנו כתי' חושך שבטו שונא בנו ואוהבו שחרו מוסר. וכמ"ש באריכות ע"ז במד"ר ר"פ ואלה שמות בכ"י. ללמדך שכל המונע את בנו מן המרדות סוף בא לתרבות רעה כו'. כיוצא בו ויאהב יצחק את עשו לפיכך יצא לתרבות רעה כו' כיוצא בו דוד שלא ייסר לאבשלום בנו כו' וכן לאדוניהו כו'. ואוהבו שחרו מוסר זה הקב"ה על שאהב את ישראל כו' מרדה אותן ביסורין כו' נמצא זו הגבורה והדין תוכה רצוף אהבה וחסד וע' בהרמ"ז ר"פ פינחס ע"פ שמע בני מוסר אביך. וכן עד"ז הרחיצה שמרחיצין לתינוק קטן מצואתו שאע"פ שהוא צועק במר נפשו על השטיפה והשפשוף אבל הוא טובתו שירחץ מצואתו ויהי' נקי וא"כ זה שהאב משפיל עצמו ורוחצו הוא חסד גדול ואהבה רבה אע"פ שהחיצוניות הוא דין לגבי התינוק שהרי צועק ע"ז במר נפש כו'. וע' המשל מזה באגה"ק סי' כ"ב שע"ז נאמר אם רחץ ה' צואת בני ציון כו' ברוח משפט כו' בישעי' סי' ד'. ולכן רחץ גימט' רחמים כ"כ בשם הבעש"ט נ"ע. וזהו ענין משפט דאיהו רחמי. וזהו ענין ע"ב צירופים הראשונים דשם אלקים שהם בחי' ב"ד שלמעלה וכמארז"ל הוא ובית דינו כו' וכמפי"ת. וע' בזח"ג פינחס דרל"ח. אמנם כל הנ"ל הוא בחי' גבורות ממותקות והוא ענין שמאל דוחה ואין הדחי' אמיתית אלא בשביל שאח"כ יהי' ימין מקרבת. אבל יש ג"כ בחי' גבורות קשות ודין גמור שאין בו חסד. כמו ההפרש בין משפט חייבי מיתות לחייבי מלקיות. שבמלקות יש ג"כ בחי' חסד כנ"ל בענין ונקלה אחיך כיון שלקה הרי הוא כאחיך. משא"כ במשפט מות ממש שראו ב"ד שאין תיקון לחטאו ע"י יסורים דמלקות וכיוצא עד שימות ממש אז יהי' תיקון לנפשו בחיי העוה"ב וכמארז"ל רפ"ז

דסנהדרין

*נ"ב. שדה אית עלא. שדה בשדה יקריבו פי' שדה דסט"א יניק משדה דקדושה. יעלוז שדי ע"י גלוי שמו המיוחד מוחין דגדלות. י"ל בשדה מצאה ב' בחי' שבקול ברמה די"ג. ואין מושיע כי שליק לעילא ופי' כי בא לשפוט בעצמו לא ע"י ע"ב צרופים. בני חם מהם יניקות בנות נה"כ. דודאים בשדה. מאלמים אלומים בשדה:

דסנהדרין היום הזה אתה עכור ואי אתה עכור לעוה"ב. אבל עכ"פ בעוה"ז אין לו תיקון מפני גודל החטא כמלא בזה העולם נעשה דין קשה לו. וכן יש למעלה ענין הרחקה אמיתית ע"ד מארז"ל אם מאיסה היא לית בה ספק כו' שאין השמאל דוחה בשביל ימין מקרבת. ובחי' זו נמשך מסוף גבורות הקשות. סטרא דשמאלא ממש. ולא כמו שמאלו תחת לראשי כו'. והענין למעלה היינו שזהו ענין ק"ך צירופי אלקים אשר ע"ב צירופים הראשונים הנמשכים משלש אותיות הראשונים דשם אלקים שהם שלשה גבורות ממותקות כי ע"ב גימט' חסד לפיכך הם בחי' ב"ד העליון ע"ב סנהדרין שבהיכל הזכות שעל פיהם הנהגת עולמות דבי"ע נשמות ומלאכים ע"פ דין ומשפט שלהם להשפיל ולהרים ומשפט זה איהו רחמי כי הוא רחמים וקיום ותיקון העולמות ועיקר סיבת קיום ושפע מפנימית של מל' דאצילות אבל הגבורות ודין קשה שאין תוכו רצוף חסד נמשך מבחי' מ"ח צירופים האחרונים דשם אלקים (כא' ענין ב' בחי' בגבורות הא' גבורות ממותקות וזהו ענין ע"ב צירופים הראשונים . הב' גבורות קשות וזהו ענין מ"ח צירופים האחרונים הנק' אדמת בני חם . ועמ"ש במ"א בענין חם בן נח שממנו נשתלשלו ג"ק הטמאות שלכך אמר אברהם לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני כו') :

ב **והנה** ידוע שמל' דאצי' עיקר בנינה מהגבורות (עמ"ש בד"ה אד' שפתי תפתח ובביאור וכל בניך בענין א"ת בניך אלא בוניך)-ומאחר שבההנהגה שמבחי' מל' יש ב' מיני גבורות הנ"ל מוכרח שגם בקבלתה מיסוד ז"א יש ג"כ השפעת ב' בחי' הנ"ל (כי צדיק הי עלמין נטיל לשמאלא יצחק קץ הי. וכמ"ש ואת בריתי אקים את יצחק. וכתיב שמאלו תחת לראשי . ועמש"ל בענין והנה רבקה יוצאת אלא שזהו גבורות עליונות מאד וממותקות אך לפעמים נמשך ג"כ גבורות קשות כמש"ת) ופי' כי בחי' מל' נק' דבר מלך שהוא ענין ההתגלות שגוזר ואומר המשפט לעשות לעבד פלוני משפט ודין ממותק ולפלוני דין גמור כו' ולפלוני חסד וטוב כו'. אך מקור הו"ג אלו המתגלים בדבר מלך נמשכים מן המדות שבלבו שהי' בלבו בחי' גבורה וכעס על איזו עבדים שיש חטא בהם וכמ"ש ויתעצב אל לבו כו' וכתיב נוקם ה' ובעל חימה כו'. והמדות שבלב נמשכים מן המוחין והשכל שלא הוכשרה בשכל המלך עבודתם. וא"כ מן המוחין נמשך במדות ומהמדות נמשך הגלוי בהדיבור (ועמ"ש במ"א ע"פ מאמר הזה"א בתחלתו מה שושנה כו' אית בה סומק וחיור כו' שבחי' הגוונין זהו ענין גלוי המדות כשמתגלים בהדיבור וע' בפרדס שער הגוונים). ועד"ז נאמר למעלה שמים לא זכו בעיניו באיוב סי' ע"ו ע"ו ות"י ואגלי מרומא לא זכאין קדמוי. והיינו לומר שאין היראה והביטול שלהם כדבעי לפני מלך רם ונשא ית'. וזהו ענין וסביביו נשערה מאד. בתלים סי' נ'. וארז"ל שלהי יבמות מלמד שהקב"ה מדקדק עם סביביו כחוט השערה כו' . והוא מפני שבאמת לגבי גדולתו ית' אין הביטול והיראה כדבעי כלל. אך עכ"ז המשכת גבורות אלו נמשך רק מבחי' שם אלקים שהוא מדה"ד והוא הנק' בע"ח מוחין דקטנות כמ"ש בע"ח שער כ"ח פ"א שמוחין דקטנות הם בחי' דין והם שם אלקים אבל מוחין דגדלות הם עיקרם רחמים והם שם הוי'. והיינו כי זה שיהי' מדקדק בעבודת העבד זהו למלוס

שענין

שענין הלמאוס הוא שיהי' עבודת הנבראים תופס מקום בעיניו לדקדק עליהן כו' משא"כ בעצמותו ית' אין זה תופס מקום כלל כמשל גניבת הזבוב באדם שאינו תופס מקום כלל להתרגז עליו כו' וכמ"ש בת"א בענין בקשת משה ועתה יגדל נא כח אד' דפי' יגדל שיהי' המשכת מוחין דגדלות ואזי לא יתפוס מקום כלל החטא שלהם ויסלח להם כו' כ"א כשמוחין דגדלות מסתלקים מז"א רק מוחין דקטנות שהם בחי' אלקים אזי ממוחין אלו נמשך הדין במדות שבלב ומהמדות אל הדיבור שהוא בחי' מל' כנ"ל. והנה יש ג"כ יחוד זו"נ מבחי' מוחין דקטנות וכמ"ש בפע"ח שער כ"א פ"ה גבי ק"ש שהוא בחי' זווג דקטנות שהיסוד המזדווג עמה אין לו רק בחי' קטנות כו' ונק' נחש עילאה כו' הנז' בזח"ב בשלח דכ"ב ע"ב וזמין לקבלה חד נחש ונשיך בעריסתא דילה כו' ובפ' ויקהל דרי"ע ע"ב חויא עילאה כו' ובפ' פינחס דרמ"ט ע"ב. ונזכר ג"כ בגמ' ספ"ק דב"ב דע"ז ע"ב ע"פ יהולל אילות כו' אני מזמן לה דרקון כו'. והנה המשכה זו שמבחי' מוחין דקטנות הוא השפעת הגבורות במל' שהוא דבר מלך שלטון. אך עכ"ז יש בזה שני בחי'. הא' כשנמשכים מבחי' ע"ב צירופים הראשונים דשם אלקים שהם גבורות ממותקות שהדין הוא רק בשביל תיקון כענין ואוהבו שחרו מוסר כנ"ל וע"ז נאמר אשר תיסרנו י"ה יסורין של אהבה כו' וכמו הא דשמים לא זכו בעיניו שעכ"ז הרי השמים קיימים ולא נתבטלו כו' כ"א פי' לא זכו היינו שנמשך בחי' גבורות ודין כדי לזככם ולתקנם בכל יום בטוב יותר כמ"ש בזח"א פ' ויגש דר"ז ע"פ כונן שמים בתבונה כו' ע"ש. והב' כשנמשך מבחי' מ"ח צירופים האחרונים גבורות קשות ומהם נמשך יסורים שאינן של אהבה כו'. ואפשר לפרש עפ"ז מ"ש בזח"ג דרמ"ט ע"ב זמנא קדמאה נפיק דמא כו' זמנא תניינא נפיק מיא כו' וסימנך כו' ע"ש. פי' זמנא קדמאה היינו מה שנמשך גבורות קשות ממ"ח צירופים האחרונים ולכן נק' דם פסולת הגבורות ואח"כ זמנא תניינא היינו מה שנמשך גבורות ממותקות מע"ב צירופים הראשונים כו' כי מים הם בחי' ה"ג בסוד גבורות גשמים וכמ"ש בזח"ב תרומה קס"ז סע"א גבי אור מים רקיע ובמק"מ שם. אלא שהם גבורות ממותקות (ולכן ע"פ רוב הגשמים באים ע"י רעמים שבתחלה שהם בחי' גבורות כו' רק יש גשם נדבות בלא רעמים וכמש"ל גבי והנה רבקה יוצאת כו' והם היחוד שמבחי' מוחין דגדלות עליונים) וכ"ה עוד בזח"ג דל"ב א' דהא מיא בגבורן נחתן לעלמא וזהו מ"ש דרך נחש עלי צור כו' ודרך גבר בעלמה כך דרך אשה מנאפת כו' כי צור הוא בחי' מל' כמ"ש בזח"ב בשלח ס"ד ה' וכשמקבלת גבורות ממותקות נק' הצור תמים פעלו וזהו ענין דרך גבר בעלמה גבר היינו גבורות אך שהוא גבורות ממותקות אבל כשמקבלת מבחי' גבורות קשות נק' דרך נחש עלי צור כמבואר בזח"ב שם ובמק"מ שם ע"ש. וזהו ג"כ ענין נחש הנחשת שעשה משה שהיו מסתכלים כלפי מעלה להמתיק הגבורות בשרשן כו' ע"ד גם זו לטובה כו'.

והנה מבחי' מ"ח צירופים אחרונים דשם אלקים יונקים החיצונים כנ"ל וע"כ כשמקבלת המל' מבחי' גבורות הנ"ל שזהו ענין נחש אזי גם החיצונים יונקים מבחי' יחוד זה וכמ"ש לקמן באריכות בענין ואם בשדה מצאה. ואזי נאמר ע"ז כן דרך אשה מנאפת וכמ"ש בזח"ג חקת דק"פ ע"ב וכמש"ש. וזהו שארז"ל בא נחש על חוה והטיל בה

זוהמא

זוהמא. די"ל לפרשו ג"כ על נחש דקדושה כי לפי שהוא זווג דקטנות נמשך יניקה להילונים וזהו ענין הטיל בה זוהמא. הזוהמא הוא ז"א דקליפה דאצי' ונק' ס"מ שגם הוא יש לו יניקה מיחוד זה. וזהו הנז' בזח"ג דרנ"א סע"ב בענין נעץ קנה בימא רבא לפי' הרמ"ז שם שהוא דכורא דקליפה הנק' קנה ויונק ממל' דקדושה הנק' ימא רבא כו' ע"ש (נת' שכמ"כ יש ב' בחי' גבורות הנ"ל דק"כ לירופי אלקים גם בז"א והם מוחין דקטנות ויש ג"כ יחוד דקטנות בסוד יחולל אילות כו' נחש מכישה כו' ויש ביחוד זה ג"כ ב' בחי' דרך נחש כו' דרך גבר כו' וכשמקבלת מבחי' נחש נמשך ג"כ יניקת החילונים וזהו והטיל בה זוהמא ונק' אשה מנאפת. נעץ קנה בים כו') :

ג **והנה** כל עבודתינו במצות מעשיות אינו אלא המשכת מוחין דגדלות וכמו שהי' בפסח שעיקר הנס הי' ע"י גדלות ז"א כמ"ש בפע"ח באריכות שיש כמה בחי' גדלות המוחין כו' וזהו ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך ופי' שם בפע"ח כשהי' ז"א בבחי' קטנות היו החילונים יונקים מהם מפסולת הגבורות שהם הדמים כו' ע"ש וכמו דם נדה שהיא פסולת הגבורות וכמ"ש בזח"ג מצורע נ"ד א' ע"פ ואשה כי יזוב זוב דמה כו' ע"ש ובויקרא רבה פי"ט וימים רבים לישראל כו' עד אנו שפירשנו כו' והכל כוונה א' ונק' נדה כד ה' שאז אין נמצא יחוד העליון. אבל בגלוי מוחין דגדלות ותרבי ותגדלי כו' אזי מתבטל יניקת החילונים וע"י המצות נמשכין מוחין דגדלות כי המצות הם רמ"ח אברין דמלכא שהם הגדלת ז"א עפ"ע פ"א ובכל א' ג' בחי' רת"ס רמ"ג וה"א המגדילין כמיא דאשקי לאילנא כו' וגם כי הם מבחי' רצון העליון תר"ך עמודי אור כו'. והנה המוחין דגדלות הם נמשכים ע"י אותיות הוי' אשר שם הוי' הוא רחמים אך הקרומות של המוחין הם מבחי' שמות אלקים כמ"ש בע"ח שכ"א (ועד"ז י"ל שזהו הקלף שכותבין עליו הד' פרשיות דתפילין שהכתב של ד' פרשיות דתפילין הם ד' מוחין והקלף מבואר במ"א במס' תקון תפילין בתהלתי שהוא מבחי' שמות אלקים וכ"ה בפע"ח שער התפילין ר"פ י"ב. ובתי התפילין הם חללי דגלגלתא שבהם המוחין והקרומות). והענין הוא להיות כי ע"י גלוי המוחין דגדלות נמשך בחי' ורב חסד לפי שעד"מ ע"י הרחבת הדעת אין הדבר תופס מקום אצלו לבוא במשפט וקפידות וכמ"ש וירא און ולא יתבונן כו' וע"כ יוכל להיות ג"כ ההשפעה לחילונים וכמו שאמר אברהם לו ישמעאל כו' מרוב חסדו הגדול. וא"כ יוכל להיות אחיזת החילונים ממוחין דגדלות ח"ו כמו שהי' יניקתם ממוחין דקטנות. לזאת הוא ענין שהקרומות של המוחין הם משם אלקים אשר שם אלקים הוא מגן ונרתק לשם הוי' שבמוחין דגדלות לגלות חסדו וטובו הגדול ולתת דרך למצות כמו שלריך כו' וע"כ נק' קרום כמשל קרום של מוח שחופה עליו שלא יתגלה המוח כ"א כאשר דרך הקרום. ועמ"ש בת"א פ' לך לך ע"פ אנכי מגן לך שזהו ענין מגן אברהם שיש בחי' מגן ונרתק לבחי' אברהם העליון כו'. וזהו ענין מ"ע ול"ת שנאמר כל ארחות הוי' חסד ואמת. פי' ע"י המ"ע ממשיכים ארחות הוי' המשכת מוחין דגדלות. וע"י שמירת מצות ל"ת גורמים העדר השפע במוחין דגדלות שלא יומשך למקום שא"ל והיינו ע"י הקרומות דשם אלקים כו' וזהו חסד ואמת פי' אמת שלא יומשך החסד למקום שא"ל

כו'

כו' והיינו שמ"ע שרשן ה"ח ומל"ת ה"ג. וזהו ענין אחזתיו ולא ארפנו שזהו ע"ד ונפלינו אני ועמך. והנה יניקת החיצונים מהקטנות זהו כענין מיעוט הלבנה שמזה נמשך יניקה וכמ"ש במ"א ע"פ ושעיר עזים אחד לחטאת והמשכת מוחין דגדלות היינו תוספת אור וכמ"ש בשרה ע"פ ויעש ה' לשרה. במד"ר שהוסיפה על המאורות כו'. קיצור שהעבודה להמשיך מוחין דגדלות. ע"ד ועתה יגדל נא כח. והיינו ע"י שם הוי'. והקדמות משם אלקים להיות אחזתיו ולא ארפנו:

ד **ונחזור** לענין הראשון לענין מאמר בא נחש על חוה. הנה צ"ל ענין חוה כי הנה חוה עולה י"ט שהוא מלוי דשם הוי' דמ"ה שהוא בחי' אדם גימט' מ"ה וכתיב זכר ונקבה בראם כו' ויקרא את שמם אדם. נמצא שניהם יחד הם בחי' אדם שם מ"ה כי הזכר שרשו משם הוי' עצמו והיא שרשה מהמלוי. וזהו ענין שנבראו דו פרצופין. וזהו ענין בצלמנו כדמותנו. והנה ענין מלוי היו"ד עד"מ שבפני עצמו כשחושב אות י' א"צ להמלוי כלל אך כשצריך לומר לזולתו בדבור אות י' לא יוכל לומר לו כ"א ע"י שיאמר ג"כ המלוי של י' שהוא ו"ד דהיינו שיאמר יו"ד. נמצא המלוי לגבי העלם הוא עד"מ כמו שם של האדם לגבי עצם האדם שהוא שבו וע"י יפנה לזולתו הקוראו בשמו משא"כ כשהוא לעצמו א"צ להשם כלל כמ"כ עצם אות י' יש לו שם שבו יקראוהו היינו מלוי ו"ד. וכן אות א' מלויו ושמו היא ל"ף כו' וא"כ יש להם שייכות לגבי העלם כמו שגם שם האדם יש לו שייכות לעצמותו (וכמ"ש במ"א בענין ויקרא האדם שמות כו' ולכן גם כשהוא בפ"ע יש בו השם בהעלם. ועד"ז מצינו למעלה שארז"ל עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד. וז"ש בזה"ג ר"פ ויקרא כגון א' את יחידא מתחברא עמה בטמירו תרין אחרנין ל"ף כו' וע"ש בשה"ז). ועד"ז יש מדרגות רבות בענין המלויים כי יש מלוי ומלוי המלוי כו' דהיינו שהמלוי הראשון עם היותו רק בחי' אחוריים לגבי העלם הנה כשצ"ל ההמשכה עוד בעולם שלמטה יותר הרי בחי' זו נעשה עצמיות ופנימי' לגבי עולם ההוא וצ"ל עוד מילוי שבחי' אחוריים והארה מזה יומשך בעולם ההוא וכמו ע"ד הארה דהארה כו' ודרך כלל מלוי גימט' אלקים כמו שם אלקים לגבי שם הוי' שהוא בחי' מגן ונרתק שבו ועל ידו נמשך כנ"ל. ועפ"ז יובן ג"כ ענין חוה שהוא מלוי דשם הוי' דמ"ה בחי' אחוריים שהוא שבו ועל ידו יומשך הגלוי למטה בבי"ע כמ"ש ולילה ללילה יחוה דעת פי' מדת לילה הוא מקור דבי"ע עלמין דפרודא בחי' חשך שאין בהם גלוי השמש בחי' שם הוי' ממש כ"א נמשך מבחי' אחוריים ומלוי דשם הוי' שנק' יחוה דעת ובחי' חוה. משא"כ שם הוי' עצמו הוא קדוש ומובדל הי' הוה ויהי' כא' למעלה מגדר בי"ע בחי' זמן כו'. אך יש במלוי הנ"ל ב' בחי'. הא' כשהמלוי כלול בהעלם והיינו ענין שם מ"ה. הב' כשהמלוי נעשה בפ"ע והוא אחר הנסירה שנעשית חוה בפ"ע וירדה להיות ראש לשועלים בבי"ע כי היא היתה אם כל חי כו' והוא בחי' לילה ללילה יחוה כנ"ל. בחי' כח הפועל בנפעל. שבחי' כח זה נעשה עד"מ דבר נפרד מעצם הפועל ומלובש בכלי הנפעל. ועד"ז נאמר למעלה על כל שבח מעשה ידיך כמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה בחדש השלישי. וכח זה אין לו ערוך כלל לעצם הפועל כיון שנעשה נפרד כו'. וזהו ענין חוה כשנפרדה מבחי' עצם

שם הוי' להיות המלוי בפ"ע מקור המתלבש בבי"ע בחי' כח הפועל בנפעל שכח זה אין לו ערוך כלל לעצם הפועל ממש. ובבחי' זו נאמר בא נחש על חוה. יען כללות מלוי בגימט' אלקים ומזה שרש ק"ך צירופי אלקים שבמל'. וכמ"כ יש בחי' אלו בז"א כנ"ל בענין מוחין דקטנות שהם מבחי' אלקים. וכשמקבלת מבחי' קטנות הנ"ל נק' בא נחש על חוה. ועם היותו עדיין נחש דקדושה אך עכ"ז הוא המשכות גבורות קשות. ומזה נמשך ג"כ יניקת והשפעת הקליפות ממש שיניקתם מגבורו' קשות הנ"ל וזהו ענין והטיל בה זוהמא כו'. והנה בת"א פ' בראשית בד"ה להבין ענין הברכות כו' דענין אדם וחוה הוא תושב"כ ותשבע"פ ולכן צ"ל הותם בברוך שלא יהי' יניקת החיצונים מתושבע"פ כשלומד לקנטר שלא לשמה כו' שזהו ח"ו ענין בא נחש על חוה. ולכן ארז"ל ע"פ נואף אשה חסר לב זה הלומד תורה לפרקים דלכאורה אינו מובן כלל וכי בשביל שאינו לומד בהתמדה נק' נואף אשה כו' אך דפי' לפרקים כמו מגורה של פרקים לשון רפיון שאינו לומד לשמה כלל וע"כ נק' נואף אשה כו' וזהו דרך נחש כו' כן דרך כו' כנ"ל. ולכן נאמר צור תעודה חתום תורה בלמודי שיהי' בחי' וכל בניך למודי הוי' כו'. קיצור ענין חיה גימט' המלוי דשם הוי'. ענין המלוי בשביל שיהי' גלוי כמו שם האדם. ולילה ללילה יחוה דעת. שיהי' ההמשכה בבי"ע. מלוי גימט' אלקים. וחוה ג"כ תשבע"פ שמתלבשת לברר עה"ד טו"ר וכשלא זכה גורם בא נחש על חוה כו':

ה **וזהו** ואם בשדה ימצא האיש את הנערה המאורשה כו' כי בשדה מצאה כו' ופי' בזה"א פ' חיי שרה דקכ"ב ע"א בפסוק מלך לשדה נעבד בקהלת סי' ה' ח'. אית שדה ואית שדה. אית שדה דכל ברכאן וקדושין ביה שריין כד"א כריח שדה אשר ברכו ה'. ואית שדה דכל חירוב ומסאבא כו' ביה שריין כו' וכד אינון נעבד להאי שדה כדין כתיב כי בשדה מצאה. ותוכן המאמר הנ"ל שלפיכך שרה זכתה לשדה המכפלה שהיא שדה דקדושה וע"ז נאמר ויקם השדה והמערה כו' וכן איתא במדרש תנחומא פ' חיי שרה שעל שרה נאמר אשת חיל כו' זממה שדה ותקחהו זממה ונטלה שדה המכפלה ושם נקברה כו' וע' מענין זממה שדה בזה"ג פ' אחרי ד"ם סע"א. ובמדרש קהלת בפסוק הנ"ל פי' מלך זה בעל תלמוד לשדה נעבד זה בעל משנה כו' מלך זה הקב"ה לשדה נעבד זה ציון שנאמר ציון שדה תחרש כו' וע' מזה ג"כ בויקרא רבה פכ"ב. והענין כי שדה דקדושה זהו חקל תפוחין קדישין היינו כשהמל' עולה ומקבלת יחוד פב"פ נקראת חקל תפוחין וע' מזה בפע"ח בהקדמה לשער השבת הסי"ן רומז לנה"י דז"א והד' לבחי' תפארת וכשמתייחדת עמו פב"פ נעשית ה'. וע' מענין התגלות נה"י ות"ת דז"א במל' בהרמ"ז ר"פ וירא דל"ז ע"ב בפסוק הנצנים נראו בארץ וקול התור. ועיין בו ר"פ ויקרא גבי יהודה דבהיותה אחורי זעיר היא ד' ובבואה לפניו היא ה' כמ"ש בזה"ג חקת דק"פ ע"ב וזהו ד' ה' של יהודה עכ"ל. ועד"ז יובן ענין ד' ה' של שדה וע' בת"א פ' מקץ סד"ה המגביהי לשבת כו' וזהו לכה דודי נצא השדה בשה"ש סי' ז' י"ב ופי' בע"ה שאימא עילאה אומרת כן לז"א. וע' בזה"א ויצא דקנ"ז ע"ב בס"ת ע"פ ויבא יעקב מן השדה כו' ובמק"מ שם. ובגמ' פ"ב דערובין דכ"ת

ע"ב גלא השדה בא והרואך ת"ח שעוסקים בתורה מתוך הדחק. והיינו כנ"ל במדרש לשדה נעבד זה בעל משנה כו' ובזח"א ר"פ חיי שרה דקכ"א ע"א במה"נ רבנן פתחי בהאי קרא לכה דודי נצא השדה נלינה בכפרים. והרמ"ז כ' קשה מה שייכות יש לפתיחה זו עם הפרשה. ולפע"ד השייכות הוא לענין שדה המכפלה וכנ"ל בשם התנהומא ע"פ זממה שדה. והרמ"ז פי' שהענין שכלים דזו"נ יורדים לבי"ע להחיות העולמות ולהעלות הבירורים. וזה שכתוב לכה דודי נצא השדה כי השדה הוא מקום הקליפות והילינה שם ביום לברר בירורים. ולפ"ז מפרש שדה זו היא שדה דקליפות. וכ"מ במדרש חזית ע"פ נצא השדה כו'. וזהו ג"כ ענין זממה שדה דעפרון שהוא לבררה מהסט"א ולהעלותה בקדושה. וז"ש במד"ר פנ"ה ע"פ ויקם שדה עפרון דהוות נפילה וקמה דהוות דבר אינש זעיר ואתעבידת לבר נש רב. דלכאורה אינו מובן כ"כ מהו ענין דהוות נפילה. אלא דר"ל שנפלה בהקליפות ע"ד שהי' כללות א"י ביד כנען כנז' בזח"א פ' לך לך דע"ע סט"ב וד"פ סט"א והקימה היינו עלייתה מהקליפות. ונשוב לענין שדה דקדושה שזהו מאמר המדרש מלך זה הקב"ה לשדה נעבד זה ציון. פי' כשהשדה נעבד היינו ע"ד לעבדה ולשמרה דהיינו הקרבנות שנק' עבודה והוא לחמי לאשי ריח ניחוחי כו' היינו שעי"ז נמשך תוספת אור בכלים דז"א כמו האדם שעליו יהי' האדם. ועמ"ש מזה בד"ה ראשי המטות. וכמ"ש בזהר ר"פ ויקרא ע"פ באתי לגני כו' אכלתי יערי כו' וכן פי' הזה"א חיי שרה קכ"ב א' מאן מלך דא קב"ה כו' דאתחבר לשדה כד איהו נעבד כו'. והוא ענין יחוד העליון פב"פ וז"ש ג"כ המדרש אפי' מלך שולט מסוף העולם ועד סופו שואל עבדת ארעא את עבדת ארעא. פי' שגם הז"א דאצי' שנק' מלך עילאה שואל עבדת ארעא כו' כי העלאת המ"ן דעבדת ארעא מל' דאצי' נק' להאי ממש שעליו יהי' האדם העליון שעל הכסא. וזהו ג"כ פי' ויתרון ארץ בכל היא פי' בכל הוא בחי' יסוד לדיק עליון המשפיע למל' וממנו מקבלת השפעת מ"ד וכדפי' בזה"א שם. עכ"ז יש ג"כ יתרון לארץ על בחי' זה ג"כ בסוד אשת חיל עטרת בעלה. וארץ קדמה לשמים כו' וכמ"ש במ"א. ולכן גם המלך שהוא בחי' בכל שואל עבדת ארעא כו'. והעלאת מ"ן זה נק' שיח השדה בחי' שיח סוד שרפי קדש. וע' בזה"א בראשית דל"ה ע"א בפי' וכל שיח השדה. ובב"ר ר"פ י"ג על פסוק זה. מתי יתבני בית מקדשא שנק' שדה כנ"ל. והנה ביאור ענין בחי' זו שנק' מל' דאצי' ארץ ושדה יובן ממ"ש בת"א פ' שמות בד"ה הבאים ישרש יעקב וממ"ש במ"א בד"ה כי כארץ תוציא צמחה כו'. קיצור. ענין אית שדה ואית שדה. שדה דקדושה. לשדה נעבד זה ציון לכה דודי נצא השדה. וע' בת"א ע"פ וילא ילחק לשוח בשדה. שיח השדה כמועט ביה סוד שרפי קדש. לשדה נעבד לעבדה ולשמרה. ועמ"ש ע"פ כי כארץ תוציא צמחה:

והנה כמו שהקרבנות נק' לחמי לאשי שלכן נק' בהמ"ק שדה כנ"ל כמ"כ התורה נק' לכו לחמו בלחמי וזהו ענין שהמשנה נק' שדה. וע' בת"א פ' שמות בד"ה קול דודי דפי' בכל עבודה בשדה דא ברייתא. וכן פי' עוד פ' חיי שרה בד"ה וילא ילחק לשוח בשדה. והנה משנה נק' עיר וברייתא בחי' שדה לשון בר חוץ לעיר.

וע'

ועי' בת"א פ' שמות בד"ה ואלה שמות גבי מלכות ופילגשים שאן משנה ובריית' כו'. ואפשר עפמ"ש בזה"ר ר"פ משפטים דצ"ג ע"ב ג' בחי' בית שדה מדבר. בית נק' מושב בני אדם והוא מקום מושב הספירות עלמין אך מאחורי הזעיר אינו נק' בית זולתי שדה. כי יצא מכלל מדבר שמם ונכלל בכלל שדה הראוי לזריעה בסוד אסתר קרקע עולם היתה כו' (ומזה יובן ענין אם בשדה מצאה ע' רע"מ ר"פ תצא . ול"ע דבשדה מצאה היינו שדה דלעומת זה) ונכלל בית לא באה עד היותה פב"פ אז נק' בית כו' (כדפי' בזח"א ויצא דקע"ב ע"א ע"פ ויבן לו בית ובפ' נח דע"ד א' ע"פ והבית בהבנותו כו') ובהיותם אב"א וכבר היא מוכנת ומקושטת ואין חסר בה זולתי החזרה פב"פ נק' שדה עכ"ל והאריך. וכ"מ בפע"ח בהקדמה לשער השבת וכ"ה במ"ח מסכת תוספת שבת פ"ד בענין שדה ופ"ע גבי אח"כ יכנס לבית כו'. ולפ"ז י"ל דהיינו ענין ההפרש שבין משנה לברייתא כי מתניתא מלכתא שמתייחדים פב"פ והדינים שבמשנה הם ע"פ בירור דמ"ד דמ"ה בחכמה אתברירו כו' אבל הברייתות הם ע"פ הבירור דמ"ן מהחכמה שבמל' ולא נמשך עדיין בהם גלוי ה"ע ממש והיינו בחי' עמידתה באחוריים ועדיין לא נתייחדה פב"פ כו'. רק מ"מ יש באר בשדה העלאת מ"ן והעיקר הוא בית השדה כמ"ש בת"א גבי לשוח בשדה כו'. ושרש ענין בחי' מדבר יובן עפמ"ש הרמ"ז פ' תצוה קפ"ד גבי אבל נקודה דחריבו כו' וע' עוד מענין שדה בת"א בביאור ע"פ ואלה המשפטים בפי' ונתתי עשב בשדך לבהמתך כו' עשב ע"ב שי"ן המסכת הדעת לבחי' בהמה פני ארי' פני שור כו' וכן בנשמות בחי' אדם שבבהמה והוא הנמשך ע"י בשדך ברייתא כו' אבל אילפא שאמר מי איכא מידי בברייתא דלא פשיטנא לה ממתניתא לפי שהי' מבחי' בית פב"פ כו'. ובע"ח שמ"א פ"ג כ' שיש ד' בחי' בית חצר שדה מדבר. והנה במ"א כ' רבינו ז"ל וז"ל והנה יש באדם בחי' עיר מושב ובחי' שדה ומדבר. מדבר הוא ארץ לא זרועה שהם המעשים והדיבורים והמחשבות אשר לא לה' המה. הנ"ל אם פגם במחודומ"ע אלא אפי' גם עניני היתר רק שהם ענינים שאינם צריכים לעבודת ה' הרי לאו אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא . וזהו אשר לא ישב אדם שם פי' אדם הוא כמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וגו' לא ישב שם כי ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כתיב עכ"ל. נמצא בחי' זו נק' מדבר. ובחי' מחודומ"ע של התורה נק' בית מושב לאדם העליון שהם סע"ם שמתלבשים באותיות התורה הנק' בתים וכן בתושבע"פ כנודע מענין לבנת הספיר כו'. ולפ"ז י"ל דבחי' שדה היינו עניני היתר הצריכים לעבודת ה' כמו ואספת דגנך כו' עשב בשדך כו' והוא בירור ק"נ. ומ"ש לעיל ברייתא נק' שדה זהו בחי' עליונה יותר כו':

ז **והנה** לפעמים נאמר שדה והפי' מדבר. כ"כ הרד"ק בשרשים ובמכלול. וזהו ענין והם בשדה מצאה כו'. והיינו ע"ד מה שמצינו נאמר ימצאהו בארץ מדבר. ופי' אדמו"ר נ"ע בד"ה כנשר יעיר קנו דקאי עמ"ש לעיל כי חלק הוי' עמו שבנש"י הם חלק אלוה ממעל והחלק ההוא ימצאהו בארץ מדבר כשנמשך אחר הגוף ההוא ונפסד הרי נמצא בארץ מדבר ושממה. וע"ז נאמר כנשר יעיר קנו במדרגת הנשר

שהוא

שהוא מדת הרחמנות. אלא שהתגלות זו שימצאהו אפי' בארץ מדבר היינו עיקרו בעשי"ת כמ"ש דרשו הוי' בהמצאו אלו עשי"ת כו'. אבל לפעמים נאמר בהיפך ואם בשדה מצאה. שאיוותו בארץ מדבר המכונה ג"כ שדה שם יוכל למוצאו היצה"ר כו' כי עבירה גוררת עבירה. וכמ"ש הוי מושכי העון בחבלי השוא וכעבות העגלה חטאה. ואחז"ל בפ"ג דיומא ע"פ ולא תטמאו בהם ונטמתם בם אדם מטמא עצמו מעט מטמאין אותו הרבה מלמטה מטמאין אותו מלמעלה כו'. הובא בר"ח פ"ד משער הקדושה. ועד"ז נאמר ואם בשדה מצאה כו' היינו כשנמשך אחר מהודומ"ע שאין בהם צורך כלל לעבודת ה' הנק' בשם מדבר ושממה. אזי נמשך עליו מלמעלה ג"כ מהיכלות הטומאה כו'. והנה כתיב משפטים כ"ב למ"ד ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו כו'. וע' במ"ר שם פל"א ובזה"ב משפטים דקכ"א ב' וע"ש במק"מ. טרפה היינו רפ"ח ניצוצין כשהם משוקעים ונטרפו בבחי' ג"ק הטמאות שא"א להעלותן. וזהו בשדה טרפה כו' שבבחי' שדה ומדבר נעשה ע"פ רוב ענין זה. ולכלב תשליכון נוק' דסט"א היפך אותיות בכל כו'. וגם פי' ובשר זהו היסוד שכולו בשר ע' זהר תרומה קנ"ה וכאבר בחי' ושפחה כי תירש כו' זהו ובשר בשדה טרפה כו'. וזהו ענין חטא מכירת יוסף למצרים. בע"ח שער האונאה. וז"ש ויהי בהיותם בשדה. ובמ"ר בראשית ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי אמר כו' על מה היו מדיינין זה אומר בתחומי בהמ"ק נבנה כו' ואין שדה אלא בהמ"ק כו' ר' יהודה בר אמי אמר על חוה הראשונה היו מדיינין. היינו כי ר' יהושע מפרש שמחלוקתם הי' על שדה דקדושה העליונה משא"כ ר' יהודה בר אמי מפרש בע"א כו'. וכפירושו פי' בזה"א בראשית דל"ו סע"ב וע"ש דכ"א ע"ב. והנה אחר שנתבאר שיש ב' בחי' שדה. הא' מל' דקדושה. הב' בחי' נוק' דקליפה. הנה מזה יובן ענין ואם בשדה מצאה. והוא מה שפי' בזה"א קכ"ב סע"א והאי מלך פי' מל' דאצי' זמנין דאיהו נעבד לאהי שדה נוק' דקליפה דכתיב תחת שלש רגזה כו' ושפחה כי תירש גבירתה כו' וכד איהו נעבד לאהי שדה כדין כתיב ואם בשדה מצאה. וע' זח"ב י"ז א' ח"ג דרכ"ו סע"א. ובס' עמה"מ דל"ה א' פי' שזהו ע"ד מ"ש בלק"ת פ' לך לך בענין הערלה שהיא ק"נ חופפת ואוחזת ביסוד שלו סביב כו' וזהו האומרים ערו ערו עד היסוד בה. ודקכ"ג ע"ב בשער ע"ז פ"ו ביאר ענין ושפחה כי תירש בע"א כי יש ק"ך צירופי אלקים שהם מ"ן שביסוד דנוק' כי הם ה"ג ה' אותיות אלקים וכאשר רוצה המל' להעלות מ"ן נכללים כל האלקים של הקדושה שם ביסוד שבה וכשיש פגם ח"ו אז אוחזין אלקים אחרים בשרשם ונכללים עמהם ואע"פ שהם אינם נכנסים ח"ו עכ"ז יונקים בסוד הכללות וזהו שאמר הכתוב ושפחה כי תירש גבירתה כי צדיק העליון מזדווג עם השפחה כביכול בסוד הנזכר וע' זח"ג פ' אחרי דס"ע. ומזה תבין סוד חטא הבועל ארמית קנאין פוגעין בו כדי להכרית זווג הצדיק עם השפחה כי ע"ז נאמר ושפחה כי תירש גבירתה וזהו שאומר הכתוב ערו ערו עד היסוד בה כי עד שם מגיע הפגם כביכול וז"ש הכתוב אלקים באו כו' טמאו את היכל כו' ועד"ז כת' בביאור האד"ר מהאריז"ל ד"ג. וזהו ענין והאי מלך מל' דאצי' זמנין דאיהו נעבד לאהי שדה כו'. והגורם לזה מה שהנה"א שבאדם נמשכת אחר תאוות

הגוף ונה"ב שאין בו צורך לש"ש כלל שזהו ענין ארץ מדבר הנק' בשם שדה ומחמת התקשרותו בבחי' מדבר ושדה הנ"ל גורם כן ח"ו למעלה להיות מלך לשדה נעבד. כי יעקב חבל נחלתו . וישראל עלו במחשבה כו'. ועמ"ש כה"ג בביאור ע"פ ואני נתתי לך שכם אחד כו'. ואזי נאמר ח"ו ואם בשדה מצאה הזכר דקליפה בחי' אחת עבד כי כו'. וכדפי' בביאור הא"ר והוא מהע"ה. שהעונות גורמים עד שהזכר דקליפה עולה ויונק משם אלקים שבז"א דאצי' וכשנעשה זווג זו"נ באותו זמן ח"ו בא נחש על חוה שיש כח לזכורא דקליפה להדבק כו' וטעמה מר מנות כו׳ ע"ש. והשפעה זו היינו כי היחוד עליון נק' השפעת חכמה עילאה ועד"ז ארז"ל ביום חתונתו זו מ"ת . וכלעו"ז בחי' כהן מדין נגד יסוד אבא דקדושה כמ"ש הרמ"ז ר"פ יתרו והוא השפעת חכמה דקליפה של עו"כ איך מקטירים לכוכב פלוני כו' וזהו ענין השפעת הזכר דקליפה כו'. והגורם לזה הוא ואם בשדה מצאה בחי' שלא ישב אדם שם שהוא בחי' מחודומ"ע של התומ"ל כו' כנ"ל. וזהו שנאמר את הנער הסר ה' כי הנה נערה המאורשה זהו ע"ד קדשנו במצותיך בחי' ארוסין לבד המשכת המקיף. אבל להיות המשכה בפנימית זהו והן אלקנו בתורתך . והנה כד קבילת דכר אקרי נערה בה"א פי' כד קבילת שנמשך ההמשכה בפנימיות ממש. משא"כ כשלא נמשך בפנימי' רק בבחי' מקיף לבד ע"ד בחי' ההפרש בין הודאה לברכה . שהודאה רק בחי' מקיף ואפי' גנבא אפום מחתרתא כו' רחמנא קרי' ואעפ"כ עושה ועובר על רצונו ית' לפי שאין מאיר בו בפנימי' וזהו ענין לנער הסר ה' כו' ויש בזה כמה מדרגות . ועמ"ש ע"פ עיני כל אליך כו'. וזהו והחזיק בה האיש ושכב עמה. וזהו מ"ש בתוכחה אשה תארש ואיש אחר ישגלנה כו'. ולעתיד יהי' זה על ס"מ בעס שיאדם לאיזו כמה כו' להמשיך בה מקיפים שלו לא יומשך ההשפעה בפנימיות ח"ו. והנה האיש היינו עשו שהוא זכר דקליפה כנודע. וע"ז ארז"ל ע"פ ויבא עשו מן השדה שבא על נערה המאורשה פי' שבעונותיו גרם שהזכר דקליפה ח"ו בא על כו' כענין בא נחש על חוה כנ"ל. וזהו ג"כ שהרג את הנפש כמו גבי קין והבל שהרגו בהיותם בשדה דוקא. שהוא בחי' שדה דכל חירוב וקטולין וקרבין כו' ביה שריין להיותו בחי' גבורות קשות כנ"ל. כ"ז המשיך עשו כו' וע"כ נק' איש שדה שהוא משפיע לבחי' שדה הנ"ל. ובמ"ר ר"פ שמות איתא המש עבירות עבר עשו הרשע באותו היום והיינו נגד ה"ג קשות שבו כו' ועיין בזח"א ויצא קפ"ד ב' ובפ' תרומה קס"ז א' ויהי עשו כו' ובפ' פקודי דר"ן ע"א גבי חבר הוא לאיש משחית כו' ובפ' אמור דפ"ע ע"א ע"פ ולאחותו כו' אשר לא היתה לאיש. ובפי' הרמ"ז שם כשהיא בין הקליפות נעשית גן נעול שלא יהנו מפנימיות יסודה כו' ובמ"ש הרמ"ז ר"פ תצא בדף ער"ה ע"ב גבי והתא קרקע איהי כו' שאין כח חלילה לבוש קליפי אלא בקליפות הלבושה כו' :

ח והנה ע"ז נאמר ומת האיש כו' לבדו. ולנער' לא תעשה דבר. פי' עשו זה ימות ויכלה בכלות כל בירורי הניצוצים בזמן הגלות עד עת קץ וכמ"ש ואת עשו שנאתי ואשים את הריו שממה כו'. ופי' לבדו כי יתברר ויוציאו ממנו כל הניצוצים דקדושה שהיו בו ואזי יתפרדו כל פועלי און עד שישאר הרע לבד וממילא יפול כמ"ש

בלע המות כו׳. אבל ולגעב׳ לא תעשה דבר. פי׳ דבר היינו עונש כמו לפניו ילך דבר בחבקוק סי׳ ג׳ ו׳. וכמו אז ידבר אלימו באפו בתלים סי׳ ב׳. ויש לה קימה מנפילתה ומירידתה בבחי׳ שדה הנ״ל בכל ר״ה ושבת וכמ״ש בזח״א קכ״ב ב׳ והאי מלך כו׳ עד דאתדכי כו׳ ובג״כ שעיר דר״ח כו׳ וע׳ זח״א דע״ה ע״ב ע״פ וביום החדש יפתח. וס״פ אחרי דע״ע ב׳. וכן אפילו בכל יום כידוע שבלילה הוא זמן הירידה בחי׳ ולילה ללילה יחוה כנ״ל ראם לשועלים ומהאות לילה מתחיל העליה עד שבתפלת שחרית יש לה קימה מעליותא ועמ״ש מזה בד״ה באתי לגני. ובכ״ז יובן הפסוקים בתלים צ״ו יעלוז שדי כו׳ לפני ה׳ כי בא כי בא לשפוט הארץ כו׳. ומבואר במ״ר אמור פ״ל ע״פ ולקחתם לכם ביום הראשון כו׳. ופי׳ כי מבחי׳ המשפט דאלקים דקטנות נמשך גבורות קשות שמשם נמשך בחי׳ שליטת שדה דסט״א כנ״ל בענין ושפחה כי תירש כו׳. אבל בר״ה ויוהכ״פ הוא בחי׳ לפני הוי׳ כי בא לשפוט כו׳ שהמשפט הוא ע״י שם הוי׳ דוקא שהוא מוחין דגדלות. וגם לפני הוי׳ י״ל ע״ד לפני הוי׳ תטהרו דהיינו למעלה משם הוי׳ ממש שרש המסכה. וזהו כי בא כי בא ב״פ שלהיות המסכה משם הנה מתחלה מתלבש בחו״ב שהוא י״ה ואח״כ נמשך בו״ה כו׳ ומ״מ נמשך ג״כ בחי׳ חותם והוא ע״ד שהקרומות הם משם אלקים וזהו שאומרים כי הוי׳ הוא האלקים ז״פ בנעילה כו׳. ומכ״ז נמשך להיות יעלוז שדי דוקא. הוא בחי׳ שדה אשר ברכו הוי׳. וכל אשר בו הם הנשמות. כענין הנז׳ בזהר ע״פ לה׳ הארץ ומלואה דפי׳ מלואה הם נשמות הצדיקים. אז ירננו כל עלי היער הם המלאכים כו׳. שלא יומשך ח״ו בחי׳ יכרסמנה חזיר מיער כו׳. ולכן בסוכות ולקחתם לכם פרי עץ כו׳ ושמחתם שזהו ענין יעלוז שדי כו׳. וזהו שנאמר דרשו הוי׳ בהמצאו דקאי על עשי״ת והיינו כי בא כי בא כו׳. ולכן נאמר ימצאהו אפי׳ בארץ מדבר כו׳. משא״כ בכל השנה לפעמים כי בשדה מצאה והזי אע״פ שאח״כ לעקה הנערה כו׳ ועכ״ז ואין מושיע לה כו׳. ועוי״ל פי׳ ואין מושיע לה ע״ד וההכמה מאין תמצא. אין מזל לישראל שמבחי׳ אין נמשך להיות מושיע לה ע״י שלעקה וילעקו בלר להם כו׳. ויש מי שפי׳ שזהו ענין אם יגאלך טוב יגאל והיינו ע״י ועשה טוב של מעשה המצות שממשיכים מוחין דגדלות ודוחין המוחין דקטנות. ואם לאו דלא אכשור דרי אין עושה טוב ולכן אין מושיע לה. ועכ״ז וגאלתיך אנכי ע״י התשובה אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני. אנכי הוא למעלה מבחי׳ אין. כי אין אותיות אני. אבל אנכי בחי׳ עליונה יותר מאני ואין. אנכי מי שאנכי כו׳. ולכן אע״פ שאין מושיע לה עכ״ז וגאלתיך אנכי כו׳. ומב״ז יובן המאמר פ׳ אחרי דע״ע בענין הביאו עלי כפרה. כי מבחי׳ ירידתם בבי״ע שזהו ענין מיעוט הירח והוא בחי׳ א״ח ליכלל במקורה. והא״ח בחי׳ גבורה וכענין ק״ך צירופי אלקים ומבחי׳ גבו׳ אלו יש יניקה לגבורות קשות להיות ח״ו בא נחש על חוה. וגם מהמת כי בשדה כו׳ כי רגליה יורדות והיינו ע״י מעשה בכ״א. ומזה נמשך ח״ו ושפחה כי כו׳. ואי לזאת צ״ל כפרה ע״ד וכפר על הקדש תשוב ה׳ תתאה והוי״ו נק׳ בעל תשובה. והיינו ע״י עלי מבחי׳ על הוי׳. ומכ״ז יובן דהנה הומרים א״ק במלותיו ואיך שייך מלות תשובה אלא שזהו ענין תשוב ה׳. וגם עלי כפרה תשוב ה׳ עילאה כו׳:

יושב אהלים. ע' זח"ב קע"ה ב' הו"ג גם ע"י וז"א. ורש"י פי' שם ועבר והוא מהמד"ר. פי' שם י"ל תשב"כ ע"ד כל התורה שמותיו של הקב"ה וגם התורה שם הוי'. עבר נגד תשבע"פ (וע' זח"ב ויקהל ד"ר ע"א ספר עילאה בינה תושב"כ ספר תתאה מל' תושבע"פ. וכנגד זה ב' בהמ"ד בית מדרשו של שם בינה בנק' בית ראשון ובית מדרשו של עבר מל' כו'). ע"ד והוא עבר לפניהם. בעבור כבודי. איש אלקי' קדוש עובר עלינו. ופי' בזח"ב תרומה קל"ג עובר היינו ההמשכה למטה. והמשכת וגילוי התורה זהו ע"י תשבע"פ מל' פה כו'. וזהו על תורתך שלמדתנו פי' תורתך כמו שהיא באצי' שלמדתנו בבי"ע. וזהו עובר על המעגל. המשך שבין אצי' לבי"ע. גם ע"ד נובלות הש"ת תורה. גם י"ל לשון עיבור כמו שורו עבר בהטפה נמשך מתושב"כ לתושבע"פ ונעשה עיבור מתיבה א' נעשה פרק שלם או מס' כו'. אבל מקיף פי' מה שלמעלה מבחי' שם הוי' בחי' אכי כתר. ועד"ז בעבר בחי' בכל מאדך עד יעבור עמך הוי'. וה"ע מ"ש בד"ה כי על כל כבוד חופה כתר דנוק' וכתר דז"א. לעברך בברית כו'. והנה יעקב ממשיך מאהל שם בחי' כתר לאהל תושבע"פ ששה סדרי משנה כ"א כלול מששה זהו גימט' אהל כו'. גם בחי' שם להתבונן כי מקור ההתהוות רק מבחי' שם שמו הגדול כו' ומזה נמשך בחי' עבר עד יעבור עמך כו'. או עבר ל' עברה ע"ד שהורות כעורב בחי' ל"ת להרחיק הרע כו'. ושם בחי' חסד כי שם בן נח קו הימין בחי' מ"ע כו'. ויעקב חיבר ב' הבחי'. או י"ל בחי' עתיק סתימאה דאורייתא כמ"ש בזח"ג קנ"ב א' וז"א אורייתא והיינו ענין אורייתא סתים וגליא וזהו ענין ב' אוהלים הנ"ל. ועמ"ש בביאור דפ' לילית בענין בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה ג"כ ב' בחי' בתורה. וע' מענין יושב אוהלים זח"א קמ"ו ב'. ענין איש תם יתרו ע"ח ב'. ע"ע א':

הקל קול יעקב כו'. ברבות בשלח ר"פ כ"א הנחיל ליעקב הקול כו'. הנה קול הוא המשכה פנימיות וידים הוא חיצוניות כמו באדם בידים הוא כח המעשה וההשפעה גשמיות. משא"כ הקול הוא המשכה פנימיות להשפיע דבר שכל וחכמה כו'. וכן למעלה ההשפעה נק' יד כמ"ש היד ה' תקצר. אף ידי יסדה ארץ כו'. והתהוותן רק מבחי' בה' נברא העוה"ז ונק' מפתחות החיצוניות בד"ה כי תשמע בקול. אבל מפתחות הפנימיות הוא ההמשכה מאור א"ס הסוכ"ע זהו ענין הקול. כי הנה הקול נמשך מהקנה והבל הלב שהוא בחי' אברי הנשימה וכמ"ש ברע"מ פ' פנחס דרל"ב ע"א שהקנה הוא מבחי' עוה"ב שאין בו אכילה ושתיה ומשם נמשך הקול משא"כ הוושט כו' ע"ש. וכ"כ הרמ"ז פ' וישלח דקע"א ע"א שהקול הוא פנימיות ז"א כו' היינו כמו שע"י הקול נמשך ומאיר פנימיות האדם. ופנימיות ז"א הוא נמשך מע"ק כמ"ש בזה"ג פ' אחרי דס"ו ע"ב. וזהו הקל קול יעקב ר"ל שהנחיל והמשיך הקול העליון שהוא ההמשכה הפנימיות שלמעלה שתהי' נמשכת ומתלבשת בקולו של יעקב והיינו ההמשכה מע"ק שתהי' מתלבשת בקול ז"א שהוא התורה כו' ע"ד שכינה מדברת

מתוך

מחוך גרונו של משה כו' ועד"ז ודברי אשר שמתי בפיך כו'. והידים ר"ל שרצה להגחיל הידים העליונים שמהם נמשך השפעות גשמיות שסרש המשכה זו מז"ת עולם. חסד יבנה כו' משא"כ הקול נמשך מג"ר חב"ד כו' שבחי' ג"ר נק' ימי קדם וז"ת נק' ימי עולם ועמ"ש מזה גבי ענין ואם ירחיב ה' את גבולך כו'. והמשכה זו החיצונית רצה להנחיל לעשו. כי עשו לשון עשי' בחי' חיצוניות. והי' רוצה יצחק שיעקב ועשו יהיו ע"ד יששכר וזבולון. שזבולון הוא תמכי אורייתא ליששכר כמ"ש ע"פ במחוקק במשענותם כי בלל החכמה בלל הכסף. כך ע"י שעשו יהי' מושל ומולך בעולם שזהו ענין ידים לשון ממשלה. כמו וכי תשיג יד גר ותושב שדרז"ל בסוף מגלת אסתר על המן כו'. יש לאל ידי ס"פ ויצא. פשע אדום מתחת יד יהודה מ"ב סי' ח' כ"ה. ועי"ז יעקב יהי' יושב באלו ועוסק בתורה להיות הקל קול יעקב כו'. וקרוב לזה מצאתי בפנים יפות פ' תולדות ע"פ ויגדלו הנערים. גם י"ל כי הנה ענין תורה ומצות התורה היא בחי' פנימיות והמצות הם בחי' חיצוניות. אלא שהם חיצוניות עליון היינו מבחי' גלגלתא שהוא בחי' כתר והתורה היא מבחי' חכמה מוחא כו' כמ"ש כ"ז בביאור ע"פ יביאו לבוש מל'. וזהו ענין יששכר וזבולון. ולהיות שיצחק חשב שעשו יהי' ע"ד זבולון ע"כ אמר והידים ידי כו' כי אברים החיצונים והידים מתקשרים עם גלגלתא כמ"ש בביאור וידבר אלקים כו' אנכי הוי' אלקיך כו'. ודרך כלל חסד דרועא ימינא מקור רמ"ח מ"ע הם ה' חסדים. וגבורה דרועא שמאלא ה' אצבעות יד שמאל ה"ג מקור שס"ה ל"ת. וחשב שעשו יברר את עצמו ע"י המצות. וליעקב הנחיל את הקול הוא התורה המלובשת בקו האמצעי תפארת גופא כו'. וזהו הקל קול יעקב בחי' פנימיות. ובזח"א ד"כ ע"ב קלא פנימאה היינו יחוד או"א הנמשך ממו"ס. והוא יחוד פנימי דאו"א ע"ד ק"ש. ואחר כך נמשך בקול יעקב שהיא התורה. והי' סבור שעשו יתנהג בטוב עם יעקב כזבולון עם יששכר. ואזי על ידי יעקב יומשך ההשפעה גם בידים ידי עשו מבחי' הפנימיות כי המצות מקבלים מן התורה כמ"ש בד"ה ביום השמיני עצרת בענין גדול תלמוד שמביא לידי מעשה. וגם קו האמצעי מייחד ומחבר חו"ג ע"י שממשיך בהם מבחי' אין עושה שלום במרומיו כו'. וזהו ע"ם במספר עשר אצבעות וברית יחיד מכוון באמצע במילת לשון כו' דהיינו ע"י התורה ממשיך מבחי' אנת הוא חד ולא בחושבן בע"ס ה"ח וה"ג כו'. גם ע"ד נטילת ידים להיות שאו ידיכם קדש זהו ע"י המים בחי' הכ' בחי' תורה דאל"כ ידים שניות הם ידים עסקניות והיינו ע"ד מ"ה מברר ב"ן ועמ"ש בד"ה ומשה נגש מענין נט"י. והכח הזה ביצחק להנחיל בחי' אלו דתומ"ל היינו על ידי מס"נ בעקדה ממעל לעלים שהוא למעלה מב' העלים עץ החיים ועץ הדעת ע"כ יוכל להנחיל עץ החיים שהוא התורה ליעקב. ועפ"ד עו"ר לבררו ע"י המצות לעשו כו'. וכ"ז הפסוק לפי הבנת יצחק שנתכוון שעשו הוא המתברך. אבל באמת עשו אינו כמו זבולון שהוא חיצוניות עליון דקדושה ששרשו מגלגלתא שהיא באמת למעלה גם מחכמה. גם בחי' נו"ה הנק' במשענותם תמכין דאורייתא שרשן גבוה מאד. משא"כ עשו הוא חיצוניות התחתון כמו קליפה לפרי וכמו שליא המקפת את הולד. אלא החיצוניות עליון דבחי' הידים ששרשן מגולגלתא הוא

ג"כ רק ליעקב וכמ"ש ועשית חג שבועות כו' נדבת ידך כו' וכתיב שאו ידיכם קדש. וכתי' ושמחת לפני ה' אלקיך בכל משלח ידך בפ' ראה י"ב י"ח. וכתיב ומעשה ידינו כוננה עלינו. וזהו מקול מחצצים בין משאבים. ופי' בזה"ח ברשית דל"ב ע"א מקול מחצצים דא יעקב מחצצים כד"א איש הביניים ופי' במק"מ קול יעקב הוא תפארת שמכריע בין חו"ג לכן נק' מחצצים מלשון ויחץ את העם היינו שמחלק השפע לחו"ג כמש"ש די"ז א' והשבים לתרין סטרין כו' וכענין מחצית השקל כו'. וא"כ מובן דבחי' קול יעקב שייך גם לבחי' הידים כו'. אך איך שייך ידיו שעירות לבחי' יעקב זהו עדמ"ש ועשית יריעות עזים לאהל על המשכן כמ"ש במ"א סד"ה מה טובו אהליך יעקב. ועמ"ש ע"פ וארבע הידות יהי' לכם בד"ה שחורה אני ונאוה. ובענין כר מלוה דהיינו רמ"ח מ"ע עם תרין דרועין. הרי בחי' הידים שייכים ליעקב. וזהו רוממות אל בגרונם בחי' קול יעקב ועי"ז וחרב פיפיות בידם היינו שאזי אין הידים ידי עשו. וענין פי' והידים ידי עשו לפי האמת שלא כדעת יצחק שדימהו לזבולון. אלא כמ"ש ואת עשו שנאתי. נ"ל הפסוק והידים כמ"ש ברבות ס"פ ס"ה שהוא עדמ"ש שממית בידים תתפש כו' וע' מזה בעמה"מ כ"ד ב' פ"ג ב' ק"ד ב'. והיינו מפני שאינה תופסת מקום. ועמ"ש בד"ה בשלח פרעה בענין כמה אלך אפים כו' מבחי' ורב חסד. לפ"ז בחי' ידים הנ"ל שמהם יניקת השממית זהו מבחי' ורב חסד דא"א. ויותר י"ל מבחי' חו"ג דאצי' מבחי' לפרצים ע"ד אלבים שמים קדרות כו' כנזכר בזה"ג פ' אחרי דע"ד ב'. ועיין בסידור בד"ה הללויה הללי נפשי כו'. ומבחי' והידים ידי עשו יומשך ג"כ להיות הקל קול יעקב ע"ד ההתבוננות אם לעוברי רצונו כך כו' כנזכר בד"ה בשלח הנ"ל ובד"ה וישב יעקב. א"כ ע"ד ופרעה הקריב וכמ"ש יונתי בחגוי הסלע כו' אזי דוקא השמיעני את קולך כו' כנזכר ברבות בשלח פכ"א. א"כ ע"י המרירות איך והידים דיעקב הם ידי עשו שמלובש ברצונות זרות גשמיים וכל מעשיו לגרמי' וכמ"ש כעוטי' על עדרי חבירך שמעוטף מרצונות זרות הנמשך מע"ש ומזה יומשך המרירות להיות ממעמקים קראתיך קלא פנימאה הקל קול כו'. והנה ע"י הקל קול יעקב אזי אין והידים כו' כי התורה נק' עוז ונותן כח להיות ה' יחתו מריביו ויתן עוז למלכו. וע' בזח"ב כ"ח סע"א וע"ב ובמ"ש בד"ה ואלה המשפטים ע"פ ועוז מלך משפט אהב כו'. וגם כי ע"י שהתורה דמחו"ב נפקת עי"ז או"א מלבישים לזרועות דא"א אזי אין השממית יונקת מבחי' ידים כנודע מענין עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ה' אלקינו כו'. גם י"ל הקל קול תפלה ותורה. והתפלה קלא פנימאה מלמטה למעלה גורם הלבשת בינה לגבורה דא"א אני בינה לי גבורה היינו ההתבוננות בגדולת ה' וכענין ר"ה ויוהכ"פ העלאות ע"י בינה. וע"י תורה ממשיך הלבשת אבא לקו הימין דא"א כו'. ואזי אין הידים כו' כי מתחברים חו"ג דא"א עם חו"ג דז"א ע"י או"א. ואפשר כונת יצחק לברך את עשו שיהי' הקליפה שומר לפרי כמו שהי' קודם חטא עה"ד כמ"ש השל"ה די"ע ע"ב וג"ז ה"א בעצו כו'. וע' באלשיך בתלים ס"ז ע"פ וירננו לאומים כו' :

ויגש וישק לו וירח. רבות פ' תולדות פס"ה א"ר יוחנן אין לך דבר שריחו קשה מן
השטף הזה של עזים. ואת אמרת וירח את ריח בגדיו ויברכהו. אלא בשעה
שנכנס אבינו יעקב אצל אביו נכנסה עמו גן עדן (י"ל ג"ע מל' ונכנס עם יעקב ת"ת.
א"כ ג"ע ויטע אשל בריח התיכון. א"כ גע"ע בינה שהיא אמו דיעקב ת"ת) הדא
הוא דא"ל ראה ריח בני כריח שדה. פי' המ"כ הוא שדה של תפוחים עמ"ש ע"פ
כתפוח בעצי היער כו' בחדש השלישי לצאת בנ"י כו' ועמ"ש בזהר ר"פ האזינו מענין
כתפוח ובהרמ"ז שם ונתמ"ש ע"פ רפדוני בתפוחים שהתפוח יש לו ריח וגוונין חג"ת
ג' בחי' תורה ועבודה וגמ"ח. גם תרין תפוחין תיקון ואמת יאר ה' פניו אליך וכתיב
תתן אמת ליעקב כמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי בלק"ת בענין ויכתוב משה. וזהו ענין
שדה של תפוחים שדה מל' וע' ע"פ ויהי בהיותם בשדה ובזח"א ר"פ חיי ע"פ מלך
לשדה נעבד. וברבות בקהלת ע"פ ויתרון ארץ כו' ובפ' אחרי פכ"ב השדה זהו משנה
או תלמוד. ועמ"ש בתו"א פ' חיי ע"פ ויצא יצחק לשוח בשדה. וכן ליון נק' שדה.
וכשהקב"ה משרה שכינתו בליון נק' שדה של תפוחים הייתו כמ"ש כתפוח כו' כן דודי
כו' והייתו ענין יאר ה' פניו אליך כנ"ל. וזהו ענין ריח שדה. עמ"ש בד"ה אלה מסעי
בענין ירדן יריחו ובפ' שלח בד"ה וישלח יהושע כו' בענין יריחו ל' ריח יעו"ש.
ועמ"ש ע"פ באתי לגני אריתי מורי כו' מור הוא דם חיה ידוע שנקרש כו' כמ"ש בד"ה
יביאו לבוש מלכות בענין שמן המור. ובענין מרדכי מירא דכיא. ועד"ז העזים שריחו
קשה שמהם יניקת החיצונים מהשערות. אך ע"י אתכפיא ואתהפכא נעשו יריעות
עזים לאהל על המשכן שהוא יעקב כמ"ש מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל
וכמ"ש מזה בלק"ת בד"ה מה טובו הנ"ל בפ' בלק. וע' בפרדס ערך שדה שהמל' נק'
שדה נעבד בהיותה מתוקנת להתייחד. ונק' שדה של תפוחים הייתו שהאבות נשפעים
אליה א"כ בחי' זו הוא לאחר היחוד. כי סתם שדה זהו שדה לבן שיש בה תבואה
תבואת ה'. אבל שדה האילן בחי' תפארת מאיר בה. עוד פי' שדה תפוחים הוא ת"ת
לפי שיש בו פנים של חסד ופנים של גבורה וזהו ב' תפוחים זה מלד זה וזה מלד זה.
וזהו ענין דודי לח ואדום. ונק' ארך אפים. וזהו אשר ברכו הוי' שמאיר בו א"א.
כי בעלמו נק' זעיר אנפין א"כ עד"מ תרין תפוחין שלו הם בבחי' זעיר שיש שם דין
אבל ע"י שמאיר בו אריך אנפין א"כ מעלת תרין תפוחין שלו מתעלים ויש בהם ריח
וטעם וזהו כריח שדה אשר ברכו הוי'. קיצור ענין נכנס עמו ג"ע שדה של תפוחים.
כי שדה נעבד מל' כשמתוקנת ליחוד ע"ד ליל שמורים בפסח על התבואה תבואת
ה"א שדה הלבן. בעצרת מ"ת על פירות האילן כתפוח בעצי. וזהו ענין המשנה
ר"פ שני דשביעית בשדה הלבן עד הפסח ובשדה האילן עד העצרת. תרין תפוחין ב'
פנים דז"א. לח ואדום. וכשמאיר בו ארך אפים נקרא שדה תפוחים אשר ברכו ה'
יאר ה' פניו אליך. ונק' ריח ע"ד והריחו ותהלתי אחטם לך רדל"א והחוטם בין שני
הפנים שהם תרין תפוחין:

ב **עו"ש** ובשעה שנכנס עשו אצל אביו נכנס עמו גיהנם שנאמר בא זדון ויבא קלון
משלי י"א ועמ"ש מענין וכסילים מרים קלון בלק"ת פ' אחרי בד"ה כי ביום

הזה יכפר (הראשון) שזהו נגד חכמים כבוד ינחלו בחי' ולכבודי בראתיו לבושים דתומ"ל ולעומת זה בחי' קלון כו' ע"ש. ד"א וירח את ריח בגדיו ויברכהו כגון יוסי משיתא ויקום איש צרורות כו'. והיינו בעלי תשובה שקבלו עליהם יסורים מופלגים בשביל הקב"ה. ודרש בגדיו כמו בוגדיו. ועמ"ש מזה בת"א סד"ה ראה ריח בני בפ' תולדות. ביר"ק לבוש סי' ע"ז בשם מ"ע קי"ז להם לאכול ובגד ללבוש. בגד באתב"ש שקר ויעקב אמת בקש לבוש לבגד לתקן עם הלהט תורת אמת את הבגד עכ"ל. ולפעד"נ יותר דבגד באתב"ש הוא שרק וזהו כמ"ש ע"פ ולשרקה בני אתונו בת"א פ' ויחי בד"ה אוסרי לגפן. והנה לדברי המג"ע א"כ בגד בוגדים היינו שקר וע"י התשובה נעשה מבחי' שקר קשר להיות מקושר להקב"ה בהילא יתיר. ועי' בזהר ר"פ בראשית ד"ג ע"ב גבי עאלת אות שי"ן הוא"ל ואתוון דזיופא בשם ק"ר נטלין לך כו' ובז"ה מהאריז"ל האריך בזה. היינו ק' בקליפה נגד ה' בקדושה כקוף בפני אדם קוף רגל ארוכה רגליה יורדות כו'. והרי"ש נגד ד' כי ד' אחד וע"י הרי"ש אחר. והשי"ן נוה שנוטלים האר' מהקדושה דלית שע' דמסאבא דלית בה נהירו דקיק מסט' דקדושה. כי שקר הוא סוד נחש המפתה לנוקבא ע"י נוגה הקרובה לקדושה. ואח"כ נטלין בה בגווייהו ממש לקבל ממנה ונקשר עמה ונכנסו בעומקי הקליפות ואז הוי קשר עכ"ד. ומבואר בפע"ח בענין קבלת שבת לכה דודי נצא השדה. כי המל' נפרדת מק"נ ואזי נעשית משקר בחי' שדה כו' ע"ש. וזהו ענין ריח בגדיו. כריח שדה. שמברר בחי' בגד בוגדיו בחי' שקר. ונעשה מזה ריח שדה. תפוח תיקון ואמת. והיינו כמ"ש ברבות בראשית פ' ח' אמת אמר אל יברא שכולו מלא שקרים. מה עשה הקב"ה נטל אמת והשליכו לארץ. כלומר היצר הטוב לפני לעכב עלי עולמי. כ"כ בידי משה. וענין כולו מלא שקרים ע"ד כל האדם כוזב. ומ"מ יתברר העולם ע"י תורה שהיא אמת ועבודה וגמ"ח. ומ"מ מותר לשנות מפני דרכי השלום. גם ע"ד בא אחיך במרמה כו' ויעקבני זה פעמים כו' אהיו אנכי ברמאות כו'. וזהו ענין ריח בגדיו. גם כמ"ש בתרגום יונתן פ' בראשית ע"פ ויעש כו' כתנות עור לבושין דיקר מן משך חויא דאשתלח מיניה והרי הנחש נק' שפת שקר שאמר לה"ד על בוראו ונק' אים תהפוכות כו' ועי' בזה"א תולדות ע"פ הגולה נפשי משפת שקר. וא"כ כשנעשה מזה לבושין דיקר זהו שמן השקר נתברר להיות יתרון האור מהחשך וכמו והאופנים ברעש גדול שהרעש נמשך מהמת ההסתר שהוא שקר כו' שנראה העולם יש ודבר נפרד. ומזה נמשך הרעש. מהמת שמשיגים איך שהוא שקר ובאמת קמי' כלא חשיב כו' נמצא זהו יתרון האור הנמשך מהשקר והחשך כו'. גם ע"ד מארז"ל פ"ב דכתובות די"ז גבי כילד מרקדין לפני הכלה וב"ה כלה נאה וחסודה א"ל ב"ש ואפי' חגרת כו' והלא נא' מדבר שקר תרחק. ופי' חגרת כי האמונה בה' נק' רגלים כמ"ש בלק"ת ע"פ חגרה בעוז מתניה. וכשיש לו קנת בפיקות ה"ו נק' חגרת. או אם אין כומוע"ע בשלימות. וזהו נמשך מאד הנחש שהטיל זוהמא בחוה והנחש אין לו רגלים. וכמ"ש מזה בת"א ע"פ ויזרח לו השמש כו' והוא צולע כו' ולכן ס"ל לב"ש שא"א להיות כלה נאה בכלות הנפש עד שיתקן מעביו תחלה כי ובם דרך כו' וזהו מדבר שקר בחי' נחש תרחק. וב"ה באלו

נרו

גרו ש"ל שהאור דוחה החשך וכמ"ש בלק"ת סוף שה"ש בד"ה כילד מרקדין ובד"ה והראשית לי בפ' במדבר ע"ש וא"כ זהו בירור השקר שאע"פ שהוא בבחי' תגרת עכ"ז יוכל לבא לבחי' כלות הנפש עד שיהי' נק' כלה נאה וחסודה כו'. גם אפ"ל עפמ"ש במא"ה אות ש"ן סע"ה שקר נק' יסוד דקליפה ושקר גימט' ת"ר וי"ק דקליפה דסמא"ל (הג"ה וע' בזח"ב בשלח דמ"ו סע"ב ע"פ ויקח שש מאות רכב בחור כו' ובמק"מ שם) וסימן שקר הסוס לתשועה (הג"ה ע"ש בזהר בענין לסוסתי ברכבי פרעה וברבות ע"פ לסוסתי עכ"ה) והוא מקביל לו"ק דקדושה עכ"ל. ושם סעיף פ"ד שרק מלך הוד דין כו' (הג"ה כ"ב ע' בת"א פ' ויהי סד"ה אסרי לגפן בענין ולשרקה בני אתונו עכ"ה) ושורק מלך יסוד כו' שורק בוי"ו עכ"ל וכ"כ הביא מהת"ז ד"ז ע"ב ותיקון י"ח דכ"ה ע"ב ואיהו שורק קשורה דתרווייהו כו' ע"ש ותיקון ע' דקכ"ח ע"א עכ"ל. ובמא"ה אות קו"ף סעיף ה' קשר של תפילין תמיד בסוד הדעת שכולל בו כל ו' סטרין גימט' ת"ר כו' עכ"ל ושם סעיף ל"ט קרש נק' הת"ת ושם הוי' גימט' קשר וגם נו"ה נק' קרשים עומדים כו' כנכנסים באדנים דמל' עכ"ל וזהו עצמו ענין קשר. ומבואר בזח"א ד"ג ע"ב איך בקליפה ג"כ מבחי' שקר נעשה קשר וכמש"ל כשהמל' דעשי' מתפשטת בהם ממש ונעשה קשר כו' ע"ד קשר רשעים. וע"כ ע"י הבירור דאתכפיא ואתהפכא שיתבטל השקר והתקשרות שיש לאדם בתאוות עוה"ז ויהפוך מרירו למיתקא וחשוכא לנהורא היינו שיהי' גלוי אמת ה' לעולם כו' אזי נעשה מזה בחי' שרק כמ"ש ולשרקה בני אתונו כו' שמבחי' אתון יתהפך להיות בחי' בני וארז"ל סוף כתובות עתידין אילני סרק שיוציאו פירות שנאמר ולשרקה כו' ובמא"ה אות א' סעיף פ"ת שהיסוד נק' אילן גימט' הוי' אד' ובהיותו בולט בעת הזווג נק' אילנא רברבא עכ"ל. וא"כ לפ"ז אילן סרק שאינו עושה פירות היינו יסוד דקליפה אל אחר אסתרס ולא עביד פירין וברבות פ' נח הזכות יש לה פירות כו' אבל ההיפך אין לו פירות כו' וא"כ כשעתידין אילני סרק שיעשו פירות זהו ע"י שיתהפך חשוכא לנהורא כמ"ש אז אהפוך כו' ומבחי' שקר יתהפך לקדושה כו' וזהו ולשרקה בני כו' וע' מזה במק"מ ר"פ האזינו. קיצור בגד באתב"ש שקר או שרק י"ל ע"י תשובה שמבחי' שקר אותיות קשר בחי' קשר מתהפך לבחי' שורק ולשרקה בני אתונו. ודוגמת מ"ש בפע"ח בענין קבלת שבת לכה דודי נצא השדה שמבחי' שקר נעשה שדה יעו"ש. וזהו ריח בגדיו כריח שדה. דקסבר שעשו אינו שוה כמ"ש במד"ר כ"א שמהפך השקר לחזור לאמת וזהו עבודתו בבחי' שדה כנ"ל בשם הפע"ח. וגם בגד היינו המקיף שלו לבושה שעי"ז יברר וכו'. והנה ותשלך אמת ארצה ועולם חסד יבנה ע"כ ע"י החסד יתוקן השקרים לחזור לבחי' אמת הוי' אני ראשון ואני אחרון כמ"ש אז אהפוך כו'. או זהו ע"י בגד עוטה אור כשלמה תורה. גם ממשכא דחויא שהוא שפת שקר נעשו לבושין דיקר לאדה"ר וחוה. וגם כמו מהמת ההסתר נמשך והאופנים ברעש גדול. וע"פ הקבלה שקר יסוד דקליפה הפך יסוד דקדושה שענינו להמשיך גלוי אמת ה' לעולם ומבחי' שקר נעשה קשר רשעים ע"י התקשרות האדם בתאוות אשר אתם זונים וע"י התשובה יוכל להתהפך קשר זה מחשיכא לנהורא להתקשר לה' כמ"ש בר"ח שער האהבה וע' בלק"ת

בהביאור

בהביאור ע"פ זאת חקת התורה ספ"ג. וזהו ענין ריח בגדיו. ע"כ הקילור. ועמ"ש עוד מענין שקר בענין כשתגיעו אצל אבני שיש טהור אל תאמרו מים מים משום שנאמר דובר שקרים לא יכון לנגד עיני וע' מזה בפרדס סוף ערך מים כי יש מים עליונים ומים תחתונים ויש רקיע המפסיק ביניהם והוא ענין ב' יודי"ן דאות א' והוא"ו מייחדם ומחברם. והאומר ב"פ מים כאלו המים תחתונים הם נפרדים זהו שקר. וזהו שאמר האמת כי העולם כולו מלא שקרים שאומרים שהמ"ת הם נפרדים. ומ"מ השליך אמת ארצה. דמ"מ הרי אנו אומרים מודים אנחנו לך בבחי' הודאה דכולא קמי' כלא חשיב. ואמת ה' לעולם. ואפ"ל פי' השליך אמת ארצה כדי שגם למטה יתגלה האמת איך דכולא קמי' כלא כו'. ועוד העיקר כי עולם חסד יבנה ואית חסד ואית חסד בזח"ג נשא קל"ג וחסד דלגאו נק' חסד דקשוט חסד של אמת. וחסד דלבר דז"א הוא הכלי לחסד דלגאו עיין בלקו"ת פ' נשא בד"ה ה' יחתו מריביו נמצא ע"י החסד שהעולם כולו חסדים יוכלו לבא לבחי' אמת דהיינו לבחי' חסד של אמת:

ג **עו"ש** ברבות ס"פ ס"ה מלמד שהראהו בהמ"ק בנוי ראה ריח בני הה"ד ריח ניחוחי תשמרו כו'. חרב שנאמר כריח שדה כמ"ד ציון שדה תחרש. בנוי שנאמר אשר ברכו ה'. במא"א אות רי"ש סעיף כ"ה. ריח סוד המ"ן דינים ר' אלקים כו' עכ"ל. ואיתא שם דריח נמשך משם אלקים והוא עדמ"ש צחוק עשה לי אלקים היינו שהצחוק שהוא התענוג העליון וזהו ענין יצחק הוא נמשך דוקא ע"י שם אלקים דהיינו ע"י בירור החשך הנמשך משם אלקים וזהו ענין הריח כו'. ובי"כ הביא מת"ז תיקון ס"ט דקי"ו ע"א וז"ל ריח ניחוח דא צדיק כו' וע' בפע"ח בסוד ברכת הריח עכ"ל. וענין ריח הוא דינים היינו כמ"ש בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ באתי לגני פ"ב גבי אריתי מורי וז"ל וזהו וירח את ריח בגדיו לבושים שהוא מקיף היינו כמ"ש שהריח גבוה מהטעם שבנת"א טעמים הוא או"פ וריח הוא מקיף כו' וגם בגדיו לשון בוגדיו כמ"ש במדרש שהוא מן ההיפך כמשל דברים החריפים כשממתיקים אותם נעשים מוטעמים ביותר כך ע"י המתקת הגבורות נעשה הריח כי הגבורות שרשן גבוה משבה"כ עקודים כו' והיינו ע"י התיקון שם מ"ה ועד"ז נאמר על יצחק לע"ל כי אתה אבינו שבעת הוא מדה"ד ואח"כ נמתק כו' עכ"ל. ומזה יובן שיצחק דוקא הזכיר מעלת הריח כי ענין הריח הוא ממש בחי' יצחק גבורות שנמתקים. וענין כי אתה אבינו גילוי פנימית אבא לע"ל. ולכן יצחק הי' עולה ע"ג המזבח שהוא מקור בחי' ריח ניחוחי כנ"ל. ולפ"ז ענין ריח ניחוחי דקרבנות היינו ג"כ מיתוק הגבורות כי נה"ב שרשה מפני שור. וכשמתבררת ונכללת בהוי' דאכיל קרבנין נעשה ריח. וז"ל בלק"ת פ' פינחס בד"ה ביאור ע"פ את קרבני לחמי פ"ג ריח ניחוחי ריח מלמטה למעלה מעורר מוחין דאבא שבגלות הוא בחי' שינה והסתלקות וריח הוא המעורר כו' (וזהו שיאמרו ליצחק בחי' ריח כי אתה אבינו המשכת פנימית מוחין דאבא) ניחוחי הוא לשון הורדה (עמ"ש בד"ה ארדה נא ואראה בענין כשמן הטוב כו' יורד כו') ולשון מנוחה המשכת הביטול כו' היינו המשכת קול דממה דקה שלמעלה אפילו מבחי' אבי אם יו"ד כו' עכ"ל. ואפ"ל כי אם יו"ד זהו גבורות דאבא כמ"ש מזה בד"ה והי' לכם לציצית פרק שני. אצל קול

דממה דקה זהו כענין רוח שלמעלה מאש כמ"ש שד"ה והי' מספר בנ"י וכמארז"ל ע"פ ריח ניחוח נחת רוח לפני הרי פירשו ריח לשון רוח. ועמ"ש בד"ה בהעלותך את הנרות ופרש"י כו' ספ"ד בענין אהרן ומשה זהו כענין ההפרש בין אש יו"ד בין קול דממה דקה יעו"ש. כריח שדה לכאורה בזמן שבהמ"ק חרב אין ריח דקרבנות. אלא שהוא כמ"ש ויצא יצחק לשוח בשדה וארז"ל אין שיחה אלא תפלה והיינו כמ"ש בביאור ע"פ ואהי' אצלו אמון. שבחי' מיתוק הגבורות נעשה ע"י מיתוק הגבורות באדם שהוא בחי' אתכפיא ואתהפכא כי נה"א שבאדם שרשו מחסדים והיצה"ר שרשו מבחי' גבורות ולכן בחי' לאתכפיא לסט"א ולאתהפכא מחשוכא לנהורא הוא ענין מיתוק הגבורות ויעקב חבל נחלתו כו' שכמ"כ מעורר למעלה שיתמתקו הגבורות כו' עכ"ל. וזהו ציון שדה תחרש שבהיות ציון שהיא כנס"י בחי' שדה אזי תחרש שצריך חרישה בנה"ב להיות ביטול היש והגסות כו'. גם אפ"ל ריח שדה קאי על בהכ"נ שנק' מקדש מעט וא"כ לגבי בהמ"ק ממש נק' רק שדה ולא בית ועמ"ש מענין שדה ובית בד"ה אני לדודי הראשון בלק"ת פ' שופטים וע"י חרישה זו שהיא זריעה שזורעים הרי יהי' הצמיחה לע"ל כמ"ש והריחו ביראת ה' ביתר שאת מבתחלה. (הג"ה אחר זמן רב ובמד"ר פ' בראשית פי"ג ע"פ וכל שיח השדה ופכ"ב ע"פ ויהי בהיותם בשדה מבואר דבהמ"ק נקרא שדה וכ"כ בזהר ויקהל דרי"ח א' ע"פ עיניך בשדה אשר יקצרון כדלקמן וע' במד"ר ויצא ע"פ והנה באר בשדה זה ציון ומש"ש עכ"ה) והענין דהנה ארז"ל ע"פ כי רבים בני שוממה מבני בעולה. שרבים בע"ת וצדיקים העתידה לי בחורבנה יותר מבשלוותה כמ"ש מזה ע"פ וזאת התרומה זהב זו בבל שנאמר אנת הוא רישה די דהבא וכמ"ש בד"ה צדקת פרזונו בישראל צדקה עשה הקב"ה עם ישראל שפזרן לבין האומות שעי"ז יגרמו בחי' והגלה כו' ע"י אתכפיא כו' ויהי' גילוי אור של יראת שמים שבכ"ם כו' ומזה יומשך פרזונו פרזות תשב ירושלים כו' וזהו אשר ברכו הוי' בנוי לע"ל שיהי' בבחי' אהל בל יצען כו' שיהיו ז"א במדרגת חו"ב בחי' ביום ההוא יהיה כו' כמו חו"ב תרין ריעין כו' והיינו אשר ברכו הוי' כו'. גם פי' ראה ריח בני בזמן בהמ"ק שאז ריח ניחוח בבחי' ראי' ממש שהיו רואים ירידת אריה אותיות ראיה דאכיל קרבנין וזהו ע"י בהמ"ק דוקא כמ"ש הטעם בלק"ת פינחס שד"ה את קרבני לחמי (הראשון). כריח שדה י"ל כי עכשיו מקיימים קרבנות ע"י מחשבה ודבור. מח' זו תפלה שכנגד קרבנות. דבור לימוד הל' קרבנות שכל העוסק בתורת עולה כו'. וזהו כריח שדה היינו ברייתא בנק' שדה כמ"ש ע"פ ויצא יצחק לשוח בשדה. גם משנה ותלמוד נק' שדה כמארז"ל ע"פ מלך לשדה נעבד זו בעל משנה כו'. ועמ"ש מענין אריה אותיות ראיה בביאור מאמר הזהר ר"פ תצא בענין מחצית השקל. גם ריח פירושו לשון רוח כמארז"ל בפי' ריח ניחוח נחת רוח. וי"ל כי יש ב' בחי' רוח מלמעלמ"ע ומלמטלמ"ע וכן יש ב' בחי' ריח כי המ"ן הוא ריח שמלמטלמ"ע אכן ענין ותהלתי אחטם לך זהו ריח שמלמעלמ"ע וזהו ענין נחת רוח כו'. וענין שייכות ריח ושדה אשר ברכו לריח בגדיו. י"ל דהנה בגדיו הם לבושים דאדה"ר שנאמר ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם ות"י לבושין דיקר מן משך חויא דאשלח מיניה. והקשה השל"ה פ' תזריע

איך

איך נק' לבושין דיקר כיון שהם ממשכא דחויא. וברבות בראשית ספ"כ ע"פ ד'
המפרשים שם שבתורתו של ר"מ הי' כתוב כתנות אור באל"ף ופי' באו"ת מהמגיד
כ"ע פ' בראשית לפי שר' מאיר הי' מאיר עיני חכמים בהלכה כו' והוא הי' תחלת
החכמה לכך כ' בתורתו אור באל"ף כי אף הכתנות שהוא הלבוש שלו הי' ג"כ מאיר
עכ"ד. ועמ"ש במ"א מענין ר' מאיר שהי' אומר על טמא טהור ומראה לו פנים ר"ל
ע"י שממשיך מעלם החכמה שהיא בחי' יאר ה' פניו שלמעלה מבחי' שערות שהוא
מותרי מוחין ע"כ יוכל לומר גם על טמא טהור כו' ע"ד ע"י וירא כו' נתהפך הטעם
דכי יצר לב האדם רע מחובה לזכות והיינו ע"י שבהמקיף אין התחלקות עדיין ויוכל
להפך המדות כרצונו כו'. וזהו שניתנה התורה במ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור כו'
במדרש תלים סי' י"ב ע"פ מזוקק שבעתים. וע"כ הי' ר"מ יכול להפך מכתנות עור
לכתנות אור. והענין כמ"ש בזח"ב פקודי דרכ"ט ע"ב בקדמיתא הוו כתנות אור דההוא
נהורא עילאה דשמש ביה בג"ע כו' כיון דאתתריך מתמן כו' ויעש כו' כתנות עור וכ"ה
בזח"ג קדושים פ"ג ב' ובפ' ואתחנן דרס"א ספ"א וע' מזה בשה"מ סי' קי"ג ובמק"מ
פ' ויחי דרכ"ד. ובמא"א אות ע' ס"י עור הוא ק"נ רע וגילוץ קטן שבו ו' הרי עור
עכ"ל ובאות ח' סי"ב כ' חשמל כו' העור של נה"י של הבינה כו' מלבוש כו'
כתנות אור באל"ף כו' וע"ג כתנות אור יש כתנות עור משכא דחויא נק' נוגה כו' כי
החויא עצמה ג' קליפות אחרות רעות כו' עכ"ל. וענין החשמל נתבאר בת"א פ' לך
בד"ה והבדילה הפרוכת שזהו כענין הפרוכת המבדיל בין קדש לקדה"ק כו' ועמ"ש
מזה בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר ובד"ה שבת שבתון הוא לכם פ"ד שהוא כענין
פסיק טעמא שבין שני הויות כו' יהי רקיע ויהי מבדיל כו'. ועד"ז יובן ענין כתנות
אור באל"ף שעם היות כתנות ולבוש הוא אור וכענין לבושי הנשמה בג"ע שבהם ועל
ידם משגת השגת החכמה עילאה ועמ"ש מזה בת"א פ' מקץ בד"ה ת"ר נר חנוכה בש"א
יום ראשון כו' שנק' אספקלריא דנהרא וכענין המשל שע"י משיגים הנמשל ור"מ הי' יכול
לומר משלים. משא"כ כתנות עור דק"נ לבוש המסתיר ומעלים וממנו יניקת ג"ק כמ"ש
בלק"ת פ' פינחס בד"ה את קרבני לחמי שיניקת החיצונים מהשערות כרחל לפני
גוזזיה והשערות לומחות ע"י העור דוקא כו' ע"ש ומ"מ לא נתבטל כתנות אור לגמרי אלא
שנתעלם ונתלבש בכתנות עור ע"ד כבלע את הקדש. והיינו ענין התלבשות הנשמה
בגוף וע"ד במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי והרי פנימיותו תורה אור כו'. והנה
יתרון האור נמשך מן החשך כמ"ש מי יתן טהור מטמא כ"כ השל"ה בהקדמה דע"ז
ע"ב ודי"ט ע"א ודק"ט ע"ב ודר"ת ע"א ובפ' וישב דרל"ז ע"ב . וביאור הענין כמ"ש
אדמ"ו נ"ע בת"א פ' בראשית בד"ה אעשה לו עזר כנגדו שהעזר נמשך מבחי' כנגדו
כו' שהוא ענין כתנות עור שהעבודה היא עד"מ עבוד העור וזהו ענין עובד אלקים
כו' ע"י שונה פרקו מאה פעמים ואחד לשנות טבעו כו' ועמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש
בד"ה מה יפו פעמיך בנעלים. ועמ"ש ע"פ ואני הראה בשולאי וכענין כח הראי'
מלובש דוקא בשחור שבעין כו'. כמלא בריח בגדיו הריח ג' בחי' ריח הנ"ל. הא' ריח
בני כשבהמ"ק בנוי זהו ע"ד בגדיו דאדה"ר כמו שהיו כתנות אור באל"ף. הב' כרית

שדה כשבהמ"ק הרב זהו כענין כתנות עור בע'. אך העזר נמשך מכנגדו לכן מזה יומשך אשר ברכו הוי' בהמ"ק דלע"ל וערבה לה' מנחת יהודה כו' והריחו ביראת ה' וכענין יתרון האור דלע"ל שיומשך דוקא מהחשך דכתנות עור וכענין טוב מאד זה כו'. ולכן נק' הלבושין לבושין דיקר ע"ד יקר מחכמה וכבוד סכלות מעט וע' רבות ויקרא פ"ב והיינו שיש יתרון לחכמה מן הסכלות ר"ל ע"י בירור הסכלות נמשך יתרון לחכמה כו'. קיצור ראה ריח בני בזמן שבהמ"ק בנוי ריח ניחוחי תשמרו כו' הריח כ' המקובלים שנמשך משם אלקים וזהו ע"ד לחוק עשה לי אלקים שהצחוק ותענוג עליון נמשך משם אלקים ע"י כי שרית עם אלקים בלק"ת פ' שלח בד"ה אני דפ' ליליא דרוש השני פ"ב וזהו ענין הקרבנות שאע"פ שלא נז' בהם שם אלקים רק שם הוי' אבל זהו ע"ד כי שרית עם אלקים ביטול היש הנמשך משם אלקים והיין דנסכים משמח אלקים. והריח דקרבנות שגורם והחיות נשאות וברעש גדול כו'. כריח שדה בזמן ציון שדה תחרש וזהו ריח התפלה שהוא במקום קרבנות וגדולה מן הקרבנות בגמ' פ"ה דברכות וע"ד כי רבים בני שוממה כי שמלאו תחת לראשי בת"א פ' תלא ובבה"ז פ' קרח דקע"ח ע"ב בענין ועבד הלוי הוא אלמלא דיקא כו'. גם כריח שדה ברייתא ע' ת"א פ' חיי ע"פ ויצא יצחק לשוח בשדה וע"ד עובד אלקים שונה פרקו מאה פעמים ואחד. אשר ברכו הוי' לע"ל שיהי' אהל בל יצען כמ"ש בלק"ת סד"ה שובה ישראל עד. דרוש השני. וענין שייכות ריח בגדיו לריח שדה וג' בחי' שבו י"ל כי בגדיו לבושים דאדה"ר לבושין דיקר. בתורתו של ר"מ כתנות אור. ע"ד אומר על טמא טהור ומראה לו פנים. בקדמיתא הוה כתנות אור. לבוש החשמל שהוא. ע"ד והבדילה הפרוכת בין כו'. בין מים למים לבושי הנשמה בג"ע אספקלריא מאירה כמ"כ נעשה כתנות עור ממנו לומחים שערות. כרחל לפני גוזזיה כבלע את הקדש. במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי. אך בחי' ג' הוא יתרון האור שנמשך מהחשך. טהור מטמא. העזר מכנגדו. אראה בשוקי. עבוד העור עובד אלקים. לכן נק' לבושין דיקר. יקר מחכמה ומכבוד סכלות מעט שיש יתרון לחכמה מן הסכלות. לכן בריח בגדיו הכיר והריח ג' בחי' ריח הנ"ל אור ועור ויתרון האור והוא ענין ריח בני בזמן שבהמ"ק בנוי שהי' והבדילה הפרוכת. כריח שדה בזמן שאין בהמ"ק קיים ריח תפלה וברייתא. ובחי' אשר ברכו ה' לע"ל. ר"ל כמו שבריח שדה יש ג' בחי' כמ"כ בריח בגדיו יש ג' בחי':

ד רבות שה"ש סד"ה נופת תטופנה דכ"ז ע"ב בפי' וריח שלמותיך כריח לבנון סנהדרין פ"ד דל"ז א'. פ"ד דתענית כ"ט ב'. זח"א עמוד קי"א שי"ת תע"ד תפ"ד ה"ב ס"ע ע' רכ"ה ויקהל דר"ה ע"א רי"ח א'. זח"ג אחרי ד"ע ע"א קדושים פ"ד א' אמור ד"ק ע"א. בחיי ל"ח ד' קמ"ע ג' של"ה קי"ז א' יר"ק ה"ב ח' ברכה י"א ע"ז לבוש י' י"א י"ד ר"ה ד' רי"ה ב' סד"ה א' עמה"מ כ"ד ד' קנ"ד ד'. זח"א בראשית דל"ו א' ההוא אילנא סליק ריחין כד"א כריח שדה אשר ברכו ה' ובגין ששהוא ריחא דהוה סליק חמדת ליה למיכל מיני'. א"כ פי' ריח שדה זהו ריח עה"ד ג"כ כי עיקר הריח החזק נמשך ממיתוק הגבורות שהוא בירור עה"ד. זח"א ויהי דרכ"ד ע"ב ריש"ו אומר כתיב וירח את ריח בגדיו ויברכהו. בגדיו בגדי עשו מיבעי ליה כו'

אלא

אלא הכי אוקימנא וירח כלומר אסתכל לאלאה וארח ריחא דלבושי דההוא עלמא (הג"ה ע' בזח"ג ר"פ בלק דקפ"ו ע"א בענין היונקא שאמר בריחא דלבושייכו ידענא דלא קרו ק"ש. כי ק"ש למס"נ באחד זהו כמו ריח. שכמו שהריח הוא מקיף. כך זה המס"נ נמשך מבחי' שלמעלה מהשכל וההשגה שהוא בחי' מזלי' חזי שהוא מקיף על השכל המושג שבנפש. וזהו ענין יחוד או"א שמשם אין נמשך בפנימית כמו מיחוד זו"נ שהוא יחוד גופני הנמשך בפנימית. אבל מאו"א נמשך רק הארה ונק' נשיקין היינו כמו השפעת השכל מכח המשכיל שהוא רק הארה כמ"ש במ"א וע"כ נק' ריח כו'. וזהו וישק לו וירח שבחי' נשיקין הוא כענין ריח כו'. ובחי' ההארה מאו"א יש בה בחי' גבוה יותר מההשפעה הפנימי' והעלמיות דזו"נ וכמ"ש בד"ה אלה פקודי בענין משכן העדות. וכמו ל"ת שגבוהים ממ"ע. ועמ"ש מזה בלק"ת פ' ויקרא בביאור ע"פ ולא תשבית מלח פ"ה. ומזה נשכיל ענין הלבושים למעלה הם הארה מהמקיף עליון דחוטמא. והנה כתיב והריחו ביראת ה' שענין אם אין חכמה אין יראה היינו יראה עילאה שבחכמה נק' הללה תרעא לדרתא שהיא גבורה דע"י ונמשכה מבחי' מזלי' כמ"ש בחברי דניאל אבל חרדה גדולה נפלה עליהם משום דמזלייהו חזי כמ"ש בלק"ת בד"ה וידבר דעשה"ד ע"כ נק' והריחו דוקא שהוא ענין הארה מהמקיף כנ"ל. וע' במק"מ פ' בלק שם מענין איך הבין בריחא דלבושייכו שלא קרו ק"ש. והרמ"ז כ' שהטעם משום שמבואר בזהר פינחס דרל"ג ע"ב אשר ה' תיבות של פסוק שמע הם ה' עלין דשושנה שהוא העלאת הריח כו'. לריח שמניך לריח גימט' רמ"ח היינו רמ"ח מ"ע גם רמ"ח תיבין דק"ש כו' עכ"ה). וע"ד כתיב ראה ריח בני כריח שדה. דא הוא חקל דתפוחין קדישין (עמש"ל מזה) אמר הואיל וזכית בהיכון לבושין יקר. ויתן לך האלקים מטל השמים. מאי משמע בגין דבההוא חקל תפוחין קדישין נטיף עלא כל יומא מההוא אתר דאקרי שמים עכ"ל. ע' במא"א אות עי"ת סעיף י"ד ג' מיני טל הם יו"ד ה"א וא"ו גימט' טל כו' וע"ב ס"ג מ"ה ב"ן טל אתוון כו'. והנראה לומר כי הטל זהו המשכה הפנימית הנמשך ביחוד זו"נ והיינו טל השמים שנמשך לארץ ושרש הטפה נמשך מטלא דבדולחא מו"ס כו' וז"ש שראשי נמלא טל כו' וע"פ גשם נדבות תניף ת"י טלא דרעוין כו'. וגשם זהו המשכת הטפה כו'. גם כמארז"ל טל תורה מחייהו. ותורה הוא ח"ע בחי' או"פ. ובפרדס ערך טל שהוא השפעה הבאה מכתר דרך הספירות שהם יו"ד ה"א וא"ו גימט' טל ונמשך אל ה"א תתאה שהיא המל' כו' ע"ש. וזהו כענין כשמן הטוב כו' וכמ"ש בזח"א לך פ"ח איהו שמן ואיהו טל כו' וע"כ כיון שהריח ריח בגדיו שהם כריח שדה הנ"ל שהוא ענין הארת המקיף שנמשך במל' מכ"ע כי נעוץ תחלתן בסופן ונק' כשושנה כו' לכן בירך לו שיומשך ג"כ שפע האו"פ שהוא ענין מטל השמים ומשמני הארץ. והיינו כנ"ל שהריח ה"ע יחוד או"א שהוא בחי' נשיקין הארה כו' ואח"כ מטל השמים ומשמני הארץ ה"ע יחוד זו"נ שהוא יחוד גופני ואו"פ וממנו עיקר הולדת הנשמות. ולכן יומשך מזה דוקא ורוב דגן אלו הבחורים ותירוש אלו הבתולות כמ"ש במדרש רבה מפסוק ותירוש ינובב בתולות כו'. בלק"ת פ' משפטי סד"ה אלה משפטי הראשון פי' ג"כ וז"ל ולכן כתיב וירח את ריח בגדיו ויתן לך שמבחי' ריח נמשך

בחי' ברכה מטל השמים שהוא תשב"כ ומשמני הארץ תשבע"פ שמקורם ושרשם הוא מבחי' ריח בגדיו המקיפים כו' שהוא למעלה מהחו"ב שהם תשב"כ ותשבע"פ עכ"ל. והיינו כמ"ש בד"ה באתי לגני גבי אריתי מורי בהביאור רפ"ב אך כילד יזכה לזה להיות ע"י עסקו בתורה המשכת עלמיות ה"ע הנה לזה לריך להמשיך מבחי' יותר גבוה מהחכמה כו' וכמו עד"מ הרב כו' וזהו אריתי מורי עם בשמי כי הנה הריח הוא מהוטם כו' חוטמא דעתיק שלמעלה מהחכמה שהוא בחי' טעמים טנת"א כו' ע"ש ולכן ע"י וירח את ריח בגדיו נמשך ויתן לך מטל השמים תשב"כ שהוא עלמיות ח"ע ומשמני הארץ תשבע"פ כו'. עוי"ל באופן אחר הנה הריח דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף. והיינו כי השכל שבדבור הנמשך ע"י הפה זהו רק הארה מכח השכל ולא עלמותו ולכן האותיות נקראים ג"כ שערות כמ"ש בת"א בד"ה ועשית בגדי קדש. ועד"ז למעלה נק' טובלות הכ' שלמעלה תורה כמ"ש בד"ה תורה לוה. אך ויתן לך מטל השמים היינו עלמיות ה"ע ולא הארה לבד וזהו כענין המשכת הטפה וכך ארז"ל ביום חתונתו זה מ"ת. אך בהטפה אף שמלובש העלמיות אינו כ"א עלמיות הכ' דז"א שהוא הכ' שבז"ת ולא עלמיות ח"ע ממש. אבל מטל השמים היינו עלמיות ה"ע ואפי' עלמיות ה"ס. ומ"מ ויתן לך האלקים שגם המשכה זו עובר בהכרח דרך השערות כמ"ש כשמן הטוב כו' על הזקן כו'. והנה כדי שיומשך מעלמיות ה"ס ל"ל העלאה לשם והיינו ע"י הריח שהנשמה נהנה ממנו ר"ל עלמיות הנשמה המלובשת במות שלמעלה מהארת השכל שבדיבור. ולכן הריח מפקח כח השכל עד שגם ההארה יאיר בתוקף ויאמר שכל טוב כו'. ולמעלה הריח ק"ש שלהיות מס"כ באחד זה נמשך ע"י מזליה חזי כנ"ל והארת המזל שהמקיף מאיר לתוך הפנימי נק' ריח. ולפי העלאה זו מגיע לעלמיות האור בחי' ח"ס כיון שזה הריח מעלם הנשמה כו' ולכן ע"י וירח כו' נמשך הברכה מטל השמים כו'. עוי"ל בגדיו לבושים הנעשים ממ"ע ריח בגדיו זהו קיום מלות ל"ת דאתכפיא סט"א והוא ריח כו'. א"כ במ"ע שייך ג"כ ריח ע"ד שוכה פרקו מאה פעמים ואחד כו'. זה"כ בא ל"ע א' ב' דקדק מ"ש תחלה ריח בגדיו ואח"כ כתיב ריח בני. וי"ל שלכך דרים במדרש בוגדיו. והזהר מפרש דריח בגדיו ולבושי' נמשך ממנו בעלמו. כי ע"ד שבלבושי אדה"ר נאמר שם מלא מה שלא נאמר בבריאת העולם. כמ"כ עכשיו תיקון הלבושים שיהיו בבחי' הוד והדר לבשת נמשך ע"י עבודת התפלה כמ"ש בלק"ת בשה"ש ע"פ יונתי בחגוי בענין קומי לך רעיתי ועי"ז תהי' יפתי שעושה לבושים נאים להקב"ה ע"ד הוד והדר לבשת כו' וזהו ענין ריח בגדיו הנמשך מריח בני. וע"ש במק"מ פ' בא פי' הוד והדר כו"ה דאימא לבוש החשמל. ועמ"ש בלק"ת פ' אחרי בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר שיש חשמל שלמעלה מאצי' וע"ז י"ל הוד והדר לבשת. וענין ריח בני יש לפרש ע"ד זהי' הבן הבכור לשנואה שזהו ענין הבכורה שלקח מעשו כו'. זח"ג ויקהל ר"ת ע"ב בענין הריח בהבדלה י"ל לפי שאח"כ אומרים ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ וכדי להיות המשכה זו לריך להקדים העלאת הריח כמש"כ ראה ריח בני ועי"ז אח"כ ויתן לך כו':

ויקהל ריש ח' ע"פ עיניך בבדה אשר יקלרון. עיניך אלין מלכין ושליטין (ע"ד

עיני העדה ע' בד"ה לבבתני וברבות תלוה פל"ח עין יעקב נבואה) . בשדה דא ליון כו' כריח שדה כו'. אשר יקלורון דכתיב כי מליון תצא תורה. פ' אחרי ד"ע א' מטל השמים ומשמני הארץ שע"י התחברות ב' בחי' אלו אתעבר הזוהמא דק"נ ע"ד כי הנה המלכים נועדו כו' המה ראו כן תמהו שמתבטלין הדינין וזהו עברו יחדיו ועובר על פשע בזהר ר"פ ויגש דר"ו ע"ב ובפי' הרמ"ז שהאריך. פ' קדושים פ"ד א' כריח שדה דעאל עמיה ג"ע כו' וכי איך יכול ג"ע לאעלאה עמיה כו' אלא גנתא אחרא עלאה קדישא אית לי' לקב"ה כו' ע"ש והיינו ענין באתי לגני שהוא מל'. בזה"ג דר"מ ע"ב ג"ע רזא דכ"י ועמ"ש מענין כנ"י בד"ה אחת היא יונתי. ובזהר שמות דר"י ע"ב והאי נקודה תתאה איהי גנתא לגבי עדן עילאה כו'. וע"ש דר"ד ע"ב גבי האי רוחא איהו אתפשטותא דהאי נקודה. פ' אמור ד"ק ע"א הקל קול יעקב בההוא שופר דקא סליק כו' כדין וירח את ריח בגדיו ללותין ובעותין (כי בגדיו לבושים מחודומ"ע. בכל עת יהיו בגדיך לבנים ע' ס"פ כ"ג דשבת) ויברכהו נח רוגזי' והדי לבי' כו'. בחיי פ' יתרו ל"ח ד' ע"פ וכל העם רואים ראיה זו ענין השגה וכן ראה ריח בני כי אין הקול והריח נראים עכ"ל. ורז"ל אמרו שם רואים את הנשמע. פ' אחרי קמ"ע ג' ע"פ השוכן אתם בתוך טומאתם אע"פ שהם טמאים שכינה ביניהם כו' וכן דרשו רז"ל וירח את ריח בגדיו אפי' ריח בוגדיו כו' עכ"ל. ובאמת ריח בוגדיו היינו בע"ת א"כ עד"ז השוכן אתם בתוך טומאתם כדי שעי"ז יהי' מי יתן טהור מטמא כו'. בשל"ה במסכת חולין קי"ז א' בד"ה סוד לויה כו' עשו איש שדה כו' לכך בא מלות לויה כו' ומעוררים בזה החיבור שלמעלה כו' והשדה מתהפך להשדה אשר יצא יצחק לשוח בשדה והוא ריח שדה אשר ברכו הוי' עכ"ל. ועמ"ש מענין לויה ע"פ ויטע אשל בבאר שבע ושם נתבאר שממשיכים בחי' כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחניך להלילך וארז"ל במד"ר קדושים פכ"ד להיות לו על ראשך :

ל' התו"א עפ"ז ולמטה הגהות אדמו"ר נ"ע.

ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'. להבין דהא יצחק הבין שהוא עשו ואיך הי' חשוב בעיניו כ"כ, גם באמת אינו מובן איך הי' עשו בעיני יצחק כי פעם אמר הכתוב כי ציד בפיו שהי' מרמהו בשאלות איך מעשרין את התבן כו' ופעם אומר הכתוב הקל קול יעקב. והיינו לפי שאמר כי הקרה ה' אלקיך כו' וידע שעשו אין שם שמים שגור בפיו. אך הענין כי הנה עשו סוספיתא דדהבא פסולת הגבורה דיצחק שהוא בחי' מעלת הזהב על הכסף ומפסולת שלו יצא עשו ורישי' דעשו בעטפוי דיצחק. ולהבין ענין רישא מהו. כי הנה יש י"א סממני הקטורת הצרי והצפורן כו' והם כנגד יו"ד כתרין דמסאבותא שהוא החיות שבקדושה המחי' את זלעו"ז כמו שיש בקדושה י"ס כך יש ממש בקליפה הארה מי"ס דקדושה. אך בקדושה עשר ולא תשע ולא אחד עשר ובקליפה הוא י"א סממני הקטורת. והענין כי ע"י החיות שנמשך בקדושה הנה' כתיב וצבא השמים לך משתחוים שהם בטלים מחמת שמשיגים החיות שנמשך אליהם קדושתו ית'. משא"כ הקליפות הם מגביהים א"ע כנשר כו' בחוצפא. והיינו לפי שהחיות הנמשך אליהם הוא אצלם בסוד גלות, ולפיכך הגם שנמשך אליהם מחיות דקדושה אינם בטלים. אדרבה מגביהים א"ע כנשר כו' והחיות שנמשך להם

הוא

הוא נבלע בתוכם. אך כיצד הם חיים וקיימים מקדושה מאחר שהחיות נבלע בתוכם. הנה זהו ענין לבונה. שבי"א סממני הקטורת שהוא אור המקיף עליהם מלמעלה ואינו נבלע בתיכם (א) ולפי שהוא אור המקיף מלמעלה מן הדעת שלהם ואינם מרגישים בו והחיות שנמשך להם בפנימיות נבלע כנ"ל ולפיכך הם מתגאים ומגביהים

א"ע

(א) **עיין** מזה בפע"ח שער עולם העשי' פ"ד וז"ל ופ"א שמעתי ממורי ע"ה זלה"ה כי אלו י"א סממני הקטורת הם עשר גילולי הקדושה של אור פנימי המחי' את הקליפות ויש גילוי אחד שהוא אור המקיף. ונודע כי אור מקיף כיון שמקיף מבחוץ אינו נחלק לעשר ונקרא אחד. ונמצא כי זה המקיף עם יו"ד דאו"פ הם י"א סממני הקטורת כו'. ולבונה זכה הוא אור המקיף כי הפנימי הוא בהכרח מוגבל תוך קליפה והינו זך אמנם המקיף הוא זך כו' עכ"ל. ובשער הקדשים פ"ד כ' וז"ל יתגדל ויתקדש הם י"א אותיות כי החיות שבתוך הקליפה מסתלק מתוכם ויעלה למעלה תוך הקדושה כו' וזהו ג"כ ויתקדש שיכנס בקדושה עכ"ל. ועיין עוד במה"ב שער הקדשים הנדפס קודם שער הקדשים וז"ל אמנם הכנעת החיצונים תחלה נרמז בד' תיבות יתגדל ויתקדש שמי' רבא כו'. ר"ל שם י"ה רבא כו' י"א סממני הקטורת שהם ב' אותיות ו"ה שיעלו אל י"ה כו' הכנעת הקליפות והעלאת העולמות כי זה גורם לזה עכ"ל. וענין כי זה גורם לזה י"ל ע"פ מש"ת בד"ה אלה פקודי המשכן בענין מל"ת שהם בחי' י"ה שזהו דוקא שע"י אתכפיא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה לעילא כו' שהוא ענין גילוי סוכ"ע ממש ביחוד או"א ולמעלה מהמשכה שע"י מ"ע יחוד ו"ה המשכת סובב בממלא כו'. עוד נתבאר ענין זה בהדיא ס"פ ויקהל דרי"ע סע"א ת"ח מה בין צלותא לעובדא דקטרת צלותא אתקינו לה באתר דקרבנין דהוו עבדי ישראל. וכל אינון קורבנין דהוו עבדין ישראל לאו אינון חשיבין כקטורת ותו כו' קטרת עביד יתיר מתקין וקשר קשרין כו' דאעבר זוהמא ואידכי משכנא כו' ד' אתעביד ה' כו' וכולא סליק רעותא לאין סוף כו' עכ"ל. ובזהר הרקיע שם האריך בזה. ותוך הענין כי המל' דעשי' היא בעמקי הקליפות כו' ומחי' אותם כו' ואין הבחי' זו יכולה לצאת מבין הקליפות עד שיבא זמן הכתוב בלע המות לנצח כו'. והנה כל זמן שאין בחי' זו עולה למעלה נראה פירוד בקדושה ח"ו וע"י הקטורת עולה כו' משא"כ בתפלה לעשות להעביר הזוהמא מבחי' זאת כו'. ולכן אחר מעשה הקטורת אנו אומרים הודו כו' הודיעו בעמים כו' ע"ש. ובפי' קשר קשרין נלע"ד כי קשר הוא יסוד והוא ענין היחוד עליון וההתחברות עד אין סוף כמו מיסוד א"ק נמשך במל' דא"ק שהוא מל' דא"ס להיות מתחברת באצי' שנעשית עתיק לאצי'. ועד"ז ביחוד זו"נ דאצי' ומל' דאצי' נעשית עתיק לבריאה וכמ"ש במ"א ע"פ הזהר וישב דקפ"א סע"ב בגין לקשרא קשרין ולאנהרא נהורין כו'. ועיין בפרדס ערך קשר. נמצא מובן מזה איך ע"י הכנעת החיצונים ואתכפייא סט"א עי"ז דוקא אסתלק יקרא כו'. ומזה יובן ענין הנזכר בפ' חיי שרה דקכ"ב סע"א ד"א מלך דא אשה יראת ה' כו' עד דאתדכי ואתחבר לעילא כו'. זהו ענין קטרת שהוא לשון קשר כי כל קשר שבפסוק מתורגם בלשון קטר כמו וקשרתם לאות על ידיך ותקטרינון יתהון לאת. ותקשור שני על ידו וקטרת על ידי' כו'. ועם היות כי בלשון תורה פי'

קטורת

קטורת היינו עשן כמ"ש עלה קטור הארץ כקטור הכבשן ותרגום תננא דארעא כתננא דכבשנא כו' י"ל דהא בהא תליא כי עשן הקטורת זהו ענין קשר והתחברות שעולה אתדל"ת והוא העשן להתחבר ולהמשיך אתדל"ע וכמו העשן העולה מהנר שכבה כשמקריבו אותו סמוך לנר הדולק יגרום ירידות האש מהנר הדולק להדליק הנר שכבה ועיין בפ' נח ד"ע ע"א. גבי דהא לית תננא בלא אשא כמ"ד והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש כו' וע"ש בבש"ז ובת"א ס"פ יתרו סד"ה וכל העם רואים גבי ואת ההר עשן וטבע העשן כו'. וזהו שנק' ג"כ קטרת לשון קשר. והנה במעלת הקטרת על הקרבנות לכאורה הי' עולה ע"ד מש"נ בת"א בסופו בד"ה לבושי בשוריא בענין מור שהוא דם חי' ידוע כו'. שהרע נהפך לטוב. א"כ הוא בירור מבחי' הרע שבנוגה ממש. משא"כ הקרבנות שבאים מהבהמות טהורים שמנוגה אין הבירור מבחינה של הרע ממש כו'. וזהו ע"ד שהבע"ת גדול מהצדיק מהאי טעמא וכמו מעלת מצות ל"ת על מ"ע מהאי טעמא כמ"ש בביאור דשחורה אני ונאוה. אבל בע"ח לא משמע כן דא"א לומר שהקטורת הוא בירור מג"ק הטמאות. ובהדיא מבואר סוף שער יו"ד פי"א וז"ל ענין י"א סממני הקטורת וענין י"א יריעות עזים וי"א ארורים שבפ' תבא הם עשר קליפות דנוגה ויש בהן חיות דקדושה להחיותן. והנה בע"ס של הקדושה אזי נבלע בתוכן חיות של הקדושה ונחשבין לעשרה בלבד. אבל בקליפות אין החיות נבלע בתוכם כי אין הקודש מתערב בחול. אך עומד על ראשם ומשם מאיר להם ואזי הם נחשבים לאחד עשר וכל המוסיף גורע כו' עכ"ל. ועם היות דלכאורה יש להבין בדבריו במ"ש שאין קדש מתערב בחול כו' דא"כ איך הנפש אלקית מתלבשת בגוף גשמי ממשכא דחוי' והיא עומדת על ראשו בבחי' מקיף לבד כ"א מלובשת בו בבחי' אור פנימי ממש ואעפ"כ אינה נבלעת בו ממש ח"ו כ"א אדרבה יש בכחה למשול עליו ולהכניעו תחת ממשלתה ולמה למעלה בק"נ הניצוצי קדושה שנתלבשו בע"ס דקדושה בבחי' פנימי' נבלעו בתוכה. וצ"ל ע"ד שנזכר בד"ה צו את בנ"י כו' קרבני לחמי כו' שבזה מובדל עוה"ז הגשמי מהעולמות העליונים שבעוה"ז דוקא מתחבר הטו"ר כאחד משא"כ למעלה הוא עולם ברור ואין קדש מתערב בחול כו' ונת' שם משל מ"ז מהטפה והולד כו' ע"ש. עכ"פ למדנו מדברי הע"ח הנ"ל שאחד עשר סממני הקטורת הם בנוגה ולא למטה מק"נ ח"ו. ובשער מ"ע שער ק"נ פ"ג כ' והטוב של זה הנוגה הוא י"א סממני הקטורת והלבונה נוק' דז"א דנוגה לכן ריחה רע ממה שנתדבק ברע שלה כו'. א"כ מבואר שי"א סממני הקטורת הוא בחי' טוב שבנוגה א"כ הדרא קושי' לדוכתא מדוע יש מעלה יתירה בהעלא' הקטורת מקרבנות. וי"ל עפמ"ש הרמ"ז ס"פ בא בדף מ"ש ע"ב גבי לבער החמץ שע"י הקטורת עולה ומתברר חיות הקליפה גם מה שנקלט לה קודם חטא אדה"ר כו'. אך עיקר הטעם דהקטורת הוא בחי' ריח והקרבנות הם בבחי' מזון לחמי והמזון הוא דבר שהגוף נהנה ממנו. והריח הוא דבר שהנשמה נהנית ממנו כו'. והוא בחי' מקיף כמ"ש ע"פ אריתי מורי עם בשמי. והיינו מפני שבקטרת יש י"א סממנים שבחי' הי"א שהיא לנוכח הוא אור מקיף של ק"נ ע"כ ההעלאה מזה הוא בחי' ריח ואור מקיף דקדושה:

וזהו

א"ע בחוצפא כנ"ל (ב) ובחי' לבונה הוא המחבר ע"ס דקדושה להאיר לע"ס דמסאבותא והוא רישא דעשו (ג) דהיינו בחי' המקיף מלמעלה הוא נכלל בעטפוי דיצחק ממש בקדושה ולכן מצד בחי' המקיף עשו שואל איך מעשרין את התבן ומצד הפנימית אין ש"ש שגור בפיו . **והנה** נודע כי החיות בעשר כתרין דמסאבותא הוא מפני כי

חיל

ב **וזהו** ג"כ ענין דור הפלגה שבנו העיר והמגדל עיר היינו מבתים הרבה שהם צירופי אותיות עליונים שיאירו עליהם בבחי' מקיף כמו הבית שהוא בחי' מקיף מרחוק. ולכן היות זה לא ימנע מהם מלילך בשרירות לבם הרע . ועמש"ל ס"פ נח בד"ה הן עם אחד כו'. ונתבאר ג"כ במ"א בביאור ע"פ וארא אל אברהם. ועיין בפע"ח שער כ"א רפ"א:

ג **והנה** ענין המחבר הוא ודאי בחי' ממוצע. וכמו בקדושה יש ג"כ בחי' ממוצע המחבר בין עולם לעולם . והוא ענין הכתר שכלול מב' פרצופין עתיק ואריך היינו בחי' תחתונה שבעליון ובחי' שרש וראש של התחתון כו'. אך בקדושה הן ע"ס . והבחי' כתר שהוא הממוצע הנה בחי' אריך הוא ממנין הע"ס . אבל בקליפת נוגה שהן י"א כתרין א"כ בחי' הכתר שבה אינו מבחי' הממוצע כ"א הוא בכלל כל העשר כתרין . וכמ"ש בפע"ח דהצרי שבקטורת הוא כתר והממוצע הוא לבונה . וע"כ לכאורה י"ל דבחי' הצרי זהו דוגמת א"א ועם היות בקדושה הוא בכלל בחי' הממוצע לא כן בקליפה הוא בכלל שאר ע"ס שלה והממוצע הוא מה שהוא בקליפה דוגמת בחי' עתיק . וזהו ענין הלבונה. ובקדושה בחי' עתיק אינו כלל בחשבון הע"ס משא"כ בק"נ שיש י"א כתרין . וא"כ הוא נחשב בכללה ממש. וי"ל שבו ג"כ יש ב' בחי'. הא' שהיא של סוף בחי' הע"ס דקדושה דעשי' שהיא המתלבשת בבחי' עתיק דק"נ שהוא ענין לבונה זכה ובחי' זו של סוף בחי' הע"ס דקדושה היינו מלכות דעשי' וכמ"ש לעיל בשם הזהר הרקיע כי המל' דעשי' היא בעמקי הקליפות כו' ומחי' אותם כו'. וכן הוא בלקוטי הש"ס מהאריז"ל די"ו ע"ד סד"ה לכי ומעטי א"ע כו' כי מל' דאצי' אינה יורדת למטה לעולם וכל מה שאנו אומרים כו' נאמר על הבחי' זו . והוא פרצוף הנעשה מבחי' א' שיורדת למטה מאחורי העקב דנוק' דז"א ואפילו פרצוף זה אינו יורד כולו כו' עד והמנס בחי' האחרונה של זו הפרצוף שהוא בסוד הנוק' מקננת בעשי' ובחי' זו היא שיורדת בקליפה וסוף סוף הוא מעצמות הנוק' דאצי'. אמנם הוא כמו הצפורן כו' עכ"ל . ואפשר מהאי טעמא יש צפורן בי"א סממני הקטורת ע"ש כי מקור יניקתם רק מבחי' צפורן דנוק' דאצי' כו'. וכן מצאתי בספר שערי גן עדן שער ד"א פתח ע' דרך ג' בסופו וז"ל. והנה לקיים סוד הכתוב ומלכותו בכל משלה הוכרח להיות סוף אורותיה של מל' דעשי' להתלבש בקליפה ונעשה להם בסוד עתיק כו' עכ"ד . וביאר שם שזהו הבחי' האחד עשר שבי"א סממני הקטורת. ולפמש"כ שבחי' האחד עשר שהוא לבונה זכה הוא המחבר ע"ס דקדושה להאיר כו'. א"כ צ"ל שבו עצמו יש ב' בחי'. שבחי' עתיק דקליפה אינו המל' דעשי' עצמה אלא שהמל' דעשי' מתלבשת בו ,ולכן בחי' העתיק הוא ממנין הכתרין דנוגה שנק' י"א כתרין כו'. משא"כ בקדושה בחי' עתיק אינו בחשבון כלל . וכן משמע ממ"ש כאן שזהו ענין רישא

דעשו

דעשו בעטפוי דיצחק. א״כ בחי׳ המקיף הנ״ל שהוא הלבונה נקרא רישא דעשו ממש. ומה שהוא נק׳ רישא יובן ממ״ש בזהר אמור דל״ו ע״ב גבי רישא וגלגלתא ומוחא דמבואר שם במק״מ רישא הוא המקיף שלמעלה מגלגלתא כו׳. ועטפוי דיצחק היינו סוף בחי׳ הקדושה בחי׳ אחורי העקב והוא המל׳ דעשי׳ ויצחק קץ ח״י היינו בחי׳ יסוד ח״י עלמין וקץ היא המל׳ שנק׳ קץ הימין כו׳. וזהו ענין עטפוי דיצחק כו׳. בשגם שי״ל כי הקו״ף דקץ מורה ע״ז כמ״ש בלקוטי הש״ס שם. ולכן ע״י בירור בחי׳ זו נמשך בחי׳ האלוק והתענוג עליון שזהו בחי׳ יצחק וכמש״ל בד״ה מים רבים בענין יצחק ורבקה כו׳. ועיין בפרדס שער אבי״ע פרק שביעי בענין ומלכותו בכל משלה שענין ההתלבשות הנ״ל דמל׳ דעשי׳ בהם יש בו ג״כ בחי׳ זו כדי להכעיס כו׳. וכ״כ בשער היכלות ס״פ י״א. ועיין בשער היכלות התמורות ספ״ו ואז הנחש כרוך כו׳ ואטיל בה זוהמא. ומשם יובן מעלת הקטרת שהוא להעביר הזוהמא הנ״ל. וענין לבונה מלשון לבנונית היינו בחי׳ לבן דקליפה שהוא דוגמת בחי׳ שבקדושה לובן העליון. ושער רישי׳ כעמר נקא. וזהו ענין שבנגעים בהרת עזה כשלג כו׳ ואעפ״כ כולו הפך לבן טהור הוא כי בחי׳ לבונה זכה עם היותו רישא דעשו אעפ״כ הוא בחי׳ ניצוץ קדושה כנ״ל. ועיין בע״ח שמ״ח ספ״ג גבי וכנגד זה נתוסף בו בבחי׳ עתיק אשר בה ע״ש. ועמ״ש בסידור בד״ה עד הגל הזה בענין שיש ב׳ בחי׳ לבן כו׳. ועפי״ז יובן מ״ש גבי קטרת בד בבד יהי׳ כי בד הוא פשתן שהוא גוון לבן ויש בחי׳ זו בשמ״א בחי׳ לבן דקליפה ולבונה זכה והוא מחלקו של קין עיין בזהר ס״פ קדושים תהיו דפ״ז ע״א וע״י הקטורת עולה ומתברר בחי׳ זו מהקליפות להיות נכלל בבד דקדושה לובן העליון בגדי לבן דכה״ג ביוהכ״פ כו׳. ונזכר מזה בפע״ח שער עולם העשי׳ פ״ד. ומכ״ז יובן שהקטרת הוא בירור העליון מאד להעלות מבחי׳ עתיק שבנוגה כו׳. והוא כענין בכל מאדך ב׳ בחי׳ מאד שהם בלי גבול היינו בחי׳ יחידה שבנה״ב יהי׳ נכלל ביחידה דנה״א כו׳. ועיין בהרמ״ז ר״פ בלק דקפ״ה פי׳ הנוגה הוא שיש בה טו״ר אצי׳ הקליפה ושלשה הקליפות הטמאות הם כנגד בריאה יצירה עשיה א״כ המקיף דק״נ בחי׳ לבונה הוא המקיף אצילות שבקליפה כו׳. וא״כ הוא בירור עליון מאד עפמ״ש בביאור הזהר פ׳ שלח דקע״א שמכל בחי׳ שמתברר עולה לשרשו בעתיק דאצי׳ דקדושה כו׳. וזהו ענין בד בבד יהי׳ כו׳. וגם י״ל שזהו ענין התי״ו שבתיבת קטרת כי התי״ו הוא בחי׳ אתהפכא והוא המל׳ שבמל׳ המתלבשת בקליפת נוגה וכמ״ש בפ׳ חקת דק״פ ע״ב אבל תי״ו הוא ד׳ כ׳ מחבר כחדא כו׳ מחי כהויה כו׳. גם כי הנו״ן מורה על כפילה כו׳. וכ״כ בזהר הרקיע ר״פ בראשית במאמר האותיות גבי עאלת את תי״ו שהוא קרוב לק״כ ולפיכך תי״ו חיים תי״ו תמות כו׳. אך זהו בחי׳ תי״ו שבעשי׳ כו׳. אך כמ״כ יש בחי׳ תי״ו בגבהי מרומים שבה שורש אצילות העולמות שהיא הבחי׳ התחתונה שבמאציל כמ״ש האריז״ל הובא בביאור האדרא בדף קכ״ה סע״ב במש״ש תי״ו רשים רשימו לע״י דלית דכוותיה כו׳ ולכן ע״י בירור והעלאת הקטרת שמעלים התי״ו דעשי׳ ומתקשרת בז״א דעשי׳ כו׳ עי״ז עולים עד״ז כל העולמות עד שמגיע עד״ז גם בבחי׳ תי״ו רשים רשימו כו׳. וכמש״ל

עפמ״ש

חיל בלע ויקיאנו ועת אשר שלט האדם באדם לרע לו (ד) והוא מפני הניצוצות שנפלו בהם בתחלת בריאת העולם בשבה"כ וימלוך וימת כו'. וגם מחמת חטא עה"ד כמ"ש בספר הגלגולים ולפיכך נמשך להם החיות בם שהוא בסוד גלות כמארז"ל לא גלו ישראל אלא בדי להוסיף עליהם. וכן בעשו היו ניצוצות כמו ר"מ ואונקלוס ושמעי' ואבטליון ועובדיה ומהם הי' ציד בפיו (ה) והי' רוצה יצחק להוציא ממנו בעצמו שלא ע"י יעקב כי הרי גם עכשיו חיל בלע ויקיאנו רק שהוא ע"י יעקב שהוא בחי' ז"א שכל האורות שלמעלה נכללים בו והוא מתלבש ביצירה ביומין דחול בחי' עבדו זקן ביתו להעלות משם ולברר כנ"ל. אך יצחק רצה שיהי' זה שלא ע"י ז"א רק שיהי' התגלות האורות העליונים בעשו עצמו (ו) והוא ענין תוספת וריבוי האור כי הרי לברר הטוב מן הרע צריך להאיר שם אור רב כדי שעי"ז יקלוט וילקט כל הניצוצין הנשפעים שמה וזהו ויתן לך האלקים מטל השמים הוא טלא דעתיקא דנטיף לז"א בחי' שמים ומשמני הארץ שמן הוא חכמה ואבא יסד ברתא הנק' ארץ ורצה להמשיך בחי' הטל והשמן דלעילא שעי"ז יהי' העלאת הניצוצים כמו שאנו רואים עד"מ כשהשמש זורח על הארץ בחום היום שואב לחלוחית הארץ ואד יעלה מן הארץ. וכן בנר לפני האבוקה הגדולה שואבת אור הנרות כך ע"י הארה עליונה הבאה בתוס' וריבוי מלמעלה שואב ולוקט כל

עפמ"ש בפ' ויקהל דרי"ע סליק רעותא לאין-סוף כו' כנ"ל. ועמ"ל בד"ה ויילר משל כשמגביהים איזה בית ע"י שמגביהים הקורה התחתונה אזי ממילא עולים ונגבהים כל הקורות גם היותר עליונים עולים ונגבהים ע"י הגבהת הקורה התחתונה. ובפ' וזאת הברכה כתיב ישימו קטורה באפיך קטורה בה' ראיתי בהגהות בפ' נח ד"ע שזהו ע"ד שמהתי"ו נעשה ה' כו'. והיינו כי התי"ו ד' נ' והה"א ד' ו' או ד' יו"ד כו'. ועיין בפרדס שער האותיות אות תי"ו ובעה"כ בערך קטרת ובשער מהות והנהגה פי"ב בביאור המאמר דפ' נח ד"ע הנ"ל. ואפשר עד"ז י"ל כמ"ש באברהם ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה. ופירש"י שקשרה פתחה וכן ת"י דקטירא לי' כו'. והענין כי שרה היא מל' דאצי' ממש ושפחת שרה היא מל' דעשי'. כי מל' מקננא בעשי'. ואפ"ל שמל' נעשה מקור ושורש להחיות הקליפות. אעפ"כ בעלם היא בחי' קדושה ממש וקשרה פתחה כו'. וזהו ענין הקטרת שהיא עולה ומתקשרת באברהם וזהו ענין קטורה כו':

ד **עיין** בפרדס שער אבי"ע פ"ז מענין אשר שלט כו' ובסבא דמשפטים דצ"ה ע"ב לרע לו להחוא איש זר כו' וסימנא לדא ארונא קדישא כו'. ובספר הגלגולים פ"א. ומענין חיל בלע ויקיאנו בעמה"מ שער שנים עשר ספ"ד ושער ע"ז פי"ח ושער י"ז פי"א:

ה **היינו** הניצוצי' הנ"ל שנפלו בשבה"כ מעולם התהו. ועמ"ש במ"א ע"פ המאמר פ' פינחס דרכ"ד א' וישראל ידעין למילד לידא כו':

ו **ולהבין** זה קצת ע"פ הפסוק ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה. ויעקב איש תם יושב אהלים. והנה בנש"י יש ג"כ ב' מדריגות בדרך כלל. הא' יושבי אהלים שתורתם אומנתם. והב' בעלי עסקים. ועמ"ש מזה בד"ה מי יתנך כאח לי כו'. אמצאך בחוץ כו'. שב' בחי' הנ"ל זהו ענין תורה ומצות מעשיות ועיקר בירור שם ב"ן זהו ע"י מצות מעשיות. ועמש"ל בד"ה מים רבים בפ' נח. ומ"ש מזה בביאור

בביאור ע"פ אני לדודי בענין אם תלמוד גדול אם מעשה גדול כו' כי תלמוד בחי'
חכמה כח מ"ה המברר כו' ומעשה הוא בח' ב"ן המתברר ולאחר הבירור הוא מתעלה
בס"ג שלמעלה ממ"ה כו'. ועיין מזה בקצרה לקמן בפ' מקץ בד"ה הנה בת הוא בחי'
המתברר כו' ולע"ל יתעלה בחי' בת כי יהי' גדול כח המתברר כו'. ועמ"ש בביאור
ע"פ מהר הדס שזהו ענין עד דוד הגדיל כו'. ובדרוש ברכת הזימון שלכן דוד דייקא
יברך על הכוס בהמ"ז דיין המזומן כו' כי עיקר הברכה ע"י בירור שם ב"ן שמתעלה
בס"ג כו'. ועמ"ש מזה לקמן בד"ה ויגש אליו יהודה שזהו ענין שלע"ל יתעלה יהודה
למעלה מבחי' יוסף. ועמ"ש מענין כח המעשה בד"ה יביאו לבוש מל' שהחכמה היא
מבחי' הקו וממכ"ע. אבל ע"י מעשה המצות ממשיכים מבחי' סוכ"ע כו'. והנה בבחי'
זו מצינו שזבולון קודם ליששכר. והנה כמו שבבנ"י יש ב' מדריגות הנ"ל כך הי' סבור
יצחק שזהו ג"כ ענין יעקב ועשו. כי ודאי ידע יצחק שיעקב יושב אוהלים ועוסק בתורה
ותורתו אומנתו וכמ"ש ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל והוא תפארת. ועשו הוא
איש שדה. אך קסבר הי' שעשו יהי' ענינו ע"ד בחי' מצות מעשיות דזבולון שקודם
ליששכר עם היות שיששכר עוסק בתורה. כי הנה עשו לשון עשיה. ובירור העשי'
שהוא ע"י מצות מעשיות ממשיך מבחי' סוכ"ע שלמעלה מהחכ' שהוא התורה וכנ"ל
בענין מעשה גדול ולכך נק' עשו בנו הגדול. וכענין מ"ש בצדקה כל פרוטה ופרוטה
מצטרפת לחשבון גדול שממשיך מבחי' ולגדולתו אין חקר בחי' סוכ"ע. ולכן רצה יצחק
לברכו דוקא שענין הברכה הוא ההצלחה בענין ההעלאת ובירור הניצוצות דב"ן כמ"ש
ע"פ יברכך הוי' וישמרך כו' ושמהם נמשך הברכה. והראי' מברכת הזימון דלע"ל
שדוד דוקא יברך מה"ט. וע"כ ברכו הוה גביר לאחיך. כמו עד"מ שיהודה יתעלה
למעלה מיוסף כמ"ש ועבדי דוד נשיא עליהם לעולם. עם היות יוסף יסוד ז"א בחי'
תורה וכמ"ש לקמן סד"ה ויהי מקץ אעפ"כ דוד בחי' מל' מצות מעשיות בירור העשי'
תהי' א"ח עט"ב עד דוד הגדיל. וכך רצה יצחק שיהי' בחי' זו מעשו שיברר א"ע
עד"ז עד שיהי' למעלה מבחי' יעקב ששרשו מה"ע. וע"י בירור העשי' ממשיך התגלות
הכתר כו'. ובדוד נאמר ג"כ אדמוני רק שהוא עם יפה עינים כו' כמ"ש במ"א. ועיין
בזהר ס"פ מצורע. גם י"ל שכוונת יצחק הי' שעשו יהי' ע"ד בחי' בע"ת ובמקום
שבע"ת עומדים כו'. ולכן א"ל הוה גביר לאחיך והיינו שיעלה מ"ן בבחי' או"מ בחילא
יתיר שזהו ענין הריח שהוא למעלה מהעלאת מ"ן מבחי' או"פ שזהו"ע יעקב כו'.
וכנודע דהתשובה אינו דוקא על עבירות כ"א על הריחוק כו'. אכן באמת טעה יצחק
בזה כי עם היות שבאמת נמשך בחי' זו במצות מעשיות מצד בירור העשי' שזהו בחי'
עשו. אך עכ"ז כח בירור זה אינו דוקא אלא ע"י החכמה דבחכמה אתבריר והוא
בחי' יעקב יו"ד עקב שיש בכ"א מישראל כח מ"ה וביטול. והנה לכן אפי' בנש"י עצמן
אמרו ולא ע"ה חסיד וגדול תלמוד שמביא לידי מעשה שלהיות בירור המעשה זהו ע"י
חכמה. אך באמת גם ההדיוט יש בו מבחי' חכמה כח מ"ה למסו"נ באחד. ועמ"ש
ע"פ הרע"מ פ' תשא בענין אבנא למשקל בה דא יו"ד כו' והדל לא ימעיט כו'. משא"כ
עשו הוא עשי' הגשמיות דק"נ הצריכה בירור. וא"א לו לברר א"ע וכמ"ש בד"ה יביאו

לבוש

כל הניצוצין שנפלו למטה (ז). אך הארה זו צריך להיות בתוס' וריבוי דוקא בחי' ברכה שהוא למעלה מסדר ההשתל' שלפי סדר ההשתלשלות לא הי' עשו כדאי לו וזהו ואברככה לפני ה' לפני הוי' דוקא (ח). והרצון שהי' ליצחק להמשיך לעשו עצמו שלא ע"י יעקב הוא מפני שראה אותו שלמעלה למטה ע"י בחי' לבונה שהוא בחי' המקיף ע"כ רצה להמשיך בו בחי' גילוי המקיף בתוס' וריבוי אור. אך מ"מ טעה בזה שאין עשו כדאי בבחי' זו כ"א ע"י יעקב שלפי שאם הי' החיות נמשך אל עשו יבלע ח"ו במקדם. או שלא יהי' מבחי' עשו כלום אבל שיהא לאהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא

לבוש מל' כו' גבי משא"כ שאר כל המעשים אשר לא לה' המה כו' יש שם לבוש והסתר פנים כו' ע"ש ושיהי' מבחי' עשו מתברר לקדושת ה' א"א כ"א ע"י יעקב דוקא ולכן כא' ותקח את בגדי עשו כו' ותלבש את יעקב דוקא וכמ"ש לקמן בד"ה בשלח פרעה. ולא דמי כלל לבחי' זבולון ושאר אנשי מעשה שאפי' הבעל עסק שמבחי' עשיה הוא עשי' דקדושה שיש בו בחי' חכמה וביטול ויכול לברר ק"נ. והיינו מפני שבע"ש דקדושה מאיר האור בגילוי ולכן הם עשר ולא י"א ע"כ הם בבחי' ביטול ולכן יכול להיות מברר כו' משא"כ בקליפה שהאור אינו מאיר עליהם רק בבחי' מקיף ולכן נק' זקן וכסיל ועיין בהרמ"ז ר"פ וישב בפי' אשר לא ידע להזהר שאין לו בחי' דעת ולא יוכל להביא הארה לעצמו כו'. והיינו כי הדעת הוא המשכה בבחי' פנימית וכמ"ש לקמן בד"ה ואלה המשפטים. ומחמת שאצלם האור רק בבחי' מקיף ואין בהם המשכה בבחי' פנימית א"כ אין בהם דעת כו' ועמ"ש מענין שאין להם הדעת בד"ה ויקחו אליך פרה כו' ועיין בפ' תרומה דקס"ז א' בענין איש יודע ציד דעשו כו':

ז וגם י"ל כי הטל זהו אתעדל"ע להיות אתדל"ת ובירור הגילולות כמ"ש ע"פ שראשי נמלא טל כו' ולקמן בד"ה ויאמר משה אכלוהו היום ועיין בפ' תולדות דקמ"ג ע"א ובפ' ויחי דרכ"ד ע"ב. ובפ' יתרו דפ"ג א' שמבחי' הטל הנ"ל יומשך תחיית המתים. א"כ כמ"כ עי"ז יוכל להיות ג"כ בירור הגילולות שהם מבחי' זמ"ל דמיתו כו' ובירור שלהם זהו ג"כ ענין תחה"מ. עוד יובן ענין זה עמ"ש בפ' אחרי ד"ע ע"א שכדי להעביר יניקת החיצונים שמבחי' השערות ויהי' ידיו שעירות זה דוקא ע"י מטל השמים ומשמני הארץ וע' במק"מ שם. ועיין בפ' תזריע דמ"ח ע"ב ע"פ ואיש כי ימרט ראשו כו'. גם כמ"ש בפ' אחרי שע"י התחברות טל השמים ושמני הארץ אתעבר ההוא זוהמא דארעא. וענין הזוהמא כת' לעיל בשם הזהר הרקיע בפ' ויקהל דרי"ע שכמ"כ ענין הקטרת הוא להעביר הזוהמא הנ"ל כו'. ועיין עוד בענין מטל השמים באדר"ז דרפ"ח סע"א ודרצ"ב ע"ב. הנה דרך כלל יש כאן עשרה ברכות מלבד ראה ריח בני כו'. והיינו כנגד בירור י"א כתרין דמסאבותא שבחי' ריח הוא האור מקיף שלהן שיתברר ומזה הוא עיקר הריח ולכן עיקר הקטרת הוא לבונה והעשרה ברכות להיות בירור ע"ס פנימים דנוגה כו':

ח ובפי' לפני מותי היינו שיומשך מבחי' שלמעלה מטרם המיתה דהיינו למעלה משבה"כ שהם זמ"ל דמתו שמתו משם יומשך הברכה כו' עיין בפ' לך לך דפ"ח סע"א:

ועיין

למיתקא א"א כ"א ע"י יעקב ז"א דקדושה שע"י יתברר מעשו ויוכלל בקדושה (ט) ולכן הסכים יצחק ג"כ לברכת יעקב אח"כ ולעשו אמר הנה משמני הארץ כו' משמני מקצת שמני (וליעקב אמר ומשמני בתוס' ו') דהיינו מהמצית (י) הנשאר משמן שנמשך אל הארץ שם יהי' מושבך בחי' פנימית ומטל השמים של יעקב יומשך לך ג"כ. אבל אינו אלא מעל דהיינו בחי' מקיף בלבד (משא"כ ביעקב ויתן לך) ובתנאי ואת אחיך תעבוד שתהי' בטל אל בחי' יעקב שע"י יהי' עלי' דוקא כנ"ל. **ועתה** יבואר הכתוב ראה ריח בני כו' כי הנה יצחק רצה להמשיך בחי' מקיף ולבונה כנ"ל וכל המשכה הוא ע"י העלאת מ"ן כנודע. והנה להמשכת מ"ד של פנימי' די בהעלאת מ"ן בבחי' פנימית. אבל להמשכת מ"ד של המקיף צ"ל העלאת מ"ן ג"כ בבחי' מקיף. והנה ריח הוא העלאת מ"ן שהוא בחי' או"ח והוא מהגבורות כמו שרואים שתפוח מתוק אין בו ריח רק החמוץ וכל הדברים החריפים יש בהם ריח חזק. והוא לפי שהעלאת מ"ן הוא בירורים מניצוצים שנפלו בשבה"כ. ולכן בכל המצות לא נאמר ריח ניחוח כמו בקרבנות שהוא ע"י שמעלין נפש הבהמה ומתהפך ועולה ונכלל באש שלמעלה. והנה הריח משיב את הנפש דהיינו מה שהי' בתחלה בבחי' הסתלקות המוחין חוזר ומאיר כאדם שהוא נרדם וע"י הריח הוא חוזר ומקיץ. דהיינו ע"י השינה הי' השכל בהעלם. ואח"כ כשניעור משנתו הנה השכל מאיר בו בגילוי. והכל נעשה ע"י הריח שהוא אור החוזר ממטה למעלה. וזהו ענין נח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני. והנה עשו לא הי' בו בחי' גילוי פנימי' כי הפנימי' שלו נבלע כנ"ל רק שהוא בחי' המקיף ולבונה. וזהו וירח את ריח בגדיו הוא בחי' המקיפים שיהי' מזה ריח הוא העלאת מ"ן להמשיך המקיף מטל השמים (יא):

ט **עיין** לעיל בד"ה הנה אברם הוא שכל הנעלם גבי ויהי ערב ויהי בקר יום אחד כו' והבן:

י **עיין** בפ' תולדות דקמ"ג ע"ב ולעשו בארעא דהכא כו'. ויובן זה עם מ"ש כה"ג בפ' ויחי דרל"ז רע"א ובמשא דעוכמ"ז תחות האי סיהרא כו':

יא **בענין** העלאת מ"ן בבחי' מקיף עיין לקמן בד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה גבי והנה כפי ההמשכה מלמעלה כך צ"ל המ"נ שלמטה כו'. והנה כאן פי' דריח הוא העלאת מ"ן סתם. והיינו גם דאו"פ שהרי בקרבנות נאמר ריח ניחוח והם העלאת מ"ן דאו"פ שהרי נק' לחמי. אלא כאן שנאמר ריח בגדיו היינו העלאת מ"ן דאו"מ. ובמ"א נתבאר שכל ריח היינו מקיף כמ"ש גבי אריתי מורי עם בשמי. מיהו בד"ה זאת חנוכת כת' דהקטורת זהו ריח ואו"מ. אך שמן המשחה שיש בו ריח והוא ג"כ שמן זהו תערובות או"מ באו"פ. ועד"ז י"ל בענין ריח ניחוחי דגבי קרבנות. אמנם ריח דקטרת זהו ודאי העלאת מן לאו"מ. והנה בפ' נו דל"ו ע"ב משמע דקטרת זהו ענין התקשרות הספירות כולם. והיינו ע"י הבינה שהוא נק' מזבח הפנימי. משא"כ הקרבנות הם במזבח החיצון שהוא מל' כו'. ובפ' בהעלותך דקנ"א ע"א. ובפי' הרמ"ז שם. ודקנ"א ע"ב. ובמק"מ שם דהקטרת תיקון נוגה ונקרב ע"ג מזבח הפנימי שהוא בינה בעת הטבת הנרות שהיא חכמה בחי' שמן שהוא ענין יחוד או"א. לפ"ז י"ל שהקטרת הוא העלאת מ"ן ליחוד או"א. שלכן נקרב במזבח הפנימי דוקא שהוא בינה. והקרבנות הם העלאת מ"ן ליחוד זו"נ. והנה האריז"ל פי' דיחוד זו"נ הוא ע"י תומ"צ אבל יחוד או"א זהו ע"י מס"נ דוקא. וזהו שמבואר כאן העלאת מ"ן דאו"פ והעלאת מ"ן:

מ"ן דאו"מ שיחוד זו"נ שע"י תורה ומצות זהו כענין העלאת מ"ן דאו"פ שלכן עי"ז נמשך המ"ד ג"כ מז"א שהוא או"פ . אבל העלאת מ"ן דבינה הוא בחי' או"מ . כי בינה היא מקור המקיפים והיא שכינתא עילאה שהוא ענין למשו"כ באחד כמ"ש בת"א בד"ה שיר השירים כו' . ועי"ז נמשך המ"ד ג"כ מבחי' המקיפים וכנודע דיחוד או"א אין ההמשכה מתחלת מאבא לבד כ"א מא"א ועתיק עד אוא"ס ממש שנמשך אור חדש ממש כו' . וז"ש כאן והמשיך המקיף מטל השמים היינו טלא דנטיף מעתיקא כו' שזהו הנק' המשכת המקיף . ועמ"ש בפ' לו דכ"ו סע"ב וכד נקודה עילאה ועלמא דאתי אסתלקו לא ידעין בר ריחא . והוא ג"כ בפ' פקודי דף רל"ט סע"א . ועיין במק"מ שם ושם :

בת"א בד"ה ראה ריח בני. אינו מובן דהא יצחק הבין שהוא עשו ואיך היה השוב בעיניו כ"כ. ועיין במהרמ"א שהקשה מאד ע"ז שרצה לברכו. עשו סוספיתא דדהבא. עיין מענין סוספיתא דדהבא בזח"ב פקודי דרכ"ד ע"ב ובפ' תולדות דקל"ז ע"ב והוא כענין נהר דינור יוצא מזיעתן של חיות ועי' מזה בלק"ת פ' שלח בד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם פ"ג דמ"א א'. ועי' בת"א פ' בראשית דף י"א ע"ב. ועי' בפרדס שער הגוונים פ"ג. וזהו רישא דעשו בעטפוי דיצחק. כי יש י"א סממני הקטורת. כי בקדושה עשר ולא אחד עשר . ע"י שהם בטלים משיגים החיות שנמשך בהם מקדושתו ית' ובסט"א החיות מאיר עליהם רק בבחי' מקיף מלמעלה. והוא למעלה מהדעת שלהם. (וזהו גם בלא דעת נפש לא טוב עי' בלק"ת פ' חקת בד"ה ויקחו אליך פרה). והמקיף זהו לבונה זכה המחבר י"ש דקדושה להאיר לסט"א והוא הנקרא ריחא דעשו :

ב **והנה** נודע כי המשכת החיות בהם זהו כדי להיות חיל בלע ויקיאנו. עיין מזה בלק"ת בד"ה כנשר יעיר ספ"ב. וזהו לא גלו אלא כדי להוסיף עליהם. כמ"ש בד"ה ויהי בשלח פרעה בענין וזרעתיה לי בארץ . ואולי ר"ל להוסיף עליהם שע"י העלאת הניצוצים יומשך תוספת אור והוא הנק' בשם זווג ויחוד השמות הוי' אלקים. שיחוד זה נמשך דוקא ע"י העלאת מ"ן מבירור הניצוצות ועיין בלק"ת בד"ה אלה מסעי דרוש השלישי פ"ב בענין אך עדיין צ"ל למה היתה זאת לברוא את הקליפות ושיצטרכו אח"כ להכניעם והתירוץ שם שזהו ענין לויתן זה יצרת לשחק בו כו' שזהו ענין היחוד וכדלקמן סעיף ג' וכמ"ש במא"א אות ל' ס"ב. ובפרדס סוף ערך לויתן פי' דלויתן מורה על שני יחודים יחוד חו"ב ע"י הדעת ויחוד תו"מ ע"י היסוד ולויתן לשון חיבור ומלמטלמ"ע זה"ע ביטול הים לאין והיינו בירור הניצוצות. שמזה נמשך השחוק והתענוג. שחוק גימ' אור אין סוף וגימטריא מקור חיים . שיהי' מאיר ומתגלה למטה וז"ש יחוד השמות כו' ועי' בד"ה מים רבים בפ' נח. וכן בעשו כי ציד בפיו. והבירור הוא ע"י יעקב ע"ה שכל האורות שלמעלה נכללים בו עיין בבה"ז פ' חיי על המאמר שם דקכ"ג ע"א קודב"ה דאתכליל מאתר עילאה שכ"ס. והוא בבה"ז דכ"א ע"ג.

והוא

והוא מתלבש בלילה ביומין דחול לברר. עיין בד"ה והיה מדי חדש בחדשו. ושם פ"א בענין ששת ימי המעשה. ועיין בזה"ג פ' אמור דל"ד ע"ב גבי אי הכי אמאי אקרון ששת ימי חול ומ"ש ע"ז בסידור שער המועדים (דפוס ברדיצוב דס"ה ע"ג). ועיין בסידור ע"פ לעשות בהם משפט כתוב. ועיין עוד מענין שהבירור הוא ע"י יעקב בלק"ת פ' בלק בהביאור ע"פ לא הביט און ביעקב. אך יצחק רצה שיהי' זה ע"י עשו עצמו שלא ע"י יעקב. וכמ"ש מזה ג"כ בלק"ת פ' בחקתי בד"ה אלה העדות והחוקים דמ"ע ע"א יעו"ש. והיינו ע"י שימשיך בו אור רב מטל השמים זה מקרא ומשמני הארץ זה משנה יתכללו הניצוצות (וזה כענין שארז"ל בתחלת מדרש איכה המאור שבה הי' מחזירן למוטב) ולכן רצה דוקא לברך את עשו ולא את יעקב. כי יעקב איש תם א"צ לזה ובלאו הכי יהי' רחוק מן הרע. אבל עשו צריך לזה כי הוא עלול ליפול ברע וצריך עזר וסיוע כמ' בלק"ת פ' בחקתי שם שזה הי' דעתו של יצחק וא"כ זהו כענין שהמל' לפי שהיא כשושנה בין החוחים צריכה י"ג עלין דנטרין לה כמבואר בזהר ר"פ בראשית ובהה"ז שם שלכן הארת הכתר היא במל' יותר מבז"א. כמ"כ קסבר יצחק ביעקב ועשו דס"ל שהן חו"ג והגבורות עלולים יותר ליניקת החיצונים ע"כ צריך לברכה יותר כו' :

ג הג"ה ועוד אפ"ל באופן אחר בטעם שרצה לברך את עשו דוקא דאיתא במדרש שה"ש ע"פ כי עזה כמות אהבה אהבה שאהב יצחק את עשו . ובזהר תולדות קל"ז ע"ב משום דכל זינא . אזיל בתר זיני'. כי יצחק הי' מגבורות עליונות דקדושה בחי' שמאלו תחת לראשי. ע"כ אהב את עשו שהוא ג"כ מקו השמאל. וחשב שהוא עדיין בקו השמאל דקדושה . והנה לע"ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו . משום שלע"ל יהיו הגבורות גבוהים יותר מהחסדים כמ"ש בפע"ח שער חג המצות פ"ה בענין ולא בכסף תגאלו. דלא להוי פורקנא דלהון מסטרא דכסף דהוי חסד אלא מסטרא דדהבא דהיינו אימא עילאה כו' ככור דשמונה נימין כו' כי אברהם בחינת כסף לא ידענו. אלא כי אתה אבינו גבורה עילאה דיצחק דאתאחדא באימא עילאה כו' ע"ש. והיינו כי הגבורות בשרשן בבינה אינן דינים כ"א ע"ד תגבורת החיות וזהו ואם בגבורות דוקא שמונים שנה כמ"ש בזהר פ' ויחי דף רכ"ד ע"ב דהוא מהבינה כתרא תמינאה משא"כ מהחסד הוא ימי שנותינו בהם שבעים שנה ועמ"ש ע"פ מי ימלל גבורות ה' ועמ"ש במלכים א' סי' י"א כ' ע"פ אין כסף נחשב בימי שלמה דפי' בזהר ויחי דר"כ דימינו תתבקי אבל עצם היחוד דשמשא וסיהרא זהו ע"י הגבורה ע"ד כחום היום דפי' בזהר ר"פ וירא דל"ח סע"א בשעתא דאתקריב דרגא לדרגא הרי שהקירוב והיחוד ע"י החום דוקא ומחום השמש בעפר הארץ נתהוה עפרות זהב וע' זהר ויחי דרכ"ע ע"ב משמע במנחה עיקר היחוד וזהו ענין ג' שעות האחרונות שביום משחק עם לויתן וזהו שרצה יצחק לברך את עשו דקסבר שהוא ע"ד בחי' זהב ורצה לברכו שעל ידו יהי' יחוד העליון דשמשא וסיהרא וכענין מ"ש מצפון זהב יאתה על אלוה נורא הוד ר"ל מצפון שהוא גבורה זהב יאתה המשכת הבינה על אלוה על דוקא ור"ל שזהו למעלה מבחי' החסד שבו שם אלוה וכמ"ש בזהר ס"פ ויחי דרמ"ע סע"ב שזה היה טעות שלמה בענין אין כסף נחשב בימי שלמה. ואז לע"ל יהיו החסדים טפלים להגבורות

ועיין

ועיין מזה בהרמ"ז פ' עקב בדף רע"ה סע"א. והנה יצחק קסבר שיעקב ועשו הן חו"ג וע"כ רצה לברך את עשו לתקן את הגבורות שיהיו עתה ע"ד שיהיו לע"ל כשיאמרו ליצחק כי אתה אבינו ויעקב שהוא מבחי' חסד יהי' טפל לו כמעלת הזהב על הכסף. ויהי' עתה בחי' כנור של שמונה נימין. ולכן יצחק גימטריא ח"פ הוי' ויעקב גימ' ז"פ הוי' כי יעקב ע"ד כנור של ז' נימין ויצחק ע"ד של ח' נימין ועיין מ"ש מענין כנור של שמונה נימין בלק"ת פ' תזריע סד"ה למנצח על השמינית. אך יש להקשות ע"ז דא"כ הוא ה"ז ח"ו כענין טעות של קרח שחלק על כהונת אהרן מה"ע כמ"ש בלק"ת בד"ה ויקח קרח ספ"ד. וח"ו לומר על יצחק שטעה כזה. מיהו יש לחלק דמחלוקת קרח שהיה אחר מתן תורה. שכבר אמר הקב"ה בתורה שהכהן הוא הקדוש והלוים טפלים לו. א"כ כשקרח חלק ע"ז הרי חולק על הקב"ה*. משא"כ ביצחק שהי' קודם מתן תורה. אשר עדיין לא ניתן דת זו שהחסדים הם העיקר. והרי העבודה הי' אז בבכורות שהם ג"כ בכור להם. ולא מבחי' כהן הנמשך אחר יחוס האב. והאם הוא מקו השמאל. א"כ אין זה ענין כלל למחלוקת קרח ח"ו. כ"א רק שטעה בזה כמו שטעה שלמה כעין זה ג"כ בענין אין כסף נחשב כו'. אף לאחר מתן תורה. וטעותו בזה י"ל בכמה אופנים. הא' כנ"ל שעכשיו ל"ל החסדים עיקר והגבורות ל"ל טפלים לחסדים. הב' שעשו הוא סיגי הזהב כנ"ל היינו פסולת הגבורות. הג' שיעקב אינו החסד לבד כ"א קו האמצעי תפארת שכולל חו"ג וגבוה מביניהם שהרי עושה שלום בין מים ואש. ועוד שהרי נאמר עליו ליעקב אשר פדה את אברהם ונק' בחיר שבאבות כו' לכן מלך זה הוא הנחמדים מזהב ומפז שהם חו"ב כי ת"ת עולה עד הכתר שמשם תרי"ג מצות דאורי' עם ז' מצות דרבנן וע' מד"ר פ' בחקתי ע"פ אל בית יעקב אשר פדה את אברהם שבזכות יעקב ניצול אברהם. ולמה לא אמרו בשביל יצחק. אלא ענין מ"ש כבת שנשאת למלך בחי' יחוד העליון מלך לשדה נעבד זהו דוקא ע"י יעקב קו האמצעי ולא ע"י יצחק שהוא רק שמאלו תחת לראשי אבל עצם ההמשכה ע"י יעקב כמו עד"מ דרך הגוף וחוה"ש נמשך הטפה מהמוח. וע' בזהר פ' חיי דקל"ג ע"א בענין תפלת ערבית רשות. ולכן נק' היחוד ע"ש הדעת והאדם ידע. והוא שגבורה רק גורם להמשכת הדעת ובאבישג וחם לאדוני המלך ומ"מ והמלך לא ידעה. ודעת ת"ת יסוד הוא קו האמצעי:

ד **והרצון** שהי' ליצחק להמשיך לעשו עצמו שלא ע"י יעקב הוא מפני שראה אותו בבחי' לבונה זכה שבו שהוא המקיף כו' אך מ"מ טעה בזה. שא"א להיות הבירור ע"י עשו עצמו. כי אם יומשך בו הטל והשמן שלא ע"י יעקב יוכל להיות שלא יהי' מבחי' עשו כלום. דוגמת הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה ביניהם ושרפם. ולכן כתר אותיות כרת. שע"י גלוי זה וכל אויביך יכרתון. משא"כ כשנמשך ע"י יעקב שהוא ז"א ויש בו חו"ג נמשך באופן שלא יבטלו ממציאות כ"א שיהי' יש ובטל שיהי' היש בטל ע' בת"א בד"ה לך לך. וזהו ענין בחכמה אתברירו

בחכמה

---

* נ"ב ועי' בה"ז אחרי מ"ט בענין הנועדים על ה'.

בחכמה דוקא שע"י ז נמשך הגלוי במדה ומשקל כו'. וגם י"ל להיפך שאם הי' נמשך הטל והשמן בירידת המדרגה כ"כ עד שיומשך לעשו היה נבלע בו ח"ו כמקודש שנפל בשבה"כ כו'. הנ"ה וטענת המאור שבה הי' מחזירן למוטב זהו דוקא בישראל והוא משום תלת קשרין מתקשראן דא בדא ישראל באורייתא ואורייתא בקודב"ה בזח"ג פ' אחרי דף ע"ג. והיינו כי ישראל מושרשין בז"א. וז"א מתקשר בחו"ב הנקראים אורייתא. ואורייתא חו"ב בקודב"ה א"ס המלובש בחכמה כו' וגם חו"ב מלבישים את הו"ג דכתר כו' ובמ"א פי' דנשמות ישראל מבחי' היחוד דאיהו וגרמוהי חד. ומתקשראן באורייתא שהיא בחי' איהו וחיוהי חד עיין בת"א פ' יתרו בד"ה זכור ושמור בדבור אחד נאמרו. ולכן הם נקראים נר ה' נשמת אדם שהיא בחי' נר וכלי לקבל השמן והאור והפתילה בחי' תומ"ל כמ"ש בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב כולה. ע"כ ע"ז דוקא אמרו המאור שבה הי' מחזירן למוטב שנותן כח בנה"א ומתשת כח נה"ב כמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה בחדש השלישי. משא"כ בעשו ועמלק שהרי ודאי לא עדיפי מבחי' לא זכה שארז"ל ביומא פרק בא לו ע"פ ושמתם לא זכה נעשית לו סם כו'* וע' בזח"ג פ' אמור דל"א ע"ב בענין וכל בניך למודי הוי'. ובפ' אחרי דע"ג. וגם ע"ד שארז"ל במד"ר ר"פ ויקרא בענין ויקר אל בלעם לשון גנאי ולשון טומאה כמו מקרה לילה הרי השפעת התורה לבחי' בלעם נקרא קרי וכו'. וישראל נק' אחותי בת אבי היא יסוד דנוק' דקדושה כלי לקבל ע' בסידור בביאור ע"פ אחרי הוי' אלקיכם תלכו בענין ובו תדבקון וע' בת"א סד"ה יביאו לבוש מל' דקנ"ב ע"ג דבחי' המן אפילו לאחר הבירור לא יוכל רק ליקח הלבוש והשום בחי' ס"ג משא"כ בחי' כתר מל' זהו בעטרה שעטרה לו אמו דוקא וה"א דוקא עט"ב כי עטרה זו נמשך ע"י ביטול רצון שהקדימו נעשה לנשמע כו' ועיין מענין פי' אשת חיל בד"ה ושמתי כד כד:

ה **ובמד"ר** תולדות פס"ה רבות עשית אתה ה' אלקי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו. למה נתכהין עיני יצחק מראות כדי שיבוא יעקב ויטול את הברכות.

וענין נפלאותיך ומחשבותיך פי' בת"א בד"ה ויהי מקץ דרוש השני שהיא בחי' כתר וחכמה. ועז"כ והי' שבועים יום כו' ע"ש. והוא ענין התורה שנאמר בה ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל. לפי שיעקב הוא בריח התיכון ת"ת המבריח מן הקצה בחי' כתר עליון אל הקצה מל'. ע"כ נפלאותיך ומחשבותיך אלינו דוקא. ולכן משם נמשך שיבא יעקב ויטול את הברכות שהן מטל השמים זו מקרא טל תורה ומשמני הארץ זו משנה כו' שזהו גבוה גם מבחי' יצחק שהוא בחי' כמעלת הזהב כנ"ל בעי' ג'. כי כמעלת הזהב זהו כנור של שמונה נימין שיהי' לימוה"מ. אך בתורה ע"י עשרת הדברות שעז"כ עלי עשור יהי' לעתה"ב הכנור של יו"ד נימין שזהו התגלות עצמיות הכתר שלמעלה מעלה מבחי' המשכתו בבינה. ועז"כ הנחמדים מזהב ומפז רב. זהב זהו הבחי' שלימוה"מ והוא מה שיאמרו ליצחק כי אתה אבינו. אבל בתחה"מ

ביהי'

* נ"ב ולכן ולרשע אמר מה לך לספר חוקי. וע' לקו"ת פ' אחרי בענין הבהוב הפתילה שהוא ביטול רצון אז דוקא נאחז בה האור:

שיהי' גילוי טל תורה זהו בחי' גבוה יותר הרבה וה"ע עלי עשור כו'. ולכן משם נמשך נפלאותיך ומחשבותיך אלינו שיבא יעקב ויטול את הברכות מבחי' שלמעלה מדעת יצחק כו'. ומשם נמשך ענין מ"ש אהבתי אתכם אמר ה' כו' הלא אח עשו ליעקב בבחי' דקמיה כחשכה כאורה. ואוהב את יעקב כו'* ועמ"ש במ"א בענין דז"ת הנק' ישראל בעתיקא אחיד ותליא*. ומשם שורש רעו"ד שבנשמה כאהבת הבן אל האב. בביאור האזינו השמים דרוש השני שבלק"ת על פסוק האזינו. ועמ"ש מענין אהבתי אתכם בביאור ע"פ ולא אבה כו' ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה כו'. ולכן משם נמשך ג"כ ענין שיבא יעקב ויטול את הברכות. וע' זח"ב ר"פ תרומה בענין כי יעקב בחר לו יה. ומ"ש ע"ז בתרע"ו:

י ועיין זח"א תולדות דקמ"ג ע"ב דטל דיעקב הוא טלא דנטיף מעתיקא לז"א. משא"כ טל דעשו הוא טל דעשי' כן פי' בזח"מ שם. וע' בממ"ח שם משמע ע"ד שחילק בזהר פ' האזינו בין האזינו השמים ותשמע הארץ דאמר משה ובין שמעו שמים והאזיני ארץ דקאמר ישעיה. דהשמים דקאמר משה היינו ז"א דאצילות ותשמע הארץ מל' דאצילות. וכמש"ש השמים שמים עילאין שמא דקודב"ה. ותשמע הארץ ארץ עילאה ההיא דאתמודע ואיקרי ארץ החיים. בישעי' כתיב שמעו שמים כו' ואינון שמים וארץ תתאין ופי' הרמ"ז דהיינו כלים דזו"נ דבריאה. מיהו משמעות הזהר הוא כמ"ש בזח"מ דארץ ושמים דגבי עשו היינו דעשיה יעו"ש. ואפ"ל שעז"כ כי שמים כעשן נמלחו כו'. משא"כ בהשמים והארץ עילאין כתיב ישמחו השמים ותגל הארץ ר"ת שם הוי'. וע' מענין טל בפרדס ערך טל ובמא"א אות טי"ת סי"ד ובמ"ש אות רי"ש בענין שראשי נמלא טל דקאי על בחינה הנק' ראש צדיק וזהו ברכות לראש צדיק בזח"א פ' ויצא דקס"ב. וא"כ בחי' זו נמשך בפנימית. וזהו ע"ד מ"ש בממ"ח כאן דבחי' מטל השמים זהו הוי' אחד גימ' טל*. ופי' אחד היינו ההמשכה מהאל"ף כתר עד ח' ספירין מחכ' עד יסוד והוא נק' ראש צדיק. וכשבחינה זו נמלא טל נמשך השפע בד' רבתי והוא המשכה בבחי' פנימיות ממש. וזהו ויתן לך מטל השמים כי את ה' האמרת היום. אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם. באמר' שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. ואני אעשה אתכם חטיבה אחת כו'. והיינו ויתן לך מטל כו' וכמשארז"ל ספ"ג דפסחים ע"פ ביום ההוא יהי' הוי' אחד כולו הטוב והמטיב והיינו על ידי המשכת בחי' טל כו'. ואפ"ל זהו פי' ויתן. יתן ויחזור ויתן. ב' בחי' טל. הא' אתעדל"ע לעורר אתעדל"ת וזהו המאיר בבחי' מקיף עדיין. והב' שלאחר אתעדל"ת ואתעדל"ע נמשך עוד אתעדל"ע מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם. וזהו ענין חג הסוכות שאחר יוהכ"פ כמ"ש בלק"ת סד"ה האזינו השמים דרוש הראשון ומבחי' זו מאיר ג"כ בבחי' פנימיות וזהו ענין שמע"צ כו'. וה"ע שראשי נמלא טל. וע' זה"ג פ' אחרי ד"ע ע"א משמע מטל השמים ומשמני הארץ זהו ענין יחוד זו"נ ע"ד שפירש בזח"א פ' ויגש דר"ו ע"ב ע"פ כי הנה המלכים נועדו. וע"ד שפי' בזהר יתרו דפ"ה ע"ב ע"פ אני אענה את השמים והם יענו את הארץ. וזהו

ג"כ

* נ"ב והחטא על יצחק שאהב שונאו: * מחשבתן ש"י קדמה לכ"ד ועי' בד"ה יונתי: * נס ג"פ יגצ"מ:

ג"כ פי' שראשי נמצא על ע"ד ברכות לראש צדיק המבואר בזח"א פ' ויצא דקס"ב ע"א. משא"כ בעשו נאמר ומטל השמים מעל שגם הטל דעשי' המאיר בו. שמקבל ג"כ מבחי' הדגה אשר נאכל במצרים חנם. חנם בלא מצות כו'. שזהו ע"ד טל כו' בלי אתעדל"ת כו'. הוא מטל שנמשך בו בבחי' מקיף. וכנ"ל בענין לבונה זכה כו'. ואת אחיך תעבוד שעי"ז לע"ל אז אהפוך אל עמים שפה ברורה דהיינו ע"י שיהי' עובד ליעקב. ודוגמת אליעזר עבד אברהם שיצא מבחי' ארור כנען לבחי' בוא ברוך ה' ע"י שהיה עבד אברהם כו'. וכמו שלמעלה מע"ע נק' עבדו זקן ביתו לז"א דאצילות כו'. נמצא לא יכול אליעזר להתעלות בעצמו כ"א ע"י אברהם דוקא. וכמ"ש בגמרא סוף כתובות בענין על תורה דגם מי שאינו בעל תורה ע"י דביקתו לת"ח זוכה שטל תורה מחייהו. וע' כה"ג בסש"ב ח"א פ"ב שזהו כמשל שהרגל מקבל החיות ע"י הראש דוקא. וזהו כנזכר לעיל סעיף ב' וס"ד שבירור דעשו א"א להיות כ"א ע"י יעקב דוקא. ועד"ז ישראל מקריבים ע' פרים בסוכות נגד ע' אומות עוכומ"ז לקרבם אל הקדושה. הרי קירובם זה הוא ע"י ישראל. ועמ"ש ע"פ הללו את ה' כל גוים שבחוהו כל האומים כי גבר עלינו חסדו. וגם כאן בברכת יצחק ליעקב נזכר גוים ולאומים:

ז **ועתה** יבואר הכתוב ראה ריח בני. יבאר כי כדי להמשיך מ"ד של פנימית די בהעלאת מ"ן של פנימית אבל להמשכת מ"ד של מקיף צ"ל העלאת מ"ן ג"כ בבחי' מקיף (הג"ה וזה דוגמת מ"ש האריז"ל שכדי להמשיך יחוד זו"נ די ע"י תומ"צ. וזהו המשכת מ"ד של פנימית היינו מ"ד דז"א. והיינו ע"י קיום תומ"צ ג"כ העלאת מ"ן של פנימית שהמקיימם נק' צדיק. וזהו שכינתא בין תרי צדיקים יתבא בזח"א ויצא קנ"ג ע"ב. אבל כדי להמשיך יחוד או"א זהו ע"י מס"נ דוקא. שזהו המשכת מ"ד מבחי' מקיף. כי או"א נק' עלמא דאתכסיא כמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה וה' הולך לפניהם יומם דף ס"א סע"א. ועוד כי המשכה זו דיחוד או"א היא אור חדש מהמאציל א"ס ב"ה כמ"ש בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י. ע"כ צ"ל ע"י מס"נ שזהו ענין הרצון שלמעלה מהשכל. והוא בחינת מקיף. וכמ"ש בלק"ת בשה"ש סד"ה אני ישנה ולבי ער דף ל"ה ע"א. וע' בד"ה במדבר סיני באהל מועד. דרוש הראשון. ושם בד"ה ביאור הדברים אבל את רצון לעילא בשורש הנשמה כו' עומדת בבחינת מקיף כו'. וע' בת"א פ' תשא סד"ה שמאלו תחת לראשי. וזהו ענין קבלת עול מלכות שמים וקבלת עול מצות. וזהו ג"כ ענין אליו ולא למדותיו וענין הדבק במדותיו. ועמ"ש בהביאור ע"פ קחו מאתכם תרומה שיש ב' מיני העלאות מ"ן. הא' העלאת מ"ן לבחי' התהו דהיינו לבחי' או"מ. הב' העלאת מ"ן לבחי' התיקון שהוא או"פ יעו"ש בענין מצה וספירת העומר. ועד"ז ענין ריח זהו העלאת מ"ן להאור מקיף וכענין ריח הקטורת כו' וכמ"ש במ"א שלכן אחד עשר סממנין היו בה נגד ע"ס ונגד אליו ולא למדותיו כו'. ועמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה ביאור הדברים ע"פ שחורה אני ונאוה פ"ה. כי קבלת עומ"ש בפ' שמע זהו המשכת אור א"ס להיות יחוד חו"ב. ועיין מזה בסידור שער הק"ש בד"ה להבין ההפרש בין ק"ש לתפלה פי' מלכות שמים היינו מלכות דא"ס שממנה נמשך הקו והוא כו' בסידור (ד' ברדיטוב דפ"ה ע"ד ודפ"ט ע"ג) פי' הטעם

למה

למה נק' המשכה זו ע"ש יחוד או"א הייגו לפי שאין אור א"ס שורה אלא בבחי' החכמה שהוא הביטול ונק' אין והחכמה מאין תמצא ומהחכמה מאיר בבינה הנק' יש להנחיל אוהבי יש כו'. וא"כ המשכה זו היא מבחי' מקיף דהיינו ענין מלכות שמים. וע' בלק"ת פ' נצבים בד"ה כי המצוה הזאת בפי' לא בשמים היא כו'. ובת"א ס"פ לך בד"ה בעצם היום הזה נמול בענין מי יעלה לנו השמימה כו'. ומ"ש בתורה לא בשמים היא. וע"כ משם יובן כנ"ל שקבלת עומ"ש זהו ההמשכה מבחי' המקיף עליון והיינו ע"י העלאת מ"כ בבחי' מקיף לאלת מהכלי וכענין בעטרה שעטרה לו אמו. ותומ"ל זהו העלאת מ"ן בבחי' או"פ ממשיך מ"ד מבחי' או"פ. וכעין זה הוא ההפרש בין לדיקים לבין בעלי תשובה. ועיין בזהר ויקרא דף י"ו ע"ב מזה. ועמ"ש עוד מענין ב' בחי' העלאת מ"ן בבחי' א"פ ובבחי' או"מ בד"ה נשא את ראש בני גרשון דרוש השני פ"ד. ובת"א פ' ויקהל בד"ה קחו מאתכם תרומה. עכ"ה). והנה ריח הוא העלאת מ"ן. וכל דברים החריפים יש בהם ריח חזק (ועמ"ש בפי' ולו יקהת עמים. יקהת ל' קיוהא) ולכן בכל המלות לא נאמר ריח ניחוח כמו בקרבנות. והריח מעורר מהסתלקות המוחין לבוא לידי גילוי. וזהו ריח בגדיו היינו העלאת מ"ן בבחינת מקיף. ע' מענין ריח בלק"ת ס"פ שלח בד"ה וישלח יהושע ובד"ה אלה מסעי השני ובד"ה באתי לגני ומ"ש בד"ה בכ"ה בכסלו. ואפשר שזהו פי' ראה ריח בני כי בפי' הראיי את מראיך ביאר הראיי המשכת הכתר בחכמה שבחכמה הוא ראיה וזהו הראיי והיינו ע"י ריח שממשיך המוחין כאדם המקיץ מן השינה לכן עי"ז נמשך בחי' ראיה. וזהו ראה ריח. ועמ"ש עוד מענין ראה ריח בני בזוה בראשית ב' פ' תולדות דף קל"ד א' ושם ג"כ דף קל"ט א' מענין מ"ש בגמרא ספ"ד דפסחים מלכא אמר גדיא יאי ומלכתא אמר אומרי יאי. ובזוה בראשית א' דף כל"ט באריכות ע"פ ויגש וישק כו' וירח את ריח בגדיו:

בריח שדה. תפוחים. מה תפוח עליו קודם לגילו כן הקדימו נעשה לנשמע זהו ריח טוב ועי"ז קשרו להם ב' כתרים. גם שהרי הקב"ה נק' כתפוח. וא"כ הנשמות שנק' תפוחין זהו ע"ד מה שמו ומה שם בנו. בנים אתם. גם מעלת תפוח שהוא מאכל ומריח ויש בו ב' המעלות דא"פ וא"מ. אשר ברכו היינו בליל ש"ק מתברכה חק"ת ויברך את יום השביעי. וזהו וע"ק וז"א אתיין לסעדה בהדה. וסעודה זהו ע"ד כ"א הלחם אשר הוא אוכל. תפוחין קדישין הב"ד מאיר בהם ביטול. וסבר יצחק שגם עשו יש לו ריח כזה. והריחו ביראת ה'. בעמה"מ סוף שער ב' די"ב ע"ב שזהו ע"י שיומשך בו מחוטמא דע"ק ותהלתי אחטם לך. שאין בו שום דין. וכ"כ דקכ"ז ע"ב. ובת"ז תקון ס"ט דקי"ו ע"א ריח דא לדיק ניחוח כייחא. וע' בד"ה אלה מסעי השני בענין יריחו ל' ריח והיא עיר התמרים בחי' לדיק כתמר יפרח. י"ל מאכל כמו ריב"ז כשר לפני המלך תורה. אהמי בלהמי. ריח רחב"ד כעבד לפני המלך לבעל החוטם אני מתפלל זח"ג ק"ל. ותחיית שיש בו ב' הבחי' מאכל וריח זהו ע"ד משה עבדי שהי' בו ב' הבחי'. מלכה של תורה. ועבד ה'. א"כ טועם וריח להתבא לדיקייא בתיובתא. וביעקב ריח בגדיו וריח שלמותיך כריח הלבנון. ולבנון היינו שמלבין עונותיהם של ישראל וזהו ריח צגדיו. ושלמותיך היינו נוילית י"ל משום שבלילית יש ב' בחי' סוכ"ע וממכ"ע העלית והחוטין. סד"ה אני

דפ'

דפ' ציצית דרוש הראשון. ובענין שיעקב שהוא ז"א צריך ברכה שיומשך בו מלמעלה מההשתלשלות זהו כענין שאו ידיכם קדש וברכו את הוי'. ובמ"א פי' כי המשכת המוחין זהו מלמעלה מסדר ההשתלשלות דהיינו מרדל"א וממו"ס. וגם כמ"ש במ"א בענין גדלות שני שהוא המשכה מבחי' ולגדולתו אין חקר כו' וזהו ע"י יצחק קו המדה במ"ש בביאור ועתה יגדל נא. ריח שדה אשר ברכו זהו קבלת שבת לכה דודי לקראת כלה:

ומ"ש בת"א סד"ה ראה ריח. אך להבין כ"ז והלא יעקב כו' אך הברכה כו'.

עמ"ש בד"ה להבין ענין ברכת חתנים. שכדי להיות עליות בחי' כלה צ"ל ברכה. וע' סד"ה וישכם לבן גבי אך הנה גם לבחי' אתעדל"ע שיהיו תלוי באתעדל"ת זו צ"ל המשכה מלמעלה וע"ש בפי' ויברך אתהם. וע' סד"ה ועשית בגדי קדש גבי והנה בזה יובן ענין ברכת המצות שהוא כענין ברכת חתנים ונשואין כו' וע' בלק"ת בשה"ש בד"ה לסוסתי ברכבי דרוש השני בענין והוא כחתן יוצא מחופתו. וע' עוד מענין יעקב בלק"ת פ' לו בד"ה להבין ענין משמח חתן וכלה. ושם פ"ב אך הגורם להיות בחי' יעקב ויבקע כו' הוא ע"י עוז וחדוה במקומו כו'. וע' בסידור שער הסוכות בתחלתו גבי יעקב אומר אז יבקע כשחר אורך כו' שבקיעה זו באה מחמת רבוי תוספת האור. וזהו ענין הברכה. והנה ברכת יעקב נק' ג"כ נחלה בלי מצרים וע' פרדס ערך נחלה בלי מצרים. וע' בה"ז פ' וישב על המאמר שם דקפ"א בענין וגבה מאד מסטרא דיעקב:

ויתן לך האלקים מטל השמים כו'. רבות ס"פ ס"ו העירו מפסוק שרשי פתוח אלי מים וטל ילין בקצירי. צ' עדמ"ש סד"ה האזינו השמים בענין והקב"ה השיבה כהוגן אהי' כטל. דלשם נתבאר שבחי' גשם הוא אתדל"ע הנמשך ע"י אתעדל"ת. וטל הוא אתעדל"ע מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם. ומבואר סד"ה אני ישנה גבי פתחי לי כו' שאחר שממשיך האתעדל"ע שע"י אתעדל"ת אזי דוקא נמשך ומתגלה האתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת. וזה אמר יעקב ע"י שהייתי עוסק בתורה שנמשלה כמים הית' בחי' יערוף כמטר לקחי האתעדל"ע שע"י אתעדל"ת וזהו שרשי פתוח אלי מים עי"ז זכיתי להתברך בטל הוא האתעדל"ע היותר עליונה שלמעלה מאתעדל"ת. עו"ש העירו מפסוק שובי שובי השולמית. וכ"ה ברבות בשה"ש בפסוק הנ"ל אומה שכל טובות שבעולם אינן באין אלא בזכותה ולכאורה מהו ענין. טל לשולמית. אך כי השלום הוא המחבר המשפיע ומקבל שהם שמים וארץ כענין כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא. והתחברות זו זהו ענין מטל השמים שנמשך משמים לארץ וכן הגשם כו'. וכמ"ש ברבות ר"פ קדושים טל וברכה וחיים מציון שנאמר כטל חרמון שיורד על הררי ציון כו' וציון היינו יסוד שהוא בחי' שלום שבו ועל ידו נמשך הטל. ולכן כנס"י המקבלת מבחי' זו נקראת השולמית. עי"ש ויתן לך. יתן לך ויחזור ויתן לך. וכ' המ"כ וי"ו יתירה קדרים וכ"כ הכלי יקר. הענין כי הטל רומז לכמה בחי'. הא' על מ"ת. וכמ"ש ברבות כאן מטל השמים זה מקרא. וגם כמאז"ל ע"פ גשם נדבות תניף אלים ס"ה

יו"ד ות"י טלא דתחיותא כו'. והנה הטעם שנק' מקרא מטל השמים. כי הנה בתשב"כ עיקר הקפידא על האותיות וע' מזה בפ"ז פ' בראשית ובת"א בד"ה לכן אמור לבנ"י. והנה התחלקות האותיות לכ"ב אורות זהו כענין הטל שגם הוא מתחלק לפירורים דקים ושרש התחלקות זו ע"י ה"ג דע"י והתחלקות זו רוחניות יותר מהתחלקות טפות של גשמים כו' וכמ"ש מזה במ"א באריכות בביאור ענין המילויים ע"ב ס"ג כו' וע' באגה"ק בד"ה ויעש דוד שם שמקור ושרש אורת כ"ב אותיות נמשך מקדמות השכל כו' והוא מו"ס שבו מלובש גבורה דע"י וזהו ענין טלא דבדולחא. והנה בשעת מ"ת כתיב חרות על הלוחות חירות על הלוחות חירות ממ"ה. וזהו ויתן לך האלקים וכדפי' ברבות שיתן לך אלהותו היינו להיות בבחי' אני אמרתי אלקים אתם ולא כמ"ש אכן כאדם תמותון כו' וכדלקמן אי"ה. והיינו ע"י הרות אותיות החקיקה גליף גליפו בעה"ע כעצם השמים לטוהר ע' בת"א פ' משפטים. וזהו מטל השמים. ואח"כ במעשה העגל כו' ואח"כ לוחות שניות ביוהכ"פ ע"ד מים טהורים וטהרתם הנק' שיורי טלא דבדולחא בזח"ג תזריע מ"ה פי' שיורי טלא מה שנמשך דרך המזלות ונוצר ונקה כו'. וכן המן נמשך מבחי' טל כו'. גם בכל שבת נמשך טלא דעתיק כו'. אכן עיקר ועצמיות הטל יומשך לע"ל שיחיו בו המתים וזהו כי טל אורות טליך כו'. וזהו ענין ויתן יתן ויחזור ויתן כו'. ועוד דאמרו ברבות בראשית פ' י"ד ע"פ ויפח באפיו אבל לע"ל בנתינה שנאמר ונתתי רוחי בכם וחייתם. וזהו ויתן דוקא. היינו ע"ד נותן בעין יפה נותן. עוי"ל כי יש ב' בחי'. הא' אתעדל"ע לעורר אתעדל"ת והוא בחי' טל. גם יש עוד אתעדל"ע שלאחר אתעדל"ע שע"י אתעדל"ת כדלעיל והוא בחי' טל. וזהו יתן ויחזור ויתן. גם רומז לגלוי פנימי' עתיק לע"ל וזהו ויחזור ויתן כו'. והנה פי' ויתן לך האלקים פי' ברבות רבי אחא אמר יתן לך ויתן לך אלהותו. הנה בע"ח שמ"א פ"ג פי' הפסוק אני אמרתי אלקים אתם בתלים סי' פ"ב שהוא ניצוץ אלקות המתלבש בנשמה לנשמה הנק' יחידה. וכמ"כ למעלה הוא בחי' תחתונה שבמאציל המתלבש בשרש הנאצלים הנק' א"א. ונק' בחי' זו אלקים לפי שהוא ממל' דא"ס והוא גבוה משם הוי' דאצי' וכמ"ש בביאור ע"פ כי כארץ תוציא צמחה בענין הוי' בניקוד אלקים. והנה אח"כ ע"י חטא העגל נאמר אכן כאדם תמותון כו' לכן לע"ל שיתוקן העולם ולצדיקים שיקומו בתחיה אינן חוזרין לעפרן. עז"כ ויתן לך אותו בחי' האלקים היינו מ"ש אלקים אתם. גם עדמ"ש יעקב והי' הוי' לי לאלקי' עז"כ ויתן לך אותו בחי' אלהותו. ועד"ז הפי' ותתן לנו ה' אלקינו שנתן לנו את כבודו ועצמו כביכול וכמ"ש ברבות ע"פ ויקחו לי תרומה כביכול אותי הם לוקחים. וכן ארז"ל פ"ה דב"ב דע"ה ג' עתידים לצדיקים שיקראו על שמו של הקב"ה שנאמר כל הנקרא בשמי ופרש"י שיהי' שמם הוי'. עוי"ל ע"ד מארז"ל ע"פ ותחסרהו מעט מאלקים שהוא ענין שער החמשים שלא נמסר למרע"ה ולע"ל יהי' גלוי בחי' זו כמ"ש הרמ"ז פ' תשא סוף דרע"ו והוא ע"י גלוי פנימיות דעתיק. וזהו ההפרש בין ויפח שהוא בחי' הבל בעלמא לבחי' ויתן לך שהוא פנימיות. וזהו ויתן לך אלהותו ופי' במ"כ לשון כח ועוז היינו פנימיות כו'. גם פי' ויתן לך האלקים כי צחוק עשה לי אלקים שגילוי תענוג העליון הנק' צחוק וה"ע יצחק נמשך

דוקא

דוקא ע"י שם אלקים כמ"ש במ"א. עמ"ש ברבות מענין שמשון דכתיב ויאמר ה' אלקים זכרני נא וחזקני נא שופטים סי' ע"ו . מהו השייכות לברכת ויתן לך האלקים מטל השמים. אך הענין עפמ"ש פרשי נמלא טל קוצותי תלתלים שהוא ענין עלא דנטיף מעתיקא לז"א שלהיות המשכת הטלא דבדולחא ל"ל נמשך ע"י למלומים דבחי' שערות כמ"ש סד"ה אני ישנה. ובת"א פ' בשלח סד"ה ויאמר משה אכלוהו היום. והנה הנזיר ממשיך מבחי' שערות דא"א כמ"ש בלק"ת ובזהר פ' נשא. וזהו ענין סלסלה ותרוממך הנאמר על עסק התורה. ולכן נק' התורה עוז שנותנ' כח לנה"א כמ"ש בד"ה בחדש השלישי . וזהו ויתן לך האלקים מטל השמים דהיינו ע"י עסק התורה נמשך לך אלהותו הכח ועוז הנ"ל מבחי' פרשי נמלא טל קוצותיו תלתלים תלי תלים של הלכות . וזהו ג"כ ענין שמשון כו' כי שמשון ע"ש שמש ומגן כו' יה"ע עמלא דאורייתא שאינו תחת השמש כו':

ומשמני הארץ זה הבאר כו' כמ"ש בד"ה אז ישיר כו' עלי באר כו' שהוא ענין העלאת מ"ן מבירורים דתהו ועמ"ש בד"ה המגביהי לשבת שענין השמן הוא בירור חב"ד דנוגה וה"ע העלאת ניצוצים מהב"ד דתהו כו' וע"ז נאמר והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני כמ"ש בבה"ז פ' שלח דקע"א על פסוק זה. עוי"ל עדמ"ש כי כארץ תוציא צמחה כו' שהארץ עליונה יש בה כח הצומח להצמיח אור זרוע לצדיק ממעשה המצות כמ"ש בד"ה הבאים ישרש. והיינו לפי שנעוץ סופן בתחלתן כו' ועמ"ש בד"ה וישב יעקב בארץ כו' ועמ"ש בד"ה האזינו השמים שאכת הזה בארץ נמשך ע"י שמבררת מבחי' בירור ק"נ ע"ד והאופנים ברעש גדול כו'. עוי"ל כי א"י נק' ומשמני הארץ כי שמן בחי' חכמה וחכמה היא אוי' בכלל ובודאי שכמו אוי' לגבי בי"ע כן א"י לגבי ח"ל. גם הנבואה אין שורה כ"א בא"י והוא המשכת חכמה עילאה. וגם כתיב עיני ה' אלקיך בה כו'. גם משמני הארץ הוא עוה"ב כמ"ש ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ. גם כמ"ש בפ' שלח י"ג כ' ומה הארץ השמנה היא אם רזה היש בה עץ אם אין וברבות שם אם פירותיה קלים או שמנים כו' אם של צונמא הם שמנים ופי' במ"כ קשים חזקים ומדובקים . ועמ"ש בסד"ה מי מנה גבי חול הים שהים שואב האלקות לכן הוא מפורר כו' ולכן הארץ המדובקת באלקיה היינו שיש בה אלקות. א"כ כי יש בית שאהן וכמ"ש ואווה עיף ויגע ומתרגמינן משלהי ולאי כו' ומבואר במ"א שאין בו רק בחי' אתכפיא בבחי' אחוריים משא"כ ארץ זבת חלב ודבש בחי' אתהפכא אהבה בתענוגים. וזהו ענין השמינה היא וכמ"ש והרוה את הארץ והולידה כו'. והרמ"ז פ' שלח דקנ"ט ע"א כ' כי אין שפע א"י כשל חו"ל הבא מבומ"ז שיש להן קצבה ומדה אבל של א"י אין לו קץ אלא הכל לפי הזכות. ורוב דגן אלו בחורים ע"ד קדש ישראל לה' ראשית תבואתה בביאור ע"פ יונתי בחגוי. גם דגן בחי' דעת שאין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום טעם דגן כו'. והמכוון שיהי' ומלאה הארץ דעה שיהי' המשכות נשמות גבוהות מבחי' אוי'. כי יש נשמות הנק' זרע בהמה נשמות דבי"ע וע"ז נאמר ונתתי עשב כו' אבל זרע אדם דעת נשמות דאוי'. ותירוש ינובב בתולות ובמשנה ספ"ע דנדה נשים בבתוליהם כגפנים וכמארז"ל בבת

ה"ח

ת"ח משל לענבי הגפן. כו' והיינו כמ"ש בת"א בד"ה אסרי לגפן שכנ"י נק' גפן. גפן ממצרים תסיע כו'. וי"ל גפן יין המשמח בחי' העלאה ממטה למעלה ע"ד ועבד הלוי שהיו אומרים שירה על היין כו'. ודגן מלמעלה למטה לכו לחמו בלחמי כו'. וע' ע"פ ובגפן שלשה שריגים כו'. גם י"ל ותירוש זהו ענין יין המשומר בענביו משית"ב. גם עדמ"ש סד"ה קול דודי גבי ומקפץ על הגבעות שלע"ל תהי' א"ח עע"ב שמלמטה למעלה יהי' גבוה יותר. וזהו ענין ורוב דגן ותירוש שהיין יקר יותר כו'. עוי"ל על השמים שמים בחי' מקיף סוכ"ע כמ"ש במ"א ע"פ לא בשמים היא כו'. וא"כ טל השמים זהו המשכה מבחי' סוכ"ע. ומשמני הארץ ארץ בחי' ממלא כל עלמין ובחכמה יסד ארץ אבא יסד ברתא אך ומשמני הארץ היינו פנימיות בחי' ממלא כל עלמין וזהו ענין אורייתא דמהכמה נפקת הנק' מזון לנפש. וכן בג"ע מאיר חב"ד שבמל' משא"כ ההארה הנמשך להיות העולמות נמשך מז"ת דמל' כמבואר בבה"ז פ' אחרי ע"פ המאמר שם אתא חסד ופרים גזנין דע"ז ע"ב. ולכן טל נק' טל תחיה שאז יהי' גילוי סוכ"ע והוא מלמעלה מהגלוי שבג"ע שהוא מבחי' ממכ"ע וכמ"ש בת"א פ' יתרו בביאור דזכור ושמור. ובד"ה אני דפ' ליצית בענין שער בימין זה השער ושער בשמאל ושער רישיה כו'. מטל השמים מקרא ומשמני הארץ משנה. כי יש מעלה בתשבע"פ שהחכמה נמשכה בבחי' השגת המהות ושרשה משמני הארץ חכמה עילאה ויש מעלה בתשב"כ שהאותיות שרשן מכתר וזהו ענין מטל השמים כו':

בסנהדרין פ"ח ד"ע א' רב כהנא רמי כתיב תירש וקרינן תירוש. זכה נעשה ראש לא זכה נעשה רש. היינו כדפרש"י לקמן כלומר אם זכה וידע להזהר בעצמו מלשתות יותר מדאי משמחו שמספקת את הלב עכ"ל. אך ענין שנעשה ראש י"ל ידוע כי השמחה היא התגלות הפנימית וע"כ נאמר תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה כו' והבינה נק' אם הבנים שמחה וממנה נמשכים המוחין לז"א וזהו ענין שנעשה ראש וכמ"ש מזה בד"ה לאינה וראינה בפי' בעטרה שעטרה לו אמו ביום כו' שמחת לבו. וכן יו"ט נק' מועדים לשמחה ובהם נמשכים מוחין עליונים כו'. אמנם לא זכה כששותה יותר מדאי ממשיך רבוי הגילוי עד שאין הכלי יכול לקבל ונופל בשינה כענין שבה"כ מחמת שלא הי' הכלי יכול לקבל ועי"ז נעשה רש כו' ואין עני אלא מן הדעת שנסתלק הדעת כו'. גם אפ"ל פי' שנעשה ראש ע"ד ישראל לי ראש וזהו הנמשך ע"י יינה של תורה כו' ועמ"ש ע"פ חכלילי עינים מיין וע"פ אוסרי לגפן עירה. וא"כ ענין הברכה ותירוש. היינו שיומשך בו יינה של תורה. עד שיהי' בחי' ראש ישראל לי ראש כו'. וע' בזהר ויצא דקמ"ג א' ע"פ חסידה ברושים ביתה שפי' ג"כ ברושים לשון ראשים כו' והחסידה היא הבינה כו'. ולפ"ז פי' לא זכה היינו כשנמשך אחר שמחה של הוללות הנק' אשכולות מרורות כו'. אבל זכה היינו כשנמשך אחר יינה של תורה. גם אפ"ל בפי' הברכה ורוב כו' ותירוש דקאי ג"כ על לע"ל כמו ויתן לך מטל השמים שפי' ג"כ על טל של תחיית המתים כי לע"ל יהי' היין כולו טוב כמ"ש בדבות פ' שמיני ס"פ י"ב אבל לע"ל והי' ביום ההוא יטפו ההרים עסים כו' והיינו מפני שלע"ל יהי' השמחה בלי גבול מחמת התגלות אור א"ס כו'. גם י"ל ותירוש רומז לבחי' שארז"ל

ספ"ה

ספ"ה דברכות ע"פ עין לא ראתה זה יין המשומר בענביו כו'. של"ה פ"ח ב' רפ"ע ב' ר"ל א' רל"ה א'. בחיי ל"ח ג' ד' ל"ט א' מ"ו ד' קע"ג ב'. מגיד משרים ע"ו ב' ג'. ז"ל השל"ה שער האותיות באות קו"ף דפ"ח ע"ב כי ידוע ששני מיני שמים וארץ הם כמבואר בזהר. ובפרדס השמים והארץ הרוחניות עליהם אומר ישמחו השמים (י"ה) ותגל הארץ (ו"ה) ושמים וארץ הגשמיים שהם מצד הקליפות עליהם נאמר שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה כו'. וז"ש בברכת יעקב מטל השמים ומשמני הארץ הם שמים וארץ העליונים שיש להם קנין עדי עד וזהו קונה שמים וארץ. בפ' תולדות דרפ"ע סע"ב כי להברכות יש ב' פירושים הפי' הא' הוא כפשוטן כו' עוד יש פי' אחר הרומז על ברכת התורה כו' מטל השמים זה מקרא כו' עכ"ל. ויש להוסיף גם פי' ג' כי רומז ג"כ להשכר דלע"ל מטל השמים על תורה שבו עתיד להיות תחה"מ. ומשמני הארץ ע"ד והי' ביום ההוא ילאו מ"ח כו' וכן יהי פסת בר בארץ עתידה א"י שתוציא גלוסקאות כו'. וע' ברכות וירא פמ"ח בארץ מנין שנאמר ארץ חטה ושעורה כו' לע"ל מנין שנאמר יהי פסת בר כו' וזהו ורוב דגן. גם כמ"ש ברכות תולדות פס"ו ורוב דגן אלו הבחורים כו'. ותירוש זהו ענין עין לא ראתה. יין המשומר בענביו משימ"ב. בפי' ומשמני הארץ י"ל ב' בחי' שמן. הא' כשמן הטוב על הראש כו' זקן אהרן שמן המשחה. והב' שמן למאור. ופי' הרמ"ז אמור פ"ח ב' ששמן המשחה הוא ממו"ס ושמן למאור מכתרא עילאה. וי"ל מלות תורה כי שמן על ראשך אל יחסר ארז"ל אלו תפילין. גם משנה שמן מוחין דאבא שמן. ביום השמע"ל בחי' שמן. גם שמן למאור ארז"ל זה משיח. וכ"ז נק' ומשמני הארץ. כי בחכמה יסד ארץ. וזהו שמן תורק שמך כו'. גם יש שמן המתברר מק"נ כמ"ש בת"א בד"ה המגביהי לשבת כו' ועמ"ש ע"פ ושנים זיתים עליה שהם ב' מזלות ונוצר ונקה גם שני בני היצהר ועמ"ש ע"פ ויקח קרח מענין שטען אבא שכולו יצהר כו'. בממ"י ע"ו ג' גו' והכהן הגדול דאיהו רמיז בחסד עליון שהוא כתר. הגדול מאחיו דאיהו שאר ספירן. אשר יוצק על ראשו שמן המשחה דאיהו משחא דנגיד ונפיק מלעיל כו'. הרי מובן שהשמן שרשו הגבה מאד נעלה מבחי' חכמה שלמעלה מהכתר והיינו חכמה שבמל' דא"ס כו'. וזהו ג"כ ענין ומשמני הארץ במטל השמים ביאור דלעיל. ותירוש אשר ברא ששון דתקס"ד לפני ר"ה:

(מב"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע ונמצא בתו"ח באריכות).

ויתן לך האלקים מטל השמים כו'. להבין למה כתיב בברכות אלו שם אלקים שהוא הצמצום בכ"מ כידוע וגם להבין ענין שלא נתברך יעקב כ"א כאשר היו ידיו שעירות כידי עשו דוקא אז ויברכהו כו'. הנה כתיב מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים. יש להבין איך יתכן למעלה לשון תענוגים רבים כי אף שהתענוג הגשמי מתחלק לרבבות אופנים כמו במתיקות תפוח או בתמילות וקול ערב וציור נאה וכדומה הלא הוא בבחי' גבול וקצבה שכבר הוא נפרד ממקורו בבחי' אלי' אבל כמו שהתענוג הוא בבחי' אלי' שהוא בחי' אלקות ממש איך יתכן ריבוי ההתחלקות שהרי

שם הוא אחדות פשוט כו'. אך הענין הוא דהנה יש בתענוג ב' אופנים. הא' מבחי' או"פ דהיינו שיכול התענוג להתיישב בכלי מוחו ולבבו כמו הריח והמתיקות והטיול וכדומה שיתענג בהם במוחו ולבבו שביכולת המוח והלב להכיל התענוג אף שיהי' רב מאד כמו שיבשרוהו מבשורה טובה כו'. אמנם אם הבשורה הטובה היא מאד נפלאת בעיניו או כשימלא אוצר גדול כו' אז התענוג הוא בתגבורת גדול ובפתע פתאום במוחו ולבבו עד שלא יכילנו המוח והלב מפני שנתפעל מאד עד שיהי' התענוג חופף עליו בבחי' מקיף בלבד והו"ע הרו"ש שבתענוג כמ"ש במ"א בענין שעשועים כו' שהסתלקות תענוג זה מן המוח והלב הוא להיות בבחי' מקיף מפני שהמוח ולב קטנים הם מהכיל התענוג הנפלא הזה ולכך ישאר בבחי' מקיף והוא בחי' גבורה שבתענוג שהוא כמשל השלהבת שעולה ויורדת כן התענוג הנפלא מאד הוא עולה ויורד תמיד במוח ולב כו' אבל התענוג שמבחי' א"פ הוא נמשך כמים שיורדים כו' וגייחי' בכלי' כן הוא מתיישב ונח במנוחה במוח ולב כו' וד"ל. והנה ידוע שהתענוג הוא למעלה מן השכל ואנו רואים שגם במדות שנולדים מן השכל יש דוגמ' ב' אופנים אלו כידוע שההתלהבות שבלב ברשפי אש הוא בבחי' עולה ויורד שאינו נח כלל כו' והאה' היא בבחי' המשכה כמים כו' זנק' ב' מדות אלו בשם זהב וכסף ומעלת הזהב על הכסף כנודע. אך צ"ל הרי אנו רואים שיש גם באה' הנמשכ' כמים בחי' הצמאון והתשוקה כשמתגברת האה' כו' כמ"ש צמאה לך נפשי כו' ומהו ההפרש בין רשפי אש התשוקה של אה' זו לרשפי אש ההתלהבות כו'. אבל הענין הוא דהלא ידוע שהשכל נולד מן התענוג והשכל מוליד המדה בלב וע"כ יש גם באהבה שבלב קצת הארת התענוג שהרי אינו אוהב איזה דבר אא"כ יש לו תענוג שמתענג באותו הדבר כו' לכך התשוקה והצמאון שבאה' בשעת התגבורת הוא אל אותו התענוג שמתענג באותו הדבר שהוא הוליד את השכל כו'. ולהיות שתענוג זה הי' מבחי' א"פ שיכול כלי המוח לסובלו ע"כ הוליד השכל ג"כ כדוגמתו אהבה שנמשכה כמים ותשוקה זו איגה מבחי' גבורה אלא מבחי' חסדים שבתענוג שהם נייחים כנ"ל אבל רשפי אש ההתלהבות שבלב שנולד מן השכל הוא מבחי' גבו' שבתענוג שהוליד השכל כו' שהוא עולה ויורד כנ"ל וההתלהבות דהיינו הסתלקות שבלב היא אל בחי' הסתלקות העונג שלמעלה מהשכל שרש שרשו כו' וד"ל. ועפ"ז יובן ענין מדריגת אברהם יצחק ויעקב בשרש שרשם בבחי' אצי' שהיו מרכבה למדות דאצי' חו"ג כידוע ושרש דשרש המדות מעונג העליון הרי בחי' התלהבות דיצחק הוא מבחי' גבורה דעת"י ואה' וחסד דאברהם (דאצי'*) מבחי' פנימי' חסד דעת"י וידוע שעיקר ההמשכה והחיות הוא מבחי' גבו' דעת"י כמו"ש דאריך שרש כל הגאלליס כו' וזהו כל השומע יצחק לי ע"כ קרא אותו יצחק פי' כל השומע הוא בחי' בינה שבמו"ש שמקבלת מבחי' גבורה של המאציל שהוא בחי' התענוג שבבחי' מקיף שא"א לכלי הח"ס לקבלו כו' ע"כ קרא אותו יצחק פירוש במדת גבורה דאצי' שהוא בחי' ההתלהבות כידוע וד"ל.

וזהו שאמר יצחק הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי פי' כי ידוע שא"א נק' יום שכולו ארוך ואין בו ראש וסוף ע"כ אין אהיזה ליום מיתה שם שהיא קץ וכליון. שאין עיקר האחיזה אלא במקום שיש התחלה שהוא החכמה (כידוע ע"פ ורוח אלקים מרחפת

שהוא

שהוא הגבו' שבמו"ס הנק' אלקים עילאה בזהר וממותרי הגבו' האלו נמשכים בדיקנא וזהו מרחפת רפ"ח נ"ת פי' שרש דשרש השבירה של המלכין קדמאין כו'):

ועתה צ"ל ענין שלא קבל יעקב הברכות כ"א בשערות כו'. וצריך להקדים המבואר במ"א על ענין הקיגו' שיעשה הקב"ה לע"ל עם לויתן ושור הבר והיינו עד"מ מן השחוק שיעשו השרים להעמיד ארי עם נמר שיכו זה את זה וילחמו כו' ויגלה הא' את חבירו אז יתענגו השרים מאד. והנה הארי והנמר אינן משיגים ענין המלחמה שאינה אמיתי' כ"א לתענוג השרים שהעמידו הם אותם למלחמה כו' אלא כלחמי' באמת. והארי כשיגלה את הנמר הוא מפעולות ותחבולות השרים שהעמידו אותו באופן שהוא יגלה וכן בהיפך בגלהון הנמר כו' והארי והנמר אינם משיגים זאת אלא נדמה להם שהם הגבורים ומגלהים מצד כחם וכי המלחמה אמיתי' מצ"ע להכות לזולתו ולהרגו. ועד"ז יובן ג"כ למעלה בענין הבירורים מן עה"ד טו"ר שעושים הצדיקים להפוך חשוכא לנהורא ומרירו למתיקו כו' עד שגם שרש דשרש השבירה של מלכין קדמאין ממותרי הגבו' דמו"ס כו' נתקנו ונתבררו להיות נכללים באא"פ הנק' זהב סגור סגור מכולא. וכ"ז הוא מבחי' שחוק העליון שהוא בחי' גבור' דעת"י שעשה השבירה להמית מלכין קדמאין ושיבוררו על ידי עבודת הצדיקים ולהזור לעמים שפה ברורה. והצדיקים סוברים שהמלחמה אמיתי' מצ"ע להפוך החשך לאור להיות כי תופס מקום בעיניהם כו' וגם הכח שבהם להפוך כו' נדמה להם שזהו כחם וגבורתם כו' אבל באמת קמי' המאציל עלמו כחשיכה כאורה ממש והוא צופה ומביט עד סוף כל הבירורים כו' ואין זאת אלא כמשל השחוק שעושי' השרים שיעמידו הארי עם נמר כו' כן האציל אור וחשך ושיברר האור את החשך כו' וד"ל. וזהו שחוק עשה לי אלקים פי' אלקים עילאה שבמל' שנמשכו מותרי מוחין כדי להיות שרש דשרש החשך למטה כו' לא נמשך רק מבחי' שחוק העליון שהיא בחי' גבו' דעת"י פי' השפלת התענוג בבחי' רצו"ש מטי ולא מטי. אך עכ"ז לא נתבטל מפני זה ענין השכר ועונש במדת מל' לענוש המהפך טוב לרע ח"ו וליתן שכר למהפך רע לטוב כו' מאחר שכבר נשתלשל שחוק זה העליון במדות דאצי' עד שנעשה במדת מל' כח הפועל בנפעל כמ"ש יוצר אור ובורא רע כו' וא"כ לפי מדת מלכותו ית' יומשך העונש להכרית נפש הרשע משרשו ולהיטיב ולהמשיך זיו השכינה לצדיק כו' שהרי כבר נתהוה הבחירה במדת מל'. והרי פגם או האיר בה שהיא אחת ממדותיו דאיהו וגרמוהי חד כידוע וד"ל. והנה לע"ל יאמרו הצדיקים ליצחק כי אתה אבינו כו'. הענין הוא כנ"ל שביום השביעי יום שכולו ארוך נתגלה בחי' שחוק העליון מבחי' גבורה דעת"י ויעשה לצדיקים קיגו' וכמ"ש במ"א וע"כ יאמרו לו כי אתה אבינו פי' אתה המקור האמיתי לעבודה שלנו בסו"מ וע"ע להפך חשוכא לנהורא ולא פועל ידינו הוא זאת כנ"ל וד"ל. כי אברהם לא ידענו פי' אברהם אבר מה הוא כלי החכ' כידוע שבקו הימין חכ' חסד כו'. ועלר החסד הוא חסד עילאה דבי' אהיד אבא ותלי' וחסדי' פנימים דע"י הנק' ורב חסד הוא אמיתי' המקור למדרג' אברהם כנ"ל שהוא התענוג שיכול הכלי לקובלו לכך לא ידעו את אברהם כי העיקר

הוא

הוא להפוך את החשך לאור כו' שאינו אלא ע"י התלהבות שהוא בחי' יצחק וד"ל. וזהו שכשרצה יעקב לקבל הברכות מיצחק נתלבש בבגדי עשו השעירות דוקא להיות כי יעקב הוא למטה ממדרגת אברהם שהוא בחי' תפארת. ואמנם מצד שהוא מקו האמצעי שהוא מבריח מן הקצה אל הקצה הרי שרש שרשו למעלה מאברהם ויצחק דהיינו למעלה מן בחי' חו"ג שבתענוג. ולכן קרא א"ע איש חלק פי' מן עצמיות השפע בל"ג שיומשך מותרות ע"י שערות כו' וד"ל. ולכך כשרצה להמשיך השפע במדות דאצי' מבחי' גבו' דיצחק כו' שא"א להיות כ"א דרך בחי' השערות הדיקנא כמשי"ת הוצרך להתלבש בבגדי עשו ולהיות ידיו שעירות דוקא. אך מצד שבמדות הי' מרכבה למדת ת"ת לכך כשעלה כ"כ להתלבש בבחי' שערות דדיקנא כו' דהיינו לקבל השפע מגבורה דעת"י הי' במדריגת ביטול גדול מאד עד שפרחה נשמתו כו' פי' שעלה בעילוי גדול להיות עולה עד הכתר וד"ל. וזהו שהגביה א"ע כ"כ ואמר אנכי עשו בכורך פי' בכורך ח"ס שמשם יוצאי' המותרות בבחי' שערות כי קליפה קדמה לפרי כמ"ש לפני מלך מלך לבנ"י כמו משל שפופרת הנכנס ראשון כו' כמ"כ יעקב נכנס ראשון במח' סתימו דכל סתימין בבחי' עצמות המאציל בלי מותרות וזהו שהי' איש חלק כו' כי בני בכורי ישראל שעצמ"א כו' אבל בכורך הוא בחי' מותרי ח"ס שזהו שרש דשרש הז' מלכים שמתו עד שנשתלשל בבי"ע להיות בחי' עשו ממש שהוא כמשל הכעס שבא מסיבת מדת האש שבהתלהבותו ומי שהוא קר בבחי' אהבה כמים לא יהי' בו הכעס כו' וד"ל. ואמ"ל יצחק אנכי זקנתי פי' המשכת מותרי השפע מבחי' יצחק והוא בחי' הדיקנא כו' לא ידעתי יום מותי שהוא יום שכולו ארוך כנ"ל. אך מה שתלה בזקנה זו עיקר סיבת הברכה להשפיע לו מטל השמים ומשמני הארץ צריך להבין דהלא הוא מבחי' מותרי המוחין. אך הענין דל"ל תחלה ענין השערות איך יתכן לומר בבחי' כ"ע ענין שערות וגם מה שלא תהי' השפע והברכה משם כ"א דרך שערות דוקא כנ"ל. יובן ע"פ מה שאנו רואים באדם התחתון שהוא בחי' מדבר והוא כלול מדל"א ג"כ שהרי השכל שבאדם אעפ"י שהוא רוחני מאד הרי יש בו ג"כ ממהות חיות הגוף והבהמה שהרי הוא חי באיזה חיות שאל"כ לא הי' במציאות כלל וחיות זה שאנו אומרים שהשכל חי בודאי אינו כמו החיות הגשמי של בשר היד אלא הוא חיות דק מאד אבל עכ"ז הוא בחי' חיות ממש. וכן יש בהשכל בחי' הצומח כצמיחת העשבים והאילנות הגשמי' מאחר שגוף האדם צומח וגדל הרי גם השכל צומח עמו. אך ענין צמיחת השכל אינו כמו צמיחת הגוף וכן יש אפי' בחי' דומם ג"כ בהשכל אלא שכולם בו בבחי' העלם שעיקר הגילוי בו הוא השכל עצמו כו' ובהיפך בהחי עיקר הגלוי בו הוא מהות החיות והשכל בו בהעלם כמו הבהמה כו' עד שאפי' בדומם יש שכל וצומח וחי וכולם בהעלם וכמ"ש במ"א באריכה. ועיקר ענין זה שיש בחי' חי בשכל היינו חיות האברים ממש שהם חיים מן השכל שהוא מקורם כידוע ולכך יש ביכולת השכל להפוך תנועת היד ורגל בעשי' לאיזה אופן שירצה ואעפ"כ שכח המעשה גשמי מאד וכבר נשתלשל בריבוי הצמצומי' מן כח השכל שבמוח עכ"ז מאחר שהוא מבחי' החי שבשכל הוא קרוב אליו בערך לכך מיד שיפול במח' לעשות ביד ורגל מיד יתנענעו מעצמם מפני שיש להם שייכות אל השכל כו'. אבל

השערות

השערות אף שיש בחלל שלהם קלת יניקה ממותרי מוחין כידוע שמחמתו יכאב לאדם בהמשיך אותן. לא יתנענעו כלל מחמת המח' שיחשוב עליהם שיעשו דבר וכדומה מפני שהם מהות נפרד לעצמם ואין להם שייכות כלל עם השכל והמחשבה. והוא מפני שביניקת ההיות שבחללם הוא רק מבחי' הצומח שבשכל שהוא למטה ממדריגת החי רק כשינענע את ראשו בעצמו יניעו גם הם מפני אחיזתם ביניק' שבחללם. ועיקר הטעם ירידת מדרגת הצומח שבחלל השערה מן החי שהוא כח ההילוך שברגל אינו אלא מפני שיניקת השערות מן בחי' המותרות שבמוח לבד שהוא כלי השכל וכח ההילוך מן בחי' החי שבשכל שהוא ג"כ חי בהיים כנ"ל. ועד"ז יובן שיש ג"כ בחי' דא"מ בלמעלה מן השכל ומן בחי' החי שבו לא יוכל עדיין להיות יניקת הכ' כמ"ש בזהר דאבא יונק ממזל הח' ובי' אחיד ותליא כו' והיינו ונוצר כו'. פי' המזלות נק' כשכבר שופעים בחלל השערה דדיקנא ובו אחיד אבא שהוא השערה עצמה שהיא מהות נפרד לגמרי לפי שמהות השכל והסברא לגבי למעלה מן השכל הוא כמהות השערה בעצמה לגבי השכל שבמוח כו' ואמנם קודם שיושפעו המזלות בחללי השערות הם עדיין בבחי' חי שלמעלה מן כח הצומח וזהו המדות שהן בבחי'* כידוע והיינו רחום וחנון שנק' מדה"ר פי' בחי' המדות שלמעלה מן השכל ולכך נק' רחום ולא רחמן כי רחמן הוא פי' כמו באדם התחתון כשמתפעל ברחמנות שבלבבו על השפל להחיותו באיזה נדבה כו' הרי יש מי שמרחם עליו והיינו שתופש המתרחם איזה מקום בעיניו עד שירגע לבבו בזלזולו ופחיתותו לכך ירחמנו להעלותו בנדבתו. וגם הרי נתפעל בלבבו ברחמנות זו שבלבבו מן עלם מדת הרחמנות שבלבו בטבעו שאותה מדה"ר שבכח בלבבו אינו נק' לשון רחמן שהוא עדיין אינו בגילוי פעולת הרחמנות על זולתו אלא תקרא לשון רחום כמו חכם שע"ש פעולת התפשטות כח חכמתו בשכליות גלויים נק' הכח שבו לזה בהעלם בשם חכם כידוע לפי שעדיין אינו בפעולה כו' ועד"ז נקראו המזלות בעודם בלמעלה מן השכל קודם שיהיו בבחי' לומח בשערות בשם העלם דהיינו כמו רחום להיות ידוע שהחכמה היא ראשית להיות מהות דבר מה וקודם שתומשך עדיין אין על מי לרחם שיקרא רחמן ע"ש הפעולה וגם לא תתפוש עדיין מקום ויש שתהי' התפעלות הרחמנות בזלזולו. ועד"מ זה יובן בע"ש הגללי' מן בחי' התחתונה שבמאליל שמתפשט במו"ס דאריך ולהיות מותרי מוחין שפע המזלות כידוע שקודם שיומשך המותרות בבחי' חלל השערה כו' יקראו מדה"ר בשם העלם ולא הפעולה מפני שעדיין אין מציאות הי"ס תופס מקום כלל. ועד"ז גם מזל הח' ומזל הי"ג שבשם ונוצר ונקה שמהם יומשך יניקת תרין מוחין חו"ב המה העלם מבחי' המדות כי כולם נק' יגמה"ר כידוע והיניקה מלומלמת שבו אחיד אבא הם הנק' מזלות ות"ד. ויובן זה ביותר ע"פ משל הידוע מן המשל הגשמי לגבי השכל שעכ"ז יובן ממנו השכל הרי המשל הוא מהות חכ' ומה שיובן בשכל ה"ז קלת הארה שלמעלה מן השכל כמו החלל שבשערה כו' וד"ל:

ביאור הדברים הנ"ל. צריך להקדים שרש התהוות השערות ממותרי מו"ס דאריך כו' שאינם באים אלא מסבת או"ח דוקא כי האור המסתלק כשיחזור לא יחזור ממנו אלא המותרות. להיות כי יש ב' מיני מקיפים דאו"י ואו"ח. פי' ב' מיני

תענוג

תענוג. הא' שלא יוכל להשפיל עצמו כלל להיות בכלי הגוף. כמו כשימלא אוצר גדול או שיבשרוהו בשורה נפלאה הרי התענוג נכנס קצת אלא שאינו מתיישב כלל אלא יוצא ומסתלק למקור התענוג שבבחי' יחידה זה נק' או"א למקורו. אבל מקור התענוג עצמו הוא שורה בבחי' מקיף ממש על האדם ואינו נכנס כלל בכלי ועכ"ז מחי' הוא את כל הנפש שבאדם בכללות יחד. אבל לא נרגש ונראה כלל התפשטות חיות זה בכחות הנפש. ולכך נק' או"י אעפ"י שהוא אור מחי' אבל הוא בהשוואה מכל צד מכללות הנפש. והוא מקיף האמיתי בתמידות. אבל או"מ החוזר נעשה רק ע"י הסתלקותו מן הכלי שאז ישאר בבחי' מקיף כו' ומיד יחזור ויהי' בבחי' או"פ. וע"כ הוא שרש להתהוות הכלים. אבל או"י הוא למעלה משרש התהוות הכלים והיינו בחי' אוזן שלמעלה מעולם העקודים שמשם שורש התהוות הכלים. וזהו כל השומע יצחק שמיעה היא מרחוק והיינו בחי' גבו' דעתיק יומין שמתלבש במוחא סתימאה דא"א שהוא בחי' יצחק מבחי' או"י. וזהו שאמר יצחק הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי פי' לא ידעתי מן שרש התהוות כלים דמאציל (ע"ם) שהם נק' יום מותי. פי' כידוע שאין אור הנאצל אלא בשביל הכלי כמו אור הנר. וע"כ הם עיקר המגבילי' אור המאציל להיות שרש דשרש הגבלה בבי"ע שהיא הגבלה ממש להקרות מות כו' אבל בחי' או"י דעתיק שהוא עדיין מבחי' תחתונה שבמאציל אינו יודע משרש התהוות הכלים לכך אמר לא ידעתי יום מותי כי בחי' יומי' דילי' הוא בחי' יום שכולו ארוך. (ולכך עתיק יומין שנעתק מיומין שהם בחי' כלים כו') וזהו כל השומע מקור כל השמיעה שהוא בחי' אוזן שלמעלה מבחי' הוטס פה כו' יצחק לי כי צחוק עשה לי אלקים. פי' כי מבואר למעלה בענין הצחוק העליון שיהי' לע"ל מסוף הבירורי' ה"ע הידיעה שלמעלה מן הבחירה שהבחירה שבאדם לבחור בטוב ולילך לג"ע או לבחור ברע ולהמשיך נה הגיהנם הוא מצד הכלי' המגבילים אור אלקות וכבר נמשך כח הפועל בנפעל ע"כ יש בכחו להמשיך טוב ולהמשיך רע. אבל מצד האור שלמעלה מבחי' הכלים ה"ה צופה ומביט ויודע בידיעת עצמו מה שעתיד להיות המשכת האדם עו"ר וכידוע הקושי' שמוכרח האדם מפני זה לעשות טוב או רע כו'. ועשייתו הטוב א"ז מצד עצמו וכחו כלל רק מה שיעשה רע הוא מצד כח האדם עצמו כי לא יגוכך רע ואינו יורד כלל מלמעלה כי שרש התהוות הרע רק מעה"ד טו"ר שמתחיל מהחזה ולמטה שהוא בחי' הכלים מחסדים המגולים. וגם הבחירה נתהווה מבחי' אלו' שבכלים מהחזה דז"א ולמטה. ועד"ז גם בכלי' דאורות או"א תרין ריעין כו' יש בחי' ידיעה ובחירה מצד האו"כ. אך ההפרש הוא דהכלים דאו"א הם בביטול גדול לגבי האור כידוע שהבינה שהיא כלי החכמה הנק' יש מאין היא בחי' ביטול לגבי החכ' שאינה תופסת מקום כלל עד שלפעמים תהי' במדריגת אין כמו החכ' כמ"ש במ"א וזהו זווג חו"ב דזווגייהו תדיר פי' שאין הכלים נפרדים לעולם להיות בפ"ע דבר מה עד שתהי' בחי' הבחירה דשם כאלו הוא האותו דבר כמו בבי"ע למטה מהחזה כו' וד"ל וזה הי' בזמן משה ע"ה שהי' זווג חו"ב ת"ר כו' ע"כ עשה אותות ומופתים להפוך מים ליבשה. כי הצירופים שנשתלשלו להיות ים ויבשה הכל מבחי' הכלים דאלו' כידוע והם אינם בבחי'

ביטול

ביטול כ"כ לגבי האור שלהם. אבל בזמן מ"ת בעשה"ד שכל העם היו רואים את הקולות פי' רואים את הנשמע שגם השמיעה שהיא בינה הי' בבחי' ראי' ע"כ לא הסתירו כלל צירופי האותיות של הנבראים וכמ"כ בקל להפוך ים ליבשה וכל האותות שעשה משה במצרים כי אז הי' יחוד או"א משא"כ עכשיו בזמן הגלות הוא הפכו ממש אותותינו לא ראינו כי מוסתר באותיות הטבע אפי' האורות דכלי' שמהחזה ולמטה. ולמעה בחי' אזן שהוא כל השומע ככ"ל אין שם עדיין אפי' שרש התהוות הכלים ע"כ אין שם הבחירה כלל רק הידיעה של עצמות המאציל כו' לכך הוא מקור הצחוק שיעשה אלקים קיגי' עם לויתן ושור הבר כו' להפך מרע לטוב שש"ע הבירורי' שנעשים מעה"ד. ובזה יובן המדרש נורא עלילה על בנ"א שעושה עלילה שהרי ברא עה"ד טו"ר ואם לא הי' עה"ד לא היתה התורה משתלשלת כ"כ להיות ל"ת ועשה כמו לא תרצח כו' דלכך לא נתנה למלאכי השרת דכלום קנאה יש בכם. וא"כ היה מהכרח לבריאת הטו"ר דעה"ד כדי שיוכל להיות התגלות התורה ומדוע יענש העושה רע. אלא שמולא עלילה פי' שכל עיקר העונש והשכר אינם ענינו' אמיתי' מצד עצמן כ"א שנשתלשלו להיות כך ולכך דומה לעלילה והיינו שנשתלשל מענין הצחוק עליון ככ"ל (שמצד האורות שלמעלה מהבחירה ככ"ל וד"ל)* :

ועתה צ"ל ענין מה שאמר יעקב אנכי עשו בכורך להיות שיצחק שהוא בחי' גבורות דאו"י ככ"ל א"א לו להמשיך בחי' מותרי השפע שהוא מבחי' שערות מאחר שהוא למעלה משרש התהוות הכלי' ככ"ל שהרי הוא בחי' גבו' דע"י שלא נמנה במנין י"ם הנאצלים אלא הוא בחי' תחתונה של עצמות המאציל והוא מסוף עולמות הא"ס ולא יתכן בו אפי' ענין עליות של ו' אלפים יובלות המבואר במ"א. והיינו כמשל מקור התענוג שאינו נכנס בכלי כלל ככ"ל. אבל לאחר שנתלבש בח"ס דא"א ששם הבירורי' כבר נתבררו מצד החכמה והם גורמי' בחי' עונג של או"ח אז נמשכו ממנו בחי' מותרי השפע שהוא השערות. ולהבין זה הנה מבואר במ"א ענין בע"ת שגדולי' מצ"ג הטעם הוא לפי שבע"ת משכין לי' בחילא יתיר כו' פי' כי צ"ג אע"פ שמתענג על ה' בתענוג נפלא הנה התענוג מתיישב בדעתו ומדותיו ולא כלתה נפשו ממש זהו הוראה שהוא בחי' תענוג של או"י שאינו נכנס כלל בכלי שנשפע ממנו הארה בצ"ג והוא מתיישב בהם כמו שנהנין מזיו עונג העליון בג"ע ומתקיימים כו' לפי שבחי' או"י יכול להיות המשכתו אפי' בהגבלת כלי כי הוא כמים יורדין (וזהו מדרגת יעקב איש תלק) אבל הבע"ת מפני שנשתקע מאד בהיפוך שהוא החשך והרע בהתענגו על ה' להיות הפך נשמתו לדבקה בה' אחד אזי הוא בבחי' או"ח למקורו שאותו התענוג לא יתיישב בנפשו וכחותיה אלא הפך להיות בכליון הנפש ממש וימאס בחייו הגשמיי' וסיבת זה מפני שנשתקע בהיפוך ע"כ יגעל בחיים הגשמיי' וע"כ גם בתשוקתו לה' יהי' בבחי' או"ח למקורו והרי מה שנשתקע ברע היה גרמה סיבת התענוג של או"ח ואותו הרע כבר נתהפך לטוב בהתענגו על ה' ורוצה לכלות נפשו ונמלא שאותו הרע כשנתהפך לענג האלקי הוא ביתרון מעלה מענג אלקי שבצ"ג שהרי בבע"ת אין תענוג זה מתיישב אלא כלתה נפשו ממש ובא לבחי' עונג העליון דאצי'

בבחי' או"א למקורו שהוא הגבה למעלה מן עונג העליון המתיישב בהצדיק לפי אופן נשמתו המוגבלת. וכמ"כ עד רום המעלות גרמה כלוה"כ של בע"ת בחי' או"א של עונג העליון שרש המסכה בבחי' מו"ס דא"א (כידוע שמבחי' מול"מ נעשה התהוות הכלי') ומחמת הא"א למקור התענוג בחי' אזן הנ"ל שה"ע ההסתלקות אל עצמות המאציל אח"כ בירידתו להיות שרש הנאצלי' במו"ס יכול להיות בחי' מותרות לבד שה"ע מותרי מו"ס ונולד ונקה כנ"ל מאחר שמסתלק כ"כ הגבה למעלה בבחי' העצמות אין ירידתו אלא בצמצום גדול וכנ"ל וד"ל. וזהו דמשכין לי' בחילא יתיר פי' בתגבורת הכח לצאת מנרתק הכלי ע"כ גדולים הם מצדיקים גם בירידת המסכה מלמעלה למטה שגורמי' סיבת ענין השערות שהם ממותרי מוחי' כנ"ל. וזהו שהי' עשו איש שעיר פי' כי הי' ציד בפיו אותן נשמות הגבוהו' מאד כמו רע"ק ושמעי' ואבטליון שנפלו מרפ"ח ניצוצי' ותחלה היו לפני מלוך מלך לבנ"י והיינו קודם שנתבררו במו"ס הי' האור חוזר למקורו ונשתברו הכלים עד שנפלו למטה כידוע שזה שרש עשו למטה כו'. ואח"כ נעשה התיקון שנתלבש בחי' גבו' דעת"י לברר בירורי' דבחי' או"ה שנפלו ולתקנם כו' והיינו ע"י החכ' שבמו"ס כי בחכ' אתבר{י}רו. ויצחק שהוא אור ישר דעתיק יומין רזא אותן הנשמות כמו שהן לאחר הבירור של חכמה סתימאה שהם בבחי' או"א במקורו כנ"ל בענין הבע"ת. לכך רצה לברך את עשו דוקא שהוא איש שעיר פי' שרש המשכ' השערות ממותרי שפע הא"א כנ"ל. ולהבין זאת ההתלבשות של יצחק שהוא המברר את שרש עשו במו"ס שהוא כבר לאחר הבירור דוקא מה צורך עוד לברכו כו'. יובן ע"פ משל אדם צדיק הלומד תורה לשמה שבעת דברו דבר ההלכה שהיא מהות חכמתו ית' לש"ש הרי דבר ההלכה כמו שהיא בעצמיות חכמתו ית' מתגלי' בהבל פיו של צדיק זה וכשהוא לומד שכל אנושי של חכמת תכונה וכדומה שהיא מחכמ' הגוי' בחי' נפרד לגמרי מהקדושה לצורך הבנת הלכה בהל' קידוש החדש וכדומה ה"ה מברר קליפת חכ' התכונה והיתה לאחדים ממש עם שכל והבנת ההלכה דק"ה כי לא הבינה רק ע"י חכמ' התכונה וכדומה וכוללם יחד בלמודו לש"ש. ונמצא לאחר הבירור נעשה שכל המתברר עם שכל הצדיק המברר לאחדים ממש. אבל קודם שלמד זו החכ' דנוגה הי' הצדיק המברר מהות דבר בפ"ע שהוא מהות החכ' דקדושה כמו שהוא למעלה בבחי' אצי' כשלמד התורה לש"ש כו' אלא שאח"כ השפיל א"ע להתחבר עם השכל דנוגה ולהיות לאחדים ולהקרות מברר כו'. ועד"ז יובן למעלה שבחי' גבו' דעת"י שהוא בחי' יצחק כנ"ל אינו נק' מברר הכ' שמתלבש במו"ס שהרי שם הבירורי' דעשו כבר נתבררו להיות בבחי' או"א כנ"ל בענין בע"ת אלא נק' בשם התלבשות לבד כמשל חכ' דנוגה לאחר הבירור שלה כשנכללת בדבר הלכה שאומ' הצדיק בהל' ק"ה כנ"ל שאין שם בחי' בירור אלא השפלת מהות חכמתו ית' להיות מלובש בחכ' דנוגה שכבר נתבררה. והלבשה זו שמן המתברר להלביש את המברר זה הי' ענין בגדי עשו החמודות שהריח יצחק ובירך אותו מבחי' מקור התענוג כנ"ל. ולהיות כי יעקב הי' מבחי' או"א כנ"ל ע"כ הוצרך להתלבש בבגדי עשו שהם הבירורי' שכבר נתבררו במו"ס ולקבל הברכות מיצחק להיות מותרי השפע שהם השערות.

וז"ע

וז"ע התשובה עלמה שהורים יעקב לבניו שלפי מדריגתו לא הי' במליאות ענין התשובה לגרום או"ת מצד ההיפוך בבני יעקב שהם חלק ה' ממש ולא יגור בחלקם ענין ההיפוך מרע לטוב כלל . ואמנם בהתלבשות זו שא' אנכי עשו בכורך המשיך התשו' לישראל כדי שגם הם יקבלו הברכות דיצחק מטל השמים וד"ל . וזה"ע מטל השמים שהוא בחי' עלא דנטיף מעתיקא כו' ואגער לההוא רישא דלבר שהוא מוחין דז"א שהוא בחי' יעקב כו' . ופי' מטל הוא השפלת עונג דבחי' או"י מקור התענוג שהוא בחי' גבו' דע"י כנ"ל אך הוא עם בחי' התלבשות שלו במו"ם דא"א בהבירורי' שכבר נתבררו כנ"ל והוא מחובר ומצורף מבין אמצעות שניהם בחי' המברר והמתברר כו' .
ולהבין ענינו יובן ע"פ משל הנ"ל בענין הלומד לש"ם שכל דוגה וכן מי שלומד לקנתר והוא ג"כ בנוגה כו' והלומד לש"ם לומד את השכל שחידש אותו שלמדו לקנתר ומפלפל עמו ויצא מן הפלפול שפלפל עמו איזה חידוש דין לחייב או לזכות כו' מה שלא היה הדין כן כשלא הי' לומד עמו ושומע סברתו הספכי' כו' נמצא שיש בפסק הדין שנתהוה ע"י פלפול לקנתר מבין אמצעות שניהם המברר והמתברר כו'. ועפ"ז יובן מה שנוסף הטל של עונג העליון על ידי התלבשות במו"ם כשבא להיות בבחי' מקיף על מוחי' דז"א כמש"ת ב"ה הוא מבין אמצעות שניהם והוא מלומלם מאד מאד וזהו דנטיף טיפין דקין כמו משל השכל והטעם של פסק הדין חדש שיצא על ידי הפלפול שאין לו ערוך לשכל העמוק של הפלפול כו' וד"ל (ובזה יובן ענין הפלפול דחדי קוב"ה פי' התענוג בו בבחי' או"י וא"ה לאחר הבירור שזה הי' ההכלה להאבן שהכה משה ויצא מים כו' וכמ"ש במ"א. והיינו כמו מה שמקשי' בגמ' על שחיטה מן הצואר ואימא מזנבו כו' שקושיא זו היפך התורה ומסתרת אור חכמה אלקי של"ל שחיטה מן הצואר דוקא. אך לאחר שמתפרקת הקושיא ומתבררת הרי יצא מבין שניהם פס"ד חדש בפרטי דין השחיטה וכדומה וד"ל). וזהו ויתן לך האלקי' שהן בחי' תרין מזלות ונוצר ונקה מטל השמים כו'. ומה שרבקה יעצה ליעקב הלבשת גדיי העזים על ידיו והלקת צואריו וכל עיקר הלבשת בגדי עשו החמודות לכל גופו להיות כי בכל פרצוף יש בחי' דו"נ כידוע וגם בעת"י יש בחי' מ"ה וב"ן כמ"ש בע"ח ומאחר שיצחק הוא בחי' גבו' דעת"י כנ"ל רבקה אשתו היא בחי' נוק' דעת"י והיינו בחי' התגלות של ההתלבשות גבו' דע"י במו"ם וכמו שידוע שעיקר ענין השערות הוא במל' דאצי' להיות שהיא מסתתרת בבי"ע באותיות ולירופי' הרי יש בחי' נקבי הזיעה שבין לירוף ללירוף שמשם יניקת השערות כמ"ש במ"א ועד"ז יובן למשכיל למעלה בענין בחי' דכר דעת"י אין בו בחי' השערות שהוא בחי' מותרי השפע מן הא"ת בירידתו כו' אלא מבחי' נוק' ושם ב"ן שבו שהוא בחי' ההתגלות בהתלבשות שלו במו"ם ולהקרות מברר כי שם ב"ן הוא המברר כו' וזה הי' בחי' רבקה שהלבישה השערות של בגדי עשו על יעקב בנה הקטן איש חלק כו' וד"ל . וענין העלה על ידיו ועל חלקת צואריו בהתלבשות גדיי העזי' דוקא ידוע שסרם עשו הוא השעיר והגדי כמ"ש ושעירי' ירקדו שם ולכך כתי' ושעיר עזים א' לחטאת ודכר דקליפה נק' איש שעיר והלבשת עורות גדיי העזים על ידיו נק' שעירות בחי' נוק' דקליפה (ובזה יובן ענין מ"ע עיזי מסגן ברישא כברייתו ש"ע ברישא חשיכא).
וזהו

וזהו שהיו ידיו שעירות כידי עשו לכך ויברכהו וד"ל:

ועתה צריך להבין ענין עלא דנטיף ומליא על רישא כו' בבחי' מקיף דוקא כי להיות מבואר במ"א בענין קולי דשערי דמכה ברישא כו' פי' עד"מ אדם שלומד איזה שכל עמוק מאד וא"א להשיגו על בוריו במוח תבונתו אבל אפס האיר מעט מזעיר מבין מאמו רק שאין אותה ההבנה בגילוי בהשגה במוחו רק שהוא בהסתר והעלם גדול וכאלו כל אותה ההבנה מכה ומרחפת על מוחו ודוחק את מוחו מבחוץ מלמעלמ"ע מן כח המשכיל וכמ"ש במ"א באריכה שזהו כמשל הקטן שהולך ע"י דחיפת הגדול עליו מאחוריו כו' וכמ"כ אנו רואים שיש מדת האהבה בתגבורת גדול יותר מן אב ואם המולידות אותו שהן חו"ב ותחלתה נמשך מן השכל שהולידה ולבסוף מתגברת בהתלהבות גדול עד שהוא למעלה מכמו שהשכל משיג הטעם והדעת למה יאהב. וא"כ הרי בשעת התלהבות השכל והטעם מלומלם לפ"ע תגבורת האה' ומבואר במ"א שסיבת זאת ההתגברות הוא למעלה מן השכל והיינו המדות שברצון שהוא אה"ר כו' וא"כ צ"ל איך יהי' ב' הפכי' כא' שהרי מצד השכל לא תומשך אה"ר כזו ומצד למעלה מן השכל תומשך ואם תומשך מלמעלה מן השכל לאהבה שבלב שנולדה מן השכל דרך השכל בבחי' או"פ בהשכל תחלה להיות מלומלם בהשכל כו' שא"כ לא היתה האהבה שבלב בתגבורת כו' אלא הענין שעברה אותה האהבה שברצון על השכל המוליד בדרך או"מ וכענין קולא דשערי המכה בחוץ על המוח מלמעלמ"ע. ולכך לא הוליד השכל כ"א אהבה מלומלמת ואותה האה"ר דהקה ועברה על השכל שהולידה ונתגלית באה' המלומלמת כו' וד"ל. ועד"ז יובן למעלה בענין עלא דנטיף ומליא ברישא פי' מכה בהארה מבחוץ על המוחין דז"א ככ"ל והסיבה לזה ה"ע אה"ר שלמעלה מן הדעת שיש בבע"ת שיתמרמר מאד מן ההיפך עד שלא יהי' כלל לפי ערך דעתו והשגתו כו' וגורם ענין האו"ח והאו"י יחד שמהם יומשך הטל הזה כמ"ש כי טל אורות כו' ולכך יהי' היכולת על זה להחיות המתים דשבירת רפ"ח ניצוצי' כו' וד"ל והמ"י:

במדרש ב"ר פ' פ"ג מה ראה יעקב כו' העבודה בבכורות כו'. דהק' העקידה מאחר שעבודה זו לסוף נטלה מהבכורו' א"כ לא הי' לו ליתן נפשו עליה ואם משום בימיו ממש הרי לא מצינו שהקריב יצחק שום קרבן ע"י כו'. גם צ"ל בענין הברכות מהו ויקח את ברכתך וכי משום שבירך א' מבניו לא יוכל לברך השני והלא היו בני יעקב י"ב ולכולם ברך איש כברכתו וכן ברכם משה לכל שבט. והענין כי פי' נעשה אדם בצלמנו כו' שכולל ממש כל ההשתל' וזה נעשה ע' רבים שנמשך בו מבחי' האור כללי ששרשו מא"ק כמ"ש בד"ה כי המלוה. ע"כ כמו שלמעלה יש בחי' בכור שהוא בחי' ראשי' ההשתל' שהוא בחי' כתר כו' וגם הדעת נק' ברא בוכרא לאו"א שמעלתו גבוה מאשר הבנים שהם הו"ק כו' לכך גם באדם הי' צ"ל כן ולכן הי' העבודה בבכורות כו'. אך לאחר חטא אדה"ר בעה"ד וכתי' ויגרש כו' והנחש הטיל זוהמא בחוה לא הי' יכול להיות בחי' זו בו שיהיו תולדותיו דוגמא לשלמעלה ומה גם שעיקר ענין הבכור פטר רחם לאמו וכיון דהטיל זוהמא כו' וע"כ מצינו בדורות שלפני האבות לא הי' חשיבות כלל בענין הבכור רק מי שהי' צדיק וישר זכה למעלה וכמו שת כו'. אך

האבות תקנו תפלה עה"ד וכמ"ש בזהר שסדרה תקנה מה שפגמה חוה כו' או הזר
הענין לקדמותו :

להבין מאמר הזהר ר"פ תולדות. פתח ר"ח ואמר מי ימלל גבורות ה' כו'. ת"ח כד בעא קוב"ה וסליק ברעותא קמי' למברי עלמא הוה מסתכל באורייתא וברא לי' כו' ולית לך כל שייפא ושייפא בב"נ דלא הוה לקבלי' ברי' בעלמא כו' וכולא כגוונא דאורייתא כו' כיון דאסתכל דוד בעובדא דא פתח ואמר מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית כו' באוריי' איהו כל רזין עילאין כו' כל מלין דעלמא דין וכל מלין דעלמא דאתי כו'. יעו"ש כל דברי המאמר. והנה הזכיר כאן ג' דברי' תורה ואדם וארץ וכולא דא כגוונא דא ואיך שעיקר קיום העולם הוא על התורה שאדם עוסק כו'. והענין כי ארץ היא מל' דאצי' שהיא מקור של עולמו' בי"ע (ובספ"מ סי' קנ"ב כ' דמפרש עולם דמיירי הזהר כאן על ההיכלות דאצי' שבתוכן שורה האדה"ע הוא הז"א דאצי' ופני הספי' אמת כי הכל קיים על התורה כמש"ת אי"ה). ואדם הוא הז"א דאצי'. ואורייתא היא בחי' המוחי' הנמשכי' מאו"א לז"א. ובהיות כי העיקר הקיום של העולמות הוא ע"י המשכת מוחי' לכן אמר שע"י שאדם עוסק בתורה דהיינו המשכת מוחין לז"א מתקיים עלמא שמז"א נמשך אח"כ מוחי' לנוק' (ולפירוש ה"מ נמשך אח"כ היות להיכלות דאצי' שכולם מקבלי' אור וחיות ממוחי' אלו שהוא בחי' גילוי אא"ס ב"ה המאיר ומלובש בחכ' כדלקמן אי"ה). וכן למטה שכדי שיומשך אא"ס ב"ה לעולמות בי"ע הוא ע"י ישראל שעוסקי' בתורה. כי נשמות ישראל שרשם מז"א הנק' אדם שהוא בחי' דכר וממנו שרש נשמת הזכרי'. והנקבות שרשם מהמל' הנק' נוק' כנ"ל ולכן הנשים פטורו' ממ"ע שהזמ"ג וכן הם פטורו' מת"ת שהיא המשכת מוחי' כי הז"א ממשיך המוחי' לו וממנו להנוק' ואין חיוב המשכה זו על הנשי' אלא הנשי' מוליאות אותן. והתורה היא בחי' חכ' עילאה. כי הנה בחי' מ"ע ול"ת וכשר ופסול טמא וטהור כו' נמשכי' מבחי' חו"ג כידוע כי מבחי' החסד נמשך להקל להתיר ולהכשיר ולטהר ולזכות בדין ומבחי' הגבורה נמשך להחמיר ולאסור ולחייב כו' והטעמי' של הלכות ופסקי' אלו נמשכים ממוחי' דז"א שהוא בחי' הטעם והשכל למדת החסד או להגבו'. והנה בתוך מוחי' דז"א מתלבש יסוד אבא וזהו דאורייתא מחכ' נפקת. ובחכמ' שורה אור א"ס ב"ה כמ"ש בע"ח שהתלבשות אא"ס הוא בחכ' דוקא. לכן ע"י עסק התורה שהאדם עוסק למטה הוא ממשיך אא"ס לבי"ע. וז"ש הזהר. אמר קב"ה לעלמא. עלמא עלמא אנת ונימוסך לא קיימין אלא על אוריי'. פי' בין בחי' עולם העליון דאצי' ובחי' הנוק' דז"א ובין עולמו' בי"ע כולם קיומם ע"י התורה דוקא שבה ועל ידה נמשך אא"ס בהעולמו'. וזהו ובג"כ בראתי לי' לאדם בך. בגין דיתעסק בה. שע"י עסק התורה ממשיך האדם גלוי אא"ס והוא הנק' המשכת מוחי' לז"א וממנו לנוק' ומשם נמשך לבי"ע. ואמר עוד ת"ח כל מאן דאשתדל באורייתא איהו קיים עלמא כו' ולית לך כל שייפא כו' בב"נ דלא הוה לקבלי' ברי' בעלמא. דהא כמה דב"נ איהו

מתפלג

מתפלג שייפין ה"כ עלמא כו' ועולא כגוונא דאורייתא. דהא אוריי' כולא שייפין ופרקין עכ"ל. והענין כי מאחר שהאדם הוא הממשיך ומחבר את האורייתא לעלמא. בין באדם העליון הנק' ז"א שממשיך לתוכו המוחי' הנק' אורייתא וממנו להעולם דאצי' כנ"ל ובין באדם התחתון שע"י עסקו בתורה הוא ממשיך בחי' חכמה עילאה הנק' תורה שבתוכה א"ס ב"ה להיות נמשך בהעולמות בי"ע ובנשמתו כו'. וכיון שכן עכצ"ל שגלשתן דהיינו האדם ואורייתא ועלמא הם בבחי' וסדר אחד. כדי שיהיו יכולים להתלבש זה בזה (כמו האדם המתלבש בלבושים שעכצ"ל הלבוש כפי אופר הגוף) שאל"כ שלא היו שוין בבחי' וסדר אחד לא היו יכולין להתלבש זה בזה. כמו שא"א להלביש כלי גדול בכלי קטן ממנו. וא"א להלביש כלי בכלי אא"כ בכלי שהוא לפי תכונתו שוה בבחי' וסדר א'. כמ"כ למעלה מאחר שהתורה היא בחי' המוחין הם נעלים מאד איך תתלבש בהאדם שאינו מערכה. וכן מהאדם איך יגיע להעולם אם אינו מסוגו וערכו. לכך מפרש שגלשתן הם בבחי' וסדר א'. דהיינו שכולם הם בחי' שייפין ופרקין כמו שיש באדם. וכמ"כ יש בתורה שייפין ופרקין ובכללותן הם תורה א' כמו שכללות האברים שבאדם הם אדם א' (וז"ש וזאת התורה אדם שהתורה נק' אדם כמ"ש בת"א ע"פ מי יתנך כאח לי). וכן בעולם הוא ג"כ בחי' שייפין ופרקין. שברי' אחת היא בחי' אבר א' עד"מ (כ"ל דהיינו מין ברי' א' כמו מין בהמות) ובכללותן יחד הם איש א'. לכן יכולים להתלבש הארת המוחי' בהאדם והעולם. ויובן עוד עד"מ הנה נפש האדם לפעמי' הוא בגלגול בבהמה מחמת איזו חטא והתלבשות זו הוא בחי' גלות שאינה בבחי' גילוי כלל מחמת שאין לה כלי כלל במה להתגלות משא"כ בהיותה בגוף האדם שהוא בבחי' רמ"ח אברים מוחין כו' מעין הנפש שיש בה ג"כ רמ"ח אברי' רוחניים כמ"ש בשע"ק להרח"ו לכן כחו' הנפש מתגלים בגוף האדם לפי שציור גוף האדם הוא בגשמיו' כעין מהות הנפש ברוחני' הרי מובן שכדי שיהי' כח ובחי' עליון נמשך ומתלבש בתחתון בבחי' גילוי הוא ע"י שהתחתון הוא כלי ודמות לכח העליון המתלבש בו וכך יובן ג"כ בענין אוריי' ואדם כנ"ל. ולהבין איך התורה היא ג"כ בחי' אדם הוא כמ"ש בע"ח הובא בסה"מ סי' הנ"ל על מאמר זה שהמוחי' הם ג"כ בבחי' פרצוף בציור אדם ממש והם מתלבשים ומתחלקי' בכל אברי האדם כו' אך ביד ורגל מתלבש יותר ע"ש. והענין הוא כמו עד"מ באדם התחתון שיש בו ג' איברי' כללי' לכל הרמ"ח איברי' והם מוח ולב וכבד. הדם שבכבד ובו הוא הנפש כידוע וממנו מתפשט כל אבר ואבר בחיות גשמי ממש. והלב בו רוח החיים והוא פליג לכל שייפין וא"כ יש בו בכח מכל פרטי האברים מאחר שכולל כולם. והמוח הוא המקור האמתי שממנו נובע חיות רוחני מאד ללב ולכל האברי' והיינו ע"י גידי המוח שהם נמשכים ומתפשטים בכל האברי' כידוע וכו' ג"כ בע"ה. וא"כ נמצא מובן שכמו שבאברי' הגשמיי' יש רמ"ח אברי' כמ"כ ממש בפרצוף המוחי' שבראש יש ג"כ בחי' רמ"ה אברין והם מתלבשי' אח"כ ברמ"ח אברי' הגשמיי' דהיינו גיד המוח שביד הו"ע היד שבפרצוף המוחין כו' ושרשו במוח הוא בחי' יד רוחני. והנה תועלת התלבשות רמ"ח אברי המוח ברמ"ח אברי' הגשמיי' הוא שבהם ועל ידם הוא הנהגת תנועת רמ"ח

אברי'

אברי' הגשמיי' וכמו שאנו רואי' שכאשר יחשוב האדם במוחו לפשוט ידו יפשוט. ויותר אנו רואי' מרמיזות האדם באצבעיו שמאליה נעשית ע"פ המחשבה שבמוח. ואין זה כ"א מצד גידי המוח (הנק' נערווי"ן) שנתפשטו ביד. ומה שנערך גוף היד להם. לא בשביל חיות היד שהרי הנפש שבדם הוא המחי' אותו ומניעו גם בלעדי גידי המוח. אלא דע"י גידי המוח שבאברי' הנה עי"ז המוח הוא השליט עליהם להניעם כרצונו ואע"פ שגוף התנועה ע"י הדם שבגידי הדם שבאברים הוא אבל מ"מ לא יתנענעו בלתי ע"י הרצון שבמוח על פיו יסעו ועל פיו יחנו והמשכה זו מן המוח עליהם הוא ע"י גידי המוח המתפשטי' בהם כנ"ל. ונמצא שבחי' המוחין שבאדם מתלבשי' בכל האברי' וא"כ הנה הם בציור פרצוף רוחני כמו פרצוף גוף האדם עד"מ. כמ"כ יובן הנמשל למעלה שבחי' המוחי' דז"א שהם בחי' חב"ד אינם בחי' מוחי' לבד אלא הם ג"כ בבחי' פרצוף כציור אדם ממש בידים ורגלי' וכל רמ"ח אברי' עד"מ וכנ"ל במשל שגיד המוח שביד הוא ענין היד שבפרצוף המוחי' וכן גיד המוח שברגל הוא ענין רגל שבמוח כו'. ואף שלמעלה אינו גוף ולא דמות הגוף ח"ו מ"מ דברה תורה כלשון בנ"א. ולכן הנה פרצוף המוחי' מתלבש בפרצוף גוף הז"א הנק' ג"כ אדם שהוא ג"כ קומה שלימה לפי שהם על סדר ותמונה אחת. ע"כ יכולי' להתלבש זה בזה. ואמנם אעפ"כ עיקר גילוי המוחי' בפרצוף הגוף הוא ביד ורגל יותר משאר אברי'. והוא כמשל באדם. שאף שהחיות מתפשט מן הראש לכל האברי'. מ"מ מתפשט בהידי' ורגלי' יותר שהמה מתפעלי' מן המוח יותר משאר אברי'. כמו אם רוצה לכתוב או לעשות שום מלאכה ביד הרי תיכף בעלו' המח' במוח מיד היד מקיימת המח' וכן הרגלי' כו'. משא"כ שאר האברי' אינם מתפעלי' כ"כ מן המחשבה. עד שיש באברים הפנימיים כמו הריא' והכבד שלא יתנענעו כלל מחמת המחשבה ואף שיחשוב לנענע אונה א' מהריאה או כל הריא' עכ"ז לא תתנענע אלא כשינענע כל גופו כו'. והוא מפני שהמחשבה מתפשטת יותר בידים ורגלי' מבשאר האברי'. ולכן אנו רואי' שהידים ורגלי' מתפעלי' מהמחשבה שבמוח אף גם בלי צווי המחשבה. כמו שבעת שמחתו יספוק בכפיו וירקד ברגליו מתילא ומאליו אף גם בלי כוונה לזה כו' והוא מצד קרבתן להמוחי'. ועד"ז יובן למעלה ג"כ שהמוחי' עליוני' מתגלי' בבחי' דרועי' ושוקין יותר מבשאר אברי' דז"א. ועכ"פ מפני שהמוחי' הם בבחי' פרצוף ג"כ לכן מתלבשי' ברמ"ח אברי הז"א הנק' אדם. וכן ממנו הא"כ לכללו' העולם שהוא ג"כ בבחי'. רמ"ח אברים. וז"ש הזהר דכולהו שייפין ופרקין דא כגוונא דדא. ולכן ע"י אוריי' מתקיים עלמא כי עי"ז נמשך התלבשות המוחי' שבתוכם א"ס ב"ה בהעולמות. ויכולת המשכת והתלבשו' המוחין באדם ובעלמא היינו לפי שהם דא כגוונא דדא. (ואל יפלא דא"כ כיון שא"א להיות התלבשות בחי' כח עליון בתחתון אא"כ הם על סדר ותמונה א'. א"כ האיך יכול להיות התלבשות הא"ס בתוך המוחי'. הלא שם לא יתכן לומר שהם על סדר א' ח"ו. דהא הוא ית' לאו מכל אינון מדות איהו כלל אלא פשוט בתכלי' הפשיטו' למעלה מעלה מגדר חכמ' עד שהחכמ' עם העשי' גשמיות שוים אצלו ית' כידוע ע"פ מאמר בחכמ' עשית. ולכן נק' אדם דאצי' בשם אדם דעשי' וכמ"ש במ"א.

וא"כ

וא״כ האיך יכול להיות התלבשות אור אין סוף בתוך המוחי׳. ועוד למה יתלבש בתוך המוחי׳ ולא בשאר בחי׳. מאחר ששניהם אין ערוך קמי׳. והתשובה בזה. דהכלל הנ״ל שלא יוכל להתלבש שום בחי׳ בחברתה אא״כ יהי׳ על סדר א׳. לא אמרן אלא בנאצלים עצמן. שהם בחי׳ מוגבלים לגבי א״ס ב״ה. ולכן לא יוכל להתלבש בחי׳ בבחי׳ אם אינו בסדר א׳. משא״כ א״ס ב״ה שהוא הכל יכול לגלות אורו גם לנאצלי׳ אע״פ שאינו מערכן. וכמ״ש במ״א ע״פ מכון לשבתך פעלת ה׳ שהש״י פעל בתחלה הכלי׳ דאצילות באופן שיהיו מכון לשבתו שיוכלו לקבל התגלו׳ אור עצמו׳ המאציל אף שהכלי׳ הם כלי׳ דמדות דאצי׳ אך מחמת שמתחלה נאצל כך שיכולין לקבל גם אור שהוא היפך כלי שלהן לכן הם מכון לשבת שם אור הוי׳ בעצמו. ועכ״ז יש למצומי׳ רבי׳ שסוד כל הצמצומי׳ לצמצם האור שיתלבש בבחי׳ כלי׳ די״ם כמ״ש בלק״א ח״ב פ״ע בהג״ה. ועכ״ז אין התלבשות הא״ס אלא במוחי׳ דוקא והראשון הוא החכמה. והיינו משום שא״ס ב״ה הוא אחד האמת שהוא לבדו הוא ואין זולתו וזו היא מדרגת החכמ׳. שהיא כלי השגת הביטול איך דכולא קמי׳ כלא חשיב. וע״י אמצעות החכמ׳ מתלבש א״ס ב״ה בכל האצי׳. דהיינו שהחכמ׳ מתלבשת באצי׳ ובה שורה הא״ס. וזהו ענין המשכת מוחי׳ הנ״ל שע״י עסק התורה ושעי״ז מתקיים עלמא כו׳):

ב אך צ״ל מה שהמשכת הא״ס להעולמות הוא דוקא ע״י שהאדם למטה עוסק בתורה ולמה לא יהי׳ המשכה זו מאליה ומעצמה שיאיר הא״ס המלובש במוחי׳ בתוך הז״א וממנו להעולמו׳ כו׳ גם מבלי שיעסוק האדם למטה בתורה. ולמה אמר ובג״כ בראתי לאדם בגין דיעסק בך וא״ל אהדר עלמא לתהו ובהו כמבואר במאמר זה. אך הענין מפני שהא״ס ב״ה הוא מרומם ונשגב למעלה מעלה מכל העולמות. וצופה ומביט בסקירה א׳ ומחשבה אחת עד סוף כל הדורות. וכל הנאצלי׳ שבכל העולמו׳ אבי״ע והעולמות עצמן כולם נאצלו רק בסקירה ומחשבה א׳ שלו ית׳. ולכן כל הנאצלי׳ אין ערוך אצלו ית׳ וכלא ממש חשיבי קמי׳. וכיון שכן הוא למאום גדול לגבי א״ס ב״ה שיתלבש במחשבה א׳ זו. אך בתחלת בריאתן הי׳ המשכה זו ע״י בחי׳ חסד עליון בלי אתעדל״ת כי חפץ חסד הוא וז״ש כי אמרתי עולם חסד יבנה כו׳. ועתה צריכי׳ אנו להמשיך ע״י העלאת מ״ן שיעורר לעילא וימשיך מ״ד שירצה ויחפוץ להשפיל א״ע בעולמו׳ שאינן ערוך וההמשכת מ״ד הנ״ל הוא ע״י האתעדל״ת של עבודת האדם בעוה״ז וז״ש ויניחהו בג״ע לעבדה כו׳ זו רמ״ח מ״ע. ובזה יובן תוקף הוא ירידת הנשמה בעוה״ז לורך עלי׳ וכמארז״ל יפה שעה א׳ בתשומע״ע בעוה״ז מכל חיי העוה״ב. דהנה חיי העוה״ב הוא בחי׳ זיו השכינה וידוע דהזיו אינו אלא הארה בעלמא ואינו ערוך לעצמיות המאור ובטל במציאות ממש לגבי עצם המאור. ונמצא כל בחי׳ השגת הנשמו׳ בג״ע הוא רק בחי׳ זיו והארה בעלמא מא״ס ב״ה. והנה המשכת הזיו וההארה הנ״ל בג״ע מן המאור הקדוש ב״ה הוא ע״י קיום המצות בעוה״ז וכמארז״ל שכר מצוה מצוה. פי׳ המצוה עצמה היא השכר. כי הזיו ממנה נמשך בג״ע להיות נהנים מזיו השכינה. וכיון שכן הרי ע״כ המצוה ממש במהותה ועצמותה היא למעלה מכל חיי העוה״ב שהרי חיי עוה״ב הוא בחי׳ זיו והארה לבד. וכיון שבמצוה יש יכולת להמשיך הזיו וההארה

מן

מן עלם המאור. א"כ המצוה למעלה הרבה מן הזיו שהרי היא מקור האור והזיו. והוא כמשל המדליק נר בבית ומאיר בבית. הנה האור שבבית הוא זיו מאור הנר. וא"כ זה המדליק הוא גורם להמשיך הזיו ממקורו והוא הנק' מאיר פי' שממשיך האור מן המקור שלו. כך ע"י קיום שהאדם מקיים המצות בעוה"ז הוא גורם המשכת זיו השכינה ממקורה ולכן יפה שעה א' בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב דכיון שיש כח ע"י קיום המצוה להמשיך הזיו מן המאור א"כ מוכרח ששרש המצות מגיעי' בבחי' המאור שלמעלה מעלה מן הזיו שבג"ע וכלא חשיבא הזיו קמי' כנ"ל. וכמ"כ יובן בענין ההמשכה הכללי' מא"ס ב"ה להעולמות שבה מדבר במאמר הזה בזהר באמרו ובג"כ ברא"ת לאדם בגין דיעסוק בך כו' וא"ל אחזיר עלמא לתהו כו'. דהנה אנו אומרי' המאיר לארץ ולדרי' עליה. פי' ארץ היא המל' ולדרי' עלי' הם כל ההיכלו' והנשמו' ומלאכי' המקבלי' ממנה. וענין המאיר לארץ הוא המשכת אור אבא במל' והו"ע המשכת מוחין הנז' לעיל אות א' ונמשך ע"י התורה. ופי' מאיר הוא ל' מפעיל כמו מאכיל ומשקה כו' וכמו שהמאכיל אינו המאכל עצמו כמ"כ המאיר אינו האור אלא שהאור הוא הזיו והארה בעלמא נמשכת מן המאיר שהוא עלם המאור מקור הזיו. והיינו כמשנ"ת כי אין ערוך כלל בין א"ס ב"ה לאורות הנאצלי' ממנו כמו אור השכ' ובדומה מפני שאור א"ס הוא למעלה מבחי' אור ושפע והאור שהוא מאיר לנאצלים אינו אלא הארה בעלמא. והארה זו נק' אור. והוא ית' נק' מאיר. פי' לא שהמאיר הוא פועל ההארה בגילוי דהיינו שהוא עצמו הוא האורה. אלא שהוא הממשיך ממנו הזיו וההארה. ולפי שהוא ית' הוא הממשיך ממנו זיו והארה לנאצלי' ממדרגה למדרגה לכן נק' מאיר לארץ ולדרי' עליה. ואמר עוד ובטובו מחדש בכ"י תמיד מע"ב פי' להיות כי אין המשכת ההארה בריבויה או במיעוטה בכל פרטי המדרגות תלוים כי אם בהמאיר ולא בהאור כמובן ממשל הנ"ל במדליק הנר כו' לכך מחדש בכל יום ההארה וזיו בנאצלי' והן האורות דאבא ואימא שנק' מע"ב שמקבלי' מוחי' חדשי' בכ"י מאור אין סוף ברוך הוא כמ"ש בע"ח ובמה הוא מחדשם בטובו הוא בחי' יסוד דעתיק יומין כו'. ואמר עוד מה רבו מעשיך ה' כולם בחכ' עשית. פי' שכל המשכת אור אין סוף בהעולמו' הוא על ידי התלבשותו בחכמה תחלה וזהו ענין המשכת מוחי' הנז' בע"ח כנז"ל אות א'. וכמשי"ת לקמן אי"ה אות ד'. וזהו מלאה הארץ קניניך קנה חכ' קנה בינה היינו המשכת מוחי' דאבא ואימא הנמשך בארץ העליונה להאיר לארץ ולדרים עלי' כו'. והנה כיון שהמשכה זו מהאין סוף ברוך הוא היא רק הארה בעלמא כנ"ל. לכן צ"ל התעדל"ת שיאיר וימשיך ממנו הארה זו שאינה ערוך כלל אללו ית' וכמשל מחשבה אחת כו' כנ"ל. ולכן אמר עלמא עלמא הנא וגימוסך לא קיימא אלא על אורייתא ובג"כ בראתי לי' לאדם בך בגין דיתעסק באורייי' כו'. שע"י העסק בתורה גורם האדם המשכת הזיו מא"ס ב"ה בחכמ' עילאה ומשם נמשך למל'. וזהו המאיר לארץ ולדרי' עלי'. כי התו' היא חכמתו ית' ממש שבה שורה האור כנ"ל לכך ע"י עסק התורה גורם המשכת הא"ס. פי' שממשיכי' ההארה מן המאור להאיר לארץ כו'. וע"ב יפה שעה א' בתומע"ט בעוה"ז כנ"ל דכיון שיש כח ולנו בתומ"צ להמשיך האור הרי מוכרח

שפרשן למעלה מהאור כו'. ולכן אמר וא"ל אנא אהדר לך לתהו ובהו. דכשלא יהי' המסכת האור בהעולמו' הרי יתבטלו ממציאותם והיו כלא היו. וע"י המסכה זו הוא התגודת מציאותם:

ג **ועתה** יתבארו קצת פרטי המאמר הנ"ל. אמר באורייי' איכון כל רזין עילאי' חתימין דלא יכלין לאתדבקא. פי' דהנה נז' בע"ח ע"פ ענין ולמקצה השמים ועד קצה השמי' אתה שואל. שעד כה"י דא"ק תוכל לשאול. ולמעלה א"א לשאול וע"ז נאמר במופלא ממך אל תדרוש כו'. פי' כי א"ק הוא למעל' מעלה מהאצי'. וכל פרצופי האצי' אפי' כתר דאצי' הנק' ע"י וא"א אינן מלבישי' לא"ק רק מנה"י ולמטה ולכן עד שם אפשר לשאול כיון שמתלבש באצי'. אבל מה שלמעלה מזה כיון שאינו מתלבש באצי' כלל א"א לשאול שם כלל. וזה"ע רזין עילאין דלא יכלין לאתדבקא כו' שהוא הסודות דעניני בחי' א"ק שלמעלה מנה"י שאינו מתלבש גם בע"י וא"א. וגם אותן רזין באורייי' איכון. שהם מלובשים וגנוזים באותיות התורה בהסתר והעלם אחד (שהתורה מדברת בספורי מעשיות ובהם גנוזי' רזין עילאין הנ"ל שלמעלה מעלה מהאצי'). באורייי' כל מלין עלאין דאתגליין ולא אתגליין. היינו פרצופי עולם האצי' שנק' אתגליין ולא אתגליין הוא למעלה מהאצי' כנ"ל (גם י"ל דבאצי' עצמו יש ג"כ כמה בחי' עלמא דאתכסי' שהוא בחי' או"א ועלמא דאתגלייא בחי' זו"נ וזהו ענין אתגליין ולא אתגליין. או אפשר אתגליין ולא אתגליין מתפרש על בחי' אצי' בבחי' א' שבו שיש בו לד גילוי ולד העלם דקיימא לשאלא ולא לאתבא כמבואר בזהר ומק"מ בהקדמה דבראשי' ע"ש). ובג"כ מי ימלל גבורות ה'. פי' שמאחר שכל רזין עילאין דלמעלה מהאצי' שאין מתלבשי' אפי' באצי' וגם אותן דאצי' כולם מלובשי' וגנוזי' באורייי' א"כ זהו גבורות ה' שיוכל להלביש רזין עלאין הנ"ל בעניני' וסיפורי' דמעשיות גשמיות ויכולת הצמצומי' האלו הוא מבחי' גבו' ה' שהן הן גבורותיו להלביש רזי' הנ"ל בעניני' גשמיי' שבתורה:

ד **מעתה** יש לבאר מפני מה ולמה כל המשכו' אא"ס בהעולמו' הוא ע"י עסק התורה דוקא (והנה לעיל אות א' נז' שהתורה היא ׳ בחי' המוחי' והם בחי' פרצוף ג"כ ומשמע שבמוחין אלו הוא התלבשות אא"ס ועל ידם נמשך בהעולמו' וי"ל אמאי על ידם דייקא. וגם להבין משנז"ל אות ג' דבאורייי' יש כל רזין עילאין דלא יכלין לאתדבקא דהיינו מה שלמע' מאצי'). והענין נז' לעיל אות ב' בקצרה והוא שכל המשכו' אא"ס הוא ע"י החכמ' דוקא וידוע דאורייי' מחכמ' נפקת. וביאור הדברי' יובן בהקדי' מ"ש בע"ח ופע"ח איך שכל עיקר ענין עליו' העולמות הוא שהאורות מקיפי'. הם נעשו אורות פנימיי' ואזי נמשכו מקיפי' חדשי' יותר עליוני' מהראשוני'. וכשיש עוד עליה שנית אזי גם המקיפים הללו נעשי' פנימיים ונמשכי' מקיפי' יותר עליוני' וכן על דרך זה עד רום המעלות. ולהבין זה יש להקדים ענין מקיף ופנימי. דהנה המקיף הוא מה שהוא בבחי' העלם על הכלי והפנימי הוא בבחי' גילוי. והמשל בזה בנפש האדם הוא מהמחשבה שהיא מתפשטת בכל הגוף כנ"ל אות א'. והעפ"כ יש הפרש בהתפשטותם שיש כלים ואברים שמתפשטת בהם בגלוי ונק' אור פנימי ויש כלים ואברים שאין מתפשטת בהם בגלוי רק היא שם בהעלם ונק' מקיף.

כמו

כמו שבידים ורגלים המחשבה שולטת וגם באברי' הפנימיי' יש מהן שהמחשבה שולטת בהן כמו בכח הדוחה וכח המחזיק שבחלחולת. דהנה ב' כחות אלו הם מבחי' נפש הטבעי' והם כחות נפשיות. שאין בהן עצמן דעת כלל. והנהגתם הוא ע"י המחשבה שהמחשבה תשלוט בהם להעציר כח הדוחה ע"י כח המחזיק או להיפך כו' כנ' בחוש. ונמצא שב' כחות הנ"ל שבחלחולת הן הם ג"כ כלי' של המחשבה שבהם היא פועלת ושולטת והם מתפעלי' מפעולתה. כי אם נתקלקל כח א' כמו אם נתקלקל הכח המחזיק אז אינה יכולה המחשבה לפעול להחזיק שאף גם אם יחשוב להחזיק לא יועיל ולא כלום לפי שעצם ההחזקה הוא ע"י כח הנ"ל אלא שמתפעל ע"י המחשבה ובביטול זה הכח לא תועיל המח' להחזיק כו'. והנה כשהמחשבה נמשכת עד ב' כחות הנ"ל שבחלחולת הרי עוברת דרך איברי' הפנימי' הקודמי' להחלחולת כמו ריאה ולב כבד ובני מעיים כקיבה והמסס וכה"ג ושם אנו רואים שאין שליטה להמחשבה באברי' הנ"ל שלא יתכן לומר שכשיחשוב שיעכל אזי יעכל כח המעכל שבקיבה ואם יחשוב שלא יעכל אזי לא יעכל וכן לענין נשיבת הריאה על הלב לא יועיל במחשבתו מאומה. ולא משום שהמחשבה אינה שם כלל שכיון שמגעת עד החלחולת שלמטה מהם א"כ ישנה שם ג"כ שהרי היא עוברת מהמוח עד החלחלת דרך עורקי' וגידי' והעורקי' והגידי' הללו עוברי' דרך אברי' הפנימיי' הנ"ל א"כ ישנה שם ג"כ. אלא שאינה פועלת שם שיהיו הם מרגישים ומתפעלי' בהנהגתה ממנה דהיינו שאינה שם בבחי' גילוי והתלבשות אלא בהעלם לבד משא"כ כשמגעת עד ב' כחות הנ"ל שבחלחלת שם היא מתגלי' ופועלת בהם כרצונה. והטעם לזה הוא מפני שאברי' הפנימיי' אינן מסוגלי' לשיהי' בהם המחשבה בבחי' גילוי והתלבשות משא"כ ב' כחות הנ"ל הם ראוי' לשיהי' בהם התלבשות המחשבה בגילוי. (ואמנם מ"מ בבחי' התכללות יכולי' להיות מתכללים בתוך המח' ולכן ע"י תגבורת עמקות המח' מתכלל כח המעכל בהמחשבה ואינו מעכל כראוי משא"כ בשינה העיכול טוב יותר מה"ע לפי שהמחשבה אינה מאירה אין כח המעכל מתכלל בו כו' אבל מ"מ אין המח' מתלבשת בו לפי שהוא קטן מהיות בו התלבשות המחשבה אע"פ שיכול להיות נכלל בה. וזה כת' במ"א בדרוש המילואים שכמ"כ למעלה יש בחי' שאין הח"ע מתלבשת בהן ומ"מ הן יכולי' להתכלל בתוך הח"ע בבחי' מילוי ע"ש).

והנה התלבשותה בב' כחות הנ"ל הדוחה והמחזיק נק' גילוי ואור פנימי שהיא מתלבשת ומתגלי' בתוך הכלי' ממש שהם הדוחה והמחזיק משא"כ השראתה על הכחות שבאברי' הפנימיי' הוא בבחי' העלם אע"פ שישנה שם כו'. ועתה יובן הנמשל מזה באלף אלפי אלפים ורבבות הבדלות. ענין א"פ וא"מ למעלה. שהמקיף ישנו ממש בהכלי אלא שאינו מתלבש ומתגלה שם לסיבת קוטן הכלי בערכו אשר אינה מוכנת לשיהי' בו גילוי אורו לכן נשאר שם בבחי' העלם. והפנימי הוא כשהכלי מוכנת ומסוגלת שיוכל להיות בה גלוי האור ואז האור מאיר ומתלבש שם. והנה אא"ס ב"ה הוא המקיף לכל ארבע עולמות בשוה. שמקיף מראש עד רגל בהשוואה וסקירה א'. כמשל העיגול הגדול המקיף קו שבתוכו. ואינו יכול להתיישב בשום כלי בבחי' א"פ ואף שהוא מלא את השמים ואת הארץ ולית אתר פנוי מיני'. אך אינו בבחי' גילוי

והתלבשות

והתלבשות כו'. אך בספי' החכמ' שורה ומתלבש אא"ס כדכתיב הוי' בחכ'. לפי שהחכ' היא הכלי שבה יוכל להיות גילוי האא"ס מצד שהיא בבחי' ביטול כח מ"ה לכך בה שורה ומתלבש ומתגלה בבחי' א"פ שהוא גילוי ממש. משא"כ בשאר הספי' הוא בבחי' העלם כנ"ל במשל אף שישנו שם ג"כ. והנה ע"י החכ' מתלבש אא"כ בכל הספי' ואח"כ בכל העולמו' וההיכלות. פי' התלבשות זו הוא שהחכמ' מתגלית בתוך אותה ספי' ובתוך החכמה מתגלה הא"ס וזהו בחי' גילוי והתלבשות. משא"כ מה שהא"ס שורה עלי' בלא"ה הוא בבחי' העלם כו'. ובזה יובן מ"ש הזהר דעל אורייתא דוקא מתקיים עלמא. כי ע"י התורה דוקא שהיא בחי' חכמה יוכלו להמשיך אא"ס ב"ה בבחי' גילוי בתוך העולמו' משא"כ בלי חכ' התורה אין דרך להמשיכו כלל כי אינו מתגלה בכלי אחר אם לא בחכמ' דוקא. ולכך ע"י עסק התורה שאנו עוסקים אנו ממשיכי' גלוי אא"ס כי התורה ירדה ונתלבשה בעשי' בדברי' גשמיי' ואנו משיגים אותם והרי אנו תופסי' ומשיגי' מהות החכמה שבתורה ממש שנתלבשה בעניני' גשמיי' המושגי' לנו. ובחכמ' זו שורה ומתגלה אא"ס ממש כו'. והנה פנימי שבעליון נעשה מקיף לתחתון. כמו בחי' השכל הוא בגילוי במדבר ובבחי' העלם על חי. וההיות בגילוי בחי ובהעלם מלומח כו'. ועיקר עליות העולמות הוא להמשיך שהמקיף יהי' נעשה בבחי' פנימי ואז נמשך מקיפי' יותר נעלי' ואח"כ גם הם נעשי' פנימיי'. כי אא"ס כשמו כן הוא שאין לו תכלית. א"כ מה שהמשכנו תחלה בבחי' גלוי וא"פ בח"ע. עתה אנו ממשיכי' המשכה וגלוי יותר נעלה מה שהי' תחלה בבחי' מקיף והעלם. לכן בכל יום נמשך מוחי' חדשי' שלא היו תחלה ממש והיא המשכה חדשה מא"ס ב"ה ולכן ג"כ אפילו רזין הטמירין כו' שלמעלה מהאצי' ג"כ נמשכי' ומלובשים בהתורה כנ"ל אות ג'. שהכל ע"י עסק התורה דייקא מטעם הנ"ל שהחכמ' היא הכלי שבה ועל ידה יוכל להיות גלוי אא"ס ב"ה:

(מ"ש בזהר הנ"ל באורייתא איגון כל מלין דעלמא דין. נלע"ד הטעם משום דהש"י בידיעת עצמו יודע את כל הנבראים. וזהו לפי שכל הנבראים נמשכין מן הי"ס ומושרשין בהם א"כ בידיעת עצמו יודע אותן. והנה ידיעת עצמו היא התורה שהיא חכמתו ית' א"כ בה ממש יש כל מלין דעלמא דין ג"כ. ובזה מובן מ"ש הבעש"ט ז"ל לגיסו ר"ג מקיטעב שבמשנה זו שלמד מבואר ב' מעשיות שאירעו אח"כ כו'. ועמ"ש במ"א בתרומה קס"א בענין קב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא):

הפרק הא' יבאר ענין מוחין ואדם ועלמא שהם דא כגוונא דדא שהמוחי' הם ג"כ פרצוף אדם לפיכך יכולים להתלבש זב"ז:

פ"ב יבאר למה צריך להיות המשכת המוחי' ע"י האדם ויבאר ענין לעבדה ולשמרה וענין המאיר. לארץ כו':

פ"ג יבאר פרטי ל' מאמר זה:

פ"ד יבאר איך ולמה המשכת אא"ס הוא ע"י התורה דוקא וענין מוחין חדשים:

להבין מאמר הזהר פ' תולדות דקל"ו ע"א. פתח ר' יצחק ואמר וזרח השמש כו' דא שמשא דנהיר לסיהרא. דכד אתחזי בהדה כדין נהרא ואתנהיר. וזרח מאתר עילאה דקיימא עלי' מתמן זרח תדיר. ובא השמש לאזדווגא בהדה דסיהרא. הולך אל דרום דאיהו ימינא ושוי תוקפיה ביה. ובגין דתוקפיה בי' כל חילא דגופא בימינא הוא וביה תליא. וסובב אל צפון נהיר לסטרא דא ונהיר לסטרא דא. סובב סובב הולך הרוח. בקדמיתא כתיב שמש והשתא רוח. אלא כולא חד ורזא חדא. וכל דא בגין דסיהרא אתנהרא מיני' ויתחברון תרוויהו עכ"ל המאמר:

הנה בפסוק זה הזכיר ב' ענינים. הא' ענין השמש בזריחתו וביאתו. והב' ענין הרוח.

ופי' כי שמש הוא הארת יסוד אבא שבז"א. ורוח נק' הארת יסוד אי' שבז"א כי בינה נק' רוח כנז' בס"י בל"ב נתיבות כו' ואח"כ רוח אלקים צבאות. והטעם שנקראת כן הוא לפי שהיא מקור הקול והדיבור משא"כ החכמה היא למעלה עדיין מבחי' אותיות לגמרי אבל הבינה שהיא השגת והבנת השכל שייך בה בחי' אותיות לכן היא מקור הקול והדיבור וע"כ נק' תורה שבע"פ פי' שהיא מקור הדבור שבפה וע"כ נק' ג"כ רוח שעיקר הקול ודיבור הוא מבחי' רוח והבל הלב כידוע. והנה בז"א נמשכים ב' ההארות דהיינו מוחין דאבא ומוחין דאי'. והוא ענין שמש ורוח שהז"א נק' בשני שמות אלו ע"ש המוחין דאו"א שבו. והנה בענין השמש עצמו נאמר ג"כ בפסוק זה ב' דברים. הא' וזרח השמש. הב' ובא השמש. והענין דהנה נז' בע"ח שיש ב' המשכות בנוק'. הא' מתחלה נמשכים אליה מוחין לצורך בנינה שתהי' נבנית בבחי' פרצוף כדי שתהי' ראויה לזווג אח"כ. והב' הוא ענין הזווג עצמו. ושני הארות אלו פי' הזהר במאמר זה איך שזה מבואר בפסוק זה בענין וזרח השמש ובא השמש כו'. וביאור הדבר יש להקדים תחלה ענין בנין הנוק' מהו. דהנה הנוק' שהיא מל' דאצי' כשנשפלת להיות בי"ע אזי היא נעשית בבחי' נקודה א' בלבד שאינה בבחי' י"ס מפני שצריכה להיות מקור לנבראים בעלי גבול. לכך נעשי' נקודה א' בלבד (כי כל בחי' החיות שבבי"ע הוא כנקודה א' לבד לגבי האצי'. ועמ"ש במ"א ע"פ היונקת דצלק בפסוק שחורה אני כו' דשם נת' הענין היטיב דאדרבה כשהיא נשפלת בבי"ע יש לה י"ס שהרי להנהגת העולמות צריכים לכל הי"ס ע"י החסד להיטיב לצדיקים וע"י הגבו' להפרע מן הרשעים וע"י משפט דאיהו רחמי יעמיד ארץ וצ"ל חב"ד באיכות הנהגת המדות כו' אלא שכשהיא עולה מבי"ע לאצי' אז מכל בנין זה שלה נעשה רק נקודה א' כי בחי' י"ס אלו כיון שנתלבשו להיות מהם השפעה מוגבלת בבי"ע הם כלא חשיבי' לגבי הי"ס דאצי' עצמן לכך נעשה מהם רק נקודה א' לבד). ולכן כשצריכה לעלות לאצי' לקבל השפעת מ"ד מלמעלה. צריכה תחלה להתתקן ולהבנות בבחי' פרצוף שיהי' בה י"ס בכדי שיהי' לה כלים במה לקבל ההשפעה העליונה מא"ס ב"ה שהוא הנק' מ"ד משא"כ כשהיא רק בבחי' נקודה חדא הרי אין לה כלים לקבל השפעה זו. וזהו מש"נ בע"ח שמתחלה צריכה להבנות כדי שתהי' ראוי' לזווג. שהזווג הוא ההמשכ' וההשפעה עליונה ולכן צ"ל לה כלי מתחלה לקבל. וענין בנין זה הקודם הוא דמנה"י דז"א נעשו מוחי' לנוק' כי בלעדי מוחי' א"א להיות הזווג כו'. והענין כי חב"ד שלה שהם הנק' מוחי' הם הכלים

שבהם

שבהם דוקא היא יכולה לקבל המשכה והשפעה עליונה הנ"ל ומש"ה צריכה להבנות תחלה בבחי' פרצוף שיומשכו בה נה"י דז"א להיות לה מוחי' כדי שבהם ועל ידם תוכל לקבל המשכת מ"ד. והוא כמו עד"מ הרב כשרוצה להשפיע לתלמידו דבר חכמה והתלמיד אינו יודע כלל הלשון של אותה חכמה (דהיינו שמדברי' חכמה זו בלשון זה דוקא כגון חכמ' הקבלה בלה"ק. שבלשון אחר קשה מאד ונמנע לדבר פרטי השמות שבלשון הקבלה שבלה"ק. וכה"ג) הנה ודאי שא"א להתלמיד להתחיל השגת החכמה בלעדי שילמוד תחלה מלאכת הלשון ההוא היטיב שהלשון ההוא הוא כלי לשבו ועל ידו ישיגו ויתפסו את החכמה ההיא. ולכך כשאינו מכיר הלשון אין לו כלי במה לקבל השפעת החכמה. ואחר שיכיר הלשון ויהי' לו כלי יוכל לקבל השפעת דבר חכמה מהרב כו'. וכמ"כ יובן הנמשל למעלה בענין המל'. כיון שבעלותה באצי' נעשי' נקודה חדא הרי אינה ראויה ליחוד פי' שא"א שיהי' בה המשכת הא"ס ב"ה מחמת חסרון הכלי' שבהם יתלבש ויתגלה הא"ס (והעיקר הם המוחי' שבהם מתגלה הא"ס כנז"ל במאמר הקדוש שהחכמה דוקא היא הכלי לגילוי אא"ס) ומש"ה צריכה להבנות תחלה בבחי' פרצוף ע"י שנה"י דז"א נמשכי' בה להיות לה מוחי' כו' ואז אח"כ יכול להיות היחוד והזווג שהוא גילוי והמשכת שפע העיקרית כידוע כי יהי' לה כלי' במה לקבל. וזהו כוונת הזהר בפי' פסוק וזרח השמש כו' דא שמשא דנהיר לסיהרא דכד אתחזי בהדה כדין נהרא ואתנהיר. פי' כי הזריחה היא שהשמש עצמה היא מרחוק עדיין אלא שאורה זורח מרחוק אבל אח"כ ובא השמש היינו כשגוף השמש ממש בא אל המקום ההוא. וכך למעלה ענין וזרח השמש הוא הארה לבד' שנמשך ממוחי' דאבא שבז"א לצורך בנין הנוק' לעשותה בבחי' פרצוף וזהו דנהיר לסיהרא ר"ל שבתחלה היא בבחי' נקודה א' לבד וע"י הארה זו אף גם שהיא מרחוק עדיין שאין השמש ממש באה אלי' רק זריח' הארה לבד. וז"ש דכד אתחזי בהדה. עם כל זה נהרא ואתנהיר שנעשי' על ידי זה הסיהרא בבחי' פרצוף ממש וראוי' ליחוד. (וזרח מאתר עילאה דקיימא עלי' מתמן זרח תדיר פי' שהז"א ממשיך לו המוחי' מאו"א וזהו ענין אתר עילאה דקיימא עלי' ומתמן זרח להנוק' ועי' בזהר ר"פ ויצא ובבראשית ד"ע א'). ואח"כ ובא השמש לאזדווגא בהדה דסיהרא. הוא ענין השפע הב' דהיינו היחוד וזווג דזו"נ שזהו השפע העיקרי'. והיינו ובא השמש שהשמש בא ממש אליה. וה"ע המשכת מ"ד כו'. והוא כמשל השמש שמתחלה לאחר חצי היום היא זורחת מרחוק למערב. שעם היות שגוף כדור השמש רחוק עדיין ממערב צ' מעלות עכ"ז אורה מגיע לשם. ואח"כ בסוף היום הוא ביאת גוף השמש למערב. והוא משל ודוגמא לשני המשכו' הנ"ל מז"א בנוק' דשכינה במערב. הא' וזרח השמש מרחוק לצורך בנינה. והב' ובא השמש לאזדווגא בהדה כנ"ל:

הולך אל דרום. דאיהו ימינא כו' עד ונהיר לסטרא דא. פי' כי במוחי' דאבא שבז"א יש חו"ג כידוע (שיש בהמוחי' ה"ח וה"ג) וזהו הולך אל דרום הוא המשכת החסדים דאבא לחסד דז"א שהוא הקו ימין חת"ן כו' ואח"כ סובב אל צפון שהוא ג"כ המשכה מאבא אך הקו שמאל שהוא מגבו' דאבא לגבו' דז"א. ודלא כהמק"מ שפי' שדרום וצפון הם ב' חסדי' הראשוני' מן הה"ח הנמשכי' מאימא לז"א. דלדבריו כיון ששניהם

הם המשכת חסדי' לא א"ש מ"מ אח"כ ת"ח כיון דאתא אברהם חביק לה לסיהרא וקריב לה כיון דאתא יצחק אחיד בה. דמשמע שזהו ביאור ענין דרום וצפון וידוע שיצחק הוא בחי' הגבו' ולפי' המק"מ הרי הצפון ג"כ חסד . א"ו כדפירשית שדרום הוא המשכת קו ימין דאבא וצפון קו שמאל והוא בחי' אברהם ויצחק. (ולע"ד דעיקר הדקדוק הוא מדפי' דיצחק אחיד בה וה"ע שמאלו תחת לראשי וזהו מבחי' הגבו' ממש לא מבחי' החסד מן הה"ח שבגבו') . והנה מ"ש הולך אל דרום דאיהו ימינא ושוי תוקפיה ביה . הענין דלפי שבחסד דז"א נמשך מחסדי' דאבא לכך יש בו תוקף יותר מבגבו' דז"א שהם גבו' דאבא כי . אבא כולו חסדי' ואף גם גבורות דאבא הוא חסדי' לגבי אי' כנודע. אמנם מ"מ בחי' החסדי' דאבא הם נעלים יותר לכך הימין חזק יותר בז"א מהשמאל שאין בו רק גבו' דאבא ולכן נק' השמאל יד כהה שהיא חלושה לגבי הימין. ועוד שהחסדי' טבעם להתגלו' יותר מן הגבורות שטבע הגבו' לצמצם האור ע"כ ממילא מחסדי' דאבא מאיר יותר בגילוי ממה שמאיר מגבו' דאבא שמדת הגבו' הוא לצמצם כו' ולכן אמר ושוי תוקפיה ביה שבימין דז"א הנק' דרום יש כח והיות יותר נעלה מבשמאלו. וביאור הענין הנה ידוע דחסד הוא דרועא ימינא וגבו' דרועא שמאלא. וידוע דשמאל דוחה וימין מקרבת. וזה בין בהמשכת ההשפעה מלמעלה למטה מהמשפיע להמקבל בין בהעלא' המקבל לגבי המשפיע. בכל או"א מב' האופנים האלה הכל ימין מקרבת דייקא (כמו בגשמיו' שנתינת אדם דבר לחבירו הוא ע"י ימינו תמיד וכן למעלה) כי ההשפעה וההמשכה מא"ס ב"ה למטה בבי"ע הוא ע"י מדת חסדו דייקא וזהו ימין מקרבת. ומ"מ צ"ל ג"כ ממדת גבורתו כדי לצמצם האור והחיות ולא להורידו למטה יותר מדאי וזהו שמאל דוחה. ונמצא בההשפעה היא ע"י ב' דרועי' ומ"מ העיקר ע"י דרועא ימינא . וכמ"כ כשצריך להעלות ולהגביה עולמו' בי"ע לאצי' צ"ל ג"כ ע"י ב' דרועי' אלו. כמו האדם שמגביה משא בידיו. אך כמו שבאדם לא יוכל להגביה בשמאלו אלא משא קלה אבל משא הכבידה מעט תכבד על יד השמאל ולא תעצור כח להגביה מפני שהיא כהה וחלושה אבל הימין בכחה תגביה גם המשא הכבדה. כמ"כ להיות כי בי"ע אינן ערוך כלל לאצילות כי אין ערוך בין נברא לבורא . לכן לא יוכל להיות עליותם באצי' ע"י מדת גבו' דאצי' כי ע"פ מדה"ד אינן ראוי' כלל לעלי' זו שהיא בריחוק ממהותם ומעלתם. והרי נמצא הם כמו משא כבדה שאין כח בשמאל האדם להגביה אותו . אבל מדת חסד דאצי' דרועא ימינא דקוב"ה . כחה רב להעלותן אע"פ שאינן ערוך מחמת רוב חסדו ית' . וז"ש ימינך ה' נאדרי בכח שהימין העליון מקבל מבחי' חכמ' הנק' כ"ח (כי כח ר"ת כתר חכמה) כח ועוז. ולכן יוכל לעלות משא כבד הם בי"ע לאצילות . וכן, כשמות ישראל שבגופי' אף כי עונותיכם מבדילי' ולכן יכבידו על יד שמאל מלהעלותן אבל הימין תוכל להעלותן. והכל מבחי' חסדי' דאבא הנמשכי' בחסד דז"א וזהו ושוי תוקפי' בי'. וזהו וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים. שכדי להעלותן מתכלי' השפלות ממצרי' הי' צ"ל ע"י חסד עליון הנק' יד הגדולה. וזהו ג"כ ענין ימינך פשוטה לקבל שבים שהחסד יכול להיות משפיל א"ע למטה יותר להגביה דבר שפל אף בעמוק מאד וגדול עונו מנשוא לגבי יד שמאל מ"מ

הימין

הימין מגביהו. והראי' שהרי אברהם שהי' מדת החסד אמר לו ישמעאל יחי' אף שהי' חוטא. א"כ כ"ש שכשעושה תשובה יוגבה ע"י מדת החסד כו'. סובב סובב הולך הרוח. בקדמיתא שמש והשתא רוח אלא כולא חד. כבר נת' בתחלת המאמר שהחכמ' נק' שמש ובינה רוח. ולזה פי' תחלה ענין המסכת חו"ג ממוחי' דאבא בז"א ואח"כ מפרש ענין המסכת מוחי' דאי' בז"א וזהו ענין סובב סובב הולך הרוח כו' שהוא המסכת חו"ג דאי' בז"א וזהו ב"פ סובב. וכל דא בגין דסיהרא אתנהרא מיני' שע"י המסכת מוחי' אלו מאו"כ בז"א נמשך אח"כ מוחי' לנוק' ואח"כ נעשה היחוד כדלעיל פרק א' בענין וזרח ובא כו'.

פרשה ויצא

ויצא יעקב מבאר שבע. כ' מ"ע ספורנו פ' תולדות ע"פ ע"כ שם העיר באר שבע בסגול מורה על השבועה ועל מספר השבעה. אבל בימי אברהם הי' שם העיר באר שבע בקמץ גם שם השבועה בלבד עכ"ל. ור"ל מספר השבעה היינו שהיתה באר השביעית ע"ש. וקצת ראי' לדבריו ממ"ש בב"ר תולדות פס"ד ויקרא שמה שבעה כנגד ספר וידבר שהוא משלים שבעה ספרי תורה כו' ע"ש וע' בזהר ס"פ בחקתי דקע"ו א' ובפי' הרמ"ז שם. ושוב ראיתי בפרקי ר"א פל"ה ועל שמלאו אותה שבעה פעמים קראו אותה שבעה שנאמר ויקרא אותה שבעה וע"ש הבאר נקראת העיר באר שבע עד היום הזה. והשבון שבעה היינו כמ"ש מ"ע ספורנו ג' בארות דאברהם וג' דיצחק לבד. זו הרביעית דיצחק ע"ש. ובשה"ז ע"פ ויצא יעקב פי' דבאר שבע דאברהם הוא בינה ובאר שבע דיצחק היא מל' וע"ש הטעם והענין ע"ש ד"ה רש"א נפיק. ואפ"ל עוד דהטעם עפמ"ש במ"א בפי' תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם. יעקב הוא היו"ד שנמשך בבחי' עקביים (ע' בת"א ר"פ וירא בד"ה ושבתי בשלום) ואעפ"כ נמשך לשם גילוי בחי' אמת ה'. ומזה נמשך חסד לאברהם להיות באתעדל"ת חלוי אתעדל"ע כו' (וע' מענין אמת וחסד בב"ר בראשית פ' ח' ובש"ר שמות פ' ה' בענין חסד ואמת נפגשו כו') והכח הזה שיהי' באתעדל"ת אתעדל"ע הוא ע"י אשר נשבעת לאבותינו. השבועה הוא מה שנמשך מלמעלה מהחכמה והרצון המלובש בחכמה כו' וזהו אשר נשבעת אשר עונג העליון כו' ע"ש בד"ה ביום השמע"צ. וזהו ענין באר שבע דגבי אברהם שהיא הבינה שהיא עמיקא עילאה שבה התגלות והמשכת ז"ת דע"י שזהו ענין אשר נשבעת כו'. וע' בזהר פ' בשלח ס"ג ב'. וע"כ באר שבע בקמץ תחת השי"ן אשר הקמץ הוא בכתר בחי' סתימו דכל סתימין. וזהו ענין השבועה דאבימלך לפמ"ש במ"א מלך היינו מל' דאצי' ואבי מלך היינו שרש ומקור המל' המקיפ' א"כ י"ל בחי' מל' דא"ס כו'. אכן שם באר שבע דיצחק ע"ש הבארות הנה באר מ"ח הנובעות ממטה למעלה הוא מל' דאצי' ונק' באר שבע בסגול שהיא מקבלת מז"ת דאצי'. משא"כ באר שבע דאברהם שהוא בינה היא מקבלת מז"ת דעתיק. והנה גבי יעקב דכתיב ויצא יעקב מבאר שבע כתיב ג"כ בקמץ א"כ משמע

שיצא

שילא מבחי' באר שבע דבחי' אברהם . וזה אינו מובן לכאורה דהי' ראוי יותר להיות מבחי' באר שבע דיצחק אביו ממש יצא. אך הענין שהרי בפסוק תתן אמת כו' אשר נשבעת כו' נזכרו יעקב ואברהם. ואדרבה יעקב נזכר קודם. ועז"כ אשר נשבעת כו' מימי קדם . א"כ על בחי' יעקב נמשך השבועה מימי קדם שהם ז"ת דעתיק . לכך נאמר מבאר שבע בקמץ. וכן איתא בב"ר ויצא פס"ה מבארה של שבועה כו'. והיינו לפי שהלך חרנה שהוא למקום ק"נ לברר בירורים בעלמא דפרודא והוא תכלית העקביים ע"כ להיות תתן אמת ליעקב כו' צ"ל נמשך מבחי' אשר נשבעת מימי קדם דוקא. שמשם נמשך הכח שיהי' באתעדל"ת בדברים גשמיים נמשך אתעדל"ע כנ"ל :

ב **וע'** בזהר ר"פ ויצא יש ב' פירושים אם ויצא יעקב מבאר שבע הוא מבינה וילך חרנה בבחי' מל'. אם פי' ויצא יעקב מבאר שבע היינו מבחי' מל' וילך חרנה שהלך לברר ק"נ שהוא ענין לבן כמ"ש בסידור גבי ל"ג בעומר ע"פ עד הגל . וע' בת"א ר"פ תולדות בד"ה אלה תולדות יצחק מבואר הבארות שחפר יצחק הם במעלה עליונה יותר מהבארות שחפר אברהם ע"ש בענין שמות כשמת הראשון מלא וא"ו. והוא וא"ו נק' אות אמת כמ"ש בזהר ר"פ ויקרא ע"פ ונתתם לי אות אמת. א"כ לפ"ז אפ"ל באר שבע דגבי אברהם זהו מל'. ובאר שבע דגבי יצחק זהו מל' כשהיא במדרגת בינה . וע"ד א"ח עט"ב א"כ היא עטרת תפארת. ולכן נק' באר המשפיע לשבע מדות כו' . ועמ"ש סד"ה בהעלותך את הנרות דרוש הראשון בפירוש פני המנורה יאירו שבעת הנרות . ומשם יובן דבחי' באר שבע זהו כענין פני המנורה :

ג **באוה"ח** פי' מבאר שבע ע"ד משביעין אותו תהי צדיק כו' וע' בזהר וישב קפ"א ע"פ ואשביעך באלקי השמים כו' :

ויפגע במקום וילן שם וזח"א פ' בראשית דמ"ע סע"א דנטל רשו בקדמיתא כו' למפגע בה ולבשמא לה במלין כו' ופי' הרמ"ז הובא בשה"מ פי' קל"ז שברית הלשון וברית המעור מכוונים באמצע (ר"ל כמ"ש בס"י שברית הלשון באמצע עשר אצבעות ידים . וברית המעור באמצע עשר אצבעות הרגלים) וע"פ מ"ש בפ"ק דכתובות ראוה מדברת פי' בגמ' מזדווגת כו'. וכ"ז ה"ס ביסום הגבורות בפנימית רוחא ברוחא . פיום אותיות יוסף וכו' עכ"ד . וע' בגמ' פ"ז דגיטין חייסינן שמא פיים כו'. ועכ"פ לפ"ז פי' ויפגע במקום זהו היחוד ע"י ברית הלשון ואח"כ וילן שם זהו ההמשכה ע"י ברית המעור :

כי בא השמש . לאחזאה דאסיר ליה לבר נש לשמשא ערסיה ביממא . ומזה יש להבין המד"ר בקהלת דל"ב סד"ה ידעתי כי כל אשר יעשה האלקים הוא יהי' לעולם. עמד יעקב אבינו ועשה היום לילה שנאמר ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש . כיבה השמש . רבנן אמרי השקיע הקב"ה גלגל חמה שלא בעונתו ודבר עמו בצנעא משל לאוהבו של מלך כו' יעו"ש. כי המשכה זו נק' סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם. ולכן הוא בצנעא דוקא :

ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו. הנה אוליפנא דאפי' יהון למלכא ערסי דדהבא ולבושי יקר למיבת בהו. ומטרוניתא תתקין ליה ערסא מתתקנא באבנין. ישבוק דיליה ויבית במה דאיהי תתקין דכתיב וישכב במקום ההוא עכ"ל. ופי' במק"מ ענין ערסי דדהבא המשל יובן במ"ש הרב שזעיר מדורו בהיכל הבינה והוא יורד להיכל המל' להזדווג עמה. וערסי דדהבא הם האורות שבהיכל הבינה ששם מדורו דזעיר (עמ"ש מענין זהב בת"א בד"ה כי ענוך מק"ת. ובד"ה את שרביט הזהב וחיה. וע' בהרמ"ז ר"פ קרח ע"פ הנחמדים מזהב. שזהב הוא בחי' גבוה ואעפ"כ התורה גבוה יותר. וי"ל אשר ע"כ יורד להיכל המל' להזדווג עמה שהוא ענין ע"ד ביום חתונתו זו מתן תורה. ועמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת דרוש הראשון בפי' חכמות בחוץ תרונה ומ"ש בד"ה וכל בניך למודי בענין פי' ע"כ יעזוב איש כו') והוא מניח אותם האורות ויורד להיכל המל' שרוכבת על י"ב בקר שהם י"ב אבנים כמ"ש הזהר ע"פ ויקח מאבני המקום עכ"ל וע' בזהר פ' תלא דרע"ז שזהו ענין נקי יהי' לביתו שנה אחת י"ב חדשים י"ב אבני המקום כו'. וע' זח"ג בחקתי קט"ו ב'. זח"א ס"פ וירא דק"כ. וירא את המקום דא יעקב דכתיב ויקח מאבני המקום כו'. זהר במקומו ר"פ וילא דקמ"ז ע"ב ויפגע במקום כו' ע"ש באריכות. ויחי דרל"א ע"ב ע"פ והאבנים תהיינה על שמות בנ"י שתים עשרה. כד"א ויקח מאבני המקום. ח"ב פ' פקודי דרכ"ט סע"ב ויקח מאבני המקום אלין תריסר אבנין קדישין וכולהו אתעבידו חד אבנא דכתיב והאבן הזאת כו' אתכלילו באבנא הד. זח"ג פ' פינחס דרכ"ד ע"א ודרכ"ה ע"ב ודרמ"ב א' פ' תלא דרע"ז סע"ב כי יקח כו' נקי יהי' לביתו שנה אחת ואיגון י"ב ירחין כו' עומד על שנים עשר בקר כו'. וע"ד יעקב כתיב ביה ויקח מאבני המקום י"ב הוו כו'. והרמ"ז שם פי' השכיבנו הוא היכל קה"ק דבריאה וה"ס המטה והוא עומד על י"ב היכלות דבריאה כו' וזהו ענין י"ב בקר י"ב אבנים כו'. ת"ז ד"ל ע"א דק"ה ג' ע"ז א' קל"א א'. במד"ר פ' וישלח ר"פ ע"ע ע"פ כי עם אבני השדה בריתך באיוב סי' ה' כ"ג שזהו ענין ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו. והנה ת"י שם אבני השדה לוחות אבנין. ובפרש"י שם שזהו מין אדם וחית השדה הוא. ובלשון משנה נק' אדני השדה ע' במשנה ספ"ח דכלאים אדני השדה חיה כו'. וע' בשה"ש רבה ע"ז א' ר"פ השבעתי אתכם בצבאות או באילות השדה פירשו שזהו ענין כי עם אבני השדה בריתך וחית השדה השלמה לך. וע' ירו"ק כשים ז'. ילקוט ח"א מ"א ג'. רע"ג ג'. בחיי פ' שופטים ע"פ לא יהי' בך אוב וידעוני. ידעוני הוא אבני השדה. ואפ"ל עפמ"ש במה"א אות א' סעי' ד' דהמל' דאצי' נק' אבן טובה וכנגדה אבן נגף נוק' דס"מ כו' ונק' ג"כ אבן אפל כו' א"כ כמו שתחת המל' דאצי' יש י"ב אבנין יקירין כנ"ל כמ"כ תחת אבן נגף הנ"ל יש ענין אבני השדה ידעוני כו'. וזהו שביעקב נאמר ויקח מאבני המקום ופרש"י עשאן כמין מרזב סביב לראשו שירא מפני חיות רעות. והקשה הט"ז בדרשותיו מה מועיל המרזב סביב לראשו הלא יוכלו חיות רעית לבלוע בשאר גופו. ולפמ"ש דחיות רעות ר"ל אבן אפל הנ"ל שממנה נמשכים הקליפות הנק' אבני השדה. והעצה לזה שלקח מאבני המקום שהם י"ב מלאכים אבנין יקירין דאבן טובה כו' ועי"ז

לא יוכלו ליקרב אליו אבני השדה. וזהו שמביא ע"ז המד"ר כי עם אבני השדה בריתך כו':

ויפגע במקום. ברכות ולא פס"ה ע"ו ג' מפני מה מכנין שמו של הקב"ה מקום כו' הנה מקום אתי כו' מעוגה אלקי קדם כו'. ד"א במקום בהמ"ק כו' יעקב תקן תפלת ערבית כו'. ובחולין פג"ה דל"א ע"ב בפרש"י ויפגע במקום דהיינו בית אל ע' ירושלים כו' והוא הר המוריה כו'. הנה מבואר רפ"ו דברכות דפ' והא"ש לא נק' עדיין עושים רצונו של מקום והיינו מפני שלא נאמר ובכל מאדך. כי מקום הוא מל' שהיא ממכ"ע. ורש"מ שיומשך גילוי סוכ"ע בממכ"ע בבחי' פנימיות עמ"ש מזה ע"פ והתהלכתי בתוככם. והמשכה זו בא ע"י צדיק יסוד עולם שממשיך מבחי' מו"ס. ועמ"ש סד"ה אלה תולדות נח בענין פי' יסוד. וזהו ענין ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. ועמ"ש מזה בזהר פ' וירא דקט"ו א' ע"פ ויעש ה' לשרה בענין עשי' איהי לעילא ובבה"ז שם. ומזה יובן פי' עושים רצונו וע' בזהר בלק דקל"א א' ע"פ גבורי כח עושי דברו ובבה"ז שם. משא"כ כשאין צדיק יסוד עולם מאיר בה נק' אין עושין רש"מ. ואפ"ל שזהו צדיק גמור וצדיק שאינו גמור. וע' בזח"ב פ' תרומה קס"ו סע"ב וע' בהרמ"ז פ' בראשית תחלת ד"ו מ"ש עמ"ש בפרקי ר"א בזמן שישראל עושים רש"מ כו'. ויעקב שבאבות עשה רש"מ בבחי' היותר נעלה ע"ז נאמר ויפגע במקום. והנה ארז"ל אין פגיעה אלא תפלה שנאמר ואתה אל תתפלל בעד העם כו' ואל תפגע בי. בירמי' סי' ז' ע"ז. כי תפלה היא ל' חיבור דהיינו עלות המל' שהיא בחי' שם בעלמות אוא"ס כענין מקדשי שמך ולכן נק' התפלה סולם וכמ"כ פגיעה הוא ענין חיבור כו'. וכן יש להביא ראי' דפגיעה היא תפלה ממ"ש באיוב סי' כ"א ע"ו מה שדי כי נעבדנו ומה נועיל כי נפגע בו וכן נאמר עוד ואם נביאים הם כו' יפגעו נא בה' צבאות. ירמי' כ"ז י"ח. והיינו יתפללו כמ"ש בת"י שם (וכן ממ"ש בפ' חיי שרה כ"ג ח' שמעוני ופגעו לי בעפרון כו' מבואר דפגיעה היא בקשה וכן פרש"י שם. וכמ"ש ברות א' ע"ז ותאמר רות אל תפגעי בי) וכן הפגיעו במלך בירמי' סי' ל"ו כ"ה. ובישעי' סי' כ"ט ע"ו כי אין מפגיע. ובאיוב סי' ל"ו ל"ב ויצו עליו במפגיע וארז"ל ע"ז פ"ק דתענית ד"ז סע"ב שהוא תפלה. ועמ"ש מזה בד"ה ויהי מקץ. וע' בחולין די"ח ע"ב שיש פגע ונגע ויש פגע ולא נגע כו'. וע' בש"פ אלו מציאות גבי כי תפגע כו'. וכמ"כ בענין פגיעה שהיא תפלה כשהתפלה עולה למעלה ממש זהו פגע ונגע. וע' ברכות ר"פ והתחנן בעשר לשונות נק' התפלה כו' רנה פגיעה כו'. עוי"ל כי פי' מפגיע שמקרב ומחבר בחי' סוכ"ע וממכ"ע ע"ד חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו כו'. ונק' בחי' זו ערש"מ וזהו ויפגע במקום:

ב **וילן** שם. במגלה ד"ג סע"א אמרי' וילן יהושע שלן בעומקה של הלכה. להעיר ממ"ש בשה"ש א' י"ג דודי לי בין שדי ילין. שבדי הארון היו נראים כמי שני דדי אשה. והוא כי כמו שדם נעכר ונעשה חלב כך ענין בדי הארון בחי' עשה

הורחך

תורתך קבע וכמ"ש לא יסורו הבדים ממנו והיינו להתגבר על יצרו בבחי' אתכפיא נעשה מזה חלב . והיינו גלוי פנימיות התורה וכמ"ש במ"א ע"פ ושדי כמגדלות כו' . ולכן ארץ ישראל שהיא תשבע"פ נק' ארץ זבת חלב ודבש . וע"כ בין שדי ילין . וענין ילין דוקא. היינו כמ"ש ובלילה שירה עמי בחי' שירה היינו טעמי תורה כו' ועמ"ש בד"ה ויהי מקץ ובד"ה שה"ש מענין ובלילה שירה עמי . ועמ"ש סד"ה מזוזה מימין בענין נ"ח משמאל להאיר את החשך כו' ומ"ש סד"ה כי אתה נרי בענין והוי' יגיה חשכי . ומ"ש סד"ה וידעת היום בענין שהיום הוא עם הלילה ברישא חשוכא כו' וע"י שמהפך חשוכא לנהורא בעסק התורה ממשיך מבחי' ישת חשך סתרו כו'. גם יש להעיר ממה שהטל יורד בלילה דוקא אשר הטל הוא בחי' גבוה שלמעלה מאתעדל"ת הוא המאיר בלילה דוקא וכמ"ש באיוב סי' כ"ט י"ט וטל ילין בקצירי והיינו אדרבה להעיר מתוך השינה שיתעוררו באתעדל"ת . ועד"ז ה"ע ובלילה שירה עמי . ועמ"ש ע"פ אני ישנה כו' שראשי נמלא טל :

ג **ועוד** יובן זה עפמ"ש במ"א ע"פ ליהודים היתה אורה כו' ויקר. דהנה כתיב ואדם ביקר בל ילין תלים מ"ט י"ג וברבות בראשית ר"פ י"א אמר רבי אמי אדה"ר לא לן כבודו עמו שנאמר ואדם ביקר בל ילין. משמע שם שקאי על אור שנברא ביום ראשון וז"ש אתיא כרבנן כו' וכן איתא שם פ' י"ב ד"י ע"ג. וע' עוד מענין ואדם ביקר בפ' אמור ר"פ ל"ב דר"ב ע"ב וסוף קהלת רבה ע"פ גם במדעך מלך דקי"ב א'. ור"פ וזאת הברכה דש"א ע"ב שמשה רבינו נתעלה יותר על אדה"ר שבאדה"ר נאמר ואדם ביקר כו' אבל במשה כו'. ובזח"ב תרומה קע"ט א' כתיב אדם ביקר בל ילין ביקרא דמלכא בל ילין בלא רוחא ופי' ביקרא דמלכא היינו מ"ש בפ' תרומה קל"ד א' צאינה וראינה כו' במלך שלמה כו'. וע' זה"ג נשא קמ"ג סע"א מענין אדם ביקר. בלק דר"ז סע"ב פינחס רל"ה א'. והענין כי הנה יקר הוא מדרגה גבוה מאד שהוא בחי' עונג ושעשועים כמו שישתעשע האדם בדבר היקר מאד נעלה אצלו . וכמ"ש הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים. ועמ"ש ע"פ ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ובפשוטו תרגום כבוד הוא יקר ויש כבוד תתאה וכבוד עילאה ומשה ביקש הראיני נא את כבודך כו' וז"ש המד"ר לא לן כבודו עמו . ועמ"ש ע"פ כי על כל כבוד חופה . וברבות פ' ויקרא ר"פ ב' עשרה נקראו יקרים ואלו הן התורה והנבואה כו'. ולמעלה ענין יקר הוא גילוי אור א"ס ב"ה כשמאיר בחכמה עילאה נק' יקר והוא בחי' השעשוע של הנשמות בג"ע . והענין כי יקר בגימט' ש"י והוא ענין להנחיל אוהבי יש ש"י עולמות פי' כי כתר הוא תר"ך אורות ויש בו ב' חצאין אשר החצי עליון אינו מאיר בחו"ב אמנם חצי התחתון מאיר בחו"ב והוא ענין ש"י עולמות קנה חכמה קנה בינה ב"פ קנה גימט' ש"י. וזהו ענין יקר . שהרי הוא התגלות הכתר מה שמאיר בחו"ב להיות מושג לנשמות . אשר הכתר הוא למעלה מכל הע"ס . ולכן בחי' צאינה וראינה כו' בעטרה שעטרה לו אמו בזוה הכתר נק' לאסתכלא ביקרא דמלכא כנ"ל. ובזה א"ש ג"כ מה דמשמע ברבות דהוא אור שנברא ביום ראשון . כי אור שבעת הימים הוא ז"ת דעתיק אשר ז"ת הוא בחי' החצי התחתון דכתר ואור זה גנוז

עד לע"ל. כי עכשיו ההתגלות בג"ע רק מבחי' ונהר יוצא כו' אבל בחי' הנ"ל הוא למעלה מזה. כי גם החכמה נק' עדן שלמעלה מבחי' ונהר כו'. ועוי"ל כי בחכמה יש ב' בחי'. הא' והחכמה מאין תמצא שהים נתהווה מבחי' שהוא אין היינו רק מבחי' שערות שאינו נוגע להעלמיות הנה מבחי' זו הוא שרש התהוות הים. וכמ"ש בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו. ומבחי' זו ג"כ שרש ההתגלות בג"ע. אבל מה שהחכמה מקבלת מעלמות הכתר זהו נק' יש היינו מאלה תר"ך אורות דכתר שהוא יש ממש ולא אין והארה בעלמא וזהו הנמשך ע"י עסק התורה שנאמר בה יקרה היא מפנינים.

וזהו קנה חכמה קנה בינה היינו ע"י עסק התורה ממשיך ב"פ קנה גימט' יש. ובגמ' ספ"ק דמגלה דט"ז ע"ב ויקר אלו תפילין שנאמר וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עליך ויראו ממך. י"ל כי התפילין הם ד' מוחין חו"ב ודעת הנחלק לשני מוחין חו"ג וכבר נת' דחו"ב נק' יקר דהיינו קנה חכמה קנה בינה ב"פ קנה גימט' יקר כנ"ל וכן הדעת נק' יקר כמ"ש ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר כו'. ועוי"ל הטעם שנק' יקר כי חיות כל העולמות מז"ת עולם חסד יבנה אבל ג"ר גבהו ונפלאה דרכיהן מחיות העולמות ונק' יקר כו':

ד **והנה** עז"כ והאדם ביקר בל ילין שלא הי' יכול לקבל גלוי בחי' יקר הנ"ל והיינו מחמת חטא עה"ד שאילו הי' מאיר בו בחי' יקר הנ"ל הי' מתבטל ממציאותו וכענין מ"ש רז"ל על בן עזאי הציץ ומת ועליו הכתוב אומר יקר בעיני ה' המותה לחסידיו בפ"ב דחגיגה די"ד סע"ב ופרש"י משום שנאמר כי לא יראני האדם וחי. ופי' כי לא יראני היינו הארת בחי' ופני לא יראו. וזהו ענין בחי' יקר שהוא התגלות הכתר המאיר בחכמה כו'. וברבות ויקרא פ"ב עשרה נק' יקרים וא' מהן מיתתן של חסידים שנאמר יקר בעיני ה' המותה לחסידיו. ורש"י בחגיגה שם ובתלים סי' קט"ז ע"ו פי' קשה וכבד הוא בעיניו להמית את חסידיו (א"כ יקר ג"כ ענין כבד וכן וידי משה כבדים יקירין ועמ"ש מענין כבד בפ' בא). אך לפי הנ"ל י"ל בזה עוד פי' כי להיות בחייהם אינן רואים אבל במיתתם רואים א"כ במיתתן מתגלה להם בחי' יקר הנ"ל בחי' להנחיל אוהבי יש. וזהו לחסידיו כי אוהבי הוא בחי' חסידיו. ויש לומר בזה עוד עפמ"ש בזה"ג נשא קמ"ד תחלת עמוד ב' דברעו סגי ותקיף אתדבקו נפשתהון בשעתא דאתכנישו. אחר מזה מבואר שמה שפרחה נשמתן למעלה נק' בשם נשואין והוא כענין הלולא דרשב"י שם. והוא כי יש קדושין ונשואין. קדושין קדשנו במצותיך אבל נשואין התגלות הפנימיות ממש. כמו קבלת הטפה הנמשכת מעצמיות מוח האב. כך עד"מ גלוי עצמיות ח"ע זהו הנק' נשואין כו'. והנה הטפה הנמשכה מחכמה עילאה נק' יקר. כמ"ש במאה"א ערך יקר באות י' סכ"ה וז"ל יקר בחכמה גימט' ש"י כמנין י"פ אל שהוא באבא בסוד ל"ב נתיבות בהסתר נתיב הראשון עכ"ל. וכ"כ במק"מ פ' מצורע דנ"ד סע"ב כי הנתיב הראשון נק' נתיב לא ידעו עיט והוא נעלם (וי"ל שזהו ענין פנימיות אבא פנימיות עתיק והיינו בחי' יש העליון שבתר"ך אורות דכתר) כאשר ש"י גימט' יקר והיינו שכל נתיב כלול מע"ם. ובמאה"א אות קו"ף סמ"ו כ' קרי גימט' ש"י כי הטפה נמשכה מחכמה י"פ אל בכל ספירה גימט' יש וכשהלכה לנוק'

דוגמא נעשה במקום יקר קרי עכ"ל. הרי הטפה נמשכה מבחי' יקר. והוא ג"כ בחי' להנחיל אוהבי יש. כי בה המשכת עצמיות חכמה עילאה ולא הארה בעלמא הנק' אין. ולכן בהסתלקות החסידים שמקבלים גלוי עצמיות ח"ע נק' דאתכסיא בחי' נשואין וזהו ענין הלולא דרשב"י. משא"כ בחייהן אין רואין. ועמ"ש מזה בביאור ע"פ אם בחקתי. וזהו אדם ביקר בל ילין. אך בימי אסתר ע"י המס"נ שהי' להם כל השנה שנה העלאה זו עלה ונכלל בעצמות א"ס ב"ה שלמעלה מהחכמה שמשם דוקא כח המס"נ למעלה מהשכל. וע"כ יכלו לקבל היקר גם בחייהם. מה שגדולי הצדיקים מקבלים במיתתן. כי המס"נ שהי' בפועל ממש עלה במקום במיתתן רואים. וזהו וקבל היהודים את אשר החלו כו' שבמ"ת הי' רק ארוסין ובימי אסתר ע"י המס"נ זכו לגלוי בחי' יקר שהוא בחי' נשואין:

ה **אמנם** עיקר הנשואין לע"ל כמ"ש ברבות בא ס"פ ע"ו. כי הנה עכשיו הטפה נמשכה רק מחילוניות עתיק. אבל לע"ל יומשך הטפה מפנימיות עתיק וזהו הנק' יקירא דיקירותא שהוא יקר למעלה מיקר. וכפי' הספד"צ לתלמיד האריז"ל פ"א עמש"ש תליסר תליין בתליסר יקירו דיקירותא כ' וז"ל ר"ל הי"ג ת"ד מקבלים שפע משבעה תיקונים דרישא גלגלתא עלא דבדולחא כו' והי"ג ת"ד נק' יקירותא והשבעה תיקונים נק' יקירו דיקירותא עכ"ל. וע' באדר"ז דרפ"ט סע"א. ויותר נ' לומר כי יקר הוא ש"י התחתון שבתר"ך אורות דכתר. ויקירו דיקירותא הוא ש"י העליונים שעולה ג"כ יקר. וזהו ענין נתיב לא ידעו עיט פנימי' ע"י כנ"ל. וזהו שארז"ל בפסחים ספ"ג ד"נ ע"א ע"פ והי' ביום ההוא לא יהי' אור יקרות וקפאון מאי יקרות וקפאון זה אור שיקר בעוה"ז וקפוי לעוה"ב. ר' יוחנן אומר אלו נגעים ואהלות כו'. והענין כי בתורה נאמר יקרה היא מפנינים ולכן נגעים ואהלות נק' יקר והיינו שבהם מלובש עצמיות חכמה עילאה ממש וירדה ונתלבשה בבחי' נובלות וכמשנ"ת ע"פ מאמר הזח"א בראשית דכ"ז אעשה לו עזר כו'. אך עכ"ז פנימיות התורה הוא למעלה מזה ותתגלה לע"ל והוא ענין גלוי נתיב לא ידעו עיט ושער החמשים שבהם גלוי פנימיות עתיק. וזהו שאיתא דפנימיות או"א הוא כמו פנימיות עתיק ר"ל נתיב הראשון דחכמה הנק' נתיב לא ידעו עיט ושער החמשים דבינה. וע"כ כשיתגלה בחי' זו לע"ל אזי הגלוי בחי' יקר דעכשיו שמחילוניות עתיק יהי' קפוי לגבי בחי' פנימיות ההוא כו'. ולכן בחי' נשואין הוא לע"ל כנ"ל. ועז"נ ולא יכנף עוד כו':

ו **והנה** מכ"ז יובן ענין וילן שם. כי הנה נ"ל לשון ואדם ביקר בל ילין מהו לשון ילין. אלא כי לפי שבחי' יקר העליון נמשל לבחי' הטפה הנמשכת מהמוח. אשר המשכה זו באה בהצנע לכת וע"כ נמשך בלילה דוקא. וכמ"ש לקמן בענין כי בא השמש. וזהו ענין תפלת ערבית למ"ש במ"א בענין תפלת ערבית רשות כו' וזהו נפשו בטוב תלין טוב בחי' יסוד בחי' יקר. וזהו בצל שדי יתלונן. גם דוגמא ממה שיחוד העליון דק"ש הוא בהיותינו בבריאה דוקא ולא באצי' כמ"ש בפע"ח שער הק"ש וידוע דבריאה לגבי אצי' כמו מדת לילה לגבי יום ועמ"ש מזה בביאור ע"פ צאינה

וראינה

וראינה כו' צאינה מאצי' לבריאה והיינו וראינה בעטרה שהיא בחי' יקרא דמלכא בחי' יקר כנ"ל. והוא כמשל החותם שעל השעוה דוקא ניכרים היטב האותיות משא"כ כשחקוקים על האבן טוב אינן ניכרים כ"כ כמ"כ א"א להשיג האורות העליונים והאותיות חותמו של הקב"ה אלא דוקא כשנמשכו למטה בהיכלות הבריאה כו'. וזהו ביקר בל ילין כו'. אך יעקב תיקן חטא אדה"ר וכמ"ש סד"ה ראה ריח בני. גם ארז"ל יעקב אבינו לא מת. א"כ מה שצדיקים במיתתן רואין זכה יעקב גם בחייו כיון שלא מת כלל. וא"כ ע"כ שתיקן החטא עה"ד שגרם המיתה. וע"כ נאמר וילן שם. פי' מה שנאמר ואדם ביקר בל ילין. אבל יעקב וילן שם שהמשיך בחי' יקר גלוי אור א"ס שבחכמה עילאה המשיכו לשכינת עוזו ית' הנק' מדת לילה. וזהו ענין תפלת ערבית :

כי בא השמש. ברכות במקומו. רבנן אמרי כיבה השמש כו' לדבר עם יעקב אבינו בצנעא. עמ"ש ע"פ המכסה אני מאברהם ענין שבחי' צדיק יסוד עולם הוא בחי' סוד. ועד"ז סודות התורה. כי הסוד היינו גלוי הפנימיות מה שלמעלה מחיות העולמות. וזהו פי' סוד הוי' ליראיו היינו גלוי שם הוי' שלמעלה משם אלקים כמ"ש סד"ה שה"ש. ולכן הדבר צ"ל מוסתר וז"ש גלוי הערוה. וזהו ענין לדבר עמו בצנעא. כי הדבור נק' יחוד כמו ראוה מדברת עם איש פלוני ואמרו מאי מדברת נבעלה. והמשכה זו צ"ל נמשך ע"י היסודות דזו"נ שהם נק' סוד וצנעא. וא"א שיומשך בגלוי כשאר השפעה חיצוניות וכנודע שיש עלמא דאתגליא ויש עלמא דאתכסיא ושם עיקר גלוי הפנימית. וכמו קול דממה דקה תמן קאתי מלכא. וזהו ענין והצנע לכת. וכתיב ואת צנועים חכמה. וזהו ג"כ ענין מה רב טובך אשר צפנת בחי' אור הגנוז, היינו סוכ"ע שהוא שורש עלמא דאתכסיא. ולכן נק' הגנוז שאינו בערך עלמא דאתגליא ממכ"ע. ובמא"א אות צ' סי' כ' צפנת גימט' כתר. וע"כ המשכה משם צ"ל בא בצנעא. וז"ש יוסף שהוא יסוד שנק' צפנת פענח גברא דטמירין גליין ליה שהיסוד ממשיך מבחי' צפנת שהוא כתר בגימט'. אבל המשכה זו באה בצנעא דוקא ולכן כיבה השמש לדבר כו' בצנעא. ואזי מאיר מבחי' אור הגנוז שלמעלה מהשמש ולכן מאיר בצנעא ולא בגילוי כמו השמש. כי הנה אין כל חדש תחת השמש כ"א לחדש הישנות. וזהו הזווג דחיצוניות. אבל הזווג דפנימיות שהוא אור חדש אינו נמשך כ"א בצנעא שאז גילוי הרז. וזהו ישראל קדושים הם ואין משמשין מטותיהם ביום. וכמו ענין הטפה שלהיות בה מלובש עצמיות ח"ע ע"כ הוא דוקא ע"י שהוא טפה גשמיות כן עיקר המשכה זו בלילה בחי' חשך והגשמה. וזהו ענין צאינה כו' לבי"ע ואזי וראינה בעטרה כו' יקרא דמלכא. והנה מבו"ל דבחי' וילן שם זהו בחי' יקר והוא אור שנברא ביום ראשון שלמעלה מבחי' שמש ולכן כיבה השמש שיהי' נמשך בחי' אור זרוע לצדיק בחי' יקר רק שנמשך בבחי' זרוע. ומכ"ז יובן הטעם מ"ש במ"א שדוקא תפלת ערבית הוא עיקר היחוד העליון. דהיינו מטעמים הנ"ל שהוא ענין לדבר כו' בצנעא. ומטעם הנ"ל דמשל הטפה. עו"ש בפי' כי בא השמש אתא שמשא אתא שמשא. והוא בע"א שיעקב שהוא ז"א נק' שמש. וצ"ל יחוד שמשא וסיהרא כו' דהיינו סוכ"ע עם ממכ"ע. וזהו ובא השמש ואל מקומו שואף היינו לבחי' ויפגע במקום שהוא בחי' ממכ"ע כמש"ל. ומכ"ז

יש להעיר לענין הדלקת נר חנוכה שזמנה משתשקע החמה. ויש לפרשו לפי ב' הפירושים שבענין כי בא השמש. כי נר חנוכה פתילה ושמן ואור ונר מורה ליחוד העליון:

ויקח מאבני המקום. ברכות במקומו רבי יהודה ורבי נחמיה ורבנן. ריה"ו אמר שנים עשר אבנים נטל כו' אם מתאחות הן כו'. הנה ענין י"ב אבנים מבואר בזה"א ויחי רל"א ב' ע"פ והאבנים תהיינה על שמות בנ"י שתים עשרה. אלין אבנין יקירין עילאין דאתקרין אבני המקום כד"א ויקח מאבני המקום. ובמק"מ שם פי' י"ב בקר. וכתיב שם עלו שבטים כו'. ומה שנק' אבנין יקירין י"ל שיובן עם מש"ל בענין וילן שם מענין יקר שה"ס העטרה. והנה כמ"כ עטרת מ"ן שהוא מה שנתברר משם ב"ן הנק' אבן ועולה לשרשו ס"ג נק' ג"כ יקר. שהרי שרשן גבוה מאד מעולם התהו שלפני התיקון. ועמ"ש ע"פ יקר מחכמה ומכבוד סכלות מעט בהגהות לד"ה וישב יעקב. וגם הוא גימט' יש כי שם מ"ה הוא רק הארה לבד שממלאה אבל שם ס"ג הוא מעלמיות א"ק ולא הארה בעלמא וכמ"ש הרמ"ז ר"פ וישב דקפ"ע ע"ב ד"ה חכמת המסכן. ועוד כי אבני שיש שמהם נמשך ב"פ מים מ"ן ומ"ד נק' שיש ב"פ יש הרי המ"ן נק' ג"כ יש. והוא ג"כ ענין ביטול היש לאין שעי"ז דוקא ממשיכים גילוי אור א"ס ולכן ארז"ל גדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים וארץ ועמ"ש ע"פ הרע"מ אבנא למשקל ר"פ כי תצא. ועמ"ש מענין והאבנים תהיינה על שמות בנ"י בביאור ע"פ ושמתי כדכד. העלאת מ"נ ששרשה משם ב"ן על ידי האל"ף דמ"ה. והעלאה זו הוא לפני הוי' למעלה משם הוי'. ע"ד והחיות נושאות את הכסא כו' כמשנ"ת בת"א פ' יתרו בד"ה זכור ושמור בדבור אחד. אמנם עוד נתבאר שם שהאבנים גדולים מכוכבים. וכוכבים ברקיע תמינאה מאח"כ חמה ולבנה. ומה שהכוכב קטן ע"ד מיעוט הכלי וע"ד היו"ד שקטן מה' מ"מ בחינתו גבוה יותר וע' בד"ה קטנתי. ועפ"ז אפ"ל האבנים אותיות הממשיכים ביטול דמ"ה כנזכר בד"ה ותחת רגליו. וע' בביאור שכם אחד שי"ב שבטים הם בהיכל קה"ק והם ממוצעים בין אצי' לבריאה דהיינו שממשיכים הביטול העליון דאצי' בבריאה. וע' בזהר ר"פ בראשית שהן נק' ג"כ תליסר עלין דסחרין לשושנה. ששרש המשכה זו באה מא"א. וזהו שנרשן מהכוכבים שרקיעא תמינאה בינה שבה התגלות הכתר. וגם שער החמשים דבינה מחבר חו"ב שהם אין ויש וה"ע התחברות אצי' בבריאה. וזהו ויקח מאבני המקום שהם נק' אבני המקום שהם משפיעים החיות לבחי' מקום שהוא בי"ע. וישם מראשותיו הנה לפמש"ל שהאבנים הוא העלאת מ"נ ע"י י"ב בקר א"כ העלאה זו הוא כענין יוצר אור שמספרים מענין ביטול המלאכים שעי"ז תתפעל נה"ב. וזהו וישם מראשותיו. שהוא תחת הראש דהיינו שעי"ז ההתבוננות מתהפכים המדות ובטלים להשכל. וכענין שמע שם ע' עליית ב"ן ורפ"ח לנ"ת דאימא. גם לפמ"ש דאבנים הם אותיות הממשיכים ביטול דמ"ה כמ"כ שי"ל כן שזהו פי' וישם מראשותיו. בחי' ישראל לי ראש. עוי"ל ע"ד שמאלו תחת לראשי. גם ענין וישם מראשותיו ע"ד ששם עלו שבטים שבטי י"ה. וכ"ז לדברי ריה"ו שאומר י"ב אבנים הן. ור' נחמיה אמר נטל שלשה אבנים שהם ג'

בחי' אברהם יצחק ויעקב. הנה יש מרכבה תתאה שהם י"ב שבטים דבריאה . ויש מרכבה עילאה היינו האבות הן הן המרכבה שהן חג"ת דאצי'. וכמ"ש ענין זה בת"א פ' יתרו בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה . והנה יש ג"כ ג' משמרות בלילה שהן שיר של המלאכים שנחלק לשלשה משמרות. ופי' הרמ"ז ר"פ ויקהל וז"ל מצאתי בדברי האריז"ל ששלשה משמרות אלו הם כנגד שלשה תפלות של יום שהתקינו שלשה אבות שסודם הם בחי' הפנימיות אבל של המלאכים הם בבחי' החיצוניות להחיות העולמות וזה עושים בלילה וכנזכר בכללי הרח"ו ז"ל. ומעתה ג' סטרין הם ימין שמאל ואמצע שהם כנגד ג' אבות אבל של המלאכים הוא בחי' נה"י שה"ם החיצוניות עכ"ל בדף קנ"ה ע"ב . והנה בזח"א ויחי דרל"א ע"ב דלעיל אומר שי"ב שעות היום הם כנגד שבטין עילאין וי"ב שעות הלילה הם כנגד י"ב שבטים דבריאה . ומאחר שנחלקים לשלשה משמרות היינו שהם כוללים כל י"ב בקר דבריאה. ועמ"ש בד"ה ואלה המשפטים דתקס"ב ענין על כל משמר ומשמר הקב"ה יושב ושואג כארי. כי לשון משמר הוא לשון בית האסורים היינו ירידת המל' בבי"ע . וג' משמורות ג' מיני צמצומים זא"ז לג' עולמות בי"ע כענין ג' המשכות דג"פ קדוש בד"ה רני ושמחי בת . ולנע"ד דמשמר לשון בית האסורים זהו הלעומת דשיר המלאכים בחי' חמור נוער כו' ע"ש בהרמ"ז. אבל ג' משמרות דמלאכים י"ל בהפך לשון שמירה כמו שהיו שומרים בבהמ"ק בלילה . וכענין אמר שומר שהוא מט"ט . וע"ד ליל שמורים שבחי' לילה צריכה שמירה . וענין על כל משמר כו' ושואג כארי זהו ענין סומך ה' לכל הנופלים שנמשך כח ואתעדל"ע לאתעדל"ת וכענין הטל שיורד בלילה . ומזה יובן ג"כ ענין שהכוכבים משפיעים הכח בהאבנים . רבנן אמרי מיעוט אבנים שנים כו' הם מ"ה וב"ן דכבר כתבתי שלפי פשוטו אבן הוא מל' א' ב"ן ועמ"ש מזה ע"פ התוספתא דפ' בשלח ד"נ סע"א ובד"ה ותחת רגליו נת' דאבן הוא אותיות דשם מ"ה ועמ"ש.] ע"פ ששה משמותם על האבן האחת שהם שית תיבין דשמע ישראל ואת שמות הששה הנותרים על האבן השנית הם שית תיבין דבשכמל"ו יחו"ת עד"ז י"ל בענין מאבני המקום מיעוט אבנים שתים. ואח"כ נעשו אבן אחת היינו שיהי' יחו"ת ג"כ כמו יחו"ע. גם כמ"ש במא"א אות א' רסי' ד' מ"ן ומ"ד נק' אבני שיש טהור. גם כמ"ש בד"ה ושמתי כדכד שדרך כלל האבנים הם בחי' מלמעלה למטה ומלמטה למעלה הם שהם וישפה. והנה לכל השלשה דעות הסימן אם מתאחות האבנים זו לזו כו' דהיינו כנודע בענין שבעים נפש דיעקב שעם היותן שבעים נק' נפש לשון יחיד היינו ע"י הביטול שבהן משא"כ בעשו כתיב נפשות עשו. והנה ע"י התכללות זו דיחו"ת נמשך גלוי יחו"ע למהוי אחד באחד ועמ"ש סד"ה והי' מספר בנ"י בענין ונקבצו בני יהודה ובנ"י יחדיו ובד"ה ויגש אליו יהודה. ועמ"ש בדרוש אם בהרת קדמה שכל סיבת יניקת החיצונים מהמת בחי' היש שזהו מקור הפירוד כו'. ובבי"ע הם עולמי דפרודא והעיקר להמשיך בהם בחי' הביטול כו' :

קיצור מבה"ז ויצא דקמ"ח ויפגע במקום
כו' קומה ה' למנוחתך. (תלים קל"ב ח')

א **ענין** קומה הוי' ויפוצו אויביך. פי' אויביך עמ"ש בת"א בד"ה ויאבק ומ"ש מענין שם הוי' בלקו"ת בד"ה ראה אנכי נותן ובד"ה ולא אבה ובד"ה מסעי הב' בענין המסעות במדבר. ומנוחה זו בהמ"ק. ולכן בדה"א סי' כ"ב ע' נאמר לדוד על בנו שלמה הוא יהי' איש מנוחה והניחותי לו כו' כי שלמה יהי' שמו ושלום והשקט אתן על ישראל בימיו. וע' מזה בזח"א רמ"ב א' ומשם ית' כי המנוחה והשלום נמשך ע"י יחוד הע"ס דאצי' והיינו ע"י תוס' אור הנמשך מא"ס ונק' ונהר יוצא מעדן להשקות כו'. וע' בזח"א כ"ט ב' שז"ע נייחא והיינו ענין שלום בפמש"ע ע"ד עושה שלום במרומיו בין מיכאל וגבריאל כו' שע"י תוס' האור מתייחדי' חו"ג כמ"ש באג"ה סי' י"ב ד"ה והי' מעה"צ שלום. ובתו"א סד"ה וכל העם. וע"י יחוד זה נמשך ג"כ השלום בפמש"ע בההיכלות דבי"ע וגם ק"נ ונה"ב מתבטל לגבי הקדושה והניצוצים מאליהן עולים ונכללים בקדושה כהתכללות אור הנר באבוקה וא"צ מלחמה לירד ולברר ע"ד ואתן ערף כו'. וזשארז"ל במד"ר לך פמ"ה שלשה הן שנק' בשמם לפני הקב"ה עד שלא נולדו יצחק ושלמה ויאשיהו כו' והיינו כי מקור בחי' שלום הנ"ל נמשך מבחי' מלך שהשלום שלו שהוא בינה ששם הוא עיקר השלום כי חו"ב הם תרין ריעין כו' ומבחי' זו נמשך שרש שם של שלמה. וגם בינה נק' מנוחה בזח"ג רנ"ז א'. וזהו"ע מה הי' העולם חסר בשי"ב מנוחה באת שבת באת מנוחה ועמ"ש בלקו"ת בד"ה לא הביט בענין ולא ראה עמל בישראל ומשם יובן איך שבת נק' מנוחה. ועפ"ז י"ל הקושי' הרי בורר אסור בשבת וא"כ איך מתבררים הניצוצים ולפמש"כ י"ל שאין הבירור ע"ד ואתן ערף שזהו עבודה כ"א שמתכללי' מאליהן כהתכללות הנר באבוקה כנ"ל. גם במשכן שילה נא' ואהי' מתהלך באהל ובמשכן כו'. וע' במד"ר נשא פי"ב רמ"ע ג' ע"פ מה טובו אהליך יעקב זה אוה"מ שבמדבר ושבשילה ושבנוב וגבעון כו' עכ"ל. מנילא משמע דזה נק' אוהל. ומשכנותך י"ל קאי על בהמ"ק שנק' מנוחה כנ"ל. ועמ"ש בלק"ת סד"ה מה טובו:

ב **אך** התגלות האבוקה ר"ל תוס' גילוי אא"ס הי' על מזבה"ח והפנימי (ענין אבוקה הוא ש"ע נהורין כמ"ש בפע"ח סוף שער השבת וכמ"ש במ"א דנר הוא מל' והאבוקה היא בינה שבה מאיר א"א וז"ע ש"ע נהורין בחי' וישע ה' כו') היינו ע"י עבודת הקרבנות (קרבן גימט' א"ה וגם כי אא"ס מאיר בקירוב בכתר והב' משא"כ בבינה אינו מאיר רק ע"י ריחוק מקום. ועל"ק דגם מגבורות דאבא נמשך שמאל דוחה וריחוק. והקרבן י"ל ממשיך קירוב שיהי' קרוב ה' לכל קוראיו כו') והיינו ע"י ג' בחי' אלו דכהנים בעבודתם ולוים בשירם וזמרם וישראל במעמדם (עמ"ש בלקו"ת סד"ה כי ההרים ימושו בפי' ואגודתו על ארץ יסדה דהאגודה ז"ע כהנים לוים וישראלים ועי"ז הבונה בשמי' מעליותיו כמ"ש במ"א ועמ"ש ע"פ ובגפן ג' שריגים דפי' בזה"א קל"ב א' שהם כהנים לוים וישראלים וע' בהרמ"ז ר"פ לו) כהנים הם מקו ימין חה"נ ולוים מקו שמאל בג"ה (ולכן נאמר בכהנים לקדשו ובלוים לטהרם

ועמ"ש

ועמ"ש ע"פ ויקח קרח ומש"ע מענין הלוים בהביאור ע"פ נשא וסד"ה שאו את ראש הא') ועבודת הכהנים בעובדא ורעו"ד (עזה"ג דע"ל ודקע"ו ב'. ומש"ש דכהני בלחישו זהו ע"ד שנא' בבה"ז ויקרא קי"ב א' ע"פ אחותי ב"א כו' שז"ע הכהן שמקו ימין מבחי' אבא כו') והעובדא זהו כהנים בעבודתם שהקרבנות מבהמה כו' הוא בירור ממה שנפל בשבה"כ מעולם התהו שסרשן למעלה מבחי' אדם (וזהו ע"י הכהן ע"ד ימין מקרבת בד"ה לבבתני והקרבן בחי' קירוב כנ"ל ע"כ עיקרו ע"י הכהן ימין מקרבת. ועוד כי שרשם מחכ' ובחכ' אתבריר וכן יש"א ארוך ונפל אף בעשי' לברר כו') ועי"ז ממשיך יחוד הע"ס וז"ע אחת אחת ואחת כו'. וכן ענין ד' מתנות על ד' קרנות ושתי מתנות שהן ד' מזרחית צפונית ומערבית דרומית (עזה"ג ק"כ ע"א). אך צ"ל כוונה ורעו"ד כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח והיא בחי' אה' מבחי' מים כמשך אהריך כמים וכן בחי' כסף (ועמ"ש בלקו"ת בד"ה בהעלותך הא' מענין אה"ר דאהרן שהיא בחי' מלמעלה למטה שיורד ע"פ מדותיו):

ג **ועי"ז** הלוים שהם מקו השמאל האה' בבחי' כמעלת הזהב על הכסף היינו ע"י ההתבונני' בעצמו' אא"ס יהי' ההתפעלו' ג"כ בל"ג (עמ"ש בד"ה ראה ריח בני ובד"ה אז ישיר משה מענין הלוים ומ"ש בד"ה אלה תולדות יצחק ובד"ה שמאלו בת"א. ועד"ז י"ל ענין העליות בר"ה ויוה"כ ע"י אימא בבחי' שמאלו תחת לראשי. ולכן אי' בזהר תרומה וזהב דא הוא יומא דר"ה שהוא בחי' האה' כמעלת הזהב כו' ועמ"ש ע"פ מנורת זהב). אך א"כ הוא עליות והסתלקות סאור למעלה ולכן נשאר ההמשכה למטה בלמלום מאד ומחמת זה נמשך יניקת החיצוני' (עמ"ש בד"ה זאת חוקת בענין דקבילת משמאלא) ולכן ועבד הלוי הוא בבחי' שירה על היין שנכנס יין יצא סוד גילוי ההעלם ולכן הוא משמח אלקי'. וההמשכה מבחי' ולגדולתו אין חקר לבחי' ולתבונתו אין מספר (ר"ל ההמשכה מבחי' כתר בבחי' בינה וזהו ועבד הלוי הוא כי כתר ובינה שניהם נק' הוא) כמלא היין עם היינו מקו השמאל עכ"ז הוא אדרבה גורם המשכה וגילוי ולא הסתלקות וה"ע אם הבנים שמחה היינו כשאימא שורה על בנין ע"ד מי ברא אלה. וע' בביאור רני ושמחי השני דשמחה הוא חסדי' דאי'. וע' בד"ה לכן אמור ענין אם הבנים שמחה. גם עיקר ענין השופר להמשיך אור הבינה בחג"ת (וכמ"ש במ"א שים ב' מיני גבורה א' כטבע האש שמסתלק. ב' כמו כי הדם הוא הנפש וכן גבורות גשמים וכן אתערותא דדכורא לגבי נוק' הוא מהגבורו' וה"ע השפע להוליד בדומה לו וארבה את זרעו כו' ועד"ז ענין הדבש שמקיים הדבר שלא יפסיד ולא יתפרדו היסודות ועד"ז ענין יין המשמח אלקי'). להעיר לענין כהנים לוים ישראלים מענין ג"פ ובכן שהם נגד ג"פ ויסע ויבא ויט שע"י קי"ם שהוא גילוי עלמא דאתכסי' ועזח"ב כ"א וזח"ג ק"כ:

ד **ובדי** להמשיך הארת השכינה בבהמ"ק שהוא מאבנים שהם דומם. משא"כ המשכן מארזים לומח ויריעות מגוונין ארגמן ותכלת כו'. כי דלא"מ הם נגד אבי"ע שבעשי' וא"כ הדומם עשי' שבעשי'. לכן אמר והסידך ירננו שימתקו הגבו' ע"י הכהנים שהם מחסדי' דאי' הנלקחי' מגבו' דאבא משא"כ הלוים הם גבורות דאי' ולכן

(ולכן כהני' קפדי ניהו כי שרשם מגבורות דאבא) ועי"ז יומשך הגילוי האבוקה ממקום עליון יותר ואזי יוכל לישפל ולהמשך גם בבהמ"ק בבחי' עשי' כו' ע"ד המגביהי לשבת עי"ז המשפילי לראות וכנודע מענין ועברתי באמ"ל אני ולא מלאך כו' (ה' ועמ"ש מענין השראת השכינה למטה מפסוק כי האמנם ישב אלקי' על הארץ הנה השמים ושמי השמי' לא יכלכלוך במ"א סי' ח' כ"ז ומפי' הרד"ק ודעמי' הובא בכי"ק נראה שמפרשי' פי' ישב אלקי' היינו השגחתו ורצונו וכבודו וכן בעיקרי' מ"ב ר"פ י"ז הפלה שאא"ל על הש"י שהוא במקום וזהו פי' השמי' ושמי השמי' לא יכלכלוך שאינך צריך אל המקום ומ"ש ושכנתי בתוך בנ"י בפ' תלוה וכן והי' המקום אשר יבחר ה' אלקיכם לשכן שמו שם בפ' ראה י"ב י"א לא שיהי' צריך אל המקום שישכון בו אבל בעבור כי הראות הכבוד יהי' באמצעות גשם הנראה לחוש כמו אש או עמוד ענן כו' לכך יחס הכתוב אל שכינת הכבוד במקום מיוחד לא שילטרך הכבוד אל מקום עכ"ל. וכענין זה דעת רס"ג בס' האמונות והדעות מ"ב פ"ח בד"ה ואומר במקומות כו' עד וע"ז הראה בו אורו הנבראה בכח הנק' שכינה או כבוד עכ"ל. ובמ"ג פ"י בד"ה והשני משכן האור ההוא הנק' שכינה כו' שיראם הנבואה מן המשכן ההוא כמ"ש על המשכן ונועדתי שמה כו' וכן ישוב המקום לשמוע תפלת האומה עכ"ל. וכענין זה דעת הרמב"ם כפי שביאר דבריו חכם א' הובא בעס"ק ח"ג פכ"ה הענין אינו שהש"י יהי' מלובש ממש בבחי' מקום אלא שהוא מאיר ומתגלה שם במקום ההוא דוקא עד"מ שאין הנבואה שורה אלא בא"י והנבואה היא השגה בבחי' ראי' רוחני' שאין הדבר הנראה בגדר מקום שהרי אמר וארא' את ה' והוא ית' אינו בגדר מקום אעפ"כ אין ראי' זו מתגלה להנביא אלא בא"י לבד. ואפ"ל משל ע"ז כמו לכתוב השכל אינו אלא על ידי אלבעות היד ולא על ידי הרגל הרי על ידי היד דוקא מאיר גילוי השכל ואעפ"כ אין היד משגת השכל כלל כמו הרגל ממש ומ"מ הוא דוקא מוכשר שבה וע"י יתגלה השכל כן א"י מוכשרת לגילוי הנבואה ולא חו"ל וכערך היד לגבי הרגל. ועד"ז בהמ"ק וקה"ק מקודש הרבה יותר ששם מאיר ומתגלה תמיד האור אלקי אע"פ שאינו בגדר מקום כלל מ"מ התגלותו למי שהוא במקום הוא דוקא בקדה"ק ועמ"ש בזה הרמב"ם במ"כ ח"א פכ"ה וע' בכוזרי מ"ב סי' ח' וסי' יו"ד וסי' י"ד בענין מה נורא המקום הזה כו'. וז"ש אכן יש הוי' במקום הזה דקשה והלא את השמים ואת הארץ אני מלא אע"כ פי' יש הוי' במקום הזה היינו ששם מאיר בבחי' גילוי כו'. ושם בכוזרי סי' כ"ו וכן נסדר החיות אלקי כמו שאמר יהושע בזאת תדעון כי אל חי בקרבכם ע"ש שדימה זה למשל התלבשות הנשמה בלב ומוח כו'. והנראה לפי דעות אלו של החכמים האלו הרס"ג והרמב"ם והרד"ק ובעל העקרי' הוא שמשם דוקא מאיר אלקותו בבחי' גילוי לנביאי' וכן משם נשלם השפע לבקשת המתפלל לפני הקב"ה וכמ"ש רס"ג מ"ג פ"י ושם וז"ל ויגמלם ע"ז שיראם הנבואה מן המשכן ההוא כמ"ש על המשכן ונועדתי שמה לבנ"י ונקדש בכבודי בפ' תלוה כ"ט מ"ג וכן ישוב המקום לשמוע תפלת האומה וכל צרה שתגואלם כאשר סיפר שלמה בבנותו הבית משערי שמיעת התפלה ואמ"ל הבורא שמעתי את תפלתך ואת תחנתך אשר התחננת לפני מ"א סי' ט' ע"ז

עכ"ל

עכ"ל. אבל לא שהש"י מלובש שם ממש כי אינו בגדר מקום:

אמנם הרמב"ן חלק על הרמב"ם ופי' שבבהמ"ק יש ממש השראת השכינה שעם היות שאינו בגדר מקום כלל הרי כל יכול להיות נמשך ומאיר ושורה בבחי' מקום וכמארז"ל במד"ר בראשי' פי"ע עיקר שכינה בתחתוני' היתה. ובפי' החומש ס"פ פקודי כ' וכבוד ה' מלא את המשכן כי תוכו מלא הכבוד כי הכבוד שוכן בתוך הענן תוך המשכן כענין שנאמר בהר סיני אל הערפל אשר שם האלקים עכ"ל. וביאור דבריו זהו ע"ד מ"ש בשס"ב ח"ב פ"ז בפי' יחוד ושילוב הוי' באד' שעם היותו למעלה מגדר מקום וזמן עכ"ז נמשך ומתלבש במקום וזמן א"כ י"ל פי' ישב אלקים שעם בבהמ"ק מאיר זיו שכינתו וכענין וירד ה' על ה"ס ומענין זה הוא מאחז"ל ע"פ דרשו ה' בהמלאו והיכן הוא מלוי בבכ"ם ובבמ"ד כו'. ועפ"ז יבא כפשוטו ענין אכן יש הוי' במקום הזה וכן מ"ש ויאמר אלי ה' השער הזה סגור יהי' לא יפתח ואיש לא יבא בו כי ה' אלקי ישראל בא בו ביחזקאל סי' מ"ד ובמשנה פ"ד דמדות מ"ב. ועמ"ש בזה בעה"ק ח"ג ספנ"ב בערך בא. ומה שפי' העקרים שאע"פ שהש"י א"ל אל מקום ח"ו כי אדרבה הוא מקומו ש"ע ואין העולם מקומו אעפ"כ כדי שיתראה לבנ"א הוא ע"י אמצעות גשם כמו אש או עמוד הענן מ"מ י"ל שזיו והארה אלקית מתלבשת בעמוד הענן א"כ עד"ז ממש מאיר במקום קדה"ק כמ"ש כי בענן אראה על הכפורת כו' וכן ארז"ל למלם שכינתו בין שני בדי הארון כו'. וע' בעה"ק ח"ג פנ"ה ופמ"ט. כ"ב. והנה לעיל נת' שלדברי הרמב"ם וסיעתו י"ל שהשראה זו בבהמ"ק הוא עד"מ כמו שהשכל עובר דרך היד כשכותב בו שכל. ועתה קאמר שלדברי הרמב"ן אינו כן היינו שאין המשל כמו שע"י היד כותב השכל שאע"פ שגדלה בזה מעלת היד על הרגל מ"מ היד עצמו אינה משגת השכל כלל כמו הרגל אבל נאמר שהוא כמו התלבשות השכל במוח ולב אע"פ שהן ג"כ גשמיי' כמו היד והרגל מ"מ בהם מלובש ממש כח השכל בבחי' אור וגילוי שהם כלי' ממש להשכל והמח' ולא כמו היד או עכ"פ במוח ולב מלובשים השכל והמח' בדרך התלבשות והשראה ממש לא כן בהלבשות היד אע"פ שכותב בהם השכל אין השכל מלובש בהתלבשות כ"א שעבר בהם דרך מעביר ויש הפרש בין דרך מעביר לדרך התלבשות. וכמו אור השמש העובר דרך זכוכית דק. ואעפ"כ כק' פרק היד חב"ד שבחסד כמו המח' אף שהוא הארת והתפשטות הנפש כח רואה' אעפ"כ השראתה במוח שבראש דוקא בדרך השראה והתלבשות ממש. וכבר הזכרתי לעיל שגם בס' הכוזרי דימה השראת השכינה בבית המקדש לענין התלבשות הנשמה במוח ולב כו':

וביאור הענין כי הנה ידוע למעלה השראת האורות מא"ס ב"ה נמשכים ומתלבשים בכלים דע"ס שהן הנק' בשם בחי' אדם כמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם כמ"ש מזה בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה ובלג"ה סי' ג' ד"ה וילבש צדקה ובסי' ז' בד"ה מה טוב חלקנו ובת"א בד"ה ותחת רגליו. וז"ס שיעור קומה. ע' בלג"ה סי' כ' ד"ה איהו וחיוהי ובלק"ת בד"ה לאיכה והאיגה הראשון פ"ג. והנה אע"כ הכלים דע"ס מתלבשים בכלים דבי"ע שהם נבראים אף שהם רוחניים מ"מ

הם

הם מלאכים נבראים ואעפ"כ מתלבשים בהם כלי' דע"ס דאצי' וכמ"ש בביאור ע"פ
ששים המה מלכות דרוש השני בד"ה הנה ענין מדלג פ"ב. כן אפשר שיאירו כלים ואורות
דע"ס דבריאה בהיכל קד"ק שבבהמ"ק. וע' בשס"ב ח"א פנ"ג. וע' בביאור ע"פ שוש
אשיש שם ביאר ענין השראת אלקות למטה. ואעפ"כ כתב שזהו ע"ד העלם וגילוי וכמו
ענין גילוי כח הראי' בעין וכששותם העין הרי הכח בבחי' העלם כו'. וז"ל הרמב"ן
בשער הגמול בענין געה"ת גם המקום ההוא נכבד מכל שאר מקומות העולם השפל
כו'. וע"כ יראו בו מראות אלקי' משאר מקומות הארץ כאשר אנחנו מאמינים שא"י
וירושלים מקומות נכבדים מיוחדים לנבואה בעצמה כפי מולקם וכ"ש בהמ"ק כסא ה'
וכענין שנאמר מה נורא המקום הזה אין זה כ"א בית אלקי' וזה שער השמים תלה
נבואתו הבאה אליו כו' מן המקום ההוא כו' כלימוד משה בסיני כענין שכתוב אשר
אתה מראה בהר עכ"ל. היוצא מזה שלדברי הרמב"ן וסיעתו אע"פ שהוא ית' אינו
בגדר מקום כלל מ"מ מאיר ג"כ בבחי' מקום כי כמו שאין הגשמיות ערוך אליו כך גם
הרוחני' אין ערוך אליו שהרי המלאכים אומרים איה מקום כבודו והוא קדוש ומובדל
מהם כמו שמובדל מהגשמיות וכמ"ש המגביהי לשבת כו' ולכן המשפילי כו' בשמים
ובארץ בהשוואה אחת בד"ה ששים המה מלכות דרוש השני. ולכן יוכל להיות נמשך
הארה אלקו' ממש גם בבחי' המקום וז"ע למלם שכינתו בין שני בדי ארון ושרש
המשכה זו נמשך ע"י הצמצום שמאיר ומתלבש בבחי' כמראה אדם שהם ע"ס וע"ז
מורים ענין הכרובים אנפי זוטרי וכמ"ש מזה בד"ה מי יתנך. ועמ"ש בפי' ערש"מ
דבחי' מקום נק' ממכ"ע בת"א בד"ה בכ"ה בכסליו ובד"ה בשברי לכם מטה לחם
בלקו"ת וז"ע ברוך המקום והיינו לפי שמאיר בעולמות כסדר ההשתל' והתלבשות כמ"ש
בד"ה ונקדשתי וזהו כענין פי' המשכת אחד מבחי' יחיד. ובעה"ק ח"ג פרק מ' פי'
מ"ש במד"ר וילא שהמקום טפל לו היינו שבבחי' ממכ"ע הוא טפל ובטל לגבי בחי'
סוכ"ע וזהו כמ"ש בפי' כי עמך מקו"ח שהבחי' מקו"ח של העולמות הוא טפל ובטל
לגבי מהו"ע כו' ועכ"פ ע"י פרש בחי' ברוך המקום נמשך ומשתלשל ההשראה במקום
גשמי. וז"ש אכן יש הוי' במקום הזה. ומהרמ"א ר"פ תרומה האריך בזה ופי' שיש
למעלה מקדש רוחני וכן יש משכן רוחני ונק' משכן הנער מט"ע ויש שם כל הבחי'
שבמשכן. יריעות בחי' נוטה שמים ע"ס דז"א כיריעה. וכן מ"ח קרשים הם י"ב צירופי
הוי' שבכל צירוף ד' אותיות. וכן מאה אדנים הם ע"ד מאה ברכות שממשיכים מש' הוי'
באד' והם הכל עניני' שיש בע"ס העליונים באצי' או בבריאה ובהן שורה אורו ית' ונק'
שכ"ע או שכ"ת. ובחי' היריעות והכלי' שבמשכן שלמטה הם מכווני' ממש נגד בחי'
הנ"ל שברוחני' ולכן שורה ונמשך בהן ממש הבחי' שבמקדש הרוחני. עד כי הנה בהמ"ק
שלמטה זולת היותו מכוון כנגד בהמ"ק שלמעלה כי זה שער השמים עוד לו כי הוא
גם כאלו איכות העליון מחובר בו והיושבים בו כישיבתם בב' העולמות כאחד כו'
עכת"ד. אמנם עדיין אינו מובן איך בהמ"ק הרוחני' וכל עניניו יהיו מתלבשים בבהמ"ק
הגשמי אשר ע"כ צ"ל כמ"ש במד"ר בראשי' פ"ד אפשר אותו שכתוב בו. ירמי' כ"ג.
הלא את השמים ואת הארץ אני מלא הי' מדבר עם משה מבין שני בדי הארון אמ"ל
הנה

הבא לי מראות גדולות כו' יעו"ש. דהמכוון שיש ב' בחי' א"א וז"א. בחי' א"א זהו מה שהוא ית' מאיר בבחי' א"ס בלתי גבול. ובחי' ז"א זהו מה שהוא ית' מתלמצם להאיר בבחי' גבול כי הוא כל יכול ולכן נק' זעיר ונק' כי קטן יעקב כמ"ש סד"ה בכ"ה בכסליו. וז"ע שיעור קומה של יוצר בראשית רל"ו כו' וכמ"ש בהג"ה סי' כ' בד"ה איהו וחיוהי ועמ"ש מזה סד"ה והבלת ושבעת ולכן הכרובים הם כרביא אנפי זוטרי מה שהוא ית' מתלמצם להאיר בגבול. ואמנם עכ"פ זה הגבול איננו דבר נפרד ח"ו כי הוא עלמו בחי' הא"ס רק שהוא כל יכול ומלמצם א"ע דוגמת האב המלמצם א"ע לשחוק עם בנו קטן כו' ועד"ז נאמר וארא כו' באל שדי היינו מה שאמר לעולמו די על ידי שמאיר בבחי' גבול. ועל זה בא המשל במד"ר מהמראות קטנות. שאף על פי ששם הנבואה קטנה עכ"ז הוא כמו נבואה גדולה שהכל נבואה של אדם אחד יע"ש. ולכן הנה כמו שהוא ית' כל יכול לשנות ולצמצם אורו הנבע"ג להאיר בבחי' גבול שאין לך למצוא גדול מזה כמ"כ או כש"כ שיכול לצמצם זה האור המאיר בבחי' גבול שיהי' שורה ומאיר ממש בבהמ"ק שלמטה. ויובן עוד ד' מהרמ"א הנ"ל ע"ד בתפילין גשמי' בד' פרשיות אלו מאיר ענין תפילין דמארי עלמא שהם חב"ד כו' ולכן נאמר וראו כו' כי שם הוי' נק' עליך דהיינו תש"ר כמ"כ עד"ז הי' ההשראה בבהמ"ק אלא ששם הי' בגילוי יותר כו' ועמ"ש בענין הקרבנות כמו שהמאכל מחי' את האדם כן הקרבנות הם להם להמשיך מהא"ס ב"ה בחי' כמראה אדם שזו הבחי' היא דיבוקו והתקשרותו עם האדם שלמטה. וזהו עלמו ג"כ ענין פי' השראת השכינה בבהמ"ק כמ"ש ונועדתי לך וע' בלקו"ת בד"ה במדבר סיני דרוש השני בענין מאין באת שהוא געה"ע ולאן אתה הולך שהוא געה"ת שהוא בגדר מקום לכן נק' אן כמו אנה פניך מועדות ושם פי' שיכול להיות בגעה"ת גילוי שלמעלה מגעה"ע דהיינו גילוי האלילות כשמאיר בעשי' זהו גבוה מעלם הבריאה אף שגעה"ת הוא בגדר מקום כמ"כ י"ל הגילוי שבבהמ"ק גשמי הי' בחי' שלמעלה מהגילוי בעולמות עליונים וכמ"ש במד"ר בפי' הודו על ארץ ושמים שבחי' הודו וזיוו מאיר על ארץ יותר מבחי' שמים. עמ"ש ע"פ כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו שיש פי' כסא בינה כבוד חכמה מרום כתר מראשון אין סוף הכל מאיר במקום מקדשנו הרי גם בבחי' מקום גשמי יוכל להאיר ולהתגלות בחי' עליונות מאד אף שהן בעצם למעלה מגדר מקום:

ע"כ הוא מהעתק טוב ומכאן ואילך הוא מגוף כי"ק.

עי' בבה"ז שלי נת' הקיצור ד' סעיפים מבת"י מו"ח ז"ל ע"ז המאמר עד וכדי להמשיך בבהמ"ק מאבנים כו' אמר וחסידיך ירננו שהם הכהנים כו' שהם מחסדים דאימא שנלקחו מגבו' דאבא. ועתה נציג הקיצור מסעי' ה' ואילך:

ה בחי' גבורות דאי' הוא שרש הלוים אה' בבחי' כמעלת הזהב. והחסדים דאי' זהו ע"ד אם רק לבך טוב לאהד (ול"ע דלעיל נת' דשיר הלוים להמשיך חסדים דאי' בחי' אם הבנים שמחה. והנה מש"כ שמחסדי' דאי' נמשך טוב זהו ע"ד שהברכה נמשך מבינה וכמ"ש במא"א ב' סל"ה ברכה מלד אי' שילאה בריכה העליונה וע'

בזח"ב כ"ג ב' גבי לזמנא ברכאן כו' נמשך מע"ק ע"י השוא' עמיקו עילאה שהיא בינה. ובפ' תרומה דקס"ב איהו ברוך ואיהי ברכה בינה כו'. וע' בלק"ת סוף הביאור שע"פ לאיתא וראיתא דרוש הראשון גבי כמו שהאם מברכת את בנה כו'. ובענין והחמישית לפרעה כו'. גם כמ"ש בת"א בד"ה ענין לך לך בענין ה' דאברהם כו'. וע' זח"א ויצא קנ"ח ב' בענין ברוך ה' מן העולם ועד העולם דהיינו מהבינה כו'. גם בינה נק' שב"ע שמשכנת ג"ר על ז"ת זהו בחי' מי ברא אלה כ"ז הוא מבחי' חסדי' דאי' כו'. וע' בלקו"ת פ' שלח בד"ה מקושש עצים דמ"ב ע"ד בחי' יובל במלופס שהוא ית' מתנהג ומתמשך למטה ע"י התומ"ל וזהו ג"כ מבחי' חסדי' דאי' הנק' יובלא. ועמ"ש ע"פ ושם אחיו יובל הוא הי' אבי כל תופש כנור כו' בת"א ס"פ בראשית. א"כ י"ל שזהו כענין שיר הלוים לפמש"ל דשיר הלוים הוא להמשיך חסדי' דאי'. אך לפמש"כ דזהו בחי' כהנים לפ"ז י"ל דבחי' ושם אחיו יובל זהו ע"ד וחסידך ירננו לפי' הזהר דקאי על הכהנים כו. קיצור מהג"ה חסדי' דאי' טוב. ברכה והחמישית לפרעה. ה' דאברהם ברוך מן העולם ועד העולם יובל במלופס ושם אחיו יובל עכ"ה). וענין שחסדי' דאי' נמשכו מגבו' דאבא זי הכ' ביטול קול דממה דקה משום דתמן קאתי מלכא וזהו מרע"ה כאד פה כו' (ע' בסדור בד"ה ת"ר מנין לבהמ"ז כו' בענין בזכותו של משה ירד מן ובת"א ס"פ בשלח בענין הדרוש דלחם משנה) אך מחמת הביטול גורם ריחוק ושפלות (ע"ד ותתצב אחותו מרחוק אחותו זהו בחי' אמור לחכ' אחותי את מזה נמשך בחי' מרחוק. מרחוק ה' נראה לי) וז"ע גבורות דאבא בחי' שמאל דוחה (וע' בסדור שער התפלה בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו בענין ואותו תיראו שהוא ע"ד וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק כו' שמאל של המשפיע דוחה כו' וע' בלק"ת פ' שלח בד"ה ענין התכלת ושם רפ"ב והכלת הוא גבורו' דאבא כו') אחכמה והיא רחוקה ממני יר"ע יראה גימט' גבורה (והרמ"ז ר"פ וישב פי' דיר"ע שרשה מגבו' דעת"י שבח"ס וכ"כ עוד בפ' קדושים ד"פ) ולכן מבחי' ריחוק זה נמשך בחי' טוב לאחד בעסק התומ"ל וזהו הנק' חסדי' דאי'. וז"ע וחסידך כהנים שהם מחסדים דאי' שנמשכו מגבו' דאבא ירננו להמתיק הגבו' בשרשן בחי' גבו' דאבא (ואפ"ל מיתוק זה ע"י העונג שלמעלה מבחי' שמחה כמו שבת נאמר בו וקראת לשבת עונג שזהו למעלה מהשמחה שביו"ט מועדים לשמחה. גם י"ל מיתוק זה נמשך מגבו' דעת"י שיהי' ע"ד הנותן שלג כצמר כו'):

ו **אך**: בחי' הרנה של הכהנים אינו כשיר הלוים שהיו אומרים שירות ותשבחות בפה אבל מה שוחסידך כהנים ירננו זהו במח' והרהור ורעו"ד. והיינו כמו שמחשב ומצייר במחשבתו הקולות מהזמר כו' כי הכהנים עבודתם בלחישו כמ"ש בזח"ג פ' שמיני דל"ט (וע' בד"ה בהעלותך דרוש השני בענין שלך גדול משלהם. ובד"ה מזמור שיר חנוכת הבית דרוש הראשון ההפרש בין שיר המלאכים לשיר הנשמות עד"ז ג"כ י"ל ההפרש בין שיר הלוים לבחי' וחסידיך ירננו כו' וכענין ההפרש בין מרכבתא תתאה ובין מרכבתא עילאה כו'. גם להעיר מענין רינה של תו' שהם נגינות וטעמים עמ"ש מזה בד"ה שיר השירים ובד"ה ויהי מקץ דרוש השני ועמ"ש

בד"ה תו' לוה בפי' ויהי בישורון מלך ישורון ג"כ לשון שיר ומ"ש בד"ה ושם אחיו יובל בענין שיר פשוט ושיר כפול כו'. והנה י"ל כי כמו לוים ע"י שיר על היין ה"ע יין המשמח ש' אלקי' לפי שממשיך גילוי ההעלם. כך ע"י וחסידך ירננו משמח בחי' הוי' כשהוא בבחי' אלקי' דהיינו ענין והי' הוי' לי לאלקי' ז"א לגבי ע"ק כאלקי' חשוב וכמו ענין יין המשומר דלע"ל ומבחי' מו"ס דעתיק ושכיך כחמר טב כו' ועמ"ש בת"א פ' בשלח סד"ה אשירה לה' שהשירה זאת היא להמשיך שמחה והגילוי בשם ה' א"כ זהו ע"ד וחסידך ירננו. וזהו אז ישיר משה ובנ"י משה מקור בחי' וחסידך כי חסיד בחכ' כו' ולכן הוא אשירה לה' כו'. וביאור הענין כי הנה ד"פ בז"א יש חו"ג ג' קוין. חסידך כהנים קו הימין. אבל ד"כ נק' א"א ימין כמ"ש ע"פ ואדשתיך לי לעולם משום דלית שמאלא בהאי עתיקא לכן הכל ימין. וז"א נק' לגבי ע"ק קו השמאלי כיון שיש בו גבורה ודין. ועמ"ש ע"פ ביום ההוא יהי' ה' אחד בענין מהרז"ל אבל לע"ל כולו הטוב והמטיב כו' ולכך ע"י והסידך ירננו ממשיכים גילוי ע"ק כו' בחי' ורב חסד בחי' וגדולתו אין חקר כמ"ש במ"א ההפרש בין גדולה לחסד כו' וכמ"ש במ"א בענין הושיעה ימינך ועננו שלהיות הושיעה ימינך היינו ע"י ההמשכה מבחי' דלית שמאלא כלל א"כ כמ"כ ע"י וחסידך ירננו ממשיכים להיות הושיעה ימינך כו':

וכ"ז לפי' הזהר וחסידך ירננו. קאי על הכהנים וע' מזה ג"כ בזח"ג פ' פינחס דרמ"ב ע"א ודרמ"ד ע"א. אבל הת"י פי' וחסידך הם לוים. ואפ"ל שזהו כמ"ש וללוי אמר תומיך ואוריך לאיש חסידך הרי כפשוטו קאי זה על לוי וממנו יצאו לוים וכהנים. ולי"ע הפסוק וללוי אמר תומיך ואוריך לאיש חסידך:

(א) **במד"ר** פ' שמות פ"ה דקנ"ג ג' ע"פ חסד ואמת נפגשו חסד זה אהרן שנאמר וללוי אמר תומיך ואוריך לאיש חסידך ואמת זה משה שנאמר לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא הוי חסד ואמת נפגשו כמ"ד וילך ויפגשהו בהר האלקי' כו' עכ"ל. וע' מענין חסד דאהרן בד"ה ועשית בגדי קדש לאהרן. ומזה יובן ענין כהניך ילבשו צדק הם בגדי קדש דאהרן. וע"ש במד"ר בענין צדק ושלום נשקו דמפרשו ג"כ על משה ואהרן צדק זה משה שנאמר צדקת ה' עשה ושלום זה אהרן שנאמר בשלום ובמישור הלך אתי נשקו שנאמר וישק לו. וענין ואמת מבואר בביאור דאלה מסעי דרוש הג' פ"ד בענין חותמו של הקב"ה אמת. ובמד"ר וישלח פפ"א אמת ע"ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי כו' ע"ש. ואפ"ל שזהו ג"כ פי' תומיך ואוריך לאיש חסידך שזהו ג"כ אור מבחי' אמת שיאיר בבחי' חסד ע"ד חסד ואמת נפגשו כו' ועזח"ב פקודי דר"ל ע"ב מענין אורים ותומים פי' שהם זו"נ. ועמ"ש בביאור אלה מסעי הנ"ל בענין תתן אמת ליעקב. ואפ"ל ג"כ כי אהרן שודמ"ע ומשה שודמ"ל והתחברותם יחד זהו חסד ואמת נפגשו. ועמ"ש בפי' ואמת ה' לעולם בד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי ומשם יובן פי' חסד ואמת נפגשו גילוי האמת בהסד. ועד"ז י"ל פי' תומיך ואוריך לאיש חסידך כו'. ועמ"ש בד"ה כי אתה נרי בענין כי גבר עלינו חסדו ואמת ה' לעולם. ול"ע דבמד"ר בראשית פ"ח אמרו חסד אמר יברא ואמת אמר אל יברא כו'. ואפ"ל שזהו הרבותא דע"י משה ואהרן חסד ואמת נפגשו:

(ב) **מד"ר** בא פט"ו דקל"א א' ד"א החדש הזה לכם הה"ד ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים במיכה סי' ו'. וז"ש הכתוב שלח אורך ואמתך המה ינחוני. תלים מ"ג. זה משה ואהרן שנאמר וללוי אמר תומיך ואוריך וגו' וכן כתי' תורת אמת היתה בפיהו. נ' כאן מפרש אמתך זה אהרן אורך זה משה וא"כ תומיך לשון אמתת כמו תורת אמת כו'. ואפשר גם כאן מפרש אורך זה אהרן משום שנאמר באורך נראה אור גראה אותיות אהרן ואמתך זה משה וא"כ אמת גבוה מבחי' אור ע"ד מאור מקור האור כו' וע"ד כלאת השמש בגבורתו מוליא חמה מנרתקה שזהו למעלה מבחי' האור המאיר ע"י הנרתק שמש ומגן כו':

(ג) **מד"ר** ס"פ בא פי"ט דקל"ו ע"ב כולם בטלו המילה במלרים חוץ משבטו של לוי שנאמר וללוי אמר תומיך ואוריך כו' למה כי שמרו אמרתך ובריתך ינלורו (בחיי ר"ח ב' רל"ו ב):

(ד) **זח"ג** ויקרא די"ח סע"ב. ס"פ נשא דקמ"ה סע"ב. וכיון דשרת בהו שכינתא שרי' בהו חסד ואקרון חסידים ובעיין לברכא עמא הה"ד וחסידך יברכוכה זכתי' תומיך ואוריך לאיש חסידך ומשום דכהנא אקרי חסיד בעא לברכא כו' עכ"ל. וע' מענין והסידך יברכוכה בסדור באשרי יושבי בפסוק יודוך כו' דענין כה תברכו שהם ממשיכים מא"א למל' דאצי' ושיומשך בקדושה דוקא ולא להילא"ר וזהו כה תברכו. וז"ע איזהו חסיד המתחסד עם קונו קן דילי' כו':

(ה) **מד"ר** תרומה פל"ה דקנ"ב ג' מהו חסידה ברושים ביתה חסידה זה כה"ג שנא' תומיך ואוריך לאיש חסידך וע' בזח"א ס"פ וילא דקס"ג ע"א בפי' חסידה ברושים ביתה באינון שית בנין עילאין היינו ו"ק דאצי' שית סטרין דעלמא כמה דאתמר. וע' בתו"א בד"ה וארא אל אברהם גבי פי' ה' אחד שתמליכהו למעלה ולמטה ולד' רוחות שהם המסכה בו"ק כו'. אמאי אקרי חסידה אלא האי עלמא עילאה. ר"ל בינה. אע"ג דנוק' איהי קרינן לה דכר וזהו יובל דכרא הוא דכד אתפשטת כל טיבו וכל נהירו מיני' נפקין ובג"כ דאיהי חסידה נפיק מינה חסד דאיהו נהורא קדמאה דכתי' ויאמר אלקי' יהי אור ועל דא ברושי' ביתה ברושים א"ת ברושים אלא בראשים. ופי' בזח"מ כלומר כי להיות אם הבנים היא יושבת עמהם ומשכנה וביתה בהם. ונקראו ראשים לפי דעלמא אחרא בתתאין ביתה דהיינו המל' היושבת ושוכנת בהיכלות עכ"ל. וע' בזח"ג פ' פינחס דרנ"ג ע"פ שאו שערים ראשיכם שהם נה"י חג"ת כו' ע"ש בבה"ז. וז"ע בראשים ביתה. וע"ע מענין חסידה ברושי' ביתה בזח"ג פ' פינחס דרי"ז ע"ב הסידה ברתי' דאברהם אבינו דאקרי חסיד ועביד חסד עם כל בני עלמא בג"כ אקרי חסידה ברושים ביתה בין דרועי עלמא יתבא. מפרש חסידה על המל'. וזהו עלייתה להיות בין דרועי עלמא יתבא בחי' שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. וא"כ המד"ר דמפרש חסידה על כה"ג היינו כי כה"ג זהו אור קדמאה שמקבל מהבינה וממשיך בחי' זו במל' שתהי' ג"כ בבחי' חסידה כאמה בתה כו' וע' זה"ג ד"ז ע"ב ע"פ ואיש אשר יקח אחותו כו' חסד הוא כו' ופ' אחרי דף ע"ז. וע"כ נק' איש חסידך המתחסד עם קונו קן דילי' וע"כ זוכה לבחי' תומיך ואוריך:

(ו) **מד"ר** ר"פ ויקרא פ"א קס"ה ג' ע"פ או דברת בחזון לחסידך. תלים פ"ט. אז דברת בחזון זה משה שנדבר עמו בדבור ובחזון שנאמר פא"פ אדבר בו להסידך שהי' משבטו של לוי שנאמר תומיך ואוריך לאיש חסידך. ומזה ראי' לפי' הת"י ע"פ וחסידך ירננו דקאי על הלוים שהרי שבטו של לוי נק' חסידך כנ"ל וכמש"ל ב' במד"ר פ' בא פי"ט. וכ"כ עוד במד"ר נשא רפי"ב דרמ"ו ב' ע"פ כי ידבר שלום אל עמו ואל חסידיו. תלי' כי' פ"ה. אל עמו אלו ישראל על שעשו את המשכן ואל חסידיו זה שבט לוי שכתוב בו תומיך ואוריך לאיש חסידך. והטעם י"ל כי מבו' לעיל שהבינה נק' חסידה וכמו שאומרים בעשי"ת מתנהג בחסידות לפי שעשי"ת הם בבינה כ"כ הפע"ח והרי הלוים שרשם מהבינה שז"ע ועבד הלוי הוא . ועוד כי בזח"ב שמות די"ה סע"ב בפי' מבית לוי פי' אתר דח"ע וההוא נהר מתחברין כחדא ולא אתפרשון לעלמין וה"ע בחי' ונהר יוצא מעדן וכמו שאמרו יובל שמו דהיינו ג"כ בינה. א"כ שרש בחי' לוי ה"ע והיבור ויחוד הו"ב בחי' לויתן זה יצרת לשחק בו יעו"ש לכן נק' איש הסידך. דאי' במא"א חי"ת פ"ה חסיד נק' חכמה כו' הסידה נק' הבינה כו' וע' זח"ג פ' פינחס דרכ"ב ב'. רק אפ"ל כי בלוים יש ג' בחי' קהת גרשון ומררי. וכך שרש הלוים שבבינה י"ל זה"ע מעלת קהת נושאי הארון. וגרשון ומררי י"ל גבורה והוד כו'. וא"כ פי' וחסידך ירננו י"ל זהו הלוים כשמתעלי' בשרשן בבחי' בית לוי . ואפ"ל שזה"ע תנופת הלוי' שהי' אהרן מניף אותם. וע' בהרמ"ז ס"פ קרח מענין קהת גרשון ומררי פי' דקהת הם שרש הגבורות כמו שהם כלולים בדעת כו'. עוי"ל מה שנק' הלוים חסידים ע"ד פ' שמע בו שם מ"ב שהוא גבורה בכל מאדך ופ' שמע נק' חסד אלא שהוא ע"ד אירו הגבו' בכלי החסד כמ"ש בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה ואהבת את :

במד"ר פ' חוקת דרע"ד ב' אהרן מה חטא (ע"ש שלא הקפיד ע"ד והלל לא יקפיד) לפיכך הכתוב מקלסו תומיך ואוריך לאיש הסידך כו' :

(ז) **בבחיי** פ' עקב ע"פ ובאהרן התאנף מענין לאיש חסידך וקראו חסיד שלא חטא כו' . וגפ' הברכה במקומו ע"פ לאיש חסידך כל כה"ג שבשבט לוי יקראנו תמיד בעבור שהוא מושך כח ממדת החסד שהיא מדתו של כהן. ועפכ"ז יבואר ב' הפי' בענין וחסידך ירננו לפי' הזהר דקאי על הכהנים היינו כמ"ש כאן בכמה מדרשים בפי' לאיש חסידך דקאי על אהרן הכהן כו' שעם היותם בבחי' חסד להמשיך מלמעלה למטה ירננו בבחי' העלאה ועמ"ש בענין אחותי בת אבי היא כו' ובחי' זו נמשך בה ע"י הכהנים כו' . ולפי' הת"י והסידך קאי על הלוים היינו ע"ד פ' שמע שהכלי היא חסד או ע"ד שרשם מבית לוי לויתן כו' שמשם כל טיבו וכל נהירו ע"כ נקראים ג"כ וחסידך כו' . והנה ע"י וחסידך ירננו יומשך בחי' חסד ואמת כפגשו שיהי' בחי' כי גבר עלינו חסדו ואמת ה' לעולם . עמ"ש בד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי בפי' ואמת ה' לעולם גילוי ד"ע וה"ם היחוד כו' ומענין כי גבר עלינו חסדו בד"ה כי אתה נרי . ועכ"פ אמת ההמשכה מעתיקא וכמו בקי"ם מה תלעק אלי ר"ת אמת משום דבעתיקא תליא . והנס שי"ל כפשוטו חסד ואמת נפגשו זהו חיבור החסד עם

קו האמצעי ת"ת שהוא מייחד חו"ג ומטה כלפי החסד היינו ג"כ לפי שהת"ת ממשיך מהכתר כמ"ש באגה"ק סי' י"ב בד"ה והי' מעשה הצדקה שלום כו'. ועמ"ש ע"פ ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ומ"ש ע"ז בזח"ב ר"פ ואתה תצוה דקע"ט ב' ודקפ"ה ע"א את לאכללא דרועא בגופא ור"פ וילך דרפ"ג ע"ב ת"ח אהרן דרועא ימינא דגופא הוה כו':

ז **נחזור** לביאור סעי' ז' מביאור מאמר הזהר וזלה"ל. אמ"ל קוב"ה דוד הייך אפי' במאנין דילי לא אשתמש אלא במאנין דילך כו' ולא עוד אלא דאפי' אית לי' ערסא דדהבא כו' ואיהי מתקנת ערסי' באבנין כו' ישבוק דידי' ויבית בהו למיהב לה נייחא כו' מה כתיב ויקח מאבני המקום כו' וכ"כ בזח"ג פ' פינחס דרמ"ב ע"א כך כתיב ויקח מאבני המקום הואיל ואתא חתן לגבי כלה אע"ג דלאו אורחי' למשכב אלא בכרים וכסתות ואיהי יהבא לי' אבנין למשכב כולא יקבל ברעותא כו' ובזח"מ פ' ויצא שם פי' וז"ל. למלכא ת"ח דאזיל לגבי מטרונא מל' כו'. ערסא דדהבא. דהבא סוד בינה כמ"ש מצפון זהב יאתה. וז"א כשהוא בהיכל או"א הרי אית לי' ערסא דדהבא. ואיהי מתקנא ערסי' באבנין הם י"ב בקר שנק' אבני' כמש"ל. ובקסטירא דתבנא היינו אפי' בסוד הגלות ששם הקלי' הנק' מוץ ותבן עכ"ז ישבוק דידי'. וזהו ג"כ מש"ש בזהר שז"ע הפסוק ע"כ יעזב איש שהוא ז"א את אביו ואת אמו או"א אע"ג ששם ערסי' דדהבא ודבק באשתו שהיא מל' כנס"י. והטעם י"ל כי ירידה זו זה"ע התן הוא דרגא וביום חתונתו זה מ"ת ובתו' נאמר הנחמדים מזהב ומפז רב כו'. לכן עי"ז יהי' בחי' גבוה יותר מבחי' ערסי' דדהבא כו' והיינו כי זהב הוא בינה ותרי"ג מצות דאורייתא עם זמד"ר הם תר"ך עמודי אור הנמשכים מבחי' כתר כו'. ויש להעיר לענין מעלת הזהב ממ"ש בתו"א בד"ה ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב ושם דקכ"ז ע"ב כ' כי שרביט הזהב הוא המשכת אא"ס ב"ה והוא הוא חיות כל העולמות וע' מק"מ ויחי דרכ"ח ע"ב פי' שה"ס סמיכת גאולה לתפלה ועי' עוד מענין זהב בתו"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקו"ח דל"ח ע"א בענין מנורת זהב כולה כו' מצפון זהב יאתה כו'. ומ"ש בד"ה נאוו לחייך בתורים בענין תורי זהב ובענין בת מי זהב. אך ענין מצפון זהב יאתה זהו כענין השולחן שהי' בצפון וא"כ הוא שפע חיות העולמות מזווג תדירי דאו"א כמ"ש הרמ"ז תרומה קנ"ג. אבל ע"י התומ"צ שממשיכים זווג זו"נ שהוא נמשך מיחוד פנימי דאו"א שהוא או"א ממש שלמעלה מעלה מזווג חיות העולמות ע' בה"ז וירא ע"פ אחותי בת אבי היא כו' וע' בת"א יתרו בהביאור ע"פ זכור ושמור בד"א נאמרו מענין זווג תדירי וזווג הפנימי דאו"א ובביאור השני ע"פ יונתי בחגוי הסלע גבי הראני את מראיך. ולכן אמרו הרוצה להעשיר יצפין הרוצה להחכים ידרים הרי שהחכ' שהיא התו' היא נעלה יותר מבחי' מצפון זהב יאתה כו' ומבחי' שולחן בצפון. וריב"ל אומר לעולם ידרים שנאמר אורך ימים בימינה וכש"כ עושר וכבוד כו' בב"ב דכ"ה ע"ב וזהו הנחמדים מזהב כו' (צ"ע לחבר הרוצה שיחכים ידרים עם הרוצה שיחכים יעסוק בדיני ממונות) ועמ"ש ע"פ הנחמדים מזהב ומ"ש מזה בד"ה ראה ריח בני. וע' בסדור בדרושי החתונה בד"ה שמח תשמח ריעים

האהובים

האהובים מענין ע"כ יעזוב שע"י השמחה יוכל להיות ב' הבחי' יחד שיהי' בחי' ודבק באשתו וגם יאיר בו אור א"א כו' ואפ"ל ע"ד ביום ההוא יהיה ב"פ י"ה כו' או כי גם עכשיו בשבת יש בחי' זו כו':

ח והנה בענין פי' מאכין דילי ומאכין דילך כ' הזהר"מ מאכין דילי היינו ידותון הימן ואסף שהם ראשי כתות מלאכים המשוררים במרום כמ' בזח"ג פ' אחרי דס"ד ע"ב. אכן נ' כי מאכין הם כלים כי תרגום כלי מאנא והנה יש כלים דאצי' הם הנק' מאכין דילי כי ענין כלים דאצי' הם אלקות ממש (ודלא כהפרד"ס שער עצמות וכלים פ"ג ופ"ד בפי' ענין כלים. ובשער האצילות משמע ממנו ג"כ שהכלים הם אלקות ממש שהרי כ' דע"ם הגנוזות במאצילן הם שרשי הכלים כי האור א"ל לעלם ושרש כו') רק שהם המודדי' שיבא השפע בבחי' גבול (ע"ד שאמר לעולמו די כמבו' בביאור ע"פ ויצום אל בנ"י ובת"א בד"ה וידבר אלקים כו' וארא בענין עולם חסד יבנה) ולא יומשך בל"ג (וע' בסדור שער הק"ש בתחלתו בד"ה להבין ההפרש בין ק"ש לתפלה בענין הכלים שיש בהם כח ושורש מאא"ס ב"ה עצמו להגביל ולצמצם כו' ע"כ אמרו בזהר דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון. אך מ"מ ב' הפכים יש כאן דמצד שרש האורות הם בלתי מוגבלים כנ"ל ומצד שורש הכלים הם מוגבלים וכאשר האור מאיר בכלי הרי מתחברים ב' הפכים מוגבל עם בלתי מוגבל כו' ע"כ גם בנבראים יש בהם ב' כחות הללו כו' ועי' עוד בלק"ת בביאור מי מנה עפר יעקב ושם פ"א בענין כי שמש ומגן ה' אלקי' דהיינו ג"כ ענין או"כ) והכלים הם ג"כ בחי' א"ס בכח שלהן רק שהם מודדי' שיבא השפע בבחי' גבול (וע' בהגה"ק ד"ה איהו וחיוהי כ' שהכלים הם בחי' הגבול והיינו בחי' כח הגבול שיש בא"ס כמש"כ) והם בחי' כח הגבול שיש בא"ס דהיינו הכח לצמצם האור והשפע מא"ס שיאיר רק בבחי' גבול כי הוא כל יכול (וכמ"ש בעה"ק ח"א רפ"א וא"ת שיש לו כח בל"ג ואין לו כח בגבול אתה מחסר שלימותו כו'. והגבול הנמצא ממנו תחלה הם הספי' כו' ועמ"ש בלקו"ת פ' עקב סד"ה ואכלת ושבעת וברכת פ"ו וע' בסדור ע"פ גדול אדונינו ורב כח). אך הכלים דבריאה אינן אלקות כ"א נבראים וגם האורות נפש רוח. רק אורות נשמה דבי"ע הם אלקות והיינו למ"ד כלים דזו"נ דאצי' שנתלבשי' להיות אורות ונשמה לע"ס דבי"ע כמבואר בסדור שער הק"ש שם ובלק"ת בשה"ש בהביאור ע"פ ששים המה מלכות דרוש השני ד"ה הנה ענין מדלג ושם פ"א. וע' במק"מ בשלח דנ"ה א' גבי המלאך שנדל כ' כ"ב אריך דעשי' נק' כן וכן נק' נשמה דנוק' דז"א דיצירה. עכ"ל. לכאורה הי' נראה מ"ש אריך דעשי' היינו הכלי דאלו הנשמה היא אלקות והמלאך הוא נברא וע' בת"א פ' תשא בד"ה שמאלו תחת לראשי מענין המלאכים. והנה הכלים דבי"ע וגם האורות נפש רוח נק' מאכין דילך של דוד שהוא מל' דאצי' שהכלי' שלה הם כלים דע"ס דבי"ע וע' בזח"א ויחי דרמ"ו סע"ב ע"פ בנות לצעדה דבעיין בנות לאיקונא ולא בנים ופי' במק"א שהם הז' היכלות ובפרדס ערך בנות ירושלים פי' שהם י"ב בקר עכ"פ הם נבראים שן הן כליה דמל' שבהם ועל ידם משפעת לבי"ע ע' בלק"ת בשה"ש בד"ה מה יפו פעמיך בנעלים ובד"ה באתי לגני בענין אכלתי יערי ועמ"ש

בד"ה שוש אשיש בענין וכלה תעדה כליה ובזח"ג בלק קצ"ע דכליה הם נשמות הצדיקים. וזהו שאמר הקב"ה לדוד שבבהמ"ק יראה לכנס"י חיבתו שאפי' במאנין דילי שהם כלים דאצי' שבבי"ע לא אשתמש אלא במאנין דילך של המל' שהם כלים דע"ס דבי"ע כמו שמצינו ענין אריה דאכיל קורבנין שהוא מבחי' פני ארי' שבמרכבה וכן פני נשר הי' יורד לקבל הקרבנין דתורין ובני יונה והם נבראים. והיינו שכ"כ חביבה עליו כנ"י עד שהכלים שלה בע"ג חביבים עליו כמו כלים דע"ס דאצי' דאיהו וגרמוהי חד כו'. והנה כוונת הזהר בדרוש זה כאן בפ' ויצא הוא כדי לפרש ענין ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו. כי אבני המקום הם י"ב בקר דבריאה והם הכלים של המל' ויעקב הוא ז"א שהוא תמיד בהיכל הבינה באר שבע ששם הוא בחי' זהב כמש"ל וכ"ה במק"מ. וכשבא להתייחד עם המל' חביבי' עליו כליה עד כי ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו כו'. וזה"ע אפי' במאנין דילי לא אשתמש כ"א במאנין דילך כו':

ט **ועוי"ל** בפי' אפי' במאנין דילי לא אשתמש אלא במאנין דילך עפמ"ש במד"ר תרומה ר"פ ל"ג ע"פ כי כל בשמים ובארץ כל מה שברא הקב"ה למעלן ברא למטן כו' למעלה שרפים עומדים ממעל לו למטה עצי שטים עומדים וכ"פ בזח"ב פ' תרומה דק"ע ע"א ע"פ ועשית את הקרשי' למשכן עצי שטים עומדים כולא כגוונא עילאה שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים וגו' עובדא דמשכן באיטון קדשים כגוונא דאיטון שרפים עכ"ל. ועו"ש במד"ר למעלן כרובים שנאמר יושב הכרובים למטן ויהיו הכרובים כו'. למעלן נוטה שמים כיריעה ולמטן עשר יריעות כו'. ולא עוד אלא שחביבין כל מה שלמטן משל מעלן תדע לך שהניח מה שלמעלן וירד בשלמטן שנאמר ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם עכ"ל המד"ר. וא"כ זהו הפי' אפי' במאנין דילי לא אשתמש דהיינו ענין הבהמ"ק שלמעלן ששם במקום עצי שטים עומדים הם שרפים עומדים וכן בענין הכרובים הם מט"ט וסנדל. וע' במק"מ פ' ויצא דקנ"ו. וגם יש כרובים בבחי' גבוה יותר ואפ"ה חביבי' כל מה שלמטן בבהמ"ק שלמטן כי נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתוני' שיהי' הגילוי למטה דוקא. ועמ"ש סד"ה כי ההרים ימושו שלא יהי' בחי' קימה ועלי' מלמטה למעלה אלא כדכתי' כי בועליך עושיך כו' אלקי כל הארץ יקרא שבכל הארץ הלזו הגשמי' יהי' גילוי אלקות כו' והיינו שבחי' זו נמשך מבחי' שלמעלה מסדר השתל' ושם מעומ"ע בוין ע"כ משם נמשך שיהי' הגילוי למטה דוקא. ועמ"ש כה"ג בלקו"ת פ' שלח סד"ה אני ה' אלקיכם דרוש הראשון שלכן תחה"מ שיהי' הגילוי בהגוף הגשמי' למטה גבוה מבחי' געה"ע כו' תענוג הנשמות בלי גופי'. וע' מזה בלק"ה סי' י"ז ד"ה נודע דבאתעדל"ת שבחי' ג"ע שרשו ממכ"ע וזה הגילוי שלע"ל בתחה"מ בגוף גשמי נמשך מבחי' סוכ"ע כ"ע וע' מזה בתו"א פ' יתרו סד"ה להבין ענין האבות הן הן המרכבה. וזהו מ"ש במד"ר הנ"ל ולא עוד אלא שחביבי' כל מה שלמטה משל מעלן. כי ההמשכה בשל מעלן זהו מבחי' ממכ"ע כמו ענין הגילוי אור שבג"ע כו' אבל בבחי' מה שלמטן מאיר מבחי' סוכ"ע דוקא. והטעם כמבואר עוד בלק"ת פ' פינחס בד"ה צו את בנ"י כו' את קרבני לחמי דרוש הראשון שבעולמות העליונים האור הוא מבחי' ממכ"ע משא"כ המשכת אור א"ס שבעוה"ז הוא מבחי' סוכ"ע כו' ע"ש פ"א. והיינו משום

בלמטה

שלמטה מעורב טו"ר וע"י דאתכפייא סט"א אסתליק יקרא דקוב"ה בכולא עלמין שלכן לא ניתנה תורה למלאכים משום שלום ילה"ר יש ביניכם כמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה אלוהו היום. ועוד כי ע"י העבודה למטה מברר ממה שנפל בשבה"כ מעולם התהו עמ"ש בד"ה אז ישיר ישראל כו' עלי באר ענו לה בהביאור שם. ומ"ש בד"ה שחורה אני ונאוה דרום השני שדוקא ע"י הירידה למטה נעשי' בחי' כלה ונמשך יחוד העליון כו' ועמ"ש מזה בד"ה וישב יעקב ובד"ה אשירה לה' כי גאה גאה ובד"ה מי מנה עפר יעקב ועמ"ש בשה"ז פ' שלח על המאמר דקע"א והי' ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים ועמ"ש עוד מענין שהמשכת סוכ"ע הוא בעוה"ז דוקא בד"ה ציון במשפט תפדה ובד"ה אני לדודי ודודי לי דרוש השני ולכן נאמר אכלתי יערי יולד אור עם דבשי ק"ש זח"ג פ' פינחס דרכ"ו ע"א הרי העלאת מ"נ דמלאכים לגבי העלאת מ"נ דנש"י זהו כמו יערי לגבי דבשי. וזהו ג"כ ענין כתפוח הם נש"י בגמ' פ"ע דשבת למה נמשלו ישראל לתפוח כו' בעלי היער היינו מלאכים עלי שטים עומדים וזה"ע יערי כו'. נמצא קיצור הטעם שהניח הקב"ה מה שלמעלן וירד בשל מטן כי למעלה בבחי' שרפים עומדים נמשך האור מבחי' ממכ"ע וז"ע עומדים במדרגה א' עמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא מענין עומדים ומהלכים. אבל ע"י הירידה למטן בבחי' עלי שטים עומדים נמשך האור מבחי' סוכ"ע ע"י העלאת מ"נ בקיום התומ"צ וכמ"ש ע"ז ונתתי לך מהלכים בין העומדים ועמ"ש ע"פ והתהלכתי בתוככם. והעלאה והמשכה זו ז"ש היחוד עליון שהוא ההמשכה מבחי' סוכ"ע להאיר בשכינת עוזו ע"ד יחיד חי העולמים מלך כו'. ועמ"ש בת"א עבודת הקרבנות להמשיך היות בבחי' כמראה אדם והיינו ריח ניחוח לה' שיהי' בחי' ש' הוי' שהוא האור והיות דז"א. והנה יש ב' שמות הוי' כמבואר בד"ה וירא ישראל וסד"ה ועשית ציץ וע' מענין ב' שמות בד"ה זאת חוקת התורה ולכן י"ל ע"י עבודת בהמ"ק שלמעלה ממשיכים האור משם הוי' דלתתא. אבל ע"י בהמ"ק שלמטה ממשיכים בבחי' אדם מבחי' הוי' דלעילא וע' זה"ב קכ"ב א' בענין כמראה אדם בכ"ף הדמיון וגם עי"ז גילוי ועת"י יתיב וזהו וביום שמחת לבו זה בנין בהמ"ק. וזהו הטעם כי ויקח מאבני המקום דוקא. ובת"א פי' אבנים הם אותיות כו' וישם מראשותיו שהגביה והעלה אותם למעלה מעלה מהשתל' כו'. וענין העלא' האותיות י"ל ע"י התפלה כמ"ש בד"ה מזוה מימין בענין מט"ע קושר כתרים לקונו מתפלותיהן של ישראל כו'. ובד"ה כה תברכו את בנ"י ושם פ"א בפי' וברכת את כו' את דייקא והן האותיו' שמא' ועד ת' כו'. ובד"ה נאוו לחייך בתורים פ"ג פי' וזהו ויקח מאבני המקום כי הוא ית' מקומו ש"ע כמאמר ברוך המקום בחי' ממכ"ע ואבנים הם בחי' אותיות שנפלו בשבה"כ ויעקב הוא המבירן ומעלה אותן למעלה כו' וע"ש שמזה נמשך בחי' לוארך בחרוזי' כו'. ואפ"ל ג"כ שע"י העלאה זו של אבני המקום נמשך בחי' ערש"מ וע' מענין ערש"מ בגמ' ר"פ בילד מברכין וע' מזה בתו"א בד"ה בכ"ה בכסליו ועמ"ש מזה בד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת ושם ספ"ד. וע' במא"א אות ר' של"ב רצון נק' היסוד כו' וזה"ע ונתתי שלום בארץ ע' בזח"ג בחקתי דקי"ג סע"ב פי' דאתי קוב"ה לאתחברא בכנס"י שיהי' גילוי הדעת למטה כמ"ש בד"ה והי' מדי חדש בפי' בקש שלום והיינו ערש"מ שבבחי' מקום ממכ"ע

יאיר ויתגלה קוב"ה בחי' סוכ"ע והיינו ע"י השעלאה ויקח מאבני המקום כו'. ומכ"ז יובן ענין אפי' במאכין דילי לא אשתמש אלא במאכין דילך כי ע"י מאכין דילך דוקא בחי' ויקח מאבני המקום כו' ע"י העלאה זו דוקא נמשך בחי' ערש"מ כו'. ואפשר שעד"ז יש לפרש המד"ר בשה"ש ע"פ ראשך עליך ככרמל אמר הקב"ה הרשים שבכם חביבי' עלי כאליהו כו' הדלי' והרשי' שבישראל חביבי' עלי כדוד כו' והיינו משום דעכ"פ הוא מבחי' מאכין דילך כו' ואדרבה מה שהוא דל ורש זהו נמשך מפנימו דסיהרא כמ"ש בזה"א ויצב דקפ"א ע"א ואלין איגון דאתרעי בהו קוב"ה לבתר שהרי הם דוקא ממאכין דילך שסבלו עמה כו' וענין ככרמל היינו שעם נאמר ב"פ ה' הוא האלקים וכמ"ש הענין בד"ה טובה ישראל דרוש הראשון:

והנה בעה"ק חלק התכלית פמ"ג כ' לפרש ל' קומה וז"ל כל לשון קימה הנזכרת כלפי מעלה ענין ההתקוממות והעילוי להאציל מלמעלה בדין או ברחמים כפי המצטרך להנהגת הנבראים כפי קיבולם וכפי משפטם. קומה ה' ויפוצו אויביך. והענין כי למעלה אמר ויהי בנסוע הארון שהוא רמז לה' אחרונה (ע' זח"א דל"ג סע"ב ור"פ נח דל"ע סע"ב) כי לה' המלחמה באויבי ה' (ע' זח"ב פ' בשלח דכ"ו ע"א) לעקור דיורין להכניע את כנען ולהושיב דיורין (ילקוט ה"ב ד"ג ע"ג רמז י"ד ע"פ הנה ארון הברית אדון כל הארץ בשם פסיקתא). ולזה אמר קומה בה' ולא קום לרמוז לה' אחרונה שתקום בהתקוממות ועילוי לקבל מפחד ה' והדר גאונו (י"ל כוונתו פחד ה' מדת הגבו' והדר גאונו בינה) ובזה יפוצו אויביו וינוסו משנאיו ויעשה בהם נקמה ודוד פי' ואמר תליס רשי' ס"ח יקום אלקים שהוא מדתו יפוצו אויביו ומשה שיתף עמה מדה"ר ואמר קומה ה' כדי שתהי' כלולה ברחמים לישראל. וז"ש אמרו טובה ה' רבבות אלפי ישראל מלשון בשובה ונחת תושעון עכ"ל. וביאור הענין כי הנה יש לדקדק דכאן בפסוק קומה ה' ויפוצו אויביך מבואר שהם הנקראים אויבי ש' הוי' וכן אמר בפסוק כי הנה אויביך ה' כי הנה אויביך יאבדו וכאן א' יקום אלקים יפוצו אויביו מבואר שנק' אויבי של ש' אלקים. והענין כמבואר בד"ה טובה ישראל דרוש הראשון פ"ב בפי' ה' הוא האלקים כי ה' הוא גילוי א"ס כו' הוא הוא עלמו האלקים והאלפים כו' ובהביאור שם פ"א שזה"ע שילוב הוי' באד' . שם אד' הוא הדבור כו' וע' בד"ה שה"ש פ"א בענין ומבלעדי אין אלקים ובד"ה ראשי המטות פ"א . וענין אויבי ה' אלקים זהו מאמר המין מפלגך לעילא דהורמין מפלגך ולתתא דאהורמיז בד"ה ששים המה מלכות דרוש הא' פ"א ובד"ה ששים המה מלכות דרוש השני ספ"ב וגבי וע"ד זה נסמי' עינו של בלעם הרשע כו' באמרו טהור עינים מראות ברע כו' ורק בבחי' רם על כל כו' ולכן נק' אויבי אלקים כי הם קרו לי' אלקא דאלקי' ועוזב את הארץ בידי המזלות ועושי' אותם לים ודבר נפרד כמ"ש בד"ה טובה ישראל הנ"ל פ"ג. ועיקר האזהרה כי ה' עלמו הוא האלקים ממש וזהו שנק' ג"כ אויבי ה' וע' בבחי' ס"פ נח בדרוש דור המבול ודור הפלגה ועז"א קומה ה' ויפוצו אויביך פי' קומה ה' אחרונה להתחבר בשם ה' וזהו ע"ד ותקם את דבריך כי לדיק אתה פי' כמ"ש בביאור אלה מסעי דרוש השני ד"ה לבאר ענין המסעות פ"א דפ"ט ע"ג וז"ל

והנה פי' קומה ה' כי הנה יניקת החיצוני' הוא מבחי' שערות דנוק' וזהו כרחל לפני גוזזיה נאלמה כו' כשהדבור בגילוי והיינו בעולמות דקדושה כו' משא"כ כשנמשך הדבור להוות העשי' כו' הרי הדבור בבחי' גלות כו' והיינו מל' דעשי' שמלובשת בקלי' כמ"ש בד"ה ראה ריח בני כו'. והנה בנסוע הארון כו' ה"ז עליי' המל' כו' וז"ע קומה ה' אחרונה שלא תהי' כרחל כו' נאלמה כ"א ותקם את דברך כו' ועל ידה יש ג"כ קימה ועלי' לז"א כו' ע"ש ולכן בעילוי הדבור ממילא ויפוצו אויביך כו' כי יניקתם רק כשהדבור בבחי' אלם כנ"ל משא"כ בגילוי הדבור. והנה קומה ה"א אחרונה. הוי' זהו ע"ד שילוב אד' בהוי' כו' וע"ש בביאור סוכה הנ"ל דבחי' שילוב אד' בהוי' זהו בחי' גבוה יותר כו'. ועו"ש בעה"ק שם גו"ל ומה שאמר קומה ה' למנוחתיך אתה וארון עוזך הוא הענין בעצמו וזה למנוחה ורחמים להתייחד תשב"כ סוד החתן עם תושבע"פ סוד הכלה כו' זמין למלכא ולמטרוניתא בזהר ר"פ ויצא עכ"ד. א"כ לפי' קומה כו' ויפוצו זהו בעלי' הדבור לקבל מקו השמאל בשיתוף מדה"ר קומה ה' למנוחתיך זהו עלי' המל' בקו האמצעי מדה"ר וא"כ יבאו להתייחד תשב"כ עם תשבע"פ :

קצורים מדרוש הנ"ל עד סעי' ז'.

(ה) **ענין** קומה ה' ויפוצו אויביך וענין קומה ה' למנוחתיך כי ענין אויביך ע"ד ויאבק איש עמו. מלחמה לה' בעמלק. אך ביהמ"ק נק' אל המנוחה שע"י יחוד הע"ס הם בטלי' ממילא וא"ל מלחמה. וזהו קומה ה' למנוחתיך ועמ"ש ע"פ הזה"ג פ' פינחס דרל"ג בענין שאו שערים ראשיכם כו' ויבא מלך הכבוד למיטל אורייתא בארוכה ומ"ש בפ' ויבא מלך הכבוד. וזה"ע שלום בפמ"ע ושלום בפמ"ע. ועמ"ש במ"א בענין שלע"ל יהי' ריבוי השלום וגר זאב עם כבש כו'. וזה"ע שלמה וענין מלך שהשלום שלו כו'. וא"ל קומה ה' ויפוצו זהו ה' דז"א וקומה ע"ד עמדת להם בעת צרתם הגבהת המוחי' וגדלות ז"א והתחברותו בבינה ששם מקום החירות מיניקת כו' וענין קומה ה' למנוחתיך י"ל הוי' דע"ק כו' וה"ע מלך שהשלום שלו כו' :

(ב) **אך** התגלות האבוקה הי' על מוח"ח והפנימי ע"י ג' בחי' כהנים לוים וישראלים שהן ג' קוין כי הבונה בשמים מעלותיו הוא ע"י ואגודתו על ארץ כו' וז"ע כהנים בעבודתם קו ימין ימין מקרבת ה"ם הקרבן :

(ג) **והלוים** ועבד הלוי הוא שירה על היין המשמח אלקי' והיינו ע"י הה' כמעלת הזהב כו' והשמחה בחי' אם הבנים שמחה (וא"ל מזה נמשך שמח תשמח ריעים האהובים כו' כל המשמח את החתן כו' גם מזה נמשך בעטרה שעטרה לו אמו כו'. וא"כ לוים וכהנים ע"ד ויין ישמח כו' להצהיל פנים משמן בד"ה לסיכה ורחיצה דרוש השני שבשה"ש :

(ד) **ובדי** להמשיך הארת השכינה בביהמ"ק מאבנים אמר דוד וחסידך ירננו כו' (ע"כ בבה"ז שלו) וחסידך הם כהנים שהם מחסדים דאו' שנעשו מגבו' דאבא. וענין הבדים דאו' ברכה חירות דרור. והחמישית לפרעה. וזה"ע שוב הנמשך מבחי' ותתצב אחותו מרחוק. וענין ירננו ע"ד ושם אחיו יובל הוא הי' אבי כל תופש כנור כו' :

ירננו

(ה) **ירננו** דכהנים במה' ורעו"ד. וכמו מרכבתא עילאה לגבי מרכבתא תתאה. ואפ"ל ע"י וחסידך ירננו ממשיך מבחי' מקור החסד דלית שמאלא ע"ד הושיעה ימינך ועניני וא"כ כמו שהיין משמח ש' אלקי' כך עי"ז משמח ש' הוי' כשהוא בבחי' אלקי'. וזהו קומה ה' למנוחתך כו'. והת"י פי' וחסידך הם הלוים וזהו ע"ד פי' שמע אור הגבורה בכלי החסד. וע"י וחסידך ירננו נמשך הסד ואמת נפגשו וללוי אמר תומיך ואוריך לאיש חסידך כו'. גם הטעם שנק' הלוים חסידים כי בית לוי בינה הנק' חסידה. ובחי' חסד ואמת נפגשו להיות ואמת ה' לעולם כו':

(ו) **אפי'** במאנין דילי כו' ערסא דדהבא כאשר ז"א בהיכל הבינה אך ע"כ יעזב כו' ודבק כו' ואזי ויקח מאבני המקום והם חביבים עליו יותר מערסא דדהבא כי ביום חתונתו זה מ"ת שנאמר בה הנחמדים מזהב:

(ז) **מאנין** דילי כלים דאצילות ומאנין דילך כלים דבי"ע כי בהם ועל ידם ההעלאת מ"נ של הכלה להיות היחוד כו'. גם ע"ד כי כל בשמים ובארץ כו' שהניח מה שלמעלן וירד בשלמטן כי למעלן האור מבחי' סדר ההשתל' ממכ"ע שרפים עומדים אבל למטן ע"י אתהפכא חשוכא לנהורא ממשיך מלמעלה מסדר ההשתל' מבחי' סוכ"ע וה"ע היחוד ונתתי לך מהלכים בין העומדים וזהו ויקח מאבני המקום העלאה מבחי' מאנין דילך. ועד"ז עלי שטים נעשו עומדים שנתהפך מבחי' נחל השטים כו' ולכן עי"ז דוקא ערס"מ ונתתי שלום בארץ מבחי' מלך שהשלום שלו כו':

על שולי הגליון בכי"ק. שיר הלוים עליות האורות וחסידך ירננו המשכה ועליות הכלים כמו שיר שבת:

עוד לדרוש הנ"ל.

א **במד"ר** ר"פ תרומה ר' ברכיה פתח כי כל בשמים ובארץ. כל מה שיש למעלן יש למטן כו' ולא עוד אלא שחביב כל מה שלמטן כו' תדע לך כו'. וע' כה"ג בזח"ג פ' פינחס דרמ"ב ע"א בפי' ויקח מאבני המקום כו' וע' במד"ר פ' וילא בפי' ויפגע במקום דהיינו בחי' מקומו של עולם ועד"ז ענין ויקח מאבני המקום כו' וכמש"ש אכן יש ה' במקום הזה כו':

ב **והנה** עיקר ענין בהמ"ק והמשכן הוא ע"י הקרבנות שנק' לחמי. רעיתי מפרנסתי ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים. וע' מזה בסידור שער חג המצות. ולכאורה זה תמוה. אך יש להקדים ענין השראת אלקות בבהמ"ק כמ"ש וכבוד ה' מלא את המשכן כו' וכתיב כי האמנם ישב אלקים על הארץ כו'. והיינו כי שם גלוי אלהות כמו הנבואה וקבול תפלות משא"כ בבחי' את השמים ואת הארץ אני מלא הוא בבחי' העלם. וע' ביאור שוש אשיש פ"ב וכמו במות גלוי המחשבה משא"כ ברגל. אך איך שייך באלהות התקשרות וגלוי במקום גשמי. יש להקדים ענין ברוך המקום. וענין עושים רצונו של מקום. וע' מד"ר וילא פס"ח שהוא מקומו של עולם. ובמד"ר כי תשא ס"פ מ"ה ע"פ הנה מקום אתי. אתרי טפלה לי. וע' בעה"ק ח"ג פרק מ' המקום הוא המל' והיא טפלה לו כו' ע"ד את הטפל כו'. והענין כי מקום הוא ממכ"ע בחי' לך

לך ה' הגדולה והגבורה כו' כי כל כו' ו"ק שהן שרש מעלה ומטה מזרח ומערב לפון ודרום. בד"ה וארא אל אברהם. משא"כ מהו"ע ית'. ובד"ה והתהלכתי בתוככם ובד"ה אלוהו היום ובד"ה כי אברהם לא ידענו ובד"ה בהעלותך. ובחי' מקום הכ"ל בטל אללו ע"ד כי עמך מק"ח עפל לך. ופי' ערש"מ סד"ה בכ"ה בכסלו ע"י המלות ממשיך סוכ"ע בממכ"ע תר"ך עמודי אור. ובד"ה מקושש עליס ע"י בכל מאדך. והייכו שבבחי' מל' מקומו של עולם יאיר אוא"ס ב"ה הסוכ"ע וזהו ענין ביום ההוא יהיה כו' ושמו אחד שיהי' נקרא כמו שנכתב היפך מהעולם דעכשיו ע' בד"ה היינו כחולמים. ומזה יובן איך במקום גשמי בבהמ"ק יוכל להיות הגלוי דהייכו ע"י ברוך המקום כמשך שרש המקום להאיר ולהתגלות שם ולכן מקום ארון איכו מן המדה. וגם שם השם נקרא כמו שנכתב מעין הבחי' שנאמר ביום ההוא יהי' כו' וזהו כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו כו' ועמ"ש בד"ה והתהלכתי בתוככם:

ועשו לי מקדש. בסעיף ע' דף ס' סע"ב. יש לבאר תחלה ענין הקרבנות. ומתחלה יש לבאר ענין בהמ"ק שנק' מנוחה ונחלה. בדף ס"ג ע"ב. והקילור מזה דס"ו ע"א. ועוד קילור דס"ח ע"א. ולריך לבאר זה ע"ד העבודה כמ"ש באג"ה ססי' י"ב. אך המשכת האבוקה ע"י ג' בחי' כהנים לוים כו'. בגוף דס"ח ע"ב עד דס"ע סע"ב ובכייר ד' דפין. ואח"כ כשוב לענין שלמטה חביבין בסעיף ע' הנ"ל:

ג **וזהו** ובמקום הזה אתן שלום בחי' במלך שלמה שהשלום שלו. ע' בבה"ז קומה סעיף א' ב' ובאג"ה סי' י"ב. דהייכו ע"י המשכת תוספת האור שיהי' ע"ד ביטול הנר בפני האבוקה וה"ע ערש"מ שאזי ועמדו זרים ורעו כו' והייכו ע"י ג' בחי' כהנים לוים וישראלים. והגודתו על ארץ כו' הנך יפה כו' ועי"ז הבונה כו' והמשכה ג' קוין בחי' כמראה אדם כו' כמ"ש בד"ה קילור אך התגלות האבוקה כו' עד ימין מקרבת. כי אדם ממכ"ע. וכמו מקומו של עולם. פנים ואחור ימין ושמאל הם מזרח מערב לפון ודרום. ראש מעלה רגל מטה. וערש"מ לקשר בחי' כמראה אדם בעלמות אור א"ס. וזהו כאלו עשאוני:

ד **והלוים** ועבד הלוי הוא. ועכשיו בעבודה. לוים פסוד"ז ע"ו שבחים דישתבח ע"כ ואפו עשר כשים. בחי' ולא תתורו. אשה יראת ה'. אשת יפ"ת. עזרת ישראל שמע ישראל. עזרת כהנים גבוה מעז"י שתי אמות תו"ב ומתחלה הכתר. והייכו עזרת אבותינו ב' ברכות ומהלה משמע ישראל:

ה **וכל** מה שלמטה חביב בסעיף ע' דס"ח א' ב'. וי"ל ג"כ למעלה ההמשכה רק מבחי' אדם ושכ"ת. והייכו מיכאל כה"ג ממשיך מהמל' אית מלך לתתא. אבל למטה דוקא ערש"מ להמשיך מסוכ"ע במקום. לעיל סעיף ב'. והייכו אהרן כה"ג ממשיך מבחי' אית מלך לעילא ברזא דקדה"ק. שכינתא עילאה. זה"ב יתרו ס"ז ב'. וזהו כי היום ה' נראה אליכם נראה אותיות אהרן אליכם מיכאל כו'. ומלאכים אומרים איה מקום כבודו. שאיכו מושג. אבל למטה וכבוד ה' מלא את המשכן. וע' ד"ה מי יתנך בבשה"ש:

בוך

בוך פערטיל עמוד בזהר ויצא. שט״ה עכ״ל הזהר. ועיין
מזה ג״כ בזח״ג פ׳ פינחס דרמ״ב ע״א ודף רפ״ד ע״א
ועיין בספר עה״ק ח״ג פרק מ״ג מענין קומה:

וביאור הענין דהנה כתיב בפ׳ ראה י״ב ע׳ כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה. ופרש״י אל המנוחה זו שילה. נחלה זו ירושלים. וכ״ה במשנה פב״ת דזבחים דקי״ב ע״ב באו לשילה כו׳ והיא היתה מנוחה כו׳ באו לירושלים והיא היתה נחלה. ובגמרא שם דקי״ט ע״א פליגי בזה ריה״ו ור׳ שמעון. ריה״ו ס״ל ככ״ל במתניתן. ור׳ שמעון ס״ל מנוחה זו ירושלים נחלה זו שילה. ומביא ראיה מפסוק זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויתיה. תלים סי׳ קל״ב י״ד. ואומר כי בחר ה׳ בציון אוה למושב לו. שם סי׳ י״ג. והזהר כאן דמפרש קומה ה׳ למנוחתך דהיינו דוד זמין ליה שהוא בבנין בהמ״ק בירושלים. לכאורה זהו כשטת רשב״י שם דירושלים נקרא מנוחה. אך אפ״ל דאתיא ככולי עלמא. כי י״ל בכלל נחלה הוא ג״כ מנוחה כמו בכלל מאתים מנה. שהרי מפורש בפסוק דירושלים זהו מנוחה כמ״ש בדה״ב סי׳ ו׳ פסוק מ״א ועתה קומה ה׳ אלקים לנוחך אתה וארון עוזך כהניך ה׳ אלקים ילבשו תשועה כו׳. הרי מפורש שהבהמ״ק נקרא נוחך דהיינו מנוחה. ובילקוט ה״ב דף למ״ד ע״ג רמז רע״ב ודף ק״ל ע״ד רמז קמ״ע פי׳ דהיינו למנוחתך. וכ״כ בשל״ה ר״פ תרומה דף שכ״ד א׳ ב׳ ודף שכ״ה א׳ ב׳. והוא מהשערי אורה. ועיין במד״ר נשא פי״ד דרכ״ז א׳ וז״ל אמר שלמה כ״ד רננות מן פסוק כי האמנם ישב אלקים עד פסוק ועתה קומה ה׳ אלקים למנוחתך אתה וארון עוזך עכ״ל. הרי משמע דלכ״ע נקרא ירושלים מנוחה ג״כ. וכמ״ש בש״ב סי׳ ז׳ ואהיה מתהלך באהל ובמשכן כו׳ ושמתי מקום לעמי כו׳ הוא יבנה בית לשמי כו׳. והיינו שכל משך הזמן שנסעו ישראל במדבר ארבעים שנה לא היה עדיין בחי׳ מנוחה ושלימות. כ״א היה אז עיקר זמן המלחמה באויבי ה׳ המה החיצונים והקליפות שמהם נמשך למטה הילה״ר ועמלק והמינים הכופרים בה׳ להכניעם שלכך הסב הקב״ה אותם דרך המדבר וכמ״ש בזהר פ׳ תצוה דף קפ״ג סע״ב וז״ל פתח ההוא סבא ובמדבר אשר ראית אשר נשאך ה׳ אלקיך כאשר ישא איש את בנו וגו׳. האי קרא הכי מבעי ובמדבר אשר נשאך מהו ראית. אלא קודב״ה דבר לון לישראל במדברא מדברא תקיפא כמ״ד נחש שרף ועקרב וגו׳ ומדברא דאיהו תקיף משאר מדברין דעלמא. מ״ט בגין דההוא שעתא דנפקו ישראל ממצרים ואשתלימו לשתין רבבן. פי׳ נגד ו״ק. וא״כ היינו בחי׳ וא״ו של שם הוי׳. הייננו ששה מאות אלף. וגם הוא״ו כלול מיו״ד ה׳ פעמים נא והשוב וא״כ זה מורה אשר ה׳ עילאה מאירה בוא״ו. וכענין פסוקי תורת ה׳ תמימה משיבת נפש עדות ה׳ נאמנה מחכימת פתי כו׳ עד

(תחת הגליון בכי״ק). ואיוו מקום מנוחתי ישעי׳ ס״ו א׳. אם יבואון אל מנוחתי תלים צ״ה י״א. וירא מנוחה כי טוב ויחי מ״ט ט״ו. ושרי׳ שר מנוחה ירמי׳ נ״א נ״ט. א״כ ע״י עסק התורה דיששכר יומשך בחי׳ מנוחה וכענין ורב שלום בוניך שמבחי׳ ורב יהי׳ שלום כו׳:

משפטי ה' אמת לדקו יחדיו הם ו' פעמים ה' תיבות נגד ששה סדרי משנה המקבלים מחמשה חומשי תורה כמ"ש במד"ר פ' נשא פרשה י"ג אות ע"ז. כמ"כ במספר בנ"י כאשר הוא"ו כלול מיו"ד ה' פעמים י"ל שמורה שהוא"ו מקבל מהו"א ששם י"ה. לכן הוא"ו כלול מיו"ד מגד אבא. והמשה פעמים כן נגד הה' אימא עילאה רחובות הנהר. וע' בזהר פ' ויקרא דקי"ז א' מענין הוא"ו ובפ' מקץ דקל"ג ע"ב. וזהו ואשתלימו לשתין רבכן. וע' עוד מענין רבבות בד"ה ואתא מרבבות קדש. אתתקף מלכותא קדישא ואסתלק על כולא ושיהרא אתנהירת. כי סיהרא היינו מל' ה"א תתאה וע"י שישראל נשלמו בבחי' הוא"ו הרי יכולים להמשיך מבחי' שמשא בסיהרא דהיינו מבחי' הוא"ו ובפרט כמ"ש שהוא"ו כלול ג"כ מהו"א ששם י"ה ואז נק' בן חורין בן שמן בזהר ס"פ לך לך. ולכן אתתקף מלכותא קדישא שהיא ה' אחרונה. וכדין אתכפייא סט"א. ואפיק לון קודב"ה למיהך במדברא תקיפא דאיהו אתר ושולטנו דס"מ חייבא. וכמ"ש בלק"ת בד"ה אני לדודי דרוש הראשון פ"ב בענין עיר מדבר שדה. מדבר הוא בחינת אשר לא ישב אדם שם. היינו בחי' אדם העליון אשר על הכסא כו'. ולכן עפר מדבר פסול לכסוי. בד"ה אלה מסעי דרוש השלישי. בגין לתברא תוקפי' וחילי' ולכתשא רישי' בגין דלא ישלוט. ועמ"ש מזה בלק"ת פ' נשא בד"ה נשא את ראש ובד"ה אלה מסעי דרוש השני והשלישי. דלפמ מבואר שע"ז הוא פעולה לדורות שיוכל כל אחד להכניע גופו בבחי' אתכפיא או אתהפכא. וגם זהו הכנה לע"ל שיהי' ונגלה כבוד ה'. וזהו ע"ד שאמרו במד"ר פ' לך ס"פ מ' אמר הקב"ה לאברהם לא וכבוש את הדרך לפני בניך כו'. והיינו ע"י מ"ב מסעות שנסעו במדבר. כנגד שם מ"ב. ועיין מענין שם זה בפרדס שער פרטי השמות פי"ב י"ג. ועיין מזה בסידור שער הק"ש בד"ה להבין ההפרש בין ק"ש. ובלק"ת בד"ה והבאת את. ובביאור אלה מסעי גבי לא יחפוץ כסיל בתבונה כו'. וז"ש קומה ה' ויפוצו אויביך. משה פקיד ליה לאנהא קרבא בשנאוי. והגם שלגבי המאציל א"ס ב"ה כולא קמי' כלא חשיב וכאין ואפס נחשבו. בלי תפיסת מקום כלל. ואיך שייך מלחמה לה' בעמלק. ומי יעמוד כנגדו. אך הכוונה הוא שכשאין ישראל עושין רצונו של מקום עי"ז נותנים כח בהחיצונים והילה"ר שינקו מאד הקדושה יותר מכדי לרכם. ועיין מזה בפרדס שער התמורות ספ"ג ופרק ו'. ויובן יותר ע"פ מ"ש בת"א פ' וישלח בד"ה ויאבק איש. שהענין שמגביהים א"ע לינק מבחי' דכתפסה כאורה ונגד הקדושה דע"ס דאצילות שהם המשכה שע"י הביטול כו'. ועמ"ש מזה ג"כ בסידור בד"ה עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ה' אלקינו או"ה שהלבישו לזרועות דא"א. או"א הם היבור אין ויש תרין ריעין. וכשנמשך ע"י בחי' זו לא נמשך רק במקום הביטול שיש לאין כו' שיהיו בבחי' תרין ריעין כו'. וזהו דבחינת עזי מסנן ברישא הוא מבחי' בריסא חשוכא. אז קליפה קדמה. משא"כ בבחי' והדר נהורא. וכמו כשנגמר גידול התבואה בעת האסיף החטים הם העיקר וזורקים הקש והתבן וכמ"ש במד"ר ס"פ וישלח פרשה פ"ג. וזהו ענין והדר אימרי וה' האמירך היום בחינת יאר ה' פניו אליך. וזהו ענין פב"פ. והוא המכוגא בשם זווג היינו תוספת אור חדש מרובה על העיקר. ממילא אז א"א להילה"ר לינק מבחי' דכתפסה כאורה מאחר שמשם נמשך ושמרו

דרך

דרך הוי'. הדרך שמאיר מאור א"ס ע"י ש' הוי' שזהו בע"ס דאצילות. וכמ"ש אני הוי' כולא חד. אך ביציאת מצרים נמשך לכהן אחרי במדבר שהיו עדיין בבחינה אחוריים כמ"ש בת"א פ' תצוה בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך כו' הנחשלים אחריך. אחריך דוקא ולא היה מאיר האור בבחי' פנים בפנים. ומבחי' אחוריים דזו"נ יש יניקה לבחי' המדבר הנ"ל כמ"ש במא"א מ' ס"ג. ובזח"ב תצוה קפ"ד. וע"כ היו יכולים להגביה א"ע לינק כו' כנ"ל וע"כ נאמר קומה ה' ויפוצו אויביך:

קיצור כי לא באתם עד עתה אל המנוחה. זאת מנוחתי. רשב"י ס"ל ירושלים נק' מנוחה. ושילה נחלה. וסתם מתניתן פב"ת דזבחים כריה"ו דשילה נק' מנוחה וירושלים נק' נחלה.. אעפ"כ מוכרח דירושלים היא מנוחה ג"כ אלא שהיא ג"כ נחלה. משא"כ מתחלה ואהיה מתהלך כו'. ובמדבר מלחמה עם עמלק ויפוצו אויביך. מ"ב מסעות במדבר להכניע תוקף של הילה"ר ומקורו. והיינו אחר שנשלמו לששים רבוא שהוא"ו כלול מיו"ד ה"א. אז יוכלו להמשיך השפע לה"א תתאה. והכנעה זו ע"ד לא וכבוש את הדרך כו' והיינו ע"י ש' מ"ב. וע' זהר ש"פ תצוה בענין מברך מ"ב רך כו' אפ"ל ע"י הכנעת הקליפות ע"י ש' מ"ב נמשך בחי' מבורך יהי שם ה' מבורך כו'. וענין אויביך זהו שבע"ם דקדושה נמשך שיהי' ביטול. והילה"ר רוצה לקבל מבחי' דמחשבה כאורה. ויוליאנו ה' אלקינו יחוד אין ויש תרין ריעין והיינו שיהי' ביטול היש לאין. וכשנמשך ושמרו דרך הוי' ממילא אין להם יניקה. וזהו ענין לעשות לדקה ומשפט. וה' האמירך יאר ה' פניו. אך במדבר בבחי' לכתך אחרי. נלחם עמלק בבחי' הנחשלים אחריך. ועז"כ קומה ויפוצו כו'. קומה קום ה' תתאה לבחי' ש' הוי' ע"ד ארוממך אלקי המלך וש' הוי' מתעלה בעלמות אוא"ם וא"כ נמשך בהי' ושמרו דרך הוי' כו':

ב ווזהו כי לא באתם עד עתה אל המנוחה. אלא בבנין בהמ"ק בימי שלמה שבימי שלמה קיימא סיהרא באשלמותא לפי שהיה דוד ע"ו מאבדהם כמ"ש במד"ר פ' בא פע"ו. ואז היה עיקר המנוחה כאשר נעשה מכון לשבתו ית' וכמ"ש ואתה תבנה בית לשמי כו' הנה בן נולד לך הוא יבנה בית לשמי כנ"ל סעיף א' וכתיב על שלמה בדה"א סי' כ"ב א' הנה בן נולד לך הוא יהיה איש מנוחה והניחותי לו מכל אויביו מסביב כי שלמה יהיה שמו ושלום ושקט אתן על ישראל בימיו הוא יבנה בית לשמי כו' ונזכר מזה בזהר פ' פקודי דרמ"ב ע"א. (בתפלה שבמקום קרבנות מנוחה ע"ד כל הקובע מקום לתפלתו ושמתי מקום. וכהנים לוים וישראלים ג' ראשונות דשמו"ע שכמו שהלוים ממתיקים קו השמאל כן ברכת אגל"א כו' גבורו' גשמים וגם לגמליך אשאב אוסרי לגפן עירה זהו מנוחה כו') ובאמת עיקר המנוחה יהי' לע"ל (וכמשארז"ל יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים סוף מסכת תמיד ובפ"ד דר"ה דל"ב א') לימוה"מ שיקוים בלע המות לנצח ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. וז"ל הרמ"ז פ' עקב דרע"א ע"ב עמ"ש ברע"מ שם מלך בתר דגאין תו לא זקיף ואמנם מיעוט הירח גרם מיעוט לכל בחי' מל' שבכל העולמות וגם כי בימי שלמה דקיימא סיהרא באשלמותא מ"מ לא היתה בשלימות אלא שנתעלתה עד הב"ד דזעיר ולא זכתה למעלת שני מלכים בכתר אחד כי לעולם היא נבנית ע"י זעיר וטפלה אליו ולכן היא מתפללת אליו תמיד עכ"ל. ויובן ע"פ

מ"ש בלק"ת בשה"ש בסופו בביאור ע"פ כי על כבוד חופה בסופו וע' בס' דור בביאור זה ובס סד"ה מהרה ישמע בערי יהודה כו'. אך לגבי המשכן שהי' במדבר ואפילו בשילה נק' בהמ"ק בחי' מנוחה ושלימות יותר ממשכן שילה כו'. והענין שבחי' המנוחה והשלום הוא כשנתייחדו העשר ספירות דאצילות על ידי המשכת תוספת גילוי אור מאור א"ס ב"ה עד שנתבטלו ונכללו כאחד אז ממילא נכנעים כל החיצונים והילה"ר וא"צ כלל למלחמה עמהם ע"ד הנ"ל סעיף א' אלא שע"י תוספות האור והגלוי מאוא"ס ב"ה הם מתבטלים ממילא כביטול הנר בפני האבוקה. וזהו ענין ושלום ושקט אתן על ישראל. כי ע"י תוספת אור הנ"ל נעשה שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה. וכמאחז"ל במד"ר ע"פ לאיגה ורא'יגה בנות ציון במלך שלמה. במלך שעושה שלום בין בריותיו מיכאל שר של שלג (י"ל שרשו מבחי' לבושיה כתלג חיור) וגבריאל שר של אש. ולא זה מכבה את זה. והיינו שמיכאל נמשך ממדת החסד דאצי' וזהו ענין שר של מים כמו שהמים יורדים מגבוה לנמוך כך ענין החסד להיטיב ולהשפיע השפע למקום נמוך גומל דלים. (ומ"ש במד"ר שר של שלג" כי גוון לבן זהו ג"כ מדת החסד וע' בהרמ"ז פ' שלח ע"פ כלגת שלג ביום קליר. ובמד"ר פ' בראשית ס"פ י"ב מוכח דהמשילו חום למדה"ד וצונן למדה"ר ע"ש ע"פ ביום עשות הוי' אלקים) וגבריאל הוא בחי' אש שנמשך ממדת הגבורה דאצילות (ועמ"ש בלק"ת בד"ה ושמתי כדכד בענין שוהם וישפה שהם בחי' מיכאל וגבריאל יוסף ובנימין) שהוא בחינת רצוא והסתלקות ממטה למעלה והקב"ה עושה שלום ביניהם מצד התגלות אור א"ס ב"ה בתוספות ורבוי מאד מעצמותו ית' דלאו ביה מכל אינון מדות כלל עד שמתבטלים שניהם שני מדות חו"ג שלג ואש ההפכיים ונכללים כאחד לכך אין מכבה זה את זה וכמ"ש בלג"ה כי' י"ב בד"ה והיה מעשה הצדקה שלום. ושם פי' בהתגלות זו זהו ע"י תפארת. וע' בלק"ת פ' תזריע בדרום קמיפלגי במחיצתא דרקיע מענין התגלות שבתפארת. וזהו במלך שלמה שהוא בחי' תפארת כמ"ש בזח"א פ' בראשית דכ"ע ע"א ובפ' תרומה דקכ"ז ע"ב ובפרדס ערך מלך. וזהו ענין המנוחה והשקט שהיה בימי שלמה כשהוכן בנין בהמ"ק שאז נמשך תוספת וגלוי אור מעצמות אור א"ס ב"ה ע"י בחי' במלך שלמה מלך שהשלום שלו עד שנתייחדו כל ע"ס דאצילות כאחד בהתכללות אחת ועי"ז נעשה ג"כ השלום בפמליא של מטה שנתבטלו כל החיצונים ונכנעו תחת סטרא דקדושה (ע"ד ורב שלום שמבחי' ורב נעשה שלום בלק"ת בד"ה וכל בניך) בלי מלחמה אלא ע"ד כביטול הנר בפני האבוקה כנ"ל:

הג"ה וביאור הענין כי הנה בפי' הוא יהיה איש מנוחה מבואר בזהר פקודי דרמ"ב ע"א שהמשכן שעשה משה הוא מדרגיה דהיינו מבחי' ת"ת והארת הת"ת במל' זהו ע"ד קורבא דהביבותא ולאו דכייהא. ושלמה בבנין בהמ"ק המשיך בו בחי' חביבו דכייהא דהיינו מבחי' ונהר יוצא מעדן שהוא יסוד. והוא ענין אלה תולדות יעקב יוסף פעם היות שיעקב הוא בריח התיכון בחי' ת"ת המבריח מן הקצה אל הקצה עכ"ז שיהי' בחי' תולדות הנשמות מבחי' יעקב ת"ת זהו ע"י יוסף דוקא בחי' יסוד וכמ"ש בזהר בראשית דכ"ה ע"ב ובפ' וישב דקפ"ב ע"ב. וענין קורבא דחביבותא

י"ל ע"ד אתדבקות רוחא ברוחא המבואר בזהר פקודי דרנ"ח ע"ב. וקורבא דנייחא זהו זווג גופני שזהו הנייחא מבחי' ואל אישך תשוקתך. גם אפ"ל ענין ג' לשונות של חיבה שחשב הקב"ה את ישראל בדביקה וחשיקה וחפיצה י"ל קורבא דחביבותא זהו ענין חשיקה וחפיצה. וקורבא דנייחא זהו ענין ובו תדבקון ע"ד ודבק באשתו והיו לבשר אחד וכמ"ש בסידור שער התפלה בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו בהביאור בענין ובו תדבקון יעו"ש. ועמ"ש מזה ע"פ הנה בן נולד לך הוא יהי' איש מנוחה. בדה"א סי' כ"ב ח'. ומזה יובן נועם דברי רבינו ז"ל בענין הלשון כביטול הנר בפני אבוקה. והוא עפמ"ש בטו"ב סי' תל"ג בענין בודקין את החמץ לאור הנר ולא לאור האבוקה כי אבוקה הוא כינוי אל השכינה בזמן שמקבלת האור מכל מדות הזכר תפארת ישראל כו'. ולכן אין לעשות ביעור ע"י אור האבוקה חיישינן שישרוף את הקליפה לגמרי מפני שאין הרצון בביעור חמץ לבטל את הקליפה לגמרי א"כ נר נק' מל' כשנמשך בה אור שלא ע"ד נייחא וכמו יחוד דק"ש לפ"ד הפרדס ש"ח פי"ג. אך לפמ"ש בד"ה כי אתה נרי משמע נר ג"כ יחוד לפ"ז י"ל העשיר והדל זח"ב קפ"ז סע"ב שמות ד"ע ע"ב בענין בית ראשון ובית שני במק"מ שם בתי אחותי אמי. גם יש המשכה במל' מחו"ג דרך השתלשלות ויש המשכה מלמעלה מהשתלשלות זהו אבוקה. או אבוקה ע"ד יהי"ה תרין רעין כו'. ועב"י סי' רל"ו בשם אגודה. ואבוקה נמשך מבחי' ויאבק ע"י שהעלו אבק מזה יומשך האבוקה כו'. ואפ"ל בק"ש אחד ד' רבתי זהו המל' כשהיא בחי' אבוקה שמקבלת מבחי' א"ח א' כתר ומחכמה עד יסוד ח' ספי' וכשנמשך במל' הנק' ד' הוא דל"ת רבתי מלשון דלו עיני למרום:

ב **קיצור** (ג') מנוחה בימי שלמה דוד ע"ו ושלום אתן בימיו כי שלום זהו ע"י תוספת האור מכתר בקו האמצעי ת"ת הנק' מלך שהשלום שלו. ועי"ז נעשה ג"כ שלום למטה. כמ"ש באג"ה ססי' י"ב. הג"ה ובמשכן רק ע"ד ת"ת עם מל' ובבהמ"ק נמשך השפע מת"ת ע"י יוסף וזהו עיקר המנוחה. מי מנוחות:

אך הנה התגלות והארת האבוקה הוא האור הגדול דא"ס ב"ה היה על מזבח החיצון והפנימי דמקדש (שהם מל' ובינה כמ"ש בד"ה ושאבתם מים דרוש הראשון והם הילוכית הלב ופנימיות הלב. והבינה נק' אבוקה וע"י אבוקה זו לא יהי' בחי' ויאבק איש עמו) דהיינו שע"י עבודת הקרבנות היו ממשיכים גלוי האבוקה הזה (כי האבוקה שבבינה י"ל ש"ע נהורין והוא ענין וישע ה' אל הבל שנמשך ע"י הקרבן כו') לגרום יחוד גדול בהע"ס דאצילות. וזהו ע"י ג' בחינות ומדרגות אלו כהנים לוים וישראלים בהתחברם יחד. שהם ג' קוין דאצילות. כהנים נמשכים מקו ימין חכמה חסד נלח. כה"ג הוא מבחי' חכמה דאצילות. וכהן שתש או הסגן מבחי' חסד. וכהן הדיוט מבחי' נלח. ולוים נמשכים מקו השמאל בג"ה. וישראל מקו האמצעי דת"י (ואפ"ל לכן בלוים ג"כ ג' בחי' קהת גרשון ומררי נגד בג"ה וע' בהרמ"ז ס"פ קרח. ועמ"ש ע"פ נשא את ראש בני גרשון. וכן בישראל ג' בחי' ישורון ישראל יעקב כמלא הם שלש של שלש והנשים הם בבחי' מל') שע"י ג' בחי' אלו נעשה היחוד העליון. (וכמ"ש בד"ה כי ההרים ימושו ושם רפ"ג שע"י שהיו הג' בחי' הנ"ל השורים והאגודים יחד זהו ענין ואגודתו על ארץ

יסדה. ועי"ז דוקא הבונה בשמים מעלותיו. ועמ"ש בזה ע"פ ולקחתם אגודת אזוב כו' שעי"ז והגעתם אל המשקוף להיות השקיפה ממעון קדשך מן השמים. כי ההתכללות יחד זהו ענין עולם התיקון שהוא דוקא כלי לגלוי אור א"ס וכמ"ש מזה בד"ה להבין ביאור ענין האבות הן הן המרכבה בת"א פ' יתרו. וכמ"ש בענין הנך יפה רעיתי היופי זהו כשכלול מג' גוונין. וענין היופי הוא תפארת. ותפארת וכתר הוא ענין אחד שמבחי' תפארת שבעליון נעשה כתר לתחתון ועמ"ש מזה בביאור השני דיונתי גבי ומראך נאוה. עוד נתבאר זה בדרוש ברכת הזימון בענין ששלשה דוקא אומרים נברך כי שלשה הם רבים ואז יש בכחם להמשיך מהבריכה שהיא בינה כו' ועמ"ש ע"פ ואלה המשפטים בענין שהמשפט הוא בשלשה כו'. וזהו ג"כ ענין ג' תפלות ימינא ושמאלא שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. ובינייהו כלה ע' זח"א פ' חיי קל"ג ע"א. ואף כי טובים השנים ברזל בברזל יחד שהם זו"נ מ"מ והחוט המשולש כו' י"ל זהו ג"כ הבחי' הגבוה משניהם. והיינו ג' בחי' נר"נ זו"נ הם נפש ורוח ובחי' אימא עילאה זהו המקיף לשניהם כי על כל כבוד חופה והיא נשמה. וכן כהנים לוים וישראלים הם נר"נ כו'. וגם ממכ"ע וסוכ"ע ומה שלמעלה מסוכ"ע נק' נר"נ ומזה נמשך השלום כמ"ש בד"ה ביום השמיני עצרת. אוריין תליתאי. ביום השלישי יקימנו. וגם בענין ג' בחי' חג"ת מה שהמל' מקבלת ע"י חו"ג זהו כסדר ההשתלשלות וע"י ת"ת קו האמצעי מקבלת מה שלמעלה מסדר ההשתלשלות. וזהו ענין הג' בחי' שארה כסותה ועונתה כו'. שארה מבחי' הגבורה שולחן בצפון. כסותה מבחי' החסד ע"ד וימינו תחבקני בחי' מקיף. וזהו עדיין סדר ההשתלשלות. אך עונתה זהו הבחי' שלמעלה מסדר ההשתלשלות שנעשה התאוות חדשה להוליד נשמות חדשות ומוליד בדומה לו ע"ד אין כאל ישורון ואחז"ל אין כאל ומי כאל ישורון. ועתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש כו'. ובחי' זו מקבלת המל' ע"י ת"ת. וע' בלק"ת פ' קדושים דכ"ט סע"ד ועמ"ש מענין ג"פ וכן שהם נגד ג' פסוקים ויסע ויבא ויט שע"י ג' אלו יחד נעשה קי"ם שהוא המשכה מבחי' כי גאה גאה כו' וע' בזהר וירא דל"ח ע"ב ע"פ והנה שלשה אנשים נצבים עליו. וזהו ג"כ ענין שלשה רגלים. ומכ"ז יובן איך המשכ' האבוקה שהוא תוספת ורבוי האור בבהמ"ק זה היה ע"י ג' בחי' כהנים לוים וישראלים שנתאחדו יחד בענין הקרבנות כו'. וזהו ג"כ ענין על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח. ועמ"ש מזה סד"ה אני ה' אלקיכם דפ' ציצית דרוש השני ועמ"ש ע"פ ושלשת תרד מאד וע"פ נאוו לחייך בתורים. ויש להעיר ג"כ מענין ג' סעודות דשבת. וזהו ע"ד הנ"ל בענין נר"ן ועמ"ש בהגהות לד"ה בחדש השלישי לצאת בנ"י מאמ"צ כו') :

והנה עבודת הכהן ברעותא דלבא ובכוונה ובעובדא (עיין זח"ג פ' שמיני דל"ט ע"א ובפ' קרח דקע"ז ע"ב ובפ' וירא דף ק' א') כמ"ש בזהר פי' עובדא הוא מעשה הקרבנות שנק' עבודה שזהו אחד מג' עמודים שהעולם עומד עליו עבודה כו' שע"י הקרבנות נמשך תוספת אור וגילוי מעצמות אור א"ס שלמעלה מאצילות לעולם האצילות. (כמ"ש בת"א בפי' ריח ניחוח להוי' בד"ה לבבתני אחותי כלה רפ"א ניחוח לשון נחת דרגא להיות המשכת שם הוי' כו' ובד"ה והקרבתם אשה עולה ובד"ה

אני

אני הוי' אלקיכם דרוש הראשון ספ"ב בענין והם הביאו קרבנם לפני הוי' וע' בזהר ר"פ לו. ולכן קרבן גימ' אדך אפים) והיינו כי שרש הבהמות הוא מבחינת עולם התהו שהוא בחינת עולם הנקודים שלמעלה מעולם הברודים שהוא עולם האצילות רק שנפלו הניצוצים דתהו דרך שבירה דבי"ע להתלבש בנוגה דבי"ע (עמ"ש מענין שבירת הכלים בהגהות לד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים. שהכלים הם אותיות ובקדושה בחי' עיר אלקינו שם בחי' ביטול בחי' גדול ה' בעיר כו' עיר היינו עולם הדבור כו' אבל כשהאותיות נמשכין להחיות הים ודבר נפרד לגמרי זהו שבירת האותיות כו') והם כל הבהמות המותרות ודומיהן ולכך כיון שמתבררים ע"י מעשה הקרבנות שנעשה מהן בחי' העלאת מ"ן לשרשן בחי' והחיות נושאות את הכסא כו' לבחי' עולם התהו שלמעלה מאצילות להמשיך משם מ"ד מעולם האצילות לייחד הספירות דאצילות. (ותהו זהו כתר בע"ח שמ"א פ"ג) ועיין בספרי המחקר בכוזרי מאמר ב' פ' בענין הקרבנות שנדחק מאד בפי' לחמי לאשי. והעלה כמו המאכל גורם השראת הנשמה בגוף אך שהנשמה מצד עצמה אין צריך למאכל מ"מ חיבורה בגוף תלוי ע"י המאכל. כמ"כ השראת השכינה בבהמ"ק הוא ע"י הקרבנות כו' היינו שע"י הקרבנות מתתקנים הבחינות שבבהמ"ק שיהיו ראוים לקבל גילוי האור כמו שע"י המאכל נתתקן הגוף שיהי' ראוי להשראת הנשמה. זת"ד. ולפי האמת זה שהאדם מקבל חיות מהמאכל הוא ג"כ לפי ששרשו גבוה מהאדם כו'. והנה ענין בחי' כמראה אדם למעלה שהוא ז"א היינו כי המשכת אוא"ס להאיר בנש"י זהו ע"י שמלמלם א"ע להיות בבחי' כמראה אדם. כמ"ש בד"ה משכני אחריך נרוצה ועיין בהג"ה סי' ז' ד"ה אשרנו מה טוב חלקנו. משא"כ אור א"ס ב"ה מצד עצמו הוא בבחי' כי לא אדם הוא. וע"מ מזה ג"כ בד"ה ותחת רגליו כמעשה לבנת. לכן עיקר העבודה להמשיכו מבחי' כי לא אדם הוא בבחינת כמראה אדם כדי שיוכל להיות הגילוי למטה. וכמו שאומרים בק"ש הוי' אחד. להמשיך מבחי' יחיד בבחינת אחד. משא"כ בחי' וכד הגת אסתלק מנייהו הוא דסליק לעילא לעילא לגבי בחי' מהותו ועצמותו בחי' יחיד ומיוחד שאינו בגדר עלמין כלל ואינו שורה ומתגלה יחודו ואחדותו בתחתונים. ולכן הסבה שנאמר לע"ל היינו ג"כ ביום ההוא יהיה הוי' אחד וכמ"ש כ"ז בד"ה וארא אל אברהם דל"ב ע"א. ועיין שם סד"ה וידבר אלקים וארא כו' גבי אבל קודם מ"ת כו'. ובד"ה כי עמך מק"ח. גבי וזהו הבט כו' כי הנה כתיב רם כו' ואין להם יחום ושייכות אליו כו' ומזה נמשך כו' ע"ש. והנה בחי' הוי' אחד ובחי' כמראה אדם הכל בחי' א'. ולכן זהו ענין הקרבן להמשיך אור א"ס ב"ה בבחי' כמראה אדם. ובביטול הקרבנות מסתלק האור מבחי' זו. וזהו ענין רעיתי מפרנסתי ע"י שני תמידין. כמו עד"מ שהמאכל בגשמיות מחיה האדם מפני ששרש הצומח וחי מעולם התהו וכו' כן חיות ואור בכלים ואברים דז"א נמשך ע"י העלאת מ"ן מהקרבנות שעי"ז דוקא והחיות נושאות כו'. נמצא לדקו דברי הכוזרי בענין הקרבנות שנתן ע"ז משל מענין חיבור הנשמה בגוף האדם ע"י מאכל כו' רק שהענין באופן נאות ואמתי יותר דהיינו להמשיך מאור א"ס ב"ה שיאיר בבחי' כמראה אדם כו' ובחי' כמראה אדם מקבל חיות ע"י העלאת מ"ן מהקרבנות. ולכן נק'

מפרנסתי ממש ולא כמו שדחק הכוזרי שהוא רק לחמי לאשי וכו' יעו"ש. ועיין באג"ה סי' כ"ח ד"ה למה נסמכה מובן כמ"ש שהקרבנות להמשיך האור בבחי' אדם העליון. והנה אדם ג"כ א' דם. עיין ביאור בשעה שהקדימו. וגם"י אתם קרואים אדם ואין עו"ג קרואים אדם ועיין בענין כקוף בפני אדם בזח"ב קמ"ה רק מקבלים דרך שבה"כ. ולכן בהמ"ק נקרא הדום רגליו שבו נמשך מבחי' אדם. ופי' רגליו עיין סד"ה קול דודי גבי מדלג ומקפץ ומ"ש ע"פ ועמדו רגליו ביום ההוא שהם בחי' אותיות והמשכות כו'. גם ע"ד מאמרז"ל במדרש איכה ע"פ ולא זכר הדם רגליו. שארז"ל דם מילה שבין רגליו של אאע"ה. ועד"ז י"ל מה שנק' בהמ"ק הדם רגליו היינו שע"י זריקת דם הקרבנות ממשיכי' בחי' מדלג כו' ע"ד ועמדו רגליו כו':

והנה עכשיו תפלה במקום קרבנות (כמ"ש בד"ה וארא הנ"ל. ובד"ה אני ישנה. ובד"ה לבבתני) וזהו ענין הזאת הדם של הקרבנות על המזבח ובפר ושעיר של יום הכפורים גם לפני ולפנים ועל הפרוכת ועל מזבח הזהב. שע"י הזאת הדם של הבהמות ששרשן מעולם התהו שלפני האצילות נמשך מ"ד משרשם לצורך יחוד הספירות. וכמארז"ל בענין ההזאות דיוהכ"פ אחת למעלה ושבע למטה כו' להמשיך בע"ס דאצי' יעו"ש וכך הוא ג"כ בענין ההזאות על קרנות מזבח החיצון כו' (היינו פי' שתים שהם ארבע ר"ל ההזאה על קרן מזרחית צפונית ממשיך יחוד י"ה שהם בחי' מזרח וצפון ע"ד מה רב טובך אשר צפנת ליראיך כו' וההזאה על קרן מערבית דרומית זהו ענין יחוד ו"ה וכמובן ממ"ש בזהר במדבר דק"כ ע"א. וע' בזהר אמור דצ"ה ע"ב בענין ארבע גאולות שהם ע"ד הנ"ל. וזהו ג"כ ענין ד' בתים דתש"ר) ∴ וזהו העבודה של הכהן שע"ז אמרו בזהר בעובדא וברעותא דלבא ובכוונה. פי' העובדא הוא העבודה במעשה הקרבנות ששרש הבהמה הוא מהתהו שלפני האצילות ולכך יגיע ההעלאת מ"ן לשרשם הנעלה להמשיך עלמות אור א"ס דתהו לתיקון דאצילות להיות יחוד הע"ס דאצי'. (ועמ"ש מענין המשכה מעולם התהו בסידור שער הק"ש בד"ה להבין ההפרש בין ק"ש לתפלה שזהו ענין קבלת עול מלכות שמים כו' וע' בד"ה קחו מאתכם תרומה) רק שזאת העובדא מצטרך להיות בכוונה ורעותא דלבא כי רוח אמשיך רוח ואייתי רוח בזח"ב תרומה קס"ב וכמ"ש אם ישים אליו לבו. רוחו ונשמתו אליו יאסוף ועמ"ש מזה בד"ה מזוזה מימין. ובחי' הרעו"ד של הכהן היינו ע"ד האהבה להיות נמשך אחריו כמים כמ"ש בענין אברהם זכור אב נמשך אחריך כמים ונאמר בו אתה כהן לעולם. ועי"ז מעורר ג"כ למעלה המשכה בחי' אהבה זו בחי' כמים הפנים לפנים. וזהו ג"כ בחי' האהבה שנמשלה לכסף אשר כסף ל' כוסף ותשוקה. שהוא גוון לבן וגם בקרירות ונחת והוא כענין נמשך אחריך כמים וזהו האהבה דבחי' כהן שהוא מקו הימין. ולכן הבהמ"ק נק' ג"כ נביעת מים חיים ונק' הוא ית' מקור מים חיים כו' (וע' מענין כהן בד"ה לבבתני ע"ד ימין מקרבת ובביאור הזהר פ' וירא דקי"ב ע"פ אחותי בת אבי היא זהו ע"ד דברי חכמים בנחת נשמעים. וזהו ענין מש"כ בענין האהבה בנחת כענין נמשך אחריך כמים. וע"ש שאז דוקא ותהי לי לאשה יחוד העליון שזהו ע"י הכהן שודמ"ע. ובזה יש לפרש מאמרז"ל פרק מפנין שעיון תפלה הוא בכלל גמילת חסדים

גומל נפשו איש חסד. דכמו שהקרבן ע"י הכהן איש החסד ימין מקרבת כמ"כ עכשיו התפלה שהיא במקום קרבנות הוא נמשך מבחי' גמ"ח איש חסד. והיינו שהחסד עיקרו להמשיך האור למטה וכך ענין הכהן להמשיך היחוד היינו שיהי' הגלוי למטה וכמ"ש בד"ה ועשית בגדי קדש גבי ואהרן הוא אותיות נראה כו' שיהא פס שמים מתלהב כו' ע"ש. והנה המשכה זו דבחי' אדם זהו ג"כ ענין עושים רצונו של מקום. כי מקום ממכ"ע וכן בחי' אדם זהו מחודו"מ. א' מחשבה אאלפך. דם דבור מעשה כו' ע' ביאור אדם כי יקריב. וערש"מ המשכת סוכ"ע בממכ"ע עד"ז והחיות נשאות לקבל בחי' כמראה אדם בעצמות אוא"ס כו' וזהו ענין הקרבנות כו':

קיצור אך התגלות הנבואה היה על מזה"ח והפנימי (חיצוניות ופנימיות הלב) ע"י חיבור ג' בחי' כהנים לוים וישראלים שהם ג' קוין כי להיות השכינה בשמים מעליותיו זהו ע"י ואגודתו על ארץ כו' (והם שלש של שלש שלש) וע"ד הנך יפה רעיתי. ושלשה אומרים נברך. וזהו ענין שלשה רגלים וכן על שלשה דברים העולם עומד. ג' אבות. ג"פ קדוש. ועמ"ש ע"פ ושלשת תרד מאד. והכהנים קו ימין כהנים בעבודתם ימין מקרבת ה"ם הקרבן. ריח ניחוח להוי' שע"י ריח והעלאת מ"ן בירור הבהמה ב"ן לעולם התהו ממשיכים תוספת האור. וכמו שהמאכל מחיה את האדם. כך למעלה להמשיך אוא"ס ב"ה בבחי' כמראה אדם. שאז מאיר בנש"י אתם קרואים אדם. משא"כ וכד אנת תסתלק מינייהו לבחי' יחיד אין לו שייכות לעלמין. ולכן בק"ש אומרים הוי' אחד וכן לע"ל ביום ההוא יהיה הוי' אחד ולכן בהמ"ק נק' הדום רגליו. וזהו ענין הזאת הדם אחת. אחת ואחת כו'. וכן שתים שהן ארבע וזהו כהנים בעבודתם עובדא ורעו"ד רוח אמשיך רוח כו'. אהבה הנמשכת כמים כו'. ועכשיו תפלה במקום קרבנות ע' בד"ה וארא אל אברהם ובד"ה אני ישנה ולבי ער ושם ענין כאלו עשאוני ובד"ה לאיכה ודאיכה המשכת שיעור קומה. ועיין תפלה בכלל גמילות חסדים כמו שהקרבן ע"י כהן ימין מקרבת:

והנה עבודת הלוים שנמשכים מקו שמאל בג"ה דאצילות הוא לשורר ולזמר בכלי שיר על הקרבן שהם נק' בזהר בדיחי מלכא. והיינו שבחי' האהבה של בחי' הלוים הוא מבחי' הגבורות דאצילות שהוא בהתלהבות בגבורות רשפי אש שלהבת יה (שהוא האהבה כמעלת הזהב על הכסף שנז' בסש"ב פ"נ ע"ש) והיינו דכאשר יתבונן המשכיל בגדולתו ית' אשר אין לה חקר ותכלית כלל שכשמו כן הוא. אין לו תחלה ואין לו תכלה כלל. אזי תתפעל לבבו ג"כ באהבה בגבורות רשפי ושלהבת עזה שאין לה תכלה וגבול כלל שמאחר שנולדה מן ההתבוננות דעצמות אוא"ס ב"ה אזי יהי' האהבה ג"כ בלי גבול ותכלית כלל (ועמ"ש מזה בד"ה ראה ריח בני ובד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה ובד"ה אתם נצבים ובד"ה ושבתה הארץ בענין אהבה שבבחי' אש. ושד"ה שמאלו תחת לראשי מענין כמעלת הזהב. וע' עוד מענין לוים בד"ה אז ישיר משה ובנ"י. וזהו ענין שרשם מקו השמאל בג"ה היינו בינה ההתבוננות בא"ס ב"ה איך כי לגדולתו אין חקר ומזה נמשך גבורה האהבה ברשפי אש וכענין שם מ"ב דאנא בכח) וזהו בחי' הלוי שנמשך מגבורות עליונות שלמעלה כו' בחי' אהבה רבה ברצוא והסתלקות שאין לה גבול

ותכלה כלל. אך מאחר שטבע הגבורות שלמעלה הוא בחי' רצוא והסתלקות שאין קץ וגבול להעליות וההסתלקות דגבורות עליונות כדכתיב אלקים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל. וכתיב למען יזמרך כבוד ולא ידום כו' כנודע. ולזאת א"א להיות נמשך מהם זולת בחי' התשוקה שבהם בצמאון גדול ועצום מאד. שמצד בחי' ההסתלקות שלהם למעלה נתמעט השפע ונתצמצם בצמאון גדול ועצום מאד עד שאין יורד מהם רק בחי' התחתונה שבהם שנק' בחי' אלקים מצד הצמצום וההסתר כנודע. (וזהו ענין וחד קאיר בת"א פ' ויקרא בד"ה פתח אליהו ובלק"ת בד"ה כיצד מרקדין בענין ב"ש אומרים כלה כמות שהיא) עד שנשתטף למטה מבחי' אלקים שהוא מדת הצמצום שהוא בחי' התחתונה דגבורות עליונות בחי' גבורות קשות ממש ולכן מצטרך להמתיק הגבורות ואין הגבורות נמתקין אלא בשרשן. והיינו השיר של הלוים דהנה ארז"ל אין אומרים שירה אלא על היין דהיינו בחי' יין המשמח אלקים ואנשים כו' שהיין הוא שרש הלוים (שהוא בבינה דאצילות) דכאשר נכנס יין יצא סוד שהוא המגלה הנעלם שיתגלה בבחי' גילוי שהוא משמח את בחי' שם אלקים המסתיר ומצמצם השפע עליונה שלא יסתיר ויצמצם כ"א יתגלה השפע עליונה למטה כי שמחה היא בחי' התגלות כמשל במלך ב"ו שיושב במסתרים בהיכלי מלך חדר בחדר להחבא ובשעת השמחה הוא מתגלה לעיני עבדיו במשתה היין כו' כך עד"מ למעלה ע"י נסוך היין והשיר של הלוים ממשיכים בחי' גילוי אוא"ס ב"ה למטה לשמח את בחי' אלקים שלא יסתיר ויצמצם עוד השפע עליונה (שהשיר של הלוים ונסוך היין הכל אחד) והיינו כמ"ש ולגדולתו אין חקר וכתיב לתבונתו אין מספר הא כיצד כשהשפע נעלמה במקורה ושרשה בבחי' סדכ"ם אזי נק' בחי' לגדולתו אין חקר החקר אלוה תמצא דלמחב"כ. וכשנמשכת ומתגלה למטה על השיר של הלוים ונסוך היין המשמח אלקי' ואנשים אזי ולתבונתו אין מספר דהיינו שנתהווה ממנה רבוא רבבות מלאכים ונשמות אשר אין להם מספר כלל כדכתיב היש מספר לגדודיו כו' אבל יש לה חקר שהיא בבחי' גילוי רק שמתפשט' בבחי' אין סוף שאין מספר משא"כ בעודה נעלמה במקורה אזי אין לה חקר כלל כנ"ל. וזהו עבודת הלוים להמשיך מבחי' לגדולתו אין חקר בבחי' לתבונתו אין מספר וכדכתי' ועבד הלוי הוא פי' הוא בחי' עלמא דאתכסיא בחי' בינה דאצילות שעבודת הלוים להמשיך בחי' הוא שהוא בחי' עלמא דאתכסייא מההעלם אל הגילוי והיינו ע"י השיר של הלוים ואין שירה אלא על היין המשמח אלקים כו' ולכך נקראו בחי' בדיחי דמלכא דכמו הבדחן של המלך ב"ו משמח אותו שמתגלה לעיני כל עבדיו כך עד"מ הלוי' עבודתן לנצח בכל כלי שיר שיתגלה השפע עליונה הנעלמה דאוא"ס ב"ה מהעלם לגילוי כו' וזהו בחי' המתקות הגבורות עליונות דבחי' אלקים מדת הצמצום וההסתר שנמתקין בשרשן ע"י עבודת הלוים לדוכן על היין המשמח כו' (ועמ"ש בד"ה חכלילי עינים מיין בענין נכנס יין יצא סוד ומה שכתוב בד"ה אוסרי לגפן בענין כבס ביין לבושו) והנה אע"פ שהלוים ממשיכים ההעלם לגילוי ע"ד יין המשמח עכ"ז י"ל שהכהנים ממשיכים בחינה יותר גבוה כי ענין ותירשך ויצהרך יין הוא בינה ויצהרך שמן. ושמן צף ע"ג יין. והיינו כי יש רזא בבחי' סוד ונכנס יין יצא סוד ויש בחי'

רזא דרזין וזהו גבוה יותר והוא בחי' שמן ועמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה לאינה ורהינה דרוש השני בענין ויין ישמח כו' בשביל להצהיל פנים משמן כו' ושמן זהו מדריגות הכהנים שנמשחו בשמן המשחה וגם כי בהקרבנות במנחת נסכים היה שמן. ועמ"ש מענין מארז"ל כל הקורא ק"ש בלא תפלין כאלו מקריב עולה בלא מנחה וזבח בלא נסכים בהגהות לד"ה כי תבואו אל הארץ מושבותיכם:

קיצור והלוים ועבד הלוי הוא שירה על היין המשמח אלקים מקו השמאל הזהב כמעלת הזהב כו' להסתלק למעלה. ומזה נמשך למטה והד קליר. ע"כ צריך לשמח ש' אלקים בחי' אם הבנים שמחה כו'. המשכה מבחי' ולגדולתו אין חקר בבחי' ולתבונתו אין מספר. הג"ה נכנס יין יצא סוד רזא סוד ה' ליראיו לכן משמח ש' אלקים. אך כהנים משוחי' בשמן לף ע"ג יין רזא דרזין. ויין ישמח כו' כדי להצהיל פנים משמן לכן הלוים היו טפלים לכהנים כמ"ש וילוו עליך וישרתוך ועמ"ש מענין שמחה בענין שמח תשמח רעים האהובים כו' כל המשמח את החתן כו' ואח"כ היחוד גופא בחי' שמן ששון כי דוקא אחותי בת אבי היא אז ותהי לי כו'. וזהו ענין ק"ש ותפילין כו' כמו עולה ומנחה כו'. ועמ"ש ע"פ ועבד הלוי הוא בענין שהבינה נק' הוא אף שהחכמה שגבוה מהבינה נק' אתה אלא לפי שהבינה היא כתר דז"א בכל מאדך כו' ועד"ז לוים כמעלת הזהב בכל מאדך. ובחי' כהן אתה כהן לעולם מבחי'. חכמה כי אתה אבינו. וע' זח"ב שמות די"א בענין איש מבית לוי משמע היבור חו"ב הייגו שעד החמשים דבינה המחבר הו"ב אין ויש ומ"מ כהנים עלם החכמה גבוה יותר כנודע מענין לעליונים נדמה למטה ע' בלק"ת גבי שבועות בביאור מטע ע"פ וספרתם לכם. וענין שמחה י"ל חסדים דאימא כמ"ש בביאור רני ושמחי. וזהו כענין החסד שבגבורה וגם כמו כי הדם הוא הנפש ובהרמ"ז תולדות קל"ה שהשמחה מגבורות הנמתקות בסוד יין המשמח ואין לך גבורה. נמתקת יותר מגבורה דעתיק וכן ח"ס כחמר טב דשכיך כו' בזח"ג נשא קכ"ח. ואפ"ל מה שהלוים יש בכחם להמשיך השמחה זהו מפני ששרשם מבית לוי בחי' לויתן חיבור חו"ב כנ"ל נהר היוצא מעדן להשקות את הגן בחי' ענג עדן נהר גן וכענין לויתן זה יצרת לשחק בו. ולכן עומדים על ט"ו מעלות העולות מעזרת נשים לעזרת ישראל. הייגו בחי' י"ה וזהו ענין ט"ו שיר המעלות. והם המעלים המל' מבחי' עזרת נשים בחי' נוק' היכלות דבריאה לעזרת ישראל בחי' כי שרית עם אלקים כו'. ובתפלה בחינה זו זהו ענין ט"ו שבחים דישתבח. שהוא סוף פסד"ז דוגמת שיר הלוים. וענין מיתוק הגבורות מבואר בהרמ"ז פ' תזריע סוף דף מ"ב וז"ל שכל ענין הזווג שלמעלה הוא שהחסדים מבסמים את הגבורות עכ"ל. והנה הקרבן הוא לשם הוי' דוקא דהייגו ענין ריח ניחוח להוי' וזהו ע"י הכהנים שהם מקו ימין. ולכן בכל הקרבנות לא נזכר שום שם זולתי שם הוי'. אך עכ"ז צ"ל ביטול עשות הוי' אלקים. וכמ"ש וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקים. וזהו ע"י הלוים שאומרים שירה על היין שהיין משמח שם אלקים כנ"ל וזהו ועבד הלוי הוא פי' הוא הייגו שיהי' בחי' הוי' הוא האלקים כו' זהו ע"י הלוי ל' לווי והיבור. ועיין בד"ה אז ישיר משה ובכ"י בחי' לוים פסד"ז וכהנים שמו"ע לכן צלותא בחשאי בחי' אהבה שמבחי' מים או שמן כו' והנה

ישראל

ישראל אף שהם למטה מכהנים ולוים י"ל זהו כמו סגול שהנקודה האמצעית היא למטה מב' הנקודות בחי' לאחרית נחלתו והיא נתעלה אח"כ להיות על גביהם בחי' סגולתא וכמ"ש ע"פ ושלשת תרד מאד. וזהו ענין ישראל לסגולתו ועיין מענין עזרת נשים ועזרת ישראל במא"א אות ע' סעיף י"ג פי' כי הוי' סוד עזרת ישראל. ושם אד' עזרת נשים. ושניהם עזרת אבותינו. ועמ"ש בלק"ת סד"ה הוי' לי בעוזרי כו':

והי' זרעך כעפר הארץ. פע"ז דשבת קי"ח ב' כל המשמח את השבת נותנין לו נחלה בלא מצרים כיעקב שנאמר בו ופרצת כו' וע' מזה במד"ר פ' בראשית ס"פ י"א אברהם שאין כתיב בו שמירת שבת ירש את העולם במדה כו' יעקב שכתוב בו שמירת שבת שנאמר ויחן את פני העיר כו' ירש את העולם שלא במדה שנאמר והי' זרעך כעפר הארץ ופרצת כו'. ועמ"ש בלק"ת ס"פ מסעי בד"ה ענין נחלת יעקב. ובמהרש"א בשבת שם ויהי' לפי דרשה דהכא ופרצת מלשון פריצת והריסת גדר שלא יהי' לנחלתו גדר ומצר כו' עכ"ד. וכ"ה במד"ר ויצא פס"ט ופרצת כד"א עלה הפורץ לפניהם במיכה סי' ב'. והטעם דשייך זה בשמירת שבת כמ"ש בזח"ג ס"פ אחרי דע"ט ע"ב בענין מזמור שיר ליום השבת כו' דהא עתיקא אתגליא וזווגא יזדמן. ר"ל תוס' אור למעלה מסדר ההשתלשלות ולכן כל עסקא דשבתא כפול כמ"ש במדרש תלים סי' צ"ב ע"פ מזמור שיר ליום השבת. וע' בתולע"י בכוונת שבת ששעי' ע"ו. ובמהרמ"א פ' המור:

ב **מד"ר** ויצא פס"ט והי' זרעך כעפר הארץ מה עפר הארץ אינו מתברך אלא במים כו' ועמ"ש בד"ה הבאים ישרש יעקב בענין אשריכם זורעי על כל מים. עו"ש מה עפר כו' והוא קיים לעולם וע' במד"ר בקהלת ע"פ והארץ לעולם עומדת אלו ישראל. ופרצת כו' כנ"ל:

ג **מד"ר** בשלח פכ"א קל"ע ב' בזכות יעקב אני קורע להם הים שנאמר ופרצת ימה כו':

ד **בשלח** פכ"ה דקמ"ב ב' והי' זרעך כעפר הארץ כשיגיעו שניך עד עפר הארץ אותה שעה ופרצת ימה וקדמה כו' הוי מקים מעפר דל. וע' בזהר וישלח דק"ע ע"א בענין מקים מעפר דל. מד"ר תלים פל"ח קנ"ד ב' והי' זרעך כעפר הארץ. בחקתי פל"ה דר"ו סע"ד ונברכו בך כל משפחות האדמה כו':

ל' התו"א פ' ויצא עם הגהות.

ועוד הגהות בדרוש ב' על ל' התו"א הזה הוצג למטה.

בת"א ד"ה ושבתי בשלום אל בית אבי והי' הוי' לי לאלקים והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהי' בית אלקים כו' וצריך להבין השייכות של האבן עם שם הוי' שבשהוי' יהי' לאלקים אז דוקא יהי' האבן בית אלקים כו' גם צריך להבין כי לשון האבן

הזאת

הזאת הוא לשון נקבה ומלת יהי' הוא לשון זכר א) (הג"ה וגם צ"ל מ"ש אם יהי' אלקים עמדי כו' ואז והי' הוי' לי לאלקים. וכי שייך תנאי ח"ו ובודאי אינו דרך תנאי ח"ו וא"כ מהו אם כו' ואז והי' כו' וע' מזה בילקוט פ' ואתחנן דף רס"ו ע"א רמז תתל"ג. ובבחיי ר"פ ויצא דמ"א ע"ג. וע' מענין ושבתי בשלום בזח"א פ' בראשית דכ"ג ע"ב ובת"ז תיקון כ"ב דס"ה ע"ב ובמד"ר במקומו פ' ויצא ס"פ ס"ע ופרשה ע' ובילקוט באיוב סוף רמז כ"ב. ומענין והי' הוי' לי לאלקים במד"ר שם פ' ע'. ומענין והאבן הזאת אשר שמתי מצבה בזח"א פ' נח דע"ב א' וס"פ תולדות דקמ"ו ע"ב ובפ' ויחי דרל"א ע"א ובפ' פקודי דרכ"ע סע"ב ודר"ל ע"א ובפ' פינחס דרמ"ג סע"ב עכ"ה) . ולהבין את כל הנ"ל צריך להקדים ולבאר מ"ש לעיל מיני' ויפגע במקום ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וגו' וישם אותה מצבה כו' וצ"ל ענין האבנים מה הן וגם מהו שהי' תחלה אבנים הרבה וכמ"ש ויקח מאבני המקום וגו' ויעקב עשה מהן אבן אחת כו'. (וע' מזה במד"ר פס"ח ובזהר ויצא דקמ"ז ע"ב ודף קמ"ח ע"ב פ' בראשית דמ"ע ע"ב ס"פ וירא דק"ך ע"א ובפ' פינחס דרמ"ב ע"א) . אך הנה בראש הפרשה כתיב ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה . פי' יעקב הוא בחי' יו"ד עקב שהוא בחי' המשכת חכמה עילאה שהוא בחי' יו"ד למטה מטה גם בבחי' עקביים (עמ"ש מזה לקמן סד"ה וישב יעקב ועמ"ש בלק"ת פ' בלק סד"ה מי מנה עפר יעקב) וזהו ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה שבחי' יעקב הוא הממשיך מבחי' באר שבע שהוא למעלה מעלה איהו וחיוהי וגרמוהי חד עד השתלשלות למטה מטה למדרגה היותר תחתונה שהוא בחי' חרן (וע' במד"ר פ' ויצא פס"ח ר' יהושע בן לוי פתר קרא כו' ובזהר דקמ"ז ע"א ר' שמעון אמר כו' ובס"ת שם דקמ"ז סע"ב ודקמ"ה) וכאשר יבואר לקמן בע"ה בו וכמ"ש (אתה הוא מלכי אלקים) צוה ישועות יעקב (תלים סי' מ"ד ה' ועיין מזה בזח"א ס"פ וירא דקי"ע) ישועות הם ש"ע נהורין עילאין ובחי' יעקב מחבר וממשיך אותן למטה בבחי' עקביים ג"כ וגם ישועות הוא מלשון שעה כמ"ש וישע ה' אל הבל וגו' שהוא בחי' ירידת והמשכת אורו ית' למטה מטה כו' (הג"ה ועמ"ש מענין ישועה

לקמן

א ועיין בזח"א פ' בראשית דכ"ג ע"ב דקאי על הגאולה שזהו ענין ושבתי בשלום כו' ע"ש והוא כמ"ש במדרש רבה בשה"ש ע"פ שובי שובי השולמית ד"פ שובי כנגד מצרים בבל כו'. וכ"ה ג"כ במדרש רבה פ' תולדות ר"פ ס"ו. וזהו כענין מ"ש בזהר בפי' ושבתי בשלום כו':

ב ופי' וענין המשכת היו"ד הוא ענין היו"ד דשם הוי' כי חלק הוי' עמו שיש בכל נפש שם הוי' כמ"ש במ"א בד"ה ראה אנכי נותן. וביאור הענין דהנה ד' אותיות דשם הוי' כללות ענינם הוא רק מבחי' צמצום והתפשטות בלבד והוא אותיות י"ה שהיו"ד הוא חכמה בחי' נקודה בבחי' צמצום והה"א הוא בינה בבחי' התפשטות לאורך ורוחב ואותיות ו"ה הוא שנמשך מאותיות י"ה והן כללי' באותיות י"ה וכמ"ש כי בי"ה ה' צור עולמים כו'. והנה יש להבין ענין הצמצום דיו"ד מהו דלכאורה יובן ענין הצמצום הזה כפשוטו דהיינו מניעת אור ושפע מצד בחי' הדין כמו הצמצום שנק' דין ועונש למטה שהוא היפך מבחי' החסד והטוב ולכן נמשך מזה מניעת אור ושפע. והנה באמת א"א לומר עד"ז ח"ו בבחי' צמצום זה דנקודת חכמה שבאות היו"ד כי הרי בחי' החכמה אדרבה

היא

לקמן בד"ה בכ"ה בכסליו בענין וילבש צדקה כשריון וכובע ישועה בראשו ובאג"ה סי' ג' שהוא ענין יאר ה' פניו אליך וכמ"ש כי עוד אודנו ישועות פניו תלים סי' מ"ב ו' ושזה נמשך ע"י הצדקה ולכן נק' ישועות יעקב כמ"ש במד"ר פ' בחקתי פל"ו ואין צדקה ומשפט אלא ביעקב שנאמר משפט וצדקה ביעקב אתה עשית. וע' בסידור ע"פ אל תבטחו בנדיבים בבן אדם שאין לו תשועה כו' ע"ש ולכן אח"כ נאמר אשרי שאל יעקב בעזרו כי בזה נאמר צוה ישועות יעקב. וע' בפרדס ערך ישועה שכ' כל לשון ישועה כו' הם מלך החסד והביא כן מהזהר פ' תרומה דקס"ט ע"א. ובמא"א אות יו"ד סע"ו פי' כי הישועה היא ע"י המשכת אורות הבינה והוא"ה נק' מעיני הישועה. ועמ"ש מזה בלק"ת בד"ה ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה דרוש הראשון וסוף דרוש השני. ובד"ה שוש אשיש בענין כי הלבישני בגדי ישע. ובת"א בד"ה וקבל היהודים בענין כי תרכב על סוסיך מרכבותיך ישועה סוסיך ב"פ ס"ג בחי' כי גאה גאה משם נמשך הישועה כו' וזהו ע"ד שנתבאר בלק"ת ע"פ טוב לחסות בה' מבטוח באדם כו' בשם ה' כי אמילם ובד"ה אשירה לה' כי גאה גאה בענין עזי וזמרת י"ה. ומזה נמשך ויהי לי לישועה. כי משם אין יניקה לחיצונים רק מהמדות חו"ג וכמ"ש ע"פ הללויה הללי נפשי כו'. וע' מזה ג"כ בזח"ב פ' בשלח דנ"ה א' בפי' עזי וזמרת י"ה ויהי לי לישועה שבחו"ב מאיר אור א"ס תמיד ע"כ משם נמשך ויהי לי לישועה. וזהו כמ"ש המא"א סעי' ע"ו. וביעקב נאמר כי יעקב בחר לו י"ה לכן נאמר צוה ישועות יעקב משא"כ מהמדות חו"ג שמשם אברהם ויצחק יש יניקה כו'. ובזהר וישלח דקס"ז ע"ב בענין ויעקב איש תם יושב אוהלים שמחבר הבינה עם המל' וכ"ה בזהר ר"פ תרומה דקכ"ו ע"ב באריכות.

לכן

היא בחי' מקור קו הימין חסד גלא וגם שרש כל ההשפעה הנגלית אח"כ בבינה כידוע דהחכמה נק' אין והבינה נק' יש וה"ז בחי' המשכה מאין ליש כו'. אלא מוכרח לומר מזה שבחי' צמצום דיו"ד דחכמה הוא היפך בחי' הצמצום אלא אדרבה הוא רק אמיתי' בחי' הטוב והחסד ואעפ"כ הוא בא רק בבחי' צמצום בנקודה א' כנ"ל. ולהבין דבר זה הנה מבשרי אחזה כו'. דהנה אנו רואים ברב הגדול שמשפיע שכל לתלמיד הקטן שמוכרח לצמצם אור השכל בכדי שיכינו התלמיד גם לערך קוצר דעתו. והנה יש באופן צמצום זה ב' דרכים. הא' שמעלים ממנו האור עיקר השפע ולא יאמר בדברים רק אפס קצהו בלבד כי לא יוכל לקבל הרבה רק אפס קצהו בלבד וזהו הנק' צמצום גמור ואע"פ שאינו בא מצד בחי' הדין אלא מצד חסרון המקבל יהי' איך שיהי' הרי נתעלם ונעדר האור העיקר מן המקבל. והדרך הב' הוא היפך זה שלא יעלים ממנו כלום מן כל אור אותה השפע אלא יגיד לו כל פרט הדבר בעומק' ורוחב' כמו שהוא ממש אך שמפני שלא יכיל כלי המקבל לקבלה בעומקה ורחבה בהרחבת דברים בהכרח שלא ישנה לו בדרך ארוכה אלא בדרך קצרה וכמאמרם ז"ל לעולם ישנה אדם לתלמידו דרך קצרה וענין דרך קצרה זאת אינו ענין העלמת דברים לקצר ולהעלים דברי' ממש אלא הענין הוא שיכלול כל ההשפעה ההיא בדברים קצרים שיהיו מיעוט הדברים מחזיקים כל האורך ורוחב שיש בפרטי' באותה ההשפעה ואזי מפני שהדברים באים במיעוט יוכל המקבל לקבל והרי לא נעדר שום דבר מן המקבל שהרי באותם הדברים המועטים יוכל לעמוד על כל האורך ורוחב וכל פרטי המסתעפי' שכללם בדברים המועטים עד שלא ימצא שום דבר חדש בכל הפלפול הארוך כי הכל נכלל באותן הדברים המועטים לפי שכך רצה

המשפיע

לכן נק' הישועות הבאים מהבינה אל המל' וש"ע נהורין בשם ישועות יעקב. גם כמ"ש בכל צרתם לו צר והכתיב באלף. ומלאך פניו הושיעם ע' מזה בזהר ס"פ וירא דק"ך ע"ב ובפרדס ערך מלאך שהמל' נקראת מלאך פניו כאשר הפנים העליונים מאירים פניה וזהו ע"ד יאר ה' פניו אליך. והנה יעקב נק' פניו כמאמרז"ל ע"פ ויוליכך בפניו כו' וכמ"ש ע"פ מבקשי פניך יעקב סלה. ועמ"ש מזה בלק"ת בהביאור ע"פ אלה מסעי דרוש השלישי בענין חותמו של הקב"ה אמת וכתיב תתן אמת ליעקב. וע' במד"ר פ' משפטים פ"ל ע"פ שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבא ישועתם אינו אומר אלא ישועתי. שישועתן של ישראל היא ישועתו של הקב"ה וזהו ע"ד שיהי' השם שלם שיאיר בחי' י"ה שמשם הישועה בו"ה כו' וע' בסידור ע"פ יפאר ענוים בישועה כו'. קיצור ענין ישועות יעקב כי הו"ב נק' מעיני הישועה והישועה זהו כשנמשכים אורות אימא במל' ונמשך בה ש"ע נהורין כמו בבינה והיינו כי בבינה מאיר ע"ק בחי' כובע ישועה. וזהו ע"ד טוב לחסות בה' מבטוח באדם אפי' באדם העליון והיינו משום כי כל גוים סבבוני בשם ה' כי אמילם. כי מהמדות יש יניקה כו' ומזה נמשך עת אשר שלט כו' משא"כ בינה עלמא דאירו שם אין יניקה כו' וכתיב כי יעקב בחר לו יה בריח התיכון נהגה בלי מצרים. גם שמרו משפט ועשו צדקה ועי"ז כי קרובה ישועתי לבא. כמ"ש בת"א בד"ה אשירה לה' בענין ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט וזהו בחי' יעקב כמ"ש משפט וצדקה ביעקב אתה עשית. גם הישועות נק' ישועות פניו וכתיב מבקשי פניך יעקב סלה. ומלאך פניו הושיעם. וזהו עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה כי תרכב על סוסיך בבחי' כי גאה גאה עי"ז מרכבותיך ישועה. וכ"ז נמשך ע"י יעקב איש תם יושב אהלים שמחבר בחי' סוכ"ע בממכ"ע וענין סוסיך

הם

המשפיע לכלול כל דברי השפע בדברים מועטים כדי שיתקבל כולו במקבל דוקא ואם לאו מוכרח לקצר איזה דבר ולהעלימו לגמרי וכנ"ל ואמנם המשפיע דוקא מפני שיודע שורש כל העומק של השפע הוא יודע לסדר הדברים בדרך קצרה עד שלא יעדר אפילו פרט א' שלא יהי' נכלל בדברים הללו ולא איש אחר זולתו שאינו יודע בטוב עמקי כללות אור השפע. והדוגמא לכל זה הרי שנו חכמי המשנה בדרך קצרה כידוע והגמרא הוא פי' המשנה בפלפול ארוך מאד ואחר כל העיון בגמרא הנה הכל ימצאו במשנה וכלולים בדרך רמז כי כל דקדוקי הגמרא הוא רק בדברי המשנה עצמה ואין כל חדש בגמ' שלא ימצאו במשנה אלא שבמשנה כלול בדרך קצרה כל-אריכות הפלפול שבגמ' ונמצא בחי' צמצום כזה אינו ענין העלם דבר ולא חצי דבר אלא אדרבה כדי שיבא הכל לידי הבנה במקבלים ע"כ כללו בדרך קצרה כנ"ל (ועד"ז י"ל ג"כ בענין תשב"כ לגבי תשבע"פ וכמ"ש במ"א בד"ה ביום השמע"צ בענין שתשב"כ נק' מוסר אביך כמו טפת האב שנכלל בה כל בנין הולד בדרך קצרה כו' אלא שזהו דרך קצרה ביותר ממשל המשנה לגבי התלמוד וכענין לחכימא ברמיזא ועמ"ש מזה בביאור ע"פ לכן אמור לבנ"י בפ' וארא. ומ"מ הנמשל למעלה בענין יו"ד וה"א אתי שפיר יותר מהמשל דתשב"כ ותשבע"פ כי באמת תשב"כ שרשה מח"ע שהיא בחי' יו"ד ותשבע"פ שרשה מבחי' בינה ולכן נק' תורת אמך וכמ"ש ע"פ לכן אמור הנ"ל). והנמשל מובן מזה בבחי' צמצום דיו"ד ג"כ שהוא דוקא אמיתית הטוב והחסד כי הנה כדי שיהיו אורות החכמה כמו שהיא בחי' גלוי מאין ליש בבינה א"א להיות כ"א שיתצמצם האור ויבא בדרך קצרה ע"ד הנ"ל שיוכלל האור כולו במיעוט דברים כך נכלל כל אור החכמה בבחי' נקודה אחת באות היו"ד ואין כאן בחי' צמצום

הם האותיות בנק' סוסים וזהו ענין ויקח מאבני המקום כמבואר לקמן עכ"ה) :

ב **אך** בהשתלשלות אור ה' כ"כ בצמצומים רבים עד שבא גם למטה בבחי' חב"ן נעשה עלמא דפרודא לגמרי וכמ"ש ונהר יוצא מעדן שהיא בחי' חכמה עילאה להשקות את הגן כו'. ומשם יפרד שבהמשך משם בהשתלשלות רבות וצמצומים רבים נעשים בחי' נפרדים בתכלית (הג"ה ועמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה שנים המה מלכות דרום הראשון שדרשו אדמו"ר ז"ל בשבת א' עם הדרוש ושבתי בשלום הנזכר כאן ושם ביאר ענין זה מה שלמטה נעשה עלמא דפרודא ע"ד שאמר המין מפלגא ולתתא כו' והיינו ע"י הרקיע המבדיל כו' והיינו שמבדיל בין בחי' באר שבע שהוא כענין מים עליונים שבאצי' ובין חרן שבבי"ע כו' ועמש"ל בפ' לך לך מענין הפרסא המבדיל בד"ה ולא יקרא עוד שמך אברם ובד"ה והבדילה הפרכת וז"ש בזהר פ' ויצא דקמ"ז ע"ב וילך חרנה דא בנת ערלה עכ"ה) ויעקב אע"ה רצה להעלותם למעלה מעלה ביחי' גם למטה בחי' יחוד וביטול ממש כמו שהוא למעלה חיוהי וגרמוהי חד כו'. (הג"ה ע"ד שנת' בד"ה ויהי בשלח פרעה בענין ודעתיה לי הארץ. והיינו בגלות בבל והדום שנק' חרן ע"ש ביום חרון אפי. והיינו כדי לברר מבחי' שקליפה קדמה לפרי שזהו ענין כיתרון האור הנמשך מהחשך כו'. וכענין הנזכר בזהר ר"פ חיי דקכ"ב ע"ב אחת שרה נחתת ונלקת כו' בג"כ שרה זכתה לחיין עילאין כו' דהיינו י"ס דאצילות הנרמזים בפסוק ויהיו חיי שרה מאה שנה הוא בחי' כתר ועשרים שנה שהם חו"ב וז' שנים שהם שבעה מדות והם הנק' חיין עילאין כ"ז זכתה ע"י דנחתת למצרים ונלקת. וזהו ע"ד גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ. וזהו ענין וירא והנה באר בשדה והיינו שגם בחרן עשה בחי' באר וכמ"ש במד"ר והנה שלשה עדרי צאן אלו שלשה מלכיות כו' וזהו ע"ד בארץ מואב הואיל משה באר כו'. וההפרש בין באר זה לבחי' באר שבע י"ל ע"ד בעלי תשובה וצדיקים ועי' בלק"ת בשה"ש בד"ה יונתי בחגוי הסלע ההפרש בין קומי לך רעיתי שמדבר ביצ"מ ובין הראני את מראיך שזהו בחי' תשובה

כו'

גמור להעלים דבר אלא אדרבה כדי לכלול הכל ואין זה הצמצום בחי' דין אלא אדרבה בחי' אמיתי' הטוב והחסד כדי שיותפס הכל במקבל שהוא בחי' בינה ולכן הנה אחר הצמצום דיו"ד נעשה בחי' אורך ורוחב דה"א בבינה עד"מ המקבל גם שיהי' מקבל דרך קצרה בדברים מועטים כנ"ל הנה אח"כ יבין וישכיל בדברים המועטים ההם כל אורך ורוחב של אור השכל ההוא כנ"ל וכמאמר לא קאים איניש אדעתי' דרבי' עד מ' שנין הרי לאחר מ' שנין ימצא כונה חדשה מדעת הרב באותן הדברים המועטים ששמע ממנו שלא הבין עד עכשיו ואין כל חדש בזה כי הכל כללו הרב באותן הדברים המועטים כנ"ל והנמשל מזה יובן שזהו בחי' התפשטות אורך ורוחב הה"א דבינה כנ"ל וכללות כל ענין השפע כשמתקבלת במקבל הוא ענין בחי' צמצום והתפשטות והיינו בחי' אותיות י"ה דשם הוי' ומכל זה יובן ענין יעקב יו"ד עקב היינו שממשיך בחי' היו"ד דש' הוי' שבו ראשית הגילוי מאור א"ס ב"ה להיות נמשך גילוי זה גם למטה בבחי' עקביים וסוף כל דרגין באר שבע היא בינה ומל' שהוא ה' ראשונה דש' הוי' שנק' באר שבע שהיא הבאר שממנה נובעים שבע מדות לך ה' הגדולה והגבורה כו' והמל' נק' באר שבע שמקבל משבע מדות הנ"ל ומשם יוצא יעקב להמשיך היו"ד גם למטה:

כי

כו' עכ"ה) ולזאת נאמר ויקח מאבני המקום כו' כי הנה נודע שאבנים נקראו אותיות וכמ"ש בס"י שתי אבנים בונות שני בתים שלש אבנים בונות ששה בתים כו' להיות כמו שמאבנים הרבה נעשה בית ה' שיכולים לדור בתוכו כמ"כ מאותיות הרבה נעשו תיבות שבהם התלבשות השכל (הג"ה וע' מענין אבנים ובתים בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים כו' וארא ובלק"ת בד"ה וארשתיך לי ובד"ה מזמור שיר חנוכת הבית דרוש השני ועיין בהג"ה ד"ה ויעש דוד שם. ובד"ה אכלוהו היום בפ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת דרוש הראשון אותיות לי ואתא תרגום וע' במא"ה אות א' סכ"ב. ובלק"ת בהביאור ע"פ זאת חקת התורה פ"ב איך שאף בהאותיות הם בחי' דומם מ"מ שרשן גבוה מאד. ולכן בחי' חי הוא בחכמה והחכמה תחי'. ובחי' מדבר הוא הכתר ועמ"ש ע"פ אני מדבר בצדקה אני הוא מל' ושיהי' אני בבחי' מדבר הוא ע"י צדקה כו' ולכן מט"ט קושר כתרים לקונו מתפלותיהם של ישראל דהיינו מהאותיות שנעשו בבחינת אבנים טובות שקובעין אותם בהעטרה וכתר וכמ"ש בת"א בד"ה מזוזה מימין. קיצור מהאותיות נעשו כתרים עכ"ה) וגם כמו שהאבנים הם בחי' דומם שהוא מדרגה היותר תחתונה מכל הד' יסודות דצ"ח כמו כן האותיות לגבי השכל המלובש בהם הם בחי' דומם בתכלית שאינה מערך השכל כלל. נמצא מובן מכל הנ"ל שאבנים נקראו אותיות וכמ"כ הוא למעלה דהנה כתיב בדבר ה' שמים נעשו וכמ"ש מלכותך מלכות כ"ע פי' שחיות כל העולמות שהם עולמות עד אין קץ וכמ"ש היש מספר לגדודיו. הנה עכ"ז מקור ושורש חיותם אינו אלא מבחי' מלכותו שהוא בחי' דבר ה' כו' המחי' ומהוה אותם מאין ליש תמיד. להיות שהם נבראים בע"ג שיש גבול לשגתן ומהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו' ואינם כלל בערך לגבי אור ה' שהוא בבחי' א"ס המתגלה בעולמות עליונים ולזאת אין יכולים לקבל חיותם רק מבחי' דבר ה' שהם אותיות שנבראו בהם שמים וארץ כו' שהם בחי' דומם לגבי אור א"ס ב"ה וכמ"ש קדוש ה' צבאות וכמאמרז"ל אות הוא בצבאות שלו ואף שהם אלף אלפין כמ"ש אלף אלפין ישמשוני' ורבוא רבבן קדמוהי וגו' וכמ"ש היש מספר לגדודיו עכ"ז מאחר שהם בעלי גבול חיותם אינו אלא מבחי' אות א' בלבד שהוא בחי' דומם לגמרי לגבי שם הוי' שהוא בבחי' א"ס כו' כנ"ל. (הג"ה ע' בד"ה וארשתיך לי הנ"ל שזהו ענין האבנים שנעשה מהם בחי' הצר ההילוגה מהצרות ה' וע' בד"ה ששים המה מלכות דרוש הראשון. קצור שבהשתלשלות נעשה למטה עלמא דפרודא ומשם יפרד ע"י הפרסות. ויעקב רצה להעלותם שיהי' גם למטה הגילוי ויהי' יתרון האור מן החשך ולכן גם בחרן נעשה בהר מ"ה והיינו שלקח מאבני המקום כי האותיות הם דומם ועכ"ז אכלו להעלותם שיהיה מהן בחי' כתרים עכ"ה):

ג **והנה** השתלשלות כל העולמות ברבוא רבבות מדרגות תלוי הכל לפי אופן צירופי האותיות שבבחי' דבר ה' להתהוות נבראים פרטיים בעלי גבול ונפרדים כו' ויעקב אע"ה רצה להעלותם למעלה לזאת ויקח מאבני המקום ג) שהם

אותיות

ג **כי** הוא ית' מקומו של עולם והאותיות הנמשכי' ממנו ית' להחיות העולמות הנפרדי' נק' אבני המקום:

אותיות הרבה ועשה מהן אבן אחת שהיא אות היו"ד (הג"ה הנה היו"ד הוא בחי' חכמה הנק' נקודה ונקרא נקודה בהיכלא וע' מזה בזח"א ד"כ ע"א ובזח"ג דף קל"ג ע"ב ונתבאר בלק"ת בד"ה ראה אנכי נותן אך יש נקודה עילאה שהיא חכמה עילאה ונקודה תתאה בחי' חכמה תתאה שהוא מל' כמ"ש בזהר ויקהל דף ר"י ע"ב גבי והשיא נקודה תתאה איהי גנתא לגבי עדן עילאה וע"ש ג"כ דף ר"ד ע"ב וב' נקודות אלו זהו ענין יו"ד דהוי' ויו"ד דאדני בעז"נ פותח את ידיך יודי"ך כו' והיינו ב' בחי' ביטול. ביטול אמיתי דמ"ה וביטול היש. וא"כ יעקב שעשה מאבני המקום אבן אחת שהיא היו"ד נראה דהיינו נקודה תתאה יו"ד דאדנ"י שכך הוא הסדר של העלאה מלמטה למעלה וכמ"ש בזאת יבא אהרן. וע' בזהר במדבר דקי"כ ע"א בענין ובא לו לקרן בקדמיתא. קיצור היו"ד נקודה ביטול ונקודה תתאה יו"ד דאד'. עכ"ה) שזהו ויקח מאבני המקום כו' שכמו שלמטה באדם יש שכל ומדות והאותיות הם המלבושים לבחי' שכל ומדות שמתלבשים בהם כמ"כ למעלה יש בחי' חב"ד וז"ת רק שם הוא הביטול ולא בחכמה ידיעה מבין ולא בבינה ידיעה ולאו מכל מדות אלין שם הוא בבחי' יחוד וביטול בתכלית וכמ"ש לך ה' הגדולה כו' והיוהי וגרמוהי חד כו' ובחי' דבר ה' הם האותיות שבהם מתלבשים חב"ד ומדות שהם ע"כ עליונות ובחי' אות היו"ד שהיא נקודה קטנה מרמז על היות שבו מתלבש בחי' חכמה שהוא בחי' אין וביטול בתכלית ואות הה' שהיא בחי' התפשטות אורך ורוחב מרמז על שהוא בחי' לבוש לבחי' בינה וכו' וכמ"כ שאר האותיות שבהם מתלבשים בחי' מדות העליונות. וזהו שיעקב עשה מכל האבנים אבן אחת שהוא אות היו"ד להעלותן לבחי' חכמה עילאה ואזי אח"כ ויבש אותה מצבה הוא בחי' אות הוא"ו שעשה והמשיך מבחי' יו"ד לבחי' ו' (הג"ה ע"ד נקודה קו שמהנקודה עושים אח"כ קו. ולפמ"ש שהיו"ד הוא נקודה תתאה אתי שפיר שהוא"ו שהוא ז"א גבוה יותר מהיו"ד אך כאן משמע שהיו"ד רומז לחכמה עילאה ואפ"ל ג"כ שהוא"ו רומז לבחי' סדרי משנה עכ"ה) להיות התלבשות בחי' חכמה עילאה למטה בבחי' תומ"צ וכנודע תמונת אות הוא"ו שעל ראשו נקודת היו"ד ואח"כ הולך ומתמשך למטה כמ"כ אורייתא מח"ע נפקת ונמשך ומתפשט למטה בדברים גשמיים כו'. וזהו ויצוק שמן על ראשה פי' שמן הוא בחי' ח"ע וכמ"ש שמן משחת קדש (הג"ה עמ"ש מזה בלק"ת בד"ה בהעלותך את הנרות דרוש הראשון וע' במא"א אות רי"ש סעיף ג' בענין ברכות לראש צדיק שראשי נמלא טל ובזהר פ' לך דפ"ח א' איהו שמן ואיהו טל וא"כ י"ל זהו פי' ויצוק שמן על ראשה עכ"ה) להיות גילוי בחי' חכמה עילאה ממש למטה בבחי' מצבה הנ"ל שהוא בחי' תורה ומצות שמלובשים למטה בדברים גשמיים המחליף פרה בחמור כו' כשר פסול כו' עכ"ז יהי' בהם גילוי בחי' חכמה עילאה ממש כמו שהוא למעלה וכמאמרז"ל מה להלן באימה וביראה אף כאן באימה וביראה. פי' מה להלן בשעת מתן תורה על הר סיני שהיו באימה וביראה שאז הי' בחי' גילוי בתכלית שאמרו מפי עצמות המאציל אנכי ה' אלקיך כו' אף כאן היינו אף כמו שהתורה מלובשת למטה בדברים גשמיים יהי' ע"י גילוי חכמה עילאה ממש כמו שהי' אז וכמ"ש ואשים דברי בפיך כו'. ולהיות גילוי כזה למטה הולך יעקב מתחלה להעלותן למעלה מעלה לבחי' ביכ"ע ובמ"ש וירימה

מצבה

מלכה להיות כי נעוץ סופן בתחלתן ועי"ז נעוץ תחלתן בסופן כו' שמדרגה היותר גבוה יותר יכולה לירד ולהתפשט מטה מטה כידוע ד) . (קיצור והשתלשלות העולמות הכל לפי אופן צירופי האותיות ויעקב רלה להעלותן וזהו מה שלקח מאבני המקום שהם אותיות דבר ה' מבחי' המקום הוא מקומו של עולם המלובשים בדל"ת ועשה מהם אבן אחת שהוא בחי' היו"ד שזהו וישם מראשותיו ע' זח"א דע"ב ופ' ויצא קנ"א ואח"כ וישם אותה מלכה הוא בחי' ו' שנמשך מהיו"ד והוא ענין אורייתא מחכמה נפקת ועמ"ש בד"ה השמים כסאי ויצוק עליה שמן בחי' שמן משחת קדש ולכן מה להלן באימה ויראה אף כאן באימה ויראה. ובהג"ה היו"ד הוא בחי' נקודה אך יש נקודה עילאה יו"ד דהוי' ונקודה תתאה יו"ד דאד' וכאן י"ל שלקח מאבני המקום י"ב בקר דבריאה ועשה מהם אבן אחת יו"ד דאד' מל' דאצי' ויצוק שמן על ראשה בחי' שראשי נמלא טל) :

הג"ה

ד ולבאר הדברים הנ"ל בענין העלאות האותיות ע"י ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו ואח"כ ההמשכה ע"י וישם אותה מלבה ויצוק שמן כו'. הנה ב' בחי' אלו זהו ענין אותיות התפלה ואותיות התורה ועמ"ש מזה בת"א פ' בשלח ע"פ לסוסתי ברכבי פרעה . וביאור הענין הנה יש להקדים מ"ש בזהר בראשית דף ד' ע"ב מאן דלא טעים מרירו למיתקו ומהפך חשוכא לנהורא לית ליה חולקא הכא וזהו ענין תפלה ותורה שע"י התפלה מהפך ממרירו' למיתקו ע"ד וימתקו המים כו' . והענין כי מרירו הן תאות עוה"ז והענוגי' שמושפעים מהיכלות הקליפות שאין לך דבר למטה שאין לו היכל למעלה כנגדו שממנו בא תולדות הדבר ההוא והשפעתו וכל תענוגי עוה"ז אפילו דבר קל ואפילו המסתכל בשערו הנה החיות ההוא נמשך מהיכלות הטומאה ולכן נענש יוסף בשבתו בבית האסורים י"ב שנה על שהי' מסלסל בשערו כדאיתא בגמ' ע"פ ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה מיד ותשא אשת אדוניו כו'. וצריך להפוך לבו לטעום ממש ממרירו למיתקו טעמו וראו כי טוב ה' אז תתענג על הוי'. וזה היה ענין הקרבנות שנהפך חלב מנפש בהמה ועולה וכלל באש שלמעלה אשר אח"כ על המזבח להיות אשה ריח ניחוח לה' . וכמ"כ ההי' התפלה שהיא במקום הקרבנות להלהיב נפשו באש שלמעלה ולהתענג על הוי' . וענין אתהפכא חשוכא לנהורא הוא שחשך הגשמי של עוה"ז מעשה שמים וארץ שנראים ליש ודבר גשמי יתהפך לנהורא להיות בו גילוי אור א"ס להיות היש בטל אליו ית' ונגלה כבוד ה' למטה כמו למעלה והיינו שע"י בחי' טעים מרירו למיתקו שהוא ממטה למעלה להפוך לבו ותאות עוה"ז לדבקה בו ית' בתשוקה ולמאון כו' יאיר אור ה' מלמעלה למטה במקום החשך של העוה"ז שלא יהי' העולם מעלים אור ה' וקדושתו. וזהו ג"כ ענין נר מצוה ותורה אור. נר מצוה הוא בחי' העלאה ממטה למעלה ותורה אור הוא בחינת המשכה מלמעלה למטה וע"י בחי' נר מצוה בא אור התורה. וביאור הדבר הנה י"ל ענין אותיות מה עניינם כי הנה האותיות נחלקות במבטא ע"י ה' מוצאות הפה אחה"ע מהגרון כו' והנה אין מוצאות כלי המבטא דומים לכנור שהוא כלי הנגון. שכנגן המנגן עליו מוציא קול שהקול ההוא בא מן תנועת הכנור שמוציא את הקול. משא"כ האותיות אינן באות מחמת תנועת כלי המבטא שהן ה' מוצאות הפה שהרי מאליהן ומעצמן יוצאות תנועת האותיות בלי שום הכנה וכוונה מכוונת באדם להניע הלשון לאותיות דגלנ"ת או השפתי' לאותיות בומ"ף אלא אדרבה האותיות מניעות את הלשון לאותיות דטלנ"ת והשפתי' לאותיות בומ"ף והאותיות מצד עצמן הן מושרשות בנפש עצמה והנפש היא המוציאה אותן מההעלם אל הגילוי מתחלה באותיות המחשבה ואח"כ באותיות הדבור. וז"ש ויהי האדם לנפש חיה ות"א לרוח ממללא שבחי' האותיות

הן

ד (הג"ה והנה ענין העלאת האותיות יש ג"כ ע"י ברהמ"ז וברכת הנהנין כמ"ש בלק"ת פ' נשא בד"ה כה תברכו בפירוש וברכת את. אך מתחלה צ"ל העלאת האותיות ע"י התפלה קושר כתרים מתפלותיהן וזהו ענין ויפגע במקום יש לפרש ע"ד עושים רצונו של מקום שהוא המשכה מבחי' סוכ"ע בממכ"ע והיינו ע"י ובכל מאדך ולכן בפ' והא"ש שלא נאמר ובכל מאדך נק' אין עושין רצ"מ. כמ"ש מזה בד"ה והתהלכתי בתוככם ובלק"ת בד"ה מקושש עצים. והנה ויפגע זהו תפלה. כי תפלה ל' חבור כמו התופל כלי חרס כמ"ש במ"א שהוא עליית המל' הנק' שם והארה בעלמות אור א"ס וע' מזה בד"ה כי אתה נרי בפי' ארוממך אלקי המלך. וכמ"כ ויפגע הוא לשון חבור ע"ד ויפגעו בו מלאכי אלקים כו'. דהיינו המשכת אור א"ס הסוכ"ע בממכ"ע שהוא הנק' מקום ועמ"ש ע"פ ומי יקום במקום קדשו כו'. וענין וילן שם ע"ד שלן בעומקה

של

הן בבחי'. חיה כי יש באדם נפש רוח נשמה חיה נפש הוא בחי' אותיות מחשבה ודבור ורוח הוא הבל הלב שהוא קול כלול מאש רוח ומים כנודע ונשמה היא בחי' השגת השכל ונשמת שדי תבינם וחיה היא בחי' חכמה דהיינו מקור החכמה שלמעלה מן ההשגה ושם הוא שרש האותיות אלא שקבוצן בפה ולא שבראן שם בפה כי בריאתם והתהוותם בשרשם הוא למעלה בבחי' חיה ומשם נמשכו ונחלקו לכ"ב אותיות לדבר בם איש ואיש כלשונו. ובזה יובן ענין מארז"ל שמט"ט קושר כתרים לקונו מתפלותיהן של ישראל כי הנה המלאכים מעלים התפלות לפי שדבור האדם הוא גשמי והמלאכי' הם רוחני' שהדבור שלהם הוא כמו מחשבה שלנו וע"י המלאך המקבל התפלה מזדככת התפלה מגשמיות לרוחניות ע"י המלאך ההוא והנה גבוה מעל גבוה עד עולם העליון שבו משכן מט"ט והוא קושר כתרים שלמעלה מהראש ומוחין כו' וע"ז ממשיך אותיות חדשות כי הנה התפלה היא בקשת יה"ר שיתהווה בחי' רצון שכמו שכבר נמשך רצה"ע בחכמה הנה החכמה מחייבת ע"פ התורה אין יסורים בלא עון שהעון גורם יסורים ח"ו אבל ע"י התפלה יה"ר נמשך רצה"ע שלמעלה מבחי' חכמה ושם הוא רחמים פשוטים ורבו פשעיך כו' ולכן ע"ז נמתקי' הדינים וזהו ג"כ ענין התהפכות ממרירו למיתקו כו'. וזהו שארז"ל כשישראל אומרים יהא שמו הגדול מבורך כו' הקב"ה מנענע בראשו פי' שמנענע וממשיך בראשו הוא רצה"ע כ"ה כי אותו מבקשים יהא שמו הגדול מבורך שיהא ברוך ונמשך שמו הגדול שלמעלה מבחי' השתלשלות שהוא גדול ומהולל מאד והמשכת רצה"ע הזה הוא ע"י העלאות אותיות התפלה לשרשן ומקורן כתר העליון ע"י מט"ט. והיינו לפי ששרש האותיות הוא בכתר העליון למעלה מבחי' חכמה ומוחין אלא שראשית הגילוי הוא בחכמה שא"א להשכיל ולהשיג כל דבר מושכל כ"א ע"י אותיות. אבל האותיות עצמן אינן בחי' שכל שא"א לשכל המושג להשיג מהות ענין האותיות בעצמם אלא שהן לבוש השכל והלבוש הזה הוא מבחי' חיצוני' עליון שירד ונשפע למטה להלביש את השכל ומשם יורד עוד להיות אותיות מחשבה ודבור. והנה התורה נתלבשה באותיות ג"כ עד"ז שאותיות התורה שרשן למעלה מעלה מבחי' התורה דאורייתא מחכמה נפקת והאותיות שרשן למעלה בבחי' כתר. והאותיות מלשון אתא שהוא לשון המשכה שהאותיות הן המשכות שבהן ועל ידן נמשך להיות התורה. והענין כי הנה כתיב כאשר יאמר משל הקדמוני. וביאור הדבר הוא כי הנה ענין המשל הוא להמשיל את הנמשל באופן שיובן מתוך המשל. והרי המשל הוא ענין אחר שאינו מהות הנמשל אלא שהנמשל מובן מתוכו ע"י שדומה לו בצד מה. וז"ש וביד הנביאים אדמה וחז"ל המשילו מראה הנבואה לאספקלריא שכמו שרואין באספקלריא הנה נראית הצורה בתמונתה ובצלמה ממש מ"מ אין זאת

אף

של הלכה המשכה ח"ע בה"ת הנק' הלכה. וענין בין שדי ילין דם נעכר ונעשה חלב ושדי כמגדלות. אין רנה של תורה אלא בלילה ע"י דמהפך חשוכא לנהורא. ועל ילין בקלירי שראשי נמצא טל ברכות לראש צדיק. וכמש"ל מזה בענין ויצוק שמן על ראשה. ועוי"ל בפי' וילן שם ע"ד היפך ממ"ש אדם ביקר בל ילין אלא כמ"ש ליהודים היתה אורה כו' ויקר. דהנה פי' ואדם ביקר בל ילין שלא לן כבודו עמו והיינו אור שנברא ביום ראשון. והוא פנימי' אבא. משא"כ בחי' שמש. וירח יקר הולך י"ל ע"י שמונין ללבנה ממשיכים מבחי' אור הנ"ל בשמש. עמ"ש ע"פ מחר חדש יקר גימט' ש"י להנחיל אוהבי יש קנה חכמה קנה בינה ב"פ קנה גימט' יש כי החכמה מאין תמצא מבחי' שערות לבד ולכן ומותר האדם מן הבהמה אין אבל קנה חכמה קנה בינה גימט' יש זהו כשמאיר בחו"ב מפנימי' הכתר ע"ד בקי"ם דבעא לאוקיר דיקני' וע' מענין לאוקיר דיקני' בסדור שער חג המצות בהבאור ע"פ שבת ימים תאכל מצות דרוש הראשון. גם ע"ד יאר ה' פניו תיקון ואמת שלמעלה מבחי' שערות בלק"ת בהביאור ע"פ אלה מסעי דרוש השלישי ושם פ"ד וזהו חכמת אדם תאיר פניו. וכן תפילין נק' ויקר כי ש' הוי' נקרא עליך כי ד' מוחין שהם ד' בתי תפילין זהו מה שנמשך מלמעלה מסדר ההשתלשלות. וע"ד ההפרש בין השפע להחיות העולמות שהיא מעצם חו"ב אין ויש ובין מה שנמשך תוספת אור ע"י תומ"צ שבא אור חדש מא"ס כמ"ש בלק"ת בשה"ש בהביאור ע"פ יונתי בחגוי בביאור השני בסופו. וזהו וילן שם דהיינו ע"י עסק התורה נמשך בו בחי' יקר וע' במא"א אות יו"ד סב"ה ובאות קו"ף

סמ"ו

גוף התורה עצמה ממש אלא דמותה ותמונתה כך כל השגת הנביאי' באלקותו ית' אין זה אלא בחי' דמות ודמיון. והיינו כמו בחי' משל שממנו מובן הנמשל. אבל באלקותו ית' ממש כתיב כי לא יראני כו' וכמשארז"ל. וז"ש בשלמה וידבר שלשת אלפים משל על כל דבר מד"ת כו' דהיינו שאמר· על כל דבר מד"ת רוחניות הענין כמו מצות קרבנות מן הבהמה ומקריבים חלב ודם ע"ג המזבח בכהן ובבגדי כהונה והי' אומר ענין הקרבנות ברוחניות ומהו נק' חלב ודם ברוחניות ומהו כהן ומהו בגדי כהונה. והנה גבוה מעל גבוה כמה מדרגות רוחניות זו למעלה מזו. והשיג שלמה בחכמתו שלשת אלפים משל דהיינו שלשת אלפים מדרגות זו למעלה מזו וכולם אינן רק בחי' משל לגבי בחי' אלקות ממש השורה ומתלבש בתורה. והנה שלמה לא השיג אלא שלשת אלפים משל. אבל באמת כך הוא עד רום המעלות לאין קץ שכולם אינן רק בחי' משל לקדמונו של עולם. דהיינו אא"ס ב"ה ממש שלמעלה מעלה מבחי' וגדר ההשתלשלות לא בבחי' ממלא ולא בבחינת סובב רק שהתורה נמשכה משם ע"י בחי' אותיות והמשכות וע"ז ארז"ל דוד המע"ה היה מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה דהיינו שהמשיך אותיות התורה מאור א"ס ב"ה ממש. וע"ז נאמר אשר יעשה אותם האדם כו' לעשות אותם שעשיית התורה היא ע"י האדם וכמארז"ל מעלה אני עליכם כאלו עשאוני. וזהו ותורה אור שהתורה מאירה אור א"ס ב"ה ממש. אך אין אור התורה עולה בשם אור כלל אלא ע"י נר מצוה מטעם הנ"ל וכמ"ש כ"ז בת"א פ' מקץ בד"ה מזוזה מימין. ומזה יובן ענין הנ"ל דויקח מאבני המקום וישם מראשותיו זהו ע"ד התפלה באותיות התפלה הן העלאות מלמטה למעלה כו' וכן ע"י קיום המצות ועי"ז נמשך אח"כ גלוי אור התורה מלמעלה למטה וזהו ענין וישם אותה מצבה ויצוק שמן כו' ועמ"ש מענין שמן בד"ה כי אתה נרי בת"ת פ' מקץ:

סמ"ו. וזהו ענין וישכב שם ע"ד שפי' בזהר וילא דקנ"ו סע"ב ישכב יש כ"ב יש עלמא דאתי דכתיב להנחיל אוהבי יש כ"ב נקודה עילאה דאציל כל כ"ב אתוון רזא דכל אורייתא. והנה בענין מ"ש לעיל בעשה מהן אבן אחת הוא אות יו"ד ברע"מ ר"פ תשא אבנא למשקל בה דא יו"ד כו' וגם ע"י המצות מעלים האותיות לבחי' אויר אור יו"ד שזה היו"ד שורש החכמה כד"ה מזוזה מימין ד"ע סע"ד ודף ע"ב בע"א. וישם מראשותיו וילוק שמן זהו ע"ד ארוממך ממטה למעלה ומלמעלה למטה מצבה קימה ותקם את דבריך. ובזהר מאבני המקום תריסר אבנין ע' זח"א פ' נח דס"ו ע"ב ע"פ ויקח אליהו שתים עשרה אבנים כו' דא הוא תיקונא דמזבח ועל ידי זה וירפא את מזבח כו' ע"ד קחו מאתכם תרומה שהם המעלים אותה וע"י ההעלאה היא ההמשכה כמ"ש בד"ה מזוזה מימין בענין כי נר מצוה ותורה אור שעל ידי העלאת האותיות ממשיכים אור החכמה כו' וע' זח"א פ"ה א' בענין שמן כשמן הטוב כו'. והנה במד"ר וילא ס"פ ס"ח ריב"ל פתר קרא בגלות בבל והיינו שיאהו כנס"י מבחי' א"י שהיא מל' הנק' באר שבע ככ"ל לבבל ששם ק"נ ונק' חרן נהר גרוני בחי' כרחל לפני גוזזיה נאלמה. נאלמתי דומיה. ונק' ילילה זו מבאר שבע ע"ד מ"ש בזהר בהקהי שם בזהו ענין ויספתי ליסרה אתכם שבע על חטאתיכם ומאי איהו שמטה כו'. והנה שם נאמר אח"כ וזכרתי את בריתי יעקוב וזהו מש"כ ושבתי בשלום אל בית אבי והי' כו' ומבחי' חרן שהוא גרון יומשך כמגדל דוד לוארך כו'. או י"ל מבחי' הגלות שבע על חטאתיכם יומשך בחי' שבעתים כאור שבעת הימים. לפ"ז י"ל ענין וילן שם ע"ד מ"ש ברות סי' ג' י"ג ליני הלילה והי' בבקר אם יגאלך טוב יגאל כו' וע' מזה במד"ר ס"פ אחרי דקל"ב ד' ובמקומו ברות פי' והי' בבקר היינו לע"ל. והוא מהירושלמי דחגיגה. ובת"ז תיקון י"ט דמ"ח ע"א ליני הלילה דאיהי במאלה והי' בבקר דאיהי ימינא. י"ל ע"ד קץ הימין. דמתמן נהיר אור הה"ד הבקר אור. אם יגאלך טוב יגאל אם יעבדון בך ישראל עובדין טבין תגאל על ידיה דישראל עילאה דאיהו בעלך טוב ודאי. ועמ"ש בענין יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי ובענין קומי רוני בלילה. ואם לא יעבדון בך עובדין טבין ואגאלתיך אנכי. ופי' בכס"מ שם סק"א דהיינו כי אם זכו אחישנה והגואל יהי' ו' גדולה לא זכו בעתה והגואל יסוד ו' זעירא. והא אוקמוה חי ה' שכבי עד הבקר אומאה בח"י דאיהו כליל ח"י ברכאן דצלותא דבי' תליא פורקנא. וכ' הכס"מ בסוד סומך גאולה לתפלה. וע' מזה עוד בת"ז תיקון ו' די"ח ע"ב ושם פי' הכס"מ אם יגאלך טוב יסוד ז"א יגאל ואם לאו ואגאלתיך אנכי מל' דבינה. וכ"כ בפרדס ערך גאולה היא הבינה כי היא עיקר הגאולה בסוד גאולה תהי' לו וביובל יצא כי שם ר"ל בגאולה המדות כנודע כי אין דיני המקטרגים עולה אלא עד הבינה ולא עד בכלל וממנו שיהא היסוד הגאולה ונקרא גואל מצד הבינה ומשפיע הגאולה אל המלכות וזהו אם יגאלך טוב כד"א אמרו לצדיק כי טוב ואם לאו שאין יכולת ואגאלתיך אנכי בינה כדפי' בערכה כן פי' הרשב"י ע"ה בתיקונים עכ"ל. ועמ"ש בלק"ת סד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול. קיצור ענין ויפגע במקום ע"ד עושין רצונו של מקום. וענין וילן שם היפך ממ"ש אדם ביקר

כל

בל ילין. וענין ליהודים היתה כו' ויקר. וילן ע"ד לן בעומקה של הלכה. וישכב יש כ"ב. ליני הלילה כו' קומי רוני בלילה והי' בבקר כו' עכ"ה):

ה **וזהו** ושבתי בשלום אל בית אבי והי' ה' לי לאלקים שכ"ז יהי' ע"י העלאות והמשכות שממטה למעלה ומלמעלה למטה שהוא בחי' וישם מראשותיו כו' ואח"כ וילך עליה שמן כו' כנ"ל. כי הנה אבי קאי על יצחק וכמ"ש כי אתה אבינו שלע"ל יאמרו על יצחק כי אתה אבינו כו' ה) (ועמ"ש מזה לעיל בד"ה ואלה תולדות יצחק). והנה יצחק הוא מלשון צחוק ותענוג וכמ"ש צחוק עשה לי כו' כל השומע יצחק לי והוא לשון עתיד שיתגלה בחי' התענוג העליון שלמעלה (הג"ה וע' מזה בהרמ"ז ר"פ תולדות ומ"ש מזה בלק"ת בד"ה ה' לי בעוזרי ושם פ"ד עכ"ה) והוא ע"י בחי' הבירורים שלמטה בבחי' אתכפיא ואתהפכא מחשוכא לנהורא ע"י העלאות והמשכות כנ"ל וכמו התענוג והצחוק שלמטה שאינו אלא מאיזו שינוי והתחדשות כמו למשל לצפור המדברת וכדומה שאין דרכה וטבעה לדבר משא"כ מאדם המדבר אין מקבלים תענוג כלל לפי שדרכו בתמידות לדבר וכמ"כ ממש למעלה הנה בחי' יעקב הוא יו"ד עקב שהוא בחי' ירידת והשתלשלות אלקות עד למטה מטה גם בבחי' עקביים שהם עולמות הנפרדים לגמרי ובעלי גבול כו' וכמ"ש ויצא יעקב מבאר שבע (הג"ה מענין באר שבע במאה"א אות ב' סעי' י"א ובענין חרן שם ה' סעיף כ"ח. בענין גרון ג' כ"ט כ'. בענין יעקב יו"ד מ"ג עכ"ה) וילך חרנה שנמשך ונשתלשל בהשתלשלות וצמצומים כ"כ להתהוות יש מאין בעלי גבול ועלמין דפרודי שהם בחי' נבראי' נפרדים שהם בחי' יש ונפרד בפ"ע שנק' חרן והוא מלשון נחר גרוני כו' והיינו שהחיות אלקות הנמשך ומתלבש בהם שנק' בחי' גרון שהוא קול כנודע מכוסה ומוסתר בהם לגמרי עד שהם עלמין דפרודי וחשך לגמרי כאלו הם יש ונפרד בפ"ע ואזי נק' חרן לשון נחר גרוני כו' וכמ"ש נאלמתי דומיה כו'. והנה תכלית המכוון בירידת והשתלשלות אור ה' כ"כ למקום חשך ועלמין דפרודי. היינו בכדי שיהי' אתכפיא ואתהפכא מחשוכא לנהורא כו' להפוך את כל המדות רעות שהם האהבה ורשפי אש של הבלי עולם או הכעס כו' להפכם שיהיו רק לה' לבדו ולהיות בבחי' בטול הרצון לה' לבד ולא בבחי' יש ונפרד בפ"ע כו' ונק' בחי' זאת בחי' תשובה שהוא בחילא יתיר כו' דהיינו המדות רעות שהם ברשפי אש להפכם ולהשיבם לה' לבד כנ"ל (וזהו במקום שבעלי תשובה עומדין לדיקים גמורים אין יכולים לעמוד) ועי"ז נעשה תענוג גדול למעלה והוא מבחי' אתכפיא ואתהפכא מחשוכא לנהורא שלמטה. וזהו יפה שעה א' בתשובה כו' להיות שע"י בחי' תשובה דוקא נעשה התענוג למעלה כ"כ שהוא ממש כמשל לצפור המְדַבֶּרֶת כנ"ל ואז נעשה מבחי' חר"ן רנ"ה (הג"ה ע"ד ההרים והגבעות יפצחו לפניכם רנה ובמ"א פי' דהיינו רנגא דאורייתא שהוא בחי' הטעמים שבתורה שהם למעלה מבחי' אותיות כנודע מענין טנת"א וזהו נמשך ע"י ובלילה שירה עמי וזהו ג"כ ענין הכמות בחוץ תרונה ועמ"ש מזה בפ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת לקדשו

ה **והוא** ענין גילוי פנימית חכמה עילאה הנק' פנימי' אבא שגלוי זה יהי' לע"ל דוקא והוא גלוי פנימי' התורה:

וזהו

לקדשו דרוש הראשון עכ"ה) וכנודע על ענין חמץ ומצה שמאות החי"ת של חמץ נעשה ה"א כמ"ש בזהר פ' פינחס ע"פ גער חית קנה כו' ונעשה בחי' מצה כמ"כ מחרן נעשה רנה כמ"ש באבוד רשעים רנה שהוא בחי' התענוג שנעשה למעלה מבחי' אתכפיא ואתהפכא כנ"ל. והנה בחי' התענוג הזה יתגלה לעתיד דוקא שאז ואת רוח הטומאה אעביר כו' שלא יהי' עוד בחי' הפך ובירורים כמו שהוא עתה בעליות וירידות אלא כמ"ש בחריש ובקציר תשבות כמבואר במ"א (בד"ה ששים המה מלכות כו') ויהי' בחי' גילוי אור ה' למטה בבחי' יחוד וביטול בתכלית כמו שהוא למעלה בעולמות עליונים דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד כו' בעתה הוא מאין ליש כו' משא"כ לעתיד יהי' מיש לאין בבחי' ביטול ואתהפכא כו' ו) ואז יתגלה בחי' ענג העליון שהוא בבחי' א"ס והוא בחי' יום הז' יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים שהוא בחי' גילוי ענג העליון כנודע שנעשה מהבירורים שלמטה בשיתא אלפי שנין כו'. וזהו ושבתי כו' אל בית אבי שהוא בחי' חזרה והשבה של בחי' יעקב מבחי' חרן כנ"ל לבחי' רנה שנק' בית אבי שהוא בחי' יצחק שהוא בחי' הצחוק והתענוג העליון שיתגלה לעתיד מבחי' אתכפיא ואתהפכא הנ"ל ז) :

(קיצור ועי"ז ושבתי בשלום אל בית אבי בחי' יצחק כי אתה אבינו והוא הצחוק והתענוג שיהי' לע"ל מבירורים אלו והיינו ע"י אתכפיא ואתהפכא נתברר מבחי' חרן ונהפך החי"ת לה"א להיות רנה בחי' תענוג ועד"ז בענין יל"מ מילד הגרון ע"ד בחי' חרן נחר גרוני כו' וימררו חיי אבותינו וכשנעשה יל"מ הוא בחי' מלה משא"כ חמץ כענין ההפרש בין חרן לרנה וזהו חכמות בחוץ תרונה) :

ו הג"ה וע' מענין ושבתי בשלום בזח"א בראשית דכ"ג ע"ב דאמר זה על גלותא דבית שני והיינו כמ"ש במ"א דגלות בבל שנמשכה ע' שנה רומז לעסק יעקב עם עשו שנמשכה זמן מועט בפ' וישלח אבל אריכות הזמן בית שני רומז לעסקו עם לבן שנמשכה עשרים שנה והמסבר פי' ד"ה הוללו מאתכם שמה שהוא בדקות הרע צריך זמן רב יותר לבררו. וגם כל ד' מלכיות נגעים הם לבן בהרת עזה כשלג כו' וע' במד"ר ס"פ תזריע שהם מלכיות בבל. ובת"ז תקון כ"ב דס"ה ע"ב פי' ושבתי בשלום ע"ד ובשלום תובלון. ועמ"ש בד"ה ושמתי כדכד בענין ורב שלום שלום מלמעלמ"ע בחי' יוסף ושלום מלמטלמ"ע בחי' בנימין. וענין כי בשמחה תצאו פי' בשמחה אותיות מחשבה ובכמ"מ שם שהוא עלי' המל' הנק' שמחה בחכמה הנק' מחשבה ובד"ה והרא דתקע"ב יפלהו רנה רננא דאורייתא טעמי תורה. מד"ר וילא פס"ע ושבתי בשלום והשיבותיך אל האדמה הזאת פ"ע ושבתי בשלום משפ"ד שלא יהי' בחי' שופך דם האדם באדם עמ"ש מזה בלק"ת בהבאור על בשעה שהקדימו ישראל נעשה. ואפ"ל ושבתי בשלום ע"ד כי לא בחפזון תצאו כו' וזהו ע"ד מ"ש בשל"ה דפ"ח ב' פי' ע"י חבור היצה"ר ליצ"ט נמשך והי' הוי' לי לאלקים ובמ"ש

ו וזהו ענין ומעין מבית ה' יצא והשקה כו' והוא גלוי היו"ד שממשיך יעקב למטה שעכשיו המשכה זו הוא רק בבחי' פנימי' העולמות ובעבודת ה' ולע"ל יהי' גילוי חכמה עילאה ממש למטה:

ז כי יצחק ה"ס גבורה דעתיק יומין המלובש במו"ס :

כי

ועמ"ש סד"ה וידעת היום. ויש לפרש כי ושבתי בשלום שלום בפמשמ"ע בין היל"ע וילא"ר כמ"ש באג"ה סד"ה והי' מעשה הצדקה שלום. וזהו ב' שלום בפמ"ע ובפמ"ט ומזה יומשך והי' הוי' לי לאלקים כפי' השל"ה . ובמד"ר נשא ס"פ י"א דרמ"ו א' חביב הוא השלום כו' וכן יעקב מבקש מן המקום שלום. וע' מד"ר בשה"ש דל"ג ע"ד ע"פ שובי שובי השולמית. ועמ"ש בענין וברית שלומי לא תמוט וע"פ למרבה המשרה ולשלום אין קץ. קיצור ושבתי בשלום כי לא בחפזון תצאו ובשלום תובלון רק ע"י השלום בפמ"ע נמשך והי' ה' לי לאלקים וברית שלומי לא תמוט עכ"ה . וענין והיה הוי' לי לאלקים עמ"ש מזה ג"כ בלק"ת סד"ה והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול סעיף ז' ומ"ש מענין והיה סד"ה וכל בניך למודי הוי' . גם כי הנה ידוע מארז"ל נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושמ"ע עד שיכנס בירושמ"ט . וירושמ"ע זהו ענין י"ה וירושמ"ט זה ענין ו"ה . א"כ והיה שקדם ו"ה לשהי' י"ה מורה על הכניסה בירושמ"ט תחלה ואח"כ י"ה הכניסה בירושמ"ע כו' . וענין והאבן הזאת אשר שמתי מצבה. י"ל מצבה ע"ד ותתצב אחותו מרחוק ואז"ל מרחוק ע"ש מרחוק ה' נראה לי . ואיתא בזח"ג פ' אחרי דנ"ה רע"ב וכתיב מרחוק ה' נראה לי . וזמנין דאיהו קרוב דכתיב קרוב ה' לכל קוראיו . ועיין זח"ב ר"פ תצוה ע"פ ואתה ה' אל תרחק ואעפ"כ גם בזמן הריחוק עכ"ז מרחוק ה' נראה לי . ובזח"ב ס"פ משפטים דקכ"ה סע"ב פי' ע"ד והשתחויתם מרחוק ועיין מזה בלק"ת פ' תצא בד"ה היום הזה פ"ב. וא"כ בחי' מצבה עם היות שזהו ענין קימה וכמ"ש בזהר פ' נח דע"ב ב' מאי מצבה דהות נפילה ואוקים לה . עכ"ז זהו ע"ד ותתצב אחותו מרחוק . אבן יהיה בית אלקים זהו ע"ד קירוב. ודוגמא לדבר משנ"ת בד"ה ביום השמע"צ כשיבין איך מבחי' אחכמה והיא רחוקה ממני נמשך להיות מאיר בבחי' קירוב ע"ש פ"ג . ועד"ז נתבאר בזח"א ד"ו תחלת ע"א בענין שלום שלום לרחוק ולקרוב לרחוק ע"ד מרחוק ה' נראה לי. וא"כ יש לפרש ג"כ ענין שלום לרחוק שנעשה קרוב כו' :

והנה י"ל מ"ש רש"י בחומש פ' שופטים ע"פ ולא תקים לך מצבה אשר שנא ה' אלקיך ואע"פ שהיתה אהובה לו בימי האבות עכשיו שנאה מאחר שעשאוה אלו חוק לעבודת כוכבים ומזלות עכ"ל. והענין י"ל ע"פ מ"ש במד"ר בשה"ש ע"פ אפריון עשה לו המלך שלמה זה המשכן אמר ר' יהודה ברבי אלעאי למלך שהיתה לו בת קטנה עד שלא הגדילה כו' היה רואה אותה בשוק ומדבר עמה בפרהסיא כו' כיון שהגדילה כו' עד אין שבקן של בני שאדבר עמהם בפרהסיא אלא יעשו לי משכן כו' . וכ"ה עוד במד"ר פ' נשא פי"ב דף רמ"ז ד' ע"פ אפריון כו' . וא"כ עד"ז י"ל ההפרש בין אשר שמתי מצבה שהוא ע"ד הדבור עם כנס"י שנק' בתו ע"ש שמעי בת וראי כשהית קטנה שאז מדבר עמה בפרהסיא וע' פרדס ערך מצבה. אבל ענין יהיה בית אלקים זהו כשהגדילו ישראל שאז אפריון עשה לו כו' ואין שבהם שיהי' הדבור בפרהסיא בלי בית ואפריון כו' וזהו אשר שנא . משא"כ בימי האבות היתה אהובה לפי שהיתה הבת קטנה כו' . ועיין בזח"א פ' בראשית דכ"ט ע"א מענין אפריון שהוא ענין כאשר ז"כ

נכנסים

נכנסים לחופה והחופה דזו"נ הוא בינה עילאה כ"כ במק"א שם בשם ערוגת הבושם. וע' מענין חופה בלק"ת בשה"ש בד"ה לסוסתי ברכבי פרעה דרוש השני פ"ב בענין כי על כל כבוד חופה ושם פ"ג בענין והוא כחתן יוצא מחופתו. החתן הוא תורה ביום חתונתו זו מ"ת יוצא להיות מתלבש בענינים גשמיים מחופתו בחי' סוכ"ע. ובד"ה תורה צוה פ"ג שע"י חופה זו נמשך אח"כ היחוד בחי' השפעת חכמה עילאה כו' וע"ש בהביאור פ"ג. משא"כ בחי' אשר שמתי מצבה שהיא בלא אפריון א"כ אין זה בחי' חופה וא"כ אין זה רק כמו אירוסין לבד בלא יחוד כו'. וז"ש והאבן הזאת אשר שמתי מצבה ובזהר ויחי דרל"א שע"א שהיא אבן שתיה שת יה ע"ד ויבן ה' אלקים את הצלע דהא הו"א תקינו לה בזח"א דמ"ע שע"א. אשר שמתי מצבה שהעלה אותה. ועכ"ז אין זה יחוד גמור עדיין כנ"ל. יהי' בית אלקים ע"ד אפריון עשה לו מלך שהשלום שלו. ועיין בסידור בד"ה אשר לקחתי מיד האמורי (דל"א ע"ב בדפוס ברדיטוב) בענין חליף עלי מאן דמצלי בבקתא. ובענין איסור הבמות שנאסרו מצד זה עכ"ד. ובזה יש לתרץ מ"ש יהיה לשון זכר ע"ד שנתבאר בזח"ב פ' בא דל"ח ע"ב ע"פ הוא הלילה הזה כו' ע"ש ובלק"ת בשה"ש בד"ה לריח שמניך דרוש הראשון פ"א. ועיין כה"ג בזהר ויחי דרמ"ו ע"א וע"ב ע"פ נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר. דאילה שלוחה הוא לשון נקבה. הנותן לשון זכר. והיינו מצד יחוד זו"נ שייך לומר גם על בחי' נוק' הנותן כו' ועד"ז יובן ענין והאבן הזאת כו' יהיה כו'. והנה מצבה אשר שנא פי' במא"א מ"ס פ"ב דהיינו מל' דק"נ. ואפ"ל שלכן אסור מצבה כי עי"ז יש יניקה לק"נ כו'. והנה י"ל ע"ד הר סיני שמשם ירדה שנאה ופי' בת"א פ' וארא סד"ה וידבר אלקים כו' והנה דוקא משם ירדה שנאה על הרע משא"כ מקודם משום דקמיה כחשכה כאורה כו' ע"ש ועד"ז י"ל בפי' מצבה אשר שנא שזה נמשך דוקא אחר מתן תורה. והנה סד"ה בן פורת יוסף נתבאר דבחי' ותשב באיתן קשתו כו' משם רועה אבן ישראל י"ל זהו בחי' עליונה יותר מבחי' והאבן הזאת יהי' כו' ע"ש. ואפשר להעיר לזה ממ"ש בזח"א ס"פ תולדות דקמ"ו ע"ב בענין אבנא דאתגזרת מן טורא די לא בידין כו' מאן אבן דא כנס"י דכתיב והאבן הזאת כו' ובמא"א אות אל"ף סעיף ד' פי' אבנא די לא בידין היא מל' דא"ק ובת"ז תקון ה' דע"ו ע"ב פי' ע"ד איה מקום כבודו שהוא עליית המל' בכה"ב וזהו די לא בידין שהוא למעלה מחו"ג. ואפ"ל די לא בידין ר"ל בחי' שלמעלה מאתעדל"ת וכמ"ש סד"ה בן פורת יוסף בפי' בן פורת עלי עין למעלה מבחי' כי עין בעין יראו שהיא האתעדל"ע בע"פ אתעדל"ת כו' ע"ש. וזהו משם רועה אבן ישראל היינו מבחי' די לא בידין שלמעלה מאתעדל"ת. והנה ע"פ המבואר לעיל בענין ליני הלילה והיה בבקר. יש לומר שזהו ענין אין לשין מצה אלא במים שלנו. שיהי' ע"ד מים התהומים בוכים שהוא התעוררות רחמים. וזהו ג"כ ענין ליני הלילה. ומים אלו לשין המצה שהיא לחם עוני בחי' אתכפיא. וע"י ליני הלילה בבחי' מי בוכים מזה יומשך והיה בבקר כו'. וכך הוא ענין המצה שהיא סימן על הגאולה כמאמר מצה זו שאנו אוכלים על שום מה כו' עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם:

וזהו

תשלום הדרוש ל' התו"א עם הגהות למטה מדרוש הב'.

וזהו שיאמרו לעתיד על יצחק דוקא כי אתה אבינו להיות כי זהו תכלית המכוון בירידת והשתלשלות העולמות כדי שעל ידי זה יהי' לחוק והענוג למעלה כנ"ל. וזהו (ה ובני בשלום כו' כי בחי' ענג הנ"ל שיתגלה לעתיד הוא דוקא ע"י בחי' העלאות והמשכות שהם בחי' הבירורי' למטה בבחי' אתכפיא ואתהפכא כנ"ל שנק' בחי' שלום להיות כי שלום הוא המחבר בני הפכים וכמ"ש עושה שלום במרומיו שמיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש כו'. והנה כתיב שלום שלום לרחוק ולקרוב והיינו ב' בחי' שלום. שלום מלמטה למעלה והיינו לרחוק שנעשה קרוב שהוא בחי' העלאה ממטה למעלה ושלום מלמעלה למטה היינו בחי' ירידת והמשכת אלקות למטה בבחי' תורה ומצות כמבואר לעיל במ"ש וילוך שמן כו' ח) וע"י ב' בחי' שלום הנ"ל שהם בחי' אתהפכא מחשוכא לנהורא שלא יהיו בבחי' עלמין דפרודי רק בבחי' יחוד וביטול כמו שהוא למעלה בעולמות עליונים ממש ואזי אשוב אל בית אבי שיתגלה ממילא בחי' הענג העליון שהוא בבחי' א"ס ממש למעלה מעלה מהשתלשלות העולמות במדריגות רבות מעלה ומטה והשך ואור משא"כ לגבי עצמותו ומהותו ית' קטון וגדול שוים ממש בלי שינוי וכחשיכה כאורה ממש ואז והיה הוי' לי לאלקים כו' כי הנה כתיב כי שמש ומגן הוי' אלקים שכמו שהמגן הוא נרתק להשמש ומכסה ומסתיר על אור השמש כמ"כ שם אלקים הוא בחי' נרתק לשם הוי' ומכסה ומסתיר עליו להיות נבראים בע"ג ובפרדס בפ"ע משא"כ שם הוי' הוא בחי' המשכת אור ה' למטה כו'. והנה כל זה הוא בבחי' השתלשלות מעלה ומטה והשך ואור אבל לעתיד שיתגלה בחי' ענג העליון שהוא למעלה מעלה מבחי' ההשתלשלות והוא למעלה מעלה מבחי' שם הוי' ושם אלקים ואזי מה שעתה הוא בחי' ש' הוי' יהי' אז בחי' אלקים לגבי בחי' ענג העליון הנ"ל ט) ואזי והאבן הזאת אשר שמתי מצבה כנ"ל יהי' בית אלקים שיהי' בית וכלי לבחי' אלקי' דלעתיד שהוא בחי' הוי' עתה. וכל אשר תתן לי הוא לשון עתיד היינו כל עליות שיהי' לעתיד הכל עשר אעשרנו לך בבחי' מעשר כנודע וד"ל:

לפסוק

ח) **כי** שלום היינו בחי' יסוד המקשר ומחבר כו' ויש ב' בחי' שלום היינו התקשרות המקבל אל המשפיע מלמטה למעלה וזהו בחינת בנימין ויש בחי' התקשרות המשפיע אל המקבל מלמעלה למטה וזהו בחינת יוסף כו' ועמ"ש במ"א בד"ה ושמתי כדכד:

ט) **והפרש** מובן ע"פ מ"ש למעלה כי שיומשך הגילוי מאור א"ס למטה צ"ל ע"י צמצום אך הנה שם אלקים הוא בחי' צמצום והעלם גמור ומזה נמשך למטה להיות דבר נפרד ממש אבל כששם הוי' בבחי' אלקי' זהו ע"ד הצמצום של היו"ד דשם הוי' שאינו בחי' העלם כ"א אדרבה עי"ז נמשך הגילוי כו'. וזהו ענין ומעין מבית ה' יצא שבחי' המעיין זהו בחי' יו"ד. ומכל זה יובן ענין ד"פ שובי כנגד ד' גליות בבל מדי כו' שהוא קבירור והצירוף שעי"ז יהי' גילוי ד' אותיות דשם הוי' היינו ששם הוי' יהיה מה שעכשיו שם אלקים כו'

לפסוק ושבתי בשלום.

ענין שלום עליכם כו' שאומרים בשבת בליל שבת. וענין מלאכי השלום כו'. נראה שי"ל עפמ"ש בת"א ר"פ ויצא ע"פ ושבתי בשלום. וגילוי ענג זה ע"י ב' בחי' שלום כו' שעי"ז יבא אל בית אבי בחי' יצחק והוא הצחוק והתענוג שיהי' לע"ל ביום שכולו שבת ומנוחה כו' כי שלום הוא המחבר ומקשר ב' הפכיים ע"ש בהביאור. והנה בודאי בכל שבת יש הארה ממה שיתגלה ביום שכולו שבת לע"ל אלא שלע"ל יהי' בגילוי בפו"מ גם בחיצוני' ועכשיו הוא בבחי' מקיף כו'. והנה ענין ויצא יעקב כו' וילך חרנה זהו בששת ימי המעשה שיורד ונמשך בחי' יעקב שבאצי' לבי"ע לברר בירורים כמ"ש במ"א בביאור שע"פ לא הביט און ביעקב כו'. והפ"ל כי פי' מבאר שבע הוא מבחי' שבת שהוא יום השביעי. וע' בכוונת הקידוש דשבת נז' באר. וגם קידושא רבא הי' בפע"ח רבא אותיות באר. וגם בעבודה הנה בתורה נז' ב"פ ע"כ קרא כו' באר שבע. כי בינה נק' באר שבע שהוא הספירה והכלי שבו נובע מ"ח דחכמה בחי' ביטול כי או"א הם תרין רעין (זח"ג ד' א') נקודה בהיכלא (זה"א ו' א'. כ' א'. ת"ז תכ"ה) כמ"ש ע"פ ראה אנכי נותן כו' והיא מקור לשבע מדות והן מדות שבשכל וכמו ע' רבתי דשמע כו' וזהו באר שבע דגבי אברהם אבר מ"ה (זה"א ד'). והב' הוא שהמל' נק' ג"כ באר שבע שהיא מקבל' משבע מדות. ובעבודה הוא הלב שהוא כלי לגילוי הז' מדות שבלב וכמ"ש בת"א פ' תצוה ע"פ זכור דעמלק. אמנם וילך חרנה הוא העלם המדות במלך הגרון כו' ששם הוא בחי' שר המשקים שר האופים ושר הטבחים שהוא בחי' ושט וורידין שהם הם בחי' כל תענוגי עה"ז ומחשבותיו שהם המונעי' גילוי ומבדילין בין אור ה' שבמוח ובין גילוי הלב (שהם ב' בחי' באר שבע הנ"ל) וכמ"ש בת"א פ' וירא בד"ה לכן אמור כו'. אך הירידה זו דוילך חרנה הוא כדי לברר בירורים לאכפיא ולאהפכא מחשוכא לנהורא ועי"ז נעשה תענוג גדול ואז נעשה מבחי' חרן רנה וזהו ושבתי אל בית אבי כו'. וזהו בחי' שבת אשר שבת הוא גילוי תענוג עליון כמ"ש וקראת לשבת ענג וגם בחי' רנה כי מצוה לשורר בשבת כו' כמ"ש בכהאריז"ל כי השיר הוא ההעלאה מלמטה למעלה שלכך בשבת שהוא עליות העולמו' צ"ל בחי' שיר ורנה כו' ואומרי' בשבת מזמור רננו צדיקים כו' וע' בזהר תרומה קל"ז ב':

והנה העלאה זו דשבת הוא אל בית אבי בחי' יצחק כי הנה בשבת נמשך בחי' טלא דנטיף מעתיקא כו' וזהו נמשך מבחי' יצחק כמ"ש בברכת יצחק ליעקב ויתן לך כו' מטל השמים כו' כי יצחק הוא גבו' דע"י המתלבש במו"ס שהוא בחי' טלא דבדולחא כו' וזהו והי' הוי' לי לאלקים כמ"ש אז תתענג על הוי' למעלה משם הוי' וגם נק' שבת להוי' כו'. והנה להיות העלאה זו מלמטה למעלה מעלה כ"כ הוא ע"י בחי' שלום המחבר שני הפכיים כו' כנ"ל. וזהו ענין שלום עליכם שאומרי' בלילה דש"ק. ושייכות בחי' זו למלאכים הוא כמ"ש בת"א פ' וישב בד"ה כה אמר כו' מהלכים בין העומדים כו' שמתחלה מקבלים כש"י הכח ממלאכים לברר הנה"ב לפי ששרשה ומקור חוצבה דנה"ב הוא מחיות הקדש שבמרכבה כו' ועי"ז אח"כ הם משפיעי' במלאכים שנק' עומדים להיות השפעת בחי' הילוך בבחי' פנימי' המלאכים בין מלמטה למעלה בין מלמעלה

למטה

למטה ע"ש. וזהו שאו' שלו' עליכם להמלאכים שממשיכים בהם ההילוך שזהו ע"י בחי' שלו' כו' וגם עי"ז המלאכים חוזרי' ונותנים הכח לברר נה"ב וזהו ברכוני לשלו' מלאכי השלו' כו'. ועיין מענין מלאכי השלום בזהר ס"פ וירא סד"ה ויבואו אל המקום כו'* ובפ' שמות ד"ה ויאמר אל עמו כו' נתן להם עלה כו' מארי דרחמנותא ואינון מלאכי שלום כו' די"ח ע"א וכו' שם נ"ב מלאכי או"א. ובפ' פקודי דרמ"ה ע"ב. ועמ"ש ע"פ יברכך כו' וישם לך שלום כו' שנותן בך כח להיו' ורב שלו' בניך כו' ועמ"ש מענין זה ע"פ וכל בניך כו' גם נת' שם דשלו' להיו' יהו"ת ויהו"ע שוין ובודאי דזהו שייך לבחי' שבת כו' ועמ"ש ע"פ כי ההרים ימושו כו' וברית שלומי כו'. ועני' דמלאכי' שמאו"א נק' מלאכי השלום כי או"א הם תרין ריעין דלא מתפרשין והוא ביטול יש לאין תמיד כו' וזהו ענין מלך שהשלום שלו כי בבחי' מל' שנעשה מקור לבי"ע יש שינוי שלפעמי' היש דבר נפרד כו' משא"כ בבינה שנק' ג"כ מלך אך שהשלום שלו תמיד ביטול היש לאין כו' וע"כ מלאכי' הנ"ל נק' מלאכי שלו' כו' וע' בע"ח שער מ"ן ומ"ד דרוש ד' מענין המלאכי' דאו"א כו' וע' מ"ש ע"פ הזהר פ' בלק דק"ל ע"פ ברכו כו' מענין מלאכי' שהם מזווג נשיקין ונשמות מזווג גופני כו' וע"כ המלאכים רוחניים כו' ושם נת' דברכה אתמסר למלאכי' כמו לישראל וע"ש וזהו ברכוני לשלום מלאכי השלו' כו' שהם בחי' מלאכי עילאי דאינון בשמי מרומא דאדרא עילא' הנז' שם לכן מקדימי' הברכה מהם ע"ש ולכן אומרי' זה קודם קידוש. כמש"ש אבל קדוש כו' עד דישראל מקדשי לתתא. הרי בחי' קדוש' שייך לישראל יותר לכן קידוש הוא ג"כ מבחי' קדש כו' . ענין בחי' יצחק בשבת ע"פ הזהר יתרו דפ"ח נת' שהוא סעודתא תליתאה כו' ובמ"א ע"פ האדר"ז דרפ"ח מלאה כו' נת' שהוא זמן מנחה דשבת כי יצחק תיקן תפלת מנחה כו' ומשני המאמרי' מובן דהוא העלא' למקור התענוג עליון כו':

עוד יובן ענין ושבתי בשלו' עפמ"ש בת"א פ' תולדות דהצחוק ותענוג דיצחק נמשך את רבקה בירור נה"ב ואז הוא בחי' רבקה של שלש שלש או של ד' כו' והיינו התכללות המדות והיינו בחי' אה"ר מדו' הנמשכי' מהכתר ע"י דעת עליון בהמה רבה כו' והתכללו' זו זהו בחי' שלום וזהו ושבתי בשלו' דוקא וזהו ג"כ ענין מלאכי השלו'. כי הנה למטה בבי"ע מיכאל וגבריאל שר של מים שר של אש הרי הם ב' הפכים אלא שהקב"ה עושה שלו' ביניהן כו' וזהו דוקא במיכאל וגבריאל ששרשן מהמדות ע"כ הם נגדיי' עד שעושה שלו' ביניהן כי המדו' מצד עצמן הם ענפין מתפרדין כו' אכן מלאכי השלו' היינו שהם תמיד בבחי' שלו' והתכללו' וזהו לפי שהם מאו"א ששם גלוי אור א"ס ונק' תרין ריעין כו' ריעים האהובים כו' כמ"ש בע"ח של"ח שיש מלאכי' הנולדי' מזווג נשיקין דזו"נ ויש מלאכי' עליונים יותר שנולדי' מזווג נשיקין דאו"א וכו'. והנה לשוב לבחי' יצחק הוא ג"כ דוקא ע"י בחי' שלום כנ"ל בענין רבקה כו' התכללות. וזהו שאומרים שלום עליכם כו' ברכוני לשלו' מלאכי השלום שיהי' בחי' התכללו' המדו' ששרשן מד"ע המזווג או"א דשם שרש מלאכי' הנ"ל. גם זהו שאו' שלום עליכם כו' ממלך מלכי המלכים שהוא

בחי'

*נ"ב. ובפ' ויגש ד"ה ואתה צויתה ור"פ שמות ד"ה ר"ש פתח.

כי

בחי' כתר שנק' מלך שהשלום שלו כו' עיין מ"ש ע"פ כיריעות שלמה ועיין מ"ש עוד ע"פ שה"ש אשר לשלמה ישקני כו' שההמשכה מבחי' זו דוקא ע"י נשיקין מזה יובן עוד ענין ברכוני לשלום מלאכי השלום שהם מלאכי או"א שמבחי' נשיקין כו'. וזהו סדר הענין תחלה הו' שלום עליכם מ"ה ששרש' מזו"נ מלאכי עליון ששרשם מאו"א והשלום נמשך ממלך מ"ה היינו בחי' כתר כו' שעי"ז נעשה יחוד או"א כנודע:

אח"כ אומר בואכם לשלום מלאכי השלום כי בשבת גלוי חכמ' דאצי' וע"כ בחי' מלאכי השלום ששרשם משם וביחד נק' מלך שהשלום שלו לפי שהם מלובש יסוד אבא והוא מקבל ממו"ס כו' וזהו ממלך מ"ה כו'. אח"כ אומרי' ברכוני לשלום שיומשך בחי' זו גם באדם וענין שלום זה מבואר במ"א ע"פ החלצו מאתכם כו'. והנה בשבת נמשך נשמה יתירה ושרשה ג"כ מאו"א שזהו ענין ישראל עלו במחשבה (ב"ר פ"א ת"ז מ' וס"ט) וכמ"ש במ"א שע"כ נקראי' בנ"י אחים למקום שהם אחי' לזו"נ כו' וזהו ממ"ה כי מאיר בהן הארת הכתר שמאיר בחכמה וזהו עלה במחשבה כו' בחי' החכמה מה שדבוקה בכתר כו' שזהו בחי' העליונה שבמחשבה. והנה בחי' זו היא למעלה אפי' ממלאכי השלום כנודע דזווג דנשמו' הנ"ל שרשו גבוה מזווג נשיקין דמלאכי' כו' לכן אחר שמ"ה מברכים הנשמו' הרי ממשיכין להם משרשם הנעלה יותר ועי"ז מקבלים המלאכי' מהנשמו' כי כל המברך מתברך וזהו לאתכם לשלום כו'. ואח"כ כי מלאכיו כו' להיות האדם למטה צריך שמירה כו'. והנה לכן במנחה דשבת אמרי' ג"כ מנוחת שלום השקט כו' והנה השקט הוא גבוה יותר מבחי' שלום כמ"ש בהגה"ק ע"פ ועבודת הצדקה השקט כו' כי שלום זהו בחי' יסוד אבא והשקט זהו מבחי' מו"ס דשקיט ושכיך כו' וזהו שמש בשבת צדקה לעניים שע"י הצדקה לעניים בכל ימי המעשה עי"ז נמשך גילוי שמש בשבת והוא בחי' ועבודת הצדקה השקט שנמשך גילוי זה בשבת כמ"ש מנוחת שלום והשקט כו' כי בשבת הוא בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא ועי' בהגה"ק בדיבור הנ"ל:

וירא והנה באר בשדה כו', וכרבות באמר קכ"ו א' מראית עיניהם של צדיקים מעלים אותם למעלה העליונה וירא והנה באר כו'. ול"ל מהו המעלה עליונה כ"כ במה שראה והנה באר בשדה. אך הענין עפמ"ש ברבות וילא פ"ע והנה באר בשדה זה ציון כו' (ד"ה אז ישיר ישראל כו' עלי באר שדרש בק"ק פאלטעלק חקת תקס"ד). והענין דהנה ידוע דעיקר המכוון בבריאות העולמות היינו כדי להיות לו דירה בתחתונים. ויש להבין מהו ענין דירה בתחתונים והלא מכה"כ כו'. אך הענין הוא ידוע דבעולמות אין ההארה אלקות רק בחי' זיו והוד בלבד כמ"ש הודו על ארץ כו' והוא בחי' שם בלבד כמו שאנו אומרים ישתבח שמך לעד מלכנו פי' מה שהוא מלכנו מלכותו בכל משלה אינו אלא בחי' שמך בלבד כו' אבל כדי שיהי' התגלות בעולמות מבחי' מהותו ועצמותו ית' היינו ענין להיות לו ממש דירה בתחתונים כי אפי' עוה"ב הוא בבחי' זיו והוד בלבד כמאמר נהנין מזיו כו' ונק' ים כמ"ש להנחיל אוהבי יש מפני שכבר האור בא לכלל השגת יש ודבר מה כשנהנין בהרגשה כו' אבל במהות

ועצמות

ועלמות הא-לי' הוא מופשט מכל בחי' יש ודבר מה וכמו ע"ם בלי מה בלי מהות כו' והיינו לפי שהוא בבחי' א"ס כידוע (קיצור א' ענין ברה"ע בשביל דירה בתחתונים שיהי' התגלות בעולמות מבחי' מהותו ועצמותו). אך מה שגורם ומביא להיות לו ממש דירה בתחתונים זהו דוקא ע"י בחי' העלאת מ"ן ואתעדל"ת וכמ"ש ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה כו' והיינו לפי שע"י אתעדל"ע לבד לא יהי' מזה רק בבחי' זיו בלבד כפי ההשתלשלות אבל לא מהארת עצמותו כו' אלא אין לו דירה בתחתונים רק מסיבת מעשה המצות דוקא מפני שרמ"ח פקודין הן רמ"ח אברים דמלכא כידוע דהקב"ה מניח תפילין כו' עמ"ש מזה בת"א פ' מקץ בביאור ע"פ כי עמך מקור חיים ועמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה מי יתנך כאח לי בענין ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה כו'. ועד"מ התקשרות והתאחדות הנפש באברי הגוף כן התקשרות אור א"ס ברמ"ח אברים דילי' שנעשים ע"י מעשה המצות שהוא מבחי' עצמות אור א"ס ולא מבחי' זיו והוד בלבד (ועמ"ש מזה בד"ה ששים המה מלכות הנ"ל שם בענין אור זרוע לצדיק גבי פי' תמתי שהם"י עושים השלימות שיהי' גם למטה גלוי אור א"ס ועמ"ש בד"ה ועשו להם ציצית בפי' לדרתם ובענין שהתורה נק' תרעא לדרתא לגבי יראה ועמ"ש בד"ה ויצום אל בנ"י בענין וארא כו' באל שדי שהוא בחי' שאמר לעולמו די הצמצום והרשימו שמהם שרש הכלים אך ושמי הוי' התגלות אור א"ס ע"י הקו שנמשך מלמעלה מהצמצום הוא נמשך רק ע"י התומ"צ כו'. קיצור ב'. שכדי להיות לו דירה בתחתונים זהו דוקא ע"י אתעדל"ת במעשה המצות עד"מ רמ"ח אברין ממשיכים ההתלבשות ממהות ועצמות הנפש בהן):

ב וזהו והנה באר בשדה זה לשון פי' כי ענין האתעדל"ת נק' באר וכמ"ש בלק"ת פ' חקת ע"פ עלי באר כו' וזהו ענין וישב יצחק עם באר לחי רואי ע' זהר ר"פ תולדות דקל"ה ע"ב פי' לחי רואי דהיינו שע"י אתעדל"ת ממטה למעלה נמשך מבחי' ההעלם דסוכ"ע בבחי' גלוי בממכ"ע והיינו לחי רואי כמ"ש ואולם חי אני וימלא כבוד ה' את כל הארץ. פי' חי אני היינו יסוד שממשיך מהכמה עילאה בח"ת בחי' מל' הנק' אני והיינו וימלא כבוד ה' שבחי' הכבוד שהוא מל' ימלא שיהי' כשלם ומלא ממה שיומשך בו מבחי' סוכ"ע כמ"ש בלק"ת פ' צו בענין ימי המילואים ועמ"ש בד"ה ויקרא אל משה. וגילוי זה יהי' את כל הארץ. ועמ"ש בפי' כל הנק' בשמי ולכבודי בד"ה עם לבן גרתי. וזהו למען חייך שמבחי' ואולם חי אני יהי' חייך ממש כו' ועמ"ש מענין למען חייך בביאור ע"פ בעצם היום הזה נמול אברהם כו'. והנה המשכה זו היא ע"י האתעדל"ת בבחי' באר לחי רואי שכדי שיהי' הגלוי מבחי' ואולם חי בבחי' אני בבחי' ראי' ממש מה שעכשיו הוא חמי ולא מתחזי וכנ"ל כתיב הנה אלקינו זה כו' וכתיב כי עין בעין יראו כו' הנה זהו דוקא ע"י העלאת מ"ן בחי' באר מים חיים כמשי"ת אי"ה. וזהו והנה באר זה לשון כי הנה ענין לשון פי' בלק"ת פ' דברים בד"ה לשון במשפט תפדה לשון לשון סימן הגא סימנא כו' והיינו בחי' פנימית הלב והאהבה טבעית כו' ועמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי בת לשון שזהו ענין בצלמנו כדמותנו רמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא כו' כי לשון מלשון סימן כמו לשון

המלוכות דהיינו שהמלות הגשמיות הם רומזים להרוחניות כו' ע"ש וזהו בדרך עדותיך ששתי שהם עדות על מלות שלמעלה כו' מה שהקב"ה מניח תפילין כו' (ועד"ז למעלה שהמל' דאצי' נק' ציון מלשון סימן לפי שהיא מקבלת כל ההורות שלמעלה הנמשכים בז"א היא מקבלת אותם ביסוד דילה כו'. ומ"מ אין זה רק סימן כי עלמיות תר"ך עמודי אור הם בכתר ומה שנתגלו המלות במל' זהו רק כמו סימן ואותם לעלמיות ההורות דכתר. דוגמת מ"ש בת"א בפי' משכן העדות עדות לישראל כו' ועמ"ש עוד מענין ציון בלק"ת בשה"ש ע"פ לאינה וראינה בנות ציון כו' שהוא ענין הלבושים הנעשים ממעשה המלות ועיין ברבות ר"פ קדושים תהיו פכ"ד ע"פ ישלח עזרך מקדש ימציון יסעדך כל טובות וברכות ונחמות שהקב"ה עתיד ליתן לישראל אינו אלא מציון. ישועה מציון שנאמר מי יתן מציון ישועת ישראל. תלים י"ד. עוז מציון שנאמר מטה עוזך ישלח ה' מציון כו'. ועמ"ש מזה בלק"ת סוף הביאור על בשעה שהקדימו ישראל נעשה. שפסוק זה נכפל בתלים ב"פ כנגד נבואה ויראה שיהי' לע"ל בישראל כו' ע"ש. והיינו כמ"ש לקמן אות ג' שע"י העלאת מ"כ זו נמשך מ"ד ממקור מים חיים ולכן עי"ז נמשך כל הברכות והישועות והנחמות). וזהו והנה באר זה ציון כי מעשה המלות הנק' ציון זהו ענין הבאר. שהוא נביעו דמים חיים העולים מתתא לעילא ע"י מעשה המלות שעי"ז נמשך ההתעדל"ע מי יתן מציון ישועת ישראל הוא בחי' ס"ע נהורין כו' ע"ד וישע ה' אל הבל כו'. וזהו זורע לדקות מצמיח ישועות. ועמ"ש מענין ישועה בת"א בד"ה בכ"ה בכסליו ור"פ ויחי. קיצור ג'. שהאתעדל"ת נק' באר. וזהו באר לחי רואי שעי"ז יהי' גילוי בחי' ואלהים חי אני. להיות עין בעין יראו. באר זה ציון בצלמנו כדמותנו רמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא בדרך עדותיך. עדות לישראל. ועמ"ש ע"פ בנות ציון. ולכן מי יתן מציון ישועת ישראל. ועיין מענין והנה באר בשדה בזח"א ויחי רל"ה סע"א ע"פ ונוזלים מתוך בארך ובהשמטות שסי' כ"ה י"ב ב'. זח"ב שמות י"ב ב' פקודי ר"ל ע"א. ח"ג אחרי ס"ב א':

ג **והנה** בזהר ויצא קנ"א ע"ב בש"ת. באר דרגא דאדון כל הארץ. ע' זהר בראשית דל"ג סע"ב בפי' ארון הברית אדון כל הארץ שבחי' ארון הוא מל' שהיא ארון וכלי לבחי' יסוד הנק' ברית והוא אדון כל הארץ. ומ"מ גם המל' נק' אדון כל הארץ על שמו. וזהו עלמו ענין ציון כי ציון זהו ענין יסוד דנוק' שבו נמשך האור והשפע מיסוד דז"א כמ"ש בת"א בד"ה רני ושמחי בת ציון בהביאור יעו"ש וע' בזהר פ' נו דל"א סע"א ובאדר"ז דרל"ו סע"א וע"ב ובמאמ"א אות צ' סט"ו. והנה בזהר ר"פ נח דנ"ט ע"ב ובפ' בראשית דף ב' ע"א ובמק"מ שם פי' מתחלה נק' אדני לשון נקבה ועתה שקיבלה קשוטי אימא הנקראת עלמא דדכורא נקרא גם המל' אדון לשון זכר. וע' זהר ויחי דרמ"ו סע"א כיון דסלקא מלה מכנס"י ולעילא כולא הוא דכר. ויותר נראה לפרש שבשנתייחדה עם דכורא ונמתקו גבורותיה ע"י חסדים דדכורא אזי נקראת גם היא בלשון דכר וכמ"ש בזח"ב פ' בא ל"ח ב' ובשעתא דאתחבר עמה דכר כתיב הוא הלילה הזה כו'. הרי הלילה נק' ג"כ זה. ועמ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה והיה לכם לציצית (השני) גבי וזכרתם את כל מצות ה' לעשותם זכרים כו' והמלות הם במל'

ע"ש

ע"ש. ועמ"ש כה"ג בת"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת. כי שבת בראשית הוא בחי' נוק' וע"י שממשיכים בו עונג העליון הוא בבחי' דכר וזהו זכור את יום השבת כו'. ועד"ז בחי' ארון הברית שזהו ענין היחוד עליון לכן נק' אדון ל' דכר. וע' בפרדס ערך אדון. ולכן באר דרגא דאדון כל הארץ כי באר היינו מל' שבה נובעים מים חיים מ"ן שלה וגם מים חיים הנמשכים מהיסוד הנק' אל חי לשון דכר ע"ש שנמשך מהבאר מבחי' מ"ד כו' כנ"ל. והיינו כמ"ש הרמב"ן בענין הבאר שנק' כן בהמ"ק ע"ש מ"ש מקור מים חיים את ה'. הרי אור א"ס ב"ה נק' מקור מים חיים. והיינו כי המקור הוא הכתר. וגם מקור גימטריא שמו וגימטריא רצון והוא בחי' כתר שהוא נמשך ממלכות דא"ס בחי' שמו ולכן זהו מקור מים חיים. ובחי' מים חיים זהו בחי' והחכמה מאין תמצא. וזהו ענין מיין דוכרין הנמשכין בהבאר ע"י העלאת מים חיים שמלמטה למעלה שהוא האתעדל"ת שממעשה המצות גשמיים הנקראים בשם מיין נוקבין. וזהו ענין מים מים כו' התחברות ב' בחי' מים הנ"ל והו"ע יחיד חי העולמים מלך כמ"ש בביאור ע"פ כי אתה נרי. וזהו מורה על היחוד וכמ"ש בזהר ר"פ תולדות קל"ה סע"ב בפי' באר לחי רואי וע"כ נק' אדון כל הארץ ל' דכר ע"ש שנמשך בהבאר מבחי' מיין דוכרין כו' כנ"ל. ולהבין איך שייך בחינה זו דבחי' אד' ובחי' אדון במצות שהם הנקראים באר כנ"ל. הענין כמ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה ועתה יגדל נא ספ"א בפי' אדון עוזנו צור משגבנו כו' בחי' אדון זו מלכותו ית' וכמ"ש שום תשים עליך מלך בחי' מקיף ונמשך מזה ג' בחי' מקיפים להנשמה במחדו"מ. וזהו צור משגבנו מגן ישענו משגב בעדנו. כי צור הוא לשון מחסה כמ"ש צור עוזי מחסי וכן מגן ומשגב והן הן מקיפים לשלשה בחי' מחדו"מ ונר"נ כנגד בחי' בראתיו יצרתיו אף עשיתיו שמקיפים את נפש רוח ונשמה מכל צד להתכלל באוא"ס ב"ה ממש להיות צרורה בצרור החיים את ה' ממש. וזהו ענין לבושי הנשמה בעוה"ב. ולבוש זה נעשה ע"י המצות. כי הנה המצות הם ג"כ בג' בחי' מחדו"מ כי יש מצות התלויות במחשבה לבד ובכוונת הלב שאם כוון לבו יצא ואם לאו לא יצא כלל ויש התלויות בדבור כו' והן הם בחי' מקיפים כמאמר אשר קדשנו במצותיו שע"י המצות נמשך בחי' קדש העליון ומובדל קדש מלה בגרמי' (ע' זהר אמור צ"ד ב'). אך תחלה צריך להמשיך מלמעלה למטה ברוך אתה מלך העולם בחי' אדון עוזנו ועמ"ש מזה בפ' שמיני בביאור על פ' לויתן זה סוף הדרוש עפמ"ש ברבות ויקרא פ' ח' ומהו לבושו של הקדוש ב"ה עוז כו' ע"ש. ואח"כ אשר קדשנו במצותיו בבחי' המקיפי' להעלות הנשמה ממטה למעלה לקדש העליון. כי הנה ב' בחי' יש במצות בעשייתם. הא' שע"י עשייתם מקיים מצות המלך ע"ד ותגזר אומר ויקם כו'. והב' הוא להמשיך אור א"ס ב"ה ורצה"ע במצוה זו שנרשמה ויסודתה בהררי קדש העליון אשר קדשנו במצותיו. והנה תחלת עשיית המצות לא תהי' בשביל להמשיך אור א"ס ב"ה ורצונו העליון ב"ה לבד שהרי זהו רק כמו שעושה בדרך סגולה או רפואה עד"מ או משא ומתן כדי להרויח שאין זו עבודה ותחת אשר לא עבדת כתיב שהמצות צריכים להיות דרך עבודת עבד שמקיים גזירת רבו וצווי אף גם בלי טעם ודעת ושום תשים עליך מלך כו'. ועי"ז נמשך ממילא אור א"ס ב"ה. משא"כ

בלא קבלת עול מלכותו ית' אינו ממשיך כלום כי הוא המרומם לבדו המתנשא מימות עולם רק המלך כו' כנ"ל. וזהו ועתה יגדל נא כח אד'. אד' הוא בחי' מלכותו ית' אדני אותיות דינא דמלכותא דינא דהיינו עשיית המצות בחי' מצות המלך וכח אד' הוא א"ס ב"ה הסוכ"ע הנמשך ע"י קבלת מלכותו ית' במעשה המצות כנ"ל. ונק' בשם כח הוא ענין גילוי ההעלם כו'. וא"כ מכ"ז יובן מ"ש בזהר ויצא קנ"ה שבחי' באר הוא דרגא דאדון כל הארץ והיינו כי המצות שהם הבאר הם ע"י קבלת עול מלכותו ית' הנק' בשם אדני ועי"ז נמשך גילוי אוא"ס ב"ה הסוכ"ע היינו בחי' כח אד' ואזי נק' אדון ל' דכר. וזהו ענין וזכרתם את כל מצות ה'. וזהו ענין מ"ש ברבות פ' קדושים עוז מציון שנאמר מטה עוזך ישלח ה' מציון היינו כמאמר אדון עוזנו צור מגן משגב שזהו העוז והכח מבחי' מל' דא"ס הנמשך ע"י מעשה המצות כו' ואזי נק' אדון ל' דכר. וכן הבאר נק' ג"כ לפעמים בלשון זכר מה"ט וכמ"ש בזהר פ' חקת דקפ"ג ע"ב ע"פ ומשם בארה הוא הבאר וז"ל מ"ש בקדמיתא בארה (שהוא לשון נקבה. הרמ"ז) ולבסוף באר (שהוא לשון זכר) אלא בקדמיתא נוקבא בלחודהא והשתא דקאמר הוא כללא דדכר ונוקבא (והיינו כמ"ש תחלה בכל אתר הוא וקרינן היא דכר ונוק' כחדא. הוא הבאר היא הבאר קרינן) ובאתר דאשתכח דכר אפילו מלה נוק' דכר קרינן לכולא. ועמ"ש בלק"ת ואתחנן בד"ה וידעת היום (השני) בענין והשבת אל ע"ד שמאלא אתכליל בימינא כו' וע"ש דהתכללות זו ע"י והנורא כו'. וז"ל הרמ"ז פ' חקת שם כי בכל התורה באר היא לשון נקבה וא"כ למה נכתב הוא. אלא הענין כי בראשונה נאמר בארה נוק' בלחודהא בהעלאת מ"ן. ובזה בא לה מ"ד שהוא השפע ואז נתייחד יחד מ"ן ומ"ד ועילאה גבר והכל נקרא בשם זכר (וע' זהר פ' אחרי נ"ט ב' ע"פ הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד ופי' הרמ"ז ז"ל מה טוב חסדים ומה נעים גבורות ור"ל שאזי גם הגבורות הם נעים כיון שנמתקי' בחסדים כו') וזה רומז באמרו הוא הבאר ר"ל יסוד דמל' שהי' בארה נקבה לבדה נעשה באר כו' רומז לזכר שעושה אותה באר נובעת מימי זכר שבתוכה כו' והיינו כנ"ל שבחי' מים דוכרין זהו ההמשכה הבא מלמעלה ממל' דא"ס הנק' כח אדני שבחי' המשכה זו נקרא בשם מים דוכרין לפי שנמשכים מלמעלה למטה וכענין מ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה לסוסתי בענין שיש אותיות זכרים ואותיות נקבות שהם אותיות התורה ואותיות התפלה ע"ש ועד"ז י"ל גם כאן בפי' מים נוקבין ומים דוכרין שהם בחי' העלאת מ"נ שע"י ק"ש ותפלה למס"נ באחד בחי' אליך ה' נפשי אשא זהו מ"נ ואח"כ ע"י עסק התורה זהו המשכת מ"ד מים חיים וכמ"ש בלק"ת בד"ה זאת חקת התורה בענין ונתן עליו מים חיים אל כלי כו'. והנה כי כאן נתבאר דבאר זהו המצות מ"ת שניהם אמת ועי' לקמן. והנה אח"כ מתחלק הבאר לתריסר נהרין י"ב אותיות של אדני במילואו ומשם שואבים י"ב שבטים עכ"ל. וא"כ למדנו מזה דפי' באר היינו יסוד דנוק' כשנמשך בה גם שפע מ"ד ע"י לחי רואי מבחי' מקור מים חיים וה"ע יחיד חי העולמים מלך כנ"ל. ואזי משפעת למטה מבחי' המ"ד שקיבלה. ואזי נק' אדון כל הארץ בלשון דכר. והיינו כי המצות מצד עצמן נק' מצות המלך שהוא בחי' נוק' והיינו שהם העלאת מיין נוקבין המתבררים מעשיית המצות מעשיות ציצית מצמר

בגזה

שבזה מבררים ק"נ ונעשה מ"נ אלא שאח"כ כשנמשך עי"ז מ"ד מלמעלה אזי נקראים מצות הוי' ואזי נקראים לשון זכר וכמ"ש כ"ז בלק"ת פ' שלח בד"ה והיה לכם לציצית (השני) פ"ג ובהביאור פ"ג ע"ש. וזהו מה שארז"ל ע"פ אשרי איש ירא את ה' במצותיו חפץ מאד תלים רשי' קי"ב אשרי איש ולא אשרי אשה פ"ק דעכומ"ז די"ט ע"א היינו כשע"י שמחה של מצוה ממשיך שיהיו המצות בבחי' זכרים ואזי נק' מעשים טובים ומאירים ועמ"ש בת"א בד"ה אוסרי לגפן בענין כבס ביין לבושו. קיצור ד'. באר דרגא דאדון. כי מל' נק' אד' לשון נקבה. וכשנתייחדה עם ז"א היינו יחוד סוכ"ע וממכ"ע נקראת גם היא בלשון דכורא ארון הברית אדון כל הארץ. והיינו כי המצות נמשכים משם אד' כי עיקרם קבלת עול מלכותו ית' ועי"ז נמשך גילוי כח אד' הוא אור א"ס ב"ה הסוכ"ע ואזי נקרא אדון עוזנו. צור מגן ומשגב. וזהו וזכרתם את כל מצות ה'. זכור את יום השבת. ועד"ז ענין הבארה הוא הבאר. שבארה לשון נקבה קודם היחוד וע"י היחוד מ"ן ומ"ד נק' הוא הבאר לשון דכורא. וזהו אשרי איש ירא את ה'. והיינו כי בחי' מיין דוכרין הם הנמשכים ממקור מים חיים ממל' דא"ס ע"י העלאת מיין נוקבין של מעשה המצות. וזהו ג"כ ענין ק"ש ותפלה. וענין תורה. ולכן מבחי' בארה לשון נוק' ע"ש מיין נוקבין נעשה אח"כ באר לשון זכר:

ד **והנה** ענין באר זה שהוא מעשה המצות הוא בשדה. כי הנה שדה הוא הממוצע בין בחי' עיר מושב לבחי' מדבר. שבחי' עיר ובית הוא מושב לבחי' אדם והוא לצירופי אותיות התורה והתפלה שבהם מלובש חכמה עילאה. ובחי' מדבר הוא אשר איננה ראויה כלל לזריעה שהם המועו"מ אשר לא לה' המה כדפי' בלק"ת בד"ה אני לדודי (הראשון פ"ב). ובחי' שדה זהו מקום זריעה רק שאינו דירת אדם ממש. וע"ז נאמר מלך לשדה נעבד עבדת ארעא כו' ועפר מדבר פסול לכסוי הדם כמ"ש בד"ה אלה מסעי משא"כ עפר ארץ הראוי לזריעה. ועמ"ש בד"ה ויאבק איש. משמע דהוא בחי' מל' שהוא הנק' עפר דכל איבין נפקין מינה כו'. ול"ע בד"ה בשלח פרעה בענין וזרעתיה לי משמע הזריעה הוא בק"נ כו'. אך לכאורה בלא"ה יש כאן ל"ע דהא שדה הוא מל' ובאר היינו מל' וא"כ מהו באר בשדה. הלא הבאר והשדה הו"ע א'. אך כעין קושיא כזו ותירוץ עליה מבואר בזהר פ' תשא דף ק"ל ע"א ע"פ והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' כו' והתירוץ דאחרית הימים היינו כללות המל' הנק' אילנא דטו"ר והר בית ה' הוא טוב לבד. ועמ"ש מזה בלק"ת פ' עקב בד"ה ואכלת ושבעת פ"ה בענין הטובה זו בונה ירושלים. ועד"ז יש לפרש כאן כי שדה הוא כללות המל' שגם ק"נ יונקת ממנה. אך מה שהמל' מברר' הטוב מק"נ ומעלה מ"ן זהו טוב לבד וזהו הבאר ולכן נק' הוא הבאר בשם ומשמני הארץ. כמבואר תולדות פס"ו. ובזה מתורץ ג"כ הקושיא מענין וזרעתיה לי כי האמיתה היא מכה שהמל' מבררת מנו"ע שהוא מה שנפל מעולם התהו וזהו ענין המ"נ כו'. ובפע"ח בתחלת שער השבת משמע שדה זהו המל' כשהיא עדיין בבחי' אחור ז"א. וז"ל המא"ח הוא ש' שעי' יו"ד שדה נק' המל' ש' והיא נק' קודם הזווג ד' ואח"כ בבואה בפנים היא ה' והיא פרצוף כנגד נה"י ראוי' לזריעה אך עדיין לא חזרה בפנים לבחי' בית (ע' בי"ג) כו' עכ"ל. וכן בפרדס ערך שדה משמע שקודם

היחוד

היחוד היא בבחי' שדה אבל בית היא בבחי' היחוד כי ביתו זו אשתו. ויש כמה בחי' בין שדה לבית שהרי יש ג"כ קודש בית בחי' חצר החיצונה וחצר הפנימית כמ"ש בד"ה וארשתיך לי בלק"ת פ' במדבר. ועמ"ש בד"ה ויצא יצחק לשוח בשדה. דכמ"כ ברייתא לגבי משנה זהו כמו שדה לגבי בית כו'. ולפ"ז פי' והנה באר בשדה זהו ע"ד מ"ש בת"א פ' תולדות בד"ה ויחפרו עבדי יצחק וז"ל ויכוין במצוה שבאה לידו בעשותו אותה שהוא כמו באר מ"ח שנובע מתחת הקרקע מנהר א' שאע"פ שהנהר הינו נק' מים חיים אבל המים היוצאים ממנו ונוקב והולך עובי עפר הקרקע נק' מים חיים מפני שמתברר ומתלבן ע"י דחקם לצאת בעפר החומרי וכן ממש עשיית המצות כשהי' לו בתחלה בתפלתו ועבודתו בחי' נהר יוצא מעדן הנ"ל רק שנכסה ונעלם בתוכו ע"י גשמיות תשוקת גופו כל היום וכשעושה המצוה שנובעת מנהר הנ"ל פי' מפני שזוכר שכבר קבל ע"ע עומ"ש בכל לבבו ולכך עושה מצותיו ליכנס בעול מלכותו אע"פ שעכשיו אין לו בחי' נהר הנ"ל סומך לבו על שכבר גמר בלבו לעבוד ה' באמת זהו כמו באר מ"ח מפני שמאד ערב לו זאת המצוה בעבודת ה' מפני שהתבונן שמאד רחוק הוא מה' ועושה המצוה הוא ע"ד הנ"ל שמאד מתוק וערב לו לעשות המצוה כו' כמו הבאר כשחופרין בקרקע ומוציאים מים הם מ"ח מפני שעברו עובי העפר כן עשיית המצות עשייתו אותה נובעת מנהר הנ"ל כו'. הרי מובן שמה שהמצוה נק' באר מ"ח זהו דוקא לפי שעברו דרך עובי עפר הקרקע דהיינו גשמיות עסקי גופו כל היום במו"מ כשמ"מ אח"כ בכח זה עושה המצוה נעשה בחי' באר מ"ח. וזהו והנה באר בשדה. בשדה דוקא דהיינו מה שהמל' מבררת מק"נ מזה נעשה הבאר מ"ח כו'. אך בזהר ויצא שם פי' בשדה חקל תפוחין קדישין. והנה בפרדס ערך שדה חילק בין שדה סתם להק"ת קדישין. כי שדה תפוחים היינו בתפארת ועמ"ש מזה בד"ה ראה ריח בני כריח שדה אשר ב' התפוחים הם חו"ג המאירים בה כו' ע"ש וזהו ענין יאר ה' פניו כמ"ש באד"ר קל"ג ב' שזהו ענין כתפוח בעצי היער כן דודי כו' באור פני מלך חיים. וזהו מלך לשדה נעבד. ופי' בזהר פ' חיי דקכ"ב א' שע"י שהשדה נעבד היינו ע"ד לעבדה ולשמרה לעבדה זו רמ"ח מ"ע ולשמרה זה שס"ה ל"ת עי"ז מתחבר עמה מלך היינו באור פני מלך חיים. ואזי נק' השדה חק"ת קדישין. ועמ"ש ע"פ ויטע אשל בבאר שבע. שזהו ההפרש בין שדה הלבן שזהו המל' מלך עלמא שנק' שדה אבל שדה אילן היינו כאשר האילן העליון ז"א דאצי' כמ"ש כי האדם עץ השדה נמשך ומתחבר עמה ביחוד אמיתי כנטיעת האילן תוך השדה ממש זהו ענין ויטע אשל בבאר שבע שהוא מל' יעו"ש בארוכות ועד"ז ממש הוא ענין באר בשדה חק"ת קדישין כו' וזהו ההמשכה שנמשך מלמעלה ע"י ההעלאה של המצות וכנזכר לעיל אות ג' בפי' וזכרתם את כל מצות ה':

קיצור ה'. וזהו והנה באר בשדה. שדה ממוצע בין בית ובין מדבר. שדה נק' מל' המבררת ק"נ וזרעתיה לי. שדה כשהיא אחור באחור משא"כ בית ביתו זו אשתו פב"פ. והבאר מ"ח נעשה ע"י שעוברים המים דרך עפר גשמי דוקא. וזהו והנה באר בשדה דוקא. וזהו שדה הלבן. אמנם ע"י המשכת מ"ד נעשה חק"ת קדישין שדה האילן. כי האדם עץ השדה יאר הוי' פניו. באור פני מלך חיים. וזהו ענין ויטע

אשל

אבל בבאר שבע כמ"ש במ"א וזהו וזכרתם את כל מצות וענין מלך לשדה נעבד ג"כ בסעיף שאחר זה:

ה וזהו מאמר המדרש אשר הצדיקים רואים שלהם מעלה אותם למעלה העליונה היינו שראה איך בשדה היינו למטה במצות מעשיות נמצא באר הוא העלאת מ"ן הגורם להיות דירה בתחתונים היינו מ"ש כתפוח כו' כן דודי בין הבנים כו' והיינו מעלת הראיה של הצדיקים שהם מביטים בעיניהם רק על מקום שנמצא בו גדולת א"ס ב"ה כידוע ענין הראיה שהיא חכמה כח מה וירא ראשית לו וראה את הארץ. ולכן כח הראיה נשפל למטה בעשי' גשמיות משא"כ בכח השמיעה כי בחכ' יסד ארץ כמ"ש במ"א איזהו חכם הרואה את הנולד איך שהכל נולד מאין ליש. וזהו המתפלל צריך שיתן עיניו למטה להכיר הביטול מאין ליש למטה היפך גבה עינים. וזהו ענין וירא והנה באר בשדה שהכיר גם במדרגה תחתונה דבי"ע הנק' שדה בחי' חוץ שם דוקא יש באר הנובע כו' ע"י ביטול היש כו' וזהו הרבותא כי עם היותו יעקב אז יבקע כשחר קו וחוט עכ"ז הכיר שבמדרגה תחתונה דבי"ע יש באר נובע מ"ח. היפך המרגלים שלא רצו לישפל א"ע כו'. כי אבן מאסו כו' היתה לראש כו'. והיינו ע"י מצות מעשיות כמ"ש עשר תעשר כו' היוצא השדה כו' שכל קיום מצות צדקה וגמ"ח הוא ע"י ואספת דגנך כו' פי' עשר תעשר ב' מעשרות מעשר ראשון יו"ד דהוי' ויו"ד דאד' שהם ח"ע וה"ת ביטול אמיתי וביטול היש כענין הנזכר בלק"ת פ' עקב בענין ברכת הזן וברכת הארץ וכ"ז נמשך ע"י היוצא השדה מה שנצמח מבחי' וזרעתיה לי בארץ שהם כל המצות מעשיות וכמו צדקה וגמ"ח הוא ע"י ואספת דגנך. וזהו ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד. דהיינו שגם המלך צריך להשדה כדפי' ברבות פ' אחרי פכ"ב ובקהלת במקומו וברבות בראשית פי"ג ע"פ וכל שיח השדה. עבדת ארעא כו'. וגם פי' דשדה הוא בהמ"ק והיינו כנ"ל בענין באר בשדה זה ציון. והיינו כי בבהמ"ק עצמו אית נקודה פנימאה לגו מכל אינון דרגין והוא היכל קדה"ק וזהו הבאר וכמ"ש בזח"ג פ' אחרי דקע"א א' בענין והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים כו'. ולפ"ז פי' מלך לשדה נעבד. מלך היינו ז"א דאצי' שנק' מלכא קדישא. לשדה שהוא מל' נעבד. כי זכר ונקבה בראם אזי דוקא ויברך אותם והיינו שע"י העלאת מ"נ מבחי' באר בשדה הנ"ל נמשך תוספת אור בז"א מבחי' סוכ"ע וכמ"ש בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו. ביום חתונתו דוקא. וכמ"ש בזהר ר"פ וארא דכ"ב ע"א. ולכן בנין בהמ"ק נק' קרובה ישועתי לבוא ישועתכם אינו אומר אלא ישועתי ברבות משפטים ספ"ל. וא"ש מלת נעבד כפשוטו דקאי על מלך (והזהר פ' חיי הנ"ל דמפרש כשהשדה נעבד היינו ע"ד לעבדה ולשמרה לעבדה זו רמ"ח מ"ע לשמרה זו מל"ת שע"ז דוקא מתחבר עמה מלך עילאה שהוא יחוד זו"נ והיינו משום דלא רצו לפרש כפשוטו דהמלך נעבד להשדה ע"כ פירשו שכשהשדה נעבד אזי מלך מתחבר עמה אך יש לפרש גם כפשוטו ושני הפירושים אמת). ואין זה תימא שיתפרש לשון נעבד על הקב"ה שהרי גדולה מזו ארז"ל ע"פ מלוה ה' חונן דל אלמלא מקרא כתוב א"א לאומרו כביכול עבד לוה לאיש מלוה. בגמ' פ"ק דב"ב ד"י סע"א וכ"ה ברבות משפטים בפ' אם כסף תלוה. והיינו לפי שהחונן דל ממשיך להם ההשפעה

מא"א

מא"א כי מזונא במזלא תליא א"כ הוא מלוה לשם הוי' דז"א. וגם י"ל מלוה לשון לויה וחיבור כמו הפעם ילוה כו' וכך הוא מחבר א"א עם ז"א כו' והוא ע"ד מ"ש בסדור האריז"ל בפי' והבאת שלום בין אדם לחבירו בין א"א לז"א. ולכן כביכול עבד לוה כו'. כמ"כ ע"י השדה כשהוא נעבד עי"ז נמשכו הברכות לז"א מאימא עילאה ומא"א כדי שיתחבר בשהוא שדה כמ"ש לעיל בפי' בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו דוקא. וגם ארז"ל אין נותנים לאדם פרנסה כו'. לכן מלך לשדה נעבד. וריש"א דקרא ויתרון ארץ בכל היא יש לפרשו בשני אופנים. הא' שיש יתרון להארץ על כל כי ע"י הבירור משם ב"ן נתוסף אור בשם מ"ה. הב' שאדרבה היתרון המגיע לארץ הוא ע"י בחי' כל ור"ל שיתרון ארץ בכל היא זהו שהמל' מגיע לה היתרון מיסוד ז"א הנק' כל כמ"ש כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא ובארעא שמחבר זו"נ הנק' שמים וארץ להיות אני אענה את השמים והם יענו את הארץ. וכענין מ"ש בפע"ח שער הסוכות פ"ב בפי' מכל מלמדי השכלתי כו' שבחי' יסוד הנק' כל הוא המלמד ומשפיע לבחי' מל'. והיינו כי מ"ה מברר את שם ב"ן. ועמ"ש מזה בת"א פ' וישב ע"פ והנה אנחנו מאלמים אלומים כו' תסובינה אלומותיכם ותשתחוין לאלומתי. דהיינו שיוסף שהוא יסוד מברר שנית בירור דהשבטים כו'. ועמ"ש ע"פ שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כו' שיעשו לה היתרון כו'. וע' מענין ויתרון ארץ בכל היא בזה"א חיי קכ"ב א' וזה"ב תרומה קל"ד ב' ע"פ מכל איש כו' ובפ' תרומה קנ"ז א' וברבות ואמ"א ר"פ יו"ד פ' אחרי פכ"ב ובקהלת במקומו. וסיפא דקרא מלך לשדה נעבד הוא בהיפך שגם ז"א מקבל מהמל' כו'. והיינו כי עם היות בתחלה מ"ה מברר ב"ן אמנם לאחר שנתברר ב"ן עולה בשם ס"ג שלמעלה משם מ"ה וזהו ענין א"ח עט"ב וענין עד דוד הגדיל. והיינו כענין שמים וארץ שלפעמים מקדים שמים לארץ ולפעמים מקדים ארץ לשמים כו' וזהו ויכולו השמים והארץ כו' והיינו כי שמים הוא תורה וארץ הוא מצות מעשיות ויש בחי' שמעשה גדול ועמ"ש מזה בד"ה אני לדודי בלק"ת. ומכ"ז מובן ענין וירא והנה באר בשדה היינו הבאר והמ"ן של המצות מעשיות שהם מגיעים למעלה מעלה. וגם כי ענין וירא הראיה נמשך מהשחור שבעין הנק' אישון עינו וה"ע בירור שם ב"ן שנהפך השחרות והחשך לאור אזי דוקא מתלבש בזה הראיה דשם ע"ב שבחכמה. וזהו וירא והנה באר כו'. קיצור ענין וירא והנה באר בשדה. מעלת המצות מעשיות. עשר תעשר כו' היוצא השדה. וזהו שאפילו מלך לשדה נעבד. ויש בזה ב' פירושים. א' כשהשדה נעבד בבחי' לעבדה ולשמרה אזי מלך עילאה מתחבר עמה. והב' שאזי גם הוא נעבד להשדה ע"ד מלוה ה' חונן דל שנק' מלוה לשם הוי' שממשיך בו מא"א. ולכן ארז"ל אלמלא מקרא כתוב א"א לאומרו כביכול כו'. ורישיה דקרא ויתרון ארץ בכל היא יש לפרש ג"כ שיש יתרון לארץ על כל. א"כ שיתרון הארץ ב"ן נמשך מבחי' כל שממשיך בה מ"ה ועי"ז נעשית כלה. וסיפא דקרא מלך לשדה נעבד כי אז אח"כ אחעט"ב. ועמ"ש בד"ה לסוסתי (השני) שבלק"ת בשה"ש פ"ב בפי' לעולם ה' דברך נצב בשמים:

ו **והנה** שלשה עדרי צאן רובצים עליה וארז"ל ברבות פ' ויצא שם אלו שלשה רגלים. כי הנה מבואר לעיל אות ב' שענין הבאר הוא כמ"ש באר לחי רואי היינו

שצי"ו

בעי"ז הבאר יהי' יחיד חי העולמים בבחי' ענין בענין יראו כו' וזהו ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו'. והנה בשלשה רגלים נאמר שלש פעמים יראה את פני הוי' ואחז"ל כדרך שבא לראות כך בא ליראות כמ"ש מזה בלק"ת בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית. ועמ"ש מזה במ"א ע"פ אשר יאמר היום בהר ה' יראה כו'. והנה זהו ענין והתהלכתי בתוככם וזהו נמשך ע"י שהאדם יהי' ג"כ בבחי' מהלך כמ"ש בד"ה ונתתי לך מהלכים בין העומדים ובד"ה אם בחקתי תלכו והילוך זה נמשך ע"י המצות מעשיות כמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא כח אד'. וזהו ענין שלשה רגלים כי כח ההילוך הוא בבחי' רגל דוקא שיש מעלה ברגל מה שאינו בראש והוא ענין מעשה גדול וכמ"ש מזה בת"א ע"פ והארץ הדום רגלי וע"פ מי שם פה לאדם. וזהו ענין בנהר יעברו ברגל למעלה מבחי' נהר היוצא מעדן. וזהו יעברו בכל רגל מג' רגלים שעולים לרגל להיות יראה כו' את פני כו' הרי הילוך זה זהו ע"י ג' רגלים ועמ"ש מענין בעבר הנהר ישבו אבותיכם ופזהו ענין אם בחקתי תלכו בבחי' מהלכים בד"ה אם בחקתי תלכו פרק א' ובהביאור שם פ"ד ומשם יובן ענין ג' רגלים. וביאור הענין הנה עיקר ענין באר בשדה שממשיך להיות דירה בתחתונים שלמעלה מעלה ממדרגת חיות העולמות שנמשך רק מבחי' שם והארה כו' והיינו כי חיות העולמות הוא מבחי' דבר ה' אותיות הדבור ועלמין סתימין מקבלים חיותם מאותיות המחשבה. והנה במחשבה ודבור נמשך ומתלבש רק הארה לבד מהשכל אבל עצם כח השכל אינו נמשך ומתלבש בהאותיות. וכך חיות העולמות רק מבחי' הארה לבד מהחכ' שעז"נ כולם בחכמה עשית. אבל בתומ"צ נמשך ומלובש עצמיות ח"ע וזהו ביום חתונתו זה מתן תורה כמו בהטפה מלובש עצמיות כח השכל להוליד בדומה לו ממש וזהו נק' באר מים חיים שע"י העלאת מ"כ נמשך המשכת מ"ד מעצמיות ח"ע ממש ממקור מים חיים כנ"ל אות ג'. ועז"נ ומעין מבית ה' יצא כו' כמ"ש בד"ה ששים המה מלכות ולכן מזה נמשך דירה בתחתונים. והיינו מ"ש בע"ח שיש שני מיני זווגים באו"א זווג חיצוניות זיווגייהו תדיר תרין ריעין דל"מ שהוא לקיום העולמות והמשכה זו באה מהחכמה עלמה היינו מהארת אור א"ס מה שמלובש בחכמה נמשך מהחכמה הארה ע"י אותיות מחשבה ודבור להחיות כל העולמות אך זווג פנימי להמשיך אור חדש ממש שרשו נמשך מח"ח ועתיק עד א"ס ממש ונק' יחוד פנימי דאו"א להוליד נשמות חדשות. וזהו ע"י העלאת מ"ן דבחי' באר בשדה כנ"ל כי הבאר מורה על יחוד דו"כ מ"ן ומ"ד שנמשך בזה מעצמיות המוחין ומהנפש המלובש בחכמה להוליד בדומה לו כך עי"ז יומשך גילוי נשמות עליונות שיהי' בבחי' בצלמנו כדמותנו ממש. ולכן על העלאה והמשכה זו שבבאר זה נאמר והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה אלו ג' רגלים. והענין כי במלאכים כתיב ורגליהם רגל ישרה ביחזקאל סי' א' ז' יכתבו התוספת פ"ב דחגיגה די"ג ע"א בפי' רגל ישרה שהוא מהלך ה"ק שנה כמו מן הארץ לרקיע ועוד יותר עליו רגל א' ע"ו. והנה ת"ק שנה הוא נמשך מבחי' ה' מדות חג"ת נ"ה. ומה שאין נחשב גם יסוד היינו לפי שהוא רק בחי' כללות ה' מדות הנ"ל שהיסוד הוא בחי' ההשפעה לזולתו ואינו בחי' עצמיות בפ"ע וכמבואר בפע"ה גבי סוכות. וכמ"ש מזה בדרוש ל"ג בעומר בסידור. וכ"ז הוא לפי שכוגן

שמים בתבונה ובינה רק עד הוד אתפשטת ולכן היסוד נק' יתוש מאמו. ולכן המלאכים ששרשם ג"כ מהבינה כנז' בביאור הזהר בביאור המאמר פ' בלק דף ק"ל ע"ב ע"פ ברכו ה' מלאכיו גבורי כח ע"כ הם ת"ק שנה. בחי' בינה עד הוד אתפשטת. וזהו ענין ורגליהם רגל ישרה. שהוא ת"ק עם י"ה היינו שעבודתם להמשיך בחי' י"ה הו"ב בתוך המדות שהם בחי' שמים וכענין מ"ש בשל"ה ע"פ ישמחו השמים ר"ת י"ה היינו ע"י שממשיכים בחי' חו"ב הנק' י"ה בתוך חו"ג הנק' שמים אש ומים עי"ז ישמחו השמים והיינו לפי שהתגלות אוא"ס הוא בחכ' הנק' אין ואו"א הם תרדל"מ אין ויש. ותמיד צ"ל נמשך מאין ליש המחדש בכל יום תמיד מע"ב ועי"כ ישמחו השמים מגילוי הארת אוא"ס ב"ה כי אורה ושמחה ענין א' הוא. וזהו עבודת המלאכים כמבואר בת"א פ' יתרו בביאור זכור ושמור. וכדי להמשיך המשכה זו מחו"ב זהו ע"י שהם עומדים בבחי' ביטול דוקא ועכ"ז נקרא בחי' זו עומדים במדרגה אחת לפי שהמשכה זו רק מחו"ב עלמין והיינו הארה מחו"ב כנ"ל וזהו כי הוא צוה ונבראו ויעמידם לעד לעולם בבחי' עומדים אבל ע"י עבודת האדם בבחי' באר בשדה ממשיכים מעלמיות חכמה ומאוא"ס ממש מבחי' מקור מים חיים כנ"ל. וזהו ענין עד יעבור עמך הוי' שהמלאכים רגל ישרה ממשיכים מבחי' י"ה חו"ב אבל נש"י ממשיכים אנכי מי שאנכי שלמעלה משם הוי'. וזהו ענין מהלכים שבחי' זה התוס' אור נק' בשם הילוך. ע"ד מ"ש ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור במשלי סי' ד' ועיין באד"ר דקכ"ע ע"א וכמו הולך וגדול. אסתר ע' ד'. ובמ"ת כתיב קול השופר הולך וחזק. ובמא"א אות ה' סעי' יו"ד כ' הליכה כנוי אל הזווג הולך על הדרך יסוד דנוק' ברגל מבורכת שהוא יסוד עכ"ל ור"ל שהיסוד נק' ג"כ רגל וכמ"ש בלק"ת ס"פ משפטים בענין מצות ראי' ברגלים ששלשה רגלים הם בחי' נה"י ונק' רגלים כי מצות ראי' תולה ברגלים כי לטעם זה החגר פטור (וענין החגר ע"ד עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים כו') ומי שאינו יכול לעלות ברגליו דיליף מלשון רגלים כנז' בגמ' רפ"ק דחגיגה. הרי היסוד נק' רגל ונק' רגל מבורכת כענין מ"ש ויברך ה' אותך לרגלי ס"פ ויצא וכמ"ש יברכך ה' מציון שהוא יסוד והיינו כי מיסוד נמשך היחוד להיות המשכת אור חדש ממש וכמ"ש כי מציון תצא תורה משא"כ מבחי' נו"ה שאין נמשך מהם הולדה ממש וגילוי אור חדש. ולכן במלאכים נאמר ורגליהם בחי' ב' רגלים נו"ה אבל לישראל נותן מצות ג' רגלים שהם ממשיכים יחוד פנימי שע"י יסוד. ובזה א"ש שנק' היו"ט רגלים מלשון רגל. דלכאורה אין שייך כלל ענין רגל ליו"ט. אך הטעם כי ביו"ט נמשך היחוד עליון ותוספת אור הנק' בשם הילוך וכמו ההילוך הוא ע"י הרגלים של האדם כך למעלה יחוד זה הוא ע"י בחי' נה"י. ובמאו"א אות רים ס"ע כ' רגלים נק' נה"י וכנגדן ג' רגלים ולכן נק' גם יסוד רגל כו' גם כי היא עיקר עמידתה כנגד עקב דעתיקא פרסה ורגל וע"ב קס"א גימ' רגל כי אלו השמות מתגלים ביו"ט הנק' רגל עכ"ל והי"ל כ' ע' בכוונת המועדים בסוד חייב אדם לטהר א"ע ברגל ובענין עד שתכלה רגל מן השוק עכ"ל והוא בפע"ח שי"ע פ"ה ושער כ' פ"ג. ומכ"ז מובן ענין ג' עדרי צאן שהם ג' רגלים שהם רובצים על הבאר וממשיכים יחוד פנימי הנ"ל והם נגד ג' קוין שבפסח היחוד ע"י קו הימין כו' ולכן נק'

עדרי צאן ל' צאיגה שזהו ענין מהלכים. וע' בפרדס ערך שיח השדה מענין ג' עדרי צאן. קיצור ג' עדרי צאן ג' רגלים. יראה את פני. באר לחי רואי. להיות והתהלכתי בתוככם. והיינו ע"י אם בחקתי תלכו. עולים לרגל. ויש ברגל בחי' שנושא הראש. בנהר יעברו ברגל. והבאר זהו יחוד פנימי. ולא כמו יחוד מילוייות רק הארה אותיות. כ"א ומעין מבית ה' יצא. ממקור מים חיים. ולכן המלאכי' הנק' עומדים ורגליהם רגל ישרה להמשיך. י"ה בשמים שהם מהלך ת"ק שנה ישמחו השמים ר"ת י"ה והם רק ב' רגלים כו"ה אבל ע"י נש"י עד יעבור עמך ה' וזהו ע"י שנמשך רגל ג' בחי' יסוד לכן דוקא ג' רגלים הם ג' עדרי צאן רובצים על הבאר:

ז וב"ז לפי הפי' דבאר בשדה היינו ענין מעשה המצות שבהן ועל ידן נמשך דירה בתחתונים כי רמ"ח מ"ע הם רמ"ח אברים דמלכא. אכן עוד יש לפרש דבאר בשדה זהו ענין התורה. והיינו מ"ש ברבות פ' ויצא שם ד"א והנה באר בשדה זו ציון. והנה שלשה עדרי צאן אלו שלשה בתי דינים כו'. כי מן הבאר ההוא ישקו שמשם היו שומעים את הדין. הרי מפרשו על התורה. וא"כ מ"ש באר זו ציון. היינו כמ"ש כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים. בישעי' סי' ב' ג'. וכן אחז"ל ברבות ר"פ קדושים תורה מציון שנאמר כי מציון תצא תורה כו' (ועיין מענין פסוק זה דישעי' סי' ב' ג' והלכו עמים כו' לכו ונעלה כו' כי מציון כו' בזח"ב פ' יתרו דף ס"ע ע"ב וס"פ ויקהל דרי"ח ע"א ענין כי מציון כו'. פקודי דרכ"א ע"ב ענין והלכו עמים כו' דרל"ב ע"ב. דרכ"ח ע"א ענין כי מציון. ס"פ נשא דקמ"א ע"א. גמ' פסחים פרק שמיני דפ"ח א'. פ"ב דב"ב כ"א א'. פ"ט דברכות ס"ג ב'. ירושלמי פ"ו דנדרים. רבות ר"פ קדושים כנ"ל. של"ה קכ"ז ב' שמ"ח א'. בחיי פ' שמות ע"א ג'). והיינו שע"י עסק התורה ממשיכים ג"כ בחי' באר מים חיים שהוא ענין ההמשכה ממקור מ"ח את ה' שיומשך בבחי' הבאר. וע"ז נאמר אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב ואחז"ל אוהב ה' שערים המצויינים בהלכה כו'. ולבאר הדברים יובן בהקדים מאחז"ל גדול תלמוד שמביא לידי מעשה ור"ל שע"י עסק התורה נמשך האור בתוך המצוה והיינו שכדי שיומשך אור א"ס שהוא פשוט בתכלית כו' להתקשר ולהתאחד ברמ"ח אברים שהם בלמצומים בבחי' כלים מכלים שונים כידוע הענין הוא עד"מ התקשרות מהות הנפש באברי הגוף דג"כ אין ערוך כלל ביניהם וידוע בספרי הטבע שהוא ע"י בחי' ממוצעת שיש בין עצמות הנפש לכחותיה המתפשטים כו' שעל ידי זה תתקשר הנפש ותתחבר בגוף מהאד העולה מהדם שבו מתלבש הרוח חיים כמו שכתוב בספר הכוזרי מאמר שני סי' כ"ו שהנשמה מתקשרת בנפש החיונית והנפש החיונית גם כן לא תתחבר בגוף כי אם על ידי רוח חם טבעי והוא המתקשר בלב שמשם יוצא רוח חם טבעי כהקשר הלהב בראש הפתילה כו' וגם כדי להיות התקשרות והתלבשות נפש האלקית שהיא חלק אלוה ממעל בנה"ב הוא ג"כ ע"י ממוצע וזהו ענין אך בצלם יתהלך איש וכמ"ש בע"ח שכ"ה רפ"א ד"ה ענין הצלם והמנס א"א לנורה להתלבש בתוך החומר אם לא ע"י אמצעי כו' והוא צלם של נפש כו' עד כלל העולה כי הנורה כו' ע"ש באריכות ומבואר בלק"ת פ' בחקתי.

כמ"כ

כמ"כ למעלה בחי' הממוצע בין עצמות אור א"ס כו' להביאו ולהברו ברמ"ח אברין דמלכא כו' הוא התורה ולכך ת"ת כנגד כולם. והיינו כי התורה היא מ"ע אשר אוא"ם שורה בה"ע ע"כ על ידה נמשך ומתלבש אוא"ס בכל האלי' שהם רמ"ח אברים ע"ש דז"א עפ"ע כו'. ועמ"ש בד"ה כי אברהם לא ידענו. גם כמ"ש בע"ה שמ"א פ"ז דיחוד אור א"ס בחכמה נק' איהו ותיוהי חד ויחודו בשאר האלי' נק' איהו וגרמוהי ועמ"ש בביאור ע"פ ויהי קול שהתורה היא המוחין והב"ד של המלוה כו' ועמ"ש בזהר פ' תולדות קל"ד ב' ת"ח כל מאן דאשתדל באורייתא כו' ובבה"ז שם ובסה"מ סי' קנ"ב. גם י"ל כמו עד"מ ראשית גילוי הנשמה הוא במוח וע"י המוח נמשך בכל רמ"ה אברים כמ"ש בתניא פנ"א ועמ"ש פנ"ב ומהו הלבוש כו' היא ה"ע דלעילא לעילא מעלמא דאתגלייא כו' ע"ש ומ"ש בסדור ביאור ע"ז נמצא הלבוש שרשו גבוה יותר ועמ"ש בד"ה והבדילה הפרוכת הנה שזהו בבריאה ואפשר עד"ז גם באצי' הלבוש שהיא התורה שרשה מחכמה דא"ק דלעילא לעילא ממל' דא"ק שהוא עת"י דאצי' כו' ועמ"ש עוד בבה"ז פ' וילא ע"פ וזרח השמש ואמנם הנה בחי' חכמה היא בחי' ממוצע כו' ע"ש. קיצור. שהתורה היא הממוצע שבה ועל ידה נמשך אוא"ס להתלבש בהמצות וכענין שהנשמה משכנה במוח ועל ידו נמשך הארה שלה בכל רמ"ח אברים ועז"כ ג"כ והנה באר בשדה באר זה ציון כי תורה מציון כמ"ש כי מציון תצא תורה:

ח **ולבאר** הדברים איך התורה נק' באר בשדה ושיש בה מים הנובעים מלמטה למעלה והנמשכים עי"ז מלמעלה למטה ממקור מים חיים את ה' כנ"ל. יש להקדים מ"ש בזהר וילא דקמ"ז ע"ב בס"ת שהעיד לענין באר שבע מענין הואיל משה באר את התורה שהוא ענין ביאור התורה נק' בחי' זו ג"כ באר לשון באר מים חיים. ויש להבין מה ענין ביאור ופירוש לבאר מים חיים. ונליג תחלה לפרש הפסוק בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר בפ' דברים א' ה'. וע' מזה בגמ' סוטה פ"ז ל"ה ב'. יר"ק תורה י'. רבות כ"ד ב'. זה"א י"ח. מעילה כ"ע. בחיי רכ"ו ב'. והנה בסוטה פ"ז דל"ה ע"ב משמע דפי' הואיל משה באר שכתב את התורה על האבנים בשבעים לשון דאתיא באר באר ממ"ש וכתבת על האבנים את כל דברי התורה הזאת באר היטב בפ' תבא כ"ז ח'. וז"ל יר"ק תורה יו"ד בשם מ"ע אופן רמ"ז ע"פ ויהי ילחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה ר"ת באר. וזהו הואיל משה באר. לפי שילחק ה"ס תשב"כ מפי הגבורה שמענו וידבר אלקים את כל שה"ס ילחק. רבקה ה"ס תשבע"פ. ועמ"ש מזה בלק"ת פ' הברכה בביאור ע"פ תורה לוה. והולרך ילחק להמתין מ' שנה בקחתו את רבקה שכן מ' שנה המתינו ישראל. שקבלו תשב"כ בתחלת מ"ס ולבסוף מ"ס שנה הואיל משה באר שהיא תשבע"פ עכ"ל. כמלא דפי' באר את התורה הוא ענין תשבע"פ שהוא ביאור לתשב"כ והוא כמ"ש בלק"ת בד"ה ביום השמע"ל פ"ג בענין מוסר אביך הוא תשב"כ ותורת אמך הוא תושבע"פ שעיקר ההלכות מבוארות יפה בתושבע"פ דוקא משא"כ בתושב"כ הן נרמזות ברמז בעלמא והרי תושבע"פ היא בבחי' אם שבה הולד נעשה ברמ"ח אברים ומגוות האב נמשך רק טפה אחת כו' ע"ש ולכן תושבע"פ נק' באר את התורה. והיא

ג"כ ענין באר מים חיים. כי בחי' אם היא בינה אם הבנים שהיא נק' ג"כ באר שבע.
ובאר מים חיים העלאת מ"ן להמשיך מ"ד מבחי' מוסר אביך תושב"כ שהוא בחי'
מים חיים הנמשכים מלמעלה למטה וכמ"ש מזה בלק"ת בד"ה תורה צוה ענין היחוד
דתושב"כ ותושבע"פ דוגמת יחוד דו"נ חתן וכלה ששייך בזה אירוסין ונשואין כו' ע"ש.
וע' מזה בהרמ"ז חוקת קפ"ג בענין ומשם בארה הוא הבאר. ופי' וענין ויהי יצחק בן
ארבעים שנה בקחתו את רבקה שהו"ע באר יש להעיר ממ"ש בענין ולא נתן ה' לכם
לב לדעת כו' עד היום הזה דלא קאים איניש אדעתא דרבי' עד מ"ם שנין בן ארבעים
לבינה. ועיין בזח"א תולדות קל"ו ב' דענין מ"ם שנה דיצחק רומז להתכללותו מחו"ג
ויש בזה ד' בחי' אורות וכלים וכל א' כלול מיו"ד ע"ש. ואפ"ל ג"כ שהם חו"ב ודעת
מתחלק לחו"ג כו' וזה שהדעת מתחלק לחו"ג נמשך מבחי' גבוה היינו מה"ם ולכן בן
ארבעים דוקא לבינה כו'. ע"ד אם אין בינה אין דעת. וגם תשבע"פ היא בינה. וברכות
וירא ר"פ מ"ע דל"ד ע"ב ומעמיד אני מהם משה שהוא הוגה בתורה בשבעים לשון
שנאמר הואיל משה באר כו' בזכות מי בזכות המילה שנאמר סוד ה' ליראיו כו'. ויש
לפרש כי הגילוי בתשבע"פ שהיא מל' שיומשך בה מתשב"כ זהו ענין היחוד משפיע
ומקבל וכענין יחוד יצחק ורבקה ולכן זהו דוקא ע"י המילה שהוא בבחי' יסוד וכן
רבקה נבעלה ליצחק שהי' מהול לשמונה. ועוד כי ענין באר היטב בשבעים לשון זהו
כדי לברר אותיות שנפלו בשבה"כ משם ב"ן כמ"ש בת"א פ' משפטים בד"ה ותחת
רגליו כמעשה לבנת כו'. ובירור זה זהו ג"כ ענין באר לשון באר מים חיים הנובעים
מתתא לעילא העלאת מ"ן דשם ב"ן ובירור זה דוקא ע"י המילה והעברת הערלה שהיא
מסך מבדיל המונע התכללות והעלאת הניצוצות כמ"ש בתו"א פ' לך לך סד"ה ולא
יקרא עוד את שמך אברם כו'. ולכן בזכות המילה נמשך הואיל משה באר כו' שהוא
היחוד דתשב"כ ותשבע"פ שהיא באר לשון פירוש וביאור הדברים וגם לשון באר מ"ח
כו'. וכן פי' בזהר ר"פ ויצא דקמ"ז ע"ב ענין באר את התורה ג"כ לשון באר מים ונק'
באר שבע שהיא בחי' באר לתשב"כ הנק' שבע ע"ש חצבה עמודיה שבעה שהן ז' ספרים
דתשב"כ כמ"ש ברבות ר"פ שמיני ובגמ' פ"ו דשבת. ובמק"מ פ' ויצא שם פי' שהמל'
היא הבאר המגלה הארת הבינה שנק' שבע והיא תשב"כ כמ"ש בזהר ויקהל דף רי"ש
ע"א. ובבחיי ר"פ דברים כ' וע"ד המדרש בארץ מואב הואיל משה באר. התורה נדרשת
במ"ט פנים טהור ובמ"ט פנים טמא כמנין מואב כו' אמו דודי לא כו' ע"ש. והנה
מואב הוא חכמה כמ"ש בלק"ת מהאריז"ל פ' וירא בענין כי ארנון גבול מואב ובמא"א
אות אלף סעי' קמ"ו ארנון נק' זווגא עילאה דאו"א כו' והוא מהזהר בשלח דנ"ו ע"א
וירדן משמעו' בזהר שלח קס"ו סע"א דהוא יסוד העולה אל הדעת יסוד אימא ע"ש
במק"מ וא"כ בעבר הירדן בארץ מואב היינו ענין חו"ב כו'. ועמ"ש מזה בלק"ת פ'
חקת סד"ה ע"כ יאמרו המושלים בואו חשבון גבי אכלה עד מואב ע"ש. וכן ירדן י"ל
ק"כ והיינו כי ע"י בירור חו"ב דקליפה הואיל באר ע"ד ותרב חכמת שלמה דוקא
מהבירור של חכמות בני קדם עיין מזה בזח"א ויחי דרכ"ג ע"ב ודרל"ה סע"א ובזח"ג
פ' תזריע דמ"ז ע"ב ע"פ שיש יתרון לחכמה מן הסכלות היינו שנעשה יתרון ממש

בחכמה ע"י מה שנתברר מן הסכלות כו' שהחכ' דקדושה מקבלת תועלת ויתרון ונגדלת ונתרבתה ע"י הגילולים שנתבררו מחב"ד דקליפה ששרשם מחב"ד דתהו כו' והיינו מ"ש כה"ג בזח"ב ס"פ תצוה דדוקא במדבר השיגו סודות התורה דגלי עמיקתא מגו כו' ע"ש. והנה תשב"כ נק' מוסר אביך כנ"ל ולכן להיות באר את התורה הוא דוקא בארץ מואב. שנק' כן ע"ש מאב והיינו חכמה דקליפה. וע"י הבירור מבחי' זו נמשך שיהי' באר את התורה הנק' מוסר אביך כו' והיינו שע"י העלאת מ"נ מים הנובעים ממטה למעלה מה שנתברר מחו"ב דתהו שנפלו בשבה"כ בבחי' מואב ובירור זה הוא ע"י תשבע"פ עי"ז נמשך ג"כ מ"ד ממקור מ"ח בתשב"כ ומשם נמשך גילוי זה בתשבע"פ וכמ"ש מזה בד"ה תורה צוה. קיצור. ענין איך נק' התורה באר. ע"ד באר את התורה היינו תשבע"פ הנק' תורת אמך שהוא ביאור תשב"כ הנק' מוסר אביך. וזהו בקחתו את רבקה ר"ת באר. וענין בן ארבעים שנה כי בן ארבעים לבינה. גם התחלקות לד' מוחין זהו ע"י מו"ס. סוד ה' זו מילה בזבות זה באר את התורה לשבעים לשון וזהו ענין היחוד. וזהו ג"כ ענין באר לשון באר מים חיים מ"ן ומ"ד. לכן בעבר הירדן בארץ מואב בירור חו"ב דתהו שם הואיל משה באר ע"ד שיש יתרון לחכ' דקדושה ממה שנתברר מן הסכלות דוקא :

ט **וישן** להבין זה עוד ע"ד מרז"ל בינה יתירה ניתנה באשה שהיא תשבע"פ כמ"ש בת"א ע"פ גן נעול כו'. והענין יובן עפמ"ש אדמו"ר נ"ע בד"ה אל יתהלל חכם כו' כ"א בזאת יתהלל כו' השכל וידוע כו' וצדקה בארץ. כי יש בחכמה ב' מדרגות. הא' בחי' החכמה בעצמו שהוא חכם בפ"ע אבל אינו יכול להסביר כ"כ לתלמידים. הב' כח התפשטותה למטה לבאר לתלמידים. וזו הבחי' הב' אע"פ שהיא השפלה יותר מכמו שהחכמה היא בעצמות' ונק' עד"מ חכמה תתאה ע"ש ירידתה למטה לתלמידים קטני הערך שההכרח להלבישה בלבושים גשמיים ומשלים עכ"ז שרשה נמשך מכח החכמה היותר חזק ונעלה מבחי' הא'. וכמובן ממ"ש בת"א ר"פ לך גבי והנה לפ"ז היא ירידה להיות מאברם אברהם כו' ובד"ה והבדילה הפרוכת גבי חשמל שהוא מלביש לזו"נ ושרשו גבוה מהן כו' ובפ' יתרו בביאורים ע"פ משה ידבר ובד"ה מראיהם ומעשיהם ובלק"ת פ' מסעי בד"ה לבאר ענין המסעות פ"ג ומ"ש בת"א בביאור ע"פ חגרה בעוז מתניה. וזהו אל יתהלל חכם בחכמתו דהיינו בחכ' דאצי' שהיא החכ' בעלם מה שלא נמשך ממנה בבי"ע עדיין כ"א בזאת יתהלל. זאת היא המל' וכמ"ש לזאת יקרא אשה. בזאת אני בוטח כו'. שהיא חכמת שלמה היינו חכ' תתאה יו"ד דהד' היינו התפשטות החכמה בבי"ע שהוא ענין תשבע"פ מל' פה תושבע"פ קרינן לה שלהיות המשכה זו אף שהיא חכמה תתאה מ"מ שרשה נמשך מלמעלה יותר היינו ממקור חכמה עילאה כו' כנ"ל וכן יש בחי' בשם אדני שורש גבוה למעלה מש' הוי' שהרי נאמר אם עונות תשמר י"ה אד' מי יעמוד דהיינו ש' אד' שבי"ג ת"ד שלמעלה מבחי' י"ה וכמ"ש מזה בלק"ת פ' שלח בביאור ע"פ ועתה יגדל נא כח אד'. וזהו ענין בעבר הירדן בארץ מואב אחר מ' שנה. הואיל משה באר את התורה היינו הגילוי בחי' החכמה תתאה תושבע"פ הנק' זאת. וע"ז ארז"ל בינה יתירה ניתנה באשה שהיא תושבע"פ

יותר

יותר מבהים. בינה יתירה דוקא ששרשה נמשך מלמעלה מהחכמה כו'. וכענין ה' דאברהם כו'. וזהו ענין וירא והנה באר בשדה. שדה הוא תושבע"פ משנה ובריתא והיא בחי' באר לשון באר את התורה. שביאור וגילוי זה נמשך מלמעלה מעלה כו' בינה יתירה כו'. וכענין ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה בחי' סופר שלמעלה מבחי' ספר איה סופר כו' איה מקום כבודו כו'. וגם באר ל' באר מים חיים שהוא באר הנובע מלמטה למעלה והיינו ע"י חפירה וכרייה שהוא היגיעה בתורה עי"ז מולאים מים חיים והוא העלאת מ"ן מה שנתברר מהו"ב דתהו שנפלו בשבה"כ שזהו ענין בעבר הירדן בארץ מואב וחו"ב דתהו שרשן למעלה מהו"ב דתיקון כמ"ש במ"א ע"פ והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים כו'. וזהו ענין יו"ד דאד' ותרב חכמת שלמה כו' כנ"ל. וע"י העלאה זו נמשך בחי' מ"ד ממקור מים חיים והוא כי תושב"כ מלך עלמה נק' עדיין נובלות חכמה שלמעלה שמקבלת מבחי' שערות כו' אבל ע"י העלאת מ"ן הנ"ל נמשך מעלמיות חכמה עילאה כמבואר בד"ה תורה צוה ע"ש. קיצור. ענין בינה יתירה ניתנה באשה שהיא תושבע"פ ע"ד אל יתהלל חכם כו' כ"א בזאת כו' ה"ת שהוא הירידה וכמו התחלקות הדעת להו"ג ע"י מו"ב. וזהו הבאר יו"ד דאד' אד' מי. בינה יתירה ניתנה באשה הנק' זאת. ערבים עלי ד"ס איה סופר. וזהו באר בשדה משנה. וזהו כי מציון תצא תורה. פי' גילוי התורה למטה ע"ד על תורתך שלמדתנו בלק"ת פ' עקב. ולכן אחז"ל באר זה ציון. שמשם גילוי התורה באר את התורה. גם באר מים העלאה ע"י בירור חו"ב דתהו ולכן בעבר הירדן בארץ מואב דוקא שם הואיל משה באר כמ"ש בזה"ב קפ"ז א' ע"פ הוא גלי עמיקתא כו' בגין דידע מה בחשוכא כו' יעו"ש:

י **ולהבין** עפ"ז ג"כ מ"ש בזהר דבאר הוא ענין שם אד'. והנה בבחי' שמעשה המצות נק' באר מים חיים כבר מבואר לעיל איך שייך זה בשם אד' לפי שעיקר מעשה המצות הוא בבחי' קבלת עול. אך להבין איך שייך זה בבחי' באר את התורה. הענין ע"פ מ"ש בספר מגן דוד באות יו"ד וז"ל פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון אל תקרי ידיך אלא יודי"ך. כבר כתבנו לך באות ה"א כי היו"ד שבשם הוראתה בחכמת אלקים (ר"ל ח"ע דאצי' והיא המעיין ועז"כ ומעיין מבית ה' יצא כו') וגם היו"ד הוראתה בחכמת שלמה (ר"ל מלכות הנק' חכמה תתאה כמ"ש בזח"א תולדות קמ"א ב' ע"פ חכמות בחוץ תרונה. מאי חכמות אלין ח"ע וחכמה זעירא כו' היינו חכמה ומל'. ובזח"ג ר"פ קרח קע"ו ב' קדש עילאה ידיעה קדש תתאה חכמת שלמה כו'. ועמ"ש בד"ה כי אברהם לא ידענו ובבה"ז ר"פ וילא בענין ח"ע וח"ת. והרמ"ז שם פי' יסוד דנוקבא היא יו"ד דאדני והיינו חכמת שלמה וקדש תתאה שמקבלת מקדש עליון יו"ד ההוגה של שם ע"ב שבחב' מלובשת ביסוד ז"א בשעת הזווג. ויו"ד זו דאד' יורדת לראש הבריאה הנק' קדה"ק. דהיינו קדש כתר אריך דבריאה הקדשים הו"ב שלו וזהו ענין מלך יחיד כמ"ש בביאור כי אתה נרי ובזה היא מאירה לכל הילות שבשם היכלות דבריאה. וזהו כי מן הבאר ההוא ישקו העדרים כו'. ומבואר בסש"ב פנ"ב שענין היכל קדה"ק זהו ענין תושבע"פ כו' ע"ש וכן אחז"ל משחרב בהמ"ק אין להקב"ה אלא

ד"א של הלכה כו'. וכתיב ותרב חכמת שלמה מחכמת בני קדם שהם זמ"ל קדמאין דתהו שמתו והמל' מבררת אותם ומזה אתרביאת וזהו הפי' ותרב חכמת שלמה ע"ד עד דוד הגדיל והיינו ע"י הבירור מחכמת כל בני קדם. ע"ד והייתם לי סגולה ממה שמבררים מכל העמים כו'. וזהו ענין כמראה הקשת תלת גוונין סגול אשר יהי' בענן דוקא כמ"ש במ"א בהגהות לד"ה וישב יעקב. וזהו ענין והנה באר בשדה דוקא. שממה שהמל' מבררת בשדה ובק"כ נעשית באר נובע מים מתתא לעילא. ונחזור לדברי המג"ד) זו עשירית לאותיות וזו עשירית לאלילות (והפ"ל שזהו ענין עשר תעשר כו' היוצא השדה הק"ת ב' יודי"ן הנ"ל שהם מ"ן ומ"ד) ודע כי עיקר פרנסת ושפע העליונים הוא מן היו"ד העליונה ופרנסת התחתונים הוא מן היו"ד התחתונה וזהו פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון בלי גבול כו'. ודע כי בזמן שהיו"ד היא עליונה קולה רומז בכתר עליון ובזמן שהיו"ד היא י' תחתונה קולה רומז בתפארת (והיינו כי כערך א"ת לגבי חכ' כן ערך תפארת לגבי מל' כמ"ש במ"א בדרוש י' עומקים) כו'. וא"ת בשלמא אם רומז בח"ע היא דקה וקטנה לרוב דקות ופנימיות המדה אבל אם רומזת בת"ת למה היא דקה כו' ע"ש. ולפי תירוצו י"ל יו"ד עילאה שהשכלי דק וקטן והאור גדול דוגמת המעיין שאעפ"י שהוא בעצם דק עכ"ז כהו עצום ויהי' לנהר גדול אח"כ ולכן מעשר בכל שהוא כו' וכמו הכוכבים נראים קטנים כו'. וה"ת שנק' יו"ד הענין שהאור קטן כו'. אכן עוד י"ל כי להיות גילוי מח"ם באצי' הוא ע"י צמצום ישת חשך סתרו עד שמאיר רק יו"ד נקודה קטנה. וכן מאצי' בבי"ע יש צמצום הפרסא עד שמאיר רק יו"ד הבוקע המסך והפרסא כו'. ואפ"ל זהו פי' להנחיל אוהבי יש פי' ב' ג' עולמות בי"ע י' בחי' מל' חכמת שלמה כו'. עוי"ל שהמל' נק' יו"ד כי נאצלה בסוד שרש רק נקודה א' כתר שבמל' ושאר ע"ס באין בה בסוד תוספת וזהו ענין פותח את ידיך ע"ד פתיחת הבאר כי האבן גדולה ע"פ הבאר שלא תשפיע למטה כי יסוד דנוק' נביע מיא מתתא בבחי' מ"ן ואיידי דטריד למבלע לא פליט וכמ"ש הפרדס בעה"כ ערך באר שא"א להיות משפיע בשעה שמקבל כו' וע"כ צ"ל פותח את היו"ד לפתוח היו"ד דאדני שיסקו ממנו כל העדרים דבי"ע כו'. ומכ"ז מובן איך גם ענין באר את התורה שייך בשם אד' היינו ענין יו"ד דאדני. קיצור. פותח את ידיך יו"ד דהוי' זהו מעיין. קדם עילאה. יו"ד דאד' באר. קדה"ק מלך יחיד. ותרב חכמת שלמה קש"י כתר או תפארת. היו"ד קטנה. וענין פותח את ידיך לפתוח פי הבאר:

יא **וזהו** מ"ש בהשמטות דזה"א סשי' כ"ה די"ב ב' וז"ל והנה שלשה עדרי צאן כו' בחג עבדין אוף במים חיים דהא חיים ונהירו איתוסף בההיא זמנא כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים כו' אשרי אדם מצא חכמה דא אדם עילאה ז"א דאשרי עלוי עיבו דעתיקא (זהו פי' אשרי כי אשרי בכתר ע"ד אשר קב"ו. הרד"א ע"פ אשרי יושבי ביתך בשם המדרש דאשרי הוא היפך הוי וע' מענין הוי בזח"ג פ' אחרי דף ע"ד סע"ב ובפרדס ערך אוי וערך הוי ומזה יובן מעלת אשרי אדם כו') אימת כד מצא חכמה כד"א מצא אשה (שהיא תושבע"פ) מצא טוב. ויפק רצון מה' דא רעוא דעתיקא (והיינו ע"ד ערבים עלי דברי סופרים כד"ה שחורה אני ונאוה) ומאי היא

שהיא חכמה דא חכ' זעירא (ור"ל שמדברת הכל בענינים גשמיים תרומות ומעשרות המחליף פרה בחמור וה"ע התפשטות החכ' בבי"ע שהיא קטנה בערך החכמה דאצי' עצמו ואעפ"כ עי"ז דוקא אשרי כו' ויפק רצון כו' כי עיקר התענוג מביטול היש כו'. ועמ"ש סד"ה קול דודי. בענין ומקפץ על הגבעות שבחי' האמהות יש בהם בחי' שגבוה מהאבות כו' וכמש"ל אות ע' בענין בינה יתירה ניתנה באשה כו'). ומזה יובן ענין וירא והנה באר בשדה. ור"ל בשדה שהיא לבר. דהיינו בחי' חכמות בחוץ שהיא חכ' זעירא. כמ"ש בזהר תולדות קמ"א ב' שזהו ענין הכן בחוץ מלאכתך ועתדה בשדה לך שש דוקא יש בחי' באר הנובע כו'. וזהו ענין אשרי אדם. ועוד יש לפרש ענין באר בשדה דוקא עפמ"ש ברבות אחרי פכ"ב בפי' הפסוק מלך לשדה נעבד. מלך זה בעל משנה לשדה נעבד זה בעל תלמוד. והענין כמבואר בלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה מלכות (השני) פ"ג בענין שמתניתין מלכתא והברייתות נק' פילגשים וההלכות נק' עלמות כו' ע"ש. ובת"א בד"ה ואלה שמות בענין ובכל עבודה בשדה דא ברייתא. ובד"ה ויצא יצחק לשוח בשדה כו'. ובלק"ת סד"ה מה יפו פעמיך בענין חמוקי ירכיך כו'. וזהו מלך שהוא בחי' משנה מתניתין מלכתא עכ"ז לשדה נעבד לבחי' ברייתא ותלמוד דלבר מגופא. כי עיקר גילוי ביאור דיני התורה לאשורו הוא ע"י התלמוד והברייתות כו' ולכן הבאר הוא בשדה דוקא שעי"ז מוציא מים חיים לבאר דין חדש מתוך הפלפול. וכמ"ש במ"א בענין במחשכים הושיבני זו תלמוד בבלי שע"י הפלפול מגלה עמוקות מני חשך והוא ענין תעלומות חכמה. דהיינו ענין בירור עה"ד טו"ר כמ"ש באג"ה סד"ה והמשכילים יזהירו. וזהו ענין הבאר מים חיים שנתברר מכה"ב דתהו שנפלו מהם ניצוצים בעה"ד טו"ר והחכ' מוסתר שם ונק' במחשכים וע"י הפלפול מוציא לאור תעלומות חכמה וה"ס הבאר בשדה דוקא. ועי"ז נמשך מלמעלה ג"כ ממקור מים חיים שלמעלה מבחי' נובלות כו'. וגם מזה נמשך גילוי פנימי' התורה לע"ל. נמצא מובן מכ"ז איך ע"י עסק התורה תושב"כ ותושבע"פ ממשיכים ההמשכה ממקור מים חיים את ה' שיומשך גלוי זה למטה בבחי' הבאר שהוא שם אד' מקור דבי"ע כו'. קיצור. אשרי אדם ז"א. מלא חכמה זעירא מל'. והיינו מלא אשה תושבע"פ שמדברת בענינים גשמיים. ויפק רצון ערבים עלי ד"ס. וזהו מעלת יעקב וירא והנה באר בשדה. וגם שדה ברייתא שם דוקא עיקר בירור דיני התורה במחשכים הושיבני ועי"ז מגלה עמוקות מני חשך וזהו עיקר ענין הבאר:

והנה שלשה עדרי צאן שלשה בתי דינים ע' ברע"מ ויקרא ד"כ ע"א משמע ב"ד של כ"ג במל' וסנהדרי גדולה בת"ת. וס"פ שופטים מבואר סנהדרי גדולה בבינה שכינתא עילאה. והיינו ה' גדולה לאה ה' קטנה רחל. א"כ ג' ב"ד הוא במל' ת"ת בינה. והם ג' בחי' נר"נ. ועמ"ש ע"פ כי נר מצוה ותו"א ודר"ח תוכחת מוסר. וע' בד"ה אד' שפתי תפתח אד' ה' דין דינא דמלכותא דינא ושם נת' שיש ב' בחי' ה"ג. הא' להיות התחלקות הצירופים. הב' להמשיך הביטול בהיש. ועמ"ש בד"ה והיה לכם לציצית בפי' איש אש יו"ד כו' ודרך כלל בז"א הגבורות יותר ממותקות כו'. ומ"ש בד"ה שום אשים בפי' תגל נפשי ובד"ה ציון במשפט תפדה ואפ"ל עוד כי הנה החכמה היא דין להגביל

הדבר בחי' קו המדה. ויש ג' בחי' חכמה היינו ח"ת וה"ע ומו"ס שבה מלובש גבורה דע"י. וזהו ענין ג' בתי דינים כו'. וע' בפרד"ס ערך ב"ד וערך סנהדרי ובמא"א אות סמ"ך סכ"ע. וי"ל עוד הנה הדיינים נק' אלקים א"כ ב"ד הראשון מלמטה למעלה הוא שם אלקים שבמל'. הב' בז"א שהוא שם הוי' מ"מ יש בו שם אלקים וכמ"ש ע"פ וידבר אלקים כו' אני הוי' ע' בת"א ר"פ וארא. הג' ע"ד והיה הוי' לי לאלקים שז"א בעלותו לעתיקא כאלקים תשוב כו' וכמ"ש בת"א ע"פ ומשפט לאלקי יעקב. קיצור שלשה עדרי צאן. שלשה בתי דינים. מל' ת"ת בינה. נר"נ. והבחי' הג' י"ל ע"ד והיה הוי' לי לאלקים:

יב **והנה** המכוון מג' ב"ד הרובצים על הבאר זה ציון היינו ע"ד החותם ביסוד דנוק' שצריך שמירה שלא יהי' יניקת החיצונים כו' וכמ"ש לקמן ששם טוענים לנו המים משום דקמיה כחשיכה כאורה ולכן צריך ב"ד ע"ז ולכן ציון שהוא הבאר במשפט דוקא תפדה וענין שמירה זו ע"י הב"ד היינו כמ"ש בלק"ת בביאור וכל בניך בענין א"ת בניך אלא בוניך כו' ע"ש שע"י החכמה נמשך שלא יומשך אור א"ס רק במקום הביטול כו'. ועמ"ש בת"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות בפי' מטבע הארוך פותח בברוך וחותם בברוך חתום תורה בלמודי כו'. והנה כתי' אוהב ה' שערי ציון שערים המצויינים בהלכה שהוא ל"ב נתיבות חכמה. והנה ציון יסוד דדכורא ויסוד דנוק' ולכן באר זה ציון כו' כי היסוד שרשו מהחכמה כי בינה רק עד הוד אתפשטת ע"ד המגביהי לשבת המשפילי לראות כו' וכן ביסוד דנוק' אחותי בת אבי היא כו' אוי דוקא ותהי לי לאשה כו' ולכן אוהב ה' שערי ציון דוקא כי מציון תצא תורה כו' המשכת התורה למטה ככ"ל סוף אות ט' ואות ז':

ענ"ש והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה אלו ג' מלכיות. כי הם נק' עדרים והרועים הם השרים כמ"ש ע"פ שלמה אהיה כעוטיה על עדרי חבירך בלק"ת בד"ה ואשה כי תזור וזהו ע"ד מ"ש ויריבו רועי גרר עם רועי יצחק לאמר לנו המים וכ' רבחיי בפ' תולדות דל"ח ע"א בשם הרמב"ן שזהו רמז על העתיד כי באר מים חיים רמז לבהמ"ק שכתב ירמיה י"ז י"ג מקור מים חיים את ה'. ועמ"ש מזה בד"ה רפאני הוי' וארפא. והבאר הראשון קרו אותו עשק רמז לבית ראשון שנתעסקו עמנו ועשו עמנו כמה מלחמות עד שהחריבוהו כו'. עו"ש דמ"א סע"ג והמשיל בהמ"ק לבאר לפי שמשם תצא תורה שנמשלה למים. וענין טענתם לנו המים מבואר בתו"א בד"ה ראה ריח בני. שלפי שבורש באר מ"ח נמשך ההמשכה ממקור מ"ח א"ס ב"ה הסוכ"ע ומקיף על כל העולמות בהשוואה אחת ומשם נמשך המשכת אור חדש תמיד כמו נביעת המים שנובע תמיד כו'. והנה לגבי אוא"ס ב"ה מלד עצמו הרי כחשכה כאורה כו'. אלא שלפי שנמשך המעיין ע"י יו"ד דשם הוי' בחי' חכמה כח מה ע"כ אינו נמשך אלא במקום הביטול ולכן רצונם שיומשך מלמעלה מהחכ' ויהי' לנו המים כו'. וכענין חנם בלא מצות כו'. והיינו ע"י המקיף דלבונה. גם אפ"ל טענתם לנו המים כי עולם התהו קדם לעולם התיקון וגם כל ההמשכות ע"י בירור עולם התהו ועד"ז טענו בני לבן על יעקב ומאשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה. אך והאבן גדולה על פי הבאר זה זכות

האבות היינו כמ"ש משם רועה אבן ישראל. ותרגם אב"ן אב ובנין. כי מבואר במ"א בד"ה אם בחקתי ששרש האבות מחג"ת דא"א וזהו ענין נשמה שנתת בי טהורה היא כו'. וזהו בחי' איתן שמשם רועה אבן כו'. גם אב ובנין זהו חו"ב וז"א. ולכן כח אבן זה מונע שלא יומשך מפי הבאר רק במקום הקדושה כו'. וזהו שכל האבות חפרו הבארות כדי להמשיך ממקור מים חיים כו' כנ"ל:

אך מחמת חטא חטאה ירושלים. ופי' בש"ה כי' חמ"ו חטא חטאה ע"ד כי שתים רעות עשה עמי אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב כו'. היינו כי לא רצו בעסק התומ"צ שהם בחי' העלאת מ"ן להמשיך עי"ז ממקור מים חיים. ורצו לילך אחר בורות נשברים. נשברים דוקא שהוא מה שנפל בשבה"כ שמהם נמשך השפעה תענוגים גשמיי' מע' שרים כו'. ועמ"ש בד"ה ואלה תולדות יצחק בענין שלא רצו בני עשו לקבל התורה וכן בני ישמעאל כי רצו שיקבלו בלי חשבון בשבה"כ כמ"ש בד"ה בשלח פרעה וכענין מ"ש בד"ה הן עם אחד בענין דור הפלגה. ועד"ז הו"ע כי אותי עזבו כו' לחצוב להם כו'. אך והיא לא תצלח בישראל ששרשם מהתיקון ולא מעולם התהו והוא מ"ש בפ' נצבים פן יש בכם איש כו' שלום יהי' לי כי בשרירות לבי אלך למען ספות הרוה כו' ע"ד הנ"ל בישמעאל. ועז"א לא יאבה ה' סלוח לו כו' והבדילו ה' לרעה כו'. ובור הוא יסוד דנוק' דקליפה שנק' והבור רק אין בו מים העלאת מ"ן הנ"ל דבחי' אליך ה' נפשי אשא. ולא המשכת מ"ד ממקור מים חיים. כ"א נחשים ועקרבים יש בו הם ג' קליפות הטמאות נחש שרף ועקרב והד' בחי' וצמאון אשר אין מים הנ"ל. וז"ש במשה מן המים משיתיהו. ממקור מים חיים כו'. ובזח"ג ויקרא י"ב א' שעז"כ ויהי מבדיל בין מים למים פי' שצריך להיות דבוק במקור מים חיים הקב"ה ולהבדל ולהתרחק ממים הרעים דבורות הנשברים הנ"ל. ובפ' ואתחנן דרס"ו ע"א פי' אותי עזבו על פגם הברית שנק' אות ברית כו'. ומזה נמשך כי תשכח רעתך. והיינו ונאספו שמה כל העדרים ורז"ל ברכות ויצא פע"א זו היתה הרביעית. דכמו שבקדושה ג' רגלים נגד ג' אבות חג"ת ושמע"צ רגל בפ"ע רגלא רביעאה דוד בחי' מל' ונק' עצרת לשון אסיפה כמ"ש במא"א אות א' סעיף ק"ו אסיפה במל' כי שם מקום הועד וההתקבצות עכ"ל. וזהו כענין מ"ש כל הנחלים הולכים אל הים. שהוא ענין השפעות כל המדות בנמשכים במל' הנקרא ים וכמ"ש בזח"א פ' בראשית ד"ל ע"א ודל"ג ע"א שזהו ג"כ ענין יקוו המים אל מקום אחד. וכמ"ש במ"א שלכן נק' המל' כוס כמו עד"מ הדבור שבו ואליו נמשך שפע העשר בחינות שבנפש שכל ומדות כו'. וע"כ בחי' אסיפה הוא במל' כנ"ל. והי"כ הקשה דגם היסוד ראוי שיקרא כן שבו נמשך הטפה מכל רמ"ח אברים וגם יש פי' אחד דעז"כ יקוו המים אל מקום אחד. אך לק"מ דתכלית ההמשכה ביסוד הוא כדי שישפיע במל' ולכן כשהמל' בגולה אזי הצדיק אבד ברכאן שהי' לו לקבל מלמעלה כו'. אך עוד זאת כי במל' הוא ג"כ האסיפה והקיבוץ של המ"נ מלמטה למעלה ועז"כ ג"כ כל הנחלים הולכים אל הים דפי' בת"ז בסופו דקמ"ו סע"א וע"ב בתקון י"ה שאחר השבעים תקונים. וז"ל כל הנחלים דאזלין לימא שבע איגון ואיגון שבע נערות הראויות לתת לה מבית המלך עכ"ל ושבע נערות הם ז' היכלות דזו"נ דבריאה וא"כ

מה שהם הולכים אל הים זהו בחינת העלאות כו'. ועד"ז י"ל ערלת תהיה לכם. שג"ש
מתעלים בבחי' מל' דאצי' וכמ"כ נמשך לשם מלמעלה כו'. והנה ולעו"ז ג' הראשונות
כנגד חג"ת. והיה הרביעית נגד מל' ולכן ונאספו שם כל העדרים שאליה נאספים ונקבצים
כל הבחי' כו'. ועד"ז אמרו אנשי המגדל ונעשה לנו שם פן נפוץ כו' והיינו ע"י העיר
והמגדל כו'. והנה מה שנאספו שם כל העדרים זהו ע"י שעזבו מקור מ"ח ובחרו
בבורות נשברים הנ"ל ע"כ תיסרך כו'. וזהו כי והנה באר בשדה. אך אית שדה ואית
שדה בזח"א היי קכ"ב א'. ולכן ע"י קיום המצות אזי והנה באר בשדה בחי' כריח שדה
אשר ברכו ה' יחוד עליון כנ"ל ונדחה ונשפל איש יודע ציד איש שדה . אבל להיפך
וכמ"ש בילקוט פ' ראה רמז תתצ"ג ואם לא מתגרה בכם איש שדה וזהו שלשה עדרי
צאן כו' דקליפה. וזהו שלמה אהי' כעוטיה על עדרי חביריך. ואזי וגללו את האבן. וה"ע
ואני בתוך הגולה. ורש"י ביהושע סי' ה' הביא פסוק וגללו ופירשו לשון הסרה. כמו
גל מעלי חרפה ובוז. והרד"ק עירב גל מעלי בשרש גלוי. וגללו בשרש גלגל וצ"ע. עכ"פ
היינו מ"ש ברבות בקהלת ע"פ עת להשליך אבנים כו' דכתיב תשתפכנה אבני קדש .
ועת כנוס אבנים דכתיב הנני יוסד בציון אבן. אבן בחן פנת יקרת וגו'. בישעי' סי' כ"ח.
והנה י"ל וגללו את האבן שע"ס דמל' נתלבשו בק"נ ומזה נמשך והשקו את הצאן שהעשירו
כו'. וזהו ואני בתוך הגולה. אך עת אשר שלט כו' לרע לו. כי לא גלו אלא להוסיף עליהם
בד"ה בשלח פרעה ולכן מזה נמשך והשיבו לו' ושב כו' והטיבך כו' מאבותיך. א"כ
יהי' האבן לראש פנה והיינו ע"י והשיב לב כו' ויפה כח הבן כו' ואזי כתיב כי אתה
אבינו כו' . גם למקומו לבחי' איתן שמשם רועה אבן וה"ע איתן האזרחי כל האזרח
בישראל לע"ל כו'. ולכן ציון במשפט תפדה ע"ד ג' בתי דינים הנ"ל ב"ד הגדול על
המשכת מקור מ"ח בחי' שמו הגדול כו'. להעיר עוד לענין ג' ב"ד ממ"ש ע"פ וה'
פקד את שרה הוא ובית דינו בכרך תרעו"ב דף ס"ב ע"א. ובכרך דברים ע"פ שופטים
ושוטרים תתן לך . ומ"ש בכרך תרע"ז בביאור ע"פ ואלה המשפטים דף רע"ז . ומ"ש
אתפקד קודם השריפה ע"פ יעלוז שדי וכו' לפני ה' כי בא לשפוט הארץ . ועיין בכרך
דברים מדף י"ח ואילך ע"פ ציון במשפט תפדה ובכרך יהושע ישעי' דף כ"ד א' ע"פ
ציון במשפט תפדה:

עוד קיצורים מאות א' עד אות ט'.

א **באר** זה ציון. עיקר בריאת העולם להיות דירה בתחתונים ופי' דירה . וזהו נמשך ע"י המצות וע"י התורה ולכן נק' התורה תרעא לדרתא וזהו ענין תמתי:

ב **ואתעדל"ת** זו ממעשה המצות נק' באר . ונק' ג"כ באר לחי רואי . שעי"ז נמשך מבחי' ואולם חי אני להיות בבחי' רואי . עיין בענין ירא . וזהו באר זה ציון. כי המצות נק' ציון ע"ד צלמנו כדמותנו כמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי בת ציון . וזהו מי יתן מציון ישועות ישראל ועל"ק אות ג' .

ג **והנה** איתא באר דרגא דאדון כל הארץ . והענין כי המצות עיקרם קבלת עול מלות המלך הקב"ה והוא בחי' שם אד' . וע"י העלאה זו נמשך בחי' ועתה

יגדל

יגדל נא כח אד'. הוא או"ס הסוכ"ע. ואזי נק' אדון כל הארץ. אדון ל' דכר. ומשם נמשך ג"כ מקיפים לנר"נ. וזהו אדון עוזנו צור משגבנו מגן ישענו משגב בעדנו. וזהו ענין וזכרתם את כל מצות ה'. לעשותם זכרים. ועד"ז מ"ש בארה הוא הבאר. שבארה לשון נקבה ובאר ל' זכר. אלא שבאמת יש בו ב' בחי' כי האתעדל"ת שע"י מעשה המצות זהו ענין בארה ל' נקבה בחי' מיין נוקבין (הג"ה וגם ה"א דבארה שיש בו ג' קוין מורה על ג' בחי' מחודומ"ע שכל המצות הם בשלשה בחי' הנ"ל. והם לבושי הנפש ולכן נק' ג"כ ציון שהוא ג"כ לשון לבוש כמו מפני מה ת"ח שבבבל מצויינים עכ"ה). ואח"כ נמשך מ"ד ור"ל דוכרין ע"ש שנמשכים מלמעלה למטה והיינו מבחי' מקור מים חיים שהוא שם הוי'. נמצא הבאר יש בו יחוד שם הוי' ושם אד'. וע' בשערי אורה שער ה'. מקור בגימט' שמו מל' דא"ס. ואזי נק' הוא הבאר ל' דכר. ולכן באר זה ציון. כי ציון כולל ג"כ שני פירושים ל' נקבה ול' דכר כמ"ש בת"א פ' מקץ בביאור דרני ושמחי. והיינו כמו בארה הוא הבאר והעלאת מ"נ והמשכת מ"ד הנ"ל זהו ג"כ ענין תפלה ותורה שנק' אותיות נוקבין ואותיות דוכרין כמ"ש בד"ה לסוסתי:

ד **והנה** באר זה דמ"ן ומ"ד הנ"ל הוא בשדה דוקא שהיא בחי' מל' שהיא מקור דבי"ע שמשם מעלים המ"ן. משא"כ בחי' מדבר. והפרש בין שדה ובין בית. ועמ"ש ע"פ והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה (הג"ה ועמ"ש בד"ה שחורה אני ונאוה שהפרש בין מל' כשהיא באצי' ובין כשיורדת בבי"ע בעז"כ שחורה אני ומ"מ ונאוה כעד"ז י"ל ההפרש בין בית ובין שדה עכ"ה). והבאר מים חיים נעשה ע"י שעוברים המים דרך עפר גשמי דוקא וזהו והנה באר בשדה. ויש שדה הלבן ושדה האילן שנק' חקל תפוחין. כי האדם עץ השדה. יאר ה' פניו. באור פני מלך חיים. היינו המשכה ממקור מים חיים. וכענין ויטע אשל בבאר שבע. אשר כעץ שתול כו' ועל יובל ישלח שרשיו:

ה **וזהו** וירא והנה באר בשדה. שגם בשדה בקיום המצות מעשיות יש באר להמשיך ממקור מים חיים. ולכן מלך לשדה נעבד כשהשדה היא נעבד ע"ד לעבדה ולשמרה נמשך בה אור פני מלך. או אדרבה ע"ד בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו דוקא. מלוה ה' חונן דל. ואחז"ל אלמלא מקרא כתוב כו' כביכול עבד לוה כו'. וזהו לשדה נעבד. ועד"ז מ"ש ויתרון ארץ בכל היא:

ו **וזהו** והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה הם בחי' נה"י שהם הממשיכים המים חיים ממקור מים חיים בתוך הבאר. והם ג' רגלים. כי היחוד הנ"ל דמ"ד ומ"נ נק' הילוך והתהלכתי בתוככם. והיינו על ידי אם בחקתי תלכו. וזהו ענין ג' רגלים. שעולים לרגל בחי' מהלכים ומזה נמשך להיות יראה את פני ה'. עדמ"ש את ב' בפי' באר לחי רואי. ורגל ג"כ מצות מעשיות והרגל נושא את הראש. בנהר יעברו ברגל. ומלאכים נק' עומדים ורגליהם רגל ישרה אבל לנש"י ניתן מצות ג' רגלים בחי' יסוד כי מציון תצא תורה המשכה פנימית. ונק' עדרי צאן מלשון צאינה וראינה. הג"ה וע"ד ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם ביחזקאל בסי' ל"ד היינו שעם היותם בחי' אדם הם משימים א"ע כבהמה פ"ק דחולין ד"ה

ע"ב

ע"ב. והוא הביטול אליו ית' בבחי' שלמעלה מהדעת למס"נ וכמ"ש ברבות בשלח פכ"ד גבי ויסע משה מה הצאן כו' כך ישראל כו' משכני אחריך נרוצה. וכ"ה ברבות אמור פכ"ז ע"פ אדם ובהמה תושיע. ובקהלת רבה אמרתי כו' שהם בהמה המה להם. ועמ"ש בלק"ת ס"פ בחקתי ע"פ וילך ראובן כו' וימצא דודאים. ומ"ש בפ' אמור ע"פ והניף אותם הכהן על להם הבכורים בענין והכבשים הפריד יעקב כו'. וע' בילקוט פ' פינחס תוך רמז תשע"ד דרמ"ח ע"ד ע"פ כבשים שנים ליום שהם מכבשים עוונותיהם של ישראל כמ"ש אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו וי"ל דדרים מסיפי' דקרא אם יאדימו כתולע כצמר יהיו והיינו לומר דכבשים שע"ז נמשל ושער רישי' כעמר נקא. הרי ע"י היותם בחי' עדרי צאן ממשיכים מבחי' ושער רישי' כעמר נקא. ועמ"ש ע"פ ואמרת להם כו' כבשים. דכבשים הוא אימרי והוא ענין את ה' האמרת היום וה' האמירך היום. ועמ"ש בלק"ת בשה"ש ע"פ שיניך כעדר הרחלים:

ז **וב"ז** לפי הפי' דבאר בשדה היינו ענין מעשה המצות. אך יש לפרשו כמ"כ על התורה. ובאר זה לשון ע"ד כי מציון תצא תורה. ור"ל כי ודבר ה' זהו ההמשכה להחיות העולמות ונמשך מירושלים עיר אלקינו עולם הדבור. אבל תורה זהו למעלה מתיות העולמות ועמ"ש בפ' חיי במאמר יפה שיחתן של עבדי אבות מענין עמל שיחה ועמל תורה שעשרה מאמרות נק' מילי דהדיוטא אצלו ית'. אבל תורה היא עלמיות הכמה עילאה. והנה התורה היא הממולע שבה ועל ידה נמשך אור א"ס ב"ה בעולמות כמ"ש ע"פ ואהי' אצלו אמון ובענין עוטה אור כשלמה וגם על ידה נמשך אוא"ס להתלבש במעשה המצות כמו שהנשמה משכנה במוחין שברצא ובו ועל ידו נמשך ההארה שלה בכל רמ"ח איברים שהם רמ"ח פקודין. ועמ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש השני מענין תומ"צ ובד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה:

ח **וזהו** ע"ד הואיל משה באר את התורה. היינו גילוי התורה היינו תשבע"פ הנק' תורת אמך שהיא ביאור תשב"כ הנק' מוסר אביך. ועמ"ש בזה בת"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות שזהו ענין אדם וחוה. כי תרגום ויגד וחוי. ובמ"א נת' כי זו"נ הם ממוצעים להיות השפע מאוא"ס בבי"ע שצ"ל ע"י ב' בחי' זו"נ כמו משה ואהרן בילי"מ שנאמר ואהרן אחיך יהי' נביאך. וכמ"כ ב"ע תשב"כ ותשבע"פ כי משה שושי' דמלכא ואהרן שושי' דמטרוניתא. וזהו בקחתו את רבקה ר"ת באר וענין בן ארבעים לבינה ועמ"ש בסידור גבי דרושים להתונה בביאור ע"פ כי הנה יולד הרים מש"ש בענין תשבע"פ וענין סוד ה' זו מילה בזכות זה באר את התורה לשבעים לשון. הנ"ה להעיר מענין מ"ש ביוסף עדות פיהוסף שמו בצאתו על א"מ שפת לא ידעתי אשמע תלים סי' פ"א ו'. ואחז"ל פ"ז דסוטה דל"ו ע"ב שבא גבריאל ולמדו ע' לשון לא הוה קא גמיר הוסיף לו אות א' משמו של הקדוש ברוך הוא דהיינו מ"ש יהוסף בתוס' ה"א. והענין י"ל כי ה' זו היא ה' עילאה בינה שבה התגלות עתיק וזהו ה' דאברהם כמ"ש בת"א ר"פ לך לך. וע"י תוס' אור זה יכול ללמוד כו' כמ"כ יובן במשה שזה שיבאר התורה בע' לשון נמשך ג"כ מבחי' הנ"ל וכמ"ש במ"א בפי' כ"ה בזאת יתהלל כמו שיבואר לקמן בזאת ע'. ע"כ ע"י סוד ה' זו מילה בחי'

אל י"ה גלוי י"ה שה"ע ה' דיהושף עי"ז נמשך הואיל משה באר כו' לע' לשון עכ"ה. וזהו ג"כ ענין באר לשון באר מים חיים מ"כ ומ"ד וכענין ששים המה מלכות אלו ס' מסכתות כו' בת"א פ' שמות. לכן בעבר הירדן בארץ מואב בירור תו"ב דתהו שם הואיל משה באר ועמ"ש בבה"ז פ' בלק ע"פ המאמר דקע"א והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים כו':

ט **וזהו** ענין בינה יתירה ניתנה באשה שהיא תושבע"פ הנק' זאת. ע"ד אל יתהלל חכם כו'. כ"א בזאת יתהלל. ועמ"ש ע"פ ויתורו את הארץ וע"פ ויתרון ארץ בכל הוא. ועמ"ש בד"ה ענין הברכות בענין כתר לי זעיר ואחוך. ערבים עלי דברי סופרים סופר חכמה ספר בינה. וזהו ע"ד שאלה הכתוב נקבות בזכרים וזכרים בנקבות וזהו בחכמה יסד ארץ שהיא תשבע"פ כונן שמים תושב"כ ז"א בתבונה. ועמ"ש מזה בסידור בביאור ע"פ כי הנה יוצר הרים הנ"ל. וזהו כי מציון תצא תורה. תצא היינו ההתגלות ע"ד באר את התורה. וזהו באר זה ציון. באר בשדה בריית'. ועמ"ש מכ"ז בבוך דברים ע"פ ציון במשפט תפדה. והנה ונאספו כמו בקדושה וחג האסיף ובו שמע"צ וכן כו'. והשיבו זהו ושביה בצדקה והם מביאים את כנ"י לתשובה כמ"ש ופרעה הקריב. את האבן ע"ד אבן די לא בידין כו':

שייך לד"ה וירא והנה באר בשדה שנתבאר בבוך בראשית א' דף שפ"ו א' ועי' הקיצור ממנו שם דף שצ"ח ע"א. ועוד נכתב הקיצור אח"כ ב' סעיפים ממנו בבוך תרטוב ח"ב דף רכ"ד א'. וע' ע"פ זה בבוך בראשית פ' ויצא.

קיצור של הסעי' י"א. שארז"ל במד"ר פ' ויצא. והנה שלשה עדרי צאן הם שלשה בתי דינים שהיו שם בבהמ"ק. ברע"מ ס"פ שופטים דף ער"ה ע"ב בינה מסטרא דגדולה אקרי אלהים ב"ד הגדול. רב בדינוי רב בזכווי כו'. ב"ד זעירא ב"ד של שלשה מסטרא דשכינתא תתאה. וא"כ זהו ע"ד ה' גדולה לאה וה' קטנה רחל שנתבאר במ"א. ועמ"ש ע"פ אספה לי שבעים איש בבוך תרי"ע ב' דף כ"ז ע"א ושם סעיף ד' כ"מ שנאמר לי אינו זז כו' בסנהדרין כתיב אספה לי כו' והיינו כי הם מבינה ה' גדולה שמאיר בה ע"ק. ע' בת"א ר"פ לך לך. ומאיר בשבעים זקנים שכיון שנק' זקנים מאיר בהם עתיק יומין והיינו ע"י ואצלתי מן הרוח אשר עליך. יסוד אבא. ובמקום משה הוא המופלא שע"ג השבעים כו' וע"ש סעיף וא"ו. והנה מה שנקרא הבינה אלקים האריך בזה בפרדס שער השמות הוא שער עשרים פרק שמיני שזהו בחי' מי אלה שיש בשם אלקים. וז"ל ס"פ הנ"ל והכלל העולה מן המאמר היות שם אלקים בבינה רומז אל שתי בחי' מתייחדות כו'. בחינה ראשונה הוא הנקרא מי. בחינה שנית והוא בחינתה בעת שעלה לפניו להאציל מהבינה החסד והדין והרחמים והבחינה הזאת נקראת אלה. והנה בהתייחד חג"ת עם הבינה דהיינו יחוד שתי הבחינות נק' הבינה אלקים שפירש מי אלה ביחוד עכת"ד. ועמ"ש מענין מי ברא אלה בד"ה אלה מסעי דתקס"ג ונתבאר לעיל דף כ"ז כמלא הבחי' אלקים שנק' סנהדרי גדולה ב"ד הגדול זהו ענין הנמשך

מהבחינה

מהבחינה מי ברא אלה. שמאיר בהם מבחי' מי שהוא בחי' אין שאינו מושג כמשכ"ת לעיל. והיינו ע"י שהסנהדרין הם עיני העדה פי' שהם תמיד בבחי' שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. עוד נזכר בפרדס בעה"כ גבי אלקים חיים שהן נק' הבינה. ועיין מזה בסדור שער ר"ה ד"ה אד' שפתי תפתח בפירוש בקול דברי אלקים חיים. וא"כ גם בסנהדרי גדולה שהם בבינה י"ל מאיר בחי' זו ג"כ שהרי ממקום ההוא יוצא תורה לכל ישראל. והתורה נק' חיים כמ"ש באדר"ן ס"פ ל"ד. עשרה דברים נקראו חיים ואחד מהן הוא התורה. ואע"פ שמהם יוצא הדין הרי הדינים הם מהתורה הנקראת עץ חיים כו' כדי לשית ובערת הרע מקרבך כו'. וב"ד זעירא י"ל שם מאיר משם אלקים שבז"א. והנה הרמ"ז שם פי' ב"ד של כ"ג הם ג' ספירות נו"ה כל א' כלול מיו"ד הם עשרים ושליש תפארת זהו השלשה. וא"כ כיון שהב"ד מאיר בהם שליש ת"ת אשר תפארת מחבר חו"ג לכן גם דין זה כלול בחסד. ועכ"ז אינו דומה לסנהדרי גדולה אשר שם מאיר בחי' מי שהוא בחי' אין. וע' זח"ג פ' שלח קנ"ה ב' בענין היש בה עץ אם אין. ויש להעיר לענין עשרים ושלשה ממ"ש במא"א אות חי"ת סעיף יו"ד חיה נק' חכמה והחכמה תחיה. חיה נק' המל' וזה בבחי' מלוי ב"ן כ"ג אתוון כו'. ובסעיף י"א הוא נק' המל' וזה ג"כ בבחי' כ"ג אתוון הנזכר בערך חיה כו'. והמכוון מג' בתי דינים הנ"ל י"ל ע"ד מ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה אשירה לה' כי גאה גאה. בענין ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט. כי לא די לעורר חסדו כו' השוה ומשוה כו' דהנה בבחי' זו נאמר שממית בידים תתפש כו'. וצריך לעורר בחי' משפט כו'. ועיין בלק"ת פ' ראה בהביאור ע"פ וכל בניך בענין א"ת בניך אלא בוניך שלכן מבחי' עטרת הוא אשר בנין המל' הוא מהגבורות. ועיין בת"א פ' בראשית בד"ה להבין ענין הברכות בפי' חותם בברוך. שהחותם שיהי' המשכות הברכה רק בקדושה לבדה ואין לזרים אתה חלק ונחלה. ולכן החותם של כ"י הוא בנעילת יוהכ"פ כו'. ועיין מענין החותם דנעילת יום הכפורים בסדור שער יום הכפורים סד"ה קדוש אתה ונורא שמך דלפש מבואר שהחותם הוא ע"י ה"ג דעתיקא. שמשם נמשך זו ההבדלה להבדיל ולהפריש האור שלא יומשך רק לסט' דקדושה לבד. ועיין בת"א פ' שמות בד"ה לבך יהגה אימה איה סופר איה שוקל פי' דהוה ס"ד כיון שמדה ומשקל הוא בחי' גבורה וצמצום כו'. ע"כ אמר איה סיפר כו' איה הוא סוכ"ע דקמי' כחשיכה כאורה שוין. הנה הוא עצמו ממש הסופר והשוקל כו'. ועיין עוד בסדור בדרושים לחנוכה בד"ה להבין שרש הדברים כו' הטעם דפותחת וחותמת בברוך. ושם נת' ענין החותם בברוך שנזכר בת"א ד"ה להבין ענין הברכות הנ"ל. וע' בה"ז פ' בראשית בענין חמש עלין תקיפין דסחרין לשושנה. ועיין עוד בסדור ע"פ שבחי ירושלים את הוי' הללי אלקיך ציון. דציון שהוא פנימי' השפע כמ"ש במד"ר פ' קדושים ר"פ כ"ד שם דוקא צ"ל החותם. ולכן נאמר הללי אלקיך ציון. דהחותם הוא ע"י ה"ג. ומכ"ז יובן הענין שבבחי' והנה באר שהוא ציון צ"ל ג' ב"ד ע"ד הללי אלקיך ציון כי חזק בריחי שעריך ברך בניך בקרבך. והאבן גדולה זו מופלא של ב"ד. המופלא כנגד משה. אשר ע' זקנים מקבלים ממנו ע"ד ואצלתי מן הרוח כו'. א"כ נחשב כמו כתר לגבי אצי'. וזהו והאבן גדולה מל' זה"ק

שנעשה כתר לאלי'. גם י"ל והאבן גדולה מופלא של ב"ד ע"ד הוא ובית דינו:

סי"ב והנה שלשה עדרי צאן שלש מלכיות הראשונות. והנה במד"ר פ' בראשית פ"ב ע"פ והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום. תהו זהו בבל. ובהו זה מדי כו'. עד ותהום זו מלכות הרשעה שאהריבה בהמ"ק מה התהום כו'. וע"ש ג"כ פע"ז בענין ד' נהרות שרגוזים ג"כ לד' בחי' הנ"ל וע' במד"ר פ' שמיני ס"פ י"ג וס"פ תזריע. ועיין בזה"א פ' בראשית דע"ז ע"א ע"פ והארץ היתה תהו. וביאר המאמר בספר אשל אברהם דתהו ובהו וחשך ותהום הם ד' קליפין דאגוזא כמ"ש בזח"א פ' יתרו (ועמ"ש מזה בבוך בראשית א' דף ב' ע"פ והארץ היתה תהו. ודף ש"פ ע"פ והנה סולם כו') וג' מהם הם כנגד ג' שנים של ערלה. והרביעית שהוא תהום הוא נגד ק"נ דאיהי קליפה דקה דאגוזא. ועיין מזה בפרדס שער התמורות הוא שער כ"ה פ"ז. ועיין מזה בסש"ב יה"א ספ"ו ופ"ז. וכ' בא"א שם שמד' בחי' הנ"ל מקבלים ד' מל' הנ"ל דעובדי כוכבים בבל ומדי כו'. וא"כ שלש הראשונות הם ג' קליפין דערלה. והרביעית היא ק"נ. וכ"מ ממ"ש במא"א אות ה' ס"ו חזיר נקרא ק"נ ולכן במיתוקה עתידה לחזור ותהי' קדושה כו'. והנה איתא בפרדס שם שג' קליפין דאגוזא הם לעומת זה של האבות שהם חג"ת. ע"כ והנה שלשה עדרי צאן רובצים עלי'. ועכ"ז לא גללו את האבן שהוא זכות אבות שקיימת. כי גדול כח הג"ת דקדושה ביתר שאת ויתר עז מהג"ת דקליפה. והנה ענין רובצים עליה היינו שרוצים שיומשך השפע אליהם בטענתם דקמיה כחשכה כאורה. וכמ"ש בת"א פ' וירא סד"ה וידבר אלקים כו' וארא בפירוש רם על כל גוים ה' שכל עובדי כוכבים מקבלים שפעם והיותם מבחי' רוממות רם כו'. ובד"ה ויהי בשלח פרעה גבי וביאור הענין כו' להודיע כמה ארך אפים לפניו כו'. ובפ' מקץ בד"ה כי עמך מק"ח שם בד"ה וזהו השבע מתמים ורצה. ובד"ה וארא אל אברהם. ועיין בת"א פ' תולדות בד"ה ראה ריח בני גבי ולכן כתי' ויריבו רועי גרר לאמר לנו המים יעו"ש וזהו שרובצים על הבאר כו'. אך י"ל ע"י שלשה ב"ד הנ"ל סעיף י"א נמשך המים רק בקדושה כו'. והאבן גדולה זכות אבות עמ"ש ע"פ ותשב באיתן קשתו משם רועה אבן ישראל כו'. ונאספו שם כל העדרים היינו כמו בקדושה זהו חיבור חג"ת שהם ג' רגלים פסח שבועות סוכות. ובשמע"צ נעשה היחוד עם מל' רגלא רביעאה. וזהו ענין הג האביב. ועיין מענין יחוד זה בלק"ת בד"ה תורה צוה. כמ"כ יש לעומת זה בסט"א חיבור ג' קליפין דאגוזא עם הבחי' הרביעית. וע' במא"א אות ז' סכ"ג זונה נק' הנוגה כי הניחה הקדושה ויצאה לקליפה ודבקה בהם והיתה כמותם ולכן תרגום זונה נפקת ברא. כי יצאה מן הקדושה להדבק כו' עכ"ל. והי"נ כ' עיין בזהר פ' פינחס דף רל"א ע"ב ושם ענין ואת היותרת על הכבד דא אשת זנונים כו' ושבקת לדכורא למעבד זנונים כו' בתר דעבדת ניאופא אסתלקת עליה מלא אשה זונה אתגברת על בעלה דאיהו כבד. ולפי הנ"ל יש לפרש כי בעלה זהו ז"א דנוגה והיא נוק' דנוגה שבקת לז"א דנוגה ועבדת ניאופין והיינו שמתחברת לג"ק הטמאות. והיתה כמוהם שהן למטה מטה מק"נ. ולכן נק' זונה ונפקת ברא. וע' בפרדס ערך יותרת הכבד ובסה"מ דף ק"א סי' קע"ג. ועיין בסדור בהבאור ע"פ ועשו להם ציצית בענין ד' בחי' שנא"ן ר"ת שור נשר

אחרי'

אחרי׳ זהו בחי׳ חג״ת והנו״ן היא נ׳ פשוטה בחי׳ אדם. והטעם כי הוא בחי׳ מודומ״ע של התוה״ל שגבוהים מבחי׳ חג״ת. בשש״ב ח״א פ״ד. וזהו ענין שמע״ל כנ״ל. וכמ״כ בקליפה ג׳ קליפות הראשונות חג״ת דקליפה אהבות רעות יראות רעות התפארות וגסות הרוח. והרביעית מל׳ זהו מודומ״ע של מדות רעות הנ״ל. או ג׳ הם בי״ע והרביעי׳ אצילות דקליפה. והנה איתא במד״ר אמור פכ״ע שהרביעית עולה בסולם הרבה יותר מהשלש. והיינו לשורש אצי׳ דקליפה כו׳. וע׳ מענין ד׳ בחי׳ הנ״ל במא״א אות ד׳ שכ״ה ושל״ב ושמ״ה. ויש להעיר לענין ונאספו שם מענין אנשי העיר והמגדל שאמרו פן נפוץ כו׳. ואפ״ל שלכן עז״כ כי הולך לפניכם ה׳ ומאספכם אלקי ישראל. והרז״ל לשעבר אני ובית דיני היינו מהלכים לפניכם ולע״ל אני לבדי. וי״ל כי אני לבדי זהו למעלה מבחי׳ משפט כי ציון במשפט תפדה ע״י שלשה בתי דינין שהיו שם והיינו כי ציון נק׳ ע״י תורה ועבודה וגמ״ח לכן גם ע״י משפט תפדה. כי תורה עבודה וגמ״ח עומדים כנגד שלשה עדרי צאן הנ״ל. אכן ושביה בעלי תשובה הרי אמר דהע״ה ואל תבוא במשפט את עבדיך. מלפניך משפטי יצא. ע״כ נאמר כי הולך לפניכם ה׳ לבדו בלא ב״ד. וזהו ושביה בצדקה בחי׳ וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה. וזהו ומאספכם ויעלה אותנו מבחי׳ ונאספו שם כו׳. ועמ״ש בשם האדר״ן פרק ל״ג בענין כי ידעתיו כו׳ אשר יצוה כו׳ לעשות צדקה ומשפט שלעולם היה צדקה במקום המשפט. ועד״ז יובן ענין ושביה בצדקה. שכל מה שפגמו ישראל למעלה הנה אור א״ס ממלא כל הפגמים והיינו ענין הצדקה כן אד׳ הוי׳ יצמיח צדקה כו׳ :

שייך לדרוש הנ״ל.

ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה. ות״י ציון כד יתעבד בה דינא תתפרק. דהיינו ע״י קיום מצות דינים ומשפטים וכן פירש״י ע״י שיהי׳ בה עושי משפט. וכ״ה ברבות משפטים פ״ל קמ״ו ד׳ כשם שהזהיר על הדברות כך הזהיר על הדין כו׳ ובו ציון נבנית שנאמר ציון במשפט תפדה. ופי׳ ושביה בצדקה ת״י דקאי על בע״ת. וכן פירש״י. ובשל״ה במס׳ תענית דר״ז ע״א פי׳ בצדקה שיעשו ישראל. וצ״ל מהו בחי׳ ציון דלכאורה משמע דקאי על העיר עצמה וכן פי׳ בכלי יקר בישעי׳ וזהו דוחק קצת. והענין דהנה איתא ברבות ויצא פ״ע דע״ע ע״א ע״פ והנה באר בשדה זה ציון. והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה אלו שלשה רגלים כו׳. ד״א אלו שלשה בתי דינים דתנן בפ׳ בתרא דסנהדרין שלשה בתי דינין היו שם כו׳. כי מן הבאר ההיא ישקו שמשם היו שומעין את הדין. וצ״ל מהו ענין שלשה רגלים ושלשה עדרי צאן כו׳. אך הנה איתא בירושלמי פ״ד דתענית סוף ה״ב ע״פ ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך לנטוע שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון עמי אתה וז״ל חזרנו על כל המקרא ולא מצינו שישראל נקראו ציון אלא זה שנאמר ולאמר לציון עמי אתה וכ״ה בזח״ג פ׳ צו דל״ה ע״א ולאמר לציון עמי אתה מכאן אוליפנא דישראל אקרון ציון כו׳ ע״ש. ובקה״ע שם בירושלמי פי׳ שהמכוון יען שבירושלמי שם פי׳ שבפסוק זה מבואר שלשה דברים שהעולם עומד עליהם דהיינו תורה ועבודה וגמ״ח ואשים דברי בפיך זו תורה ובצל ידי כסיתיך זו גמ״ח

ללמדך

ללמדך שכל מי שהוא עוסק בתורה ובגמ"ח זוכה לישב בצלו של הקב"ה שנאמר מה יקר חסדך אלקים ובני אדם בצל כנפיך יחסיון לנטוע שמים וליסוד ארץ אלו הקרבנות (שעל ידיהם מתקיימים חקות שמים וארץ) ולכן ע"י קיום ג' מצות אלו נק' כנס"י ציון שהם מצויינים בעולם וע"כ לא מצינו שישראל נק' ציון אלא בפסוק זה דהיינו ע"י קיום מצות הנ"ל שהם דברים שהעולם עומד וזהו מדריגת צדיק יסוד עולם. קיצור ציון ע"י שיהי' בה עושי משפט וצדקה. ושביה בצדקה היינו בע"ת בזכות הצדקה. והנה באר בשדה זה ציון. ג' עדרי צאן ג' רגלים. ונק' ציון ע"י קיום התורה ועבודה וגמ"ח הנזכרים בפסוק ולאמר לציון עמי אתה:

ב **וביאור** הענין ואשים דברי בפיך עפמ"ש בד"ה כי תשמע בקול פ"א בענין שיש מפתחות החיצוניות והיינו מה שהוא ית' ממכ"ע אתה עשית את השמים כו' והוא בחי' זיו והארה בעלמא והיינו מבחי' מל' שנק' דבר ה' שאמר והי' העולם כו'. אבל התורה היא בחי' והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך אנכי ממש ולא שם בלבד כו' ונק' מפתחות הפנימיות. וזהו ואשים דברי בפיך היינו של עצמות המאציל. וכן פי' הרמ"ז ר"פ בראשית דף ד' סע"ב דפי' ודברי היינו כמו ודברי לשון רבים. הא' הוא ענין מל' דאצי' שהיא מקור דבי"ע. הב' דברי הוא ענין מל' דאדם קדמון שהוא פנימי' כל האצילות יעו"ש. וכן פי' בסידור ע"פ ישלח דברו וימסם שהם ב' בחי' מל' הנ"ל. ועמ"ש בד"ה ועשית ציץ בענין ופתחת עליו פתוחי חותם. ועמ"ש במ"א ע"פ אדם לעמל יולד כו' לעמל פה כו' ועדיין איני יודע אם לעמל תורה אם לעמל שיחה דפי' עמל שיחה אשר אפ"ל עמל שיחה הוא המשכה להמשיך עשרה מאמרות והוא נמשך ע"י עסק התפלה שנק' חיי שעה המשכת המל' דאצילות שנק' זיו והארה להחיות בי"ע דוגמת מפתחות החיצוניות כנ"ל. אכן עמל תורה הוא המשכ' מבחי' אשר אנכי מצוך שהוא מפתחות הפנימיות כו'. גם ע"ד בשבת נאמר ממצוא חפצך ודבר דבר דהיינו איסור דבור דחול משא"כ דברי תורה כו'. וכמ"כ למעלה שבת אינה מבחי' דיבור דעש"מ כו' כ"א גילוי דעשה"ד וידבר אלקים כו' אנכי הוי' שמ"ת הי' בשבת כי דבור זה נמשך מלמעלה מעלה היינו בחי' אנכי הוי' כנ"ל משא"כ בעשרה מאמרות נאמר ויאמר אלקים כו' ולא נזכרה כלל שם הוי'. ופי' ואשים, שימה לשון עשי' (גשמיות) היינו שנמשך הדיבור העליון שהוא מבחי' מל' דאדם קדמון בתורה הגשמיות שלפנינו ואדרבה דוקא בעשי' הגשמיות מאיר העצמות כמ"ש בלק"ת בשה"ש ד"ה שחורה אני ונאוה דרוש השני פ"א וז"ל כי הקב"ה נק' אצלינו בשם חתן מלשון חות דרגא והוא בחי' המשכת אוא"ס ב"ה בנשמות והיינו במ"ת דכתי' ביום חתונתו שאז הוא זמן הנשואין שכמו הנשואין עד"מ בחי' הזווג והיחוד הוא המשכת הטפה הנמשכת מן המוח של המשפיע בבחי' המקבל כו' כך התורה היא בחי' חכמתו ורצונו בבחי' א"ס ב"ה הכים ולא בחכמה ידיעה כו' והמשכה זו בבחי' א"ס ממש הוא שנתפס' ונקלטת בנשמות ישראל כו' עכ"ל וזהו ואשים דברי בפיך היינו הדיבור הנמשך ממל' דא"ק המאיר בפנימיות המוחין דאצי' נמשך בעשי' גשמיות בתורה שלפנינו. וזהו ענין ותורה שם בישראל תלים סי' ע"ה ר"ל שם הוא ג"כ שנמשך בעשי' גשמי' כנ"ל בענין ואשים דברי בפיך וכמ"ש

בלק"ת בד"ה תורה צוה פ"ד ע"ז וז"ל והענין דאיתא בלק"ת מהאריז"ל ע"פ ויקם עדות ביעקב שבחי' יעקב מקבל מבחי' הב' נובלות חכמה שלמעלה תורה שהוא הנק' עדות שאינו ממשות ועצמות התורה שהוא יסוד אבא אלא עדות בלבד דהיינו הארה בעלמא כמו העדות על הדבר שאינה מהות הדבר ועצמותה ממש. אך תורה שהיא עצמות יסוד אבא הוא בפנימיות ז"א הנק' ישראל. וזהו ותורה שם בישראל עכ"ד יעו"ש בלק"ת ד"ה תורה צוה. ומזה י"ל ענין ואשים דברי בפיך. קיצור ואשים דברי בפיך זו תורה הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום מפתחות הפנימיות. והרמ"ז פי' על מל' דא"ק וכן פי' בסידור בד"ה ישלח דברו וימסם. וזהו עמל תורה מה שלמעלה מעמל שיחה. ממלוא הפליך ודבר דבר כ"א ד"ת. ואשים עשי' גשמיות היינו התורה שנתלבשה בעשי' גשמיות כמשל הטפה ותורה שם בישראל שם דוקא:

ג **והנה** התורה היא קו האמצעי בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה. ופי' בזהר ס"פ תרומה דקע"ה ב' שמחבר הו"ג. וגם מחבר וממשיך ע"ק בז"א. והיינו כמ"ש בפי' ואשים דברי בפיך כו'. וזהו אנכי הוי' אלקיך המעלך מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו ואחז"ל פ"ז דברכות בד"ת כתי'. פי' שקודם לכן כתי' אנכי הוי' אלקיך המעלך מארץ מצרים שהוא בחי' יציאות מצרים שעולים ממצרים בעלי' אחר עליה תהלה ברוך שאמר כו' ואח"כ יוצר אור ואח"כ ק"ש ושמו"ע כו' ועלי' זו הכל ע"י אנכי הוי' אלקיך המעלך היינו כי אלמלא עוזרו אין יכול לו כמ"ש בד"ה אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים דפ' ציצית ואחר העלי' ממצרים שזהו המעלך כו' כתיב הרחב פיך ואמלאהו שזהו כתי' בד"ת שאתה צריך רק לפתוח פיך בד"ת ואנכי אמלאהו שדבר הוי' ישרה בתוכו וזהו ואשים דברי בפיך וכנ"ל. והנה פי' ובצל ידי כסיתיך יש לפרשו על התורה ג"כ שמהבל הדיבור נעשה אור מקיף לנשמה והוא בחי' מוצא פי הוי' כי לא על הלחם לבדו שהוא בחי' התורה בעצמה יחיה האדם כי על כל מוצא פי הוי' שהוא ע"י מוציאם בהבל הפה שמזה נעשה מקיף לנשמה יחי' האדם כמ"ש בד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי פ"ה. וזהו ובצל ידי כסיתיך. גם כמ"ש במ"א שמהקו שהוא אור פנימי כי מתחלה הי' למלוא ואז אח"כ נמשך הקו בחי' או"פ הנה ממנו נמשכים העגולים המקיפים בהביאור ע"פ הרועה בשושנים א"ת שושנים אלא ששונים בהלכות ולכן מבחי' ואשים דברי נמשך ובצל ידי כו'. ועוי"ל כמ"ש בד"ה נשא את ראש בני גרשון דרוש השני פ"ה שטעם היות בני גרשון נשאו את היריעות שהם המקיפים ובני קהת נשאו את הארון והכלים שהם פנימים. הנה פנימי זה גבוה מהמקיף כמשל המרכז של נקודה האמצעית שבתוך העיגול שעליה סובב העיגול וקדמה להעיגול במחשבה וזהו ואשים דברי בפיך הפנימי' ועי"ז ובצל ידי כסיתיך האור מקיף. קיצור התורה היא בריח התיכון המבריח וממשיך מע"ק בז"א. וזהו הרחב פיך ואמלאהו בד"ת כתי'. ובצל ידי כסיתיך יש לפרשו ג"כ על עסק התורה כי מהבל הדבור נעשה אור מקיף. גם כמו מהקו נמשכו העגולים המקיפים. גם כמו בני גרשון נשאו את היריעות ובני קהת שהיו גבוהים מהם נשאו את הארון שהוא פנימי:

אך

ד **אך** לפי' הירושלמי ובצל ידי כשיתיך קאי על גמ"ח כי כן פי' צל ידי הוא חסד דרועא ימינא. וכן פי' בד"ה במדבר סיני באהל מועד פ"ב שזהו ענין אהל מועד שהמשכת אור א"ס להיות בחי' מועד ונועדתי לך שמה אותיות ונודעתי הוא ע"י בחי' אהל מועד היינו מ"ש ובצל ידי כשיתיך בחי' צל ולא אורה נגלית והיינו ע"י המצות וימינו תחבקני. והנה אוהל מועד גימט' יוסף. אשר יוסף זהו המשכה בפנימיות הנמשך אחר המקיף. ובנפש י"ל שזהו שמחה של מצוה כי השמחה אינו אלא ע"י שנמשך בהשגה בפנימיות שמזה נמשך השמחה. וע"ש בהביאור דבמדבר סיני באהל מועד פרק חמישי. כי אלה תולדות יעקב יוסף כמ"ש בזח"ב פקודי דרמ"ב ע"א. וזהו ואשים דברי בפיך בחי' יעקב בריח התיכון ומזה נמשך ובצל ידי כשיתיך. ואח"כ ההמשכה בפנימי' זהו לנטוע שמים וליסוד ארץ. וכ"כ בד"ה ביום השמיני שלח פ"א ג"כ מענין צל וז"ל ולכן נק' בחי' צל כמו שהצל הוא מגן להיות מחסה ומסתיר מחום השמש ומזרם וממטר כך הנה אהבה זו שמבחי' פנימיות נקודת הלב אף שהיא מסתתרת ומתעלמת כו' וע"ש שהמשכה זו מבחי' ישת חשך סתרו. ופי' ה' צלך על יד ימינך היינו מה שה' צלך זהו על ידי ימינך שהוא גמילת חסדים כנ"ל. וקרוב לזה פי' בד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי הנ"ל. וזהו פי' ובצל ידי ע"ד שנאמר ומתחת זרועות עולם דלכאורה אינו מובן איך שייך זרועות מתחת העולם אלא הענין שהוא בחי' סוכ"ע שהוא עד"מ זרוע וידו הכפופה שמקפת הדבר מכל צד וזהו ג"כ פי' כתר לשון כותרת ולשון כתרו את בנימין שהוא ענין היקף וסיבוב כמ"ש בהביאור הראשון ע"פ יונתי בחגוי פ"ה. ולכן בחי' סוכ"ע נק' ובצל ידי כשיתיך. והנה אעפ"י שע"י התורה נמשך ואשים דברי בפיך עכ"ז צ"ל ג"כ גמילות חסדים כדי להיות ובצל ידי כשיתיך יען שקיום האו"פ הוא ע"י האו"מ. ולכן הקורא ק"ש בלא תפילין כאלו מעיד עדות שקר בעצמו כי הנה בתפילין הם ג"כ הפרשיות שמע והא"ס רק בתפילין הם בבחי' מקיף ובק"ש שאומר אחד והאבת הם בבחי' גילוי בפנימיות ולכן תחלה צ"ל המקיף ואח"כ הפנימי וכמ"ש כל זה בת"א סד"ה ויקהל משה. וע"כ אעפ"י שע"י התורה נמשך ואשים דברי בפיך בבחי' א"פ צ"ל גמ"ח כדי להיות ובצל ידי כשיתיך בחי' אור מקיף כו'. ועוד זאת פעולת הגמ"ח דוקא שע"י המצות וגמ"ח תהי' בחי' שמירה לבחי' המשכת אשר אנכי מצוך היום הנמשכת ע"י התורה להיות לה שמירה וקיום בלב כמ"ש בלק"ת בד"ה כי תשמע בקול פ"ג בענין לשמור את כל מצותיו כו' ע"ש. ואפשר זהו ענין שמור לנוק' שהמצות הם במל' והוא לבוש מל' בחי' יפתי השומר שלא להיות הלבים שמים קדרות כמ"ש בהביאור דיונתי בחגוי הנ"ל פ"ג. וזהו ובצל ידי שהוא מל' כשיתיך ובת"א בד"ה יביאו לבוש מל' איך ע"י קיום המצות בעשיה גשמיות נמשך בחי' סוכ"ע. וזהו ענין מ"ש פיה פתחה בחכמה ע' בזח"א ס"פ תולדות דף קמ"ה ע"א ופי' במק"מ וז"ל המל' אינה פותחת פיה לדבר רק ע"י החכמה שהוא אבא המייסד אותה ובזה יש לה כח לפתוח פיה ולדבר עכ"ל. ועיין מענין אבא יסד ברתא שהדבור נמשך מהחכמה דוקא שלמעלה מהשכל המושג באג"ה ד"ה ויעש דוד שם. והיינו ע"ד הנ"ל בפי' ואשים דברי בפיך בשם הרמ"ז. ותורת חסד על לשונה זהו ענין ובצל ידי כשיתיך והוא ע"ד שנתבאר בלק"ת פ' שלח

בד"ה ביאור הדברים ע"פ אני כו' ושם פ"ד וז"ל וענין חסדי ה' חסד עילאה הוא נ"ב חסד שיתגלה לע"ל וזהו וחסדי מאתך לא ימוש כו' כמ"ש בזח"ג נשא דקל"ג ע"ב. (כצ"ל ובלק"ת נדפס קל"ו ב' והוא טעות). אך הכלי לזה הוא חסד דאלילות שעליו אמרו וכמה גופין תקינת לון כו' עכ"ל כך על ידי המלות נמשך ובצל ידי. קיצור לפי' הירושלמי ובצל ידי קאי על גמ"ח. שלהיות המשכת אור א"ס ע"י המלות הוא בבחי' צל ולא אורה נגלית וזהו ענין אהל מועד והוא גימט' יוסף כי מזה נמשך אח"כ בפנימיות בחי' לנטוע שמים וליסוד ארץ. גם האהבה נק' צל שאעפ"י שהיא מסותרת היא מגינה. אך ה' צלך על יד ימינך דהיינו ע"י גמ"ח. גם פי' ובצל ידי כמו ומתחת זרועות עולם. הפנימי' א"א להיות בלי האו"מ כמו הקורא ק"ש בלא תפילין. גם כמו ענין לשמור את (כמו עם) כל מצותיו. שמור לנוק'. ובצל ידי שהיא מל'. וזהו פיה פתחה בחכמה. והיינו ואשים דברי בפיך. ותורת חסד על לשונה. כענין חסדי ה' בחי' חסד. כך ע"י המלות נמשך ובצל ידי:

ה **ואח"כ** לנטוע שמים וליסוד ארץ זהו קרבנות. שהם להיות יחוד זו"נ הנק' שמים וארץ כמ"ש בד"ה כי עמך מקור חיים מענין השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך כו' ע"ש דל"ח ע"ב כי ע"י בחי' זו נהיה נחשבים לפניו לדבר חשוב כו'. ובמד"ר פ' ויצא פס"ח ע"פ והנה סולם מוצב ארצה זה הכבש וראשו מגיע השמימה זה הקרבנות שריחן עולה לשמים ור"ל ג"כ להקריב העולמות יחד. ובבחיי ר"פ ויקרא כ' וז"ל על דרך הקבלה אומר כי הקרבן הוא היחוד וזהו לשון קרבן כלומר קירוב הכחות ושמותיו של הקב"ה וכל מי שהוא מקרבו אליו השמות הוא מייחד וכמאמר והקטיר הכהן את הכל המזבחה בתוספת ה"א לא בא לשתום כ"א לפרש כי היא ה"א האחרונה שבשם המקבלת תחלה ונקראת מזבח ומשם מתחיל המחשבה מעלוי לעלוי עד המחשבה הטהורה עכ"ל. ועיין בזהר פ' ויקרא דף ה' סע"ב העיר ג"כ ע"פ אם עולה קרבנו מפסוק כי לא מחשבותי מחשבותיכם ומשמע שם דמחשבה עילאה זהו אבא ולשם הי' עליות הקרבן. אלא דשם משמע דעליה זו הוא ע"י יסוד וכאן בבחיי משמע דעליה הוא מתחיל מה' תתאה שהיא המל'. ויש לחבר ב' הענינים. והנה ענין ג' בחי' אלו תורה וגמ"ח ועבודה. היינו כי ע"י תורה וגמ"ח ממשיכים הגדלת רמ"ח אברים דז"א וכן במל'. כמבואר בת"א פ' יתרו בד"ה ביאור ע"פ מסה ידבר. ואזי אח"כ דייקא הוא ראוי להוליד משא"כ קטן אינו מוליד. כמ"ש בת"א בהביאור דמזוזה מימין דע"א ע"ד. והיחוד זהו ענין הקרבן וזהו להמי לאשי ע"ד כ"א הלחם אשר הוא אוכל. ועכשיו תפלה במקום קרבן ולכן ח"י ברכות דשמו"ע כנגד ח"י חוליות שבשדרה שהן בחי' הסולם שדרך בו נמשך הטפה מהמוח כו' וכמ"ש מזה בד"ה לא הביט און ביעקב. ולשון לנטוע שמים ע"ד ויטע ה' אלקים גן בעדן כו' ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה והמרז"ל אלו הקרבנות שנק' עבודת הגן כו'. והיינו ג"כ לנטוע שמים כו' דהיינו ע"י שממשיכים לז"א הנק' שמים המוחין מעצמות אור א"ס כו'. ועי' ברכות קדושים פ' כ"ה לא תתעסקו אלא במטע תחלה כו' ועי' בזח"א ויהי רי"ו א' ע"פ נצר מטעי מעשה ידי. ומזה נמשך אח"כ וליסוד ארץ ע"ד אני אענה את השמים כו'

כו' והם יענו את הארץ כו' וזהו וחיי עולם נטע בתוכנו כו'. וג' בחי' אלו זהו כענין שארה כסותה ועונתה כו'. ואשים דברי בפיך התורה נק' להם לכו לחמו בלחמי אכלו ריעים כו' וזהו ענין שארה. ואח"כ ובצל ידי כסיתיך זהו ענין כסותה. ואח"כ לנטוע שמים וליסוד ארץ זהו ענין עונתה. ועי"ז נק' כנס"י ציון כנז' הפירוש בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי בת ציון. קיצור ואח"כ לנטוע שמים וליסוד ארץ זהו קרבנות. הקרבן הוא היחוד קירוב המדות לא"ס. המזבחה בחום' ה"א שהיא עולה עד המחשבה. בחי' כי לא מחשבותי מחשבותיכם. ע"י חומ"ל גידול רמ"ח אברים כי קטן אינו מוליד. אח"כ ההולדה היינו ע"י היחוד לנטוע שמים וליסוד ארץ. שארה כסותה עונתה. ועי"ז נק' כנס"י ציון ועכשיו תפלה במקום קרבנות:

ז וזהו והנה באר בשדה זה ציון להיות בבחי' באר הנובעת ממטה למעלה בקיום מ"ש ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך כו' וכמ"ש אליך ה' נפשי אשא כו' כי אתה בראת ואתה יצרת ואתה עתיד ליטלה ממני כו' ואינה נתונה לאדם אלא כדי שיעור ימי חייו בעה"ז בבחי' בע"כ אתה חי כמ"ש בד"ה עלי באר ענו לה. והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה אלו שלשה רגלים. כי ג' רגלים זהו ע"ד על שלשה דברים העולם עומד התו' ועבודה וגמ"ח שבהן ועל ידן נמשך אור המשכה מבחי' סוכ"ע בממכ"ע בבחי' מקיף ופנימי כמ"כ הוא ענין שלשה רגלים שבהם וע"י נמשך אור הסוכ"ע בבחי' באר זה ציון. אך בנין המל' היא מן הגבורות לפי שמתפשט ממנה ההמשכה בבי"ע לד' חיות פני ארי' פני שור כו'. ומהם מתפשט אח"כ למטה יותר. ולפי שבבי"ע יש טו"ר וקליפות ע"כ צ"ל גבו' שלא יהי' להם יניקה וכמ"ש בד"ה ורב שלום בניך. ואחז"ל א"ת בניך אלא בוניך כי בן הוא מבחי' חסד וצ"ל בוניך מבחי' גבורה. וזהו והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה שאחז"ל אלו שלשה בתי דינין היינו נגד עולמות בי"ע וצ"ל בכל עולם בחי' דין שלא יגיע השפע רק למקום הראוי. וזהו על שלשה דברים העולם קיים על הדין ועל האמת ועל השלום שנאמר אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם. זכרי' ח' ע"ו. והיינו ורב שלום שמבחי' ורב שהוא מעולם התהו נעשה שלום ע"י הדין כו'. וכן נת' בלק"ת בשה"ש בד"ה שיניך כעדר הרחלים. ושם פ"ג דל"ז ע"א ענין ג' עדרי צאן ששלח יעקב מנחה הם ג"כ נגד העלאת מ"ן דג' עולמות בי"ע הנק' מקיפי' ופנימי' וחילוניות כו'. אך בזמן שאין בהמ"ק קיים והנה שלשה עדרי צאן הם בבל מדי ומקדון כו'. ולזה ציון במשפט תפדה כענין שלשה בתי דינין הנ"ל למנוע השפע ממקום שאינו ראוי. וכן ע"י שהאדם עושה משפט בעצמו שלא יומשך אחר המותרות כו'. בת"א פ' יתרו סד"ה זכור את יום השבת. אך כ"ז בבחי' ציון שהם צדיקים המצויינים בתורה ועבודה וגמ"ח. כמש"ל בשם הירושלמי פ"ד דתענית ה"ב ע"פ ואשים דברי בפיך כו'. ושביה י"ל היינו בעלי תשובה. כי הנה כתיב ונאספו שמה כל העדרים והשיבו את האבן כו' ואחז"ל במד"ר פ' ויצא פ"ע דקאי על לע"ל כמ"ש בזה"ב בשלח דמ"ו ע"א ע"פ ופרעה הקריב וז"ל כתיב. ישעי' סי' כ"ו. ה' בצר פקדוך לקון לחש מוסרך למו. לא פקדון ישראל לקוב"ה בשעתא דנייחא. אלא בשעתא דעקין להון וכדין כולהו פקדין לי' זהו פי' המלודות שם בצר בעת בא צרה עליהם זכרו בך

ודורשים

ודורשים פניך בתפלה עכ"ל ועד"ז פרש"י שם. ועד"ז פי' זח"ג דקע"ח ע"ב בענין הוא דא עתיקא אלמלא דיכא. וע' בה"ז שם פ' קרח. ושם דמ"ז ע"א צקון לחש וכולהו צלאן בצלותין ובבעותין ואריקו קמיה צלותין. ז"ל המל"ל בישעי' שם. צקון לחש מלשון יציקה ושפיכה. ויאמר כן על הרבות הפלל. וכן ישפוך שיחו תלים ק"ב. וז"ש הזהר ואריקו קמיה צלותין. ויש להעיר ממ"ש בזכרי' סי' ד' ב' שבעה ושבעה מוצקות לנרות ושם ג"כ פי' לשון יציקה. אלא דשם פי' שהוא אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת לכן נק' מוצקות שניצוק ונמשך ממילא. וכאן פי' מה ששייך בחי' זו באתעדל"ת. ואפ"ל בהאתעדל"ע יש ב' בחי'. הא' מה שהאתעדל"ת מעורר. והב' מה שנמשך עי"ז אח"כ בתורת מתנה דוגמת מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה כו'. ע"ש. ונחזור לדברי הזח"ב בשלח מ"ז א'. אימתי מוסרך למו בשעתא דפקיד לון קב"ה ברצועי. כדין קב"ה קאים עלייהו ברחמי. כמה דאוקימנא משל ליונה עם הנץ כו'. עיין במד"ר פ' בשלח פכ"א. כך ישראל הוו קריבין לימא והוו חמאן לימא קמייהו אזיל ושטיר וגלגלוי זקפן לעילא הוו דחלין זקפו עינייהו וחמו לפרעה ולמשרייתיה ואבני גירין ובליסטראין כדין וייראו מאד. מה עבדו ויצעקו בני ישראל. מאן גרים האי דקריבו ישראל לגבי אבוהון דלעילא פרעה הה"ד ופרעה הקריב והא אתמר עכ"ל. והוא במד"ר בשלח פכ"א דקל"ח ע"ד ופרעה הקריב כו' מהו הקריב אלא שהקריב את ישראל לתשובה שעשו א"ר ברכיה יפה היתה הקרבת פרעה לישראל יותר ממאה צומות ותפלות כו' עכ"ל. ועד"ז י"ל ענין והשיבו את האבן דקאי על מלחמת גוג ועובדי כוכבים. וזהו ושביה בצדקה. כי מי שפגמו כו' צ"ל תשובה בחילא יתיר. אך צדקה עשה הקב"ה בפזרן כו' כמארז"ל ע"פ צדקת פרזונו. והיינו שעי"ז יבאו לבחי' והגלה זו ירושלים ומקבל מהן כמו בחילא יתיר. וגם כמשארז"ל במד"ר פ' בא פט"ו ע"פ מדלג על ההרים אם אני מסתכל למעשיהן של אלו לעולם לא יפדו ממצרים אלא למי אני מסתכל לאבותיהם הקדושים כו'. וזהו בחי' צדקה כמ"ש וזרחה לכם כו' שמש צדקה ומרפא בכנפיה פרישת אור וזיו השמש ואתעדל"ת לבחי' זו זהו ע"י צדקה כו'. קיצור וזהו והנה באר בשדה זה ציון להיות בעל כרחך אתה חי על ידי התבוננות ואתה עתיד ליטלה ממני כו'. והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה אלו שלשה רגלים שעי"ז נמשך השפע מסוכ"ע בממכ"ע כו'. ולפי שבנין המל' מהגבורות צ"ל שלשה בתי דינין יושבים. אך בזמן שאין בהמ"ק קיים אזי בבל מדי מקדון. ולזה צ"ל ציון במשפט תפדה היינו משפט שהאדם עושה בנפשו. וכל זה בבחי' ציון. אבל ושביה בעלי תשובה. ופרעה הקריב. ה' בצר פקדוך צקון לחש. וצ"ל תשובה בחילא יתיר. אך צדקת פרזונו צדקה עשה הקב"ה שמקבל הגלה כמו בחילא יתיר. ואתעדל"ת לבחי' זו זהו צדקה:

לפסוק וללבן שתי בנות.

אתהלך לפני ה' בארצות החיים. ב' ארצות בחי' לאה ובחי' רחל שבזמן שבהמ"ק קיים היו שניהם מאירים בה"י. ואמנם עיקר קבלת השפע הי' מרחל. כי לאה היינו בחי' אותיות המחשבה. ורחל אותיות הדבור. והמחשבה מתלבשת

בתוך הדבור. והדבור הוא שהי' מתגלה כו'. ולפי שרחל היא עלמא דאתגליא כמו הדבור לכן היו אז חכמים גדולים בעלי רוה"ק ונביאים בא"י דוקא. ובפרט בהמ"ק והשראת השכינה בקדה"ק ואורים ותומים והקרבת הקרבנות שהי' יורד אש שלמעלה. כי שם דוקא הי' תכלית גילוי אלקותו ית'. אבל משחרב בהמ"ק וגלו ישראל ושכינה היא בחי' רחל עמהם הרי בחי' עלמא דאתגליא הוא בחו"ל דוקא. אלא שלפי שבחו"ל היא בבחי' גלות בהתלבשותה בהשרים לכן אין בו גילוי אלקות ע"ד שהי' בא"י בזמן שבהמ"ק קיים. ולכך גם האומות מושלים על ישראל. ועיקר העבודה הוא בחי' בירורים (וזהו עיקר התלבשותה שנופלת ממדרגה למדרגה לברר ולהוציא בלעם מפי'. ולכן מיד אחר החורבן היו חכמים גדולים וכן אח"כ לפי שהיתה מלובשת בבריאה וילי'. אבל כעת שנתלבשה בעשי' נתמעטו החכמים. ועיקר הבירור בעשי' ע"י הצדקה שנק' בשם מעשה כנודע). אבל בא"י נסתלקה רחל שהיא עלמא דאתגליא לגמרי ואינה מאירה כלל אלא נשאר לאה בלבד. ולפי שבחי' לאה היא מדרגה גבוה יותר נעלית מבחי' רחל כמשל המחשבה שהיא רוחני' ונעלית מהדיבור ולכן הגדולים אשר בארץ יכולים להגיע שמה למדרגות עליונות להשיג השגות יותר אפי' מכמו שהיו יכולים להשיג בא"י כשהיתה בשלותה. כי אז הי' לאה מלובשת בבחי' רחל בבחי' התלבשות זה תוך זה ועיקר הגילוי הי' מבחי' רחל בלבד. אבל עתה שנשארה בחי' לאה שהיא המחשבה בעלמא מאירה בלבד. הרי כשמתגלים השגות להאדם הם נעלים יותר. אחר היותן נמשכים מבחי' המחשבה בעלמא שלא ע"י הדיבור. ולכן האריז"ל השיג בא"י עתה מה שלא השיגו תנאים ואמוראים. אמנם אין זה רק לגדולים בלבד. אבל שארי האנשים אין יכולים לקבל כלום. כי לאה שהיא המחשבה אתכסי' ונעלמת מאד. משא"כ רחל שהיא בחי' עלמא דאתגליא היתה מאירה לכולן לכל א' לפום שיעורא דילי' (ולפי שרחל עתה בח"ל אף שהיא בבחי' גלות מ"מ מבקשי ה' יבינו ויקבלו הארה ממנה בתורתו ועבודתו משא"כ בא"י כו'). והנה לפ"ז צריך להבין מ"ש ביעקב כי שנואה לאה כו'. ויאהב את רחל כו'. אך הענין כי יעקב נק' בריח התיכון שמבריח מן הקצה אל הקצה. פי' כי הוא הממשיך ההארה מבחי' כתר שהוא הקצה. עליונה שבאצי' למטה באצי'. ולכן נאמר בו תוס' וי"ו על אברהם ויצחק כמ"ש אלקי אברהם כו' ואלקי יעקב. וכן והנורא בתוס' ו' על הגדול הגבור. לפי כי הוי"ו הוא בחי' המשכה כנודע. וע"י המשכה זו שהיא בחי' אין" הוא מחבר גדולה וגבורה הגם שהם ב' הפכים מצד עצמן אלא שע"י הביטול הם מתאחדים כו'. וכל המשכות שלו הם בקצה התחתונה שהיא בחי' רחל מל' דאצי' סופא דכל דרגין כי עיקר חפצו הי' להיות בחי' גילוי דוקא ע"י הדבור. ולכן ויאהב את רחל שזה הי' כל חשקו שיומשכו האורות עליונים בבחי' גילוי בעולם הדבור. ולכן כתיב וישק יעקב לרחל. נקוד על וישקהו. דהיינו בחי' חב"ד שהוא בחי' זווג נשיקין אתדבקות רוחא ברוחא. עד"מ הנשיקין שהאדם מנשק לזולתו שהיא מפנימי' אהבה שאינה יכולה להתגלות ולהתוודע לזולתו ע"י הדבור כי אין הדיבור מגבילה. אלא ע"י נשיקין שבו מתלבשת האהבה כו'. וגם בחי' זו המשיך ברחל עלמא דאתגליא דוקא. אבל לאה שנואה היתה. כי יעקב לא רצה שישאר הכל בהעלם במחשבתו. אלא שיומשך לידי גילוי

ע"י

ע"י בחי' הדיבור שלו. ולכן אמר יעקב ללבן אעבדך ז' שנים ברחל בתך הקטנה. כי הנה לבן הוא בחי' לובן העליון מקור החסדים שכולו רחמים פשוטים כמ"ש בזהר דלית שמאלא בהאי עתיקא (כי הלבן הוא גוון עלמי ואינו מורכב ונוסף על העצם. והיינו בחי' עתיקא שהוא מופשט מבחי' כלים עדיין ומ"מ נק' גוון ומראה לגבי עלמות א"ס שאינו בגדר התגלות ותפיסה לנאצלים. והוא בחי' גליף גליפו בטהירו עילאה שהוא התהוות פרצופי ע"י וא"א מא"ס ב"ה. הגם שאינן בחי' נפרד ודבר נוסף כו'. אלא כמשל החקיק' שבגוף דבר הנחקק. מ"מ הוא בחי' גילוי מהארת העצם כמשל החוקק באבן בהיר שעי"ז יוכלו להביט עליו). [רק שלמטה נשפל והי' המעשה בלבן גשמי]. ולכן גם בנגעים כתיב כולו הפך לבן טהור הוא. וז"ש וישכם לבן בבוקר וינשק לבניו ולבנותיו פי' שבכל יום בבקר מתגבר החסד עליון. ונמשך בכל פרצופי האצי' בבחי' זכרים ובבחי' נקבות הנק' בניו ובנותיו דלבן. ואח"כ לבן שב למקומו שחוזר ועולה ומסתלק מעלה מעלה. ויעקב הלך לדרכו להמשיך האור מבחי' לובן העליון למטה. ועיקר עסקו הי' להמשיך ולהאיר בחי' לובן העליון בבחי' מל'. וז"ש אעבדך ז' שנים ברחל בתך הקטנה דוקא. כי ללבן שתי בנות לאה ורחל הם מו"ד. ויעקב הי' המשכותיו ברחל דוקא. וכמ"ש ברית התיכון המבריח כו' עד הקלה דוקא שהיא מל' קלה התחתונה דאצי' כנ"ל. אמנם רחל עקרה היתה ולאה ילדה כו'. כי מבחי' הדיבור א"א להיות הולדה וגילוי האורות עליונים למטה מחמת שהמקבלים הן בחי' בי"ע עלמי' דפרודא שא"א להיות בהם גילוי ולידת האורות דאצי' כמו שהן (כי הלידה הוא יחי' גילוי ההעלם כמו שהוא בעלמותו וא"א להיות האצי' כמו שהוא נמשך בבריאה. ולכן היתה מקשה ללדת. אלא שבשביעי ש"פ ע"י ק"ש הולדת הנשמות ע"י רוח קדים כו'. אבל מה שמשפעת תמיד אורות וחיות בבי"ע אינו נק' לידה אלא בריאה מאחר שהוא ע"י צמצום ושינוי המהות מאין ליש כו'. כמ"ש במ"א באריכות). אבל לאה שהיא עולם המחשבה שנעלמת מנבראים ונפרדים ונק' עלמא דאתכסי' ילדה ששה בנים. שלידה והתגלות שלה הוא בבחי' אצי' עצמו שעם יכול להיות גילוי האורות עליונים. וזהו ענין ששה בנים שהם הספי' שבאצי' שהם שרש השבטים. ולכן נק' שבטי י"ה. ראובן שמעון לוי יהודה כו'. שכולם הם בחי' הגילוי שבפ"ע עדיין שהוא למעלה מבחי' הדבור שהוא הגילוי שלזולתו וכולם נמשכים מן המחשבה דוקא. ולכן נק' בני לאה יהודה מלשון הודי' כמ"ש הפעם אודה כו'. ועד"מ באדם ההודי' היא גם בפ"ע שמודה על איזה ענין ונמשכה ממחשבתו דוקא שעפ"י המחשבה נסכם שיודה כו'. ואינה שייכות להדיבור כלל. כך בחי' ההודי' שבאצי' נמשכה מבחי' לאה שהיא בחי' המחשבה ולא שייך לומר שתתמשך מבחי' הדבור. וכן גם ראובן ושמעון שהן בחי' ראי' ובחי' שמיעה. כמ"ש ראו בן ושמע ה' כו'. הן ג"כ למעלה מן הדבור. אלא מן המחשבה הם נמשכים (שמחמת שהכח המחשבה רואה ושומע. וגם קבלת הראי' והשמיעה במחשבה הם נכנסים וד"ל). וגם לוי שהוא בחי' התקשרות והתחברות. כמ"ש הפעם ילוה כו'. נמשך ג"כ מן המחשבה כנראה בעליל במי שהוא בעל מחשבה שאינו מרגיש כלל בעסקים החולפים לפניו מעוצם התקשרותו במחשבה (שבחי' התקשרות זו היא הנמשכת מעצם המחשבה ושנה במחשבה

דוקא

דוקא. משא"כ בדיבור שאין נמשך ממנו התקשרות כ"כ בו. כנראה בבעל שהמדבר דברים אפי' בחשק. דעתו גם על דברים אחרים. שירגיש במעשי' ועסקי' החולפי' כו'. משא"כ בבעל מחשבה שמקושר בה בתכלית עד אשר לא יתן לב ודעת בשעת מעשה לד"א כלל. ולא ירגיש כלל הנעשה). ולכן יצא ממנו משה שהי' כבד פה וכבד לשון דהיינו שמעולם התקשרותו וביטולו למעלה ונהנו מ"ה לא הי' יכול לפנות עלמו ולהשפיע כו'. ועיקר ההפרש בין התקשרות וביטול דלוי להודי' וביטול דיהודה הוא כי יהודה הוא בחי' הביטול שבגלוי כענין מודים שכורע ומודה כו' (הגם שנמשך מהמחשבה אך נמשך להיות הביטול בחילוני') ולכן יצאו ממנו מלכי בית דוד שביטולם הוא בחי' הביטול שבגלוי וחילוני'. אבל לוי הוא בחי' הביטול שבהעלם שהוא בחי' ההתקשרות שמתקשר בפנימיותו ועלמיותו. אבל בחילוניותו אין הפרש כלל. וכענין ביטול דלבא השמים לך משתחוים שאינו ביטול והשתחוי' גשמי'. שהרי מיכאל מהלך ת"ק שנה הי' כופף הרקיע כו'. אלא שמשתחוה ובטל בהשגתו ברוחני'. ולכן יצא ממנו משה" ונהנו מ"ה בפנימיותו כנודע (וגם משה נתן התורה שהיא בחי' חכמה שהוא בחי' פנימיות. ונק' מלך מפני מה שלא השיגו מה שהשיג הוא. והיא בחי' המלוכה שעל החכמה כמ"ש במ"א. אבל מלכי ב"ד הי' מלכותם וגדולתם בבחי' חילוני'. וגם הביטול שהיו העם בטלי' לפניהם כמ"ש שום תשים כו'. הכל בבחי' חילוני' כבטול העבד לאדונו שהוא בחילוניותו. אבל מה שמשיח לע"ל נק' מלך היינו בבחי' פנימיות שימלא כל הארץ דעה. אלא שמ"מ ישיג הוא יותר. וגלל זה נק' מלך כו'. כי מה שהחכם בטל לגבי מי שלמעלה הימנו בחכמה ומבטל חכמתו ה"ז כענין ביטול העבד לאדונו מה שמבטל רלונו בדבר שאינו נכון ע"פ שכלו. כי לדבר הנכון בשכלו א"ל לגזירת המלך כו'. אלא שביטול החכ' הוא בחי' הביטול שבפנימי' כמו בחי' ההתקשרות דלוי כי פנימיותו בטל שהוא החכ' משא"כ בטול העבד שמכניע חילוניותו כו'. ולכן משה נק' משיח אף שמשיח הוא מיהודה. כי משה הוא מלך שבפנימי' אלא שמשיח יהי' בעילוי יותר כו'). ואח"כ ותעמוד מלדת שלא הי' יכול להיות בחי' גילוי עוד (עמ"ש פ' שלח ע"פ טובה הארץ שע"י ארץ תתאה נמשך בחי' עליונה יותר ע"ד לחכימא ברמיזא. לכן ויאהב את רחל. אמנם לאה אמרה ילוה ע"י ג' בנים מדריגת אהוי"ר ורחמים ע"ד מתוך שחסידים הן חורתן משתמרת כו'):

ותקנא רחל באחותה. זח"ב תרומה קכ"ו ב' ע"פ מי זאת הנשקפה כו' ואי תימא ותקנא רחל באחותה. הכי הוא ודאי דהא עלמא תתאה כל תיאובתא לאו איהו אלא בגין למהוי כגוונא דעלמא עילאה ולמירת דוכתהא. והענין עפמ"ש שם הגדולה לאה ושם הקטנה רחל ואחז"ל במד"ר ויצא פ"ע גדולה במתנותיה כו'. והיינו כי פי' הגדולה היינו ה' גדולה המכוון ה' ראשונה דשם הוי' אשר שם גלוי אור א"ס ב"ה בחי' עתיק. ולכן ג"כ אתוון דרבין הם בבינה. משא"כ הקטנה היינו ה' קטנה שהיא ה' אחרונה דשם הוי' המקבלת מזעיר בחי' כי קטן יעקב וכמ"ש מזה בת"א סד"ה בכ"ה

בכסליו. והיינו כי המל' מקור דבי"ע ומשם יפרד כו' משא"כ באצי' איהו וחיוהי חד. ועמ"ש מזה בלק"ת בד"ה ששים המה מלכות דרוש הראשון. וע"כ המל' כל תשוקתה להיות ג"כ כמו הבינה שיהי' גלוי אור א"ס בבי"ע כמו באצי' ש' וכענין ביום ההוא יה"יה כו'. ואפ"ל בחי' זו דהקטנה שיהי' ה' קטנה נמשך ממיעוט הירח כו'. וזוהי טענתה שאמרה א"א לשני מלכים כו'. ואמנם בחי' זו שיהי' המל' כמו הבינה זהו ענין בית ראשון לפמ"ש בזה"ב שמות ד"ע ע"ב ולפי' המק"מ שם. וזהו ג"כ ענין לא זז מחבבה עד שקראה אמי. ועמ"ש מזה סד"ה רני ושמחי בת וסד"ה צאינה וראינה הא':

ב עוי"ל ענין למהוי כגוונא דעלמא עילאה. שזהו ענין ברוך ה' מן העולם ועד העולם הנז' בזהר ויצא קנ"ח. ויותר מזה ענין ק"ש שעלמא דאתכסיא נמשך בגלוי בעלמא דאתגליא. גם בחי' זו זהו ענין ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים שכמו בעלמא דאתכסיא שם למעלה הים וכל העולם בביטול וכלא חשיב כך יהי' גלוי זה גם בבי"ע ולא יהי' נפרד ע"י ומענין מבית ה' יצא והשקה כמ"ש סד"ה ששים המה מלכות הנ"ל. ואפשר המשכה זו ע"י ב' בנים שילדה רחל יוסף ובנימין. כי בנימין צדיק תחתון באר מים חיים ויוסף צדיק עליון המשכת מקור מים חיים מלמעלה. וזהו יוסף ה' לי בן אחר. ועי"ז בת קמה באמה להיות רני ושמחי בת ציון כו' למעלה מבחי' היתה ה' עילאה א"ת עט"ב ואזי יקוים ביום ההוא יה"יה שבחי' ו"ה יהי' כמו י"ה:

ג לעיל מיניה מי זאת טבורא דתרין עלמין כהדא פי' המק"מ ע"י שנה"י דבינה מתלבשים בנה"י דז"א ומשם נבנית המל'. ואפ"ל ע"י כי כל בשמים ובארץ יסוד נק' כל ע"י שנמשכו בו כש"ב והוא ממשיכם במל' זהו טבורא דתרין עלמין. ועמ"ש מזה ע"פ ויזרע יצחק כו' בפי' מאה שערים. ומ"ש בד"ה לך הוי' הגדולה כו'. ועמ"ש ע"פ מתחלת השקל בענין ו' ממולא בין שני הה"ן ע"ד עד תאות גבעות עולם הנז' בזהר ר"פ וארא:

ד עו"ש בזהר תרומה בדוכתא אחרא קנאת סופרים אסגיאת חכמה. והכא קנאת סופרים בגין דאית ספר וספר אסגיאו משיכו דחכמתא לגבייהו. ופי' המק"מ בס' כ"ב ספר וספר ב' היסודות שלהם. משיכו דחכמתא סוד הטפה. ור"ל ע"ד ביום חתונתו זו מתן תורה שנמשל המשכת התורה ליחוד כמו שהטפה נמשכה מהמוח כך הוא ההמשכה מח"ע ולפי שנתלבשה בענינים גשמיים נמשל להמשכת הטפה וז"ש אור זרוע כו' דוגמת טפת זרע. ועמ"ש בלק"ת פ' בהר בד"ה כי תבואו אל הארץ פ"ב במשל גרעין הנזרע כו'. וספר וספר היינו תשב"כ בינה ותשבע"פ מל' כמ"ש בזהר ויקהל ד"ר ע"א ספר לעילא. ספר לתתא כו' ועל תשבע"פ נאמר שחורה אני כמ"ש בת"א פ' שמות בד"ה קול דודי וזהו קנאת סופרים ועי"ז תרבה חכמה כמארז"ל ערבים עלי דברי סופרים כו'. להעיר מפסוק קשה כשאול קנאה. משלי כ"ג י"ז אל יקנא לבך בחטאים כ"א ביראת ה' כל היום. בפ"ק דברכות ח"ב. פ"ק דמגלה ו' ב'. רבות פ"ד ח"מ פ"ז ב' (ס"א) קנ"א קס"ה תקמ"ו. בבה"ז פ' תרומה ותקנא רחל כי במח' יותר הגלוי מבדבור שהדבור נעשה נפרד כו'. ועמ"ש בענין והארץ היתה תהו שהוא מתהו שניהם באוני א' כו'. ובבה"ז גם פי' ע"ד מים תחתונים בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא

כו'

כו'. וע"י בכי' זו מתעלים וזהו רחל מבכה כו' ונעשים מים חיים כו' ושיתין נוקבים מים למים התחתונים כו'. ואם כן יש לבאר על דרך יהי רקיע ויהי מבדיל כו'. וע"י הקנאה נותן לבו ומוחו לזכך מדותיו שיהי' ביראת ה' כל היום. כי ורקב עצמות קנאה. ועדמ"ש וראיתי אני את כל עמל ואת כל כשרון המעשה כי היא קנאת איש מרעהו בקהלת סי' ד' ד'. וע"ד אשר קנא לאלהיו. וכן יקנא מאד במעלת המדות והשכליות. וזהו ענין ותקנא רחל כו' מדוע היא כרחל לפני גוזזי' וע"כ ורחל עקרה כו' ולאה היא אם הבנים הרי בשמים. וע' בלק"ת פ' פינחס בד"ה את קרבני לחמי כו'. וע"י קנאה זו שיהיו מים תחתונים בוכים. ימשיכו רבוי אור החכמה. היינו מבחי' מו"ס כו'. ותקנא רחל י"ל הנשמה המלובשת בגוף נק' כרחל לפני גוזזיה היינו נה"ב והגוף. ושרש הנשמה הנמשכה משכ"ע בינה זהו אחותה והיא דבוקה בא"ס ב"ה ע"כ ותקנא רחל. וע' בגמ' ריש סוטה בפי' המקנא לאשתו. ובאורחות צדיקי' סי' י"ד הקנאה היא ענף מן הכעס. צ"ל הכעס על נה"ב מדוע תסתיר. ע' ע"פ תדין את ביתי. ובד"ה בפ' נשכים כתב מענין פ' והא"ש וענין הצרעה כו'. ובגמ' פ"ק דסוטה ד"ב סע"ב מה לשון קינוי דבר המטיל קנאה בינה לבין אחרים. ופרש"י קנאה כעס כמו הם קנאוני בלא אל. האזינו ל"ב. כי קנאה חמת גבר. משלי סי' ו'. וע' ברש"י פ"ק דמגלה ד"ו ע"ב קנאה יש בו שני פירושים. א' לשון גירוי מלחמה. הב' אחיזת מעשיו להיות כמותו. ולמ"ד מותר לקנאות. קינוי לשון התראה כמו ויקנא ה' לארצו. ביואל סי' ב'. ופרש"י התרה בילק וחסיל כו'. וברבות פ' בראשית פי"ח ע"פ ויבן את הצלע מוכח דהקנאה בהה מן הלב כמש"ש ולא מן הלב והרי היא קנאנית שנאמר ותקנא רחל כו' והיינו לפמ"ש דקנאה לשון כעס והוא מהמדות שבלב. וע' בא"צ סי' י"ב מענין הכעס ושם אע"פ שהכעס היא מדה רעה מאד מ"מ צריך אדם להנהיג א"ע בקצת העתים במדת הכעס כגון לייסר הרשעים כו'. ובשער י"ד הקנאה מביאה לידי חמוד כו' הקנאה והחמדה הם בלב כו' אע"פ שהקנאה היא מדה רעה מאד יש מקום שהיא טובה מאד והיא מדת עליוני' שישים קנאתו על יראת שמים כענין שנאמר אל יקנא לבך בחטאים כ"א ביראת ה' כו' ועד"ז אחז"ל קנאת סופרים תרבה חכמה כי תראה אדם שלומד יתפוס קנאה בלבו ויאמר לומד זה כל היום גם אני אעשה כן. וכן לענין כל המצות כו' וכן אמר ר' אלולא שקנה אברהם אבינו לא הי' קונה שמים וארץ ואימתי קנא כשאמר למלכי צדק כילד יצאת מן התיבה כו' ול"ע עמ"ש דהקנאה היא בלב וכן מבואר בהדיא ברבות בקהלת דפ"ז ע"א ע"פ דברתי אני עם לבי הלב מקנא שנאמר אל יקנא לבך כו' ממ"ש במשלי סי' י"ד פסוק למ"ד חיי בשרים לב מרפא ורקב עצמות קנאה ואחז"ל פכ"ג דשבת דקנ"ב סע"ב מי שיש בו קנאה עצמותיו מרקיבין. וכן ת"י שם במשלי. דמפליג חמתא דליביה אסייא הוא דביסריה והיך מלעיתא בקיסא הכן קנאתא בגרמיה וקיסא הוא עץ ומלעיתא כ' ענין תולע המרקיב העץ. וי"ל שהוא משרש הלטאה שהוא ענין שרץ. ויש להעיר ממ"ש בפע"ח בפי' עולת תמיד עולת אותיות תולע להקריב אותיות להרקיב. וז"ל המ"ח מסכת תפלת העשי' פ"ד מ"ד ולהאיר כח תולע הטמא המרקיב ומכלה הכל בהיותו מקריב עולת שהם אותיות תולע

ומספרו

ומספרו אבגית"ץ שה"ם חסד שבגבו' תולעת יעקב המתעורר בכל בוקר להתגבר נגד התולע הטמא שקם כנגדו עכ"ל. ואפ"ל שזהו ע"ד ב' בחי' קנאה הנ"ל. קנאה רעה זהו כענין התולע הטמא שממנו נמשך רקב עצמות. וקנאה טובה כענין תולעת יעקב שמרקיב הארז היינו מדות דנה"ב וכמ"ש מזה בלק"ת פ' חקת בביאור ע"פ זאת חקת התורה. וכל הקנאה מבחי' גבורות. וזהו ענין התולע חסד שבגבורות כו'. ובמא"א אות ת' ו' סי"ב תולע יסוד דקדושה וכנגדו תולע טמא יסוד דקליפה. והיינו כי היסוד הוא ענין ההתקשרות אל הדבר שזהו ענין הקנאה כו'. וגם המקנא לאשתו י"ל נמשך מהיסוד והקשר שבינו לבינה ע"כ מקנא שלא יהי' לה ההתקשרות לאיש זר כו'. והנה במהרש"א בשבת פכ"ג פי' כי לפי שעצמות באים מהלב ע"כ אין מרקיבין במי שאין לו קנאה כו'. ועמ"ש ע"פ מאמר הרע"מ פ' שופטים דער"ה ע"א בענין עצמות ובשר שפרשם מהו"ב. ורשע עונותיו הקוקין לו על עצמותיו וע"כ הקנאה מגיע עד העצמות שמהלב היינו שהיא התקשרות עמוקה וכענין מדות הנמשכים מן החכמה שהיא העצמיות של הנפש כו'. ועמ"ש מענין זה בד"ה ושמתי כדכד בפי' וכל גבולך לאבני חפץ. גם היסוד שרשו מן החכמה כי בינה רק עד הוד אתפשטת כו'. וא"כ א"ש דאף שהקנאה באה מהלב נמשכת בעצמות. כי כן לב היינו שבו מאירים ל"ב נתיבות חכמה כמ"ש הרמ"ז פ' אמור דל"ג ע"ב ע"פ לך אמר לבי כו'. ובמ"א נת' שיש בהלב פנימית הלב ותעלומות הלב. פנימית הלב זהו בינה. בינה ליבא. ותעלומות לב באה מהארת החכמה. וזהו ענין ממעמקים ב' עומקים כו'. וא"כ הקנאה דקדושה שבאה מהלב היינו מתעלומות לב כי כן מהכנגד נמשך פנימיות יותר כמו הגלה שבא מהנגד וממנו נמשך בחי' שלמעלה מהשכל כנודע מענין כי עם קשה עורף הוא. ועד"ז הקנאה בירא"ת ה' מעורר תעלומות לב וזהו ענין החמדה ולכן מתפשטת גם בעצמות. וזהו כענין תולע דקדושה תולעת יעקב. וממילא יובן כמ"כ הקנאה רעה מביא לידי חמדה רעה בלב עד שנתפשט בעצמות. ומכ"ז יובן ענין ותקנא רחל קנאה דקדושה שחמדה שתהי' במדרגת אחותה ה' גדולה כו'. ולא יהי' רקיע המבדיל כו'. וזה נמשך ע"י מתן תורה כו' וכמ"ש בדרום מים במים כו'. ובמ"א כ' וז"ל ולכן יוסף שהוא מעלמא דדכורא פי' חלק הלב נתגבר בו (ע' מק"מ פ' בראשית ל"ז סע"ב ובלק"ת פ' אמור בביאור והניף את העומר) אמר והעליתם את עצמותי. וע' בזהר בראשית דכ"א ע"ב בפי' ויקח משה את עצמות יוסף עמו פי' העצמיות של בחי' יוסף. ומכ"ז יובן בענין הקנאה שנוגע בהעצמות והעצמיות. ועמ"ש ע"פ ויטע אשל אלמלא שקנא אברהם כו': בבחיי פ' קרח גבי ויקח קרח שהתלבש במדת הקנאה כו' ורקב עצמות קנאה. ובאיוב סי' ה' ג' ופותה תמית קנאה וכן אחז"ל הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם כו' פ"ד דאבות. מלאכי השרת נתקנאו באדה"ר עד שהטעיאוהו כו'. מענין הוי בשרים לב מרפא ברבות וירא ר"פ כ"ז ע"פ הנה ילדה מלכה. ובפ' וילא פע"ת ע"פ וישא יעקב רגליו. בשל"ה פ' קרח דשכ"ז א' ביאר משנה הנ"ל הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין. מלאכי השרת צלו לו בשר ומזגו לו יין ראו כבודו ונתקנאו. והתאוה להפדי כו'. וי"א הקנאה שקנא קרח כו'. ועל ג' הנ"ל כשהם לטובה כוללים כל המדות

הטובות

הטובות. וע"ז אמר בן זומא איזהו חכם איזהו גבור כו'. וקבלת סופרים יקנה אדם לטהר מעשיו וילחם עם ילרו כו':

א **ותקרא** את שמו יוסף לאמר יוסף ה' לי בן אחר. ירוש' פ"ט דברכות אמהיתן היתה אשתו מעוברת. אמנו רחל מנביאות הראשונות היתה אמרה עוד אחר יהיה ממני הה"ד יוסף ה' לי בן אחר בנים אחרים לא אמרה אלא עוד אחר יהי' ממני עכ"ל. וכ"ה ברבות ויצא ס"פ ע"ב אמרה עוד אחד הוא עתיד להעמיד הלואי יהי' ממני עכ"ל:

ב **רבות** ויצא פע"ג יוסף ה' לי בן אחר. אחר לגלות כו' אחר למחלוקת. הפי' שנתאחר מלחלוק על מלכות בית דוד. עו"ש אחר" שעשה מעשה אחרים כגון ירבעם וחביריו עכ"ל. לכאורה זה תמיה א"כ מאי נתפללה רחל שיוסיף לה בן אחר. אך י"ל עפמ"ש אדמ"ו נ"ע כי בן סתם הוא באצי' כמ"ש בני בכורי ישראל והוא ע"ש הביטול ברא כרעא דאבוהי כמו ביטול הרגל אצל הראש כמ"ש בד"ה תקעו בחדש גבי כי חק לישראל הוא. אבל בן אחר הוא בבי"ע שמשם יפרד. וכשמ"מ יש בהם ביטול היש נק' בן אחר שמבחי' אחוריים נתהפך לקדושה להיות ג"כ בבחי' בן בביטול ע"ד ברא כרעא דאבוהי והוא ענין בעלי תשובה שזהו מבחי' בנימין כמ"ש בת"א פ' תרומה ע"פ מי יתנך כאח לי כו' אמלאך בחוץ כו' ע"ש. וכה"ג פי' בעה"ק חלק רביעי פרק י"ד ע"פ כי שת לי זרע אחר דקאי על משיח שבא מרות המואביה שנק' זרע הבא ממקום אחר שהיא ע"ד מי יתן טהור מטמא ודבריו הוא ברבות פ' בראשית פכ"ג:

ג **נשא** פי"ד בקרבן ביום התשיעי נשיא לבני בנימין. כסף אחת שמתפללה נולד בנימין שנאמר ותקרא את שמו יוסף לאמר יוסף ה' לי בן אחר. ועליו נאמר כסף נבחר לשון לדיק לשון לדקת עכ"ל. לכאורה אינו מובן מהו מעלת לשון אחר שאמרה. אלא ע"פ הנ"ל אתי שפיר שאפי' מבחי' אחר יתהפך לבחי' בן וזהו כסף נבחר לשון לדקת כי זהו תכלית הבריאה לאהפכא חשוכא לנהורא:

ד **רבות** פ' דברים דרפ"ו ע"ד ד"א יוסף עליכם ככם למה ברכן בלשון תוספת שתוספתו של הקב"ה יתירה מן העיקר כו' יוסף הי' עיקר לאמו בנימין שהי' תוספת מנין שנאמר יוסף ה' לי בן אחר מה כתיב ובני בנימין בלע ובכר ואשבל כו' הרי יותר מיוסף עכ"ל. יש לפרש ג"כ ע"פ הנ"ל כי. הנה במקום שבע"ת עומדים לדיקים גמורים א"י לעמוד. ע"כ יוסף שהי' לדיק עליון הי' עיקר לאמו כי במי כמלך בנשמתן של לדיקים ומ"מ מה שנוסף ע"ז בחי' בנימין שנק' בן אחר שמבחי' סט"א יתברר ויתהפך להי' בן ע"י התשובה זהו בחי' גבוה יותר וכמ"ש בד"ה כי תשיין לאיש שתי נשים בפי' והי' בן הבכור לשניאה כו'. ועמ"ש ע"פ ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה בד"ה ולא אבה ועמ"ש מענין יוסף ובנימין בד"ה ושמתי כדכד שמשותיך:

ה **זח"א** ויצא דק"ס ע"ב וכד אתערת רחל בשמא דא דכתיב יוסף ה' לי בן אחר ידע יעקב דאיהי אתחזיא לאשלמא כולהו שבטין כו' עכ"ל. יש לפרש ג"כ ע"פ

הירושלמי

הירושלמי הנ"ל מדקאמרה בן ולא בנים מובן אשר רק עוד אחד הוא עתיד להעמיד ועוד שהוא המתברר מבחי' אחר ע"כ זהו המשלים לבחי' השבטים..ס"ך ל"ב א'. מ"ע ר"כ. בחיי מ"ג א':

ו בש"ך דקדק מהו לאמר יוסף למי תאמר אלא כי המילוי של יוסף עולה ג"כ יוסף כי ף דיוסף כוללת עוד פ"א ע"ש:

ז ע' סד"ה ויאבק בענין שהעלו אבק וזהו מכל אבקת רוכל. ובזה"א קע"ו ב' דא יוסף כי ע"י יוסף נמשך בירור בן אחר וה"ע אבקת רוכל:

שייך לדרוש הנ"ל.

כי לא תשתחוה לאל אחר כי ה' קנא שמו אל קנא הוא. גיטין ה' כ"ז ב'. סנהדרין ז' ס"ב ב'. הוריות א' ד' א'. חולין ג' ס"ב ב'. ירושלמי סנהדרין ז' ק"ה ב'. רבות קפ"ו א'. ח"מ כ"ע ד' ס"ז ד' ל"ח א'. של"ה ל"ה ב' קע"ו א' שס"ב א' שס"ה א'. מ"ע קמ"ח ק"נ. בחיי קע"ז ב':

א זח"א ס"פ מקץ דר"ד ע"ב גבי אתגלגלו אתוון ע"ר שהרי"ש בחי' אחר מורה על סט"א וזהו ענין אליבא אחר כו' ע"ש בענין וליוסף יולד שני בנים בטרם תבא שנת הרעב כו' ושם שלכן נק' אלישע אחר לפי שאחז"ל שובו בנים שובבים חוץ מאחר משא"כ בשארי שובבים מהני תשובה. ומזה יובן ענין בן אחר דלעיל ויאא למ"ד כ"ד והיינו ענין מש"ש גבי טי"ת טי"ת המורה על טוב דהא אנת לריך לה לאות רי"ש המורה על הרע משום שצ"ל בכל לבבך בשני ילריך דוקא בי"ע ובילה"ר. וא"כ יוסף לדיק בחי' טוב כמ"ש אמרו לדיק כי טוב. אבל מה שעי"ז יוסף ה' לי בן אחר היינו שהרי"ש המורה על הרע יתהפך לטוב ע"י בשני ילריך זהו טוב מאד במקום שבע"ת עומדים כו' וע' בבה"ז מקץ על מאמר הנ"ל:

ב זח"ב בשלח דס"א א' ע"פ והישר בעיניו תעשה דא לדיק והאזנת למלותיו דא כלת וגם כלת ישראל לא ישקר שישמור הברית מבת אל נכר וזהו לא תשתחוה לאל אחר:

ג של"ה דף ל"ד ב' לא יכתוב דלתי"ן רישי"ן רישי"ן דלתי"ן. זה רומז לאחדותו ית' כי הנה ד' של הוי' אלקינו הוי' אחד רבתי. וכן רי"ש דאל אחר רבתי. וח"ו המהפך ד' לרי"ש או רי"ש לדל"ת הוא כופר ועליו נאמר כי דור תהפוכות המה המהפכין דל"ת לרי"ש ורי"ש לדל"ת. אבל יהודה עוד ר"ד עם אל הם הנאמנים לאל. לא משתחוים לאל אחר עכ"ל. ובדף קע"ו א' כ' כי מכה חטא אדה"ר נתהפך ד' לרי"ש ומבחי' אדם נמשך ארם. ויוסף תיקן חטאיו של אדם כו' עכ"ל. וא"כ י"ל היינו יוסף ה' לי בן אחר שהפך ובירר נילולין מן הרי"ש דאחר שיוכלל בקדושה באחד. ומש"ל שהמהפכים רי"ש לדל"ת זהו מחריב העולם. ר"ל כשכותב בתורה במקום לא תשתחוה לאל אחר לאל אחד. אבל מה שמהפך חשיכא לנהורא ועי"ז מברר מהרי"ש ליכלל באחד ע"ד אז אהפוך אל עמים שפה ברורה כו' ולעבדו שכם אחד זהו ודאי מעלה:

וענתה בי צדקתי. זח"א. יר"ג י"ח יעקב קנ"ג. בחיי מ"ז ב' מ"ג ג'.
רבות פע"ג דפ"ב ב'. וענתה בי צדקתי ביום מחר רבי יהודה ברבי סימון כתיב אל תתהלל ביום מחר כי לא תדע מה ילד יום. משלי רסי' כ"ז (ופרש"י אל תתפאר עכשיו בדבר שעתיד להיות ליום מחר. שמא היום יולד שום רעה שיבטל מהשבות מחר). אתה אמרת וענתה בי צדקתי ביום מחר למחר בתך יוצאה ומתענה שנאמר ותצא דינה בת לאה עכ"ל:

ב **בקהלת** רבה דל"א ע"ב ע"פ ראיתי את הענין כו' לענות בו. רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אם זכה אותו אדם ועשה מממונו מצות ומתפלל ונענה בו המד"א וענתה בי צדקתי ביום מחר. ואם לאו הוא עונה בו ומקטרגו דכתיב לענות בו סרה עכ"ל. וקרא כתיב שופטים י"ט ע"ז כי יקום עד חמס באיש לענות בו סרה. וצ"ל שהמדרש מפרשו על ממונו של איש שאם אינו עושה בו מצות הוא מעיד עליו לענות בו סרה:

ג **עו"ש** דקי"ב א' ע"פ ויין ישמח חיים והכסף יענה את הכל. ויין ישמח חיים זו התורה שנאמר פקודי ה' ישרים משמחי לב. והכסף יענה את הכל. רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי פעמים נענה פעמים אינו נענה. פעמים שעושים בו צדקה הוא נענה שנאמר וענתה בי צדקתי ביום מחר. פעמים שלא יעשה בו צדקה הוא מקטרגו המד"א לענות בו סרה:

ד **זח"א** ויצא קס"א א' ת"ח כתיב וענתה בי צדקתי דהא איהו לא עביד בגין דיטול מדיליה למגנא אלא כולא בקושטא ושלימו:

ה **ונ"ל** לפי המדרש קהלת דפי' וענתה בי צדקתי היינו צדקה שאדם עושה וידוע שכל המצות נקרא ע"ש צדקה כמ"ש וצדקה תהי' לנו כי נשמור כו'. ועמ"ש בת"א בד"ה הבאים ישרש יעקב שהלמיהה היא לע"ל וזהו וענתה בי צדקתי ביום מחר. כי למחר זהו לעוה"ב כמארז"ל היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם. ולבן הוא ק"נ כמ"ש בסידור ע"פ עד הגל. וכל המצות הם לברר ק"נ דוגמת יעקב שנשתהה אצל לבן כ' שנה ומתכן נעשה רנה ועי"ז ושבתי בשלום אל בית אבי והי' הוי' לי לבחי' אלקים והיינו ע"י שבירר מלאן לבן ונעשה מזה עקודים נקודים ברודים דפי' האריז"ל שהם עולמות עליונים למעלה מאצי' וכמ"ש במא"א אות ל' סעיף י"ד לאלאות הם ע"ם דעתיק א"כ ע"ם דעולם העקודים. והרי בשכר דלע"ל נאמר והשביע בצחצחות נפשך. ובאות ע' סג"א כ' עקודים נק' אורות פה של א"ק קשורים ועקודים בכלי א'. ולע"ל כתיב ישקני מנשיקות פיהו. והנה עקודים נקודים ברודים פי' האריז"ל שהם בי"ע דכללות. אצי' שהוא ברודים נק' אדם דעשי' כו' נקודים יצי' עקודים בריאה. א"כ הם גר"נ דכללות. והם נמשכים ע"י העבודה בנר"נ שהם ג"כ בי"ע מהודומ"ע עבודה ותורה וגמ"ח ועמ"ש בד"ה מה טובו בענין ג' בחי' תשובה. סור מרע. ועשה טוב. ותורה. ועי"ז נמשך ממכ"ע וסוכ"ע ומה שלמעלה מסוכ"ע. וי"ל שזהו ענין ג' בחי' עקודים נקודים ברודים. כי ע"ם דאצי' נק' ממכ"ע כו'. וכמ"ש ברבות אמור פל"א ובשה"ש רבה ל"ה א' ע"פ מלך אסור ברהטים שהוא הפראת השכינה שהקב"ה משרה

שכינתו בישראל והיינו בזכות המקלות שהציג יעקב ברהטים. ובמא"א אות די"ם סי"ג רהטים נק' נה"י דאימא ובהם המוחין שהם ענין תפילין. וע' בכד הקמח באות ת"ו בענין תפילין ביאר שהתפילין הם מורים השראת ודבוק השכינה בישראל כו' :

ויקח לו יעקב מקל. רבות פ"ב ג'. זח"א עמוד ס"ב ס"ז. של"ה רל"ג ב'. ע"מ ל"ה ב'. בחיי מ"ג ב' קמ"ג ד'. ברבות פ' ע"ג חוטר חיור דלוז ודדליף. כך הי' יעקב אבינו נותן את המקלות בשקתות המים. בהמה באה לשתות ורואה את המקלות ונרתעת לאחוריה והזכר רובעה והיתה יולדת כיוצא בו עכ"ל. זה"א והוא בהשמטות סי' כ"ה הה"ד מחשוף הלבן אשר על המקלות בגין דאע"ג דאיהו מסט' דדינא אתלבש בחסד וקריב לגבה כו'. ועו"ש איל אחד לקבל דרגא דיצחק כו' דישתכח ההוא דרגא דגבורה בחסד עילאה למעבד טיבו עם כל ישראל ולאתפרעא מאינון דעקין לון. ולאסהרא ליה סטרא דמיא. הה"ד מחשוף הלבן. עו"ש מחשוף הלבן אשר על המקלות די לכל איון שבעה שבעה דרגין אסהר לון בסט' דחסד כו' חג המצות לקבל אברהם כו' חג הסוכות כנד אהרן כו'. זה"א ויצא קנ"א ב' פסח ר"א. תוכן הענין ויקח לו כו' היינו שבחר לו מדת תפארת קו האמצעי שהוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה שממשיך בו אור מהכתר ועי"ז מחבר חו"ג והמשיך אור זה למל' כדי שיתבררו בי"ע. ויש לפרש כמ"ש בד"ה ואלה המשפטים מענין זרע אדם נשמות דאצי' וזרע בהמה נשמות דבי"ע והמשיך להם ג"כ דעת עליון שיהי' בחי' אדן אדם ממש וזהו ענין המקלות ששם ברהטים כו'. וא"כ בירר והעלה הנשמות דבי"ע. ולכן נמשך מזה הבירור עקודים נקודים כו' כנ"ל כמו שע"י בירור נה"ב מתעלה נה"א ע"ד והחיות נוספות כו' לפי שנרשן מעולם הנקודים כמ"כ ע"י בירור זה שהמשיך מ"ד לברר לאן לבן כו' שם ב"ן עי"ז המשיך מבחי' עקודים וע' בד"ה ויאכילך את המן. ויש להעיר לענין ויקח לו יעקב כו' מענין ויקחו לי תרומה. ולקחתם לכם אגודת אזוב. ולקחתם לכם פרי עץ הדר. ומזה יובן ענין ועתה בי לדקתי כו' כנ"ל. ועמ"ש ע"פ ויקחו להם איש שה. גם י"ל שע"י המקלות אשר פצל המשיך בהן ממדות עליונות דאצי' וגם ממדות שלמעלה מאצי' ולכן עי"ז הולידו הצאן עקודים כו' שע"י המשכה זו יש כח שיבררו ב"ן לשיהי' בחי' אהבה רבה עדמ"ש בד"ה כי תצא בפי' לך אמר לבי בקשו פני שיהי' גלוי פנימית הלב הוא ע"י את פניך הוי' אבקש היינו תומ"צ שהן גלוי רלה"ע. וכמים הפנים לפנים מתעורר באדם ג"כ אה"ר כו'. ובחי' כמים הפנים לפנים זהו ענין המקלות שבשקתות המים. שדוגמת זה הולידו הצאן בחי' בי"ע ג"כ עקודים כו'. ולפ"ל עוד מת"ש בד"ה הנך יפה רעיתי שהיופי כשים התכללות אהוי"ר והתעוררות רחמים ג' גוונין ולפעמים הם ד'. וכתיב פ"ב הנך יפה מה שמקבלת מגוונין עילאין מבחי'. הנך יפה דודי שלכן נקראת אשת יפת תואר בד"ה כי תצא. ויוסף יסוד המשפיע בה נק' יפה תואר ויפה מראה כי הדרת פנים תולה ביסוד כו' שהסרים אין לו הדרת פנים וזהו זית רענן יפה פרי כו' שממשיך ש"ע נהורין. וזהו ענין המקלות אשר פצל

להמשיך גוונין עילאין יופי העליון. ברהטים שהם מקור דבי"ע. והענין כמש"ר בד"ה להבין מ"ש בפע"ה בהתחלתו בענין התפלה שהיא שפיכת הנפש בין במל' דאצי' כו' כי מל' צ"ל מג"כ היינו שא"י לקבל גלוי אור א"ס משום שהיא מקור בי"ע ואור א"ס אינו שורה אלא בחכמה עילאה מקום הביטול אמיתי ע"כ א"י לקבל הגלוי בלתי ע"י ממוצעים היינו חכמה עילאה כשמאיר דרך המדות. וזהו הנק' יעקב שנמשך היו"ד בבחי' עקב ע"י אז יבקע כו' לכן היא בבחי' תפלה לעני מז"א בעלה שיתקן וימלא חסרונה שלא להיות בחי' חוסר כל כ"א מרוב כל. כי כל בשמים ובארץ כו'. ואזי נקראת כלה כל ה'. וזהו ענין עובדא דיעקב ויקח לו מקל לבנה לח כו' שמתחלה המשיך אור א"ס ע"י חכמה עילאה מהכתר במדות והעיקר בתפארת. וי"ל מקל לבנה לח האהבה מסותרת ששרשה מבחי' לובן גוון עלמי כו' מחשוף הלבן ע"ד יומא דאזיל עם כולהו יומין. ואח"כ המשיכם בהמים שהם מים יורדים ההשפעה למקור דבי"ע. והנה בי"ע נק' דרך כלל צאן ובהמה כי השגתם רק איך שנתהווה יש מאין כו'. אבל כתיב כי אל דעות שלמעלה היש כו' זה אינן משיגים שאין גלוי זה רק באצי' ששם מאיר חכמה עילאה כח מ"ה ביטול הנ"ל וע"כ נק' בהמה. ומה שהוא רועה אותם א' משבעה רועים ששרשם מז"ת דע"י בחי' עשב ע"ב שי"ן כו' מג' אבות חג"ת כו' ומים י"ל האכילה דעת תחתון יש מאין והמים נמשכים מחכמה דעה עליונה כו'. והנה ע"י מרעה זו שהמשיך בהם גלוי אלקות נעשו צאן אדם בבחי' דעת ממש ועי"ז באו לבחי' בהילא יתיר ע"ד והחיות נושאות כו' ועי"ז המשיכו גלוי עקודים נקודים כו' מבחי' לובן העליון אור א"ס כמ"ש בע"ח שער העקודים. וגם בחי' עקודים למטה זהו להיות התכללות אהוי"ר ע"ד עקודים בכלי א' וע"ד שנת' בת"א בד"ה מים רבים בפ' תולדות שהם המדות שלמעלה מהשכל שהם בהתכללות. ומזה יבא למס"נ באחד כענין עקדת יצחק וכמשל"ק בשם הע"מ. וענין נקודים ע"ד מ"ש בפי' עם נקודות הכסף בד"ה נאוו לחייך שהם סגול ג' נקודות רצוא ושוב והממוצע כו'. וזהו והייתם לי סגולה. גם יש ג' נקודות בבחי' שורק כמ"ש על פ' ולשרקה בני אתונו בד"ה אוסרי לגפן. ולכן הלך עם לבן שלמטה בחכמה ועקמומית כי לבן ק"כ שנכללו בו הגילולים בשבה"כ ועל ידי הטא עה"ד גם כן במרמה ע"כ. גם להוציא הגילולים צ"ל עד"ז כו'. ובמ"א פי' רבינו נ"ע כי יש ב' מיני רע א' בגלוי שהולך בשרירות לבו וזהו ענין עשו וע"כ המלחמה של יעקב עמו לא נשתהה כ"כ ע"ד ראשונים שנתגלו עוונם נתגלה קלם אבל אחרונים כו' שנדמה ירא שמים ותוכו מרמה זהו לבן הרמאי. וע"כ לברר בחי' זו נשתהה יעקב זמן רב וזהו סימן לבנים כו'. ועמ"ש בד"ה החלצו. ולכן הלך עמו יעקב ג"כ ברמאות. כיון שהוא בא ברמאות ועקמנות הצריך לבוא עמו ג"כ עד"ז. בע"מ מאכ"ה ה"א בסי' ז' ויהי' אומרו מתי אעשה גם אנכי לביתי כטעם אם אין אני לי (שיהי' מדת מל' לי) מי לי (שהכל תלוי בה ולכן אם אני כאן הכל כאן) עכ"ל. כי היא נק' בית מקור דבי"ע וזהו ענין בונך. ושם סי' ע' כתב וז"ל ובמעשה המקלות ליעקב אבינו יש בו פיעל דמיוני לבירור הנשמות הקדושות מכור הברזל כדכתיב ויתן פני הצאן כטעם צאן אדם שאמר יחזקאל אל עקוד זה יצחק (עמ"ש

סד"ה וידעת היום בענין עקדת יצחק שהוא ממעל לעלים עה"ח ועה"ד והיינו ע"י המס"נ ועד"ז ויתן פני הצאן אל עקוד שיהי' תכלית כוונתם למס"נ באחד. גם עקדת יצחק ע"י אברהם שהוא התכללות הגוי"ר ע"י המשכה מבחי' והגורה אל עליון וזהו ג"כ ענין ויתן פני הצאן אל עקוד כו') א"כ שכוון בהם לטעם הקרבנות כי הא דתנן רפ"ד דתמיד לא היו כופתין את העלה אלא מעקידין אותו עכ"ל. בנועם אלימלך כ' יפה מענין פ' זו ופי' ויעקב הי' רועה את צאן לבן הנותרות שהם בגלות. ויש לפרש הנותרות ע"ד ואת ובניך תהיי בנותר והרז"ל לאחה"מ. וע' ברבות ע"פ ויותר יעקב לבדו ובשה"ש רבה בפסוק שיר השירים שעשאנו שיורים לעולם כו'. גם עדמ"ש סד"ה מי אל כמוך פי' לשארית נחלתו למי שמשים א"ע כשיריים וזהו ג"כ פי' וענין הנותרות. באוה"ת פי' מקל לשון קול שלקח לו להמשיך בחי' קול והמשכה כו'. במא"א אות שי"ן סעיף ה' שבט כנוי ליסוד מקל קטן כי מקל תפארת ו' גדולה וזה שבט קטן ו' זעירא כו'. כי המטה ושבט ומקל הכל א' והם ה"ח וה"ג עכ"ל. ובנועם אלימלך כ' מקל הם הדינים. ויש לפרש עפמ"ש בת"א פ' וישב סד"ה כה אמר כו' בענין וגם אתה תדין את ביתי שהנה"ב צריך להכותה במקל ע"ד לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר דהיינו שירעים עליו כו' וזהו ענין ויקח לו יעקב מקל. ולכן היו הצאן נרתעות מפני המקל כמ"ש ברבות פע"ג דהיינו שנה"ב היתה נכנעת בכובד ראש והכנעה ע"י המקל הנ"ל. וזהו ע"ד הנותן לשכוי בינה עשיית הכלי ע"י ה"ג כו' ובזהר ויצא דקס"א שע"א מקלות הם בי דינא וזהו ע"ד לא יסיר שבט מיהודה ועמ"ש ע"פ וה' פקד יואב ובית דינו. במא"א אות מ"ס סל"ה מקל לבנה נק' התפארת לבנה מצד החסד מכריע כלפי ימין (ויש לפרש כנ"ל שמכריע הדין הנק' מקל אל לבנה החסד) וכל מקל תפארת וכן תפארת דקליפה ומקלו יגיד לו עכ"ל. והנה רז"ל אמרו ע"פ ומקלו יגיד לו כל המיקל לו כעשה מגיד לו. והנה ב"ה לקולא וב"ש לחומרא היינו לפי שב"ה מבחי' חסד בהלו נרו כו' א"כ לפ"ז מקל מסט' דחסד. גם קל וחומר שרשו מתיקון הראשון מי"ג ת"ד. ובמא"א אות ק' סב"ה קל רומז למיתוק הדינים והקלו דיניהם קל וחומר חסד וגבורה המקיל הדין והמחמיר עכ"ל. וא"כ פי' מקל לבנה להיות מיקל וממתיק הדינים ע"י החסד. והיינו כי בתחלה עבמ"ה לברוא את העולם במדה"ד בכין המל' מהגבורות ואח"כ צ"ל מיתוק הגבורות כדי להיות גלוי אלקית ביטול היש. וזהו שיעקב שבא לתקן מדת מל' מקור דבי"ע לקח לו מקל לבנה מיתוק הדין עדמ"ש בד"ה אד' שפתי תפתח אד' א' דין שהוא מיתוק הדין ע"י א' כו'. י"ל מקל לבנה שהוא לבן לוז וערמון שהם אדומים היינו חו"ג וזהו ע"ד כמו בקרבנות מקריבין חלב ודם שהם לבן ואדום. כי הגוונין דחו"ג זהו כשהן מאירים במל' ואמנם שיתכללו יחד זהו בפנימית שלמעלה מבחי' גוונין שם מתכללים המדות כמ"ש מזה בהגהות למאמר הזהר כשושנה כו' כן רעיתי מה שושנה אית בה סומק וחיור כו' ויש להעיר לזה ג"כ ממ"ש ע"פ ובלאת חרד מאד והייתם לי סגולה מכל העמים שיהיו נעשים בחי' סגול ע"י הבירור מחו"ג דתהו ישמעאל ועשו כו' לכן לקח מקל לבן ואדום. וע"י יעקב ת"ת נעשה חג"ת וע"ז ממשיכים מלמעלה מהבינה שבה מאיר ע"ק כמ"ש בסידור בדרוש ברכת הזימון. עו"ש במא"א מ"ס ל"ח

מקלות אלו תפילין שבראש. ברהטים ברהיטי מוחא. בשקתות המים בלבושי כה"י דאו"א עכ"ל. והי"ל הביא מהזהר וילא קס"א קס"ב מקל הוא ו' כו' וזהו ע"ד והנורא אל עליון כו'. ויש להעיר ממ"ש בזח"ב ר"פ שמות ע"פ אתי מלבנון כלה קול אמר לדוד אתי מלבנון כו'. ובמא"א אות ל' סי' ו' ז' לבן אבא עילאה כו' לבנון כק' אבא עילאה ל"ב נתיבות כו'. אפ"ל ג"כ שנק' מקל לבנה ע"ש שבא לתקן בחי' הלבנה להיות יחוד שמשא וסיהרא כו' גם כל בירור זה מבחי' לבונה זכה שבי"א סממני הקטורת המקיף של הקליפות כו' גם כענין לבנת הספיר עיין בת"א פ' משפטים ע"פ ותחת רגליו כו':

ויצג את המקלות אשר פצל ברהטים. ברכות פ' אמור פל"א דר"א עמוד ג' ע"פ מלך אסור ברהטים כו' ע"ש ברהיטין פי' המ"כ ישראל ההולכים לרגל. ופי' רהטים כי תרגום רץ רהט ועמ"ש מזה ע"פ ונדעה נרדפה לדעת כו' שארז"ל פ"ק דברכות מלוה למירהט לבהכ"נ. והנה ענין עלי' בשלש רגלים הוא ע"ד ונתתי לך מהלכים בין העומדים ועמ"ש ע"פ כעיר שחוברה לה יחדיו ששם עלו שבטים כו' שעלי' י"ב שבטים לירושלים מל' דאצי' עי"ז ממשיכים בה מאימא עילאה וי"ב ג"א דז"א וזהו כעיר שחוברה לה כו' וזהו שהוא משרה שכינתו ברהטים כו'. וכ"ז בזכותו של יעקב דכתיב ביה ויצג כו' ברהטים. וענין רהטים הם מקום מרוצת המים. והיינו כי המים הם מים עליונים מים דוכרין ע"ד ויבא כנשם לנו כו'. ושהם מהלכים במרוצה לפי שנמשכו מבחי' ורב חסד. עמ"ש בלק"ת ס"פ קרח ע"פ וילך ציץ ויגמול שקדים לשון מהירות. כי העיכוב בא מחמת מדה"ד שמעכבת כו' משא"כ מבחי' ורב חסד דלית שמאלא בהאי עתיקא בא במהרה וזהו מהר והבא עלינו ברכה כו'. ויעקב לפי שהוא ת"ת העולה עד הכתר ע"כ יוכל להמשיך בחי' רהטים כו'. וע' זח"ג אמור ל"ו סע"ב ע"פ והי' יום אחד כו' ודל"ז ע"א ע"פ והי' כעץ שתול כו' ועל יובל ישלח כו' ובפ' תרומה קע"ה ב' ע"פ והבריח התיכון כו'. וענין המקלות כו' ברהטים י"ל עפמ"ש בלק"ת בד"ה האזינו השמים השני כמו המים שאין להם גוון כו' לפי אופן גוון הכלי כו' כך התורה כו' דמהחכמה נפקת אין בה גוון. וע"י המצות נעשה גוון כמו ע"י מצות צדקה והחסד נעשה גוון של בחי' החסד. ובמצות דינין ובערת הרע כו' נעשה וממשך גוון בחי' הדום כו'. והנה ע"י המצות נמשך ג"כ בחכמה הנק' מים אור א"ס שלמעלה מעלה מהחכמה כו' וע"כ התורה היא עדות אם קיימו ישראל התורה כו' ע"ש. וצריך להבין שהגוונים הם במדות והם למטה מהחכמה. ואיך הוא ג"כ המשכת אור א"ס שלמעלה מהחכמה בחכמה. וצריך לומר כי להיות המשכה מהחכמה במדות. צ"ל תחלה תוס' אור בחכמה וכמ"ש בביאור ע"פ באתי לגני גבי אריתי מורי כו'. ובד"ה לך לך גבי נובלות חכמה שלמעלה תורה כו'. ובד"ה תורה צוה כו'. ומבואר בד"ה האזינו הנ"ל שכדי להמשיך אוא"ס בחכמה ע"י עסק התורה הוא תחלה ע"י פנימית הלב. כי ז"א בעתיקא אחיד למעלה מחו"ב שנרכן מהמזלות. ועד"ז ה"ע ויצג את המקלות אשר פצל שהם ג' מדות הג"ת. ברהטים כו' שהמקלות הם בחי' גוונין שבהם ועל ידם נעשה גוון

בהמים

בהמים כמו ע"י המקלות לצדקה ומשפט כו'. וגם הם מורים על ז"א בעתיקא כו' שע"י פנימית הלב ממשיך אור א"ס בחכמה. א"כ ענין המקלות ברהטים זהו ענין תפלה ותומ"ל כו'. שוב ראיתי בזח"א ויצא דקס"א סע"א. את המקלות אלין מקלות אלין דרגין דאינון בי דינא. וזהו ע"ד לא יסור שבט מיהודה וארז"ל סנהדרין ד"ה ע"א אלו ראשי גליות שבבבל שרודין את העם בשבט. ועמ"ש ע"פ וה' פקד יהוה וכ"ד. וענין המקלות בשקתות המים כדי שיומשך המשכת המים עליונים בשע' דקדושה מקום הביטול כמשכ"ת בת"א בפ' בשלח בד"ה אשירה לה' כי גאה גאה בענין ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט. ועד"ז היו שלשה בתי דינין בבהמ"ק שבהמ"ק נמשך מבחי' מקור מים חיים. ועננת רועי גרר לנו המים דקמי' כהשבה כצורה. לכן נ"ל ג' בתי דינין. ועד"ז ה"ע המקלות ברהטים בשקתות המים. ומ"מ אשר פלל דאעבר מנהון דינא. דאל"כ היאך העולם יכול לעמוד כמ"ש במד"ר פ' בראשית ס"פ י"ב ע"פ ביום עשות ה' אלקים. והיינו שע"פ הדין לבד י"ל גם שמים לא זכו בעיניו וכמאמר כי לא יזכו בעיניך בדין. ולכן נ"ל אשר פלל כו'. ע' מענין רצועות דתפילין בזה"ג פ' פינחס דרל"ו ע"ב. והמאמר הזה נתבאר בסידור שער הק"ש. וע' בר"ה שעה"ק ספ"ו דקמ"ו ע"א מענין הרצועות ובת"ז ד"ג ע"א וד"ה ע"ב וד"ט ע"א ובכס"מ שם. ובמא"א אות רים סעיף מ"ג. ושיים ונגדם בקליפה רצועה בישא. ור"ל שהיא רצועה לאלקאה. ע' במסכת מכות פ"ג דכ"ב ע"ב ודכ"ג ע"א. והנה ארז"ל פ"ב דסוטה די"ז סע"א ממה שאמר אברהם אם מחוט ועד שרוך נעל זכו ישראל לחוט של תכלת ולרצועות של תפילין. והנה מהמבואר שהרצועות הם הקשרים שכנ"י נקשרת בהקב"ה. וזהו ע"ד בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה וע' בלק"ת בשה"ש בד"ה שימני כחותם על לבך שזהו ענין רצועות דהש"י דתלין על לבא. וע' מזה בשל"ה מסכת חולין דף קט"ו סע"ב. עוד איתא שם בשם הת"ז ד"ה ע"ב ורצועה דתפילין איהו כחבלים לקרני דס"מ שור מועד וע"ש דהיינו לכבוש עבד תחת רבו ושפחה תחת גבירתה. ואפשר להעיר מענין ורצע את אזנו במרצע ועבדו לעולם. וגם אפ"ל לפ"ז שהרצועות עם שרומזים להתקשרות האהבה בכנ"י. הם רומזים ג"כ שהם רצועה לאלקאה לס"מ שור מועד. ולפ"ז מאחר שביארו דרהטים דיעקב זהו ענין בתי התפילין כמ"ש בזהר ויצא קס"ב ע"ב ודקס"א ע"ב ובת"ז דקמ"ב ע"ב. וע' במא"א אות רי"ש סעיף י"ט. א"כ לפ"ז י"ל המקלות הם ע"ד הרצועות והם בקדושה המעוררים האהבה ע"ד שמאלו תחת לראשי. וגם הם מקלות לכבוש בהן עבד תחת רבו וכו' וכנ"ל שהם ב"ד העליון כו':

והכשבים הפריד יעקב וישם פני הצאן אל עקוד. יר"ק זוהמא ז' בשם ספר עשרה מאמרות דמ"ב ע"ג כשפסקה זוהמא של ישראל פסקה זוהמת בהמתן כעטם והכשבים הפריד יעקב. וכן והפלה ה' בין מקנה ישראל ובין מקנה מצרים עכ"ל. וי"ל דאיתא במד"ר שהוה האכילה מעה"ד לכל בהמה וחיה ועוף כו'. וא"כ כשפסקה זוהמתן נתקנו קצת מענין עה"ד. ועמ"ש בביאור ע"פ כה תברכו בענין ויקרא האדם שמות כו':

ב **ובן** איתא בעמה"מ בסופו שער עולם הבריאה פ"ע דק"ע ע"א וביעקב נאמר ויתן לו עדרים לבדו ולא שתם על לאן לבן כי הוא הי' מסדר הקדושה לבדה והטומאה לבדה עכ"ל. ובבחיי פ' משפטים דק"ה א' בפסוק הנה אנכי שולח מלאך ע"פ איך אשיתך בבנים ירמי' סי' ג'. אשיתך לשון הבדלה כמו ויתן לו עדרים לבדו עכ"ל. וזהו ע"ד וחבר הקיני נפרד מקין שופטים סי' ד' י"א:

ג **יר"ק** עקדה כ"ה בשם ע"מ דל"ו ויתן פני הלאן אל עקוד. הלאן אלו ישראל כטעם לאן אדם שאמר יחזקאל. אל עקוד זה ילחק עכ"ל. ובמא"א אות לדי"ק סכ"ז לאן נקרא ז"ת דז"א לאן אדם עכ"ל. וזהו ע"ד אדם ובהמה תושיע ה' אדם אנו ומשכים אחריך כבהמה. ע' לק"ת ס"פ בחקתי. וע"ד בהמה רבה. רעו"ד שלמעלה מהשכל. וזהו ע"ד כבשים בני שנה ע"ד בן שנה שאול במלכו וארז"ל יומא פ"ב דכ"ב כבן שנה שלא חטא מימיו כו'. גם לאן נק' בהמה דקה שבחי' הנה"ב היא דקה ולא גשמיות כמו בהמה גסה כו' ולכן בנקל להתעלות כו'. ואפ"ל בהמה דקה היא הטוב שבק"נ כו':

ד **יר"ק** קרבן ל"ו בשם ע"מ ויתן פני הלאן אל עקוד כוון בהם לטעם הקרבנות כדאיתא במשנה פ"ד תמידין לא היו כופתין את הטלה אלא מעקידין אותו עכ"ל. י"ל ישראל נק' עם מפוזר ומפורד ע"ד לדקת פרזונו שפזרן בין אוה"ע וזהו והכשבים הפריד. גבי אליהו ואלישע ויפרידו בין שניהם במ"ב סי' ב' י"א:

והיה העטופים ללבן. ילקוט בתלים רמ"ז ק"ב ע"פ תפלה לעני כי יעטוף. רבי אלכסנדרי אמרו כלפי תפלה אמרו דהוא אתי ומלקט לה (פי' המג"א בספרו זית רענן על הילקוט. פי' אחר כל התפלות באה תפלת העני שמאריך בתפלתו מכאב לב עכ"ל) כענין שנאמר והיה העטופים ללבן ואין יעטוף אלא תפלה שנאמר בהתעטף עלי נפשי. וא"כ עפ"ז אפ"ל שע"י שמאריך בתפלתו ממעמקים קראתיך ממשיך מאריך אנפין שזהו ענין לבן לובן העליון דקדושה וכמ"ש בחנה ותתפלל על ה'. והוא למעלה מבחי' והקשורים שהם לדיקים שהם ליעקב היינו המשכת היו"ד בבחי' עקב שהוא המשכת יו"ד דשם הוי'. אבל העטופים ממשיכים מבחי' על הוי'. וע"ד במקום שבע"ת עומדים אין לד"ג יכולים לעמוד:

לולי אלקי אבי אברהם כו'. לולי ה' שהיה לנו תלים קכ"ד. לולא האמנתי לראות תלים כ"ז. לולי ה' עזרתה לי תלים ל"ד י"ז. ע' זח"א ד"ח ע"ב דל"ד א' דף קכ"ד א'. לולי תורתך שעשועי תלים קי"ט ל"ב. לולי כעס אויב פ' האזינו. לולי התמהמהנו מקץ מ"ג. לולא תדשתם בעגלתי. לולי ה' לבאות הותיר לנו שריד:

א **יר"ק** אבות ואמהות מ"ג בשם זהר ויקרא די"ב סע"א המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו המשל זה אברהם דכתיב נשיא אלקים אתה בתוכנו כו' ופחד זה ילחק דכתיב ופחד ילחק הי' לי. עושה שלום במרומיו זה יעקב דכתיב תתן

אמת

אמת ליעקב וכתיב האמת והשלום אהבו עכ"ל. וא"כ ענין לולי אלקי היינו ענין האור המלובש בחג"ת ומחבר ב' המדות חו"ג שזהו ענין עושה שלום כו' והוא המשכה מבחי' כתר כדפי' בלג"ה סי' י"ב בד"ה וסי' מעשה הצדקה שלום :

ב **זח"ב** משפטים קי"ב א' בענין ואת יגיע כפי כד"א יגיע כפיך כי תאכל. משא"כ עמל כתיב עמל וכעס יעו"ש. ול"ע דהכתיב אדם לעמל יולד כו'. זה"ג ויקרא ד"ד אכלתי יערי דא גבורה פחד יצחק. די"ב סע"א כצ"ל סעיף א'. די"ט ע"א ופחד יצחק. דכ"א ע"א :

ג **פי'** לולא כ' בעה"כ שהיא מורכבת משני מלות לו לא ר"ל אם לא. כי לו פירושו אם. ויש להעיר לענין אלול דהוא אותיות לולא. וכמ"א פי' ע"פ בכל לרחם לא צר הכתיב באל"ף והקרי בוא"ו שהם א"א וז"א כמ"ש בזהר ס"פ ויקרא דק"כ ע"ב. וכ"ה בפי' ולו אנחנו שיש בו ג"כ קרי וכתיב ולא באל"ף ולו בוא"ו וכמ"ש מזה בת"א ר"פ לך לך. וכן בפסוק כי אל דעות ה' ולא נתכנו עלילות. וכמ"ש מזה בד"ה משה ידבר ושם פי' ולא באל"ף הם מל"ת ולו בוא"ו הם מ"ע. וא"כ עד"ז פי' לולא. היינו לו הוא ו"ק דז"א שנק' לו בוא"ו וכן ו"ק כשכלולים מוא"ו הם חשבון ל"ו כמ"ש בלק"ת ע"פ אלה פקודי המשכן. ואח"כ לא באל"ף היינו א"א. ולכן פשט פירוש לולא מורה על דבר סיבה רחוקה דהיינו אם לא שהזדמן ישועה שלמעלה מהטבע כ"א ענין גם שזהו מאמר יעקב ללבן לולי אלקי אבי כו'. וכן עד"ז כל ענין לולי. כמו לולי ה' שהי' לנו בקום עלינו אדם. וגם ענין לולא חרשתם בעגלתי. היינו ג"כ המלאה מופלגת שיתנו שוחד לאשתו שהיא תחקור תעלומות בעלה ותגיד להם. ואין זה דרך נהוג העולם. והיינו כי ענין לולא ה' שהיה לנו זהו התחברות ז"א בע"ק והוא המשכה מבחי' שלמעלה מהשתלשלות. ואף כי לולי ג"כ ביו"ד לבסוף פירושו כמו באלף. ובשופטים סי' מ"ד לולא חרשתם הוא באלף לסוף וכן לולא האמנתי לראות. וכן כי לולא התמהמהנו בפ' מקץ. ועוד כי לי ביו"ד הוא ג"כ בחי' ע"ק כנודע ממאחז"ל כ"מ שנאמר לי אינו זז כו' בחי' אני הוי' לא שניתי כו' וכמ"ש בפרדס ערך לי וז"ל ופי' לי לעלמי שאינו מושג לתחתונים ר"ל אפי' לנאצלים ממנו עכ"ל. ועכ"פ ענין לולי הוא דבר יקר הערך. עוי"ל פי' לולא ע"ד והבאת את הקרשים בלולאות אשר הלולאות מקבלים לתוכן את הקרשים. וע' מזה בזח"א פ' בראשית דמ"א סע"ב עאלו דא בדא ומשלבן דא בדא כד"א מקבילות הלולאות אשה אל אחותה לאתכללא חדא בחדא ולאעלא דא בדא. ובפרדס שער ההיכלות פ"א משמע שזהו ענין שילוב הוי' באד'. והוא מהזהר פקודי דרמ"ו ע"ב. וע' בילקוט פ' תרומה סוף רמז ש"ע דק"ב ע"א. ובת"ז תקון ז' די"ט סע"א פי' מקבילות הלולאות כגוונא ומקבלין דין מן דין וע"ש תקון כ"א דס"א ע"א. ויש לפרש שהמל' יסוד דנוק' נק' לולאות שמקבלת לתוכה הקרשים יסוד דדכורא וכענין עד תאות גבעות עולם בזח"א ד"כ ע"ב ור"פ ואלה כ"ב א'. וא"כ ענין לולא ה' שהי' לנו י"ל המל' מקבלת ע"י מ"ע ול"ת מבחי' ע"ק ע"י ז"א כמ"ש בזה"ב תרומה דקמ"ה סע"ב. וכאן גבי לולי אלקי אבי י"ל דקאי על הבינה המקבלת מיסוד אבא וכו'. והנה בדוד נאמר לולי ה' עזרתה לי ופי' הרמ"ז פ' בראשית בדף ה' עזר גדול ע"ד כמה

לא תלי ולא מרגיש גברא דמריה סייעיה והיינו כמ"ש בת"א פ' יתרו בביאור ע"פ זכור ושמור בענין רמה קרני כו' וז"ש גבי דוד כי ראיתי בבניו לי מלך לי דוקא וזהו שמשם נמשך עזרתה לי. והיינו לולי לו לי כנ"ל. קיצור לולא לו לא. ולו נתכנו. והכתיב ולא. וכן לו לר והכתיב לא התחברות ז"א בע"ק. וכן לולי לו לי. וזהו לולי ה' עזרתה לי דמאריה סייעיה מבחי' מאין יבא עזרי. רמה קרני. עוד פי' לולא מלשון את הקרקשים בלולאות:

ד **וזהו** מ"ש במד"ר פ' וילא פע"ד כל מקום שנאמר לולי בא בזכות אבות. והיינו מ"ש יעקב לולי אלקי אבי. והיינו דהתחברות והארת אור א"ס בז"א שזהו פי' לולי לו לי זה בא בזכות האבות וכמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה קול דודי פ"ג בפי' מדלג על ההרים. שהדילוג הוא ההמשכה מאור א"ס שלמעלה מסדר ההשתלשלות בחי' שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים כו' דהיינו מל' דא"ס הוא על ההרים בזכות האבות שהם ההרים. והיינו כי שורש המדות הם למעלה מהשכל כמבואר בת"א פ' יתרו בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה ועמ"ש בד"ה אם בחקתי תלכו בפי' בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו' ומ"ש בענין יפה שיחתן של עבדי אבות כו'. וזהו אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי שע"י ההרים יבא עזרי מבחי' אין שהוא הכתר כו' ועמ"ש ע"פ והגעתם אל המשקוף ושתי המזוזות שהם האבות כו'. קיצור לולי בא בזכות האבות. האבות הן הן המרכבה מרכבתא עילאה להעלות בחי' אדם לבחי' כי לא אדם הוא. וזהו בחי' לולי לו לי:

ה **עו"ש** במד"ר ר' יוחנן אמר בזכות קדושת השם. ובילקוט תלים סוף רמז תת"ן דדייק מדכתיב לולי ה' שהיה לנו תלים קכ"ד ומדכתיב לולי ה' עזרתה לי תלים צ"ד. והנה אם נפרש קדושת השם היינו שם הוי' שהוא כללות האלי' יו"ד חכמה כו' יש להבין זה ע"ד מ"ש בלק"ת פ' תלא בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם כו' ועם מ"ש בת"א פ' וישלח בד"ה ויאבק איש עמו בפי' אם תגביה כנשר משם אורידך נאום הוי' יעו"ש. וזהו לולי הוי' שהי' לנו בקום עלינו אדם דקאי על המן שעשה עץ גבוה בחי' אם תגביה כו' בבחי' דקמיה כחשכה כאורה. ולכן נקרא בקום עלינו. משם אורידך נאום הוי'. ולכן יבא המלך והמן היום ר"ת הוי'. שע"י שקירבה את המן בבחי' הארת שם הוי' עי"ז דוקא הי' מפלתו כו'. והיינו כענין ולא אבה הוי' כו' ויהפוך הוי' אלקיך כו'. והנה הל"ת תלויין בי"ה ומ"ע בו"ה. נמצא שם הוי' הוא כללות המלות עשה ול"ת וזהו עלמו ענין לולא לו לא שהן מ"ע ומל"ת. וזהו לולי הוי' שהיה לנו. וגם יש לפרש כי לנו גימט' אלקים. וא"כ פי' הוי' שהי' לנו זהו בחי' והי' הוי' לי לאלקים. וזה שהוי' יהי' בבחי' אלקים נק' שהי' לנו. וא"כ נגד בחי' בקום עלינו הי' בחי' קומה הוי' עליית ז"א בע"ק. כי הנה נודע דיוהכ"פ ופורים הם בחד דרגא. ולכן כמו שביוהכ"פ הוא בחי' לפני הוי' תטהרו לפני דייקא. ועמ"ש בביאור ע"פ שובה ישראל דרוש הראשון. כמ"כ הוא בפורים בחי' הוי' שהיה לנו דהיינו ע"ד ז"א בעלותו לעתיקא נק' או בשם אלקים יעו"ש גבי יוהכ"פ. וזהו הנמשך ע"י גלוי עלמות אור א"ס כמ"ש בת"א פ' וילא סד"ה ושבתי בשלום כו'. ובהביאור שם בסופו. ואפ"ל

שלכן

שלכן נאמר ב׳ פעמים לולי ה׳ שהיה לנו שזהו כענין מ״ש ב״פ הוי׳ הוא האלקים גבי אליהו בהר הכרמל וכמ״ש ביאור הענין בביאור דסוכה ישראל הנ״ל. לכן עד״ז נאמר כאן ב״פ לולי הוי׳ שהי׳ לנו. היינו שהוי׳ הוא האלקים שזהו פי׳ לנו. וגם כי רק על שם אלקים נאמר ע״ד לנו דהיינו אלקינו משא״כ בשאר כל השמות. מטעם כי זה פיסי׳ נק׳ אלקינו הוא ע״י לאלוס שזהו בחי׳ שם אלקים כו׳. ולכן הוי׳ פהי׳ לנו זהו ענין הוי׳ אלקינו. והכפל הוא כנ״ל. ואם כפרם קדושת השם ע״ד ישראל מקדשי שמך בת״א בד״ה אוסרי לגפן ומ״ש בד״ה מזבח אדמה בפי׳ אזכיר את שמי כו׳. וא״כ קאי על המל׳ הנק׳ שם הוי׳. וישראל הם מקדשי שמך וממשיכים להיות אזכיר את שמי כו׳. א״כ יהי׳ העזר ע״ד והיא שעמדה לנו כו׳ וכמ״ש אם תחנה עלי מחנה כו׳ בזאת אני בוטח. בזאת דוקא. משום שנאמר כי אם בזאת יתהלל המתהלל. כי מראש מקדם נסוכה סוף מעשה במחשבה תחלה כו׳. קיצור לולי הוא בזכות קדושת השם ע״ד ולא אבה הוי׳ אלקיך לשמוע אל בלעם. אם תגביה כו׳. ושם הוי׳ כללות מ״ע ומל״ת. גם לנו גימט׳ אלקים וכן בשם אלקים נזכר ענין לנו היינו אלקינו. והכפל ב״פ שהי׳ לנו זהו ע״ד ב״פ הוי׳ הוא האלקים. וזהו בחי׳ יוהכ״פ. ופורים ויוהכ״פ הם בחד דרגא. גם י״ל קדושת השם ע״ד ישראל מקדשי שמך. והיא שעמדה לנו. בזאת יתהלל כו׳:

ו **אזי** עבר על נפשינו המים הזדונים. ע׳ במ״ש בתלים סי׳ ס״ה ה׳ ע״פ משביח שאון ימים שאון גליהם. והם הנק׳ המים הזדונים כמ״ש בזה״א פ׳ נח דס״ג סע״ב. וע׳ בזהר פ׳ שמות ד״ה סע״ב ע״פ אבריכם זורעי על כל מים. ועמ״ש בסידור בד״ה שמח תשמח רעים האהובים בענין השקט גלי הים ומ״ש בת״א פ׳ נח ע״פ מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. וזהו שלא נתננו טרף לשיניהם היינו אף שרבן ממדות דתהו שהם גבורות חזקות אעפ״כ שלא נתננו כו׳ וזהו לולי ה׳ שהי׳ לנו בחי׳ והוהב את יעקב כו׳:

וישכם לבן. ל״ב נתי׳ וכ׳ ש״ב נק׳ לבן. א״כ וע״י יתיב לבושי׳ כתלג חיור זהו לבן ופי׳ ע״י המתנשא מימות עולם כי הוא ימי קדם ואעפ״כ בכל בקר מימי עולם מאיר הארה מימי קדם ע״ד יומם יצוה ה׳ חסדו. חוט של חסד. וה״ע אתעדל״ע לעורר אתעדל״ת ע״ד הנז׳ בד״ה ביום השמע״צ בפי׳ תתן אמת ליעקב וחסד לאברהם שזהו ע״י אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם. וע״ז אמרו קדושתי למעלה מקדושתכם כמ״ש בביאור ע״פ והי׳ לכם לציצית. וע׳ מענין בקר בזהר ר״פ קרח ע״פ בקר ויודע. ובפ׳ בלק ר״ד ע״פ בקר אערך לך כו׳. ובענין שמחה בלפרא בד״ה רני ושמחי. ובענין בבקר בהיטיבו בד״ה ענין חנוכה. ועמ״ש מענין השכם והערב עליהן. והנה האבות הג״ת וי״ב שבטים י״ב ג״א עמ״ש בד״ה ויאמר לו יהונתן. ועי״ז יוכל לימשך בבי״ע כי מעלם המדה לא יוכלו לקבל. וזהו ענין י״ב אבני החשן. והתכללות זו דוקא ע״י לבן. כמו שהתחלקות הדעת לב׳ מוחין חו״ג נמשך ע״י מו״ם. כי דוקא מי ששכלו גדול יכול להוריד השכל למטה וכמ״ש בד״ה לך לך. וזהו אל עליון גומל חסדים טובים

שנה"י נמשכים מהכתר. ועמ"ש ע"פ הנצנים נראו. וז"ש וינשק לבניו. וזהו עטרת זקנים בני בנים. ע' מענין לבן במא"א ל' סעיף ו' דפי' אבא עילאה. וע' בזח"ג ער"ה בענין חיורו גרמין. ומענין בקר במא"א ב' ל"ו. פי' לבניו היינו כשיש אתעדל"ת נק' בן ל' זכר אבל כשאין אתעדל"ת נק' ולבנותיו נקבה מקבל כמ"ש סד"ה רני ושמחי השני וע"ש מענין האתדל"ע שהוא לעילא מקום שאין אתעדל"ת מגעת שם. ונק' לבניו כי נוזלים הנשמות מן לבנון. ועמ"ש ע"פ והוי' יגיה חשכי. ומ"ש בד"ה ואתחנן. ושם נת' שנמשך ע"י הצדקה זורע צדקות. ומ"ש בפ' בשלח בד"ה לסוסתי שיש אותיות זכרים שהם באים שלא ע"י אתעדל"ת. ושם נת' ג"כ שנמשך ע"י המצות. והיינו כמ"ש בד"ה הולך לפניהם יומם שהמצות נמשכים מחיורתא דגלגלתא וזהו בחי' לבן. ובד"ה שימני כחותם נת' שחיורתא נמשך ע"י מצות ל"ת חותם שוקע אתכפיא. וא"כ לפ"ז פי' וישכם לבן בבקר ע"י אתכפיא של החשך דלילה כו'. ובד"ה אכלוהו היום נת' שזהו ענין טל ומן ושם נאמר למען אנסנו הילך בתורתי ועד"ז נאמר כאן וישכם לבן וא"כ ויעקב הלך לדרכו כו'. ועמ"ש ע"פ אני ישנה בענין ואני אפתח לך כפתחו של אולם. ובמן כתיב והמן כזרע גד הוא ועינו כעין הבדולח דהוא לבן וגוונא סומקא אתחזי בי' ע"ד בברזא סומקא לסוסיא חיורא והיינו גבורה דעתיק שבמו"ם. אכן כאן וישכם לבן י"ל חסד דעתיק וע' בד"ה כה תברכו בפי' ישא ה' פניו כו'. ובמדרש ס"פ ויצא וישכם לבן וגו' דוים ושגופים היו. קאי על לבן שלמטה שהוא ק"נ. ובמא"א ל' סעיף ו' פי' חכמה דקליפה. ויש לפרש עתיק דקליפה כמ"ש בענין לבונה בד"ה ראה ריח בני כו'. ואמרו לבן בקש לעקור את הכל· כי להיותו קליפה גבוה כתר ע"כ כשנמשך בגוף היא מאירה תוך הגוף ומתגלה הרשעות ביותר כמו נשמה גבוה שמתגברת על הגוף כו'. וגם כתר דקליפה כרת כו'. ויש להעיר מפסוק וענית ואמרת כו' ארמי אובד אבי בפ' תבא כ"ו ה'. ואדמ"ו נ"ע פי' ע"ד הרע הדק קשה ליפטר ממנו יותר מהרע הגמור וכמו שנאת חנם ע' בד"ה האלו. וז"ש קליפת לבן שאינו רע גמור כמו עשו. והיינו ארמי ק"נ תאוות היתר כו'. וע' מענין ארמי אובד אבי בזח"א ויצא קס"ד ב' וישלח קס"ו ב'. והרמ"ז שם כ' שלבן שרשו מאחורי הדעת. בשלה ס"ד בלק ר"ג ע"ב. ובממ"י ד"ה ע"ד פ' ויצא דלבן רמיז ללובן עילאה דההוא סטרא ואצטריך דיעקב ייזיל לגביה ויפיק ניצי חיילין דקודשא דמטמרין ביה וייתי להון לסטרא דקדושה דענא רמיז להנהו חיילין כו' והיינו דכתיב ויצל אלקים את מקנה אביכם ויתן לי דהאציל קדושה מגו ההוא סטרא כו' והיינו דמאן דמייתי בכורים ראש מלוי הוה לבן ארמאה בא לאובדא ית אבא דהוו גניזין ביה חיילין דקדושה ויעקב אבינו אפיק להון בעל כרחיה עכ"ל. וי"ל שנאחז שהוא לובן כתר ועתיק א"כ הגילוי' שנפלו בו הם מכח"ב דתהו. והבכורים הם ג"כ בחי' ראשית שהם העלאת ראשית הבירורי' דתהו. ע' זח"ג פינחס דרנ"ג ובהרמ"ז שם. ע"כ צריך להזכיר איך לבן רצה לעקור כו'. ובפ' תבא דמ"א ע"ב פי' המגיד ארמי אובד אבי על ענין גלות בבל כו'. לשון ארמי תרגום היינו ק"נ כו'. והנה ע"י וישכם לבן גלוי לובן העליון דקדושה רישא חיורא. אזי ממילא נכנע ונתבטל לבן שלמטה כו' מאחר בשרש יניקתו מבחי' לובן העליון הנ"ל. והוא הבחי' דכחשכה כאורה ורב חסד כו'. וזהו

ענין

ענין המן שהפיל פור כו' וע"י גלוי בחי' ז בחו"ב וזהו וישכם לבן בבקר עי"ז משם הורידך כו' ונכנע לבן שלמטה לגבי יעקב כו'. ועי"ז ויעקב הלך לדרכו ע"ד ושמרו דרך הוי'. ויפגעו בו מלאכי אלקים. שגם שם אלקים מסייע לברר ההסתר ולהמשיך גלוי אור הוי'. ע"ד הבא לטהר מסייעי' אותו. וכמ"ש בפי' והאלקים יעננו כו' שד"ה משה ידבר שבחי' יחו"ת יענה להמסכה זו של משה מבחי' יחו"ע. ועד"ז ה"ע ויעקב הלך לדרכו. דרך הוי'. שממשיך מבחי' לובן העליון להיות הוי' רחום וחנון כו' גלוי שם הוי' דיחו"ע. ועי"ז ויפגעו בו מלאכי אלקים לקבל המסכה זו ולהבטל אליה וכמ"ש בפי' מהלכים בין העומדים כו'. וע' מענין ויפגעו בו בזח"ג ל"ה רכ"ו. וענין האבות הן הן המרכבה זהו אתעדל"ת לעורר אתעדל"ע. וההפרש בין מרכבה עילאה דהאבות למרכבה תתאה של השבטים. כי השבטים נק' י"ב בקר משא"כ חג"ת דאצי' בחי' אדם בצלמנו. והיינו כי כתיב וזרעתי את ב"י זרע אדם וזרע בהמה. וההפרש ביניהם הוא בבחי' הדעת כמ"ש בת"א בד"ה ואלה המשפטים. ולכן בהשתלשלות בקליפות אין להם מוח הדעת לגמרי כמ"ש גם בלא דעת נפש לא טוב רק תרין מוחין חו"ב שנים אנשים מרגלים כו'. אבל בבחי' זרע בהמה שבקדש"י יש דעת שהרי בד' חיות נאמר ופני אדם. רק שלגבי דעת דאצי' נק' בהמה. כי דעת ע"ד הכיר את בוראו ולא במחשבה לבד כו'. ולכן נשמות דבי"ע הנק' זרע בהמה א"א להם לקבל אור רק מבחי' י"ב בקר דבריאה שזהו ענין השבטים. רק נשמות דאצי' יוכלו לקבל ממרכבה עילאה דהאבות חג"ת דאצי'. וע"י מרכבה וביטול זה ממשיך גלוי אור א"ס בחכמה כנז' בת"א פ' יתרו בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה (גם י"ל ההפרש ע"ד כלה עילאה וכלה תתאה בד"ה שה"ש וע' בפי' המאמר כגוונא דאינון מתייחדין לעילא באחד). וכ"ז אתעדל"ע שע"י אתעדל"ת. אבל צ"ל תחלה להי' כטל שלמעלה מאתעדל"ע שע"י אתעדל"ת. וזהו ענין וישכם לבן בבקר שגלוי הנ"ל הכלי לזה בחי' בקר דאברהם כי חסד דרועא ימינא הוא כלי לחסד דלגאו כנז' בביאור אני דפ' ליל"ת גבי ענין חסדי ה'. ובד"ה הוי' יחתו מריביו. והנה בהמ"ק נק' לבנון שמלבין עונותיהם של ישראל. ולכן בקדשים הלילה הולך אחר היום שכדי להיות ענין הקרבנות הוא אתעדל"ת ואתעדל"ע צ"ל תחלה בחי' לבנון וישכם לבן בבקר כו'. משא"כ יום א' האמור במע"ב היום הולך אחר הלילה כי בבחי' זו א"צ סיוע ועזר כו'. וינשק במד"ר שה"ש ע"פ ישקני ל' זיון כמו נושקי קשת כי בחרבי ובקשתי היינו בצלותי ובבעותי והכח שיהי' בחי' קשת ימשך ע"י אתעדל"ע הנ"ל וזהו וישכם לבן כו' וינשק כו'. ואפ"ל שזהו שארז"ל מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן. והיינו על היות בחי' וישכם לבן בבקר. ואפ"ל ג"כ שהמשכה זו דבחי' וישכם לבן בבקר ממשיכים ע"י ליל"ת שיש בהן לבן ועז"כ וריח שלמותיך כריח לבנון כו'. והתוס' פ"ק דברכות במשנה משיכיר בין תכלת ללבן הביאו ממנחות פ' התכלת דמ"ג ע"ב ע"פ וראיתם אותו וזכרתם ראה מצוה זו וזכור מצוה אחרת התלויה בה שהיא ק"ש. הענין כי ק"ש היא אתעדל"ת לעורר אתעדל"ע ויש ב' בחי' מס"נ באחד ובכל נפשך שהן מבחי' מרכבה עילאה ומרכבה תתאה. כי השבטים אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד דהיינו מרכבה עילאה והוא למס"נ באחד כך אין בלבנו אלא אחד אע"פ שאנו

בבי"ע ומשם יפרד עכ"ז וכו' כמ"ש מזה בת"א פ' תצוה בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק וע"ש שהם ב' הבחי' דאתהפכא בחי' כי שרית וכו' ובחי' אתכפיא. ועז"א יעקב בשכמל"ו. ומזה נמשך ובכל נפשך כמ"ש בד"ה שיר השירים. ולכן מצות ק"ש תלוי' בציצית. שהציצית מבחי' לבושי' כתלג חיור. והציצית בחי' שער רישי' כעמר נקא. והוא בחי' וישכם לבן בבקר. שלכן כסות לילה פטור מהציצית רק בבקר מאיר בחי' לבן. שמחה בצפרא. וזהו אתעדל"ע מבחי' שלמעלה מאתעדל"ת. וז"ש אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ דהיינו באתעדל"ע מלך עצמו וכמ"ש ע"פ קול דודי הנה זה בא מדלג ומ"ש ע"ז בלק"ת פ' שלח סד"ה והי' לכם לציצית. והנה לבן ותכלת שבציצית י"ל כנגד ב' בחי' מרכבה הנ"ל. כי תכלת דומה לים. וזהו מרכבה תתאה י"ב בקר והים עליהם מלמעלה. ותכלת דאכיל ושצי שהים בעל נהורא אוכמא. ולבן נהורא חיורא זהו מרכבתא עילאה. וכ"ז נמשך ממקור בחי' לבן. כי תכלת עמרא הוא בחי' ושער רישי' כעמר נקא רק שלבוש בגוון תכלת. וזהו וישכם לבן וינשק לבניו שהם מרכבתא תתאה בחי' תכלת שמ"מ שרשם מבחי' לבן וכמ"ש בפע"ה תכלת נמשך מגבורות דאבא כו'. ומתחיל בלבן הכנף מין כנף ושער רישי' כעמר נקא ומסיים בלבן. וז"ש כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי. כה היינו כ"ה אתוון דיחודא דפסוק שמע ישראל וזה נמשך ע"י עם לבן גרתי. וכנ"ל בענין וראיתם אותו וזכרתם וכו'. ואח"כ שלח לברר עשו היינו ע"ד ותקח בגדי עשו ותלבש את יעקב שהם לבושים הנעשים ממעשה המצות. בד"ה בשלח פרעה. כי מתחלה יקבל עליו עומ"ש ואח"כ יקבל עליו עול מצות כו':